

**Wεrεge o Kanaanto,
ki o Luugjo,
ki o ɔl o Livai,
ki o Omoloowu,
ki o Bediin o Lootinowu,
ki o Ruz,
ki o Esta,
kibeen o Jona**

Wycliffe Bible Translators

Pentateuch, Ruth, Esther and Jonah
in the Murle Language of South Sudan

ISO 639-3: mur

First edition 2021

© 2021, Wycliffe Bible Translators, Inc.

published by
Wycliffe Bible Translators, Inc.

Illustration on page 237 by Gordon Thomson

© 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc

Illustration on cover by Horace Knowles,

© The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972, 1995.

Illustration on page 294 by Horace Knowles revised by Louise Bass

© The British & Foreign Bible Society, 1994.

Illustrations on pages 408 and 415 by Louise Bass,

© The British & Foreign Bible Society 1994.

All other illustrations © 1996 David C. Cook.

Zaar o Wεrεgεenyawu

Kanaan	1
Luuge	113
Livai	205
Ɔmɔɔ	267
Bediin o Lootinowu	361
Ruz	443
Esta	452
Jona	470

⁶ Izi ni Tammu ne, “Abon anyak ntinti anjer maam lelene ram.”
⁷ Eteenya ni Tammu ntinti ka kejer maam ci eel loota o, kibeena maam ci eel tadeena o. Utuguuwe ni didi noko. ⁸ Ma awo Tammu ntinti anjer maam o azi ne, Tammu Keerj. Nica waanice yooman ki neertin ci iiten ween ram neen.

⁹ Izi ni Tammu ne, “Abon arome maama ci eel loota o ngaatodoi, ka keyelizyai ntinti adooi.” Utuguuwe ni didi noko. ¹⁰ Ma awo Tammu ntinti adooi o azi ne, Looc, maje viten ci anyak maam o azi ne, Liilok. Mazi acin Tammu gi nico, izi ne, “Abon.”

¹¹ Izi ni Tammu ne, “Anyeek tado kuduuntai kaalyana dook, arte ci abiirna kebere, kibeena keen ci abiirna kebere ka kiziti kebere cigeec o doowo ci abiirna gonogi ci eel kiyo niigi o.” Utuguuwe ni didi noko. ¹² Ma aduɲnaan tadowa arte ci abiirna kebere, kibeena keen ci abiirna kebere ka kiziti kebere cigeec o doowo ci abiirna gonogi ci eel kiyo niigi o. Mazi acin Tammu gi nico, izi ne, “Abon.” ¹³ Nica waanice yooman ki neertin ci iiten ween iiyu neen.

¹⁴ Izi ni Tammu ne, “Abon anyak tokoleenen ci atokol looc tammu keerj, ka kejerit waazin ki baalin, ka kiziti bayeen ci ka kejerit kebere ci irkito ki iinya kibeena irkitook, ¹⁵ abon eel niigi tammu keerj ka kotokolit looc kizi voo.” Utuguuwe ni didi noko. ¹⁶ Eteenya ni Tammu tokoleenen ci appintik ram, ka kuzuuti waazin ki baalin, ka tokoleeci ci adikir o, kotokol looc waaz, maje tokoleeci ci miliny o, atokol looc baal. Eteenya ni buk Tammu monyony. ¹⁷ Ma aarek nogo dook tammu keerj, ka kataraanit looc, ¹⁸ ka kuzuuti niigi waazin ki baalin, ka buk kejerit voortin kibeena muur. Mazi acin Tammu gi nico, izi ne, “Abon.” ¹⁹ Nica waanice yooman ki neertin ci iiten ween wec neen.

²⁰ Izi ni Tammu ne, “Abon anyak kaal ci meelik arogi maami. Ma abon buk anyak kibaali ci akul tammu keerj.” ²¹ Eteenya ni Tammu keleg ci adikir abaak liilowe, ki kaal o liilu arogi dook ka kitirit gonogi ci eel kiyo niigi o. Ma eenyca niini kibaali kanyayit taba, ma arita gonogi ci eel kiyo niigi o. Mazi acin Tammu gi nico, izi ne, “Abon.” ²² Amayuuk ni Tammu nogo ma aneek ne, “Itirit iziti meele, ibitizit liilok too. Ma aanyek buk kibaali kitirit kiziti meele ger loota.” ²³ Nica waanice yooman ki neertin ci iiten ween tuur neen.

²⁴ Izi ni Tammu ne, “Abon anyak looci kaal ci arogi ci arita gɔɔgi ci eel kiyo niigi o, keleg o korgu, ki kaal o ababat keertine, ki keleg o too, ka kitirta gɔɔgi ci eel kiyo niigi o.” Utuguuwe ni didi nɔko. ²⁵ Eteenya ni Tammu keleg o too ci arita gɔɔgi ci eel kiyo niigi o, ki keleg o korgu ci arita gɔɔgi ci eel kiyo niigi o, kibeena kaal o ababat keertine dook ci arita gɔɔgi ci eel kiyo niigi o. Mazi acin Tammu gi nico, izi ne, “Abon.”

²⁶ Izi ni Tammu ne, “Keteenya eet ci deer kotoobto ki ageet kibil kiyo naaga o, ka kabal kulug liilowe, ki kibaali, ki keleg o korgu, ki keleg o too, kibeena buk kaal o ababat keertine.” ²⁷ Eteenya ni Tammu eet ci deer kibil kiyo niini o. Eenya niini eet ci maaci kibeena gaa. ²⁸ Ma amayuuk Tammu nɔɔgo ma aneek ne, “Itirit iziti meele, ibitizit looc tɔc, ka abalit kaal dook loota. Abalit kulug liilowe, ki kibaali, kibeena keleg kebere dook.”

²⁹ Ma aneek bodo Tammu nɔɔgo ne, “Kaanyuŋ igeet keena kebere, kibeena arte kebere ci abiirna loota o dook kiziti dayiin cugooc. ³⁰ Maje keleg, kibeena kibaali, kibeena kaal o ababat keertine dook, kaanyi nɔɔgo arte ki keena ci colai o kiziti dayiin cigeec.” Utuguuwe ni didi nɔko. ³¹ Mazi acin Tammu kaal ci eenycai noko dook, izi ne, “Abon ɔɔɔt.” Nica waanice yooman ki neertin ci iiten ween tɔɔrkɔnm neen.

2 Eteenyai ni tammu tadeen ki looc kibeena kaal dook. ² Mazi ook idica Tammu linliŋɔɔn onin baal eenyane kaal e, iiya uyubuzuun iitene een toorgerem o. ³ Amayuuk ni Tammu iiten een toorgerem o ma aŋera kizi iiten ci awo doon. Agɔɔn niini nɔko o, eeci iiteni een toorgerem o, iiten baal ayubzi niini linliŋoonte onin baal eenyane kaal dook e neen.

Eenyaaŋ o eet o maaci ki gaa

⁴ Gɔɔl zin baal eenyane tammu tadeen ki looc e neen nici. Mā eenya Maanyi Tammu looc ki tammu tadeen e, ⁵ gaaŋ akɔm waanice rak keena ki arte ci aduŋna tɔɔwaai, eeci gaaŋ kitoonak Maanyi Tammu tiilez looc, ma buk gaaŋ akɔm eet ci deer ci ka keev tɔɔ. ⁶ Bar olla waanice anyak looci ziizi ci ijaaz loota ma anyamat looc dook. ⁷ Eteenya ni Maanyi Tammu eet ci maaci tɔɔwaaca, ma abeeki vɔɔŋiz o rogeeto oŋee, orog ni eeti nici.

⁸Ma agɔɔna Maanyi Tammu mana libire ci jeenu e ɲaati kazi Eden, ma aarek eet ci ona ɛnyca noko mana nico. ⁹Aanyek ni Maanyi Tammu kuduunta ɲinaante kɛɛn keɛnti dook, ci alinaak ɔl cineenta, ma abiirna kebere ci amadi dayiinta. Maje mana kɔrgɛɛna anyak kɛɛt ci rogeeto, kibeɛn kɛɛt ci agawiin gi ci abon been gi ci ger.

¹⁰Ma aduɲna ɲaati kazi Eden noko liili ci ka kanyamat mana nico, ma ɲinaante ɛɲɛre liili laak wec. ¹¹Kazi liil codoi zaar nɛ, Picon, arik niini ma atakuc ɲino anyak warki kazi Avila dook. ¹²Anyak ɲinaante warki ci abon, ki kaarkaret o adonɲyi ɔɔɔt, kibeɛn buk biyɛɛn o merik alina. ¹³Kazi liil ceen ram o zaar nɛ, Giyon, arik niini ma akɔ atakuc ɲino kazi Kuc dook. ¹⁴Kazi liil ceen iiyu o zaar nɛ, Tigriz, arik niini ma akɔ adiir ɲino kazi Acur libire ci jeenu e. Maje liil ceen wec o, kazi zaar nɛ, Yuvratiz.

¹⁵Aarek ni Maanyi Tammu eet ci ona ɛnyca noko mana ci ɲinti kazi Eden noko, ka kozooti kɛɛv. ¹⁶Iricaneek ni Maanyi Tammu eet gi ci aneek nɛ, “Dak olla niina kɛɛn kebere ci arooɲ keene ci ɛɛl mana noko dook labak. ¹⁷Maje bar kebere ci kɛɛt o agawiin gi ci abon, kibeɛn gi ci ger, má adei been nɛɛn, eeci mā adei, didi ɛɛɛ adaai koca enico ɛɛɛ.”

¹⁸Izi ni Maanyi Tammu nɛ, “Alaɲ abon ɲaati aavei ɛɛti ci maaci noko niini doon. Abon kɛɛnycai tiritooi ci agano kibeɛn nɔɔɔ ka kitirit.” ¹⁹Olotaak ni Maanyi Tammu eet keɛg ci baal ɛnyca niini tɔɔwaaca o dook, ki kibaali dook, ka kiiya kakateek niini nɔɔgo zaar. Olla zaara ci akateek ɛɛti nici kelegit o, izi zaar cigin nɛɛn. ²⁰Akateek ni ɛɛti keɛg o korgu, kibeɛn kibaali, ki keɛg o too dook zaar. Maje eet ɛɛɛ waanice ɲaan akɔm kelegjeene nicoko ci agano kibeɛn nɔɔɔ ka kitirit.

²¹Aanyewun ni Maanyi Tammu nɔɔɔ ketɛɛda oɲnyaa. Mazi ɲaan ɔɔɲ nɔko, aara Maanyi Tammu onyiit codoi ɔnyiine ogin, ma anyoog ɲinito idiɲa. ²²Ɛɛɛnya ni Maanyi Tammu onyiite nico ɲaa, ma anyaa eet. ²³Mazi acin ɛɛti ɲaa nico, izi nɛ, “Ibai, nicini eet ci deer kiyo naana o. Ame ciginɛ o avu ameene cigan o, ma buk idiɲi cine o aku idiɲe caan o. Abon zin kakaneɛi nɔɔɔ zaar ci kazi, ɲaa^a, eeci ɛnycai niini eete ci maaci.” ²⁴Gi zin o goɔn oonɲi ɛɛti baatin ki yaatin, ma akɔ aromɔɔneke ɲaa onin o nɛɛn nici, ka kiziti niigi ɛɛɛ codoi.

^a 2:23 ɲaa: Zooze o Ibiro, zaara ci ɛɛti ci maaci kibeɛn ci ɲaawo aɲɔɲɔ wɛɛna.

²⁵ Waanice zin eeti kibeen ḡaa cin o aavtiz ḡadinyiiny labak, ma alaḡ aḡɔɔ.

Baciin o eet o deer

3 Waanice mā eenyca Maanyi Tammu keleg ci too o e, adɔɔi ɔɔ kowaat ma een labjooi kelegjeene ci too o dook niini. Iiyak ni niini ḡaa mana, ma aku ajin aneek ne, “Ma dim da didi aneekun Tammu ne, ‘Má adaku kebere ci keen ci eel mana noko dook?’”

² Abedeke ḡaa nɔɔɔ aneek ne, “Akɔm! Kadaka keen kebere dook labak. ³ Olla bar kebere ci keet ci abil mana kɔrgɛena noko doon, azi Tammu ne, ‘Má adaku, karabɔḡ uumnyu, eeci mā adaku, karabɔḡ uumnyu, adaaknu koca.’”

⁴ Ma abedeke kowaat ḡaa aneek ne, “Akɔm! Alaḡ een neen. Alaḡ adaaknu been neen. ⁵ Aduwa Tammu gi nico o, eeci aga mā adaku, akoliinun koca kebere otoobto kibeen nɔɔɔ ele, agaac gi ci abon been gi ci ger kiyo niini o.”

⁶ Mazi ako acin ḡaa keet nico amadi kebere cicine o ma alinaak ɔɔ cineenta, ma buk aanyek kebere cicine o nɔɔɔ geenyiz nɔɔ, odooca kebere oogi ma adak. Aanyek ni oogi eet onin arome ki nɔɔɔ e, adawuun ni buk eeti. ⁷ Kataman nɔɔ ɔkolte nɔɔɔ kebere,

© 1996 David C. Cook

Alaba kowaat ḡaa (3:1-5)

ma acin eleeti aavtiz ɲaɖinyiiny. Atabanit ni niigi bɔɔɔ ci moonenu ka kubuɲti eleeti.

⁸ Ma yoomana mazi azii niigi Maanyi Tammu ɔɔ ɲaati awɔyi mana, oroode keeni eecitɔ. ⁹ Otowo ni Maanyi Tammu eet ci maaci o, ma aneek nɛ, “Aave ɲaadaɲ?”

¹⁰ Ma abedeɛke niini nɔɔɔ aneek nɛ, “Uyen mǎ awɔ mana e kazikniin ɔɔ nɔɔ, kotoɲoliwin ni kɔɔɔɔɔ, eeci kaave ɲaɖinyiiny.”

¹¹ Ijiniuun ni Maanyi Tammu nɔɔɔ eneek nɛ, “ɲeneen ci aneekin nɛ, aave ɲaɖinyiiny o? Adawu tɛ kebere ci keet baal karicaneekin calaɲ adei e?”

¹² Ma abedeɛke ɛeti nɔɔɔ aneek nɛ, “Aanyan kebere ci keet nico o ɲaa baal anyakaan e, kadawa zin.”

¹³ Ma ajin Maanyi Tammu ɲaa aneek nɛ, “Agoon gi nico nɔɔ naa?”

Ma abedeɛke ɲaa nɔɔɔ aneek nɛ, “Kadei o, eeci alabeekan kowaat nicini.”

¹⁴ Eneek ni Maanyi Tammu kowaat nɛ, “Zin giye o utuguuwe gi nico, atorye niina doon kelegjeene o ɛɛnycai dook. Akataai zin inoko o, ababati niina keɛɲa, ma adei tɔɔ iinya ci ɲaan arogne o dook. ¹⁵ Kaanyin tiɲeere ineet amarto kibeen ɲaa nɔɔ, ma buk amarno tiɲeere keberti cugooc. Arukiin gɔɔn tiɲeere kebertɔɔci cine ineet ɔɔ, ma aɲedeti niina nɔɔɔ ginyginyeɛ.”

¹⁶ Ma aneek Maanyi Tammu ɲaa nɛ, “Kaanyin tiɲeere ineet piiryakzet nyayiinta, ma kazaceekin balɔɔn kizi appe ɲaati ookcanɛ. Arooɲ gɔɔn tiɲeere niina padan eet nɔɔ, ma abaliin niini ineet.”

¹⁷ Ma aneek Maanyi Tammu eet ci maaci o nɛ, “Zin giye o iziye ɔɔɔ ci ɲaa cun o, ma adaye kebere ci keet baal karicaneekin ka calaɲ adei e, kator tɔɔ. Akataai zin iitene nico ɛɛ, alajaan bodo aboke gɔɔl ci ajowaane dayiin gaaga kiyo gɔɔn laadun o, apiirna rak gɔɔn tiɲeere niina liɲliɲɔɔnta ɔɔɔt ka ni jowa dayiin iinya ci ɲaan arogne o dook. ¹⁸ Aduɲna tiɲeere keena ceen bila kibeen ciiren tɔɔwaai, ma adei gɔɔn tiɲeere niina kaal ci aɔowa mana kibeen kaal ci aduɲna doon. ¹⁹ Alinliɲ gɔɔn tiɲeere niina ɔɔɔt zɛɛ ma amului ɲaati ɛɛɛ tɔɔ ka ni kuduunta dayiin ci adei. Alinliɲ tiɲeere niina nɔɔ zɛɛ ma amiironei bodo tɔɔ baal keɛnycanin e. Een waanice laadun niina tɔɔwaac, amiironei zin bodo tiɲeere tɔɔ baalke ɛɛ.”

²⁰ Akateek ni Adam^b ηaa cin o zaar ci kazi Eev^c, eeci een niini yaati ɔl dook nɛɛn.

²¹ Utuguuwak ni Maanyi Tammu Adam ki ηaa cin o ruce kiziti carama ci ka kubuŋti eleeti.

²² Izi ni Maanyi Tammu nɛ, “Inoko ɛeti ci deer o ibiluun kiyo naaga o, anyawuun gɛɛnyiz ci agawi gi ci abon kibeɛn gi ci ger. Alaŋ zin bodo kooŋna nɔɔnɔ kodoma kebere ci keet ci rogeeto o kadak ka korog nɔkɔ been nɛɛn.” ²³ Ɔtɔɔk ni Maanyi Tammu nɔɔnɔ mane ci Eden noko, ma aanyek kook keev tɔɔ baal ɛɛnycanɛ niini nɔɔnɔ e. ²⁴ Ma vurute o ɔtɔɔy Maanyi Tammu eet, aarek niini mana ci Eden noko libire ci akɔ ki jeen e, toonnyak ogin tammu tadeenu kazi Kerubim, ma buk aarek mana kabaz ci wuun ci alanyit ma amacuuc looc zalaŋzalaŋ, ka kebek keet o rogeeto ɔlaa.

Ken kibeɛn Abel

4 Oromte ni Adam ki ηaa cin kazi Eev noko, makacin anyawɔ, itira ni niini logo onin kazi Ken^d. Izi ni Eev nɛ, “Inoko kitira eet ci maaci tirteente o Maanyi.” ² Ma vuruta, itira bodo ηeerin o kazi Abel.

Mazi avɔ adikir lɔgɔɔz, izi Abel eet ci abal ɛɛza, maje Ken eet ci keviinto. ³ Ma iinyaye ogɛɛn, anyaaK Ken Maanyi kebere ci kaal ogin aɔowa mana ka kiiya kidinɗiɗani nɔɔnɔ taabinta. ⁴ Maje Abel anyaaK niini Maanyi more ci nyɔɔ ceen abuunya ɛɛzaye ogin, ma aku ataabi nɔɔnɔ. Atalɔ ni Maanyi ηaati Abel kibeɛn taabinte cin o. ⁵ Otoɔbor ni bar Ken kibeɛn taabinet cin o. Mazi acin Ken gi nico, onyoraan ηuum, ma abor nɔɔŋ ɔɔɔt ɛɛ. ⁶ Eneek ni Maanyi Ken nɛ, “Abur nɔɔŋ ma anyoraan ηuum o naa? ⁷ Mate tuguu gi ci abon, kagamaaniin waan ineet kibeɛn kaal cugun taabinto o labak, bar mǎ agoon gi ci ger, aavekin oŋɛɛci ceez cun o tatooga, arɔɔŋ kapadaniin ka kabaliin, abon zin aroon gɔɔl ci abicaane nɔɔnɔ.”

⁸ Ma iitene omaan, eneeK Ken gɔtɔni ci kazi Abel noko nɛ, “Kɔtɔɔz di kɔɔtɔ manɛɛni^e.” Ɔtɔɔzɔ ni, mazi avɔ aruum manɛɛn, uruk Ken gɔtɔni kadaak.

⁹ Iiya ni ijin Maanyi Ken eneeK nɛ, “Gotonu Abel ηaadaŋ?”

^b 3:20 Adam: Kazi keeŋ cin Ibiroye nɛ, eet ci deer.

^c 3:20 Eev: Kazi keeŋ cin Ibiroye nɛ, roget.

^d 4:1 Ken: Kazi keeŋ cin Ibiroye nɛ, kitira.

^e 4:8 Kɔtɔɔz di kɔɔtɔ manɛɛni: Azee ηiniti weregeewe o Ibiro rɛɛn tɔ.

Ma abedeeke niini Maanyi aneek ne, “Alaŋ kagaa. Mate ajinaan o kabei da goon goṭona naana?”

¹⁰ Ma aneek Maanyi nɔɔɔ ne, “Gitaaz ci agoon noko? Kagaa nɔɔ uruwu gotonu kadaak. Inoko zin biyeeta ci gotonoon ona akanaai niina tɔɔ o, aluweekan aneet arɔɔ caacinɛt.

¹¹ Inoko zin niina ɔɔɔ, ma atooke tɔɔwaaye ci ona aɗuutonek biyeeta ci gotonoon noko, eeci umuunyu gotonu niina maany.

¹² Zin goon tiyeere mǎ aroon ɛɔ, alaŋ mana abiir been nɛn. Olla zin tiyeere niina ajalaŋ awɔ kɔkɔm ŋinti ayubze loota ŋina kina.”

¹³ Ma aneek Ken Maanyi ne, “Inoko apayeeyan niina aneet zɔɔɔ ci aɔɔɔ ɔɔɔɔ calaŋ kanim kaganeek. ¹⁴ Inoko ɔɔɔyan tɔɔwaaye nicoko ma alaŋaan bodo kaganoona ŋaati kaku kabilne ineet ŋuuma, olla kajalaŋa kɔɔɔwa kɔkɔm ŋinti kayubze. Olla zin tiyeere mǎ ajowaanan ɛɛti omaan, arukaan kadaak labak.”

¹⁵ Ma bar abedeeke Maanyi nɔɔɔ aneek ne, “Akɔm. Mǎ arukiin ɛɛti omaan daak, kacaacin koca ŋaatin laak toorgerem kujuk baal bar kapayeekin ineet e.” Aareke ni Maanyi Ken bayeen, ka mǎ anyak eet ci ajowa nɔɔɔ, alaŋ aruk kadaak. ¹⁶ Ɔɔɔ ni Ken ŋaati aavei Maanyi o, ma ako abaak looce o kazi Nod^ɛ, Eden libire ci jeenu e.

Dɔɔl ci dɔɔl o Ken

¹⁷ Mazi awɔ arome Ken ki ŋaa onin, anyawɔ ŋaa cine noko ma ookca logo cin kazi Inok. Ɛteenya ni Ken kutuur ci adikir, ma akaneek kutuur nico zaar ci ŋɛerin o. ¹⁸ Iiya ni itira Inok logo ci kazi Irad. Iiya Irad izi baati Meyujayɛl. Maje Meyujayɛl iiya izi baati Metujal. Iiya ni Metujal izi baati Lamɛk.

¹⁹ Ma aku arɔɔa Lamɛk ŋaai ram. Kazi ŋaa codoi zaar ne Ada, bodo codoi kazi ne Zila. ²⁰ Iiya ni itira Ada Jabal o iiya izi jijiti ɔl o abal keleg o korgu, ma abaak ceezine ween keɛmane.

²¹ Kazi goṭoni Jabal zaar ne, Jubal, akanaak waanice ɔl o aruk kidooret, ma abo beelen liŋliŋɔɔn nico niini. ²² Iiya ni buk Zila itira Tubal-Ken o adeede ziik. Anyak waanice Tubal-Ken ŋɔɔni ci kazi Nayama.

^ɛ 4:16 Nod: Kazi keɛŋ cin Ibiroye ne, malilenɛet.

²³ Ma iitene omaan, eneeek Lamək ɲaai cigin noko nɛ, “Ineeta, Ada ki Zila, iziyit gi ci kaduwaakuɲ cee ɲaai ogan. Anyak baale eet ci arookan, kiiya zin kuruwa kadaak, bodo anyak logo ci ɲaan miliny aku arookan, ma buk kiiya kuruwa kadaak. ²⁴ Mā acaaci daayizi o Ken laak toorgerem, bar koca acaaci daayizi caane laak eet iiyu kamɔɔ ki toorgerem (77).”

Cet kibeem Inoc

²⁵ Ma irkitoowe ogeen, anyayit Adam ki Eev logo oma bodo, ma azi Eev nɛ, “Inoko aanyan Tammu logo oma ci ka kirigiz ɔɔ o Abel baal aruk Ken e.” Akateek ni niini nɔɔɔɔ zaar ci kazi Cet^g.

²⁶ Mazi akɔ adikir Cet, iiya itira ɲeerin cin, ma akaneek zaar ci kazi Inoc.

Akata ni waanice ɔl ween ci awe zaar o Maanyi ɲaati adiɲɲani nɔɔɔɔ.

Dɔɔl ci dɔɔl o Adam

5 Yeedinet zin ci azeedine dɔɔlya ci dɔɔl o Adam cee. Baale mā ɛenyca Tammu eet ci deer e, ɛenyca kotoobto ki nɔɔɔɔ ɛɛ.

² ɛenyca niini eet ci maaci ki ɲaa. Ma amayuuk nɔɔɔɔ, ma awo nɔɔɔɔ kiziti, ɔl ci deer.

³ Mazi avɔ eegin Adam irkitoowa ogine tiryaanto kaboon ki eetom kamɔɔ (130), itira ɲeerin ci atoobɔ ɔɔɔɔ ɛɛ, ma akaneek zaar ci kazi Cet. ⁴ Ma vurute ci itiryai Cet, orog bodo Adam irkitook ceen kaboot turge (800). Itira ni bodo niini lɔɔɔɔ kibeen dɔɔl ci ɲai oogi. ⁵ Mā adaai Adam e, iziti irkitoowa ogine tiryaanto dook kaboot tɔɔɔɔ ki eetom kamɔɔ (930).

⁶ Mazi avɔ eegin Cet irkitoowa ogine tiryaanto kaboon ki tuur (105), itiryai ɲeerin ci kazi Inoc. ⁷ Ma vurute o itiryai Inoc, orog bodo Cet irkitook ceen kaboot turge ki toorgerem (807). Itira ni bodo niini lɔɔɔɔ kibeen dɔɔl ci ɲai oogi. ⁸ Mā adaai Cet e, iziti irkitoowa ogine tiryaanto dook kaboot tɔɔɔɔ ki amɔɔ ram (912).

⁹ Mazi avɔ eegin Inoc irkitoowa ogine tiryaanto eet wec kamɔɔ (90), itiryai ɲeerin ci kazi Kenan. ¹⁰ Ma vurute o itiryai Kenan, orog bodo Inoc irkitook ceen kaboot turge ki amɔɔki tuur

^g 4:25 Cet: Kazi keɲ cin Ibiroye nɛ, aanyan.

(815). Itira ni bodo niini logɔɔz kibeen dɔɔl ci ɲai oogi. ¹¹ Mā adaai Inoc e, iziti irkitoowa ogine tiryaaŋto dook kaboot tɔrkɔɔc ki tuur (905).

¹² Mazi avɔ eegin Kenan irkitoowa ogine tiryaaŋto eet iiyu kamɔɔ (70), itiryai ɲeerin o kazi Mayalalyel. ¹³ Ma vurute o itiryai Mayalalyel, orog bodo Kenan irkitook ceen kaboot turge ki eet ram (840). Itira ni bodo niini logɔɔz kibeen dɔɔl ci ɲai oogi. ¹⁴ Mā adaai Kenan e, iziti irkitoowa ogine tiryaaŋto dook kaboot tɔrkɔɔc kamɔɔ (910).

¹⁵ Mazi avɔ eegin Mayalalyel irkitoowa ogine tiryaaŋto eet iiyu ki tuur (65), itiryai ɲeerin ci kazi Jared. ¹⁶ Ma vurute ci itiryai Jared, orog bodo Mayalalyel irkitook ceen kaboot turge ki eetom kamɔɔ (830). Itira ni bodo logɔɔz kibeen dɔɔl ci ɲai oogi. ¹⁷ Mā adaai Mayalalyel e, iziti irkitoowa ogine tiryaaŋto dook kaboot turge ki eet wec kamɔɔ ki tuur (895).

¹⁸ Mazi avɔ eegin Jared irkitoowa ogine tiryaaŋto kaboon ki eet iiyu ki ram (162), itiryai ɲeerin ci kazi Inok. ¹⁹ Ma vurute o itiryai Inok, orog bodo Jared irkitook ceen kaboot turge (800). Itira ni bodo niini logɔɔz kibeen dɔɔl ci ɲai oogi. ²⁰ Mā adaai Jared e, iziti irkitoowa ogine tiryaaŋto dook kaboot tɔrkɔɔc ki eet iiyu ki ram (962).

²¹ Mazi avɔ eegin Inok irkitoowa ogine tiryaaŋto eet iiyu ki tuur (65), itiryai ɲeerin ci kazi Metuzala. ²² Ma vurute o itiryai Metuzala, oorkorit bodo Inok ki Tammu goole ci abon irkitook ceen kaboot iiyu (300). Itira ni bodo niini logɔɔz kibeen dɔɔl ci ɲai oogi. ²³ Iziti ni irkitoowa o Inok tiryaaŋto dook kaboot iiyu ki eet iiyu ki tuur (365). ²⁴ Oorkorit ni Inok ki Tammu ɲinbaal ɲaan arogni e nɔko zɛɛ makacin iyit Tammu nɔɔɔɔ ɗim.

²⁵ Mazi avɔ eegin Metuzala irkitoowa ogine tiryaaŋto kaboon ki eet wec ki toorgerem (187), itiryai ɲeerin ci kazi Lamek. ²⁶ Ma vurute o itiryai Lamek, orog bodo Metuzala irkitook ceen kaboot toorgerem ki eet wec ki ram (782). Itira ni bodo niini logɔɔz kibeen dɔɔl ci ɲai oogi. ²⁷ Mā adaai Metuzala e, iziti irkitoowa ogine tiryaaŋto dook kaboot tɔrkɔɔc ki eet iiyu ki tɔrkɔɔc (969).

²⁸ Mazi avɔ eegin Lamek irkitoowa ogine tiryaaŋto kaboon ki eet wec ki ram (182), itira niini logooz. ²⁹ Akateek ni Lamek

naawo zaar ci kazi Nowaⁱ, ma azi ne, “Eteedawet tiijeere logoti nici piiryakzete o liŋliŋoon o kaliŋliŋi naaga azene ogaac maany ɔɔɔt toɔwaaye ci baal otoruun Maanyi noko.” ³⁰ Ma vurute o itiryai Nowa, orog bodo Lamék irkitook ceen kaboot tuur ki eet wec kamɔɔ ki tuur (595). Itira ni bodo niini logɔɔz kibeene dɔɔl ci ŋai oogii. ³¹ Mā adaai Lamék e, iziti irkitoowa ogine tiryaaŋto dook kaboot toorgerem ki eet iyyu kamɔɔ ki toorgerem (777).

³² Mazi avɔ eegin Nowa irkitoowa ogine tiryaaŋto kaboot tuur (500), itiryai logɔɔz cigine eegin iyyu, Cem, ki Aam, kibeene Javet.

Gerziitin o ɔl o deer

6 Baale mazi ɔɔt azace ɔl loota iziti mēele ma itiryai dɔɔlya ci ŋaiye ŋaatiŋe e, ² icinit logɔɔz o Tammoo kabarze ci ɔl ci deer o alina ɔɔɔt, orocit ni kabarzeene nicoko ci olla arɔɔŋ niigi.

³ Izi ni Maanyi ne, “Alaŋ ka bodo vɔɔŋizi onane rogeeto kaavu eete ci deer kodot loota ŋina, eeci eeti ci deer o gi ci adaai. Alaŋ zin bodo niini ka korog katayaŋ irkitook ceen kaboon ki eetom (120).”

⁴ Mazi avɔ arome logɔɔz ci Tammoo kibeene dɔɔl ci ɔl ci deer noko, itirya niigi ŋaatiŋe olenya ci agayi ɔɔɔt iinyaye niceke, ci kazi Nevilim^j. Ma amena abaak waanice niigi ŋinaante irkitoowe niceke zee been bodo irkitook oogii ci jɔr.

⁵ Mazi ako acin Maanyi izi gerziitin eete ci deer loota appe ɔɔɔt, ma ako baabani ci ziniz cin o dook ki gerziitin iinya dook o nɔko, ⁶ obooc Maanyi gi ci eenyane eete ci deer loota o, ma awuci ŋaatin ɔɔɔt nici ziniza ɔɔɔt ele. ⁷ Izi ni Maanyi ne, “Aanyaŋ keeya eete ci deer baal keenyca noko loota ŋina, ki keleg, ki kaal o ababat keeŋtine, kibeene kibaali dook, eeci kobooca gi ci baal keenyane naawo o.”

⁸ Bar zin waanice atalne Maanyi ŋaati Nowa doon.

Zɔɔz o akati Nowa

⁹ Zɔɔz zin ci akati Nowa o cee. Waanice Nowa eete ci alēema kaal. Akom waanice gi ci ger abacaa olee ci ɔɔ nice e dook niini doon, ma ɔɔrkɔr ki Tammoo goole ci abon iinya dook nɔko. ¹⁰ Anyak

ⁱ 5:29 Nowa: Kazi keeŋ cin Ibiroye ne, kuyubuza.

^j 6:4 Nevilim: Niigi ɔl ceen baraknya. Cino Omɔɔ 13:33.

waanice niini ləgəwz cigin eegin iiyu, ci kazi Cem, ki Aam, kibeən Javet. ¹¹ Icinuun ni waanice Tammu ɔl ci deer o loota ɲina dook, agwɔn kaal ci ɣer ɔrɔɔt ma uulali lɔɔci ki oroonok. ¹² Ma acin niini looc izi ɣerzɛ ɔrɔɔt ɛlɛ, eeci ɔl ci loocu noko dook, abaayitɔ baayiz ci ɣer.

¹³ Eneek ni Tammu Nowa nɛ, “Inoko karoonj kuulal ɔl ci deer noko dook kibeən looc buk kizeec tɔ, eeci ɣerziitin ci ɔwɔnɛ ɔl ci deer o, adaala looc dook ɔrɔɔt ɛlɛ. Didi ɛlɛ kuulal tiɲeere ɔl kibeən looc buk. ¹⁴ Inoko zin teenyak ɛlɛ kavool ci liilu appe, ma tɔgɔny loota keene ci adɔɔi ci agano ki teenyinet. Tuguuwɛk kavool nico eecitɔ ceezi keertɔ ci meelik. Giir kavool eecitɔ ki bawuuca buk zooyeni.

¹⁵ Yabiza kavool kizi corcooritin mitireet ceen kaboon kibeən eetom kamɔtɔ ki iiyu (133). Yabiza lɔlaniin kizi mitireet eetom ki iiyu (23). Yabiza kavool doŋjiin ci akɔyi ki tadeen o kizi mitireet amɔtɔ iiyu (13). ¹⁶ Tɛɛny kavool tadeen kubuɲɛ, anyeek kanyak ɲaati aɲɛrɔɔn kavool kɛɛɲ kibeən tadeen o ɲinti vɔlɔɲ ci anyak sentimitiret ceen eet ram ki wec (44). Teenyek buk kavool keertɔ iiyu ci atadizɔ.

Areek kavool kabanyca tatoog ci anyak karogi. ¹⁷ Kitoona tiɲeere tawan ci aku akuuwa looc dook, ka kidica kaal o arogi loota ɲina kadaayitɔ dook lai. ¹⁸ Bar zin anyak zɔwz ci tiɲeere katerkedeekin ineet. Avooyu tiɲeere kavoola, niina ki ɲaa unun, ki ləgəwz ugun, kibeən ɲaai ugeec. ¹⁹ Jaai buk tiɲeere kaal ram kaale o arogi dook, ci maaci kibeən ci ɲai, ka ivita oromtɛ been ineet kavoola ka korogit.

²⁰ Jaai kibaali keertɔ dook ram, ci maaci ki ci ɲai. Jaai kaale o ababat keertɔnɛ keertɔ dook ram, ci maaci ki ci ɲai. Jaai kɛlɛg keertɔ dook ram, ci maaci ki ci ɲai. ²¹ Areek buk dayiin keertɔ dook kavool, ka adayit niina kibeən kaal ci arogi o dook.”

²² Utuguu ni Nowa kaal dook eci aricanɛɛke Tammu nɔwɔn o.

Kuuni o tawaano

7 Mazi ook idicaai kavooli teenyinta, eneek Maanyi Nowa nɛ, “Ƴɔtɔ zin niina kibeən ɔl o kɔrɔwɔg unun dook kavoola, eeci kaciniin ineet een eet ci alɛɛma kaal olee ci ɔɔ nico noko dook niina doon. ² Doma zin kelegeene o alaɲ eegin riiriny^k ɲuume onan keertɔ dook, ci maacik toorɣerɛm, kibeən ci ɲai toorɣerɛm.

^k 7:2 *Riiriny*: Riirinya ci aduyai o riiriny ɲuume o Tammu.

Bodo buk doma kelegjeene ween riiriny ɲuume onan keeɲti dook, ci maaci codoi kibeene ci ɲai codoi. ³ Doma buk kibaali keeɲti dook, ci maacik toorgerem kibeene ci ɲai toorgerem. Abon agoon nɔko o, ka kaala nicigi kivita kitirta bodo tiɲeere ɠɔɲgi oogi loota ɲina, ka kazaantozek looc dook. ⁴ Abon agoon nɔko o, eeci olla tiɲeere mā idicaai iinya ceen toorgerem noko, kitoona tammu kitiil waazinok eet ram, ki baalinok eet ram, ka keɣyai kaala ci arogi baal keenya o dook loota ɲina lai.” ⁵ Utuguu ni Nowa kaal dook eo aduwaake Maanyi nɔɔɔ e.

⁶ Waanice mā agama looc tawani e, eegin Nowa irkitoowa ogine tiryaanto kaboot tɔɔrkɔnɔm (600). ⁷ Ako zin waanice kavoola Nowa ki ɲaa onin ki lɔɔɔɔ ogin ki ɲaai ugeec, ka kajaarit tawan. ⁸⁻⁹ Ivitaak ni waanice kelegje ci maacik ki ci ɲai kelegjeene o alaɲ eegin riiriny, kibeene ween riiriny buk, ki kibaali ci maacik ki ci ɲai kibaaline dook, ki kaal ci maacik kibeene ci ɲai kaale o ababat keeɲtine dook Nowa ma avu avɔ kavoola, ebaal aduwaake Tammu Nowa e. ¹⁰ Mazi avɔ adicaai iinya baal een toorgerem e, agama didi looc tawani.

¹¹ Ako mazi eegin Nowa irkitoowa ogine tiryaanto kaboot tɔɔrkɔnɔm (600), agama looc tawani. Akanaai iitene ween amɔnki toorgerem nyeelowe ween ram, ma abɔɔryai maama o ɠɔɔɔn eɛl tɔɔ loota eecitɔ o dook, maje bodo ɲaato aciida loomo ci appe tammu tadeena maam. ¹² Ma atii loomo nici waazinok eet ram, ki baalinok eet ram. ¹³ Ma iitene nice eɛ, ɔɔɔ Nowa ki ɲaa onin ki lɔɔɔɔ ogin Cɛm, ki Aam, kibeene Javet, kibeene ɲaai ugeec kavoola. ¹⁴ ɔɔɔ ni kelegje o korgu keeɲti dook, ki keleg o too keeɲti dook, ki kaal o ababat keeɲtine keeɲti dook, ki kibaali keeɲti dook kavoola. ¹⁵ Ivitaak ni kaala o arogi dook, o maacik ki o ɲai, Nowa ma avu avɔ kavoola. ¹⁶ Ma agooni kaala nici dook ebaal aduwaake Tammu Nowa e. Onyoogek ni Maanyi nɔɔɔ kavool eecitɔ.

¹⁷ Itii ni loomo ci appe iinya ceen eet ram noko dook, ma azaci maama, ma adɔɲ kavool kook ki tadeen. ¹⁸ Azace ni maama nɔko zɛɛ makacin ukuuya looc dook lai. Maje kavooli ariit maam tadeena. ¹⁹ Ma amena maama azaci ɔɔɔɔ nɔko zɛɛ makacin ukuuya biyɛen o wuuntik dook loota lai. ²⁰ Ma amena maama azaci nɔko zɛɛ ma ayaan biyɛen ooti mitireete ceen toorgerem. ²¹ Ma adaai kaala o arogi dook loota ɲina lai, kibaali, ki keleg o korgu, ki keleg o too,

ki kaal o ababat keeptine dook, kibeem ɔl o deer buk. ²² Adaayito ni kaala o arogi loota ŋina dook lai. ²³ Ma ɛɛya waanice Maanyi kaal o arogi loota ŋina dook lai, ɔl o deer, ki keleg, ki kibaali, kibeem kaal o ababat keeptine dook. Ma arogi waanice Nowa kibeem kaal o arome ki ɲɲɔɲ kavoola doon. ²⁴ Ma abitiz maama looc iinya ceen kaboon ki eet ram kamɔɔ (150).

Ibiluun tawani

8 Ma enicoko dook, ŋaan Tammu kereyeek Nowa kibeem keleg o arome ki ɲɲɔɲ kavoola e dook. Anyaa ni niini ŋɔɔt ka kivaan maam ka kimiirte maama ki looc. ² Ibili ni Tammu maam baal abɔɔryai loota ɔɔɔt e, kibeem buk loomo baal appe aciida maam tammu tadeena e. ³ Imiire ni tawani ki looc kidicilim, kidicilim. Mazi avɔ aɔorneke iinya ceen kaboon ki eet ram kamɔɔ (150), izi maama loota kidice. ⁴ Ma iitene ween amɔnki toorgerem nyeeLOWE

© 1996 David C. Cook

Abadaak yeelac Nowa anyaa bolooyitot ci kiŋirooco (8:11)

ween toorgerem, iiya akanane kavooli biyene o njino kazi Ararat, ibil ni njinaante. ⁵Ma amiiri maama kidicilim noko zee ma iitene wodoi nyeelowe ween amoto, eyelizaai biyeen ooti.

⁶Mazi bodo avo atoorneke iinya ceen eet ram, okol Nowa kavool nyapildiinj, ⁷ma itoon waalak kook bitaala, ukul ni waalak, ma ako amaliil tammu keeja noko zee ma awodjaai maama loota calanj abada. ⁸Itoon ni bodo Nowa yeelac kook kicin maam karabonj owoджаai. ⁹Ook ni yeelac zee makacin abada eeci akom njinti ka kibili, giye o njan akuuwane maama looc dook. Itoon ni Nowa aziit kavoola, ma agama yeelac, ma anyaa kavool eecito. ¹⁰Ma amon Nowa iinya toorgerem. Itoon ni bodo yeelac. ¹¹Mazi ako abada yeelac yoomana, anyaa bolooyitot ci kinjirooco colai otooga. Agawuun ni Nowa imiire tawani ki looc. ¹²Ma amon bodo Nowa iinya toorgerem, itoon ni bodo yeelac. Enico, alajaan bodo yeelac abada.

¹³Mazi avo eegin Nowa irkitoowa ogine tiryaaanto kaboot toorkonon ki codoi (601), iitene wodoi nyeelowe wodoi, owoджаai maama loota. Aara ni Nowa gi o abun kavool tadeen, ma acin maam owoджаai loota. ¹⁴Ma iinyaye ween eetom ki toorgerem nyeelowe ween ram, odok laci kak.

¹⁵Eneek ni Tammu Nowa ne, ¹⁶“Uduunta kavoola, niina ki njaa cun o, ki lgooz ugun, kibeem njai ugeec. ¹⁷Duunai buk kaal o arogi aromeenu ki ineet kavoola dook, kibaali, ki keleg, kibeem kaal o ababat keentine dook, ka kivita kitirit kadaalta looc dook.”

¹⁸Uduunta ni Nowa ki njaa onin kibeem lgooz ogin been njai ugeec kavoola. ¹⁹Ma adunna buk kelegje dook, ki kibaali dook, ki kaal o ababat keentine dook kavoola. Ma adunna goon keleg keenti ceegi niigi doon kavoola.

Ataab Nowa Maanyi

²⁰Etanya ni Nowa njinti ka kavaadeke Maanyi taabinet. Ma anyaa keleg oogi kelegjeene o alanj eegin riiriny njume o Maanyi keenti dook, ki kibaali oogi kibaaline o alanj eegin riiriny njume o Maanyi keenti dook. Ma aku avaad kizi taabinet ci avaadi lai njati taabinto ona eenyca noko. ²¹Mazi ako adok Maanyi colil nico, atalo, ma aneek ele maany ne, “Alajaan bodo looc giye ci gerziitin ci eet ci deer kator been neen, mayo nuun eti ci deer anyak baabani ci ger

tiryaanta laadun o, alajaan bodo keeya kaal ci arogi loota njina noko dook been neen eci baal kagooŋe noko. ²² Zin mā njaan looci abil o, anyawuun tijeere looci doween ki teedinet, ma anyak looc aburwoŋ ki laliz, ma anyak tagiz ki loolɔ, ma anyak waazin ki baalin.”

Zɔɔz o aterkedeek Tammu Nowa

9 Amayuuk ni Tammu Nowa kibeem loɔɔz ogin aneek ne, “Itirit, azace iziti meele ibitizit looc tɔc. ² Anoliinun tijeere kelegje o too dook, ki kibaali dook, ki kaal o ababat keentine dook, kibeem kulug dook loocowe, eeci aanyozeyun niigi azen cugooc. ³ Inoko kaanyun naana igeet nɔɔɔ dook, ka kiziti dayiin cugooc ka adayit kiyo buk goon kaala o adoyai colai baal kaanyun igeet kiziti dayiin cugooc e. Inoko zin kaanyun kaal dook igeet. ⁴ Bar zin idiŋ ci njaan anyak biyee, mā adaku, eeci rogeti abil biyeeɗe. ⁵ Mā aruk eeti eet ci deer kadaak, avaavonek buk niini eet nico. Mā aruk kelegiti eet ci deer kadaak, avaavonek buk niini eet nico. ⁶ Mā amoony eeti eet ci deer, aruwe buk niini kadaak, eeci eenycai eeti ci deer o kotoobto ki Tammu. ⁷ Inoko zin niiga, itirit azace iziti meele ibitizit looc tɔc.”

⁸ Ma aneek Tammu bodo Nowa kibeem loɔɔz ogin ne,
⁹ “Inoko zin katerkedeekun igeet kibeem dool ci dool cugooc njaan anowaanun vuruta e, ¹⁰ kibeem kaal o arogi dook o adunna kavoola baal aromeenu kibeem igeet e, keleg o korgu, ki keleg o too, ki kibaali, kibeem kaal o arogi loota njina dook. ¹¹ Katerkedeekun igeet zɔɔz calajaan bodo tijeere adaakni kaala ci arogi noko dook tawaana, ma akom bodo tawan ci ka kuulal kaal dook loota been neen. ¹² Bayeen zin ci zɔɔz onan katerkedeekun igeet ki kaal o arogi loota dook, kibeem buulok ci njaan avu e neen cee. ¹³ Inoko kaanyeya bɔɔyi keyelizyai diizwani ka kizi bayeen ci zɔɔz o katerkedeekun naana igeet kibeem kaal o arogi loota dook. ¹⁴ Olla goon mā kanyaai diizwa looc ma ayelzaai bɔɔye diizwani, ¹⁵ kaada zɔɔz baal katerkedeekun igeet kibeem kaal o arogi loota njina dook ka calan bodo adicaan niigi tawaana e. ¹⁶ Olla goon tijeere mā ayelzaai bɔɔye diizwani, mazi kacin nɔɔɔ, kaada zɔɔz onan abil been neen baal katerkedeeki kaal o arogi keenti dook loota njina e.” ¹⁷ Ma aneek Tammu Nowa ne, “Bayeen zin ci zɔɔz onan baal katerkedeeki kaal o arogi loota njina dook e neen nici.”

Nowa kibeem lɔɔwɔz ogin

¹⁸ Waanice lɔɔwɔz ci Nowa baal aduɲna ki nɔɔɔ kavoola o, Cɛm, ki Aam, kibeem Javet. Iiya Aam itira Kanan. ¹⁹ Ivita ni lɔɔwɔz ci Nowa eegin iiyu noko itirya ɔl ci loocu noko dook.

²⁰ Maje waanice Nowa niini eet ci keviinto, nɔɔɔ nɛɛn o akana doweɛn o kɛɛn ween iinab. ²¹ Ma iitene omaan, owod Nowa nyaan zɛɛ makacin abaaye kataru ɲaɲiniiny ceeze onin een kɛɛma eecitɔ. ²² Mazi acin Aam ween baati Kanan baatin ɲaati ɔɲɛi ɲaɲiniiny noko, uduuna ceeza, ma ako aduwaak ɔtɔɔɔgi ceen ram o bitaala. ²³ Odomta ni Cɛm kibeem Javet ruum ci malkiinto, ma ataadek girgiryɛɛn, ma awɔ niigi dook eci bawuuco zɛɛ ma avɔ abun baatineɲ ɲaati abaci ooti calaɲ ageleɛm nɔɔɔ ɲaati ɔɲɛi ɲaɲiniiny o. ²⁴ Mazi ako iɲaaz Nowa baayinta, agawuun gi ci tɛ agoonek ɲɛɛrin ceen tuutur kazi Aam o nɔɔɔ o. ²⁵ Izi ni niini nɛ, “Kator ɲɛerti Aam o kazi Kanan, een tiɲeere niini gabareen ci celbez kujuk gabara o alinlijoonek ɔtɔɔɔgi.” ²⁶ Ma azi bodo nɛ, “Katanaaz Maanyi ween Tammu o Cɛm, abon baai aanyek niini Kanan kizi gabareen ci Cɛm. ²⁷ Abon baai azac Tammu dɔɔl ci dɔɔl ci Javet ma azac buk looc cin kizi appe. Abon baai abaawɔ dɔɔlya ci Javet ki dɔɔl ci Cɛm yaak. Ma abon baai Kanan een buk gabareen ci Javet.”

²⁸ Ma vurute o tawaano, orog bodo Nowa irkitook ceen kaboot iiyu ki eet ram kamɔtɔ (350). ²⁹ Mā adaai Nowa e, iziti irkitoowa ogine tiryaanto dook kaboot tɔrkɔɔ ki eet ram kamɔtɔ (950).

Dɔɔl ci dɔɔl o Nowa

10 Yeedinet zin ci dɔɔl ci dɔɔl o Cɛm, ki Aam, kibeem Javet ween lɔɔwɔz o Nowa cee. Ma vurute ci tawaano, ivita itirya dɔɔl cigeec.

² Lɔɔwɔz ci Javet nɛɛn: Gomer, ki Magog, ki Madai, ki Javan, ki Tubal, ki Mecek, kibeem Tiraz. ³ Lɔɔwɔz ci Gomer nɛɛn: Ackenaz, ki Rivat kibeem Togarma. ⁴ Dɔɔl ci dɔɔl ci Javan nɛɛn: Elica, ki Tarcic, ki ɔl o kazi Kit, kibeem Dodan. ⁵ Abaak waanice dɔɔlya ci dɔɔl ci Javan o liilok utugeetine, kibeem virivireete o aliya maama, ma azaanonek niigi loocok kiziti booryok ki modeɛn ci azɔɔz ɔɔɔn ceegi ɔɔɔz cineɲ doon.

⁶ Lōgōwz ci Aam nēen: Kuc, ki Masir, ki Put, kibeēn Kanan.

⁷ Lōgōwz ci Kuc nēen: Seba, ki Avila, ki Sabta, ki Rayema, kibeēn Sabteka. Lōgōwz ci Rayema nēen: Ceba, kibeēn Dedan. ⁸ Anyak buk

waanice Kuc ŋeerin ci kazi Nimirod ci iya izi eet ween w adwɔi wɔwɔnta nēen. ⁹ Ma anyak buk dɔyiz ci ceelinto ŋuume o Maanyi zɛ makacin wɔbɛ olit ci kazi nɛ, “Anyak ɛti nici dɔyiz ci ceelinto ŋuume o Maanyi kiyo Nimirod o.” ¹⁰ Abal zin waanice niini wɔwa rak kutuuryok koko: Babilon, ki Ereki, ki Akad, kibeēn Kalne. Kutuuryowa nicigi dook ɛɛl looce o kazi Cinar. ¹¹ Ma vuruta, iya ook niini looce o kazi Acur, ma ako ɛɛnyca kutuur o kazi Nineva, ki Riyoboz-Ir, ki Kala, ¹² kibeēn kutuur o adikir kazi Resen o aŋɛr Nineva kibeēn Kala.

¹³ Iya zin Masir izi jijiti wɔ o kazi: Lud, ki Anam, ki Lab, ki Navtu, ¹⁴ ki Patorus, ki Kasolu, kibeēn Kapitor, o ivita uduunta ŋaatineŋ wɔ o kazi Viliztiya.

¹⁵ Maje Kanan iya itira ŋeerin ceen abuu kazi Sidon, ma Kanan alya jijiti buk wɔ o kazi Ait, ¹⁶ ki Jebusi, ki Amori, ki Girgac, ¹⁷ ki Ivai, ki Arik ki Sin, ¹⁸ ki Arvad, ki Zemar, kibeēn Amat. Ma vuruta, azaantozek wɔ ci Kanan noko looc cineeŋ o dook. ¹⁹ Akana ŋao kazi Sidon kook kojoŋozɔ ki kutuur o kazi Gerar, ma avɔ kɔwɔ kojoŋozit Gaza, ma avɔ ki jeen zɛ ma avɔ aŋɛwɔz Sodom, ki Gomora, ki Adima, ki Zeboyim, zɛ been ŋino kazi Laaca.

²⁰ Nicigi dook, dɔwɔl ci dɔwɔl o Aam nēen. Dɔwɔla ci dɔwɔl ci Aam noko ivita iziti niigi booryok, ki modɛɛn ci azɔwɔz gɔwɔn ceegi otog cineeŋ, ma anyak looc cineeŋ doon.

²¹ Niini Cem gɔtɔni Javet o adikir nēen, ma iya itira niini lōgōwz cigin, iya ni izi niini jijiti lōgōwz o Eber. ²² Lōgōwz ci Cem nēen: Elam, ki Acur, ki Arvakcad, ki Lud, been Aram. ²³ Maje Aram lōgōwz cigin nēen: Uz, ki Uul, ki Geter, been Mecce. ²⁴ Ma Arvakcad niini baati Cela. Maje Cela iya niini izi baati Eber. ²⁵ Anyak waanice Eber lōgōwz ram, kazi codoi nɛ Peleg¹, eeci waanice aŋɛrɔ wɔ dook iinyaye niceke. Ma kazi gɔtɔni zaar nɛ Joktan. ²⁶ Zin Joktan iya izi baati Almodad, ki Celev, ki Azarmavet, ki Jera, ²⁷ ki Adoram, ki Uzal, ki Dikila, ²⁸ ki Obal, ki Abimayɛl, ki Ceba, ²⁹ ki Opir, ki Avila, been Jobab. ³⁰ Akana niigi dook baayiz ŋao kazi Meca, zɛ been ŋino kazi Sevar abil biyɛnɛ libire ci jeenu e.

¹ 10:25 *Peleg*: Kazi kɛɛŋ cin Ibiroye nɛ, ŋɛrɔwɔn.

³¹ Ma nicigi dook, dɔɔl ci dɔɔl o Cem nɛɛn, ivita ni niigi iziti booryok ki modɛɛn ci azɔɔz gɔɔn ceegi otog cineɛɲ, ma anyak looc cineɛɲ doon.

³² Nicigi dook, booryok ci dɔɔl ci dɔɔl o lɔgɔɔz o Nowa nɛɛn, ma vurute o tawaano ivita itiryai modɛɛna dook ɲaatineɲ, ma azaanonek loocok dook.

Ceez o Babel wuun

11 Azɔɔz baale laadun ɔl dook loota otog codoi tɔr nɔkɔ. ² Mazi avɔ aluugonek ɔl libir ci jeenu e, ɔɔt ojokta ɲinti een ɲɛɛwɔn looce o kazi Cinar, abaayitɔ ni ɲinaante. ³ Izitɔ ni niigi nɛ, “Ivita kutuguuza tɛgerɛm ka kotoozit kodooyit.” Otonɲit ni niigi biyeen ki kamanti, utuguuza tɛgerɛm ma aɲɔɔnya zooye ci ka kagamtɔɔi tɛgerɛma nicigi enyciinta. ⁴ Izitɔ ni nɛ, “Inoko zin kitingaaz keteenyit kutuur cinaai adikir, kibeɛn ceɛz ci wuun ɔɔɔt kuruum tammu tadeɛn, ka katanaazɔi zaara ogaac, ma kabaak naaga dook ɲaatodoi calaɲ kazaanonek looc dook.”

⁵ Iiyak ni Maanyi looc ka kiiya kicin kutuur kibeɛn ceɛz ci wuun ɔɔɔt ɛɛnyɛt ɔl ci deer noko. ⁶ Izi ni Maanyi nɛ, “Inoko mǎ adoye ɔl, ma azɔɔz niigi dook otog codoi, ma akana gi ci abil kiyo nici noko, ɔkɔma koca ɲiɲeere bodo gi ci akomneek nɔɔɔɔ ɲaati agɔɔni beɛn nɛɛn. ⁷ Ivita kɔɔtɔ loota ka kɔɔt kuulalit otog cineɛɲ azɔɔzi o ka calaɲ aziknɔ zɔɔz.” ⁸ Iiya ni azaanek Maanyi nɔɔɔɔ looc dook, ibil ni kutuuri teenyinta.

⁹ Ma zin kutuur nice akanonek zaara ci kazi Babel^m o, eeci een ɲinbaal uulali Maanyi ɔl dook calaɲ aziknɔ zɔɔz e nɛɛn. Azaanek ni Maanyi nɔɔɔɔ looc dook.

Dɔɔl ci dɔɔl o Cem

¹⁰ Yeedinet zin ci dɔɔl ci dɔɔl o Cem ceeni. Mazi ɔɔtɔ irkitoowa ramaan vurute o tawaano, maje Cem izi irkitoowa ogine tiryaaɲto kaboon (100), iiya itira logo cin kazi Arvakcad. ¹¹ Ma vurute o itiryai Arvakcad, orog bodo Cem irkitook ceen kaboot tuur (500), itira ni bodo lɔgɔɔz ki dɔɔl ci ɲai oogi.

^m 11:9 *Babel*: Kazi keɛɲ cin Ibiroye nɛ, ulaalinet.

¹² Mazi avɔ eegin Arvakcad irkitoowa ogine tiryaaŋto eetoma kamɔɔ ki tuur (35), iya itira logo cin kazi Cela. ¹³ Ma vurute ci itiryaŋi Cela, orog bodo Arvakcad irkitoow ceen kaboot wec ki iyyu (403), itira ni bodo logɔɔɔ ki dɔɔl ci ŋai oogi.

¹⁴ Mazi avɔ eegin Cela irkitoowa ogine tiryaaŋto eetoma kamɔɔ (30), iya itira logo cin kazi Eber. ¹⁵ Ma vurute ci itiryaŋi Eber, orog bodo Cela irkitoow ceen kaboot wec ki iyyu (403), itira ni bodo logɔɔɔ ki dɔɔl ci ŋai oogi.

¹⁶ Mazi avɔ eegin Eber irkitoowa ogine tiryaaŋto eetoma kamɔɔ ki wec (34), iya itira logo cin kazi Peleg. ¹⁷ Ma vurute ci itiryaŋi Peleg, orog bodo Eber irkitoow ceen kaboot wec ki eetom kamɔɔ (430), itira ni bodo logɔɔɔ ki dɔɔl ci ŋai oogi.

¹⁸ Mazi avɔ eegin Peleg irkitoowa ogine tiryaaŋto eetoma kamɔɔ (30), iya itira logo cin kazi Reyuu. ¹⁹ Ma vurute o itiryaŋi Reyuu, orog bodo Peleg irkitoow ceen kaboot ram ki tɔrkɔɔɔ (209), itira ni bodo logɔɔɔ ki dɔɔl ci ŋai oogi.

²⁰ Mazi avɔ eegin Reyuu irkitoowa ogine tiryaaŋto eetoma kamɔɔ ki ram (32), iya itira logo cin kazi Serug. ²¹ Ma vurute o itiryaŋi Serug, orog bodo Reyuu irkitoow ceen kaboot ram ki toorgerem (207), itira ni bodo logɔɔɔ ki dɔɔl ci ŋai oogi.

²² Mazi avɔ eegin Serug irkitoowa ogine tiryaaŋto eetoma kamɔɔ (30), iya itira logo cin kazi Nawor. ²³ Ma vurute o itiryaŋi Nawor, orog bodo Serug irkitoow ceen kaboot ram (200), itira ni bodo logɔɔɔ ki dɔɔl ci ŋai oogi.

²⁴ Mazi avɔ eegin Nawor irkitoowa ogine tiryaaŋto eetoma ki tɔrkɔɔɔ (29), iya itira logo cin kazi Tera. ²⁵ Ma vurute o itiryaŋi Tera, orog bodo Nawor irkitoow ceen kaboon ki amonki tɔrkɔɔɔ (119), itira ni bodo logɔɔɔ ki dɔɔl ci ŋai oogi.

²⁶ Mazi avɔ eegin Tera irkitoowa ogine tiryaaŋto eet iyyu kamɔɔ (70), iya itira logɔɔɔ iyyu, Abram, ki Nawor, been Aran.

Dɔɔl ci dɔɔl o Tera

²⁷ Yeedinet zin ci dɔɔl ci dɔɔl o Tera neen ceeni. Anyak niini logɔɔɔ iyyu: Abram, ki Nawor, been Aran. Iya ni Aran itira Lot.

²⁸ Mazi ŋaan arogi Tera nɔko, adaak Aran kutuure onin aritaan kazi Ur, looce o ɔl o kazi Kaldi. ²⁹ Ivita ni oroco Abram kibeem Nawor buk. Kazi ŋaa ci Abram o zaar ne Sarai, maje ŋaa ci Nawor o kazi

zaar ne Milka, niini tinaati Aran, ma anyak bodo Aran beenyin oma ci kazi zaar ne, Icak. ³⁰ Maje waanice Sarai awɔ koliin.

³¹ Uluug ni Tera kutuure o kazi Ur looce o ɔl o Kaldi, ɔɔrkɔr ki ɲeerin Abram, ki Sarai ween ɲaa o Abram, ki Lot ween ɲeerti logo onin kazi Aran arɔɔɲ niigi kɔɔt looce o Kanan. Bar mazi avɔ aruum kutuur o kazi Aran, abaayitɔ ɲinaante. ³² Mazi avɔ eegin Tera irkitoowa ogine tiryaanto kaboot ram ki tuur (205), adaak kutuure ci kazi Aran noko ɲinaante.

Awo Tammu Abram

12 Ma iitene omaan, eneeke Maanyi Abram ne, “Tiɲa! Toɲ looc cun noko, ki ateenok ugun, kibeene kɔɔɔg o baatun, bitɔ looce ci ɲaan kakɔ kayeelekin. ² Kakɔ tiɲeere kaanyin izi modo ci appe. Kamayuukin tiɲeere, ma kaanyi zaar cugun o kagaye ɔɔɔt. Amayuuwi tiɲeere ɔl dook loocowe zaare cugun. ³ Kamayui katin ɔl o amayuukin, ma kator ɔl o apeeziin. Kamayui katin ɔl dook loocowe ɲaaten ineet.”

⁴ Itiɲa ni Abram looce o kazi Aran ebaal aduwaake Maanyi nɔɔɔn e, ɔɔrkɔr niini kibeene Lot. Maje iinyaye niceke izi Abram irkitoowa ogine tiryaanto eet iiyu kamɔtɔ ki tuur (75). ⁵ Ma akɔyi niini Sarai ween ɲaa onin, been ɲeerti gɔtɔnɔɔn ci kazi Lot noko, ma avɔyi kaal ugeec dook, kibeene mirɔk o aliɲliɲoonek nɔɔɔg baal ataala looce o Aran e buk. Ɔtɔɔɔ ni zɛɛ ma avɔ aruum looc o Kanan.

⁶ Ɔtɔɔ ni Abram zɛɛ ma akɔ aruum keet o More appe ajɔɲɔ ki kutuur o kazi Cekem. Maje iinyaye niceke ɲaan abaak ɔl o kazi Kanan ɲinaante.

⁷ Eyelizaak ni Maanyi Abram eɛ, ma aneek ne, “Nicini looc ci ka kaanyek dɔɔl ci dɔɔl cugun o neen.” Ɛteɛnya ni Abram ɲinti ka kavaadeke Maanyi taabinet ɲinaante.

⁸ Ma ɲinaante, uluug bodo ook ɲaati kutul abil kutuur o kazi Betel libire ci jeenu e, ma akɔ aal ɲinaante, ɲaati aɲer kutuur ci kazi Betel noko libire ci nyagjo o, kibeene kutuur o kazi Aay libire ci jeenu e. Ɛteɛnya ni bodo ɲinti ka kavaadeke Maanyi taabinet, ma adiɲdiɲan nɔɔɔn ɲinaante. ⁹ Uluug ni bodo niini ɲinaante ook vitenaane ogeen libire ci akɔ ki looc o kazi Negev.

Aavi Abram Masire

¹⁰ Ma irkite omaan, anyawuun looci ci Kanan noko tarjo ci appe ɔɔɔt ɛɛ, makacin ɔɔɔ Abram ook Masire, ka kook kabaak rak ɲintimiliny ɲinaante, eeci appe magiz ɔɔɔt. ¹¹ Ook ni zɛɛ mazi ako ajɔɲɔz Masir, eneeɲ ɲaa cin kazi Sarai noko nɛ, “Inoko niina een ɲaa ci alina ɔɔɔt. ¹² Inoko tedeec mǎ aciniin ɔl ceen Masir noko, ma agayiin een ɲaa caan, arukaan koca niigi aneet kadaak, ma uuɲnin ineet. ¹³ Abon zin aneei nɔɔɔ nɛ, ‘Keen ɲɔɔni Abram.’ Mǎ agoon nɔɔɔ, aruguzaan koca kɔkɔm gi ci ger akuunakan.”

¹⁴ Mazi avɔ aruum Abram ki ɲaa cin o Masir, icinit didi ɔl ceen Masir noko ɲaa linat. ¹⁵ Mazi acin ɔl ween inyaati o alaan o abal looc nice kazi Varo ɲaa linat nɔɔɔ, ɔɔt atanaazek niigi alaan ɲaa nico linat. Ivita ni ooti ɔl Sarai korge o alaano. ¹⁶ Atala ni Varo Abram juruun giye ci Sarai. Ojowa ni Abram ɲaati Varo ɛɛza, ki tiin, ki zigire ci maacik ki ci ɲai, kibeen gabara ci maacik ki ci ɲai, kibeen nyakaalet.

¹⁷ Itoonek ni Maanyi Varo kibeen ɔl o kɔɔɔɔ onin moorizok ci appe ɔɔɔt ɛɛ giye ci akɔyi niini ɲaa ci Abram kazi Sarai o. ¹⁸ Otowaa ni Varo Abram ma aku aneek nɛ, “Gitaaz ci agoonekan noko? Alaɲ aneekan nɛ, ‘Nicini ɲaa caan,’ naa? ¹⁹ Alabaanan azi nɛ, ‘Nicini ɲɔɔna,’ makacin kooyɛ kizi ɲaa caan o naa? Inoko zin ɲaa unun cee. Biti, tiɲa ɲina ɔɔɔ.” ²⁰ Iricaneek ni Varo ɔl ogin kotooyit Abram. Otooyit ni niigi nɔɔɔ, ki ɲaa cin o kooti kaal ugeec dook.

ɲɛɔɔɔn o Abram been Lot

13 Uluug ni Abram Masire ook ɲao kazi Negev looce o Kanan, ɔɔɔkɔr ki ɲaa onin, kibeen Lot, ma akɔyi kaal ogin dook.

² Waanice Abram izi kabaran ɔɔɔt, anyak tiin ki ɛɛza, ki zurteenen kibeen buk warki. ³ Akata ni niini luuge ɲao kazi Negev, ma azɔɔb viten ci meelik zɛɛ ma ako aruum ɲino aɲɛ Betel kibeen Aay baal rak aali niini ɔɔwa e. ⁴ Maje ɲinaante ɛtɛɛnya baale niini ɲinti avaadeke Maanyi taabinet laadun. Idinɲinjan ni niini Maanyi bodo ɲinaante.

⁵ Maje Lot o ɔɔɔkɔr kibeen Abram e, anyak buk niini ɛɛza, ki tiin ki ɔl ci tatoog onin kibeen mirɔk ci alinɲinjoonek nɔɔɔ.

⁶ Waanice looci nica alaɲ alɛɛnɔ ki nɔɔɔ ɲaati aromɛɛn ɲaatodoi, eeci anyak niigi ɛɛza ki tiin ci meelik ɔɔɔt ɛɛ. ⁷ Zin giye nico ɔɔkɔ

ɔl o oowawonek Abram kibeem ɔl o oowawonek Lot. Maje iinyaye niceke ɲaan ɔl o kazi Kanan kibeem Perizi abaak looce nice buk.

⁸Eneek ni Abram Lot ne, “Keegin ateen. Alaj agano kɔyɔktɔ, ma alaj buk agano ɲaati ayɔwɔɔn ɔl cigane o kibeem ɔl cugun o.

⁹Inoko ɲera libir ci olla arooɲ niina looce nico dook, ka keɲertɔ. Mā ako ki libir ci kaɲeeto o, kako naana ki libir ci azzo o. Mā ako niina ki libir ci azzo o, kako naana ki libir ci kaɲeeto o.”

¹⁰Ataɲaamek ni Lot looc dook, ma acin Jordan een ɲɛwɔn ma anyak maam ci abona vitenaane dook, ma atoobɔ ki mana o Maanyi baal kazi Eden e, ma atoobɔ buk ki looc o Masiru. Lɔɔci nicini ako zɛɛ been ɲino kazi Zoar. Maje waanice iinyaye niceke, ɲaan Maanyi kilib kutuur o kazi Sodom kibeem Gomora baal ɛɛl ɲinaante e. ¹¹Enjɛraak ni Lot ɛɛ ɲɛwɔn o Jordan dook, ma aluugonek ɲinite libire ci jeenu e. Enjɛrɔ ni niigi. ¹²Abaak ni Abram looce o Kanan, maje Lot abaak kutuuryok o ɛɛl ɲɛwɔna, ma iicak zɛɛ ma ako ajɔɲɔz kutuur o kazi Sodom, aalun ni ɲinaante. ¹³Maje iinyaye niceke, agɔɔn ɔl ci Sodom noko kaal ci ger ɔɔɔt, ma abacaa oɲɛ ci appe ɔɔɔt ɛɛ ɲuume o Maanyi.

Aluugonek Abram Eberon

¹⁴Ma vurute o uluugi Lot, eneeek Maanyi Abram ne, “Dɔɲ di ɔɔ geɛɛm looc nico dook, cin di baatikeeri, ki tɛnɛt, ki jeen, kibeem nyagi. ¹⁵Inoko zin kaanyin looc ci acin noko dook ineet kibeem dɔɔl ci dɔɔl cugun ka kizi looc ci booryok cugun nɔko izi nɛɛn. ¹⁶Kaanyi tiɲeere dɔɔl ci dɔɔl cugun kiziti mɛɛɛ ɔɔɔt kotoobɔ ki kazaac kɔkɔm eet ci anim kekeɛb nɔɔɔɔ. Mā anim ɛɛti ci deer kekeɛb kazaac, ɲaan akɛɛb buk koca dɔɔl ci dɔɔl cugun. ¹⁷Inoko tiɲa, bitɔ tono looc nico dook, eeci kaanyin ineet looc nico kizi cun.” ¹⁸Uluugi ni Abram keɛmane ogin ma ako abaak ɲaati ajɔɲɔz keɛn o appintik, o eet o kazi Mamira, o ajɔɲɔz ki kutuur o kazi Eberon. Ma ɲinaante ook ɛtɛɛnya niini ɲinti avaadeke Maanyi taabinet.

ɛɛla Abram Lot

14 Ma iinyaye niceke, itiɲa alaani o looc o kazi Cinar kazi Amiravel, ki alaan o looc o kazi Elasar kazi Ariyok, ki alaan o looc o kazi Elam, kazi Kedorlamer ki alaan o looc o kazi Goyim kazi Tidal, ²igaanɲozek alaata nicigi, alaan o kazi Bera abal kutuur

o kazi Sodom, ki alaan o kazi Birca abal kutuur o kazi Gomora, ki alaan o kazi Cinab abal kutuur o kazi Adima, ki alaan o kazi Cemeber abal kutuur o kazi Zeboyim, kibeena alaan o kutuur o kazi Bela (ma Bela, Zoar ele neen). ³⁻⁴ Oromit alaata nicigi dook eleeti kibeena takirnya ugeec lawulaŋe o kazi Sidim, ma lawulaŋi nici, liil o adikir een Maama Mele ele neen. Eeci waanice abal nɔɔɔ alaani ci kazi Kedorlamer noko irkitook amɔɔ ram, ma irkite ceen amɔɔ iiyu o, otoborit niigi ŋaati abali Kedorlamer nɔɔɔ.

⁵ Ma irkite ween amɔɔ wec, igaanŋe Kedorlamer ki alaata o aromoonek nɔɔɔ, ki takirnya ugeec ɔɔt akatit ɔl o kazi Repayim, looce o kazi Acterot-Karnayim, ki ɔl o kazi Zuz, looce o kazi Aam, kibeena ɔl o kazi Em, looce o kazi Cape-Kiriyatayim. Ma ɔɔɔ zee ma amɔɔ nɔɔɔ. ⁶ Ma ɔɔɔ buk niigi ɔl o kazi Orit, o abaak biyene o eel ŋao kazi Seyir, ma atɔɔk niigi nɔɔɔ zee ma avo aruumi ŋino kazi El-Paran o ajɔɔɔ balal. ⁷ Abada ni alaata nicigi, ma avu amiironek ŋino kazi En-Micipat (ma En-Micipat, Kadec ele neen), ma ɔɔɔ niigi ɔl o kazi Amalek, kibeena ɔl o kazi Amori abaak looce o kazi Aazazon-Tamar, omogit ni niigi nɔɔɔ dook, ma aama looc uneen.

⁸ Gi ci zin baal bodo iŋaani alaani o Sodom, ki o Gomora, ki o Adima, ki o Zeboyim, kibeena o Bela (ma Bela, Zoar ele neen), ma alot takirnya ugeec, ka kɔɔt ɔɔɔn lawulaŋe o Sidim o neen. ⁹ Igaanonek waanice niigi alaan ci kazi Kedorlamer abal looc ci Elam noko, ki alaan o kazi Tidal o abal looc o Goyim, ki alaan o kazi Amiravel o abal looc o Cinar, kibeena alaan o kazi Ariyok o abal looc o Elasar. Igaanonek alaata ceen wec noko ɔɔɔɔgi ceen tuur o. ¹⁰ Maje lawulaŋi ci Sidim noko, anyak looknya ci anyak kaal ci kizik rabunyo ci amardit. Mazi avir alaata ci looc ci kazi Sodom, kibeena Gomora noko ɔɔɔn, itaazak takirnya ogeen ŋaatineŋ kaal ci kizik rabunyo ci amardit noko. Ma avir ogeen ŋaatineŋ avo biyene.

¹¹ Agamit ni alaata ceen wec noko, kaal kibeena dayiin o eel kutuure o kazi Sodom kibeena Gomora dook. ¹² Ma agam buk niigi Lɔt ween ŋeerti ɔɔɔni Abram o abaak kutuure ci Sodom noko, ki kaal ogin dook.

¹³ Ivira ni eeti codoi olee ci ona atɔɔk modo nɔɔɔ noko, ma aku aduwaak Abram ceen Ibirowen noko ɔɔɔ nico. Maje waanice Abram abaak ŋao ajɔɔɔ keen o appintik o eet o kazi Mamira, ween

boorit o ɔl o kazi Amori, ma een gɔtɔni Eckol, kibeen Aner, baal aterkɛd gi o ka koromti eleeti kibeen Abram e. ¹⁴ Mazi azii Abram ateenoi onin agamit modo, olota niini olee o kɔrɔɔg onin ɔl ceen kaboot iiyu ki amɔnki turge (318) ci aganeek ɔrɔɔn, ma avɔ atɔɔk niigi modo nicoko zɛɛ been kutuur o kazi Dan. ¹⁵ Ma baal, enjeruun Abram ɔl cigin noko, ka kapaanit modo baal o ɛɛ. Ilikta ni niigi nɔɔɔɔ, ma apaan, ma atɔɔk zɛɛ ma avɔ aruumi ɲinti rɛɛn many kazi Oba, libire ci baatikeeri e, kutuure o kazi Damacik. ¹⁶ Ma abadaan Abram kaal ona avɔyi modo e dook, ki buk ɲɛerti gɔtɔnɔɔn ci kazi Lɔt o, ki kaal ogin dook, ki ɲaai, kibeen ɔl o agam modo e dook.

Amayuuk Melikizadek Abram

¹⁷ Mazi akɔ abada Abram oroonte ci baal amɔgi niini alaan ci kazi Kedorlamer, kibeen alaat ci baal ɔɔrkɔr ki nɔɔnɔ noko, iiya uruumeek alaani o kutuur o kazi Sodom nɔɔnɔ gɔɔl lawulɔɲɛ o kazi Cape (lawulaɲ nico, kazi nɛ, Lawulaɲ ci Alaano). ¹⁸ Ma aku buk alaani o kazi Melikizadek o abal ɲino kazi Salem, anyaak niini Abram ɔɔɔken, ki nyaan. Maje Melikizadek nici, waanice niini alaan ci ceez o Tammu o Adikir Kujuk Kaal Dook. ¹⁹ Amayuuk ni niini Abram aneek nɛ, “Abon baai amayuukin Tammu o Adikir Kujuk Kaal Dook, ma ɛɛnyca tammu tadeen ki looc ineet. ²⁰ Katanaaz Tammu o Adikir Kujuk Kaal Dook, nɔɔnɔ nɛɛn o atiritiin ineet mɔɔɔ modo.” ɲɲɛraak ni Abram Melikizadek gi codoi kaale ween amɔtɔ, kaale o anyaa ɔrɔɔnta e dook.

²¹ Ma aneek buk alaani o Sodom Abram nɛ, “Akɔm naana gi ci karoɔɲ kaale cigan abadaane moda o, olla nyaan aneet ɔl cigan baal agamnyi noko doon.”

^{22–23} Ma bar abɛdɛɛke Abram nɔɔnɔ aneek nɛ, “Kodoɲɛɛya naana aziit Maanyi, ma keterkeda zaare o Maanyi ween Tammu o Adikir Kujuk Kaal Dook, o ɛɛnyca tammu tadeen ki looc, ka calaɲ kakɔɲɛ kaal cugun, yo nuun een geenwac, karabɔɲ een laamoc ci caavito, alaɲ naana kakɔɲɛ been nɛɛn, eeci alaɲ karoɔɲnyin ineet bitɔ bɔlɔl izi nɛ, ‘Kaanyeya Abram kizi arooi.’ ²⁴ Alaɲ zin naana kagama gi ci ka kooyi kaale cugun ona kabadaana moda o been nɛɛn. Olla kagama dayiin ona adak ɔl ogane e doon. Maje ɔl ci kazi Mamira, ki Eckol, kibeen Aner baal atiritaan aneet ɔrɔɔnta o, abon aɲɛraai nɔɔɔɔ kaal cigeec.”

ƵƵƵ o aterkedeek Tammu Abram

15 Ma vuruta, iiyak ƵƵƵ o Maanyi Abram kaale ci acin ƵƵwa, ma aneek Maanyi ƵƵƵƵ ne, “Abram, má anyei Ƶoliin, keen naana kilib cun, Ƶaan kaanyin tiƵeere ineet gi ci appe ƵƵƵƵ ci kadizikiin.”

^{2–3} Ma abarzeek Abram ƵƵƵƵ aneek ne, “Maanyi ween Jook onanⁿ, gitaaz yo ci ka nyaan ka dizikan aneet ci akomnaan dƵƵl ci ka kavadaawan o, inoko bar tiƵeere kƵƵƵƵ caan o arigiz gabareenti onane kazi Eliyezer, o kutuur o kazi Damacik.”

⁴ Iiyak ni bodo ƵƵƵ o Maanyi Abram, ma aku aneek ne, “AlaƵ eeti nici avadiin ineet been neen, bar tiƵeere avadiin ineet Ƶeerun cune arita niina alya.” ⁵ Ooyi ni Maanyi Abram bitaala, ma ako aneek ne, “Cin di tammu keeƵ, keeb di monyony ci eel tammu keeƵa neke mā anim keeb. Anyei zin tiƵeere niina dƵƵl ci dƵƵl cugun ci meelik kotoobto ki monyony niceke.”

⁶ Ejeez ni Abram Maanyi tuweenta ƵƵƵƵ eƵe. Ma buk akeebek Maanyi ƵƵƵƵ bonat tuweente onin.

⁷ Ma aneek bodo Maanyi ƵƵƵƵ ne, “Aneeta Maanyi baal kanyaanan ineet kutuure o kazi Ur looce o ol o kazi Kaldi e neen, kanyaanan zin o, ka kiiya kaanyin ineet looc nico kizi looc cun.”

⁸ Ma bar abedeke Abram ƵƵƵƵ aneek ne, “Maanyi ween Jook onan, mayo zin inoko ka kaga izi Ƶiniti looc caan o ku?”

⁹ Ma abedeke Maanyi ƵƵƵƵ aneek ne, “Inoko rak nyaayan mool ci Ƶai, ki nyƵƵn ci Ƶai een bawoot, ki mirkic, ci anyak niigi dook irkitook iiyu, ki yeelac, kibeene gelegeleec ci Ƶaan miliny.”

¹⁰ Anyaak ni Abram Maanyi kaal nicoko dook, ma aku atƵƵƵƵ, ma apak ƵƵƵƵ dook kƵƵgeena kotoobto, ma azeed ƵƵƵƵ dook kelebezo. Maje kibaali alaƵ ƵƵƵƵ apak kƵƵgeena. ¹¹ Ƶintimiliny noko itaazo kuduvaana ci arƵƵƵ kadayit idi ci kaal ci adaai noko. Uturan ni Abram kuduvaan nicoko.

¹² Mazi ako atoltol ii loota, eteeda Abram oƵnyaa ƵƵƵƵ eƵe, ma abuƵa ƵƵƵƵ muuri ci madany, ki Ƶoliin ci appe ƵƵƵƵ wunoozyai. ¹³ Eneek ni Maanyi ƵƵƵƵ ne, “Avo tiƵeere dƵƵlya ci dƵƵl cugun kƵƵ kiziti mirƵ looce ci modeen oogi, ma avo atolke, ma agide Ƶinaante irkitook ceen kaboot wec (400). ¹⁴ Bar

ⁿ 15:2-3 *Jook onan*: Nicigi zaar ci Tammo oogi Ibiroye.

zin kapayei tiŋeere naana modɛɛn ci aanyek nɔɔɔ kiziti mirɔk, ma awɔ atɔɔɔk niigi nɔɔɔ ɲoliinta noko gerziitin. Ma vuruta, ɲaan bodo abada dɔɔɔya ci dɔɔɔ cugun o ɲinaante kivitaak ɲinito, ma anyaa katin niigi looce nice kaal ci eegine arɔk. ^{15–16} Bar zin aavtiz rak tiŋeere niigi ɲinaante irkitook ceen kaboot wec (400), eeci ɲaan rak kizi iiten ci ka kapayɛɛke ɔɔ ci Kanan kazi Amori noko gerziitin nɛɛn. Maje zin niina alya arugi rak tiŋeere ɲinti rɛɛn zɛɛ ma aromooneɪ jjiitugun talniinta ɲaati apiirnane kanyatiz.”

¹⁷ Mazi akɔ ii loota, izi looci muur ma ayelizyaai tɔɔɔk ci aduɲna bureti eecitɔ, kibeɛn tɔɔɔ ci alanyit, ma aku awɔ keɛg ona apaki e kɔɔɔɛna. ¹⁸ Ma iitene nice ɛɛ eterkedeeɔk bodo Maanyi Abram zɔɔɔ ci aneek nɛ, “Kaanyi tiŋeere dɔɔɔ ci dɔɔɔ cugun looc nico, akanaai liile o Masiru, zɛɛ ma akɔ aruum liil o adikir kazi Yuvratiz. ¹⁹ Ma nici looc ci ɔɔ o kazi Ken, ki Keniz, ki Kadimon, ²⁰ ki Ait, ki Perizi, ki Repayim, ²¹ ki Amori, ki Kanan, ki Girgac, kibeɛn Jebusi nɛɛn.”

Egar kibeɛn Ismayil

16 Awɔ waanice ɲaa ci Abram kazi Sarai noko koliin. Ma anyak doole ceen Masireen, ci kazi zaar cigin nɛ, Egar ci aliɲliɲooneɔk nɔɔɔ kizi gabareen cin. ² Eneek ni Sarai Abram nɛ, “Inoko acabaan Maanyi aneet kɔɔɔ koliin. Abona di aromeenu ki doole ceen gabareen caan noko, ka coma kavadjaaɪ ɲaatin.” Iziwuun ni Abram zɔɔɔ ci aduwaak Sarai nɔɔɔ o. ³ Aanyek ni Sarai nɔɔɔ gabareen cin een Masireen kazi Egar noko kizi ɲaa cin miliny. Maje waanice Abram abaawun looce ci Kanan noko irkitook amɔɔ laadun. ⁴ Atanɲuuzɔ ni Abram kibeɛn Egar zɛɛ makacin anyawɔ. Bar mazi agawuun niini ɛɛ anyawɔ nɔkɔ, ɔɔɔɲi Sarai ceen maanyi cin noko ɛɛ, ma apɛɛz nɔɔɔ.

⁵ Eneek ni Sarai Abram nɛ, “Inoko peeziɲet nici akuunakan goole cun. Kaanyin waanice Egar ineet naana, bar mazi inoko icinuun ɛɛ anyawɔ nɔkɔ, ɛɛɛzan, ɲaan zin Apakeet aneeta ki ineet Maanyi doon.”

⁶ Ma abedɛɛke Abram nɔɔɔ aneek nɛ, “Didi zin niini gabareen unun, aavi aziite cun, tuguu gi ci olla aroonɲ tuguuwek o labak.” Igid ni Sarai Egar zɛɛ makacin uruk tuu.

⁷Ma ako ajowa toonnyaiti ci Maanyi Egar lamurdeente ci abil balala goole ci ako ki njino kazi Cur. ⁸Eneek ni niini nɔɔɔɔ ne, “Ma een ineet Egar ween gabareen o Sarai o, akuun ɲaadaɲ? Aroon bito ɲaadaɲ?”

Ma abedeɛke niini nɔɔɔɔ aneek ne, “Karuwa tuu kavira maanyi onan Sarai.”

⁹Ma aneek toonnyaiti ci Maanyi o nɔɔɔɔ ne, “Tɔɔ, miirozek maanyi unun, bito liɲliɲoozek nɔɔɔɔ zinize ci alal.” ¹⁰Ma aneek buk bodo toonnyaiti ci Maanyi o nɔɔɔɔ ne, “Didi ɛɛ, kazaci katin dɔɔl ci dɔɔl cugun kiziti mɛɛɛ ɔɔɔt kɔkɔm eet ci akɛɛb.” ¹¹Ma aneek buk toonnyaiti ci Maanyi noko nɔɔɔɔ ne “Inoko niina anyake, tiɲeere zin ookca logooz, kateek zin tiɲeere nɔɔɔɔ zaar ci kazi Ismayil^ɲ, eeci izik Maanyi luwa unun, kibeen piiryakzet unun dook. ¹²Abaak katin niini doon kiyo kelegiti o too o, ma amarniin niini ɔl dook, ma buk amarniin ɔl dook nɔɔɔɔ. Ma alaɲ abaawɔ katin niini kibeen gɔtɔɔɔgi dook kojɔɔɔ.”

¹³Izi ni Egar ne, “Inoko kicina didi naana Tammu o buk acinaan niini aneet, ma bar ɲaan karugi labak.” Otowo ni niini zaar o Maanyi o azɔɔɔ ki nɔɔɔɔ ma azi ne, een niina Tammu o acine.

¹⁴Gi zin ci awe ɔl tuuk nice zaar ci kazi Biir-Lai-Roi^o o neen. Ma tuuwi nica ɲaan abil ɲao aɲer Kadec kibeen Bered zɛɛ been inoko o.

¹⁵Mazi ako amiironnek Egar kɔɔɔɔ o Abram ɲintimiliny nɔkɔ, otowaa ɲɛerin, ma akaneek Abram doole zaar ci kazi Ismayil. ¹⁶Maje iinyaye ci baal ookcanɛ Egar Ismayil neke, izi Abram irkitoowa ogine tiryaaɔto, eet wec ki tɔɔkɔɔɔm (86).

Terkediin o Teedinto

17 Mazi avɔ eegin Abram irkitoowa eet wec kamɔɔ ki tɔɔkɔɔɔ (99), eyelizaak bodo Maanyi nɔɔɔɔ ɛɛ, ma aneek ne, “Keen naana Tammu o kadoo kaale dook. Abon gɔɔɔ aziknaan aneet, ma agoon kaal ci abon. ²Mã agoon nɔkɔ, kazooɛ koca tiɲeere terkediiin onan ki ineet, ma kaanyi dɔɔl ci dɔɔl cugun kiziti mɛɛɛ ger.”

³Akati ni Abram ɲuum looc, ma aneek Tammu nɔɔɔɔ ne, ⁴“Inoko katerkedeekin naana ineet gi ci ka iizɔi niina baati modɛɛn

^ɲ 16:11 *Ismayil*: Kazi keɛɲ cin Ibiroye ne, azikne Tammu.

^o 16:14 *Biir-Lai-Roi*: Kazi keɛɲ cin Ibiroye ne, nicini tuuk o Tammu o arogi, o acinaan aneet.

ci meelik. ⁵ Inoko zin ineet alaɲaan bodo kazi zaar cugun ne Abram^ɔ, bar kazi zaar cugun ne Ibrayim^p, eeci een tiɲeere niina baati modɛɛn ci meelik. ⁶ Kaanyin katin ineet dɔɔl ci doolenu kiziti mɛɛle ger, aduɲna tiɲeere modɛɛna ɲaatun ma aritaai tiɲeere alaata ci adikir doolene cugun. ⁷ Kazoonɛ tiɲeere ɔɔɔ caan katerkedeekin noko ka kibil ɲaatun kibeɛn doolene ci dɔɔl cugun nɔkɔ been nɛɛn, ma keen naana Tammu cun kibeɛn ci dɔɔl ci dɔɔl cugun nɔkɔ. ⁸ Kaanyin tiɲeere ineet kibeɛn dɔɔl ci doolenu looc ci Kanan ɛɛnɛ mirooi ci akɔm eet ci agayiin noko. Ma lɔɔci nici dook, izi looc ci dɔɔl ci dɔɔl cugun nɔkɔ izi nɛɛn, ma keen naana Tammu cineɛɲ nɔkɔ been nɛɛn.”

⁹ Ma aneek Tammu Ibrayim bodo ne, “Abon zin buk niina alya libire unun, azoonɛ gi o aterkedeekan niina aneet. Ma abon buk azooni dɔɔlya ci dɔɔl cugun terkediin nico nɔkɔ. ¹⁰ ɔɔɔ zin ci abon aterkedeekaɲ niina ki dɔɔl ci doolenu cee. Abon ɔl o maacik dook ɲaatunɔɲ ateedi. ¹¹ Abona niiga ateedinu ka kizi teedinɛt nici bayeen ci terkediin onan kibeɛn igeet. ¹² Gɔɔn mǎ aritaai doole ci maaci, mazi anyak iinya turge, abon ateedu. Eteedit ɔl o maacik aritaai ɲaatunɔɲ, kibeɛn buk modɛɛn o ataalanu guruuci olee ogɛɛn. Abon zin gi nici amɛna nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e. ¹³ Abon ɔl o maacik aritaai ɲaatunɔɲ kibeɛn ɔl o ataalanu guruuci ateedi, ka teedinɛt eleetine ugooc keyeliza terkediin onan kibeɛn igeet nɔkɔ zɛɛ been nɛɛn. ¹⁴ Ma ɛɛti calaɲ ateedi, alaɲ akeebonek ɔl cigan o, eeci uulal niini terkediin onan.”

¹⁵ Ma aneek bodo Tammu Ibrayim ne, “Inoko ɲaa cun kazi Sarai noko, alaɲ bodo kazi zaar cigin ne Sarai, bar kazi zaar cigin ne Sara^r. ¹⁶ Kamayui tiɲeere nɔɔnɔ, ma aritaakin logooz. Ma buk kamayui tiɲeere nɔɔnɔ ka kizi yaati modɛɛn ci meelik, ma aritaai katin doolene ci dɔɔl cigin alaata ci abal looc.”

¹⁷ Akati ni Ibrayim ɲuum looc, ma ararni ɛle maany ziniza azi ne, “Ka kitira doole ku, ɲaati kiizɔye matuwooc ceen irkitoowa kaboon (100) o? Ka buk Sara kitira doole ku, ɲaati iizɔi matuwooc ceen irkitoowa eet wec kamɔɔ (90) o?”

^ɔ 17:5 Abram: Kazi keɛɲ cin Ibiroye ne, baatulu ci tiitiny ɔɔɔɔ.

^p 17:5 Ibrayim: Kazi keɛɲ cin Ibiroye ne, baati modɛɛn ci meelik.

^r 17:15 Sara: Kazi keɛɲ cin Ibiroye ne, ɲaa ci alaan o abal looc.

¹⁸Eneek ni Ibrayim Tammu ne, “Inoko mā amayuui Ismayil, avadaanan koca niini aneet labak.” ¹⁹Ma bar aneek Tammu nɔnɔ ne, “Akɔm, aritaakin tiŋeere ŋaa cune kazi Sara noko logooz, kateek zin zaar ci kazi Aizak^s. Kazoonɛ tiŋeere terkediin onan baal kaduwa e kibil nɔkɔ ŋaati Aizak kibeena doolene ci dɔɔl cigin. ²⁰Maje giye ci akati Ismayil kazii zɔɔz cun o, ŋaan kamayui buk nɔnɔ, ma kaanyi dɔɔl cigin, kibeena dɔɔl ci doolenu kiziti mɛɛɛ. Ma een tiŋeere niini jijiti rakcook ci kidonji ceen amɔtɔ ram, ma kaanyi katin nɔnɔ kizi modo ci appe. ²¹Bar zin kagoon tiŋeere gi o kaduwa terkediinte onan ŋaati Aizak o ka kitiryai niini ŋaati Sara kebereece nico ɛɛ ɪrkite ci aku noko.” ²²Mazi akɔ aɔtoorneke Tammu ŋao azɔɔzɔne kibeena Ibrayim e, ɔtɔɔ.

²³Ma iitene nice ɛɛ, iziwuun Ibrayim zɔɔz ci aduwaak Tammo o. Eteede ni ŋɛerin ci kazi Ismayil o, ki ɔl o maacik aritaai olee onin, kibeena buk ɔl o ataala niini guruuci. Ma ateedi maaczɛt dook ɔɔɔ. ²⁴Ma ateedi buk waanice Ibrayim niini alya ŋaati izitɔɔ ɪrkitoowa ogine tiryaanto eet wec kamɔtɔ ki tɔrkɔɔc (99). ²⁵Maje ŋɛerin Ismayil, mā ateedi e, eegin ɪrkitoowa ogine tiryaanto amɔtɔ iiyu. ²⁶Ma ateedi Ibrayim kibeena Ismayil iitene codoi tɔr nɔkɔ. ²⁷Ma ateedi waanice Ibrayim, ki maaczɛt dook o aritaai olee onin kibeena buk ɔl o ataala guruuci.

Keernok ceen iiyu

18 Ma iitene omaan, eyelizaak Maanyi Ibrayim ɛɛ ŋaati ajɔŋɔz keen o appintik o eet o kazi Mamira, ŋaati aavei keema onin tatooga waaz ŋaati aaburni kɔr. ²Mazi adɔŋ Ibrayim ɔɔ, acin ɔl ceen iiyu ɛɛl ijoonun nɔkɔ. Odokonyoozek ni niini nɔɔɔɔ ook uruumeɛ gɔɔl, ma akɔ azaa ŋaati akani ŋuum looc atiitiny nɔɔɔɔ. ³Ma aneek ne, “Maanyigi ogan, mā atalniinu ŋaatan, má adiceeku. Ivita uyubuzit rak olee caan o ŋaato. ⁴Aanyarɔŋ kanyaayun maam ci ka otoonyi zɔɔ, ka uyubuzit rak raa ŋina. ⁵Mā ivitaayan ɔɔɔ o izitu keernok cigan, aanyarɔŋ kanyaayun dayiin ci atiritu eleeti zɛɛ ŋaan awooyu.”

Ma abedɛɛke niigi Ibrayim aneek ne, “Abona. Tuguu eci aduwa o.”

^s 17:19 Aizak: Kazi keɛŋ cin Ibiroye ne, arar niini.

⁶ Iyiik ni Ibrayim ook keemawa, ma ako aneek Sara ne, “Doma tila ci voo abon kataman gilaawa tɔc, ɲɔɔny ka aaya dɔɔken.”

⁷ Ma adɔɔɔny Ibrayim ako tiini, ma ako acina ariz ci ɲaan een loɲoreec, ci adii ɔɔɔt. Anyaa ni ma aku aanyek gabareen kɔtɔɔɔɔ ka kutuguuwek keernok kataman. ⁸ Anyaa ni Ibrayim ɲooroc, ki ira, kibeen idi, ma aanyek nɔɔɔɔ kadayit. Ibil ni niini eɛe nɔɔɔɔ raa keeta ɲinaanto.

⁹ Ma ajin niigi Ibrayim aneek ne, “Aavi ɲaa unune Sara ɲaadaɲ?”

Ma abedeɛke niini nɔɔɔɔ aneek ne, “Aavi keemawa ɲaate.”

¹⁰ Ma aneek Maanyi Ibrayim ne, “Didi ele tiɲeere irkite ci aku e, kebereece nico ele mɔ kabada, kamada anyak ɲaa cune kazi Sara noko logooz.”

Maje Sara aziraar nɔɔɔɔ ɲaati aavei keema tatooga nɔɔɔɔ bawuuca. ¹¹ Maje waanice Ibrayim kibeen Sara, iziti matuwo laadun, alaɲaan Sara maam ugeec ɲaanu anyak. ¹² Atarar ni Sara ziniza izi ne, “Inoko naaga dook kizita matuwo, ɲaan kini didi bodo ele caane o atalna nyayiɲ labak?”

¹³ Ijin ni Maanyi Ibrayim eneek ne, “Arar Sara naa, ma azi ne, ‘Didi dim, ka kanyak doole ɲaati kiizɔye matuwooc noko o?’ ¹⁴ Anyak gi ci akomneek Maanyi tɔ? Tiɲeere zin irkite ci aku e, kebereece nico ele mɔ kabada, kamada Sara otooyai anyawuun logooz anyɔɔɔɔi.”

¹⁵ Zin giye o aɲoliɲ Sara nɔɔɔɔ, adaɲɔ izi ne, “ɲaan katarar.” Ma aneek Maanyi nɔɔɔɔ ne, “Atararu uyen.”

Iilalek Ibrayim Tammu giye ci akati Sodom

¹⁶ Mazi awɔ keernowa nicigi, itoonek Ibrayim nɔɔɔɔ gɔɔɔ. Mazi awɔ aruum ɲinti kutul, icinit Sodom. ¹⁷ Izi ni Maanyi ne, “Alaɲ agano ɲaati karoode Ibrayim gi ci karoɔɔ kutuguu noko.

¹⁸ Eeci didi ele kaanyi tiɲeere nɔɔɔɔ kizi modo ci appe ma adɔɔɔ, ma amayuwi katin modeena dook ɲaatin. ¹⁹ Keɲeraa naana nɔɔɔɔ ka kiricanee niini dɔɔɔ ci doolenu kibeen ɔɔ ci kɔɔɔɔ onin dook zɔɔɔ onan aneet Maanyi, ka kutuguuzɔ kaal ci abon, ka kozooti naana Maanyi gi o katerkedei Ibrayim kibeen dɔɔɔ ogin dook kutuguuwe kibil tɔ.”

²⁰ Eneek ni Maanyi Ibrayim ne, “Kiziwa luwa o aluweekan ɔɔ gerziitine ci kutuur ci kazi Sodom ki Gomora noko, giye o agɔɔɔɔ ɔɔ o

kutuuryok nicoko kaal ci ger ɔɔɔt, ma anyayit niigi oŋɛɛ ci ger appe ɔɔɔt ɛɛ. ²¹ Karooŋ zin kook kicin naana alya, mā didi agɔɔn niigi kaal ci ger kiyo aduyai o, ka kaga.”

²² Idiceek ni ɔl ceen ram o ɔɔt ki Sodom, maje Maanyi ŋaan ɛɛl kibeem Ibrayim. ²³ Iicayak ni Ibrayim nɔɔɔ, ma ajin aneek nɛ, “Ka dim didi bitɔ uulal ɔl ci ger o kibeem ɔl o alɛɛma kaal buk? ²⁴ Mā ako ma ajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin eet ram kamɔtɔ kutuura, uulal ni ŋinite nɔkɔ, ma alaŋ uuŋ kutuur giye cineeŋ? ²⁵ Kagayiin naana ineet alaŋ nɔkɔ agoon. Alaŋ niina ka uulal ɔl ci ger o kibeem ɔl ci alɛɛma kaal o buk, eeci alaŋ agano ka piirai nɔɔɔ dook goole codoi. Kagayiin naana alaŋ nɔkɔ agoon, eeci een niina alaan o apai kaal loocok dook, ma apai gɔɔn kaal juruuŋ keelit tɔp.”

²⁶ Ma abedɛɛke Maanyi nɔɔɔ aneek nɛ, “Mā kajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin eet ram kamɔtɔ kutuura, kuuŋ koca kutuur nico giye cineeŋ calaŋ kuulal.”

²⁷ Ma abedɛɛke Ibrayim nɔɔɔ bodo aneek nɛ, “Keen naana eet ci deer labak ci katoobona ki tuduwaac, olla kalayiin ineet Jook onan o, eeci didi karoŋ kijiniin bodo. ²⁸ Mā ajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin eet ram ki tuur ma alaŋ aruum eet ram kamɔtɔ, uulal ni koca kutuur dook nɔkɔ?”

Ma abedɛɛke Maanyi nɔɔɔ aneek nɛ, “Mā kajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin eet ram ki tuur, alaŋ kutuur nico kuulal.”

²⁹ Ma ajin bodo Ibrayim nɔɔɔ aneek nɛ, “Mā ajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin eet ram, uulal koca kutuur dook?”

Abedɛɛke niini nɔɔɔ aneek nɛ, “Mā kajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin eet ram, alaŋ kutuur dook kuulal.”

³⁰ Iilalek ni bodo Ibrayim nɔɔɔ eneek nɛ, “Jook onan, mā kajiniin bodo má da aborneekan nɔɔɔ. Mā ajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin eetoma kamɔtɔ, uulal koca kutuur dook?”

Abedɛɛke niini nɔɔɔ aneek nɛ, “Mā kajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin eetoma kamɔtɔ, alaŋ koca kutuur kuulal.”

³¹ Izi ni Ibrayim nɛ, “Jook onan, nyaan da kemɛda kijiniin bodo. Mā ajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin eetom, uulal koca kutuur dook?”

Ma abedɛɛke niini nɔɔɔ aneek nɛ, “Mā kajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin eetom, alaŋ koca kutuur kuulal.”

³² Iilalek ni bodo Ibrayim nɔɔnɔ eneeƙ ne, “Jook onan, má da aborneekan nɔɔnɔ. Karooŋ kijiniin olla bodo laak codoi ɬɔr nɔɔ. Mǎ ajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin amɔɔ, uulal koca kutuur dook?”

Ma abedeɛke niini nɔɔnɔ aneeƙ ne, “Mǎ kajowa ɔl ci alɛɛma kaal eegin amɔɔ, alaŋ koca kutuur kuulal.”

³³ Mazi avɔ oodotiz niigi zɔɔɔ, ɔɔɔ Maanyi odootek Ibrayim looc. Imiirzek ni Ibrayim kɔɔɔ.

Libɛen o Sodom ki Gomora

19 Ma yoomana ivitaak toonnyawa ween ram e Sodom, maje Lɔt aavi loota kutuur araana. Mazi acin niini nɔɔɔ, itiŋa jeena, ma akɔ aruumek gɔɔl, ma azaa ŋaati akani ŋuum looc atiitiny nɔɔɔ. ² Ma aneeƙ ne, “Maanyigi ogan, ivita kɔɔɔ caan aneet gabareen cunooŋ celbez noko, ka rak ivita otoonyit zɔɔ, ka uyubuzit baalin nico olee caan o ŋina, ŋaan alooku tiŋeere ririwɔɔna.”

Ma bar abarzeek niigi nɔɔnɔ aneeƙ ne, “Akɔm! Ŋaan koogina kutuur keɛŋa ŋaati vɔɔr noko ŋina.” ³ Ma iilalek Lɔt nɔɔɔ kivitaak kɔɔɔ, makacin agamta niigi oorkorit ki nɔɔnɔ. Ma akɔ agoonek dayiin ci meelik kibeen dɔɔken ci akɔm nyigit ci nyaanu, adakto ni niigi.

⁴ Mazi ŋaan acine niigi nɔɔ, ivita ɔl ci kutuur ci kazi Sodom noko, lɔɔzɛɛt, kibeen ɔl o adikir buk, ma avu aliya ceez. ⁵ Otoweec ni Lɔt, ma avu ajin aneeƙ ne, “Aavtiz ɔl ona avuunak kɔɔɔ cun noko ka kivita katanguuzɔ baalin e ŋaadaŋ? Duunaket bitaala ŋaato. Karooŋnya ka kaanyceya kiziti ŋaai cigaacac.”

⁶ Uduunak ni Lɔt bitaalin, ma anyoog karogi eci bawuuco. ⁷ Ma aneeƙ ne, “ɔl ogan, kiilalekuŋ da igeet, má agoonu gi ci ger abil nɔɔ. ⁸ Eelit di, kanyei dɔɔl ceen kabarze ram ci ŋaan aavtiz baala. Aanycaŋ kuduunakuŋ nɔɔɔ, ka utuguuzek gi ci olla arooŋnyu niiga utuguuzek. Alaŋ agano utuguuzek ɔl nicoko gi ci abil nɔɔ, eeci ivitaayan niigi aneet olee caan o, ma ivita aavtiyɔ aziite caan.”

⁹ Ma bar aneeƙ niigi Lɔt ne, “Madaye ŋaatinan. Een niina mirooi ci reɛŋ. Niina ineet ŋeneen ci ka duwaayet ageeta gi ci ka kutuguuza o? Mǎ alaŋ anyeeke, kagoonekin koca gi ci ger bar kujuk ci ka kutuguuzeya nɔɔɔ o.” Ma ayɔɔt niigi Lɔt, ma uubonek karogi ka kooyoyit. ¹⁰ Enico, itoonta toonnyawa azen, ma aguraak Lɔt ceez eecitɔ, ma anyoog karogi. ¹¹ Ma atooza niigi ɔl o aavtiz ceez tatooga

e dook kebere kiziti rubene, atamtaamanit ni ɔl nicigi looc alajaan
ninti abilni karogi o acin.

¹²Eneektek ni toonnyawa Lɔt nɛ, “Mã anyei lɔgɔɔz cugun, ki dɔɔl cugun ŋai, ki kaavane, kibeen ateenok ci abaak kutuure nico, viri biti rɛɛna. ¹³Itoonanet Maanyi o, ka kivita kɔɔyɔkta kutuur nico, eeci luwa o aluwɛeki ɔl Maanyi giye ci akati kutuur nico, izi appe ɔɔɔt ɛɛ.”

¹⁴ Ook ni Löt olee o arɔŋ kirikti beɛnyigin, ma akɔ aneek nɔɔɔ nɛ, “Enyɛkte ŋina kataman, arɔŋ Maanyi kuulal kutuur nico.” Bar aanyek niigi zɔɔz nico kizi bɔɔyen.

¹⁵ Ma ñeere ririwɔɔna, omolmoolanit toonnyawa Lot kiyiik, ma aneek ñe, “Iyiik kataman. Biti ñaa cun o kibeem beenyugun ween ram e, enyɛekte ñina, gerɛ ñaan tedeec mā alibe kutuuri nici adaaknu.”

¹⁶ Mazi ḡaan miltiḡ Lot nōkō, agamit toonnyawa nōnō ki ḡaa onin kibeēn bēenyigin ween ram e azen, ma avōyi zēē ma aduḡni kutuura, eeci awucneek niigi Maanyi. ¹⁷ Ma ḡinaante, eneeḡ toonnyaiti codoi nōḡḡ nē, “Odokonyit kataman! Má eelnu, karabōḡ abuudenu ḡōla, odakonyit ḡōḡ biyēnē, ḡerzē ḡaan adaaknu.”

¹⁸Ma bar abedeeke Lot nōgo aneek ne, “Akōm maanyigi ogan, alaŋ abil nōkō. ¹⁹Uyene itiritaangu niiga aneeta, ma eyelizaayaŋu zinzeeiti bonat unoŋ laadun, ma ɛltawaŋu korog. Mā acinaaŋ keen gabareen cunoŋ kabona ma kawucneekuŋ, inoko ɛɛɛ biyɛɛn, alaŋ koca ŋinite karuum, kadaai koca goola iŋaan ŋinite kuruum.

²⁰ Icinit di anyak kutuur ci miliny ci ajoon ɗɗɗɗ njina, kutuur zin ci miliny ter, aanyarɗ da kɗɗɗɗɗ kook njinaante ka keelyai gerze naan kadaai.”

²¹ Ma abedeeke toonnyaiti naɔna aneek ne, “Abona, kagama zɔɔz cun o, alanaa zin kutuur ci ka viroozek neke, kako bodo kuulal.

²²Vir zin kataman kareeyin rak zεε ma ako aruum njinite.” (Gi ci zin akanɔneke kutuur nice zaara ci kazi Zoar^t o nεen.)

²³Mazi ako aduɲna ii, uruum Lot Zoar.

²⁴ Ƴintimiliny nɔko, itaai Maanyi goo ci alanyit ci appe
 ɔɔɔt ele tamma, ma iinak Sodom kibeem Gomora. ²⁵ Ma adica goo
 nici kutuuryok nicoko, ki balalook, kibeem doorinya niceke dook,

^t **19:22** *Zoar*: Kazi keɛŋ cin Ibiroye nɛ, kutuur ci miliny.

kadaayito ɔl o abaak ɲinaante dook. ²⁶ Ma ɔɔla mazi abuudi ɲaa o ƛot nɔɔnɔ vuruta, enico ɛle otoowe niini kizi kɔrtɔn ceen meɛ.

²⁷ Ma iitene ci ano ɔɔn o ririwɔɔna, itiɲa Ibrayim ook ɲaabaal abilni niini ɲuume o Maanyi azɔɔɔɔne ki Maanyi e. ²⁸ Mazi ako ageɛem libir ci Sodom kibeɛn Gomora o, ki balalook ci libir nice dook, acin buret ci appe iɲaaz ɲinaante kodovool kook ki tammu keɛɲ. ²⁹ Ma iitene ci baal alibi Tammu kutuuryok nicoko o, ɲaan kereyeek nɔɔnɔ Ibrayim, ma aara ƛot o abaak ɲinaante bitaala, ka calaɲ adaai niini goye ci alib looc noko.

ɲiliz o dɔɔl o ƛot

³⁰ Enico, ɔtɔɲɔle ƛot looc ɲaati abaayi kutuure ci kazi Zoar o. Uluugetɔ ni niini ki beɛnyigin ceen ram noko, ɔɔtɔ biyene, ma awɔ abaak bɔɔta ɲinaante. ³¹ Ma iitene omaan, eneeɛ doole ceen abuu o ɲɔɔni ci miliny o ne, “Inoko baatinaai izi matuwooc, ma bodo ɲina akɔm ɔl ci maacik ka katanguuz kibeɛn nɔɔɔ kiyo buk ɔl dook o, ka kanyayit dɔɔl. ³² Noko kaanycek baatinaai nyaan ka kabaaye ka koromte ki nɔɔnɔ ɛle coma kanyak dɔɔl ci avadaanet ɲaatin.” ³³ Ma baaline nice, aanycek didi niigi baatineɛɲ nyaan ci awod. Mazi ako abaaki, iya beɛnyin ceen abuu o, ma aku oogin ki nɔɔnɔ, maje ƛot alaɲ aga ɲinti te iiyai beɛnyin ma oromtɔɔi ki nɔɔnɔ zɛɛ ma awɔ o, eeci abaaki niini ɔɔɔt ɛle. ³⁴ Ma iitene ci ano ɔɔn o, eneeɛ bodo doole ceen abuu o ɲɔɔni ci miliny o ne, “Katanguuza kibeɛn baaba bilija. Inoko kaanycek nɔɔnɔ kowod nyaan baaline nico ka bodo bitɔ atanguuz ki nɔɔnɔ niina, ka kojokta naaga dook dɔɔl ci avadaanet ɲaatin.” ³⁵ Ma baaline nice, aanycek niigi baatineɛɲ nyaan ka kabaaye bodo, iya ni atanguuzɔ beɛnyin ci miliny o ki nɔɔnɔ, maje bodo buk ƛot alaɲ aga ɲinti te iiyai beɛnyin ma aromeɛn ki nɔɔnɔ zɛɛ ma awɔ o, eeci abaaki niini ɔɔɔt. ³⁶ Anyakto ni dɔɔlya ci ƛot eegin ram noko dook ɲaati baatineɛɲ ɛle. ³⁷ Itira ni doole ceen abuu o ɲɛɛrin, ma akaneek zaar ci kazi Mowab^u. Iya ni izi niini jijiti ɔl o kazi Mowab zɛɛ been inoko o. ³⁸ Itira ni buk doole ci miliny o ɲɛɛrin, ma akaneek zaar ci kazi Ben-Ami^v. Iya ni izi niini jijiti ɔl o kazi Amon zɛɛ been inoko o.

^u 19:37 *Mowab*: Kazi keɛɲ cin Ibiroye ne, aku ɲaati baatin.

^v 19:38 *Ben-Ami*: Kazi keɛɲ cin Ibiroye ne, aku ateenote onan.

Ibrayim kibeem Abimelek

20 Ma aluug Ibrayim ɲaabaal abaayi e, ako ɲao kazi Negev, ma ako amɔn ɲao aɲɛɛɔn Kadec been Cur rak ɲintimiliny. Bodo ɲintimiliny nɔkɔ, idiceek ook abaak ɲao kazi Gerar kizi mirooi ci akɔm eet ci aga nɔɔnɔ ɲinaante. ²Ma ɲinaante eneeɛk niini ɔl ne, “ɲaa ci kazi Sara noko ɲɔɔna gi.” Itoon ni alaani o kazi Abimelek abal Gerar ɔl kɔɔt kanyaktaak nɔɔnɔ Sara ka kiiya kizi ɲaa cin. ³Ma baaline coo, eyelizaak Tammu ɛɛ Abimelek wunoozyai, ma aneeɛk ne, “Ojoozɔu niina daayiz, eeci ooɣe ɲaa nico. Niini ɲaa ci eeto gi.”

⁴Maje Abimelek ɲaan ki Sara koromte. Izi ni niini ne, “Jook onan, mǎ arukaan aneeta kibeem ɔl ci looc caan o kadaakta gaaga, ɲaan akɔm naaga gi ci ger kabacaana, ⁵eeci azi Ibrayim niini alya ne, ‘ɲaa nici ɲɔɔna gi.’ Bodo buk ɲaa alya azi ne, ‘Ibrayim gɔɔna gi.’ Akɔm zin naana zinize caan o gi ci ger kabacaa, ma akɔm buk naana azene cigan o gi ci ger kagoon.”

⁶Eneek ni Tammu Abimelek ne, “ɲɛdɛt kagayiin akɔm zinize cun o gi ci ger abacaa. Gi zin calaɲ kaanyin umi ɲaa nico o neen, eeci alaɲ karoɔɲɲin baca oɲɛec. ⁷Inoko zin miirɔi kook eete onin, eeci ɛɛti cine o nyakaan, ka kaɲarowoozeyin niini ineet ka rog, mazi alaɲ amiirene, adaai koca niina kibeem buk ɔl ugun dook.”

⁸Ma iitene ci ano gɔɔn o ɲeere ririwɔɔna, otowaa Abimelek ɔl ogin eegin inyaati dook. Mazi aku aduwaak zɔɔz nico, anyayit niigi ɲoliin ɔɔɔt ɛɛ. ⁹Otowaa ni Abimelek Ibrayim, ma aku ajin aneeɛk ne, “Gitaaz ci agooneket noko? Gitaaz ci gerze kagoonekin naana ineet ka nyaakan aneet kibeem ɔl ci looc caan o oɲɛec ci appe noko? Agoon gi ci ger ɔɔɔt calaɲ waan agano ɲaati agɔɔne. ¹⁰Agoonekan laadun gi nico naa?”

¹¹Ma abedeɛke Ibrayim Abimelek aneeɛk ne, “Kagoon nɔkɔ o, eeci kabaaban kizik akɔm ɲina ɔl ci aɲole Tammu. Kaɲole zin, kazi ne, mǎ kabɔɔra arukaan koca niigi aneet kadaak ka kooti ɲaa caan o. ¹²Maje zin didi niini ɲɔɔna ci baaba, alaɲ een ɲɔɔna ci yaai. Kiriye zin nɔɔnɔ kizi ɲaa caan. ¹³Mazi ako aaranan Tammu aneet olee o baaba olla kiiya kɔɔɔ balala ɲina e, keneeya nɔɔnɔ ne, mǎ didi areezan ma arooɲ zuutan loocowe ci karɛwɔɔn kibeem ɔl noko, mǎ ajiniin ɔl, eneeɛk ne, ‘Keen naana gotonu gi.’”

¹⁴Imiirɔzeke ni Abimelek Sara Ibrayim, ma aanyek buk niini nɔɔnɔ ɛɛza, ki tiin, ki gabara ci maacik kibeem ci ɲai. ¹⁵Ma aneeɛk

Abimelek Ibrayim nɛ, “Nici dook looc caan, inoko baak ɲaati olla aroonj niina.” ¹⁶ Ma aneek buk Abimelek Sara nɛ, “Kaanyi gotonu guruuc ceen zurteɛnen ceen aliv codoi (1,000) o, ka keyeliza gi o ɲaan akomni niina gi ci ger agoon ɔlaa, ka buk kagaac niigi ɲaan akom niina gi ci ger abacaa.”

¹⁷ Aɲarowɔ ni Ibrayim ijin Tammu, orogoz ni didi Tammu Abimelek ki ɲaa onin, ki gabara ogin ɲai een mirɔk kitirit labak.

¹⁸ Eeci waanice onyoog Maanyi ɲaai o kɔrɔɔg o Abimelek dook moomet giye ci ɲaa ci Ibrayim kazi Sara o.

Tiryaan o Aizak

21 Ozooti ni Maanyi Sara ma amayuuk ebaal aterkedɛɛke niini nɔɔnɔ e. ² Anyawɔ ni didi Sara, ma aritaak Ibrayim ɲɛerin iinyaye baal aduwaak Tammu nɔɔnɔ e ɛɛ, ɲaati iizoi Ibrayim matuwooc laadun. ³ Akateek ni Ibrayim ɲɛerin ci aritaak Sara nɔɔnɔ noko zaar ci kazi Aizak^w. ⁴ Mazi avɔ eegin Aizak iinya turge, ɛtɛɛd Ibrayim nɔɔnɔ ebaal aricanɛɛke Tammu nɔɔnɔ e. ⁵ Mā aritaai Aizak e, iziti Ibrayim waanice irkitoowa ogine tiryaanto kaboon (100).

⁶ Atalɔ ni Sara ɔrɔɔt ɛɛ, ma azi nɛ, “Inoko aanyan Tammu talniin ci kararne, ma buk tiɲeere ɔl o azii gi nico, atalne ma arar.”

⁷ Ma azi bodo nɛ, “Akɔm baale laadun eet ci ka keneek Ibrayim nɛ, arɔɔkti tiɲeere Sara, bar zin inoko kitiraaya Ibrayim logooz kizi niini matuwooc nɔkɔ.”

⁸ Itirokcaai ni doole zɛɛ mazi avɔ aara niigi doole kezta, utuguu Ibrayim doole kɔɔnyit ci appe ɔrɔɔt iitene nice.

Tooyinet o Egar kibeɛn Ismayil

⁹ Ma iitene omaan, icinuun Sara Ismayil o arita Ibrayim ɲaati Egar ween Masireen ararni Aizak ɲaati aminyi. ¹⁰ Eneek ni Sara Ibrayim nɛ, “Tɔɔk ɲaa ceen mirooi een gabareen noko kibeɛn ɲɛerin kɔtɔɔɔ. Alaɲ agano ka kirigizit ɲɛerti ɲaa nico kibeɛn ɲɛeran Aizak kɔrɔɔg cun o niigi dook.” ¹¹ Ivir ni Ibrayim ziniz giye nico ɔrɔɔt ɛɛ, eeci Ismayil ɲɛerin buk. ¹² Ma aneek Tammu Ibrayim nɛ, “Mā aanyi ziniz kitirany zooze ci akati doole kibeɛn yaatin ceen gabareen o gaaga. Tuguu eci aduwaakin Sara o, eeci katin niina anyei dɔɔl ci

^w **21:3 Aizak:** Kazi keɛɲ cin Ibiroye nɛ, arar niini.

doolenu terkediente onan ɲaaten Aizak. ¹³ Kaanyi tiŋeere ɲeerti ɲaa ceen gabareen noko kizi modo ci appe, giye o ɛɛne buk niini ɲeerun.”

¹⁴ Ma iitene ci ano ɓoon o ɲeere ririwoona, anyaa Ibrayim dayiin kibeem maam kaboone ceen ruceen^y, ma aku aanyek Egar, odoma ni niini kaal nicoko, aanyek ni Ibrayim ɲooɓo ɓotoɓo, ɓoto ni Egar zee makacin ook amaliile balale o Biirceba. ¹⁵ Mazi ook idicaai maama burwa, aarek niini doole rii ci gi ceen lugurugooc. ¹⁶ Ma ako aavi niini ɲaaman kedeyai kidicilim, eeci azi ziniza ne, “Alaɲ karoon kicin doole caan noko ɲaati adaakni.” Ma ako alu ɲaati aavei loota ɲinaante.

¹⁷ Izik ni Tammu doole luwa, ma awo toonnyaiti ci Tammu tamma Egar, ma aneek ne, “Alu naa? Má anyei ɲoliin gaaga. Iziwuun Tammu doole luwa ɲaona oonnei e. ¹⁸ Inoko tiɲa jeena, bito gama doole aziit kitiɲa jee, eeci katin kamayui ɲoono, ma kaanyi kizi modo ci appe.”

¹⁹ Ɔkol ni Tammu Egar kebere, ma acin tuuk ci anyak maam. Ook ni ibitiz buru, ma anyaak doole.

²⁰ Oorkorit ni Tammu ki doole ma azooni ɲoko zee ma ako adikir. Abaak ni niini ɲaaten balal ɲinaante kizi eet ci ceelo. ²¹ Mazi ɲaan abaak niini balale ci kazi Paran noko ɲoko, ojowaak yaatine ɲoono doole ceen Masireen, ma arɔcaak kizi ɲaa cin.

Ganɓon o Ibrayim been Abimelek

²² Maje iinyaye niceke abal Abimelek looc nice, maje Vikol, alaan ci takirnyaawu. Ivitaak ni niigi dook ramaantiya Ibrayim, ma aku aneek Abimelek Ibrayim ne, “Kaciniin naana ineet amayuukin Tammu kaale o agoon dook. ²³ Inoko zin terkedeeyan zaare o Tammu calaɲ alabaanan, karabon alaba dool cigan, karabon een dool ci dool cigan. Tuguuweyan aneeta kibeem ol ci looc caan abaaye ɛɛne mirooi noko kaal ci abon, kiyo buk kagoonekin naana ineet kaal ci abon o.”

²⁴ Ma aneek Ibrayim ɲoono ne, “Abon ɓoto, katerkedeekin zin gi ci kaneekin ne, kagama zozo nico.”

²⁵ Oobek ni Ibrayim Abimelek zozo o abar niini giye ci akati tuuk o aama gabara o Abimelek gabara ogin dooyiza, ma

^y 21:14 *Ruceen*: Anyak ɓoon baale ol maam kaboone ceen ruceen.

ɔt aanycek kizi cineej. ²⁶ Ma aneek Abimelek Ibrayim ne, “Alan kaga eet ci da agɔɔn gi nico o. ŋaan niina duwaayan, ma ŋaan kizik laadun zɛɛ been neen ci kazikne noko.” ²⁷ Anyaa ni Ibrayim ɛɛz ceen azeet kibeem taɲ, ma aku aanyek Abimelek. Eterkedit ni niigi dook ramaantiya zɔɔz ci ka kabaakti yaak. ²⁸ Aara ni bodo Ibrayim nyɔɔ ci ŋai een azaa toorgerem ɛɛzaye ogin ma aanyek nɔɔɔ keelit doon. ²⁹ Ma ajin Abimelek nɔɔɔ aneek ne, “Aara nyɔɔ nicoko naa?”

³⁰ Ɛbedɛɛke ni Ibrayim nɔɔɔ eneek ne, “Biti nyɔɔ ci ŋai ceen azaa eegin toorgerem noko kiziti cugun, ka gawaan keen didi eet ci baal kadawa tuuk nico o neen naana.” ³¹ Gi ci zin akanɔɔneke ŋinite zaara ci kazi Biirceba^z o neen, eeci aterked waanice niigi ganɔn ŋinaante.

³² Mazi ɔt idica niigi zɔɔz uneej aterkedi ganɔn ŋaati kazi Biirceba noko, imiirtozek Abimelek kibeem Vikol ween alaan o takirnyaawu looc uneej ɔl o kazi Viliztiya.

³³ Odowa ni Ibrayim keet ci adikir Biirceba. Idinɗiɗan ni niini zaar o Maanyi ween Tammu o arogi nɔɔɔ been neen ŋinaante.

³⁴ Abaak ni Ibrayim looce ci ɔl ci kazi Viliztiya noko ŋinti wuun ɔɔɔt.

Cinnyaan o Ibrayim

22 Ma iinyaye ogeen, icina Tammu tuween o Ibrayim. Otowo ni Tammu nɔɔɔ, eneek ne, “Ibrayim, Ibrayim,” ma abedɛɛke Ibrayim nɔɔɔ aneek ne, “Woow, aneeta cee.”

² Eneek ni Tammu nɔɔɔ ne, “Biti ŋeerun ci adoɪ tɔr kazi Aizak areez ɔɔɔt noko. Biti looce o kazi Moraya, ka bito taabjan kizi taabinet ci avaadi lai biye ci ŋaan kako kayeelekin ŋinaante.”

³ Ma ŋeere ririwɔɔna iitene ci ano gɔɔn o, uduula Ibrayim areema ka kook kataabi Tammu kizi taabinet ci avaadi lai ŋinaante, ma aarek kaal zigir, ma akɔyi Aizak kibeem gabara ceen ram, ɔɔɔ ni ŋaabaal aduwaak Tammu nɔɔɔ e. ⁴ Anyayit ni niigi gɔɔla iinya iiyu. Ma iitene ceen iiyu o, icinuun Ibrayim ŋinite reena kidicilim, ⁵ eneek ni niini gabara ogin ne, “Aavtiz ŋina ebeyit zigir. Kavooaya naana kibeem doole ŋinaante, ka koota kidinɗiɗanta Tammu, ŋaan kabadaana.”

^z 21:31 *Biirceba*: Kazi keej cin Ibiroye ne, tuuk ci terkediiinto.

⁶ Aanyek ni niini ɲɛɛrin kanyak areema ci ka kook kataabi Tammu taabinte o avaadi lai e, maje niini alya anyak kabaz kibeem kɛɛt ci goyo. Oorkorit ni niini ki doole ɔɔɔ ɲinaante.

⁷ Otowo ni Aizak baatin eneeɛ ne, “Baaba,” ma azi Ibrayim ne, “Woow logo onan,” ma azi Aizak ne, “Inoko kanyak areema kibeem goo o, azeet zin ci ka ɔɔɔɔ kataabtɔi kizi taabinet ci avaadi lai o ino?”

⁸ Ma abedɛɛke baatine ɲɔɲɔ aneeɛ ne, “Doole onan, ɲaan akɔ aanyet Tammu niini alya azeet ci ka ɔɔɔɔ kataabtɔi kizi taabinet ci avaadi lai ɲinaante.” Idiceek ni niini ki doole ramaantiya ɔɔɔ ɲinaante.

⁹ Mazi avɔ aruum niigi ɲinti baal aduwaak Tammu Ibrayim o, utuguuwa niini ɲinti avaadine taabinet, ma azeedek areema tadeena. Odoonun ni niini ɲɛɛrin, ma ataadeɛ buk ɲɔɲɔ areema tadeena, ¹⁰ ma agam kabaz ka ketɛɛdi ɲɛɛrin alɛm. ¹¹ Enico ɛɛ, otowe toonnyaiti ci Maanyi tamma, azi ne, “Ibrayim, Ibrayim.” Ma adɛc Ibrayim azi ne, “Woow, aneeta nici.” ¹² Ma aneeɛ niini ɲɔɲɔ ne, “Bil

© 1996 David C. Cook

Arɔɔɲ Ibrayim ka waan kataabi ɲɛɛrin Aizak Tammu (22:9-10)

di, má anjonyeei doole aziit, má agoonei nɔɔɔ gi ci ger been nɛn. Inoko kagawiin didi anjole niina Tammu, eeci ɲaan ɲeerun ci adoi tɔr noko juraake.”

¹³ Mazi adɔɲa Ibrayim ɔɔ, acin mirkic ci agam manuwo oto nɔɔɔ bawuuca, ook ni odoma mirkic nico, ma aku avaad kizi taabinet ci avaadi lai, ka kirigiz ɲinti ɲeerin o. ¹⁴ Akateek ni Ibrayim ɲinite zaar ci kazi nɛ, ɲaan Anyaa Maanyi. ɲaan anyak olit ci azi ɔl nɛ, “ɲaan anyaa Maanyi biye onin,” nɔkɔ zɛɛ been inoko o.

¹⁵ Otowo ni bodo toonnyaiti ci Maanyi noko Ibrayim tammu tadeena, ma aneek nɛ, ¹⁶ “Inoko zin giye o alaɲ ajuraake niina nɔɔɔ ɲeerun ci adoi tɔr noko, aterkedeekin zin Maanyi ineet zaare ogin zɔɔɔ ci ka kamayuukin ineet. ¹⁷ Didi ɛɛ kamayuukin tiɲeere naana ineet, ma kazaci dɔɔl ci dɔɔl cugun kiziti mɛɛɛ kotoobɔ ki monyony, karabɔɲ een kazaac ci liil otoogu. Amɔg katin dɔɔɣa ci dɔɔl cugun modeɛn, ma aama nɔɔɔ kutuuryok kiziti cigeec. ¹⁸ Katin modeɛna ci loocu noko dook, amayuuwi ɲaaten dɔɔl ci dɔɔl cugun, eeci azii niina zɔɔɔ onan.”

¹⁹ Abadaak ni Ibrayim ki Aizak gabara ogin e, imiirte ni niigi dook ɔɔɔ ɔɔɔ Biirceba.

Dɔɔl ci dɔɔl o Nawor

²⁰ Ma iitene omaan, izik Ibrayim itira ɔɔɔɔɔ o kazi Nawor logɔɔɔ cigin ɲaawe onin kazi Milka, ²¹ abuu logoze nicoko Uz, ma anowa nɔɔɔ Buz, ki Kemuwel (o iiya izi baati Aram), ²² ki Kesed, ki Aazo, ki Pilidac, ki Jidilav, kibeena Betuwel. ²³ Iiya Betuwel izi baati Rebeka. Itiraak ni Milka ɔɔɔɔɔ Ibrayim ci kazi Nawor noko logɔɔɔ ceen turge noko. ²⁴ Ma buk arita Nawor ɲaawe cin aavtiz kazi Rewuma logɔɔɔ wec, ci kazi zaar nɛ, Teba, ki Gaam, ki Tawac, kibeena Mayaka.

Daayiz o Sara

23 Mazi avɔ eegin Sara irkitoowa ogine tiryaaɔto kaboon ki eetom ki toorgerem (127), adaak niini ɲao kazi Kiriyaat-Ariba (ma nicini ɲino kazi Eberon nɛn) looce o Kanan. Utuluu ni Ibrayim daayiz ci Sara o, ma iinon nɔɔɔ ɔɔɔɔ ɛɛ.

³ Ma vuruta, itija Ibrayim ɔɔɔ ɲaati ona adaakni Sara noko, ook olee o kazi Ait, ma akɔ aneek nɛ, ⁴ “Keen naana mirooi ci

reɛŋ, ma inoko o, kabaai ɲaatunonɲ ɲina. Karoonɲnyuɲ zin ataaleyaɲ tɔɔwaaye cugooc noko ɲinti ka kadawi ɲaa caan adaai noko, ka kizi ɲiniti ɲintaan ɠoon dawiinto.”

⁵Ma abedeeke ɔl ci Ait noko Ibrayim aneek ne, ⁶“Maanyi onaaɲ, ziyeet di. Kaciniin naaga een rakcooi ci tiitiny adooi ɠɔɔt ɲaatinanɲ dook. Daa ɲaa cun o boote ci olla ajowa abon, boɔtwane cigaacak o. Akom ɲaatinanɲ dook eet ci ka kujuraakin boɔt ɲaati adawe ɲaa cun o.”

⁷Itiɲa ni Ibrayim, ma akani kozoŋti looc ɔl ci Ait noko ɲuuma, ^{8–9}ma aneek ne, “Mā agamtaawaɲ niiga aneet ka kada ɲaa caan o ɲina o, ijinteeɲan Evron ween ɲɛerti Zowar, ka kataaleyan boɔt o abil mane onin ɲao kazi Makpela. Ijinteeɲan nɔɔɔ ka kataaleyan ɲinite guruuce ci agano ki ɲinite, ɲaati acinu niiga dook kebereen iziti baacok, ka ɠoon kizi ɲintaan dawiinto.”

^{10–11}Maje Evron arome buk niini kibeena ɔl ceen Ait noko ɲaati ona aloteen niigi kutuur araana o. Ebedeeke ni niini Ibrayim ɔl dook kɔrɛena ɲina, aneek ne, “Maanyi onan, ziyaan di. Inoko kaanyin ineet boɔt nice kibeena mana buk labak kɔkɔm guruuc ci aruweekan. Kaanyin ineet ɔl dook kɔrɛena ɲina, ka dawɪ ɲaa cun o.”

¹²Itiɲa ni Ibrayim, ma akani kozoŋti looc ɔl ci looc nice o ɲuuma. ¹³Ma aneek niini Evron ɲaati azikni ɔl dook ne, “Inoko karuweekin guruuc ci mano, gama da ɲaatan guruuc nicoko labak, ka kook kada ɲaa caan o ɲinaante.”

¹⁴Ma abedeeke Evron nɔɔɔ aneek ne, ¹⁵“Maanyi adak mana nici zurteenen ceen kiilowet wec ki kɔrɛen. Zin zurteenena nicigi ɲaatan kibeena ineet kaal ci labak, alaɲ een gi ci ka kozoozit neen. Inoko bitɔ niina daa ɲaa cun o ɲinaante labak.” ¹⁶Agama ni Ibrayim zɔɔz ci Evron o, ma ayabzaak nɔɔɔ zurteenen ci ona aduwa eegin kiilowet wec ki kɔrɛen noko, ma aanyek nɔɔɔ ɲaati acini ɔl ceen Ait noko dook nɔɔɔ, eo yabziin o zurteenenu baal alinɲiɲi ɔl iinyaye niceke e.

¹⁷Gɔɔl zin ci baal ajowaan Ibrayim mana ci Evron o neen nici. Abil mana nici ɲao kazi Makpela o ajonɔ ki Mamira. Zin mana nica ki boɔt, kibeena keen, iziti dook kaal ci Ibrayim, ¹⁸aanyozozek ni ɲinita Ibrayim kizi ɲintin ɲaati aavtiye ɔl ci kazi Ait ona alote kutuur araana noko dook to.

¹⁹ Ada ni Ibrayim ḡaa cin kazi Sara noko boote o abil mane o ḡino kazi Makpela o aḡḡḡḡ ki Mamira (ma Mamira nici Eberon ele neen) looce o Kanan. ²⁰ Izi ni mana, kibe'en bōōt o abil mana, kaal ci Ibrayim. Ataalek ni ɔl ci kazi Ait o nōōō ḡinito kizi ḡintin dawiinto.

Rebeka kibe'en Aizak

24 Waanice Ibrayim izi matuwooc, ma amayuuk Maanyi nōōō kaale o aḡōō, kibe'en goolowe dook. ² Mazi akō aḡōō Aizak rociin, otowaa Ibrayim gabare'en onin adikir ḡōō abal kaal ogin dook. Ma aneek ne, “Ija di areek aziit cun o aza cigan o loota^a ^{3–4} eeci karoōḡnyin terkedeeyan zaare o Maanyi ween Tammu o abal tammu tadeen ki looc, gi ci ka miirōi bito looce o baaba, ka bitō jowaak ḡe'eran Aizak ḡaa cin ateenowe ogan ḡinaante. Alaḡ karoōḡ cinaak nōōō ḡaa cin ḡina doolene ci looc ci Kanan kabaaye noko.”

⁵ Ma abede'eke gabare'enti nōōō aneek ne, “Tedeec mā kako kajowaai ḡeerun ḡaa ḡinaante ma ajura doole ḡaati akuunake Kanan ḡina, kutuguu ku? Kiiya koca kitoon ḡeerun kook ḡinaante labak?”

⁶ Ma abede'eke Ibrayim nōōō aneek ne, “Akōm! Didi ele, alaḡ karoōḡnyin toonek ḡe'eran ḡinite been neen. ⁷ Aduḡnaanan waanice laadun Maanyi ween Tammu o tammu tadeenu oleo o baaba kibe'en looce o ateenok ogan, ma aterkedeekan gi ci azi ne, ‘Kaanyi tiḡeere dōōl ci dōōl cugun looc nico kizi cineeḡ.’ Zin zooze nico, ḡaan itoonakin Tammu ineet toonnyai onin tamma, ka kotoonayin nōōō zee ma akō anyaaḡ ḡe'eran ḡaa cin ḡinaante. ⁸ Mā ajura doole ci akō ajowa o ḡaati akuuni, ɔkōmaawin ineet gi cun giye ci ona aterkedeekan o. Maje naana alaḡ karoōḡnyin ija ka toonek ḡe'eran ḡinite.” ⁹ Eterkedeek ni gabare'enti nici Ibrayim ween maanyi onin gi nico ḡaati ataade'eke aziit Ibrayim azan loota.

¹⁰ Itiḡa ni gabare'enti ooyi nyakaalet ceen amōō, kibe'en buk kaal ci abon kaale o Ibrayim abon dook. ɔōō ni niini ook looce o kazi Aram-Narayim, ma akō zee been kutuur o abaayi Nawor.

¹¹ Mazi akō awoowonek niini kutuur nice, itike kutuur bawuuca, ma aanyek nyakaalet katanguuōō loota ḡaati aḡḡḡḡ ḡuuk ci maamu ḡinaante. Maje loōci izi yooman, izi ḡino ḡōō ka kivita kotogooci ḡaai maam ḡuuwa o. ¹² Aḡarowō ni niini izi ne, “Maanyi

^a 24:2 Ija di areek aziit cun o aza cigan o loota: Waanice nici ḡōōl ci ḡōōn aterkediin zōōz ka calaḡ bodo zōōz nici ookci.

ween Tammu o maanyi onan Ibrayim, elaawan da, nyaan gi ci kaku karoonj o waanico, yelizaak bonat unun maanyi onan Ibrayim. ¹³ Cinaan ŋaati kaavei tuuwe nico noko, mā anyak tedeec dɔɔl ci ɔl ci kutuur nico, ci avu agooci ŋina, ¹⁴ kajin tedeec codoi ŋaatinge kaneei ne, ‘Nyaan da maam ci kawudi ije cun noko,’ mā aneekan ne, ‘Ore maam wode, ŋaan buk kagɔɔcai nyakaalet cugun o maam,’ anyeek koca nɔɔɔ kizi doole ci aŋeraai niina Aizak, ka kizi ŋaa cin o neen. Mā agooni gi nici nɔɔ, kagawiin koca naana didi eyelizaayu bonat unun maanyi onan Ibrayim.”

¹⁵ Mazi ŋaan aŋarye nɔɔ, iya doole ceen kabarzeec kazi Rebeka, anyaa iju ci maamu inyaawa^b. Ma Rebeka tinaati Betuwel ween ŋeerti Milka, maje Milka ŋaa ci Nawor ween gɔɔni Ibrayim.

¹⁶ Doole nici kabarzeec ci alina ɔɔɔt ele, ma ŋaan kirik. Iya ni ook tuuwa eecitɔ, ma ako abitiz iju, uduuna ni. ¹⁷ Odokonyoozek ni gabareenti nici nɔɔɔ, ma ako aneek ne, “Nyaan da maam ci miliny kawudi ije cun noko doole.”

¹⁸ Ma aneek doole nɔɔɔ ne, “Ija wode maanyi onan.” Igiŋa ni iju, ma agameek nɔɔɔ kowode. ¹⁹ Mazi ako alal, eneek doole nɔɔɔ ne, “Nyaan buk kanyaak nyakaalet cugun o maam ka kuwude zee ma alal.” ²⁰ Uduutek ni maam ci anyiigjai ija o nyatapar, ma adɔɔny ako acɔɔda maam oogi bodo, ma avu awode nyakaaleta dook zee ma alal. ²¹ Maje gabareenti nici, acin nɔɔɔ muurur, ma aŋaamnek nɔɔɔ ɔɔɔt ele, arɔɔŋ ka kaga mā een doole ci aŋeraak Maanyi nɔɔɔ o neen.

²² Mazi ako oodotiz Rebeka nyakaalet wodzeenta, aara gabareenti lawonyawooc ceen warki ceen giramet tɔɔrkɔɔm, ma aareke doole ŋeec. Ma aborɔɔke bodo nɔɔɔ warki ci appintik eegin ram ceen giramet ceen kaboon ki amɔɔ (110) ibaati.

²³ Ijin ni nɔɔɔ eneek ne, “Duwaayan da ele, een doole ci ŋene? Karoonj ka kook kataŋu baalin olee cunoonj o. Anyak ŋinti kɔɔŋei ŋinaante tɔ?”

²⁴ Ma abedeɔke niini nɔɔɔ aneek ne, “Keen tinaati Betuwel ween ŋeerti Milka ween ŋaa o Nawor. ²⁵ Kanyaka arte ci adɔɔi, kibeen ci colai buk ka kegeec nyakaaleta, ma buk kanyaka ceez ci keernowu.”

^b 24:15 *Inyaawa*: Anyak gɔɔn waanice ɔl ci ɔɔ nice e ijunya inyaatine.

²⁸ Ɔɔɔkɔny ni Rebeka ook ɔlɔ ceeze o yaatin, ma ako aduwaak ɔl zozok ona aruumɔnɛ niini ki gabareen e dook.

³² Anyaak ni Laban gabareen koroog, ma aku aara kaal dook nyakaaletē, ma aveteek nyakaalet arte ci adooi, ka katanjuuzēi, kibeēn arte ci colai ka kegeec, ma anyaa maam ci ka kotoonyci gabareenti kibeēn ol ogin warkor e zaa. ³³ Ma anyaaak niigi naagō dayiin. Mazi avu dayiin, eneeek gabareenti nīci naagō ne, “Alaŋ rak kadake zee ma kaduwaakuŋ gi ci laadun kakuune o.” Eneek ni Laban naagō ne, “Duwa labak.”

³⁴ Ma aneek gabareenti nɔɔɔ ne, “Keen gabareen ci Ibrayim. ³⁵ Amayuuwun Maanyi nɔɔɔ ɔɔɔt ɛɛ, ma aanyek kabalo kanyak tiin ki ɛɛza, ki zigire, ki nyakaalet, ki warki, ki zurteenen, ki gabara ci maacik kibeem ci ɲai. ³⁶ Itira buk Sara ween ɲaa o maanyi onan Ibrayim logooz ɲaati iizɔi matuwooc laadun. Ma aanyewun niini ɲeerin nico kaal ogin anyak ɔɔɔ dook. ³⁷ Aneekan zin maanyi onane ne, abon katerkedeem nɔɔɔ gi ci ka calaɲ kacinaake ɲeerin ɲaa cin doolene ci looc ci Kanan abaayi niini o. ³⁸ Eneeyan ni ne, ‘Bitɔ korge o baaba, boore onan ka bitɔ cinaak ɲeeran ɲaa cin ɲaatineɲ.’ ³⁹ Ma kaneem maanyi onan ne, ‘Tedeec mā ajura doole ɲaati kɔɔrkɔrana, kutuguu ku?’ ⁴⁰ Ebedeekan ni eneeyan ne, ‘ɲaan itoonakin Maanyi o gɔɔn kazooɲ ɔɔɔ onin toonnyai ci ka oorkorit kibeem ineet, ka kitiritiin zɛɛ ma ako ajowaai ɲeeran ɲaa cin korge o baaba boore onan ɛɛ. ⁴¹ Mā didi ako zɛɛ been boor onan, yo nuun avɔ ajuraakin niigi ineet doole, ɔkɔmaawin koca gi cun kina zooze ci ona aterkedeekan o.’

⁴² “Mazi ona kaku karuum tuuk nico waanico njina o, kiiya kijina Tammu keneeya ne, ‘Maanyi ween Tammu o maanyi onan Ibrayim, tiritaan, nyaan gi o keeronai kaku karoon njina. ⁴³ Cinaan di njati kabilne njina tuuk nico otooga noko. Tedeec ma aku doole ceen kabarzeec ka kiiya kotogwoco tuuwa njina, kaneei tedeec ne, ‘Nyaan da maam ci kawudi ije cun noko.’ ⁴⁴ Mazi agama, ma aanyan maam kowode, ma azi ne ka kaanyek buk niini nyakaalet cigan o maam kuwude, izi koca njaa ci acinaai niina Maanyi njerti maanyi onan Ibrayim o neen.’ ⁴⁵ Mazi njan kanjaye ziniza noko, iya Rebeka, anyaa iju inyaawa ma aku ako tuuwa ka kook kotogwoco. Mazi kaneei ne, ‘Nyaan da maam ci kawudi,’ ⁴⁶ igiija ni niini maam ija inyaawa kataman noko, ma agameekan, anekaan ne, ‘Ore, wode, ka buk kanyaak nyakaalet cugun o maam kuwude.’ Kowode ni, ma awodoz nyakaalet cigan o buk. ⁴⁷ Kijina ni noko keneeya ne, ‘Een doole ci njene?’ Ma abedeekan anekaan ne, ‘Keen tinaati Betuwel ween njerti Milka, ween njaa o Nawor.’ Mazi kazii zoz nico, kaareke lawonyawooc onjeec, ma kaborceke ci appintik eegin ram ibaati. ⁴⁸ Kakate ni kozonti looc kidindiihana Maanyi ween Tammu o maanyi onan Ibrayim, ma kanaati noko giye o oontanan niini aneet gool dook zee ma kaku karuum boor onin ma kaku kajowaai noko tinaati njerti gotonoon ka kizi njaa ci njerin o. ⁴⁹ Inoko zin ma agamaanu zoz nico, ma aroonnyu utuguuzek maanyi onan Ibrayim gi ci abon, uduktaayan, ma alar agamaanu, uduktaayan buk ka kicin bodo gool oma.”

⁵⁰ Ebedeek ni Laban kibeen Betuwel noko eneekek ne, “Zoz nici aku njati Maanyi akom naaga gi ci ka kuduktaawa.

⁵¹ Rebeka ceeni, biti ka kook kizi njaa ci njerti maanyi unun eci aduwaan Maanyi o.”

⁵² Mazi azii gabareenti ci Ibrayim noko zoz nico, akati njuum looc njati adindiihani Maanyi. ⁵³ Aara ni ruuman ne ci alina, ki nyaziya, ki zurteenen, kibeen maraakcak ceen warki, ma aanyek dook Rebeka, ma aanyek buk gotoni Rebeka kibeen yaatin kaal ci ataalai guruuce ci meelik zoot.

⁵⁴ Adakti ni gabareenti ci Ibrayim noko kibeen al ogin zorkora e ma awode, atanguuzo ni baalin njinaante. Mazi acine njere, izi gabareenti ne, “Aanyan kotoo kimiire kook njati maanyi onan.”

⁵⁵ Ma azi gəṭəni Rebeka kibeən yaatin nɛ, “Akəṃ! Alaŋ awooyu, karoŋnya rak koromteewa ki doole ɔɔ ɲina zɛɛ ma aɲɔŋɔz nuun iinya ceen aməṭə, ɲaan ni enice awooyu.”

⁵⁶ Ma aneek niini nɔŋɔ nɛ, “Má alaamnyetu gaaga. Mā aanyewun Maanyi keroni caan o kobona o, aanycaŋ kimiire kataman, ka kook ɲaati maanyi onan.”

⁵⁷ Ma abedɛɛkɛ niigi nɔŋɔ aneek nɛ, “Nyeet kutuyaawa doole ka kijinta nɔŋɔ ɛɛ, ka kuduwa gi cin.” ⁵⁸ Utuya ni niigi Rebeka, ma avu ajin aneek nɛ, “Aroŋ ɔṭɔz oorkorit kibeən eet nico inoko o?” Ma abedɛɛkɛ niini nɔŋɔ aneek nɛ, “Ii, kawooya labak.” ⁵⁹ Aanycek ni niigi Rebeka koorkorit kibeən ɲaa baal gɔŋ agam nɔŋɔ kidiczɛta e, itoontek ni niigi nɔŋɔ gɔɔl kɔṭɔz ki gabareen o Ibrayim, kibeən ɔɔl ogin ɔɔrkɔr.

⁶⁰ Amayuuwit ni niigi Rebeka ma aneek nɛ, “Doole onaŋ, tɔ yaak, bitɔ tira dɔɔl ci meelik ger, abon baai katin dɔɔlya ci dɔɔl cugun amɔg modɛɛn ma aama loocok cigeecek.”

⁶¹ Acabɔ ni Rebeka kibeən dɔɔl ween gabara ogin, ma atɔɔ nyakaalet, ɔṭɔz ni oorkorit ki gabareen o Ibrayim.

⁶² Maje Aizak iinyaye niceke abada ɲao kazi Biir-Lai-Roi, iiya abaak looce o kazi Negev. ⁶³ Ma iitene omaan yoomana mazi akɔ awɔ olla niini tuwa ɲaati vɔɔr, bar acin nyakaalet ci avu. ⁶⁴ Mazi akɔ acin Rebeka Aizak, uduuna nyakaala, ⁶⁵ ma ajin gabareen ci Ibrayim o aneek nɛ, “Eet ci ɲɛnɛ ci awooya ɲaati vɔɔr aku iimanet neke?” Ma aneek niini nɔŋɔ nɛ, “Maanyi onan nɛɛn.” Odoma ni niini ruum, ubuŋi ɔɔ.

⁶⁶ Iiya ni uduwaak gabareɛnti Aizak kaal o agooni dook.

⁶⁷ Ma akɔyi Aizak Rebeka ceeze o yaatin Sara, ma akɔ aviic ɲinaante, ma arɛz Aizak Rebeka ɔɔɔt ɛɛ. Ɛtɛɛdjaɪ ni niini inooninte baal akolooni yaatin e.

Dɔɔl o Ibrayim

25 Enice, ɔɔca bodo Ibrayim ɲaa oma ci kazi zaar nɛ Ketura. ² Ma aritaak ɲaa nici nɔŋɔ lɔgɔz, ci kazi Zimiran, ki Jokcan, ki Medan, ki Midiyan, ki Acibak, kibeən Cuwa. ³ Iiya ni itira Jokcan Ceba kibeən Dedan. Dɔɔl ci dɔɔl o Dedan nɛɛn ɔɔl o Acur, ki Letuc, kibeən Leum. ⁴ Lɔgɔz ci Midiyan nɛɛn, Eva, ki Evar, ki Anok, ki Abida, kibeən Eldaa. Nicigi dook dɔɔl ci dɔɔl o Ketura.

⁵ Aanyek ni waanice Ibrayim kaal ogin anyak dook Aizak.

⁶ Zin waanice iŋaan niini arogi e, aanyek buk kaal oogi loḡwɔɔ o arita ŋaane ogin aavtiz. Aanyek ni nɔwɔ kuluugetɔ kɔwɔ ki jeen, ka kedeyɔ niigi kibeen ŋeerin Aizak.

Daayiz o Ibrayim

⁷ Arogi waanice Ibrayim irkitook ceen kaboon kibeen eet iiyu kamɔɔ ki tuur (175). ⁸ Mā adaai niini e, aanyatun laadun adaak kanyatiz eɛ, oromoozek ni jijitigin. ⁹ Aaryek ni loḡwɔɔ ogine, Aizak kibeen Ismayil nɔwɔ boɔt ŋao kazi Makpela o ajɔŋɔ ki Mamira, mane o Evron ween ŋeerti Zowar ween boorit ci ɔl o kazi Ait. ¹⁰ Nici mana baal ataala Ibrayim olee o kazi Ait e nɛɛn. Adaye ni Ibrayim kibeen ŋaa onin Sara niigi dook ramaantiya ŋinaante. ¹¹ Ma vurute ci adaayi Ibrayim, amayuuwun Tammu ŋeerin Aizak, maje iinyaye niceke, abaak niini ŋaati ajɔŋɔ ŋino kazi Biir-Lai-Roi.

Dɔɔl o Ismayil

¹² Zeedinet ci dɔɔl ci dɔɔl o Ismayil ween ŋeerti Ibrayim o arita ŋaati Egar ween Masireen baal alinŋinooonek Sara kizi gabareen e cee. ¹³ Zaar ci loḡwɔɔ ci Ismayil o nɛɛn ceegi. Ayeedi niigi eo azeedine tirii uneɛŋ. Abuu Nebat, oneec ni nɔwɔ Kedar, ki Adbel, ki Mibisam, ¹⁴ ki Micma, ki Duma, ki Maza, ¹⁵ ki Adad, ki Tema, ki Jetur, ki Navic, kibeen Kedema. ¹⁶ Zin loḡwɔɔ ci Ismayil eegin amɔɔ ram noko, ivita iziti rakcook o booryok ween amɔɔ ram, ma akanoonek zaara ugeec viten o aali, kibeen kutuuryok o abaayi niigi dook. ¹⁷ Mazi avɔ eegin Ismayil irkitoowa kaboon ki eetom kamɔɔ ki toorgerem (137), adaawun niini ook oromoozek jijitigin. ¹⁸ Ma abaak dɔɔlya ci dɔɔl ci Ismayil noko ŋao aŋer Avila kibeen Cur, ŋao ajɔŋɔ ki Masir, goole o ako ki looc o kazi Acur. Abaaktɔ ni niigi kibeen ɔɔɔnɔgi marnɔwɔnta.

Tiryaan o Jakob ki Eso

¹⁹ Zɔwɔ zin ci akati Aizak ween ŋeerti Ibrayim nɛɛn cee. Ibrayim baati Aizak. ²⁰ Mazi avɔ eegin Aizak irkitoowa eet ram, ɔɔɔa ŋɔwɔni Laban o kazi Rebeka, ween tinaati Betuwel ween boorit o ɔl o Aram, o looc o kazi Padan-Aram. ²¹ Ma aku rak aŋuuk Rebeka ŋinti

wuun. Zin giye nico, aṇarowɔ Aizak ɔɔɔt ɛɛ, ajineek Maanyi ṇaa cin kazi Rebeka noko. Izik ni Maanyi ṇaryiin cin o, makacin anyawɔ Rebeka. ²² Anyak niini coode, ma avarɔ ɔɔɔn coodena nici nɔɔɔn kɛɛṇa ɔɔɔt ɛɛ, makacin izi nɛ, “Gitaaz ci agoononekan noko.” Ijin ni niini Maanyi giye ci amɔɔni dɔɔɔɔɔ kɛɛṇa ɔɔɔt noko.

²³ Eneek ni Maanyi nɔɔɔn nɛ, “Anyei modɛɛn kɛɛnti ram kɛɛṇa. Tiṇeere ma ookca, mazi avɔ adikir, aṇɛɔ ma ayɔwɔ, codoi ṇaatineṇ adɔɔi ɔɔɔna, bar katin abuuwi gabareen ci ɔɔɔn ceen tuutur o.”

²⁴ Mazi akɔ ookcai Rebeka, ookca lɔɔɔɔɔ ram ceen coode.

²⁵ Adoma ceen abuu o merik, ma alɔɔ ɛɛ ɔɔɔt. Ma akaneek niigi nɔɔɔn zaar ci kazi Esɔ^c. ²⁶ Maje ci anowa ɔɔɔn o, agam ɔɔɔni ginyinyeek kɔkɔrkɔɔrantɔ niigi dook ṇaati aritaan o nɔɔɔ, akatoozek ni nɔɔɔn zaara ci kazi Jakob^d, eeci agam ɔɔɔn ginyinyeek. Mā aritaai dɔɔɔɔɔ e, iziti Aizak irkitoowa ogine tiryaaɔto, eet iiyu (60).

Ataaline Esɔ abuuzet onin

²⁷ Mazi avɔ adikir lɔɔɔɔɔ nicigi, izi Esɔ eet ci ceelo, ci arɛɛz weet ci awɔyi tuwa. Maje Jakob ajaaki ma arɛɛz avuzit ɔɔɔ. ²⁸ Ɛrɛɛz ni Aizak Esɔ, eeci ɔɔɔn anyaak nɔɔɔn idi ci kelego. Maje Rebeka arɛɛz Jakob.

²⁹ Ma iitene omaan, aak Jakob aadez cigin coominto, maje Esɔ aku ceela adaya magiz ɔɔɔt ɛɛ. ³⁰ Iiya ni eneek niini Jakob nɛ, “Adakaan magiz ɔɔɔt. Tiritaan kataman aadeze cugun merik noko, nyaan aadeze cugun merik coominto noko ci kadei kataman.” (Gi zin ci ka kutuyi ɔɔ Esɔ zaar oogi ci kazi Edom^e o nɛɛn.)

³¹ Ma abɛɛɛke Jakob nɔɔɔn aneek nɛ, “Mā arooṇ kaanyin aadez cigan o, taaleyan rak abuuzet unun.”

³² Ma abɛɛɛke Esɔ nɔɔɔn aneek nɛ, “Inoko kɔjɔɔɔza daayiz, akɔm zin abuuzet caane o gi ci abon ka kutuguuweyan.”

³³ Ma abɛɛɛke Jakob nɔɔɔn aneek nɛ, “Kutuguuz zin rak ɔɔɔwa terkediin ci aanyan niina aneet abuuzet.” Eterkedeek ni Esɔ Jakob gi ci aanyeke abuuzet onin. ³⁴ Aanyek ni Jakob nɔɔɔn dɔɔɔken,

^c 25:25 Esɔ: Kazi kɛɛṇ cin Ibiroye nɛ, alɔɔ.

^d 25:26 Jakob: Kazi kɛɛṇ cin Ibiroye nɛ, agam ginyinyeek.

^e 25:30 Edom: Kazi kɛɛṇ cin Ibiroye nɛ, meriitin.

kibeen aadez ci coominto. Adawo ni Eso ma awode, itinja ni ɛtɔɔ. Zin giye nico, ɛcelbɛɛzan Eso abuuzet onin.

Aizak kibeen Abimelek

26 Ma iinyaye ogeen, anyawuun bodo looci tarjo ci appe ɔɔɔt kiyo baal rak aku baale ijaan arogi Ibrayim e. Ook ni Aizak ɲaati Abimelek ween alaan o ɔl o kazi Viliztiya ɲao kazi Gerar.

² Eyelizaak ni Maanyi Aizak ɛɛ ma aneek nɛ, “Má ako Masire, ɲaan kaduwaakin ɲinti ka bito baayi. ³ Baak rak looce nico, ɲaan karome naana kibeen ineet ma kamayuukin. Kaanyin tiɲeere ineet kibeen dool ci dool cugun loocok nicoko, ka keɛɛmnyai zɔɔz baal katerkedeei naana baatun Ibrayim e. ⁴ Kaanyin tiɲeere dool ci dool cugun kiziti mɛɛɛ kotoobto ki monyony, ma kaanyin naɔɔɔ ɲinito dook kizi cineɲ. Katin modeɛna ci loocu noko dook, amayuuwi ɲaaten dool ci dool cugun. ⁵ Kagoon noko o, eeci baale baatune Ibrayim azii lootinok ogan, ki ricaninok, kibeen kaal o karoon naana dook.” ⁶ Abaak ni Aizak looce o kazi Gerar.

⁷ Ma iitene omaan, mazi ajin ɔl o Gerar Aizak gi ci akati ɲaa onin Rebeka, eneek niini naɔɔɔ nɛ, “Niini ɲɔɔna gi.” Aɲole niini ɲaati ane nɛ, “Niini ɲaa caan,” eeci abaaban niini bar kizik tedeec aruk ɔl ci looc nico noko naɔɔɔ kadaak ka kirigizit ɲaa cin o, eeci alina ɲaa ɔɔɔt. ⁸ Mazi ook abaak Aizak ɲinaante ɲinti wuun, iitene omaan, icinuun Abimelek ceen alaan ci Viliztiya noko bitaalin ceez onin wuun nyapildiɲa, ma acin Aizak abulbuulen ɲaa cin kazi Rebeka noko amiciz. ⁹ Otowaa ni Abimelek Aizak, ma aku aneek nɛ, “Nicini ɲaa cun gi, alaɲ een ɲoonu. Azi zin gɔɔn nɛ ɲoonu o naa?” Ma abedeɛke Aizak naɔɔɔ aneek nɛ, “Kabaaban kazi nɛ, mā kazi nɛ, ɲaa caan arukaan koca ɔl kadaak ka kooti naɔɔɔ.”

¹⁰ Ma abedeɛke Abimelek naɔɔɔ aneek nɛ, “Laadun agooneket gi nico noko naa? Inoko tɛ katanɲuuzo ɛti omaan olee cigan o ki ɲaa cun o, alaɲ koca anyaaɲet oɲeɛ?” ¹¹ Itilo ni Abimelek ɔl ogin dook eneek nɛ, “Mā anyak eet codoi ɲaatunon ci agoonek gi ci ger Aizak, karabon een ɲaa cin o, aruwe koca kadaak.”

¹² Ma irkite nice ɛɛ oɔok Aizak mana cin ɲinaante, ma abiir labina ɔɔɔt ɛɛ, eeci amayuuk Maanyi naɔɔɔ. ¹³ Ma azaci kaala cigine noko dook kiziti mɛɛɛ zɛɛ makacin izi arooi ɔɔɔt ɛɛ.

¹⁴ Abal waanice niini tiin, kibeen ɛɛza ci meelik ɔɔɔt, ma anyak buk

²⁶ Ma iitene omaan, iiya Abimelek Gerara, arɔɔɔ kiiya kicin Aizak, ɔɔrkɔra niini ki Awuzat o gɔɔɔ iloot ɔɔɔɔ, kibeɔ Vikol ween alaan o takirnyaawu. ²⁷ Ijin ni Aizak ɔɔɔɔ eneek ne, “Avuunakaɔ bodo niiga aneet ɔina naa? Baale ɔaan amartooyaɔ ma atookaɔ looce unoɔɔ?”

²⁸ Ma abedeekē niigi nōnō aneek nē, “Inoko kagaya didi aromeenu niina kibeenu Maanyi. Kabaabanta zin kizita nē, abon kanyak naaga kibeenu ineet ganōn ci katerked. Abon zin kagōn terkediiin nico. ²⁹ Terkedeeyet zōz ci ka calaŋ agooneket gi ci ger, eeci baale buk naaga ŋaan kutuguuzeyin ineet gi ci ger. Bar waanice kagoonin naaga ineet juruun zē ma kaanyin luuga ŋaatinan yaak, inoko zin kaciniin een eet ci amayuukin Maanyi.” ³⁰ Utuguuwēk ni Aizak nōgō dayiin ci meelik ɔɔɔ, ma adake niigi dook, ma awode. ³¹ Ma iitene ci ano gōn o ŋeere ririwōna, utuguuzō Aizak ki Abimelek terkediiin ci ganoonto. Mazi avō awō niigi, itoonek Aizak nōgō gōl. Idiceek ni Abimelek ki ɔl ogin ɔɔɔɔ yaak.

³² Ma iitene nice ēle ivita gabara o Aizak, ma avu aduwaak nōnō tūuk oma ci bodo adawaa niigi. Eneektek ni niigi nōnō nē, “Kōbōɔrtawa maam.” ³³ Akateek ni Aizak tūuk nico zaar ci kazi Ciba^ε, ŋaan zin awo ɔl kutuur ci abilni tūuwi nici o zaar ci kazi Biirceba zē been inoko o.

Rociin o Eso

³⁴ Mazi avō eegin Eso irkitoowa eet ram, ɔɔɔa ŋaai ram oleo o kazi Ait. Kazi ŋaa codoi zaar nē, Judit niini tinaati eet ci kazi Beerī. Kazi bodo codoi zaar nē, Basemat, niini tinaati eet ci kazi Elon.

³⁵ Anyaktaak ni niigi Aizak, ki Rebeka baabani ci awucni zinzeeti ɔɔɔ ēle.

Amayuuk Aizak Jakob

27 Mazi ook izi Aizak matuwooc, agaraanyce kebere alaŋaan acine juruun, otowaa ni niini ŋeerin ween abuu kazi Eso, ma aku aneek nē, “Logo onan.” Ma adēc ŋeerin azi nē, “Woow, aneeta cee.”

² Ma aneek Aizak nōnō nē, “Inoko kaanyata, alaŋ zin kaga iiten ci kadaaknē. ³ Inoko doma dilanya ugun bitō ceel, ka bitō ruweeyan kelegit ci kaku kadei, ⁴ ka ija ayeeyan zē ma amoji juruun kemēd eo gōn karōŋe o, anyaayan ni ka kiiya kadak, ka zin enice kamayuuwin ijaan kadaak o.”

^ε 26:33 Ciba: Kazi keeŋ cin Ibiroye nē, terkediiin.

⁵ Mā azɔɔɔɔ Aizak ki ɲɛɛrin Eɔɔ o, aziraar Rebeka nɔɔɔɔ nɔɔɔ. Mazi awo Eɔɔ ako ceel, ⁶ iiya eneeɔ Rebeka ɲɛɛrin Jakob nɛ, “Kazii uyene baatun aneeɔ gotonu Eɔɔ nɛ, ⁷ ‘Bitɔ nyaayan idiɲ ci keleeɔto, ka ija ayeeyan zɛɛ ma amoji juruun kemed ka kadak, ka ni vuruta kamayuuwin ineet ɲuume o Maanyi ijaan kadaak o.’ ⁸ Inoko zin zik gi ci kaduwaakin cee logo onan. ⁹ Tiɲa bitɔ ɛɛzai, ka bitɔ jaai nyɔɔ ceen bawɔ ram ci adii, ka kiiya kaayek baatun naana alya zɛɛ ma amoji juruun kemed eo ɔɔɔn arɛɛz niini o, ¹⁰ ka zin nyowoozek nɔɔɔn idiɲ nico kook kadak zɛɛ ka kamayuuwin ijaan kadaak o.”

¹¹ Eneek ni Jakob yaatin Rebeka nɛ, “Alaɲ agaa Eɔɔ alɔɔ, maje aneeta agirgir ɛɛ o? ¹² Tedeec mā uumnyan baaba, ma agayaan kalaba naana nɔɔɔn, alaɲ koca anyaakan zɔɔɔ nici toriin ma kamir bar mayuuwenta?”

¹³ Ma abedɛɛke yaatine nɔɔɔn aneeɔ nɛ, “Aanyek toriin nico kiiyan aneet labak, bitɔ niina tuguu eci ona kaduwaakin naana o. Tiɲa jee, bitɔ nyaayan nyɔɔ ram ceen bawɔ.”

¹⁴ Ook ni Jakob ma ako anyaak yaatin nyɔɔ ceen bawɔ ram. Aayek ni yaatine baatin zɛɛ ma amoji juruun kemed eo ɔɔɔn arɛɛz niini o. ¹⁵ Odoma ni Rebeka ruumanɛ ci abon ruumanene o ɲɛɛrin ween abuu kazi Eɔɔ iyaɲɲyi ceeza e, ma aku aborɛɛke ɲɛɛrin ceen tuutur kazi Jakob o. ¹⁶ Ma acabɛɛke buk nɔɔɔn ruce ci nyɔɔ ceen bawɔ azen ki inyaa. ¹⁷ Aanyewun ni Rebeka Jakob ɔɔɔken ki idi ona aak zɛɛ ma amoji juruun kemed e, kooyi ɲaati baatin.

¹⁸ Ooyi ni Jakob dayiin nicoko ɲaati baatin, ma ako awo aneeɔ nɛ, “Baaba,” ma adɛc baatine aneeɔ nɛ, “Woow logo onan, ineet logo jaɲ?”

¹⁹ Ma abedɛɛke Jakob baatin aneeɔ nɛ, “Aneeta ɲeerun ween abuu kazi Eɔɔ. Kutuguuwa eona aduwaakan e. Tiɲa jee, dak idiɲ ci keleeɔto kanyaakin cee, ka mayuwan.”

²⁰ Ijin ni Aizak ɲɛɛrin eneeɔ nɛ, “Ajowa kelegit kataman nɔɔɔ ku, logo onan?” Ma abedɛɛke niini nɔɔɔn aneeɔ nɛ, “Itiritaan Maanyi ween Tammu unun kojowa kelegit kataman nɔɔɔ.” ²¹ Eneek ni Aizak Jakob nɛ, “Icaaya di ijoonun ɲaato ka kuumin mā een didi nici ineeta Eɔɔ nɛn.”

²² Iicayak ni Jakob baatin ijoonun, ma aku uum baatine nɔɔɔn, ma azi nɛ, “Bar mɔɔɔyi kizik molook o Jakob, maje azena kizik azen o Eɔɔ o.” ²³ Alaɲ Aizak aga Jakob juruun, eeci azena cigine

o alɔɔ kiyo azena o Eso o, amayuuk ni niini nɔɔnɔ. ²⁴ Ma ajin bodo aneek ne, “Madim didi nici ineet ɲeɛran Eso neen?” Ma abedeɛke Jakob nɔɔnɔ aneek ne, “Ii, aneeta Eso gi.”

²⁵ Eneek ni Aizak ɲeɛrin ne, “Abona. Nyaan zin idiɲ kadawo ka kamayuuwin.” Aanyek ni Jakob nɔɔnɔ idiɲ ka kadak, kibeen buk nyaan ci ka kowod.

²⁶ Mazi akɔ oodotiz Aizak dayiinta, eneek ɲeɛrin ne, “Icaaya di ijoonun ɲaato logo onan ka ija coocowan ɲalyaamoc.” ²⁷ Iicayak ni Jakob nɔɔnɔ, ma aku acooco ɲalyaamoc. Mazi acɔɔk Aizak ruumanɛ ci Eso ona aborceek Jakob o, amayuuk niini nɔɔnɔ azi ne, “Aɲɔl didi logoti onane laala kiyo doortot o amayuuk Maanyi o.

²⁸ Abon baai aanyekin Tammu looc cun kanyak ziizi ci avu tamma, ma aanyek tɔɔ kukuvkuvit ka dowaai labi ci meelik kibeen kebere ci keenu ka tuguuwai nyaantane ci meelik. ²⁹ Abon baai tiɲeere eegin ɔl dook gabara cugun, ma akani modeɛna dook kozoɲti looc atiitinyin ineet. Abon baai abal tiɲeere niina gotonogu dook izi alaan cineɲ, ma akani dɔɔlya o yaatun dook kozoɲti looc atiitinyin ineet. Abon baai ɔl o atoryiin ineet, atoryi buk niigi, maje ɔl o amayuukin ineet, amayuuwi buk niigi.”

© 1996 David C. Cook

Aanyek Aizak mayuunenet o abuuwetu Jakob (27:27-29)

³⁰ Mazi oodotiz Aizak mayuuwenta, ɔɔɔ Jakob. Ƴintimiliny nɔkɔ, iiya gɔtɔnnya Eɔ ceela. ³¹ Ma aku buk agoonek Eɔ baatin dayiin ci aak zɛɛ ma amadi onyowoozek ni niini nɔɔɔ ma ako aneek nɛ, “Baaba, tiɲa jeena dak idiy ci kanyaakin cee ka mayuwan.”

³² Ma ajin Aizak nɔɔɔ aneek nɛ, “Ineet ɲeneɛn?” Ma abedeɛke niini nɔɔɔ aneek nɛ, “Aneeta ɲeerun ween abuu kazi Eɔ.”

³³ Ivir ni Aizak ziniz ɔɔɔt ɛɛ, ma ajine azi nɛ, “Mayo zin tɛ ona aruk kelegit ma anyaakan e ɲeneɛn? Anyaayan uyen ɛti omaan idiy ɲina, kadawa ni ona ɲaan niina ija e, bar zin kamayuuwa nɔɔɔ. Ojowa zin didi niini mayuunenet cin abil tiɲeere nɔkɔ zɛɛ been nɛɛn.”

³⁴ Mazi azii Eɔ zɔɔz nico, utuluu kegereny kakaaka ziniz ɔɔɔt ɛɛ, ma aneek baatin nɛ, “Mayuwan buk aneet baaba.”

³⁵ Ma bar abedeɛke Aizak nɔɔɔ aneek nɛ, “Iiya alabaawan gotonu ɲina, ooyi zin niini mayuunenet unun.”

³⁶ Izi ni Eɔ nɛ, “Inoko adakaan Jakob aneet looc laak ram. Inoko gi ci akanɔɔneke nɔɔɔ zaara ci kazi Jakob⁸ o aleemnyai didi, giye o ɛne niini eet ci aam ɔɔ labaanta. Rak baale akɔyi abuuzet onan, bodo inoko iiya ooyi mayuunenet onan.” Ma ajin bodo niini baatin aneek nɛ, “Akɔm nuun niina mayuunenet ci miliny anyigakan?”

³⁷ Ma abedeɛke Aizak nɔɔɔ aneek nɛ, “Kamayuuweya nɔɔɔ alazɛɛt ci ka kabaliin niini ineet, ma eegin gɔtɔnɔgja dook gabara cigin, ma kamayuuweya buk nɔɔɔ gi ci ka kodowaai labi, kibeɛn keɛn ci abiirna kebere ka kutuguuwai nyaantanɛ. Ƴkɔma zin bodo gi oma ci ka kutuguuweyin ineet, logo onan.”

³⁸ Ma iilalek Eɔ baatin aneek nɛ, “Anyei niina mayuunenet codoi tɔr nɔkɔ? Abon ri buk amayuukan aneet baaba.” Aduwa niini zɔɔz nico ɲaati aluwi.

³⁹ Ma abedeɛke baatine Aizak nɔɔɔ aneek nɛ, “Abaai tiɲeere niina tɔdɔwaaye calaɲ akuvkuv, ma alaɲ buk ka kanyak loɔci cune ziizi ci avu tamma. ⁴⁰ Arogne gɔɔn tiɲeere niina dilanya ugun maany, bar zin tiɲeere een gabareen ci gotonoon. Mazi ook tiɲeere utuburu gideɛn cin o, ɲaan ɛteɛda ɛɛ gideɛnta, ka calaɲ abaliin bodo niini ineet.”

⁸ 27:36 Jakob: Kazi keɛɲ cin oma Ibiroye nɛ, dawo looc.

Avir Jakob akɔ ɲaati Laban

⁴¹ Zin iinyaye niceke, amarɔɔi Eso Jakob ɔɔɔɔt ɛɛ, eeci amayuuwun baatine Jakob ma bar oton ɔɔɔɔɔ. Abaaban ni niini izi nɛ, “Inoko iziti iinya o ka kipiirai baaba ajɔɔɔɔ. Zin tiɲeere vurute ci adaayi baaba e, karui Jakob kadaak.”

⁴² Mazi akɔ azii Rebeka ɔɔɔɔ ci ɲɛɛrin ceen abuu kazi Eso noko, otowaa ɲɛɛrin ceen tuutur kazi Jakob o, ma aku aneek nɛ, “Zik di gi cee; arɔɔɲ gotonu Eso kuruyiin daak, ka kacaaca gi baal agoonei ɔɔɔɔɔ e. ⁴³ Doole onan, inoko karoɔɲnyin tuguu gi ci kaduwaakin cee. Tiɲa, vir bitɔ olee o maalotun Laban looce o kazi Aran, ⁴⁴ ka bitɔ avu rak ɲinaante zɛɛ ma akɔ abadaan gotonu ziniz bornet nooɲɛ cin noko. ⁴⁵ Zin katin mā ook ereyeek gi ci baal agoonei niina ɔɔɔɔɔ o, ɲaan kitoonekin otog, ka bada ɲinaante ija ɲina. Alaɲ karoɔɲ kukuluuzurɲ igeet dook ramaantiya iitene codoi.¹”

⁴⁶ Ook ni Rebeka ɲaati Aizak, ma akɔ aneek nɛ, “Inoko alaɲ naana roget kajeez giye ci ɲaai ci Eso arɔɔa mode ci kazi Ait noko. Inoko mā arɔɔɛ Jakob buk bodo modeene ci kazi Ait noko, alaɲ koca kaga ka kabaak ku, bar koca ɲaatan maya daayizi dook.”

28 Otowaa ni Aizak Jakob, ma aku amayuuk ɔɔɔɔɔ, ma aricaneek gi ci aneek nɛ, “Mā arɔɔɛ modeene ci looc ci Kanan noko ɲina been nɛɛn. ² Abon akɔ looce o kazi Padan-Aram, olee o jijitun o kazi Betuwel, ka bitɔ rɔɔa ɲaa cun doolene o maalotun Laban ɲinaante. ³ Abon baai amayuukin Tammu o adɔɔi kaale dook ineet nyak dɔɔl, ki dɔɔl ci doolenu kiziti mɛɛle, ka izi baati booryok ci meelik. ⁴ Abon baai amayuukin Tammu ineet, ki dɔɔl ci dɔɔl cugun kiyo baale amayuuk niini jijitun Ibrayim e ka kaanyin gam looc ci baal aanyonek Ibrayim ma inoko abaaye niina noko dook kizi cun.” ⁵ Itoonek ni Aizak Jakob looc o kazi Padan-Aram kook ɲaati maalotin Laban ween gɔɔɔni Rebeka ween yaati Jakob kibeɛn Eso. Niini ɲɛerti Betuwel ween boorit o ɔl o Aram.

Ɔɔɔa Eso ɲaa oma bodo

⁶ Inoko zin agawuun Eso amayuuwun Aizak Jakob, ma itoon ɔɔɔɔɔ kook ɲao kazi Padan-Aram ka kook kojowa ɲaa cin

¹ 27:45 Alaɲ karoɔɲ kukuluuzurɲ igeet dook ramaantiya iitene codoi: Aduyai nɔkɔ o, eeci mā aruk Eso Jakob, aruk buk koca ɔl ogeɛn Eso kadaak.

ɲinaante, ma buk agawuun gi o aricaneek Aizak Jakob aneeke ne, “Má arɔca ɲaa cun doolene ci looc ci Kanan o,” ⁷ ma agawuun buk niini iziwiun Jakob ɔɔɔ o baatin, kibeene yaatin, ma bar itija ook ɲao kazi Padan-Aram, ⁸ ma agawuun buk Eso aborni baatine Aizak nɔɔɔɔ dɔɔl ci Kanan o. ⁹ Zin giye nico, ook Eso ɲaati Ismayil ween ɲeerti Ibrayim, ma ako arɔc beenyin ci kazi Malat, ceen ɲɔɔni Nebat, iiya ni azaci ɲaai ogin baal ɔɔca laadun e.

Awunoozi Jakob Betela

¹⁰ Itija ni Jakob ɲao kazi Biirceba ook looce o kazi Aran. ¹¹ Ɔɔɔ ni zee mazi ako ii loota ɲaaman, atanu gɔɔla ɲinaante, odoma ni bee ci aruyi ɔɔ. ¹² Mazi ako ateeda oɲnyaa, uwunooze ma acin wunoozyai gɔɔl ci arumuz looc ki tammu tadeen. Ma awɔ toonnyawa ci Tammo goole nico, avɔ ki tammu tadeen, ma avuunak looc. ¹³ Ma acin buk wunoozyai Maanyi abil goole nico, ma aneek nɔɔɔɔ ne, “Aneeta Maanyi ween Tammu o jjiitun Ibrayim been Aizak neen. Kaanyin tiijeere ineet kibeendɔɔl ci dɔɔl cugun looc ci ɔɔɲei noko. ¹⁴ Azaci tiijeere dɔɔlyaci dɔɔl cugun kotoobɔ ki kazaac, ma azaanonek katin loocok dook. Kamayui katin naana booryok dook ɲaaten ineet kibeendɔɔl ci dɔɔl cugun. ¹⁵ Gaa zin kɔɔrkɔr gɔɔn tiijeere naana kibeene ineet, ma kazuunin ɲaati olla gɔɔn te akɔye zee ma kabadaakin bodo looc nico. Alaɲ kuunɲin avu doon, kazuunin tiijeere naana ineet nɔko zee ma kagoonekin kaal ci katerkedeekin noko dook.”

¹⁶ Mazi acine Jakob oɲnyaa, abaabanun izi ne, “Aavi didi Maanyi tɔ ɲina, bar te olla ɲaan naana kaga.” ¹⁷ Ɔɔɔɲɔle ni niini looc ɔɔɔɔ ele, ma azi ne, “Ma ɲinti kaɲoliine looc ɔɔɔɔ nɔɔɔ? Inoko ɲiniti alaɲ een ɲinti labak, kɔɔɔg inoko ci Tammo gi, araan inoko ci tammu tadeenu.”

¹⁸ Ma ɲeere ririwɔɔna odoma Jakob bee ona aruyi ɔɔ e, ma aarek looc kibil tɔp, ka kizi bayeen ci ɲinito, ma aduutek maal bee nico. ¹⁹ Ma akaneek ɲinito zaar ci kazi Betel, maje baale laadun ɲinite, kazi zaar ne Luz. ²⁰ Eterkedeek ni Jakob Tammu gi ci aneek ne, “Mā didi karome naana kibeene ineet, ma azuunan keronnye caan noko, ma aanyan dayiin ci kadei, kibeene ruumane ci kaborcee ²¹ zee ma bodo tiijeere kamiironei kɔɔɔg o baaba yaak, iize koca niina didi

ᵀ 28:19 Betel: Kazi keeɲ cin Ibiroye ne, kɔɔɔg ci Tammo.

Maanyi ween Tammu onan neen. ²² Kaari zin bee nico njinito o, ka kizi tijeere njiniti, njinti ceez cun ineet Maanyi, ma kaanyin goon tijeere naana ineet gi codoi kaale ween amoto, kaale o aanyan niina aneeta dook.”

Uruum Jakob koroog o Laban

29 Idiceek ni Jakob keronnye cin o zee ma ako aruum looc ci ol ci abaak libire ci jeenu e. ² Ma njinaante, ook ojowa tuuk ci abil tuwa abuje otogi biye ci appe. Nicini tuuk ci goon awodzi ol eza, ma anyak njinaante eza ceen teenyit iyyu ci oogin aliya tuuk nico. ³ Goon tedeec ma ot olotaai eezana dook, avu apiiya ol ci towawiinto o bee nico tuuk otooga, ma awodoz eza zee mazi oodotiz, amiironeke bodo bee nico tuuk otog.

⁴ Ijin ni Jakob ol ci towawiinto noko eneeke ne, “Gotonoga, eeginu ol ci looc jar?” Ma aneeke niigi noono ne, “Keegina ol ci Aran.”

⁵ Ma aneeke niini noogo ne, “Agayu ka Laban ween njerti logo o Nawor?” Ma abedeke niigi noono aneeke ne, “Ii, kagaya.” ⁶ Ma ajin niini noogo aneeke ne, “Abona kini niini?” Ma abedeke niigi noono aneeke ne, “Ii, abona. Cin di teenyin Racel nica aku ajida eza njate neke.”

⁷ Ma aneeke Jakob noogo ne, “Ma zin yo ma njan abil ii pan ma njan kizi njinti ka kojowantoo eezana o, alar awuduzu eza ka bodo uturanit koot kegeec naa?”

⁸ Ebedeke ni niigi noono eneeke ne, “Alar goon naaga keere cinaan kagoona noko, karoonya rak eza kivita zee ma alotaai niigi dook njina, ka kipiiktawa bee tuuk otooga, ka kowodozta noogo dook.”

⁹ Mazi njan azozo Jakob ki noogo noko, iya Racel, anyaa eza o baatin, eeci goon waanice niini oowayi. ¹⁰ Mazi acin Jakob tinaati maalotin Laban ci kazi Racel noko, ki eza o Laban, ook niini tuuwa, ma ako apiiya bee tuuk otooga, owodoz ni eza. ¹¹ Ocooco ni Jakob Racel njalyaamoc njati aluwi kegereny, ¹² uduwaak ni niini Racel ele, aneeke ne, “Keen naana ateeno cun libire ci baatin, keen njerti Rebeka.” Dotony ni Racel, ma ako aduwaak baatin kaaviyak ci njerti njono Jakob noko.

¹³ Mazi ako azii baatine Laban zozo nico, dotonya iya uruumeke noono gool, ma aku njaco, ma acooco njalyaamoc. Anyaak

ni niini nɔɔnɔ kɔɔɔɔ, ma aku oobek Jakob Laban kaal ona agooni e dook. ¹⁴ Mazi azii Laban kaal nicoko, enee niini nɔɔnɔ nɛ, “Didi, een niina ateenoi onan, keegin naaga biyee codoi.” Aavu ni Jakob ɲaati Laban nyeelok dook.

¹⁵ Ma iitene omaan, enee Laban Jakob nɛ, “Yo nuun een niina ateenoi caan o, alaɲ agano ɲaati kaanyin liɲliɲi nɔkɔ. Inoko duwaayan kaal ci arooɲnyan kuruweeyin liɲliɲoonte cun noko.”

¹⁶ Maje Laban anyak beenyigin ram, kazi ceen abuu o zaar nɛ, Leya, maje ceen tuutur o, kazi nɛ Racel. ¹⁷ Alina waanice Leya kebere, maje bar Racel alina nɔɔnɔ eɛ dook ma akat kebereɛci. ¹⁸ Eɛɛz ni Jakob Racel, ma anee niini Laban nɛ, “ɲaan kalinliɲoonekin ineet irkitook toorgerem ka nyaan beenyun ceen tuutur kazi Racel o kiriyi.”

¹⁹ Eneek ni Laban nɔɔnɔ nɛ, “Abona ɔɔɔt eɛ agano kaanyin Racel riyi, alaɲ agano kaanyek nɔɔnɔ eet oma. Inoko zin koromte, baak ɲina.”

²⁰ Aavu ni Jakob ilinliɲ irkitook toorgerem, ka kɔɔɔ Racel, ma acin niini irkitook nicoko, bar kizik iinya ci kidicik ter, eeci aɛɛz niini Racel.

²¹ Ma iitene omaan, enee Jakob Laban nɛ, “Inoko idicaai irkitooa o liɲliɲɔn onan, nyaan doole kitiviic.” ²² Utuguu ni Laban dayiin ci meelik, ma awaa ɔl dook ɲinaante kivitaak tiɲkawiin ci beenyin o. ²³ Ma bar baaline nice eɛ, ooyi Laban beenyin o kazi Leya, ma ako aanyek Jakob, oromte ni Jakob ki Leya. ²⁴ Aanyek ni Laban beenyin ci kazi Leya noko doole onin een gabareen kazi Zilpa, ka kook kilinliɲoozek nɔɔnɔ. ²⁵ Mazi ako aaliz tammu, acin Jakob bar da ci oogin kibe nɔɔnɔ o Leya gi, ook ni Jakob ɲaati Laban bornet nɔɔɲa, ma ako anee nɛ, “Gitaaz ci agoonekan noko? Ibaale laadun kalinliɲoonekin e ka kɔɔɔ Racel, alabaawan zin naa?”

²⁶ Ma abeɛɛke Laban nɔɔnɔ anee nɛ, “Naaga ɲina keere cinaaɲ o, alaɲ agano ɲaati aviicene doole ceen tuutur o ɲaan gɔɔn ceen abuu o aavi baala. ²⁷ Inoko zin rɛɛwɔ zɛɛ mazi adicaai iinya ceen toorgerem Leya tiɲkawiinto o, ɲaan kaanyin bodo Racel tiviic, ka zin bodo liɲliɲoozayaan irkitook ceen toorgerem oogii.”

²⁸ Agama ni Jakob ɔɔɔ nico. Mazi ako adicaai iinya o tiɲkawiinto, aanyek Laban Jakob beenyin ci kazi Racel o kitiviic bodo kizi ɲaa cin buk. ²⁹ Aanyek ni Laban Racel doole onin een gabareen kazi Bila, ka kook kilinliɲoozek nɔɔnɔ kizi gabareen cin.

³⁰ Oromte ni bodo Jakob ki Racel, ma aʔez Racel ɔɔɔt ɛle kujuk Leya. Ilinliŋoozek ni bodo Jakob Laban irkitook toorgerem.

Dɔɔl o Jakob

³¹ Mazi ako acin Maanyi Leya alaŋ areezi niini kiyo Racel o, ɔkol nɔɔɔ moomu kitir, ma bar aanyek Racel kɔɔɔ koliin. ³² Anyawɔ ni Leya, ma ookca ɲeerin o kazi Roben^k, ma azi ne, “Icinaan Maanyi aneet gideente onan, inoko zin ɛʔezan tiŋeere ɛti caane o.” ³³ Ma irkitooe ogeen, anyawɔ Leya bodo, ma ookca ɲeerin oma, ma azi ne, “Aanyan Maanyi ɲeeran oma bodo, eeci izik niini alaŋ naana kareeze.” Akateek ni Leya doole zaar ci kazi Simiyan^l. ³⁴ Ma irkitooe ogeen, anyawɔ bodo niini, ma ookca ɲeerin oma, ma azi ne, “Didi ɛle ɔɲɔɔzaan tiŋeere ɛti caane o ma azuunan juruun giye ci kitiraake naana nɔɔɔ loɔɔɔ iyyu o.” Akateek ni niini ɲeerin nico zaar ci kazi Livai^m. ³⁵ Ma irkitooe ogeen, anyawɔ bodo niini, ma ookca ɲeerin oma, ma azi ne, “Abona kanaati Maanyi.” Akateek ni niini ɲeerin nico zaar ci kazi Judaⁿ. Ibil ni niini tiryā.

30 Mazi acin Racel ɔɔɔ niini koliin nɔɔɔ, onyoor ɲɔɔni ma aneek Jakob ne, “Mā alaŋ aritaakan dɔɔl, kadaai koca.”

² Otoɔɔɔ ni Jakob nɔɔɔ zooze nico, ma aneek nɔɔɔ ne, “Alaŋ naana keen Tammu ci aanyin ɔɔɔ koliin o.”

³ Eneek ni Racel Jakob ne, “Gabareen onan kazi Bila cee. Ataŋguuz ki nɔɔɔ, ka kitiraayan dɔɔl ci ka kavadaawan.”

⁴ Aanyewun ni Racel Jakob gabareen cin kazi Bila o kizi ɲaa cin. ⁵ Anyawɔ ni Bila, ma aritaak Jakob logooz. ⁶ Izi ni Racel ne, “Ooroyan Tammu aneet, izik niini ɲaryiin onan, ma inoko o, aanyan ɲeeran.” Akateek ni niini doole zaar ci kazi Dan^ɲ. ⁷ Ma irkitooe ogeen, anyawɔ bodo gabareenti ci Racel kazi Bila noko, itiraak ni Jakob ɲeerin oma. ⁸ Izi ni Racel ne, “Kiiciwona kibeen ɲɔɔɔ ɔɔɔt ɛle, bar zin inoko o, kɔmɔga naana nɔɔɔ.” Ma akaneek Racel ɲeerin nico zaar ci kazi Navtali^o.

^k 29:32 *Roben*: Kazi keeŋ cin Ibiroye ne, icinit di logooz.

^l 29:33 *Simiyan*: Kazi keeŋ cin Ibiroye ne, nɔɔɔ o azikne.

^m 29:34 *Livai*: Kazi keeŋ cin Ibiroye ne, ɲɔɔɔɔ.

ⁿ 29:35 *Juda*: Kazi keeŋ cin Ibiroye ne, naatinet.

^ɲ 30:6 *Dan*: Kazi keeŋ cin Ibiroye ne, ooroyan.

^o 30:8 *Navtali*: Kazi keeŋ cin Ibiroye ne, iciiɔnet.

²¹Ma bodo vuruta, itira buk Leya doole ci ηai, akateek ni 𐌆𐌆𐌆𐌆 zaar ci kazi Dina.

^t **30:20** *Zebulon*: Kazi keeŋ cin Ibiroye ne, tiitinyon.

²² ʔaan zin waanice Tammu kereyeek Racel, iziwiun buk Tammu ʔaryiin onin ma akɔl nɔɔnɔ moomu. ²³ Anyawɔ ni Racel, ma ookca logooz. Izi ni nɛ, “Aarawan Tammu alyaan onan kawɔyɛ koliin.” ²⁴ Akateek ni niini logo nico zaar ci kazi Josev^u. Ma azi nɛ, “Nyamer bodo kazacaan Maanyi logote omaan.”

Izi Jakob arooi

²⁵ Mazi akɔ aritaai Josev, eneeek Jakob Laban nɛ, “Toɲaawan da kimiire kook ɔɔɔ looce onan. ²⁶ Nyaan kooyi ʔaai cigan o, kibeen dɔɔl cigan baal kalinɲiɲa ʔaatun noko. Agayaan ri niina gɔɔn kalinɲiɲoonekin naana ineet juruun o nɔkɔ.”

²⁷ Ma bar aneeek Laban nɔɔnɔ nɛ, “Inoko mǎ areezan didi niina aneet, abon aave koromɛ kibeen aneet ʔina, eeci kojowa koolɔi amayuukan Maanyi o, eeci karomɛ naana kibeen ineet ʔina. ²⁸ Inoko zin duwaayan kaal ci olla aroon ʔina ʔaatan, ka kuruweeyin.”

²⁹ Ma abedɛɛke Jakob nɔɔnɔ aneeek nɛ, “Agayaan ri niina kalinɲiɲoonekin naana ineet juruun, ma azaci kaala ugune abal dook aziite caan, kiyo tiina kibeen ɛza o. ³⁰ Baale iɲaan naana kiiya e, alaɲ abale kiyo inoko o, mazi kook kiiya naana e, amayuuwɪn Maanyi ineet kazace ɛzana ugune kiziti mɛɛɛ ɣɛr ʔaaten aneet. Inoko zin kɔɔɔɲa kabal kɔɔɔɔ caan o naana maany.”

³¹ Ma ajin Laban nɔɔnɔ aneeek nɛ, “Inoko zin aroonɲan kaanyin naa?” Ma abedɛɛke niini nɔɔnɔ aneeek nɛ, “Alaɲ karoon kaal ci aayan; olla karoon kuduwaayin baabani caan cee; mǎ agama, koowawekin koca bodo ɛza cugun o, ma kazoone nɔɔɔ juruun.

³² Inoko zin nyaan kook kɔɔɔwi waanico ɛza ugun keeɲti, ka kook katakala azaa kibeen bawɔ ci buzenik, ki nyɔɔ ceen azaa kolik, ka kiziti kaal ci aruweekan niina aneet linɲiɲɔnta nɛɛn. ³³ Ka keyelizyai gi o alaɲ naana kalabaanin ineet, tiɲeere mǎ akɔ awɔ ɛza cigan o keɛɲa ma ajowa nyɔɔ ceen azaa calaɲ kolik, karabon een azaa ki bawɔ calaɲ buzenik, karabon alaɲ labaace, kiize koca naana agoryai.”

³⁴ Ma abedɛɛke Laban nɔɔnɔ aneeek nɛ, “Kagama, ʔaan kagoon eci ona aduwaane niina o.” ³⁵ Atakala ni Laban iitene nice ɛɛ, ɛza ci maacik een bawɔ labaacik, ki ci buzenik, kibeen ɛza ci ʔai een bawɔ labaacik ki ci buzenik dook, been nyɔɔ ceen azaa kolik, ma aanyek

^u 30:24 Josev: Kazi keɛɲ cin Ibiroye nɛ, zaciin.

lɔɔɔɔ ogin kotowaac. ³⁶ Ɛɲera ni Laban ɛɛ ɲaati Jakob uluugi ɛɛza ogin, ma ako abaak ɲaati ma kawɔ zɔɔnɛ, anyak iinya iiyu, maje Jakob abal niini ɛɛza ci Laban o oogi.

³⁷ Uduula ni Jakob oto ci kɛɛn ceen keenti iiyu, ma aboca bɔɔɔɔ goole ci ka kanyakti goolnya ci vɔɔrik karaacit oto nicoko kiziti goolnya ci labaacic, kibeɛn ci buzenik. ³⁸ Ma aku aarek Jakob kɛɛn nicoko kilɔmɛɛt ci gɔɔn awodɛɛn ɛɛzana o, eeci gɔɔn avu awɔɔɔ ɛɛzana ɲinaanto. ³⁹ Mazi awɔɔɔ ɛɛzana keene ci ɛɛl nɔɔɔɔ ɲuuma o, itirya niigi dook nyɔɔ ci labaacic, ki ci buzen, kibeɛn ci tulkeek.

⁴⁰ Ɛɲera ni Jakob ɛɛza ceen azaa ɲai o, ma aanyek kegeleemit gɔɔɔɔ ci kolik o, kibeɛn ci buzenik o, ɛɛzaye ci Laban o. Goole nico, ɲɲera niini ɛɛza cigin o kɔɔɔɔɔ doon ɛɛzaye ci Laban o. ⁴¹ Gɔɔn mǎ arɔɔɔ ɛɛzana ci ɲaiyeek adii o gɔɔɔɔ ci maacik o wɔɔɔɔnta, aarek Jakob oto ci keenu ayeedi noko ɲinti awodɛɛn ɛɛzana o ɲuuma, ka ma awɔɔɔ niigi ɲina, ka kanyayit nyɔɔ ci buzenik. ⁴² Mazi arɔɔɔ ɛɛzana ci ɲaiye mɔɔɔtik o gɔɔɔɔ ci maacik o wɔɔɔɔnta, alaɲ Jakob kɛɛn oto ci ayeedi o aarek ɲinti awodɛɛn ɛɛzana o ɲuuma. Kataman nɔɔɔ iziti ɛɛzana ci mɔɔɔtik o dook ci Laban, maje ci adii o dook iziti ci Jakob. ⁴³ Zin goole nico, izi Jakob arooi ɔɔɔɔ ɛɛ. Anyawuun niini ɛɛza ci meelik, ki gabara ci maacik kibeɛn ci ɲai, ki nyakaalet kibeɛn zigire.

Avir Jakob ɲaati Laban

31 Ma iitene omaan, izik Jakob zɔɔɔ ci da azɔɔɔ lɔɔɔɔ o Laban ano nɛ, “Ooyi Jakob kaal o baatinaai dook, ajowa arɔɔɔɔɛt cin noko ɲaati baatinaai.” ² Ma buk acin Jakob Laban alaɲaan areɛz nɔɔɔɔ kiyo baale e. ³ Eneek ni Maanyi Jakob nɛ, “Miire bitɔ looce o jijitugun kibeɛn ateenok ugun. Kɔɔɔɔɔ gɔɔn tiɲeere naana kibeɛn ineet nɔɔɔ.”

⁴ Itoonek ni Jakob Racel kibeɛn Leya otog ka kɔɔt kuruumto ki nɔɔɔɔ tuwa ɲao abaayi ɛɛzana oginɛ. ⁵ Ma ɲinaante, ook eneek niini nɔɔɔɔ nɛ, “Kaɲaamnei baatunooɲ alaɲaan areezan kiyo baale e, bar zin ɲaan karomeena naana kibeɛn Tammu o baaba. ⁶ Agayu ri niiga kalinɲiɲooɛni gɔɔn baatunooɲ zinize onan dook. ⁷ Maje bar niini adakaan looc, ma alabaanan laak ci meelik ɣɛr kaale o ka waan kuruweeyan niini aneet. Bar zin Tammu ɲaan kaanyek nɔɔɔɔ kutuguuweyan aneet gi ci ɣɛr. ⁸ Baale gɔɔn mǎ aneekan nɛ, ‘Ɛɛzana

ci buzenik o dook kaal cugun aruwoonekin liŋliŋoonte unun,' bar ɛɛzana dook arita nyɔɔ ci buzenik. Mazi acin niini gi nico, eneeyan bodo ne, 'Ɛɛzana ci labaacic o dook kaal cugun aruwoonekin ineet liŋliŋoonte unun.' Mazi ako azi nɔko, bar ɛɛzana dook itirya nyɔɔ ci labaacic. ⁹ Odomaayan ni Tammu tiin ki ɛɛza nicoko ŋaati baatunoŋ kiziti cigan goole nico.

¹⁰ "Ma iinyaye o gɔɔn awɔyɔɔn ɛɛzana, kicina wunoozyai kizik kɔɔnyi ci awɔyi ɛɛza o, buzenɛ ceegi, ma labaace ceegi, maje ogeen tulkeɛte. ¹¹ Ma aneeke toonnyaiti ci Tammo wunoozyai ne, 'Jakob.' Kotoowe ni kiize ne, 'Woow, aneeta cee.' ¹² Eneeyan ni toonnyaiti ci Tammo noko ne, 'Cin di kɔɔnyi ci awɔyi ɛɛza o dook buzenɛ ceegi, labaace ceegi, maje ceegi tulkeɛte. Kagoon zin gi nico o, eeci kacin kaal o ger agoonekin Laban dook. ¹³ Aneeta zin Tammu baal kayelzaakin ɛɛ ŋao kazi Betel baal adɔŋe beɛ kibil tɔp, ma aduutei maal o kiŋjirooco ka tuguwewan aneet terkediin e neen. Inoko zin tiŋa toŋ looc nico ka miirozek looc unun baal aritaane e.'"

¹⁴ Ma abedeɛke Racel been Leya Jakob aneek ne, "Akɔm gi ci ŋaan ka kojoktaawa naaga ŋaati baatinaaŋ. ¹⁵ Inoko ataaloget niini ageeta kiyo modo o, ma adawuun kaal o aruyai ŋaatinaaŋ dook niini. ¹⁶ Bar zin arɔkzeet ci aara Tammu ŋaati baatinaaŋ, ma aanyin ineet o dook, arɔkzeet cinaaŋ kibeen dɔɔl cigaacak o. Olla zin tuguu gi ci aduwaakin Tammu ineet."

¹⁷ Otodeek ni Jakob ŋaai cigin o ki dɔɔl nyakaalet. ¹⁸ Itiŋa ni niini uluugi tiin ogin kibeɛn ɛɛza, ki kaal ogin ajowa looce o kazi Padan-Aram dook, aluug ako ŋaati baatin Aizak looce o Kanan. ¹⁹ Ma akɔyi buk Racel joowane o kɔɔɔg o baatin. Agɔɔɔz niini joowane nicoko ŋaati aduŋni baatine Laban ako azeɛci ɛɛza ogin im tuwa ŋao abaai ɛɛzana ogine. ²⁰ Alaba ni Jakob Laban ceen Aramen noko goole nico, inik ni niini calaŋ nɔɔgɔ weet cin o aduwaak. ²¹ Ooyi ni niini kaal ogin dook, ma avir ako abayiz liil o kazi Yuvratiz, ook ni biyene ci ŋino kazi Giliyed.

Aviri Laban Jakob zooc

²² Mazi avɔ eegin iinya iiyu, uduktaak ɔl Laban niiyi ci Jakob o. ²³ Iyit ni niini ɔl o kɔɔɔg onin, ma aviri Jakob zooc iinya toorgerem, zɛɛ ma ako amada biyene o Giliyed. ²⁴ Ma baaline nice ɛɛ, iiyak Tammu Laban ceen Aramen noko wunoozyai, ma aku

²⁶ Eneek ni Laban Jakob ne, “Gitaaz ci gerze agoonekan noko, alabaanan laadun zee makacin ooye dɔɔl cigan o kiyo ɗaai ci agamnyi ɗɔɗɔnta o naa? ²⁷ Ma laadun aniy calaɗ aduwaakan o naa? Inoko da duwaayan kaanyin waan to mayuuwenta ɗaati abeniin ol talniinta, ma aruwe kidonwaana kibeen kidooret. ²⁸ Ako ma alaɗ buk bac aanyan kamayuuk dɔɔl ci dɔɔl cigan o kibeen beenyigan ka kɔɔɔɔ yaak o naa? Agoon niina gi ci kizik bar agɔɔn eeti ci tarbal. ²⁹ Kanyei dɔɔyiz ci waan kagoonekin ineet gi ci ger, bar zin bilija alaaman Tammu o baatun, ma aneekekan ne, ‘Geeny! Má aduwaai Jakob gi ci ger been neen.’ ³⁰ Inoko zin kagayiin ɗedet ineet awo o, eeci oroogun ziniz miirozek kɔɔɔɔg o baatun. Ma zin joowane cigan o agoroz naa?”

³³ Ook ni Laban ɔɔɔɔɔ ƙɛɛmawe o Jakob, ki ƙɛɛmawe o Leya, ki ƙɛɛmawe o ɲaai ween gabara eegin ram, ma ɲaan kojowa joowane cigin o. Ook ni bodo ɔɔɔɔɔ ƙɛɛmawe o Racel. ³⁴ Maje Racel arɔɔd joowane ci baatin o giye ween kuwen gɔɔɔ aavtiye ɔl nyakaale bawuuca o, ma aavei niini kuwen nico loota. ɔɔɔɔɔ ni Laban zɛɛ been ter. ³⁵ Eneek ni Racel baatin ne, “Má aborneekan nɔɔɔ maanyi onan giye calaɲ ƙiɲaanekin jeena o, alaɲ ƙiɲaaz o, eeci kanyei maam ogaacak ɲaanu.” Ma aroonnyi Laban zɛɛ been ter.

³⁶ Otorob ni Jakob ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ eɛ, ma aneek Laban ne, “Inoko zin gi ci ger kabacaa o ino? Gitaaz inoko ci gerɛ kagoonekin naana ineet ka viraayan zooc ɔɔɔɔ zɛ o? ³⁷ Inoko ɔɔɔɔɔ kaale ogan dook, m̃ anyak gi ci ajowa, areek looc bitaala ɲina, ka kapayit ɔɔɔ cinaai o ɔɔ cugune o kibeem ɔɔ cigan o buk, ɲeneen ɲaatinai ci aɛɛm. ³⁸ Karome ri naana kibeem ineet irkitook eetom, ma akom ɛzaye ugun ci ajuka nyoon been neen, ma akom buk mirkic codoi ci kadei naana ɛzaye ugun been neen. ³⁹ Baale goon m̃ adak kelegiti

ci too ɛɛz codoi ɛɛzaye ugun, alaŋ ɛɛz o adawuun kelegiti e bodo kabadaakin, kakeebei nico ɛɛ caan o, ma karuweekin ineet oma. Maje buk gɔɔn waanice niina alya, mayo nuun agɔɔɛ gi waaz, karabɔŋ een baal, adaŋeekeŋ gi ci ka kuruweekin ŋabolo ci gi ci ona agɔɔɛ o. ⁴⁰ Iinyaye niceke dook, waaz avacaan kɔɔr, ma baal, awudaan laju calaŋ oŋnyaak kajeez. ⁴¹ Karome naana kibeŋ ineet irkitook eetom. Ma kalinŋiŋoonekin irkitook amɔɔ wec giye ci ka kiriya dɔɔl cugun noko dook ramaantiya. Koowawekin waanice ɛɛza cugun o irkitook tɔɔrkɔɔnɔm, ma alabaanan laak ci meelik ger goole ci abalye kaal o ka waan ruweeyan. ⁴² Baal da calaŋ karomeena naana ki Tammu o jijiya Ibrayim, ki baaba Aizak, ɔɔɔɔyan waan olee unun kɔkɔm gi ci kakɔye kina. Bar zin ɛin Tammu piiryakzɛt onan, ma acin liŋliŋɔɔn o kagoonekin naana ineet. Nɔɔɔɔ zin nɛɛn baal agɛrnyeekeŋ da bilija, ka calaŋ agoonekeŋ gi ci ger e.”

Agɔɔn Jakob kibeŋ Laban ganɔn

⁴³ Abarizeek ni Laban Jakob eneeke nɛ, “ŋaai cugune noko dɔɔl ogan, dɔɔlya cigeec o dɔɔl cigan gi, ɛɛzana kibeŋ buk kaal ci anyei niina ŋina noko dook, kaal cigan gi. Kacin zin ɔkɔma gɔɔl ci ka bodo kimiirɔi naana nɔɔɔgɔ kiziti cigan. ⁴⁴ Abon zin bar inoko kagɔɔn naana kibeŋ ineet terkeɛɛin ci ka kizi baacoi cinaai.” ⁴⁵ Odoma ni Jakob bɛɛ, ma aarek looc kibil tɔɔp. ⁴⁶ Ma aduwaak ɔl ogin kuluta biyeŋ kivita katadizit, utuguuzɔ ni nɔkɔ. Iviita ni niigi dook adaktɔ ŋaati ona atadizɔɔn biyeŋ noko. ⁴⁷ Akateek ni Laban ŋinite zooze uneŋ zaar ci kazi, Jegar Saaduta^v. Ma akaneek buk Jakob ŋinite zooze uneŋ zaar ci kazi Galeed^w. ⁴⁸ Ma aneeke Laban Jakob nɛ, “Biyeŋ ci atadizɔ noko, baacok cigaac aneeta kibeŋ ineet.” Gi ci zin akanɔɔneke biyeŋ nicoko zaara ci kazi Galeed o nɛɛn. ⁴⁹ Izi ni bodo Laban nɛ, “Mayo nuun mɔ keɛɛɔ tiŋeere naaga, abon baai ageleemnyet Maanyi aneeke kibeŋ ineet, ma aanyet kuzuuti terkeɛɛin nico nɔkɔ.” Ma akanoooneke bodo ŋinite ɛɛ zaara ci kazi Mizpa^y. ⁵⁰ Ma aneeke Laban Jakob nɛ, “Mɔ agidi dɔɔl cigan noko, karabɔŋ bar bodo arɔɔa ŋaai oogi, mayo nuun alaŋ kaciniin naana ineet, gaa

^v 31:47 *Jegar Saaduta*: Kazi keŋ cin zooze ween Arami nɛ, biyeŋ ceen baacok.

^w 31:47 *Galeed*: Kazi keŋ cin Ibiroye nɛ, biyeŋ ceen baacok.

^y 31:49 *Mizpa*: Kazi keŋ cin Ibiroye nɛ, vaaco ci beyiinto.

nɔkɔ, Tammu baacoi cinaai aneeta kibeen ineet. ⁵¹ Cin di biyɛɛn ci ona kalot noko, kibeen bɛɛ ona kaanyi kibil tɔp ɲaati kaɲɛɔɔn naana kibeen ineet noko. ⁵² Biyɛɛn ci atadizɔ noko, kibeen bɛɛ ci ona kaari kibil tɔp noko, niigi dook baacok cigaac aneet kibeen ineet. Alaɲ naana kavardaɲ biyɛɛn nicoko ka kook kutuguuweyin ineet gi ci gɛr. Ma alaɲ buk niina avardaɲa ka ija tuguuweyan aneet gi ci gɛr. ⁵³ Abon baai Tammu o jijitigaac apak zɔɔz cinaai aneet ki ineet o, Tammu o jijitun Ibrayim been jijiya Nawor.” Otowo ni Jakob terkeɗiinte nico zaar o Tammu o gɔɔn adiɲɗiɲan baatine Aizak ɲoliinta, ka kagantɔ niini kibeen Laban. ⁵⁴ Ook ni utuguu niini todoyoi bɛɛ tadeena, ma awaak ɔl ogin been ɔl o Laban dayiin, ma avu adake niigi dook, ma aavtiz ɲinaante zɛɛ ma aaliz tammu.

⁵⁵ Ma ɲeere, ocooco Laban bɛɛnyigin ki dɔɔl ugeec ɲalyaamɔ, ma amayuuk nɔɔɔ. Ɖɔɔ ni niini imiire ook korge onin.

Aperpeɛran Jakob ɛɛ ka kɔɔt kuruumtɔ kibeen Eso

32 Mazi ɲaan awɔ Jakob gɔɔla nɔkɔ, ivitaak nɔɔɔ toonnyawa ci Tammo. ² Mazi acin niini nɔɔɔ izi nɛ, “Nicigi bureen inoko ci Tammo gi.” Akateek ni ɲinito zaar ci kazi Manayim^z.

³ Itoon ni Jakob ɔl karakte kɔɔt ɲaati gɔtɔɔɔn Eso ɲao kazi Seyir, looce o kazi Edom. ⁴ Ma aricaneek niini nɔɔɔ kɔɔt keneektek nɛ, “Maanyi onan, aneeta Jakob o keen gabareen unun gi. Kook kabaawa ɲaati Laban ɲinti rɛɛn zɛɛ been nɛɛn ci kakuune noko. ⁵ Inoko zin kanyawa tiin, ki zigire, ki ɛɛza, kibeen gabara ci maacik ki ci ɲai. Kitoonekin zin molook o, kazi nɛ, coma atalnaanan maanyi onan.”

⁶ Ɖɔɔ ni ɔl ci itoon Jakob o, mazi avɔ abada, ivita eneeektek nɛ, “Koota ɲaati gotonoon Eso, inoko zin aku ka ivita uruumtɔ kibeen ineet. Ɖɔrkɔra zin niini kibeen ɔl ceen kaboot wec (400).” ⁷ Mazi azii Jakob zɔɔz nico, anyawuun ɲoliin ma avir ziniz ɔɔɔt ɛɛ. Ɛɲɛr ni ɔl cigin o laak ram, ma aɲɛr buk ɛɛza, ki tiin, kibeen nyakaalet, laak ram. ⁸ Abaaban azi nɛ, “Mā aku Eso, ma apaan ɔl ci oowu o, ka kivirit ɔl ci vuruto o.”

⁹ Aɲarowɔ ni Jakob izi nɛ, “Tammu o jijiya Ibrayim kibeen baaba Aizak, ineet Maanyi nɛɛn baal aneekeɲ nɛ, ‘Miire bitɔ looce

^z 32:2 *Manayim*: Kazi keɛɲ cin Ibiroye nɛ, bureen ram.

unun aavtiye ateenowa ugune, ɲaan kagoonekin kaal dook kobonta e.’¹⁰ Ma naana keen gi ci cɛlbez labak, ma alaɲ waan kaganoona kibeən reezinet cun appe ɔɔɔt ayelzaakan niina aneet iinya dook noko. Waanbaal kabakze liil ci Jordan noko e, akɔm kaal ci kanyei, kanyei waanice keet ci omtiinto doon, ma bar inoko o, kanyawa bureen ceen ram noko.¹¹ Kajiniin zin ka eɛlawan ɲaaten gɔtɔna Eso. Kanyei ɲoliin, karabɔɲ tedeec aku ma adicaanet aneet ki ɲaai dɔɔleni buk lai.¹² Baale eterkedeeyan gi ci ka tuguuwi kaal dook kɔtɔɔɔ juruun ɲaaten aneet, ma buk aterkedeekan dɔɔl ci dɔɔl cigan ci meelik atoobɔ kibeən kazaac o liil otoogu akɔm eet ci ka kekɛɛb o.”

¹³ Ataɲu ni Jakob ɲinaante baalin ma ɲeere, aara kaale ogin abal oogi, ka kaanyek gɔtɔni ci kazi Eso noko.¹⁴ Aɲera waanice bawɔ ci ɲai eegin kaboot ram (200), ki kɔɔnyi ceen eetom, ki azaa ci ɲai eegin kaboot ram (200), kibeən mirkici ceen eetom,¹⁵ ki nyakaalet ci ɲai arooyi eetom kamɔɔ, ki maala cigeec, ki tiin ci ɲai eet ram, ki olenya amɔɔ, ki zigire ci ɲai eegin eetom, kibeən ci maacik amɔɔ.¹⁶ Eɲer ni nɔɔɔ kiziti bureen, ma aanyek gabara ogin kebeyit gɔɔn ceegi buri codoi, ma aneek nɔɔɔ ne, “Arakte ɲaatan, ɔɔɔɔ edeyɔ ɲaati aluugju bureen nicoko o.”¹⁷ Ma aricaneeɲ Jakob gabareen ci oowu o ɔɔɔ ci aneek ne, “Mā aruumonu ki gɔtɔna Eso, ma ajiniin azi ne, ‘Alaan cun ɲene? Ako ɲaadaɲ? Tiin ci ɲene ci aluuge o?’¹⁸ Abona abeɛɛke aneei ne, ‘Kaala nici dook, kaal ci maanyi onan Eso ci itoonakin gabareenti unune kazi Jakob. ɲaan niini alya awooya ageeta vuruta.”¹⁹ Ma aricaneeɲ buk gabareen o agam buri o ano gɔɔn nico vuruta gi ci aneek nɔɔɔ.²⁰ Ma aneek nɔɔɔ ne, “Abona aziyu ne, ‘Gabareen unun Jakob ɲaan awooya ageeta vuruta.” Abaaban Jakob azi ne, “Abon kadiziy nɔɔɔ kaale nicoko, ka katalɔ ɲaatan, ka tedeec mā karuumona ka katalaawan.”²¹ Itoon ni niini kaal nicoko karakte ɲaatin, ataɲu ni rak niini baalin codoi vuruta ɲaona aali e ɲinaante.

Accɔɔɔ Jakob kibeən Tammu

²² Ma baaline nice eɛ, icine Jakob ma itoon ɲaai ogin arɔca eegin ram, ki ɲaai ogin aavtiz, kibeən dɔɔl ogin eegin amɔɔ codoi, ka kɔɔt kabaakte googole o liil o kazi Jabok.²³ Mazi avɔ

© 1996 David C. Cook

Accɔɔɔ Jakob kibeem Tammu (32:24)

aruum niigi baagit, itoonun buk niini kaal ogin dook kɔɔt baagita.

²⁴ Aavu ni ɲinaante niini doon. Iiya ni ɛeti omaan baaline nice, ma aku accɔɔɔ kibeem ɲɔɲɔ zɛɛ makacin iriire ɲɔɲɔ. ²⁵ Mazi ako acin ɛeti nici okomeek ɲɔɲɔ Jakob ɲaati amɔgi, uruk Jakob waanoc kopoo cai. ²⁶ Mazi ɲaan atorkod Jakob ɲɔɲɔ ɲɔɲɔ, eneeɲ niini Jakob ɲɛ, “Aalun tammu. Toɲaawan kɔɔɔ.” Ma bar abedɛɛke Jakob ɲɔɲɔ aneeɲ ɲɛ, “Mā ɲaan rak mayuwan, alaɲ kooɲnanin.”

²⁷ Ijin ni ɛeti nici ɲɔɲɔ eneeɲ ɲɛ, “Kazi zaar cugun ɲɛ?” Ma abedɛɛke niini ɲɔɲɔ aneeɲ ɲɛ, “Kazi zaar cigan ɲɛ Jakob.”

²⁸ Eneek ni ɛeti nici ɲɔɲɔ ɲɛ, “Alaɲaan zin bodo kazi zaar cugun ɲɛ Jakob, bar akatoozeyin zaara ci kazi Israyil^a, eeci acoodonu niina ki Tammu kibeem ɔɔ ci deer o buk, ma amogi niina ɲɔɲɔ.”

²⁹ Eneek ni Jakob ɲɔɲɔ ɲɛ, “Duwaayan buk niina aneet zaar cugun.” Ma bar aneeɲ niini Jakob ɲɛ, “Arooɲ gawaan zaar o naa?” Amayuuk ni niini Jakob.

^a 32:28 Israyil: Kazi keɛɲ cin Ibiroye ɲɛ, accɔɔɔ ki Tammu.

³⁰ Akateek ni Jakob ɲinito zaar ci kazi Penuwel^b, eeci azi niini doon ziniza ne, “Kicintoowa kibeena Tammu ɲuumti naana alya, ma bar ɲaan karogi labak.” ³¹ Mazi ako adɔɲɲyaai ii, itiya Jakob ɔɔɔ ɲaati kazi Penuwel noko ɲaati ayɛɛtni, eeci alacaai waanoci. ³² Zin giye nico, alajaana ɔl ci Israyil o kooro ci arom anyɔɔɔɔn kibeena waanoc o adak zɛɛ been inoko o, eeci uruk ɛɛti nicini Jakob kooro ci waanoco o.

Ruumɔnet o Jakob kibeena Eso

33 ɔɔɔ ni Jakob zɛɛ mazi aara kebere, acin Eso aku, ɔɔkɔra kibeena ɔl ceen kaboot wec (400). Enjereek ni niini dɔɔl ogin yaatigeec. ² Ma aanyek ɲaai ogin aavtiz kibeena dɔɔl ugeec karakte ɔɔwa, oneec ni Leya kibeena dɔɔl ogin. Maje Racel kibeena Josev aɔoorneke vuruta. ³ Araye ni Jakob niini alya nɔɔɔɔ dook ɔɔwa. Mazi ako ajɔɲɔz gɔɔɔni, akati ɲuum looc laak toorgerem atiitiny nɔɔɔɔ. ⁴ Maje bar Eso adokonyoonek nɔɔɔɔ aruumek gɔɔl, ma ako atorkod azene dook, ma acooco ɲalyaamoc, ma adɔɔta luwa niigi dook ramaantiya. ⁵ Mazi aara Eso kebere, acin ɲaai ci avu, ɔɔkɔra kibeena dɔɔl. Ma ajin niini Jakob aneek ne, “ɔl ci ɲene nicigi?” Ma abedɛɛke Jakob nɔɔɔɔ aneek ne, “Nicigi dɔɔl cigan aanyan Tammu aneet gabareen unun bonate onin.” ⁶ Ivita ni ɲaai ogine aavtiz, kibeena dɔɔl ugeec, ma avu akani kozɔɲti looc Eso ɲuuma. ⁷ Ivita ni Leya kibeena dɔɔl ogin ma avu akani kozɔɲti looc Eso ɲuuma, ivita ni buk Josev kibeena Racel ma avu akani kozɔɲti looc Eso ɲuuma. ⁸ Ma ajin Eso Jakob aneek ne, “Ma bureen o karuumona gɔɔl o ako zɛɛ ma itoonekan o naa?” Ma abedɛɛke Jakob nɔɔɔɔ aneek ne, “Maanyi onan, bureen cugun gi ci kaanyin naana ineet ka talɔ ɲaatan.” ⁹ Ma bar abedɛɛke Eso nɔɔɔɔ aneek ne, “Doole o yaai, kanyei naana alya kaal ci kaleenona, zooti nicoko, nyak kizi cugun.”

¹⁰ Ma aneek Jakob nɔɔɔɔ ne, “Akɔm, mā atalne ɲaatan, abon agama kaal ci kaanyin noko. Mā kacin naana ɲuum cun noko, bar kizik kacin ɲuum ci Tammo, eeci atalaawan niina aneet. ¹¹ Elaawan gama kaal ci kanyaakin noko, eeci uzuutan Tammu aneet bonate onin, ma aanyan kaal o karoɔɲ dook.” Adajeek ni Jakob nɔɔɔɔ kaal nicoko zɛɛ makacin agama.

^b 32:30 Penuwel: Kazi keɛɲ cin Ibiroye ne, ɲuum o Tammo.

¹² Eneek ni Eso nɔɔnɔ nɛ, “Inoko zin tiŋa kɔtɔɔz, ka kotoonayin naana ineet, abon kɔɔrkɔr naaga dook.”

¹³ Ma bar abedɛɛke Jakob nɔɔnɔ aneek nɛ, “Maanyi onan, agaa niina kaal ceen dɔɔl noko ŋaan anyɛlɛnyɛl, ma buk maala ceen gɔla noko, ki nyɔɔ ci milinyik ŋaan arɔɔkti noko ipiirta ki weet. Mā kadaŋeek nɔɔɔz weet, mayo nuun kawɔ iiten codoi nɔkɔ, adaai koca. ¹⁴ Maanyi onan, inoko rayɛ niina ŋaatan aneeta gabareen cun o labak, ŋaan kanuyiin kidicilim, ka kiito dɔɔl, kibeen tiin kidicilim zɛɛ ma kakɔ karuumnyin Seyira ŋinaante.”

¹⁵ Ma aneek Eso Jakob nɛ, “Nyaan zin kotoŋeeyin ɔl cigan oogi ka kitiritiin.” Ma bar abedɛɛke Jakob nɔɔnɔ aneek nɛ, “Akɔm maanyi onan, ɔtɔɔz ki ɔl cugun o labak, olla uyen karoŋnyin talɔ ŋaatan.”

¹⁶ Ma iitene nice ɛɛ, imiire Eso ook looce onin kazi Seyir.

¹⁷ Ook ni Jakob ŋao kazi Sukot, ma akɔ ɛɛnyca ceez ceen door, kibeen buk luwayane ci tiinu ŋinaante. Gi ci zin aween ŋinito zaara ci kazi Sukot^c o nɛɛn.

¹⁸ Iiya ni Jakob looce o kazi Padan-Aram yaak, zɛɛ ma aku aruum kutuur o kazi Cɛkem aavi looce o Kanan. Ma aal ŋaati ajɔŋɔz kutuur nice. ¹⁹ Ma akɔ ataala ŋinti ka kabaayi logoze o Amor ween baati Cɛkem. Ataala niini ŋinite guruuce ceen kaboon (100), aalun ni ŋinaante. ²⁰ Ma ɛɛnyca ŋinti avaadine taabinet ŋinaante ma akaneek zaar ci kazi El-Eloye-Israyil^d.

Caacinet ci ɔɔɔz o Jakob

34 Ma irkite omaan, itingaaɔ tinaati Jakob o kazi Dina kibeen yaatin Leya, ɔt eerontozek ŋaai ci looc nice. ² Maje ŋinaante, anyak alaan ci looc nice, ci kazi zaar nɛ Amor, ceen boorit ci ɔl o kazi Ivai. Anyak niini ŋeerin ci kazi Cɛkem. Mazi akɔ acin Cɛkem Dina, agamuun ma aanyek kizi ŋaa dɔɔyiza. ³ Mazi akɔ acin niini Dina alinaak nɔɔnɔ nɔkɔ, ereezun ɔɔɔt ɛɛ, ma oobek zoɔzok ci zinizo. ⁴ Eneek ni niini baatin nɛ, “Rɔcaayan doole nico kizi ŋaa caan.”

^c 33:17 Sukot: Kazi keɛŋ cin Ibiroye nɛ, luwayane.

^d 33:20 El-Eloye-Israyil: Kazi keɛŋ cin Ibiroye nɛ, Tammu ci Israyil o Tammu ci adɔɔi.

⁵ Mazi ako azii Jakob gi o uulali eeti nici beenyin Dina, ajaawo muurur, eeci njaan aavtiz logooz ogine tiini tuwa. ⁶ Iiyak ni baati Cekem ci kazi Amor noko Jakob, ka kiiya kozoozo ki noko. ⁷ Mazi avo abada logooz towawiinta, ivita iziyit niigi gi ci accodi Cekem njooni dooyiza o, ma abor niigi noko giye nico woot, eeci gi nici alyaan ci appe woot ele olee o Israyil, ma alanj waan agano ka kutuguuwe noko. ⁸ Eneek ni Amor Jakob ki logooz ogin ne, “Areez neeran ci kazi Cekem noko beenyun woot, inoko abon aanyekan noko doole kiriya. ⁹ Abon naaga karoo, aanyetu niiga ageeta kirikta dool cugooc, ma buk ariku niiga dool cigaacak. ¹⁰ Abaayit niiga njaatana njina labak, appe looci, woto njaati olla aroonyu niiga ooti, ka buk anyayit woto ci alinjlaanu kaal cugooc.”

¹¹ Ma aneek buk Cekem baati Dina kibeena gatongi Dina ne, “Ma atalniinu njaatan, aanyan da doole kiriya, njaan kaanyun kaal ci olla aroonyu niiga njaatan. ¹² Uduktaayan kaal ci olla aroonyu kuruwaayan, mayo nuun njabaakan kaal ci ka kuruwaayan, kaanyun iget talniinta labak. Aanyan doole kiriya.”

¹³ Ma zin giye o uulali Cekem Dina, abarizeek gatongi doole noko, kibeena baatin Amor goole ci alabaan. ¹⁴ Aneek niigi noko ne, “Alanj kanimnya naaga kaanyceya njona kiriya eeti calan ateedi, ma kagoona noko, een koca gi nici alyaan njaatana woot. ¹⁵ Alanj naaga woot nico kagamaana, dook e coma ateedinu niiga maaczet dook kiyo naaga o. ¹⁶ Ma agoonu noko, kagamaana koca naaga koroo kibeena iget labak, ma kabaaka koca naaga njaatunon njina kiziti ol codoi. ¹⁷ Bar mazi alanj agoonu noko, kavoya koca doole cinaan o woto ma kaluugja kavooa reena.”

¹⁸ Agamta ni Amor kibeena neerin Cekem woot nico, eeci acin niigi gi nico abon labak. ¹⁹ Ma alanj aronj Cekem kaavu njinti reen, bar aronj niini kiyiik kook kutuguu gi nico kataman, eeci arez niini tinaati Jakob woot, ma buk bodo Cekem alyaa tiitiny woot olee ween ateenok ogin. ²⁰ Woot ni Amor kibeena neerin Cekem, woto njao woot azoozi ol zoook kutuur araana, ma avo aduwaak ol ugeec kutuuro dook gi nico. Aneek niigi noko ne, ²¹ “Anyayeket ol ci Israyil noko ageet ganon woot, abon zin kaanyek kabaayito njaati olla aronj niigi kabaakti, ma buk awo labak. Appe looci cinaa o, ma agano ki noko njaati abaayi labak. Abon karoo naaga dool cigeec, ma buk aroo niigi dool cigaac. ²² Anyak zin olla gi codoi woto noko ci abon agooni, ma

kateedi naaga ɔl ci maacik o dook kiyo buk niigi o, agama koca niigi baayiz ɲaatinai, ka kiziti naaga dook ɔl codoi. ²³ Mā kagɔɔn nɔkɔ, iziti koca tiina cigeec o, kibeen kaalyan cigeec o dook kaal cigaac. Abon zin kagama naaga zɔɔz cineen ɔ, ka kabaayito niigi ɲaatinai.”

²⁴ Agamta ni ɔl o alote kutuur araana e dook zɔɔz ci aduwaak Amor kibeen ɲeerin Cɛkem nɔɔɔ o, eteede ni maaczet dook.

²⁵ Ma vuruta, iinyaye ceen iyyu ɲaanan amɔɔɔ ɔl nicigi nɔkɔ, itingaaɔɔ lɔɔɔɔ o Jakob ceen ram, o kazi Simiyan kibeen Livai ween ɔɔɔɔɔɔ Dina o yaatin, odomta dilanya, ma avɔ arooro ɔl kutuure nice ɲaati alaɲ ɔl agawaan ma aruk ɔl o maacik dook kadaayito.

²⁶ Ma aruk buk niigi Amor kibeen ɲeerin Cɛkem kadaayito, ma avɔ ajowa Dina korge o Cɛkem, abadaai ni nɔɔɔɔ anyaktaak kɔɔɔɔɔg uneen. ²⁷ Ma vuruta, itingaaɔɔ bodo lɔɔɔɔ o Jakob ogeen ɔɔɔ kutuure nice, ma avɔ alota kaal dook, kizi caacinet ci gi o uulali ɔl ɲɔɔɔni uneen. ²⁸ Anyakta ni niigi ɛɛza, ki tiin, ki zigire, kibeen kaal o kutuuro dook kuruum kaal o maneenu buk. ²⁹ Alota niigi kaal o tiitiny arɔkzeetu dook, ma agama buk ɲaai ki dɔɔl, ma alota kaal o ɛɛl ceezine dook.

³⁰ Eneek ni Jakob Simiyan kibeen Livai nɛ, “Inoko anyaktaayanu niiga aneet gi ci ger ɔɔɔɔ ci aanyan kɔɔɔɔɔl koroor ɔlaa, inoko ɔl ci kazi Kanan, ki Perizi, abaak looce nico noko dook, amartooyan tiɲeere niigi aneet, ma akomnaan aneeta ɔl ci meelik. Inoko mā arom niigi dook eleeti, ma igaanɲyaket, adicaanet koca ageet dook korge cinaai noko lai.”

³¹ Ma bar abedɛɛke niigi nɔɔɔɔ aneek nɛ, “Alaɲ zin buk agano ɲaati agɔɔni ɛeti nici ɲɔɔna kiyo waanɲyaiti o.”

Amiironek Jakob Betel

35 Ma iitene omaan, eneek Tammu Jakob nɛ, “Luug ɲina, bito kutuure o kazi Betel, ka bito baak ɲinaante. Bito zin tɛɛnyayan ɲinti avaadine taabinet ɲinaante. Aneeta Tammu baal kayelzaakin ɛɛl iitene baal avire gotonu Eɔ e nɛɛn.” ² Eneek ni Jakob ɔl o kɔɔɔɔɔg onin ki ɔl o aromɛ kibeen nɔɔɔɔ dook nɛ, “Ooyoyit joowanɛ o modeen o gaagai adilyai anyaku, ma abon adaalu eleeti, ma aborceeku ruumanɛ calaɲ eegin riiriny. ³ Inoko kitingaaz kuluugit kɔɔɔɔ Betela, ka kook ketɛɛnyak Tammu ɲinti avaadine taabinet ɲinaante. Tammu baal atiritaan aneet iitene o kapiirnane e nɛɛn,

nɔɔɔ nɛɛn o ɔɔɔn koorkorya kibeɛn aneet vitenaane o kakɔyɛ dook.”

⁴ Aanyɛk ni niigi Jakob joowanɛ o adoma modeene oɔɛɛn dook kibeɛn buk awaac o anyak ɔl iini, ma akɔ adaweek kaal nicoko dook kɛɛt o appe ajɔɔɔɔ ɲinti kazi Cɛkɛm noko loota.

⁵ Mazi aluug Jakob kibeɛn lɔɔɔɔ ogin, aanyɛk Tammu ɔl o kutuuryok niceke kotoɲole nɔɔɔ, kɔkɔm eet ci anim kono nɔɔɔ. ⁶ Ivitaak ni Jakob kibeɛn ɔl ogin dook ɲino kazi Luz abil looce o Kanan. Kazi bodo buk ɲinito zaar oogi nɛ, Betel. ⁷ Etɛɛnya ni niini ɲinti avaadine taabinet ɲinaante ma akaneek ɲinito zaar ci kazi El-Betel^e, eeci baale ayeɛzaak nɔɔɔ Tammu ɛɛ ɲinaante iitene baal aviri ɔɔɔɔni e. ⁸ Ma ɲinaante, adaak ɲaa o kazi Debora baal abakza Rebeka ɲɲaan kidic e. Ma ada niigi nɔɔɔ kɛɛt o appe loota Betela ɲinaante, akatoozek ni ɲinito zaara ci kazi Alon Bakut^ɛ.

⁹ Mazi akɔ abada Jakob looce o kazi Padan-Aram akuunak Kanan, eyelizaak Tammu nɔɔɔ ɛɛ bodo ma amayuuk. ¹⁰ Eneek ni Tammu nɔɔɔ nɛ, “Kazi zaar ugun laadun nɛ, Jakob, bar zin inoko o, alaɲaan bodo kazi zaar cugun nɛ, Jakob, bar kakateeyin zaar ci kazi Israyil.” ¹¹ Ma aneek Tammu nɔɔɔ nɛ, “Keen naana Tammu o kadooi kaale dook, zace nyak dɔɔl ci meelik, aritaai tiɲeere booryowa ci meelik ɲaatun ma een niina baati alaatu. ¹² Kaanyin tiɲeere looc ci baal katerkedeei Ibrayim kibeɛn Aizak o ineet, ma kaanyi buk ɲinito dɔɔl ci dɔɔl cugun.” ¹³⁻¹⁴ Mazi akɔ awɔ Tammu ɲaati ona azɔɔɔɔɔ ki Jakob noko, ipiɲiya Jakob bɛɛ ma aanyɛk kibil tɔp, ma adiɲɲiɲan Tammu ɲaati aɲuuteke bɛɛ nico nyaan ci taabinto, kibeɛn maal. ¹⁵ Akateek ni Jakob ɲinti ona azɔɔɔɔɔ ki Tammu noko zaar ci kazi Betel.

Daayiz o Racel

¹⁶ Ma iitene omaan, uluugɛɔ Jakob been ɔl o kɔɔɔɔ onin Betela. Mazi avɔ ajɔɔɔɔ Ivirat, izi ɲinti ka kotooyai Racel, ma aam doole ɔɔɔɔ ɛɛ. ¹⁷ Mazi ɲaan aam doole ɔɔɔɔ nɔkɔ, eneek ɲaa o ɔɔɔn agama ɔɔɔɔɔ dɔɔl Racel nɛ, “Má anyei ɲoliin, inoko bodo ci ookca noko logo oma.” ¹⁸ Mazi akɔ ookcai, adavyai ɔɔɔɔ ɛɛ. Akateek ni

^e 35:7 *El-Betel*: Kazi kɛɛɲ cin Ibiroye nɛ, Tammu o Betel.

^ɛ 35:8 *Alon Bakut*: Kazi kɛɛɲ cin Ibiroye nɛ, kɛɛt ci luwaanto.

ņęerin nico zaar ci kazi Ben-Oni⁸. Maje bar baatine akaneek nɔɔnɔ zaar ci kazi Benjimen¹. ¹⁹ Adaak ni Racel, ma ada ɔl gɔɔl o akɔ ki Ivirat kabanyca. Ma ɲinti kazi Ivirat noko Bezilem ɛle nęen. ²⁰ Ipiiya ni Jakob bęe ma aarek look ci adawiin Racel o kibil tɔp. ɲaan zin abil bęe nici ɲinaante zęe been inoko o. ²¹ Uluug ni Jakob ɲinaante bodo, ma akɔ aal Migdal-Eder^j libire ci gɔl. ²² Mazi akɔ abaak Jakob ɲinaante, iɲiliz Roben ɲaa o baatin aavtiz kazi Bila. Izik ni baatine zɔɔz nico.

Maje laadun Jakob, anyak lɔgɔɔz amɔtɔ ram. ²³ Lɔgɔɔz ci ɲaa onin kazi Leya nęen, Roben, ki Simiyan, ki Livai, ki Juda, ki Isakar, kibeen Zebulon. Abuu zin gonogiine dook Roben. ²⁴ Lɔgɔɔz ci Racel nęen, Josev kibeen Benjimen. ²⁵ Lɔgɔɔz o Bila ween gabareen o Racel nęen, Dan kibeen Navtali. ²⁶ Lɔgɔɔz o Zilpa ween gabareen o Leya nęen, Gad kibeen Acer. Aritaai lɔgɔɔz nicigi dook looce o kazi Padan-Aram.

Daayiz o Aizak

²⁷ Abadaak ni Jakob kɔɔɔg o baatin Aizak ɲao kazi Mamira, ma ɲiniti Kiriyat-Ariba ɛle nęen (ma bodo buk kazi nę, Eberon). Nicini ɲinbaal abaayi jijitine Ibrayim kibeen Aizak eegine modo o ręęj e nęen. ^{28–29} Mazi avɔ eegin Aizak irkitoowa ogine tiryaaanto kaboon ki eet wec (180), adaak niini kanyatiz ɛle, adaac ni lɔgɔɔz ogine, Eso kibeen Jakob.

Dɔɔl ci dɔɔl o Eso

36 Yeedinet zin ci dɔɔl ci dɔɔl o Eso o kazi bodo zaar oogi ne Edom cee. ² Arɔca waanice Eso ɲaai cigin o olee o Kanan. Kazi ɲaa cin een abuu o zaar nę, Ada. Niini tinaati Elon, ween boorit o ɔl o kazi Ait. Kazi bodo ɲaa ci ano gɔɔn o zaar nę Olibama. Niini tinaati Ana ween ɲęerti Zibon, ween boorit o ɔl o kazi Ivai. ³ Maje ɲaa ci aɔorneke o kazi zaar nę, Basemat. Niini tinaati Ismayil, ma een ɲɔɔni Nebat. ⁴ Itiraak ni Ada Eso ɲęerin ci kazi Elipaz, maje Basemat, aritaak nɔɔnɔ ɲęerin ci kazi Rewel. ⁵ Arita Olibama Jewuc,

⁸ 35:18 *Ben-Oni*: Kazi kęęj cin Ibiroye nę, piiryakzet onan.

¹ 35:18 *Benjimen*: Kazi kęęj cin Ibiroye nę, aziit onan azzo.

^j 35:21 *Migdal-Eder*: Gi ci abil kiyo vaaco o, ka kębewɔɔi ęeti ci oowa ęęza.

ki Jalam, kibeen Kora. Nicigi dook, lɔɔɔz o Eso baal aritaai looce o Kanan e nɛn.

⁶Otoŋeek ni Eso ɔtɔni ci kazi Jakob o looc ŋina, uluug ook looce omaan, akɔyi ŋaai ki lɔɔɔz ogin, ki bɛɛnyigin, kibeen buk ɔl o kɔɔɔg onin dook, ki tiin, ki ɛɛza, kibeen kaal ogin baal ajowa looce nice e dook. ⁷Aluug niini o, eeci lɔɔci ci abaayi niini ki Jakob o, alaŋ alɛɛnɔ kibeen nɔɔɔɔ dook, eeci abalo niigi ɔɔɔɔ. ⁸Ook ni abaak Eso biyene o ŋino kazi Seyir, maje nɔɔnɔ kazi bodo zaar oogi nɛ Edom.

⁹Yeedinet zin ci dɔɔl ci dɔɔl o Eso ween jijiti ɔl o kazi Edom aritaai looce ween biyɛn kazi Seyir nɛn cee. ¹⁰Zaar zin ci lɔɔɔz cigin o nɛn ceegi. Elipaz, niini ŋɛerti Eso o arita ŋaawe onin kazi Ada. Maje Rewel niini ŋɛerti Eso o arita ŋaawe onin kazi Basemat.

¹¹Iiya ni Elipaz anyawuun lɔɔɔz, Teman, ki Omar, ki Zipo, ki Gatam, kibeen Kenaz. ¹²Bodo ŋaa o Elipaz aavtiz kazi Timna, iiya Itiraak nɔɔnɔ ŋɛerin ci kazi Amalek. Nicigi dɔɔl ci dɔɔl o ŋaa o Eso kazi Ada nɛn. ¹³Maje Rewel, iiya anyawuun lɔɔɔz, ci kazi Nawat, ki Zera, ki Cama, kibeen Miza. Nicigi dɔɔl ci dɔɔl o ŋaa o Eso kazi Basemat nɛn. ¹⁴Bodo ŋaa o Eso kazi Olibama een tinaati Ana ween ŋɛerti Zibon, arita niini lɔɔɔz, ci kazi Jewuc, ki Jalam, kibeen Kora.

^{15–16}Booryok zin ci dɔɔl ci dɔɔl o Eso nɛn ceegi. Iiya ŋɛerti Eso ween abuu kazi Elipaz izi baati lɔɔɔz o ivita iziti rakcook o boor o kazi Teman, ki Omar, ki Zipo, ki Kenaz, ki Kora, ki Gatam, kibeen Amalek looce o Edom. Nicigi dook, dɔɔl ci dɔɔl o ŋaa o Eso kazi Ada nɛn. ¹⁷Iiya ni ŋɛerti Eso o kazi Rewel izi jijiti boor o kazi Nawat, ki Zera, ki Cama, kibeen Miza looce o Edom. Nicigi dook, dɔɔl ci dɔɔl o ŋaa o Eso kazi Basemat nɛn. ¹⁸Maje ŋaa o Eso kazi Olibama een tinaati Ana, iiya anyawuun boor o kazi Jewuc, ki Jalam, kibeen Kora. ¹⁹Booryowa nicigi dook, dɔɔl ci dɔɔl o Eso.

Dɔɔl ci dɔɔl o Seyir

^{20–21}Dɔɔl zin ci dɔɔl o Seyir ween boorit o ɔl o kazi Orit, baal laadun abaak looce nice e nɛn ceegi. Dɔɔl ci dɔɔl ogin nɛn Lotan, ki Cobal, ki Zibon, ki Ana, ki Dicon, ki Ezer, kibeen Dican. Niigi dook, dɔɔl ci dɔɔl o Seyir. Ivita ni niigi iziti rakcook ci ɔl o kazi Orit looce o kazi Edom. ²²Dɔɔl ci dɔɔl o Lotan nɛn, Ori kibeen Emam. Maje Timna niini ŋɔɔni Lotan. ²³Dɔɔl ci dɔɔl o Cobal nɛn, Alvan, ki Manaati, ki Ebal, ki Cepo, kibeen Onam. ²⁴Anyak Zibon lɔɔɔz ram, ci

kazi Aya, kibeena Ana. (Ana neen baal ajowa valaceec o anyak maam o aabur balala iitene baal oowawi niini zigire o baatin e.) ^{25–26} Iiya zin Ana izi baati Dicon, ween jijiti boor o kazi Imdan, ki Eciban, ki Itiran, kibeena Keran. Anyak buk waanice Ana beenyin ci kazi Olibama. ²⁷ Iiya ni Ezer izi jijiti boor o kazi Bilan, ki Zaavan, kibeena Akan. ²⁸ Iiya Dican izi jijiti boor o kazi Uz kibeena Aran. ^{29–30} Zaar zin ci rakcook ci ɔl o kazi Orit, abaak looce o Seyir neen ceegi, Lotan, ki Cobal, ki Zibon, ki Ana, ki Dicon, ki Ezer, kibeena Dican.

Alaat o Edom

³¹ Zaar zin ci alaata o abal looc o kazi Edom waanbaal njaan kanyakti ɔl o Israyil alaata e ceegi. ³² Abal waanice Bela ween neerti Biyor looc o kazi Edom, ma een kutuur cin adikir neen nino kazi Dinaba. ³³ Mazi ako adaai Bela, irigiz ɲɔɲɔ Jobab ween neerti Zera o looc o kazi Bozira. ³⁴ Mazi ako adaai Jobab, irigiz ɲɔɲɔ Ucam o looc o ɔl o kazi Teman. ³⁵ Mazi ako adaai Ucam, irigiz ɲɔɲɔ Adad ween neerti Bedad. Kutuur cin adikir neen Avit. Adad neen baal amɔg ɔl o kazi Midiyan ɲɔɲɔnta looce o kazi Mowab e. ³⁶ Mazi ako adaai Adad, irigiz ɲɔɲɔ Samla o nino kazi Masreka. ³⁷ Mazi ako adaai Samla, irigiz ɲɔɲɔ Cɔl o nino kazi Riyobot abil liil o adikir otooga. ³⁸ Mazi ako adaai Cɔl, irigiz ɲɔɲɔ Bagal-Anan ween neerti Akbor. ³⁹ Mazi ako adaai Bagal-Anan irigiz ɲɔɲɔ Adar, kutuur cin adikir neen Pawu, kazi nja cin zaar ne, Meyetabel ceen tinaati Matired, Matired ween tinaati Mezab.

^{40–43} Iiya zin Eso izi jijiti ɔl ween rakcook ci ɔl o Edom kazi Timna, ki Alva, ki Jetet, ki Olibama, ki Elaa, ki Pinon, ki Kenaz, ki Teman, ki Mibizar, ki Magedel, kibeena Iram. Ma akanoonnek loocok o abaayi niigi dook zaara o booryok ugeecek.

Wunoozyak o Josev

37 Emɛda ni Jakob abaak looce o Kanan baal abaayi rak baale baatine e. ² Zɔɲɔ zin ci akati dɔɔl o Jakob cee.

Mazi avɔ eegin Josev irkitoowa ogine tiryaaŋto amɔnki toogerem, otowayɔ kibeena gɔtɔɲɔgi ween lɔgɔɲɔ o nja o kazi Bila, kibeena Zilpa ween njaai o baatin aavtiz ɛɛzai. Ma iitene omaan, iiya uduwaak Josev baatin kaal o ger agɔɲɔ gɔtɔɲɔgja, maje waanice Josev kidic gotonogin niini. ³ Aɛɛz waanice Jakob Josev ɲɔɲɔ

ele kujuk loꝯꝯꝯ koko dook, eeci aritaai niini waan o iizoi Jakob matuwooc. Ɔꝯꝯꝯak ni Jakob nꝯꝯꝯ ruum ci wuun ci anyak goolnya ci alina ɔꝯꝯꝯ. ⁴ Mazi acin gɔtɔnɔgja areez baatineɛɛ Josev ɔꝯꝯꝯ kujuk nꝯꝯꝯ nꝯꝯꝯ, amartɔɔi niigi Josev ɔꝯꝯꝯ ele calaɲ amici niigi ki nꝯꝯꝯ zinzeetine ci vꝯꝯꝯ.

⁵ Ma baaline omaan, uwunooze Josev, mazi ako aduwaak niini gɔtɔnɔgi wunoozinet nico, amartɔɔi niigi nꝯꝯꝯ ɔꝯꝯꝯ ele kujuk baal oowu e. ⁶ Aneek waanice niini nꝯꝯꝯ nɛ, “Iziyit di wunoozinet ci kawunoozine cee. ⁷ Bar kizik naaga dook kateɛd labi mana ma kacab. Kataman nꝯꝯꝯ, itingaaɔɔ kaɲaya ci labinu ona kacabi naana o keelit jeena tɔp, ma avu aliya kaɲaya ugooc ona acabju niiga e cigan o, ma akani ooti looc kaɲaya cigan o ŋuuma.”

⁸ Eneektek ni gɔtɔnɔgja nꝯꝯꝯ nɛ, “Awaan! Mayo abaaban niina kizik katin een alaan cinaaɲ? Mayo tiɲeere didi abaleet niina?” Amartɔɔi ni niigi nꝯꝯꝯ ɔꝯꝯꝯ ele kujuk baale, eeci aduwaak niini nꝯꝯꝯ wunoozinet cin noko.

⁹ Ma iitene omaan, uwunooze Josev bodo, ma aku aneek gɔtɔnɔgi nɛ, “Kuwunooze bodo. Kizik kacin ii ki nyeelok kibeem monyony ceen amɔtɔ codoi avu akani ŋuumti looc aneeta ŋuuma.”

¹⁰ Ma aduwaak buk niini wunoozinet nico baatin, egerenyeek ni bar baatineɛ eneek nɛ, “Ma wunoozinet nico akati keɛɲ cine naagin? Mayo abaaban niina kizik didi katin naana ki yaatun, kibeem gotonogu kavuunakin, ma kavu kakanaa ŋuumti looc ineet ŋuuma?” ¹¹ Enico, onyoorit gɔtɔnɔgja nꝯꝯꝯ ɔꝯꝯꝯ ele kizi gerze, maje baatineɛ azooni zꝯꝯꝯ nico ziniza nꝯꝯꝯ.

Ataaline Josev gɔtɔnɔgja

¹² Ma iitene omaan, uluugti gɔtɔnɔgi Josev ɛɛza o baatineɛɛ, ka kɔɔt kegeec ŋaati aɲɲɔɔ ki ŋino kazi Cekem. ¹³ Eneek ni Jakob Josev nɛ, “Karoɔɲ kitoonin bitɔ ŋao abali gotonogu ɛɛza, aɲɲɔɔ ki Cekem.”

Ma abedɛɛke Josev nꝯꝯꝯ aneek nɛ, “Abona. Ŋaan kako.”

¹⁴ Ma aneek baatineɛ nꝯꝯꝯ nɛ, “Bitɔ cin gotonogu karabɔɲ aavtiz yaak, ka buk cin karabɔɲ ɛɛl ɛɛzana dook tɔ. Mazi ook icinu, bada ka ija duwaayan.” Itiɲa ni niini lawulaje o abaai niigi ŋao kazi Eberon ook Cekema ŋao oowawi gɔtɔnɔgja ɛɛza.

¹⁵ Mazi ako aruum Josev ηino ajonzo ki Cekem, ook eleek tuu ηinaante, icinuun ni eeti omaan nɔnɔn ηaati olla awɔyi amaliili looc, ma ajin eeti nici nɔnɔn aneek ne, “Aroonj dim naa?”

¹⁶ Ma abedeek niini nɔnɔn aneek ne, “Karoonj gɔtɔnɔga cigan abal eɛza ηina, duwaayan da mā agaa ηinti abaayi.”

¹⁷ Ma aneek eeti nici nɔnɔn ne, “Uluugetɔ inoko, kazii uyene anɔ ne, ‘Kɔɔtɔ ηao kazi Dotan.’” Iviri ni Josev gɔtɔnɔgi zooc zɛɛ ma ako ajowa ηaati kazi Dotan noko.

¹⁸ Bar mazi avɔ acina niigi nɔnɔn rɛɛna ηaati akuuni, otonomit gi ci ka kurukti nɔnɔn kadaak. ¹⁹ Anɔ ne, “Eet o wunoozyawu ci aku neke. ²⁰ Aanycek kiiya ka kuruyit kadaak, ma kajukeek tuuk ci akɔm maam. ηaan kavɔ kaneek baatinaai ne, ‘Uruk kelegiti ci mooti kadaak.’ Ka di kicinɪt gi ci agooni wunoozyaye cigin o.”

²¹ Mazi azii Roben gi nico, oroonun gɔɔl ci ka korogozi Josev ηaatineɲ. Ma aneek gɔtɔnɔgi ne, “Kotonjit calaɲ karuk kadaak. ²² Bar olla ujukteek tuuk rogetɛɛt nɔkɔ calaɲ kakanaa biyee.” Aduwa niini zɔɔz nico o, eeci arɔɔɲ korogoz nɔnɔn ηaatineɲ, ka kimiirɔi kooyi ηaati baatin.

© 1996 David C. Cook

Ajukeek Josev gɔtɔnɔgia tuuk (37:23-24)

²³ Mazi ako aruum Josev gətonɔgi, uburuca niigi nɔnɔ ruum onin wuun alina. ²⁴ Ma avɔyi nɔnɔ ɛɛ, ma avɔ ajukeek ɬuuk ci akom maam.

²⁵ Mazi avu aavtiz loota ka kadaktɔ, icinit ɔl ceen tijaar ci eegin ɔl ci kidon o Ismayil, ɛɛɔna looce o kazi Giliyed, avu avɔ Masirɛ. Atik nyakaaleɛ mutul kibeen kaarkaret. ²⁶ Eneek ni Juda gətonɔgi nɛ, “Inoko mǎ kamoony gətonzɛet cinaai o naaga maany ma karɔɔd, kajowa koca gitaaz? ²⁷ Kɔɔtɔ bar kataaltɔi olee ci kidon ci Ismayil noko. Alan agano ɲaati karui naaga maany, eeci niini gətonzɛet onaai ɛɛ.” Agamta ni gətonɔgja zɔɔz nico, ²⁸ Mazi avu aruum tijaara nicigi ɲinti ona aavtiye niigi o, aarya gətonɔgja nɔnɔ ɬuuwa, ma ataalek tijaar nicoko zurteenene ceen eetom. Ooti ni tijaara nicigi Josev Masirɛ.

²⁹ Mazi ako abadaak Roben ɬuuk, amada Josev izii ɬuuwa tɔ. Ɛɛɛc ni niini ruumanɛ ogin ɲaati aluwi gətoni. ³⁰ Ma amiironɛk gətonɔgi, ma ako aneek nɛ, “Izii doole ɬuuwa tɔ! Ka yo inoko kutuguu naagin?”

³¹ Otodonɲit ni niigi kɔɔny, ma aɲonyeek ruum ci Josev o biyee. ³² Ooti ni niigi ruum ɲaati baatineɲ, ma avɔ aneek nɔnɔ nɛ, “Kajowaana ruum nico ɔoorta, cinɔ di, mayo nici alan een ruum o ɲeerun nɛɛn?”

³³ Iiyɛz ni niini ruum, ma azi nɛ, “Ii, ruum o ɲɛɛran nɛɛn, adawuun inoko baai da didi kelegiti ci too Josev logo onan zɛɛ ma atɛɛd kuzurzur.” ³⁴ Ɛɛɛc ni Jakob ruumanɛ ogin, ma aborceek ruumanɛ ci zɔɔzɔɔ luwaanto, ma alu daayiz ci ɲɛɛrin o iinya ci meelik ɣɛɔ. ³⁵ Ma azoozek lɔɔɔɔ ogin kibeen ɔɔɔl ogin ɲai dook, ma bar alan niini nɔɔɔ azii. Izi ni Jakob nɛ, “Abon kalu nɔkɔ zɛɛ ma kadaai kook koromoozek ɲɛɛran ɲao daayizo” Utuluu ni didi niini ɲɛɛrin iinya dook nɔkɔ.

³⁶ Maje bar Josev, ɔɔtɔ ataaltɔi tijaara Masirɛ, ataalek eet ci kazi Potivar, ceen alaan ci ɔl o abɛk kɔɔɔɔ o Varo ween alaan o abal looc nice.

Juda kibeen Tamar

38 Ma iinyaye niceke otoɲeek Juda gətonɔgi looc, ma ako arome kibeen eet ci kazi Yira ci kutuur o kazi Adulam. ² Ma ɲinaante ook uruuntɔ kibeen tinaati eet ci kazi Cuwa ci ɔl o Kanan.

Iriyi ni doole nico. ³ Anyawɔ ni niini, ma ookca logooz, ma akaneek Juda ɔɔɔɔɔ zaar ci kazi Er. ⁴ Ma irkitoowe ogeen, anyawɔ bodo ɔaa nicini, ma ookca logo oma, ma akaneek zaar ci kazi Onan. ⁵ Ma irkitoowe ogeen anyawɔ bodo, ma ookca logooz, ma akaneek zaar ci kazi Cela. Mā aritaai logoti nici e, abaak Juda ɔao kazi Kezib.

⁶ Mazi ako adikir ɔɔɔɔɔ Juda ceen abuu kazi Er noko, ɔɔɔɔɔ baatine ɔɔɔɔɔ doole ci kazi Tamar. ⁷ Maje Maanyi alaɔ atalne baayize ci Er o, eeci agɔɔɔ niini kaal ci ger, uruk ni Tammu ɔɔɔɔɔ kadaak.

⁸ Eneek ni Juda ɔɔɔɔɔ o kazi Onan anowa Er ne, “Rigiz ɔaa ci gotonoon noko, oromte ka vada gotonu.” ⁹ Maje Onan aga mā tedeec aku arita ɔɔɔɔɔ ɔaawe nico, alaɔ eegin cigin. Gɔɔɔ zin mā oogin kibeen ɔaa ci gɔɔɔɔɔ o, aduɔna iɔaan ɔaa kitireek ma aku arineek bitaalin, agɔɔɔ ɔɔɔ o, ka calaɔ avada gɔɔɔni. ¹⁰ Alanaan ni buk Maanyi gi ci agɔɔɔ Onan noko atal, eeci agɔɔɔ gi ci ger, aara ni buk Maanyi ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ. ¹¹ Eneek ni Juda alawan cin kazi Tamar noko ne, “Miire, bitɔ olee o baatun, ka bitɔ avu ɔinaante izi ɔɔɔ ɔɔɔ zee ma ako adikir ɔɔɔɔɔ ci kazi Cela o.” Aduwa niini ɔɔɔ nico o, eeci abaaban azi ne “Mā arome Cela kibeen ɔɔɔɔɔ, adaai koca buk kiyo gɔɔɔɔɔɔ o.” Imiire ni Tamar ook korge o baatin.

¹² Ma irkitoowe ogeen, adaak ɔaa o Juda een tinaati eet o kazi Cuwa. Utuluu ni zee mazi ako oodotiz luwaante ci ɔaa cin noko, ɔɔɔ oorkorit kibeen laaɔotin o kazi Yira een boorit o ɔɔ o kazi Adulam, ɔɔɔ kutuure o kazi Timna ɔao azeeɔi ɔɔ azaa ogin im. ¹³ Ook ni eneek eeti omaan Tamar ne, “Baati eet unun ako Timna ka kook kezeec azaa ogin im.” ¹⁴ Aara ni niini ruumanee ogin boyeezetu, ma aborceek ruumanee oogi, ma abuɔ ɔuum ruuma ma ako aavi loota kutuur o kazi Enayim araana goole o ako ki Timna, eeci agawuun niini inoko ɔɔɔɔɔ Juda ween tuutuɔ kazi Cela idikira, ma ɔaan kaanyozek niini ɔɔɔɔɔ kizi eet cin.

¹⁵ Iiya ni Juda mazi aku acin ɔɔɔɔɔ, abaaban izi ne, “ɔaa inoko ceen waanɔyai gi, eeci abuɔ niini ɔuum ruuma.” ¹⁶ Bar alaɔ aga nicini alawan onin o, ma anyaanonek ɔɔɔɔɔ gɔɔɔ kabanyca, ma ako aneek ne, “Karoon katanguuz kibeen ineet.”

Ma ajin Tamar ɔɔɔɔɔ aneek ne, “Mā koogin naana kibeen ineet aanyan naagin?”

¹⁷ Ma aneek Juda ɔɔɔɔɔ ne, “ɔaan kako kitoonakin nyɔɔɔ ceen bawoot eezaye ogan.”

Ebedeēke ni niini nōnō eneek nē, “Inoko zin rak aanyan gitaaz ci kagam ka kereewoi zee ma ako itoonakan nyōn ci bawooto o?”

¹⁸ Ijiniun ni Juda nōnō eneek nē, “Aroonnyan kaanyin gitaaz ci ka rak gam reewoi o?”

Ma abedeēke niini nōnō aneek nē, “Nyaan adoowoc ci anyei alēema ayeedonek zaara cugune noko, kibeēn keet cun omtiinto o.”

Aanyek ni niini nōnō kaal nicoko dook, atanguuzo ni niini ki nōnō, ma goole nico anyawo Tamar. ¹⁹ Mazi ako ɔɔ, ook aara ruum o abunji ruum e, ma aborceek ruumane ogin boyeezetu.

²⁰ Ma iitene omaan, itoona Juda laanotin Yira kanyaak ŋaa baal agam kaal ogin e nyōn ceen bawoot, ma ŋaan kiiya kojowa ŋaa nico. ²¹ Ijin ni niini ɔɔ ci kutuur ci kazi Enayim noko eneek nē, “Ŋaa o gōn een waanŋyai ceeze o adiŋdiŋani ɔɔ joowane ugeec adilyai gōn adete gōla ŋina o ŋaadan?”

Ma abedeēke niigi nōnō aneek nē, “Akōm laadun waanŋyai ci abil nōko ŋina.”

²² Imiire ni niini, ma ako aneek Juda nē, “Ŋaan ŋaa wee kojowa, aneekan ɔɔ nē, ‘Akōm laadun waanŋyai ci abil nōko ŋina.’”

²³ Eneek ni Juda Yira nē, “Aanyek zin kooyi kaal niceke labak, eeci alaŋ karōŋ ɔɔ katararteet. Karōŋ laadun kuruweek naana nōnō nyōn, mazi akōm ŋinti kajowaan nōnō o, aanyek kook labak.”

²⁴ Mazi avo eegin nyelowe iiyu, eneek eti omaan Juda nē, “Alawan unun kazi Tamar izi waanŋyai, ma bar inoko o anyake.”

Iricaneek ni Juda ɔɔ gi ci aneek nē, “Uduunti ooti tuwa ka ɔɔ avaadit kadaak ŋinaante.”

²⁵ Mazi avoyi ɔɔ nōnō didi ka koot kavaadit, itonek niini baati eeto molook ci aneek nē, “Kanyake eete ci kaal koko, oroonjit eet ci adoowoc nico, kibeēn keet nico.”

²⁶ Iiyezun ni Juda kaal nicoko, ma azi nē, “Alēem niini ɔɔ kavolon naana, eeci ŋaan kaanyek naana nōnō ŋeeran Cela kizi eet cin.” Enice ŋaan Juda katananguuzo ki nōnō bodo.

²⁷ Mazi ka kizi ŋinti ka kotooyai Tamar, anyak da niini coode.

²⁸ Mazi ka kotooyai adunnaan doole codoi aziit bitaalin, ma agam ŋaa o gōn agama gōnogi dool doole aziit, ma acabeek boonjitot ci meri, ma azi nē, “Doole ci arayai ɔɔwa o neen nici.” ²⁹ Imiirɔi ni bodo

doole aziit, ma bar iiya otooyai ɔtɔnnɔya nɔɔnɔ ɔɔwa. Ma aneek ɲaa ci ɔɔn agama ɔnɔgi dɔɔl o doole nɛ, “Nicini ɔɔl ci aamane gotonu ɔɔl o nɛn?” Akateek ni niini nɔɔnɔ zaar ci kazi Perez^k. ³⁰Ma ɲintimiliny nɔkɔ, itiryai bodo ɔtɔnnɔya ona anyak boonjitot o meri aziita e, ma akanoonek nɔɔnɔ zaara ci kazi Zera^l.

Aɲaany ɲaa o Potivar Josev

39 Aavu ni Josev Masire, eeci ɔɔt ataalek ɔl ween tijaar eegin ɔl ci kidoŋ o Ismayil baal anyaa nɔɔnɔ e eet o kazi Potivar een Masireen ween alaan o ɔl o abek ceez o Varo. ²Abaak ni niini korge ci maanyi cin een Masireen noko, maje bar Maanyi arome ki nɔɔnɔ, ma aanyek kaal dook kɔɔɔɔ ɲaati Josev juruun. ³Mazi ako acin Potivar Josev arome ki Maanyi ma atirit Maanyi kaale ogin aɔɔn dook nɔkɔ, ⁴atalɔ Potivar ɲaati Josev ɔɔɔt ɛɛ, ma aanyek nɔɔnɔ kizi gabareen cin doon ci abal kaal o kɔɔɔɔ onin dook. ⁵Amayuuk ni Maanyi kaal o kɔɔɔɔ o Potivar dook kibeem manɛen ogin buk ɲaaten Josev. ⁶Ma ooŋnek Potivar kaal ogin dook Josev kabal calaŋ bodo niini aɲonyeek ɛɛ, eeci ejeezun niini Josev, ma een gi calaŋ Josev alinɲin dook nɛn dayiin.

Maje Josev, niini logo ceen moolyai ci alina ɔɔɔt. ⁷Mazi ako acin ɲaa o Potivar linat cin noko, eneek nɔɔnɔ nɛ, “Ija koromte.”

⁸Maje bar Josev ajura, ma aneek nɔɔnɔ nɛ, “Aarekan ɛɛti cune een alaan caan noko ziniz ɔɔɔt, ma ooŋnekan kaal ogin dook kabal naana. ⁹Akom inoko eet ci adikir korge ci alaan caan noko kiyo naana o, aanyan niini kaal ci kɔɔɔɔ cin noko dook kabal naana doon, ma olla kamir ɲaatun doon, eeci een niina ɲaa cin. Alaŋ zin naana ka kutuguu gi ci ger ka kabacaa oŋeek ɲuume o Tammo.”

¹⁰Ɔɔɔn tup nɔkɔ iilalek niini Josev, maje Josev ajura ɲaati alemnɔɔn ki nɔɔnɔ, ma buk alaŋ niini aɔɔɔ kaavtiyo ki nɔɔnɔ ɲaatodoi.

¹¹Ma iitene omaan, ook Josev ceeza ka kook kilinɲin linɲinɔɔn onin, maje gabara ceegi dook azee tɔ. ¹²Agamuun ni ɲaa nici Josev ruum, ma aneek nɛ, “Ija koromte.” Ivir ni Josev ook bitaala kodootek ruum onin ɲaa azen. ¹³Mazi acin ɲaa Josev ivir kodootek nɔɔnɔ ruum nɔkɔ, ¹⁴otowaa gabara

^k 38:29 Perez: Kazi keeŋ cin Ibiroye nɛ, aama ɔɔl.

^l 38:30 Zera: Kazi keeŋ cin Ibiroye nɛ, merik.

Arɔŋ ŋaa o Potivar Josev (39:7)

ogin, ma aku aneek nɛ, “Icinit di! Mirooi ceen Ibirowen baal anyaa ɛti caane noko, arɔŋ kanyaayet alyaan, akuunakan ona noko ceeza ma arɔŋ kiiya kɔɔɔdan, kegerenya ni. ¹⁵ Mazi aziknaan kagereny nɔkɔ, ɔɔkɔny ook bitaala kodootek ruum onin looc.”

¹⁶ Agamuun ni ŋaa ruum nico zɛɛ ma akɔ aku ɛti onine kɔɔɔg. ¹⁷ Eneek ni niini eet nɛ, “Akuunakan uyen mirooiti ween Ibirowen baal anyaa e ceeza ŋina, ma arɔŋ kiiya kanyaayan alyaan kɔɔɔdan. ¹⁸ Bar mazi kagereny, ɔɔkɔny ook bitaala kodootek ruum onin looc ceeza ŋina.”

¹⁹ Mazi azii Potivar zɔɔz nico, otobor nɔŋ ɔɔɔt ɛlɛ, ²⁰ ma akɔ acab Josev ceeze o gɔɔn acabi Varo ɔl o agɔɔn kaal o ger. Acabɛ ni Josev ŋinaante ŋinti wuun kal, ²¹ maje Maanyi arome ki nɔɔnɔ cabiinta ŋinaante, ma amayuuk nɔɔnɔ, ma atalne buk alaani o ceez o cabiinto ŋaati Josev. ²² Zin giye nico, aanyek niini Josev kozooti kaal o ɛɛl ceeze o cabiinto dook, ma aanyek buk nɔɔnɔ kɛbɛk ɔl o acabji. ²³ Ma alaŋ alaani ci ceez ci cabiinto noko kaal o abɛk Josev abuud, eeci Maanyi arome ki Josev, ma atirit nɔɔnɔ kaale ogin agɔɔn dook.

Aduwa Josev kɛɛŋ ci wunoozyawu

40 Anyak waanice gabara ceen ram ci agam gɔɔŋgi korge o Varo. Codoi ŋaatinen, anyaak gɔɔn alaan nyaantane, maje codoi aayak gɔɔn nɔɔnɔ ɗɔɔken. Ma iitene omaan, utuguuzek gabara nicigi Varo gi ci ger, ² otobor ni Varo nɔɔŋ ɗɔɔt ɛle, ³ acabuun ni niini nɔɔŋ ceeze o cabiinto korge o eet o agam gɔɔŋgi o abek kɔɔɔŋ o Varo, maje Josev acabji buk ŋinaante. ⁴ Aanyek ni ɛti ci agam gɔɔŋgi ci abek kɔɔɔŋ ci Varo noko Josev kilinliŋoozek nɔɔŋ, acabte ni niigi ŋinaante ŋinti wuun kal.

⁵ Ma iitene omaan baal, uwunoozte gabara ceen ram noko ceeze ci cabiinto o ŋinaante, wunoozya nicigi anyak gɔɔn ceeni kɛɛŋ cin. ⁶ Mazi akuunak Josev nɔɔŋ ŋeere, acin alaca eleeti. ⁷ Ma ajin aneek ne, “Naa, alacaanu eleeti nɔɔn?”

⁸ Ma abedɛɛke niigi nɔɔnɔ aneek ne, “Kawunoozina bilija. Bar zin akɔm eet ci ka koobeyet wunoozyak nicoko keeŋti cigeec.”

Ma aneek Josev nɔɔŋ ne, “Aga wunoozyak keeŋti cigeec Tammu doon. Uduktaayan di nuun wunoozyak cugoocok o.”

⁹ Eneek ni gabareɛnti ci baal gɔɔn anyaak alaan nyaantane o nɔɔnɔ ne, “Kacin wunoozinte caan o keet o gɔɔn een iinab o, abil aneet ŋuuma. ¹⁰ Anyak keet nici oto iiyu, ma aduŋna bolɔɔwa ci colai otoone nicoko, ma avurut, ma abiir enico ɛle. ¹¹ Maje naana, kanyei kobaaya o alaano aziita. Kodooca ni kebere nicoko, ma kamacweei maam cigeec o kobaaya nico ma kako kaanyi alaan.”

¹² Eneek ni Josev nɔɔnɔ ne, “Zik zin kɛɛŋ ci wunoozinet cun o cee. Ma oto ci keetu eegin iiyu o, akati kɛɛŋ cineen iiya iiyu.

¹³ Tiŋeere iinyaye ceen iiyu, aborcaanin Varo cabiinta, ma oonnekini gi baal agoon e, ma amiironekin liŋliŋɔɔn unun gɔɔn aanyeke nyaantane o. ¹⁴ Zin tiŋeere mǎ ɔɔt ɔɔɔɔ kaala dook ŋaatun juruun, adaawan duwaak alaan ka buk koborcaan aneeta. ¹⁵ Baale laadun naana kagamnyaai looce o ɔl o kazi Ibiro, ma akɔm gi ci ger kagoon ka waan kacabɔɔi Masire ŋina.”

¹⁶ Mazi azii gabareɛnti o gɔɔn aayak alaan ɗɔɔken o ɔɔɔ ci ɔɔbi Josev kɛɛŋ ci wunoozinto noko kemɛd nɔɔ, eneek niini Josev ne, “Kawunooze buk naana bilija. Bar kizik kanyei gilaanya ci ɗookenu eegin iiyu ɔɔwa. ¹⁷ Anyak gilaawi ci ataadonek gɔɔŋgi tadeena o ɗɔɔken o alaano keeŋti dook, ivita ni kibaali, ma adak ɗɔɔken nicoko kanyak ɔɔwa nɔɔ.”

¹⁸Eneek ni Josev nɔɔnɔ ne, “Zik zin keɛɛ ci wunoozinet cun o cee. Ma gilaanya ceen iyyu o, akati keɛɛ cineɛɛ iinya iyyu. ¹⁹Tigeere iinyaye ceen iyyu, aborcaanin Varo ineet cabiinta, ma akɔ atɛɛdanin ɔ, ma arimiz ɛle cun o keɛta ka kadayit kibaali.”

²⁰ Mazi avɔ adicaai iinya iyoon, utuguu Varo kɔɔnyit ci iinya ogin tiryaaŋto. Ma awaak ɔl o mayaaniik anowɔ ki nɔɔnɔ dayiin. Ma aborɔa gabara baal acabji eegin ram e, ma aku aanyek keelit ɔl ogin mayaaniik anowɔ ki nɔɔnɔ ŋuuma, ²¹ imiirozekkɛ ni gabareen baal gɔɔn alinjliŋ nyaantane e lijliŋkɔn onin. ²² Maje gabareen baal gɔɔn aaya dɔɔken e, uruk nɔɔnɔ kadaak ma arimiz ele cin o kekɛt tadeena. Utuguuze ni kaala nicigi dook ebaal aduwaan Josev e. ²³ Maje gabareenti ci gɔɔn anyaak alaan nyaantane noko, ereyeek Josev, alajaan aada.

Aduwa Josev wunoozyak o Varo keenti cigeec

41 Ma vurute ci ooti irkitoowa ramaan, uwunooze Varo kizik abil niini liil o kazi Nil otooga. ²Ma acin tiin ci ŋai adii agirgir eleeti eegin toorgerem aduɲna liila, ma avu age dɔɔwɔna. ³Ma bodo anowa tiin nicoko gɔɔɲɲa ogeen ceen toorgerem ci mɔɔɔtik ɲɲkarik ci buk aduɲna liila ŋina, ma avu eɛ liil otooga kojonozo kibeen gɔɔɲɲi oke. ⁴Ma akuu tiina ci mɔɔɔtik ɲɲkarik noko gɔɔɲɲi ceen toorgerem adii agirgir eleeti o. Enico, icine Varo oɲɲyaai.

⁵ Mazi ɔɔɔ, uwunooze bodo. Enico, icin kaaza ci labinu eegin toorgerem alina ma abiir juruun kaɗayaace codoi o. ⁶ Ma bodo acin kaɗayaace nico ɛɛ, kaaza ceen toorgerem abaz amaduuzew alɔɔɔa ɗɔɔti o jeenu aabur. ⁷ Ma akuu labina ci abaz ma amaduuzew noko gɔɔɔgi ci alina ma abiir juruun o. Mazi acine Varo oɗɗyaai, agawuun nicigi wunoozyak gi.

⁸ Ma ɲeere, ivir Varo ziniz giye nico, itoon ni molook kook ɲarite dook, kibeem olee o Masiru ageeny ka kivitaak niigi ɲɔɲɔ. Mazi avu ɔl nicigi, uduwaak wunoozyak cigin o, bar akom ɲaatinge eet ci aganeek koobek ɲɔɲɔ wunoozyak nicoko keenti.

⁹ Mazi ako acin gabareenti o goon anyaak Varo nyaantane zazz nico, eneeke Varo ne, “Inoko kaada ogeec ci baal kabacaa. ¹⁰ Baale aborneeket naonj aneeta kibeene gabareen baal goon aayakin dooken e, acabeet ni waanice ceeze o eet o agam ol o abek koozooq unun ineet alaan onan. ¹¹ Ma baaline omaan, kuwunooztewa naaga dook

²⁵ Eneek ni Josev Varo ne, “Alaan onan, wunoozyawa cugune eegin ram noko dook, akati keen cineen gi codoi tor noko. Ayelzaakin Tammu ineet gi ci ka kutuguu. ²⁶ Ma tiina ci naiye eegin toorgerem

adii o, akati keeŋ cineeŋ irkitook ceen toorgerem. Buk kaaza ci labinu alina eegin toorgerem o, akati keeŋ cineeŋ irkitook ceen toorgerem. Adoye nɔɔɔ dook keeŋ cineeŋ.²⁷ Ma tiina ci ŋaiyeek abaz mɔɔɔtik eegin toorgerem aduŋna liila vuruta o, akati keeŋ cineeŋ irkitook toorgerem. Bodo kaaza ceen toorgerem abaz ma amaduuwez alɔɔŋa ŋɔɔti ci jeenu aabur o, akati buk keeŋ cineeŋ irkitook toorgerem ci anyayi lɔɔci tarjo ci appe ɔɔɔɔ.²⁸ Abil zin kiyo kaduwaakin noko alaan onan, ayezaakin Tammu ineet gi ci ka kutuguu niini tiŋeere.²⁹ Anyak katin lɔɔci dook dayiin ci meelik irkitook toorgerem Masire ŋina.³⁰ Ma vurute ci nyeriz nico, aku bar bodo tarjo ci appe irkitook toorgerem kiliita ɔl nyerizi ci irkitook baal eegin toorgerem e, ma uulal tarjo nicini looc dook,³¹ eeci tarjo nici appe ɔɔɔɔ.³² Alaan onan, ayezaakin Tammu kaal nicoko wunoozyaye ceen ram atoobo keeŋti noko, eeci zɔɔz nici aku didi ŋaatin eɛ, ma agoon tiŋeere Tammu zɔɔz nico kataman nɔɔɔ.

³³ “Alaan onan, alaŋ aŋera eet ci ageeny een aarit ka kagam looc ci Masiru noko ni? ³⁴ Alaan onan, alaŋ buk aŋera alaat ceen inyaati cugun kagamit looc ci Masiru noko ka kiiyaŋtek ɔl labi lelen codoi leleneete ween tuur labine o adoyai looce nico dook ni? Tuguu gi nico irkitoowe ceen toorgerem anyayi lɔɔci dayiin ci meelik o.³⁵ Ricaneek nɔɔɔ niina alya kuluta labi irkitoowe ci ŋaan avu anyayi lɔɔci dayiin ci meelik e dook. Ricaneek buk nɔɔɔ kiiyaŋit labi nicoko dook kutuuryowe ma azooni juruun.³⁶ Abon azooni niigi labi nicoko juruun ka kitiritit ɔl tiŋeere irkitoowe ceen toorgerem anyayi lɔɔci tarjo e. Mā agoon nɔɔɔ, alaŋ koca tiŋeere apiirnane ɔl magiz.”

³⁷ Agamta ni Varo kibeem ɔl o mayaani anowa ki nɔɔɔ zɔɔz ci aduwaak Josev nɔɔɔ o.³⁸ Ma aneek Varo nɔɔɔ nɛ, “Inoko kacin naana Josev anyak vɔɔŋiz o Tammo, ma akɔm eet oma ci abon kujuk nɔɔɔ liŋliŋoonte nico.”

³⁹ Eneek ni Varo Josev nɛ, “Inoko eyelizaayin Tammu ineet kaal nicoko dook. Akɔm zin ŋina eet ceen aarit zɔɔza ɔɔɔɔ ma ageeny kujukiin ineet.⁴⁰ Inoko karoon kaanyin ineet gamɔ looc caan noko, ka ɔl cigane o dook kiziktiin ineet. Akɔm eet ci ajukiin ineet dɔɔyiza. Kadikir alazeeta ŋaatun naana doon.⁴¹ Inoko zin kaanyin ineet izi alaan ceen inyaa caan Masire ŋina dook.”⁴² Oboroce ni Varo nyapokodeec onin alazeetu aziita, ma aborɛɛke Josev aziit, ma aborɛɛke buk nɔɔɔ ruum ci wuun alina, ma aareke kalbeen

ceen warki alem. ⁴³Ma aanyek 𐤀𐤏𐤍𐤕 𐤕𐤌𐤕𐤕 kavool codoi kavoolete o gɔɔn agurut 𐤏𐤕𐤌𐤎𐤕, ka keyeliza gi nici alazeet onin 𐤍𐤎𐤎 inyaa o Varo, ma aanyek buk 𐤀𐤏𐤍𐤕 𐤓 cigin abek ka gɔɔn karakte 𐤀𐤏𐤍𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕 kegerenyceek 𐤓, ma amadaak 𐤓 gɔɔla 𐤏𐤕𐤌𐤎 𐤕𐤕𐤕𐤕 niini. Izi ni Josev alaan ci agam Masir dook. ⁴⁴Ma aneek Varo 𐤀𐤏𐤍𐤕 𐤎𐤎, “Inoko keen naana 𐤕𐤕, een niina inyaa caan. Akom zin eet ci ka kutuguu gi cin doon Masire 𐤏𐤕𐤌𐤎 dook calaɲ een gi ci aduwa niina.” ⁴⁵Akateek ni Varo Josev zaar ci kazi Zavenat-Paneya. Ma arɔcaak 𐤀𐤏𐤍𐤕 𐤏𐤕𐤕𐤕 ci kazi Asenat, ceen tinaati Potivera ceen alaan ci ceez o jook o kutuur o kazi Iliyopoliz. Agamuun ni Josev Masir dook.

Aloteek Josev labi piimane Masire

⁴⁶Mā akana Josev 𐤌𐤏𐤌𐤏𐤕𐤕 onin alazeetu aanyek Varo 𐤀𐤏𐤍𐤕 e, eegin irkitoowa ogine aritaan eetoma kamɔɔ. Itiya ni niini korge o alaano, ma azɔɔb kutuuryok o Masiru dook ka kook kicin 𐤌𐤏𐤌𐤏𐤕𐤕 𐤏𐤕𐤌𐤎𐤕𐤕. ⁴⁷Ma irkitoowe ween toorgerem anyayi 𐤕𐤕𐤕𐤕 dayiin o meelik, ibiiritɔ didi maneena 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤍𐤎. ⁴⁸Ma alota Josev labi ci meelik irkitoowe ceen toorgerem anyayi 𐤕𐤕𐤕𐤕 dayiin ci meelik Masire o, ma iyaɲ piimanen kutuuryowe ci aɲɲɔɔ ki maneen ci abiirni labina o. ⁴⁹Ma iyaɲ Josev labi ci meelik 𐤕𐤕𐤕𐤕 kotoobto kibeena kazaac o liil otoogu gɔɔn alaɲ kanim kekeebit o. Otoɲit ni niigi 𐤏𐤕𐤌𐤎 akeebi, eeci meele labina 𐤕𐤕𐤕𐤕.

⁵⁰Mazi 𐤏𐤕𐤌𐤎 𐤍𐤎 𐤌𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 ci ka kanyayi 𐤕𐤕𐤕𐤕 tarjo 𐤕𐤕𐤕𐤕, itira Josev 𐤌ɔɔɔɔ cigin eegin ram 𐤏𐤕𐤌𐤎 onin kazi Asenat een tinaati Potivera ween alaan o ceez o jook o kutuur o Iliyopoliz. ⁵¹Ma akaneek niini 𐤏𐤕𐤌𐤎 ceen abuu o zaar ci kazi Manasa^m, eeci azi 𐤎𐤎, “Iliitayan Tammu piiryakzet onan kibeena baabani o kabaabane kɔɔɔɔ o baaba.” ⁵²Ma akaneek 𐤏𐤕𐤌𐤎 ci anowa gɔɔn ceen abuu o zaar ci kazi Ivirayimⁿ, eeci azi 𐤎𐤎, “Aanyan Tammu tirii looce ci baal kapiirnane noko.”

⁵³Mazi aɔtoorneke irkitoowa ween toorgerem anyayi 𐤕𐤕𐤕𐤕 dayiin o meelik Masire, ⁵⁴akataai bodo irkitoowa ween toorgerem anyayi 𐤕𐤕𐤕𐤕 tarjo o appe ebaal aduwaan Josev e. Anyayit ni loocowa ci gaagai o dook tarjo ci appe 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤍𐤎, ma anyak dayiin Masire

^m 41:51 *Manasa*: Kazi keeɲ cin Ibiroye 𐤎𐤎, reyiin.

ⁿ 41:52 *Ivirayim*: Kazi keeɲ cin Ibiroye 𐤎𐤎, tirii.

Ava gətonəgi Josev taalinət Masire

¹²Ma bar aneek Josev nāwgo ne, “Akōm! Avu arootu looc cinaan o ka ivita akateetu.”

© 1996 David C. Cook

Akani gɔtɔŋgi Josev kozɔŋti looc nɔɔŋa ŋuuma (42:6)

¹³ Ma aneek niigi nɔɔŋa nɛ, “Alaani, keegina baale laadun naaga gabara cugune o dook, gɔtɔn ci keegina amɔtɔ ram, ma keegina lɔgɔɔz ci eet codoi tɔr nɔkɔ, kabaaka looce o Kanan. Adaak baale gɔtɔna cinaanɔ codoi, maje ceen tɔutɔr o kooŋneka looc inoko o arome ki baatinaaŋ.”

¹⁴ Ma abedɛɛke Josev nɔɔŋa aneek nɛ, “Abil kiyo kaneekun nɛ, eeginu roote o. ¹⁵ Inoko zin karoŋ kicinaawun, kazooz naana ŋaati kitoone zaar o Varo ween alaan o abal looc nico. Alaŋ niiga awooyu been nɛen zɛɛ ma akɔ aku gotonu cunooŋ een tɔutɔr o ŋina. ¹⁶ Abon itoonu eet codoi ŋaatunooŋ kook kanyaa gotonu ceen tɔutɔr neke, maje niiga dook acabiinu rak ŋina, ka zin kiiya kicin naana alya karabooŋ aleemnyu didi. Mā alaŋ gotonu cunooŋ een tɔutɔr o aku, kagawuun koca eeginu tɛ roote didi. Kaduwa zɔɔz nico ŋaati kitoone zaar o Varo.” ¹⁷ Aarek ni Josev nɔɔŋa ceez o cabiinto kacabte iinya iiyu.

¹⁸ Mazi avo adicaai iinya ceen iyyu noko, anyaktaak ol nɔɔɔ Josev, ma aku aneek nɔɔɔ ne, “Karoonyuny utuguuz gi cee. Mā agoonu, alañ karukuun igeet adaayit, eeci kanjole naana Tammu.

¹⁹ Mā eeginu ol ci abonaanu didi, aanycek eet codoi ŋaatunoŋ kacabe ŋina, ka ceegi kooti labi olɔɔ ka kɔɔt kɛelta ol magiiza. ²⁰ Abon zin avo anyakaan gotonu ceen tuutur o, ka kagawuun aleemnyu didi niiga zɔɔɔ ci aduwaanu o, ka zin calañ karukuun igeet adaayit.”

Agamta ni niigi zɔɔɔ nico. ²¹ Ma ano niigi maany ne, “Icinit di! Akuunaket piiryakzet nici giye o ger baal kagoonek naaga gɔɔɔna onaai Josev e. Baale iilaleket ŋaati amaadni ɔɔɔt elɛ ka waan kotoŋit nɔɔɔ, bar alañ karɔɔŋ kiziyit been neen. Gi ci zin kapiirnane inoko o neen.”

²² Ma aneek Roben gɔɔɔnɔgi ne, “Kuduwaayun waanice kaneekun ne, ‘Mā agooneku doole gi ci ger.’ Bar alañ aziknaan. Inoko zin kipiirta giye baal kamoonyi nɔɔɔ e.”

²³ Maje Josev azii kaal ci azɔɔɔ niigi o nɔɔ, maje niigi alañ aga azii Josev nɔɔɔ o, eeci azɔɔɔ niini kibeen nɔɔɔ eete ci abali zɔɔɔ ka kuduwaak nɔɔɔ zɔɔɔ otooge uneen. ²⁴ Mazi ako azii Josev zozok ci azɔɔɔni niigi o dook, ook bitaala, ma ako alu ŋinaante. Mazi ako abadaan ziniz, abada bodo, ma aku azɔɔɔ ki nɔɔɔ. Ŋɛra ni Simiyan, ma acab azen nɔɔɔ kɔɔɔena ŋina.

Amiironek gɔɔɔnɔgi Josev baatineen

²⁵ Iricaneek ni Josev ol ogin kibitizit kaboot ci gotonogiin o labine, ma amiironeke nɔɔɔ guruuc ugeecek kaboot ugeec eecito calañ niigi aga, ma aanyek buk nɔɔɔ dayiin ci alɛnɔ ki nɔɔɔ keronnya. Mazi oodotiz kaal nici, ²⁶ aaryek gɔɔɔnɔgja kaboot ci labinu noko zigire ugeec, ɔɔɔɔ ni.

²⁷ Mazi avo oogin gɔɔla baal, olɔ elɛti codoi ŋaatiŋe kaboon cin o, arɔɔŋ ka kaanyek zigir dayiin, ma bar ajowa guruuc ogin kaboon otooga. ²⁸ Ma awo gɔɔɔnɔgi aneek ne, “Abadaayan guruuca ogane, kajowa kaboon eecito.” Ivirit ni nɔɔɔ zinzeeti ŋoliinta, ma ajinɔ ano ne, “Ma Tammu gitaaz ci agooneket noko?”

²⁹ ɔɔɔɔ ni, mazi avo aruum baatineen Jakob looce o Kanan, ɔɔ oobtek kaal o agoononek nɔɔɔ ŋinaante dook. ³⁰ Ma aneek buk niigi nɔɔɔ ne, “Aŋɔɔyaaket elɛti ceen alaan agam looc Masire o zɔɔɔ varaaca ɔɔɔt elɛ, ma aneeket ne keegina roote ci kavɔ karoota

looc nice. ³¹ Keneekteya ni bar naaga nɔɔnɔ nɛ, alaŋ keegina roote, keegina ɔl ci kabonaana labak. ³² Ma buk kaneeka nɛ baale laadun keegina naaga dook amɔɔ ram, ma keegina lɔgɔɔz ci eet codoi. Adaak zin baale gɔtɔna cinaaŋ codoi, inoko zin ceen ɕuutur o, arome ki baatinaaŋ Kanana. ³³ Ma abedeeket alaani nici aneeket nɛ, ‘Gɔɔl zin ci ka kagayuun naana igeet eeginu ɔl ci abonaanu nɛen cee. Aanycek eet codoi ŋaatunon kavu koromteewa ki aneet ŋina ka ceegi kooti labi ɔlɔ ka kɔɔt keela ɔl ci ka kakaranit neke. ³⁴ Abon zin avɔ anyaakaŋ gotonu cunoon een ɕuutur o, ka kiiya kicin. Mā agoonu nɔkɔ, kagawuun koca alaŋ didi tɛ arootinu. Mazi didi tiŋeere kiiya kicinuun eeginu ɔl ci abonaanu, kamiironekuŋ koca igeet gotonu cunoon o, ma buk kaanyun ivita gɔɔn ataalit kaal looce caan o ŋina, karabon ataalinu kaal cugooc labak.’”

³⁵ Enico, mazi aara labi kaboote, ojekta niigi dook guruuc ugeec kaboote ugeec eecitɔ. Anyayit ni Jakob kibeen lɔgɔɔz cigin o dook ŋoliin giye nico. ³⁶ Ma aneek Jakob ŋɛerigin nɛ, “Aroonnyan dim aneet kokolooz dɔɔl cigan o dook? ɔɔɔ Josev ki Simiyan many, ma bodo inoko aroonnyu ooti Benjimen. Anyaakaŋ dim piiryakzet nico nɔkɔ naa?”

³⁷ Eneek ni Roben baatin nɛ, “Mā alaŋ kabadaane Benjimen, ruk lɔgɔɔz ogan dook ramaantiya kadaayitɔ. Anyeek nɔɔnɔ kaavu aziite caan. Ŋaan kabadaane labak.”

³⁸ Ma bar aneek Jakob nɔɔnɔ nɛ, “Alaŋ ŋɛeran ki igeet oorkoryu. Adaak baale gɔtɔnnya o yaatin, ma izi logo ci anyiigjai dook nɛen niini. Inoko naana kaanyata. Mā oorkoryu, ma ako agoononek gi ci gerze gɔɔla, arukaan koca inooni kadaak.”

Abadaak gɔtɔnɔgi Josev Masir

43 Enice, ŋaan magiz amena abeeke Kanana ɔɔɔt nɔkɔ. ² Mazi ɔɔt idica ɔl o kɔɔɔg o Jakob labi baal ataalyai Masire e dook, eneek Jakob lɔgɔɔz ogin nɛ, “Imiirye bodo ɔɔɔ ataala labi ci miliny oogi Masire.”

³ Eneek ni bar Juda nɔɔnɔ nɛ, “Aricaneeket waanice alaani o agam Masir ɔɔɔt gi ci azi nɛ, ‘Mā avuunu, abon ɔɔrkoranu ki gotonu cunoon een ɕuutur o. Mazi alaŋ anyaanu, alaŋ koca kacinuun bodo ooti ŋina.’ ⁴ Inoko zin mā agama kɔɔrkɔɔta ki doole, kawooya koca ka koota kataalayin labi. ⁵ Bar mā alaŋ agama, alaŋ koca naaga

kavooya, eeci aneeket waanice alaani nica ne, ‘Mā alaŋ anyaanu gotonu cunooŋ een tuutur o, alaŋ koca kacinuuy ooti ŋina.’”

⁶Eneek ni Jakob nɔɔɔ ne, “Agoonekaŋ dim gi ci ger nɔɔ naa? Aduwaaku laadun nɔɔɔ gotonu cunooŋ miliny o naa?”

⁷Ma abedeeke niigi nɔɔɔ aneek ne, “Kaduwaaka o, eeci ajineet niini ageeta zoosok ci meelik akati eleeti cigaacak o, kibeem ɔl ci kɔɔɔ cinaaŋ. Ajineet aneeket ne, ‘Ŋaan baatunooŋ arogi? Anyaku gotonu oma tɔ?’ Kacaacawa ni olla naaga jineenok cigin o. Alaŋ bar kagaya aroonnyet niini ageeta ka kanyaktaaya nɔɔɔ gɔtɔna cinaaŋ o.”

⁸Eneek ni Juda baatin ne, “Nyeet doole kɔɔkɔɔta kaavu aziite caan, ka kotooza kataman gerɛ ŋaan kadaai naaga kibeem dɔɔl cigaac o dook magiz. ⁹Ŋaan kazoonɛ Benjimen naana, ma ŋaan kagaa gɔɔl ci roget cin naana. Mā alaŋ kabadaakin nɔɔɔ yaak, tuluuyan koca ŋinti ŋaan karogne o dook. ¹⁰Inoko da toŋaawet, kotooza waan zooc ram.”

¹¹Eneek ni baatineen nɔɔɔ ne, “Mā izi gɔɔl dook neen nici, ɔɔɔɔ, ɔɔɔ zin idiziyit alaan nice. Iyiteek kaal o abon kanyak looce nico. Iyiteek mutul o aŋɔl madiz, ki lete, ki kaarkaret, ki agerɔ kibeem manaac. ¹²Ooti buk guruuc ci een ki gɔɔɔgi baal ajowaanu kabootɛ e laak ram, ka ɔɔɔ imiirtozekɛ nɔɔɔ kizi guruuc baal ajowaanu kabootɛ ugoocok e. Karabɔŋ da bar aarek niigi guruuc kaboot calaŋ aga. ¹³Itiŋgaaz zin iyitit gotonu ooti alaane nice. ¹⁴Abon baai Tammu o adɔɔi kaale dook aanyek ziniz ci alaan nice uwuceek niiga ka coma abadaakuŋ niini igeet Benjimen kibeem Simiyan ci acabji ŋinaante neke, mazi te kakuluuz dɔɔl cigan o, abon labak, eeci akɔm gi ci ka kutuguu.”

¹⁵Ooti ni lɔɔɔɔ ci Jakob noko dizkeenok nicoko, kibeem guruuc o azaci laak ram e Masire, iyitit ni buk niigi Benjimen. Mazi avɔ aruum looc, ɔɔ eyeeltek eleeti Josev. ¹⁶Mazi akɔ acin Josev Benjimen ki gɔtɔɔgi, eneek gabareen onin gɔɔɔ agam kɔɔɔɔ ne, “Biti ɔl nicoko ɔɔɔ. Bitɔ tɔɔɔŋ taŋ, ka utuguuz dayiin ka buk kook kozollowa naana kibeem nɔɔɔ tedeec waaz ŋinaante.” ¹⁷Utuguu ni gabareenti eci ona aduwaake Josev nɔɔɔ o, ma akɔyi gɔtɔɔgi Josev ɔɔɔ.

¹⁸Mazi akɔyi gabareenti nɔɔɔ ɔɔɔ, anyayit ŋoliin, ma abaaban anɔ ne, “Anyaanet inoko ɔl ŋina zooze ci guruuc baal

kajowa kabootɛ ebaal kavuuni ɔɔwa e. Arɔɔŋ ka kivita kagamteet ŋina ka kaamtawet zigire cigaac o, ka kaanycet ageet ɛle kiziti mirɔk cigeec.”¹⁹ Zin giye nico, ivitaak niigi gabareen ci agam kɔrɔɔg ci Josev noko ceez tatooga, ma avu aneek nɛ,²⁰ “Maanyi onaaŋ, kivitaawa rak baale naaga ŋina laak codoi, kavu kataala olla dayiin ɛle doon.”²¹ Mazi waanice kamiirena, kɔɔt kojoktaawa kabootɛ guruuc ogaacak baal kataalina e kaboot utugeetinɛ ŋaati kavɔ koogina gɔɔla baal. Inoko zin kabadaaya guruuc niceke dook,²² ma kanyaana buk guruuc oogi ci ka kataalaya dayiin bodo. Alaŋ kagaya naaga ŋenɛen ci da amiironeket guruuc kabootɛ o.”

²³ Eneek ni gabareɛnti nɔɔgɔ nɛ, “Akɔm gi ci gɛr, mǎ aŋoliinu looc gaaga. Aanycaŋu waanice guruuc ugooc baal ataalinu e aneet ɛle. Aarekuŋ guruuc cugooocok o kaboot Tammu unooŋ ma een Tammu o baatunooŋ.” Uduunai ni niini Simiyan ceeze o cabiinto, ma aku aanyek nɔɔgɔ.

²⁴ Ooyi ni gabareɛnti nici gɔtɔnɔgi Josev ceeza, ma ako aanyek maam ci oonyi ɔɔɔ, ma adayiz buk zigire ugeec.²⁵ Aarya ni niigi kaal o ka kidizikti Josev kabootɛ ugeec, ma aɛɛwi nɔɔnɔ, eeci agaac niigi aku Josev tedeec waaz ka kiiya kadaktɔ ki nɔɔgɔ korge cin o.

²⁶ Mazi ako aku Josev kɔrɔɔg, aanycek kaal o anyaa ka kivita kidizikti nɔɔnɔ e, ma akani ŋuumti looc nɔɔnɔ ŋuuma.²⁷ Azaa ni niini nɔɔgɔ, ma aneek nɛ, “Baale aduwaakaŋ baatunooŋ ci izi matuwooc. Inoko abil ku? Ŋaan ɔɔŋ?”

²⁸ Ma abɛdɛɛke niigi nɔɔnɔ aneek nɛ, “Ii, ŋaan gabareɛnti unune een baatinaaŋ ɔɔŋ.” Ma bodo akani niigi ŋuumti looc nɔɔnɔ ŋuuma atiitiny nɔɔnɔ.

²⁹ Mazi acin Josev gɔtɔni o yaatin een tuutur kazi Benjimen, eneek nɔɔgɔ nɛ, “Gotonu baal aduwaakaŋ een tuutur e nɛen nici?” Ma aneek niini Benjimen nɛ, “Amayuukin Tammu ŋɛeran.”³⁰ Otoŋeek ni Josev nɔɔgɔ looc iyik ook ɔɔɔŋ ŋinti aluwi, eeci ateedi ziniz ŋaaten gɔtɔni, ook ni ceeze onin doon, ma ako alu ŋinaante.

³¹ Mazi ako oodotiz luwaanta, ɛk kebere, ma aduŋnaak bitaalin, ma agam ɛle calaŋ alu. Ma aduwaak niini gabara kanyakta dayiin.³² Adawɔ ni Josev tarabize cin doon, maje gɔtɔnɔgja adake tarabize cineerɛ doon. Maje Masira ona adake buk ŋinaante e, aŋɛra niigi eleeti kaavtiyɔ doon, eeci keɛr uneerɛ alaŋ azikneek

Acina Josev gətəngi

¹⁰Eneek ni nɔɔɔ nɛ, “Abona, kagama zɔɔɔ nico, ɲaɲ kaanyi kizi gamnyaai caan ɛɛti ci aɔɔɔ kobaaya o doon, maje niiga ɔl ceegi dook awooyu labak.” ¹¹Kataman nɔkɔ aaryek niigi kaboot looc, ma akɔl gɔɔn giten kaboon onin. ¹²Oroonun ni gabareɛnti nici kobaaya kabootɛ kidicilim, akana abuuwa, zɛɛ been tir tuutura, iiya ni ojowa

kobaaya kaboone ci Benjimen o. ¹³ Mazi acin niigi gi nico, ereecit ruumanɛ ugeec ɲaati aluwi, ma aarek kaal zigire, imiiryozeek ni kɔrɔɔg o Josev e.

¹⁴ Mazi avɔ abadaak Juda kibeɛn gɔtɔnɔgi kɔrɔɔg ci Josev o bodo, ajowa Josev ɲaan aavi ceeza, akati ni ɲuumti looc nɔɔnɔ ɲuuma. ¹⁵ Ma aneek Josev nɔɔnɔ nɛ, “Gitaaz ci agoonu noko? Alaɲ niiga agayu ɛti ci abil ki naana o ajowa gi ci abil nɔkɔ koolɔi o?”

¹⁶ Ɛbɛdɛɛke ni Juda nɔɔnɔ eneek nɛ, “Ka yo keneekteyin nɛ? Ka yo kadaɲta gi nico ku? Ɔbɔɔra Tammu gerziitin cinaaɲ ageeta gabara cugun o laadun. Inoko zin naaga dook kizita gamnyaak cugun, alaɲ een gamnyaai ɛti ci ona ajoyai kobaaya ɲaatin o doon.”

¹⁷ Ma bar aneek Josev nɔɔnɔ nɛ, “Akɔm! Alaɲ naana kagoon nɔkɔ been nɛɛn. Karooɲ naana kizi gamnyaai caan ɛti ci ona ajoyai kobaaya ɲaatin o doon, maje niiga amiironeku baatunooɲ labak.”

Ililalek Juda Josev ka kirigizeek ɛle ɲinti Benjimen o

¹⁸ Ook ni Juda ɲaati Josev, ma ako aneek nɛ, “Alaan onan, kozoozo da ki aneet gabareen cun o zinize ci vɔɔr. Má aborneekan gabareen cun o nɔɔɲ, eeci een niina alaan ci abil kiyo Varo o.

¹⁹ Alaan onan, iiten baale ajineet aneeket nɛ, ‘Anyaku baatunooɲ, karabɔɲ een gotonu oma?’ ²⁰ Ma kabedeekin kaneekin nɛ, ‘Ii, Kanyaka baatinaaɲ ci izi matuwooc ma kanyaka gɔtɔna ci baatinaaɲ een ɲuutur, ci aritaai niini ɲaati iizɔi baatinaaɲ matuwooc. Maje gɔtɔnɲa ci yaatin een abuu adaak baale, ɔdɔwe niini ɲaati yaatin ɲɔr nɔkɔ. Ma aɛɛz baatinaaɲ nɔɔnɔ ɔrɔɔt ɛɛ.’

²¹ “Eneeyet ni waanice nɛ, ‘Ɔɔtɔ anyaktaayaɲ nɔɔnɔ kiiya kicin.’ ²² Ma kabedeekin kaneekin nɛ, ‘Alaɲ logoti nici ka kotoɲgeek baatinaaɲ looc, mā ooɲnek looc, adaai koca baatinaaɲ.’ ²³ Ma aneeket waanice niina ageeta nɛ, ‘Mā alaɲ anyaanu gotonu nice, alaɲ zin koca bodo kacinuun igeet ɲina.’ ²⁴ Mazi waanice kamiironeka baatinaaɲ e, kɔɔt kuduktaaya zɔɔz nico. ²⁵ Mazi bodo arɔɔɲ kitoonawet niini ageeta kabadaawa ɲina ka kivita kataala dayiin ci miliny e, ²⁶ kebedeeka nɔɔnɔ keneekteya nɛ, ‘Alaɲ kavooya, eeci alaani ci agam looc ci Masiru o alaɲ arɔɔɲ kicineet ageeta ɲinaante bodo, dook e coma koorkorya kibeɛn gɔtɔna cinaaɲ een ɲuutur o. Zin mā aanyet kɔɔrkɔrta ki gɔtɔna ceen ɲuutur o, kavooya labak.’

²⁷ Eneeyet ni baatinaaɲ nɛ, ‘Agayu ri niiga ɲaa onane Racel aritaakan

lɔɔwz ram nɔkɔ. ²⁸ Okolooze zin waanice codoi ook many calaŋ bodo kacin been neen, uruwuun inoko da didi nɔɔnɔ kelegiti ci too kadaak ma ateed kuzurzur. ²⁹ Mā koca avoyu Benjimen buk ma akɔ agoononek gi ci gerze ɔɔla, arukaan koca inooni kadaak, eeci kiize matuwooc.’

^{30–31} “Alaan onan, inoko zin mā alaŋ kamiironeka logo nico gabareen cun een baatinaaŋ o, alu koca zee ma adaai, eeci areez logo nico ɔɔɔt ma buk izi niini matuwooc. ³² Iiten baal ka kivitaaya e, kaneei waanice naana gabareenti cune o baaba ne, ‘Ŋaan kazoone doole naana. Mā anyak gi ci ger akuunak nɔɔnɔ, ŋaan kaga ɔɔl ci roget cin naana. Mā alaŋ kabadaakin nɔɔnɔ yaak, tuluuyan koca aneet ŋinti ŋaan karogne o dook.’ ³³ Maanyi onan, inoko zin kiilalekin naana gabareenti cune o ka nyaan kizi gamnyaai cun naana, ka kirigiz ŋinti dooleco o. Aanyek nɔɔnɔ kimiirye kibeent ɔɔnɔgi. ³⁴ Ka yo kimiirozek baaba ku mā alaŋ koorkorya kibeent doole? Alaŋ karoŋ kicin baaba ŋaati akuunake inooni ci luwaanto.”

Abɔɔrak Josev ɔɔnɔgi ele

45 Etæde ni Josev ziniz ɔɔɔt ma bar alaŋ arɔɔŋ kutuluu ŋaati acini gabara oginge, iricaneeek ni nɔɔɔ kuduunit bitaala, ka kaavtiyɔ ki ɔɔnɔgi niigi doon kɔkɔm eet oma ci arome ki nɔɔɔ, eeci arɔɔŋ niini ka kɔbɔɔrak ɔɔnɔgi ele. ² Utuluu ni Josev moloowe ci alæele, makacin iziyit Masira nɔɔnɔ, ma avɔ kaviyaawa nicigi zee been Varo ki ɔl ogin olee onin. ³ Eneek ni Josev ɔɔnɔgi ne, “Aneeta Josev neen nici. Ŋaan baaba arogi?”

Mazi azii ɔɔnɔgja zɔɔz nico, abaritit ɔɔɔt ele, ma adaali kɔkɔm gi ci abariz.

⁴ Eneek ni Josev nɔɔɔ ne, “Iizaktayaŋ ijoonun ŋaato.” Mazi iizaya, eneek niini nɔɔɔ ne, “Aneeta gotonu unoon Josev baal ataaleku Masir e neen nici. ⁵ Má zin aŋoliinu looc karabɔŋ aluyuu eleeti giye baal ataalinan e gaaga, eeci bar da agɔɔn gi nico Tammu, ka kitoonawan aneet igeet ɔɔwa, ka kiiya kitirit ɔl magiiza. ⁶ Inoko idicaai irkitoowa ramaan ci magiizo, ŋaan zin bodo eel irkitoowa ci magiizo eegin tuur ɔɔwa calaŋ ɔl aɔoween. ⁷ Itoonanan bar da Tammu aneet igeet ɔɔwa o, ka kiiya keelawuŋ, ka kiiya kuruguzuun niini igeet ki dɔɔl ci dɔɔl ugooc dɔɔyize onin appe. ⁸ Alaŋ zin anyaanan ŋinito niiga, bar anyaanan ŋinito Tammu, ma aku aanyan

kizi inyaa ci Varo ci kagam kaal ci kɔrɔɔg onin, kibeen loocok ci Masiru o dook.

⁹“Inoko zin iyiiyit imiirye ɔɔɔ ɲaati baaba, ka ɔɔɔ eneeektek ne, ‘Azi ɲeerun Josev ne: Aanyan Tammu aneet kagam looc dook Masire. Ijaak zin Masir ɲaato kataman, ¹⁰ luuga ka ija baak looce o kazi Gocen ka jɔɲɔzaan. Luugai dɔɔl, ki dɔɔl ci dɔɔl ugun, ki ɛɛza, been tiin kibeen kaal ugun dook. ¹¹ ɲaan kaku kazuunin ɲinaante, eeci ɲaan ɛɛl irkitoowa ci magiizo eegin tuur ɔɔwa. Alan zin karoɔɲnyuɲ akaranit ɲinaante.”

¹² Ma aneek bodo Josev gɔtɔnɔgi ne, “Inoko niiga dook kibeen Benjimen buk iyeztan ci kazɔɔɔ kibeen igeet noko aneet Josev neen. ¹³ ɔɔɔ zin udukaak baaba alazɛɛt ci kanyeɪ Masire ɲina o. ɔɔɔ oobtek kaal ci acinu noko dook. Iyiyit zin ka ɔɔɔ uluugtai nɔɔɔ kiiya ɲina.”

¹⁴ Enico, otorkod niini gɔtɔni ci kazi Benjimen o ma alu, ma alu buk Benjimen ɲaati atorkodɔɔn ki nɔɔɔ o. ¹⁵ Ma atorkod buk niini gɔtɔnɔgi dook, ma acooco nɔɔɔ ɲalyaamɔ ɲaati aluwi. Ma vuruta, ozooɔ niini kibeen gɔtɔnɔgi labak.

¹⁶ Mazi avɔ aruum kaviyaawa o ivitaai gɔtɔnɔgi Josev Varo olee onin, atalo niini kibeen buk ɔl o mayaani anowɔ kibeen nɔɔɔ giye nico. ¹⁷ Ma aneek Varo Josev ne, “Duwaak gotonogu kaaryek kaal zigire, ka kimiiryozeek Kanan. ¹⁸ Anyeek kɔɔt kuluugtai baatunooɲ ki kɔrɔɔg dook kivita ɲina. ɲaan kaku kaanyi ɲinti abon avu abaayi Masire ɲina, ma kaanyi buk nɔɔɔ dayiin ci abon ma alɛɛn ki nɔɔɔ. ¹⁹ Anyeek buk nɔɔɔ kiyitit kavoolet o agurut jɔɔmane Masire ɲina, ka kɔɔt kanyaktaai baatunooɲ, ki ɲaai, kibeen dɔɔl o miliny. ²⁰ Mā anyak kaal cigeec ooɲnek looc liga, mā aanyi nɔɔɔ kiinonit, eeci kaal ci tiɲeere kaku kaanyi naana nɔɔɔ Masire ɲina o, abon ɔɔɔt.”

²¹ ɔɔɔ ni lɔɔɔɔ ci Jakob o utuguuzɔ eci ona aduyaake nɔɔɔ o, aanyek ni Josev nɔɔɔ kavoolet o agurut jɔɔmane, kibeen dayiin ci ka kadayit gɔɔla eona aduwaake Varo Josev e. ²² Aanyewun ni buk Josev nɔɔɔ dook ruumanɛ ci ɲaan colayik. Maje Benjimen aanyek nɔɔɔ zurteenen ceen kaboot iiyu (300) kibeen ruumanɛ ci ɲaan colayik eegin tuur. ²³ Ma itoonek niini baatin zigire amɔɔ, ci akɔyɛɛke nɔɔɔ kaalyan ci abon kaale o Masiru, ma itoonek buk nɔɔɔ zigire ci ɲai eegin amɔɔ ci anyak labi been dɔɔken kibeen

dayiin ci keronnyo. ²⁴ Aanyek ni niini gɔtɔnɔgi kɔtɔɔɔ, ma iloot nɔɔɔ ka calaŋ avɔ ayɔwɔ gɔɔla.

²⁵ Ɔtɔɔɔ ni niigi Masire ɔɔɔ ŋaati baatineeŋ Jakob Kanana. ²⁶ Mazi avɔ aruum looc, eneechtek niigi baatineeŋ ne, “Ŋaan Josev arogi. Nɔɔɔ nɛen ci agam Masir dook o.” Mazi azii Jakob gi nico, ajaawɔ niini kɔkɔm gi ci aduwa, eeci alaŋ niini gi ci aduwa niigi o ajeez. ²⁷ Mazi avɔ oobek niigi nɔɔɔ kaal o aduwaak Josev nɔɔɔ, ma acin buk niini kavoolet ci itoonak Josev nɔɔɔ Masire ka kivita kooti nɔɔɔ o, abada ziniz, agama ni ɔɔɔ nico. ²⁸ Ma azi ne, “Ŋaan bar ŋeeran Josev arogi. Inoko zin kejeeza alaŋaan bodo kajine. Abon zin kaka kacin nɔɔɔ ŋaan kadaak o.”

Avɔ Jakob kibeem ɔl o kɔɔɔ onin Masire

46 Acab ni Jakob kaal ogin dook, ma ŋaaz aka ŋao kazi Biirceba, ook ni ataab Tammu o baatin Aizak todoyooyi ŋinaante. ² Ma baal, otowo Tammu nɔɔɔ kaale ci acin ɔɔwa, ma aneek ne, “Jakob, Jakob.” Ma adeceek niini nɔɔɔ aneek ne, “Woow, aneeta nici.”

³ Eneek ni Tammu nɔɔɔ ne, “Aneeta Tammu o keen Tammu o baatun nɛen. Má aŋole ŋaati akɔye Masire gaaga. Bitɔ labak, eeci tiŋeere kaka kaanyin izi modo ci appe ŋinaante. ⁴ Ŋaan kɔɔkɔr naana kibeem ineet kava Masire ma kabadaanin didi bodo tiŋeere naana ineet. Mazi te aka adaai ŋinaante, ŋeerun Josev tɔ, ŋaan iyaŋnyin niini.”

⁵ Uluugɛtɔ ni Jakob ki ɔl ogin, otoŋit ŋinti kazi Biirceba noko. Aarek waanice lɔɔɔɔ ogine nɔɔɔ ki ŋaai, kibeem dɔɔl o miliny kavoolet o agurut jɔɔmane baal itoonak Varo nɔɔɔ e. ⁶ Uluugti ni buk niigi tiin ki ɛɛza kibeem kaal ugeec anyak looce o Kanan dook ooti Masire. ⁷ Ma aloŋan Jakob ɔl ogin dook akɔyi Masire, ŋeerigin ki dɔɔl o ŋeerigin, kibeem beenyigin. ⁸ Ɔl zin o kɔɔɔ o Jakob baal ɔɔkɔr ki nɔɔɔ avɔ Masire e nɛen ceegi.

Roben ween abuu, ⁹ ki dɔɔl ogin: Inok, ki Palu ki, Ezron kibeem Karmi. ¹⁰ Simiyan ki dɔɔl ogin: Jemuwel, ki Jamin, ki Owad, ki Jakin, ki Zowar kibeem Ɔɔl ween yaatine doole ci ɔl o Kanan.

¹¹ Livai ki dɔɔl ogin: Gercon, ki Kowaz, kibeem Merari. ¹² Juda ki dɔɔl ogin: Er, ki Onan, ki Cela, ki Perez, kibeem Zera. Maje lɔɔɔɔ cigine

ramaan, Er kibe'en Onan, adaayito waanice niigi looce o Kanan. Maje Perez anyak dɔɔl ram: Ezron kibe'en Amul. ¹³ Isakar ki dɔɔl ogin: Tola, ki Puwa, ki Jacub, kibe'en Cimiron. ¹⁴ Zebulon ki dɔɔl ogin: Sered, ki Elon, kibe'en Jaliil. ¹⁵ Zin nicigi dook lɔɔɔɔ o arita ɲaa o Jakob een abuu kazi Leya looce o kazi Padan-Aram, anyak buk waanice niini bɛɛnyin ci kazi Dina. Eegin zin dɔɔlya o Leya kibe'en dɔɔl o dɔɔl ogin dook, eetoma kamɔto ki iiyu.

¹⁶ Gad ki dɔɔl cigin: Zepon, ki Aagi, ki Cuni, ki Ezibon, ki Eri, ki Arodi, kibe'en Areli. ¹⁷ Acer ki dɔɔl ogin: Imna, ki Iciva, ki Icivi, ki Beriya, kibe'en ɲɔɔni lɔɔɔɔ nicoko ci kazi Sera. Anyak Beriya dɔɔl ram: Ibar, kibe'en Malkiyel. ¹⁸ Zin nicigi dook, dɔɔl o Zilpa ween ɲaa o Jakob aavtiz een gabareen baal aanyek Laban bɛɛnyin Leya e. Eegin niigi dook amɔnki tɔɔrkɔnɔm.

¹⁹ Maje ɲaa o Jakob kazi Racel, arita waanice lɔɔɔɔ ram: Josev kibe'en Benjimen. ²⁰ Maje Josev Masire, anyak lɔɔɔɔ ram: Manasa kibe'en Ivirayim o arita ɲaawe onin kazi Asenat, een tinaati Potivera ween alaan o ceez o jook o kutuur o kazi Iliyopoliz. ²¹ Maje Benjimen anyak dɔɔl cigin: Bela, ki Beker, ki Acibel, ki Gera, ki Nayaman, ki Eyi, ki Roc, ki Mupim, ki Upim, kibe'en Arid. ²² Nicigi dook, lɔɔɔɔ o arita ɲaa o Jakob kazi Racel, kibe'en dɔɔl ci dɔɔl ogin nɛɛn. Eegin niigi dook amɔto wec.

²³ Anyak buk Dan ɲɛɛrin ci kazi Ucim. ²⁴ Navtali ki lɔɔɔɔ ogin: Jaziyel, ki Guni, ki Jezar, kibe'en Cilem. ²⁵ Nicigi dook, lɔɔɔɔ o Bila ween ɲaa o Jakob aavtiz een gabareen baal aanyek Laban bɛɛnyin o kazi Racel e nɛɛn. Eegin niigi dook toorgerem.

²⁶ Eegin dɔɔlya ci Jakob baal aluugi akɔyi Masire o dook, eet iiyu ki tɔɔrkɔnɔm (66), maje bar ɲaai o ɲɛɛrigin alaɲ akeebonek. ²⁷ Mazi karom dɔɔl nicoko kibe'en lɔɔɔɔ o Josev baal aritaai Masire e, eegin niigi dook eet iiyu kamɔto (70).

Jakob kibe'en ɔl o kɔɔɔɔ onin Masire

²⁸ Ɔɔto ni zɛɛ ma gɔɔla, itoonun Jakob ɲɛɛrin o kazi Juda karaye kook kijin Josev gɔɔl ci ka kooti ɲaati kazi Gocɛn o. Mazi avɔ aruum niigi Gocɛn, ²⁹ aanyek Josev eet oma kanyaak nɔɔnɔ kavool, otoduun ni niini kavool onin agurut jɔɔmane, ma akɔ ɲaati kazi Gocɛn noko, ka kɔɔt kuruumto ki baatin Jakob ɲinaante. Ook ni Josev zɛɛ mazi acin baatin, otorkod niini nɔɔnɔ azene dook, ma

aluweek ɔɔɔt ɛɛ. ³⁰ Ma aneek Jakob Josev nɛ, “Inoko katalɔ ɔɔɔt ɛɛ, inoko zin mā kadaai ŋaati kiciniin ŋaan arugi o, abon labak.”

³¹ Eneek ni Josev ɔɔɔɔɔgi kibeɛn ɔl o kɔɔɔɔg o baatin nɛ, “Aanycaŋ kook kuduwaak Varo, keneek nɛ, ‘Ivita ɔl ween ɔɔɔɔɔga kibeɛn ɔl o kɔɔɔɔg o baaba dook looce o Kanan, ivitaayan niigi aneet ŋina. ³² Zin niigi laadun ɔl ci towawiinto. Uluugtai zin niigi tiin, ki ɛɛza, kibeɛn kaal ugeec anyak dook ŋina.’ ³³ Tedeec mā awuyuun Varo ma ajinuun aneekuŋ nɛ, ‘Gɔɔn laadun niiga alinliŋnyu naagin?’ ³⁴ Eneektek nɛ, ‘Keegina naaga gabara cugune o ɔl ci towawiinto laadun baale kidicɛɛta e, kiyo buk baale jijitigaacak e.’ Mā aneeku nɔkɔ, aanyuŋ koca abaayit Gocena ŋina, eeci ɔl ci Masiru o apɛɛz ɔl ci abal tiin kibeɛn ɛɛza o, ma alaŋ arɔɔŋ koromte ki nɔɔɔɔ.”

Aduwaak Josev Varo kuuni o baatin

47 Ooyi ni Josev ɔɔɔɔɔgi ceen tuur ma akɔ ayeelek Varo, ma aneek Josev Varo nɛ, “Ivita baaba kibeɛn ɔɔɔɔɔga dook looce o Kanan. Aluugane tiin, ki ɛɛza kibeɛn kaal ugeec anyak dook. Inoko zin aal Gocena.”

³ Ijin ni Varo ɔɔɔɔɔgi Josev eneek nɛ, “Gɔɔn laadun niiga alinliŋnyu naagin?”

Ma abɛɛɛke niigi nɔɔɔn aneek nɛ, “Keegina naaga gabara cugune o laadun ɔl ci towawiinto kiyo baale jijitigaacak e.

⁴ Karooŋnya zin rak kivita kabaakta ŋina, eeci ɛbɛɛye magiz ɔɔɔt ɛɛ looce ci Kanan neke, ma buk ɔkɔma arte ci ka kegeec kaala ŋinaante. Inoko zin tiriteet gabara cugun o, nyeet kabaakta Gocena ŋinaante.”

⁵ Eneek ni Varo Josev nɛ, “Gi ci avuunakin baatune kibeɛn gotonogu noko abon ɔɔɔt ɛɛ. ⁶ Inoko zin looci ci Masiru o izi buk looc cineeŋ. Aanyek nɔɔɔg kabaayitɔ Gocena labak, eeci een looc ci abon amadi. Inoko zin buk karoon mā anyak ŋaatineŋ ɔl ci towawiinto abon azooni tiin kibeɛn ɛɛza juruun, aanyek buk koca nɔɔɔg kivita kabalteeyan tiin kibeɛn ɛɛza ogan.”

⁷ Anyaa ni buk Josev baatin Jakob kiiyak Varo, ka kiiya kicin Varo nɔɔɔn. Amayuuk ni Jakob Varo.

⁸ Ma ajin Varo Jakob aneek nɛ, “Anyei irkitook izɔk?”

⁹ ɛbɛɛɛke ni Jakob nɔɔɔn eneek nɛ, “Kanyawa irkitook ceen kaboon ki eetom kamɔtɔ (130). Ma irkitoowa nicigi tɔɔnye, ma

© 1996 David C. Cook

Aruumɔ Jakob kibeen alaan o Masiru (47:7)

kanyaye piiryakzet ci ger ɔɔɔt, alañ atooɔ kibeen irkitook baal jjiitigan meelik e.” ¹⁰ Amayuuk ni bodo Jakob Varo zɛɛ ɔɔɔ ni.

¹¹ Aanyek ni Josev baatin kibeen gɔtɔnɔgi kabaayito Gocena, ma aanyek tɔɔ ci ka kabaakti kizi cineen ɲinaante ebaal aduwaake Varo nɔɔɔ e. Ajɔɲɔ waanice ɲinita kibeen ɲino kazi Ramsis, ma een ɲinti abon ɔɔɔt ɛɛ looce o Masiru dook nɛɛn. ¹² Aanyewun ni Josev baatin, ki gɔtɔnɔgi, kibeen ɔɔ o kɔɔɔɔg o baatin dook dayiin ci alɛɛnɔ ki nɔɔɔg dook.

Abeeki tarjo Masire

¹³ Ɛmɛda ni tarjo izi appe ɔɔɔt ɛɛ, makacin ɔkɔma dayiin loocowe dook. Ma apiirna ɔɔ o Masiru kibeen ɔɔ o Kanan buk tarjowe nico. ¹⁴ Ataalek ni Josev ɔɔ dook labi, ma alota guruuc dook olee o Kanan, kibeen Masire buk, ma akɔ aarek ceez o Varo. ¹⁵ Mazi ɔɔt idicaai guruuca olee o Masiru kibeen olee o Kanan buk, ivitaak ɔɔ o Masiru dook Josev, ma avu aneek nɛ, “Idicaai guruuca ogaacak, karoonɲa zin dayiin, má aanyet kakaranta magiz.”

¹⁶ Eneek ni Josev nɔɔɔg nɛ, “Mā idicaai guruuca, anyaktaayan tiin, karabɔɲ een ɛɛza, ɲaan kaku kabalyeekun labine.” ¹⁷ Anyaakta

ni ɔl didi tiin, ki ɛza, ki joomanɛ, ki zigire ka kivita kabaliyai labi, ma abalyeek Josev ɔl labi tiini, ki ɛzai, ki joomanen kibeem zigiren irkite nice dook.

¹⁸Ma irkite ci ano goon o, ivita ɔl bodo, ma avu aneek Josev ne, “Alaan onaan, inoko akom gi ci ka koroodin naaga ineet, idicaai guruuca ogaacak dook, ma buk kaala ogaacak kabala dook, wɔɔɔ ɲaatun. Okoma zin bodo gi ci kanyaka ka kabaliyaaya labi, izi ageeta ele doon kibeem tɔɔ ogaacak kabaaka. ¹⁹Má aanyet zin kadaakta magiz ineet kebereen noko kotonɲaawa tɔɔ cigaacak kabaaka o kizi ligoonya. Taalet ageeta ele kibeem tɔɔ cigaacak kabaaka o kizita gabara ci Varo, ka buk tɔɔwa cigaacak o kiziti cigin. Abon aanyet labi ci ka korogta, kibeem buk doowo ci ka kodokta.”

²⁰Ataalak ni Josev Varo manɛen o Masiru dook, eeci adaneek magiz ɔl o Masiru dook kataalɔi tɔɔ ugeec, eeci ebeye magiz Masire wɔɔɔ. Iziti ni tɔɔwa dook ci Varo doon. ²¹Aanyek ni Josev ɔl kiziti gabara ci Varo loocowe ci Masiru o dook. ²²Maje viten o abaayi alaata o ceezi o joowanɛ o Masiru, alan Josev ataal, eeci aanyek goon Varo nokoɔ dayiin tup noko. Zin giye nico, alajaan niigi tɔɔ cigeecek o ataalin. ²³Eneek ni Josev ɔl ne, “Inoko kataalawun igeet dook, kibeem tɔɔ ugooc, ka iziti kaal ci Varo. Ooti zin doowo koko ka wɔɔ odokti manɛen. ²⁴Zin tiyeere itene ci teedinto e, enjerit labi ci atɛdanu o laak tuur, odomta lɛlen codoi leleneete ceen tuur noko aanycek Varo. Maje lɛlen ceen wec o iyanɲtek eleeti cugooc o, ki ɔl o koroogjok ugooc dook, ka adayit oogi, ka ogeen kiziti doowo.”

²⁵Eneektek ni niigi nokoɔ ne, “Alaan onaan, inoko niina orogozeet ageeta didi, katalniina zin ɲaatun wɔɔɔ. ɲaan zin keegina gabara ci Varo labak.” ²⁶Uduwa ni Josev ricaniin ci tɔɔwaawu noko, ma ayeedek looc kibil looce o Masiru dook, ka koneec ɔl. Ka goon keɲertaak niigi Varo labi lɛlen codoi leleneete ween tuur irkitook dook. Utuguuzo ni niigi noko. Emɛda ni ricaniin nici ibil noko zɛɛ been inoko o. Maje alaata o ceezi o joowanɛ o Masiru alan niigi noko agoon, eeci tɔɔwa ugeec ɲaan kaanycozek Varo.

Aduwaak Jakob ɲeerin Josev zɔɔɔ ci ka kook kadawi nokoɔ looce o Kanan

²⁷Abaayito ni ɔl o Israyil looce o Masiru ɲaati kazi Gocen noko zɛɛ makacin iziti bootoro wɔɔɔ ele. Ma arit buk zɛɛ makacin

azace kiziti mēēle ger. ²⁸Ma abaak Jakob Masire irkitook amonki toorgerem zēē ma avo eegin irkitoowa ogine tiryanto kaboon ki eet ram ki toorgerem (147).

²⁹Mazi ka kizi njinti ka kaanyati niini, otowaa jēerin Josev, ma aku aneek nē, “Mā didi areezan, ija areek aziit cun o azan caan o loota, ka terkedeeyan gi ci tijeere alaŋ adayaan looce ci Masiru o njina. ³⁰Mā kadaai, mā adayaan Masire njina, miroyan zēē ma ako adayaan ŋaabaal adawiin jijitigane looce o Kanan e.”

Ǝbedēke ni Josev nōnō eneek nē, “Ŋaan kagoon eci aduwaane o.”

³¹Ma azi bodo Jakob nē, “Terkedeeyan zin mā didi tijeere agoon nōkō.”

Eneek ni Josev nōnō nē, “Ii, baaba. Kagoon didi tijeere nōkō ele.”

Idiŋdiŋan ni Jakob Maanyi ŋaati akani ŋuum keerca ɔɔ katanu keerca nōkō.

Amayuuik Jakob logɔɔz o Josev

48 Ma vuruta iitene omaan, eneechtek ɔl Josev nē, “Amɔɔr baatune.” Iyit ni Josev logɔɔz ogin, o kazi Manasa kibeen Ivirayim ka kɔɔt kicinīt jijitineen Jakob. ²Mazi azii Jakob iia jēerin Josev, agamuun ele, ma iŋaaz kaavu jeena keerce onin. ³Eneek ni Jakob jēerin Josev nē, “Baale ayelzaakan Tammu o adɔɔi kaale dook ele ŋao kazi Luz looce o Kanan, amayuuwan ni, ⁴ma aneeke nē, ‘Kaanyin katin dɔɔl ci meelik, ka dɔɔlya ci dɔɔl cugun kiziti booryok ci meelik, ma kaanyi katin nɔɔɔ looc nico kizi cineen ka kabaakti nōkō been nēen.’”

⁵Eneek ni bodo Jakob Josev nē, “Ŋeerun ci kazi Ivirayim kibeen Manasa baal aritaai Masire njina iŋaan naana Masir kiiyak e, ɛel niigi kiyo dɔɔlya ogane o, atoobɔ niigi kibeen logɔɔz ogan, Roben kibeen Simiyan. ⁶Matē katin arita logɔɔz oogi bodo, alaŋaan nicaaga eegin cigan, iziti niigi cugun doon, ma arigiz tijeere niigi kaal ŋaati Ivirayim kibeen Manasa. ⁷Kagoon nōkō o, ka kaadai yaatun Racel baal adaai Kanana ŋao ajɔŋɔ ki kutuur o kazi Ivirat, iinyaye baal kabadaane looce o kazi Padan-aram e. Awuci baale daayizi online ŋaatan

²⁰ Amayuuḱ ni nɔɔɔ iiten nice, aneek nɛ, “Awo tiḱeere ɔɔn ɔl ci Israyil noko zaar cugooc ḱaati amayuuwi ɔl oogi. Azi katin niigi nɛ, ‘Abon baai aanyin Tammu otoobto ki Ivirayim kibeem Manasa.’” Zin giye nico aanyewun Jakob Ivirayim karaye ḱaati Manasa.

²¹ Ma aneek Jakob Josev nɛ, “Inoko naana kaadadjai. Bar zin ḱaan oorkoryu niiga ki Tammu, ma amiirenuḱ tiḱeere niini igeet looce o jigitugooḱ. ²² Kaanyin zin ineet looc o abon kazi Cekem baal kɔɔra olee o kazi Amori dilanyaaye ogan e. Kaanyin ḱinite ineet, alaḱ een gotonogu.”

Ivaat Jakob lɔɔɔz ogin

49 Ma bodo vuruta otowaa Jakob lɔɔɔz ogin dook. Mazi avu aruum looc, eneek niini nɔɔɔ nɛ, “Ivita niiga dook ijoonun ka kiiya kuduwaayun gi ci tiḱeere akuunakuḱ igeet cee.

² “Iziktaḱ aneet Jakob o karitaanun igeet, olotaai ivita iziyit baatunooḱ Israyil.

³ “Roben, een niina abuu onan karitaanin ɔɔwa doolene ogan dook waanbaal ḱaan kiḱaane e nɛn.

Zin giye o ɛnɛ abuu, anyei ɛzɛt ki dɔɔyiz dook ɔɔɔt niina.

⁴ Olla zin bar abil niina kiyo tawani o aabur maama ɔɔɔt ma akɔm eet ci alaam keelit o.

Bar zin tiḱeere een ɛɛɛz, eeci baale alaḱ aḱole kuwen
onan aneet baatun, ma atanguuzu kibeem ḱaa
onan kaavtiya,

anyaayan ni alyaan ɔlaa giye nico.

⁵ “Simiyan, atoobɔ ineet kibeem gotonu Livai zinzeeti cugoocok o teny.

Avaraacnu niiga ma aruku ɔl dilanyai kadaayito gaaga nɔkɔ.

⁶ Alaḱ zin ka koromoozeyun naana igeet loteente cunooḱ,
karabɔḱ een baabaninowe cugooc ɔɔn abaabanu oroonok o.

Eeci ɔɔn aruku niiga ɔl kadaayito varaaca,
ma ateedu tiin culu rɔkɔɔlit eci olla arooḱnyu niiga.

⁷ Atoryuun baai tiḱeere Tammu igeet giye ci ɔɔn aminanḱnyu,
ma anyaku bolḱaac ci aruku ɔl kadaayito gaaga o.

Katoryuun buk naana alyā igeet kazaaneyun Tammu

loocok ci loɔɔɔ cigan noko dook.

⁸ “Juda, anaatin katin gotonogu dook ineet, ma atiitinyin ɔɔɔɔ.
Amogi katin niina modeɛn,
ma avu buk akani katin gotonogu kozonɗi looc ineet ɲuuma.

⁹ Abil katin niina kiyo maa o ɲaan miliny gɔɔn aruk kelegit,
ma akɔ uubek kɛɛɲ looc ma ɔɲ loota kiyo buk maa ween
taɲaryak o.

Anim zin kitiŋkawiin ineet ci abil ki maa ceen ɲaziizi
o ɲɛɲ?

¹⁰ Anyei katin kɛɛt ci alazeetu aziita nɔkɔ,
ma agam katin doɔɔɔ ci doɔɔ cugun alazeet nɔkɔ
zɛɛ ma aku ɛɛti^ɗ ween alaan adiŋɗiɲ ɔɔɔɔ, ma anyak alazeet dook.
Katin modeɛna loocok dook azii nɔɔɔɔ ma atiitiny nɔɔɔɔ.

¹¹ Anyer katin niina zɛɛ ma acabi zigir cun een jɔɔɔɔn keete ceen
iinaboc abon, ka kɛɛ kɛɛɛɛ ci kɛɛt nico.

Ma buk uuny katin ruumane cugun nyaana giye o ɛɛɛ bootoroc
ci aɗowa kɛɛn kɛɛɛɛ ci meelik.

¹² Amoolyai tiɲɛɛɛ niina zɛɛ ma ɣɛɣɛɛ kɛɛɛɛ, eeci een arooi ci
anyei nyaantane ci meelik.

Vɔɔɛ katin ineet nyigita cugune o per giye o aame ira
ci meelik.

¹³ “Zebulon, abaai katin niina liil otooga.

Ma een katin liil ɔɔɔɔ nɛɛ ɲinti ɛɛɛni kavooɔɔta o liilu.

Akɔ katin loɔci cune nɔkɔ zɛɛ ma aruum kutuur o kazi Sidon.

¹⁴ “Isakar, abil katin niina kiyo zigiri o aɗɔɔi

ɔɔɲ ɲao aɲɛɔɔɔn tɛɛnyita o ɛɛzawu o.

¹⁵ Mazi acin niini ɲinti ɔɔɲɛi noko abona

ma akɔm gi ci ka kɔɔɔɔɔɔ nɔkɔ,

iliiba bodo keverwɛɛt ka kitik ijo ci adiŋɗiɲ labak,

ma agama liŋliɲɔɔn ci aabur kiyo gabareɛnti.

¹⁶ “Dan, apai gɔɔn katin niina ɔɔl ugun abal juruunɲ,

^ɗ 49:10 *Aku ɛɛti*: Alaɲ zooze o Ibiro ɲinito kɛɛɲ cine juruunɲ agayi.

kiyo buk kidonji o Israyil ogɛɛn o.

17 Abil katin niina kiyo kowaat o
gɔɔn avaraaciz adete gɔɔla o.

Mazi aku jɔɔmi, aɲɛdet zooc
kukul kitaa ɛeti o atɔd jɔɔm nico kuruk looc kɔbɔrbɔr o.

18 “Maanyi onan, inoko kareeyin ineet ka ɛlaawan.

19 “Gad, aɲozoonekin katin agoryaawa,
bar zin amogi katin niina nɔɔɔɔ ma atooyei tuu.

20 “Acer, abiirna katin lɔɔci cune abaaye o kaal ci meelik abon.
Agano katin dayiin cugune o ɲaati aanyoneke ala.

21 “Navtali, abil katin niina kiyo alyaaz o gɔɔn olla avir tuwa
labak cin
ma arita jɔɔɔ o alina o.

22 “Josev, abil katin niina kiyo keet o
gɔɔn adunɲa ɲao een nyacɔɔwa,
ma alaci oto kubunɲa dɔɔdak, ma abiirna kebere o meelik o.

23 Igaanɲyakin katin modɛɛna o amarniinin,
ma avu apaanin, ma atookin paareni zinzeetine ci aabur.

24 Bar zin paarena cugune o
amɔg paaren cigeecek o,
eeci azena cugune o adɔɔi ɲaati agame paaren giye o atiritiin
Tammu onane aneet Jakob o adɔɔi kaale dook.
Nɔɔɔɔ nɛɛn ween towayoi ma een bee ween goolu karoodine
naana Israyil.

25 Nɔɔɔɔ ween Tammu o baatun nɛɛn o atiritiin ineet.

Nɔɔɔɔ nɛɛn o adɔɔi kaale dook,
amayuukin tiɲeere niini ineet tammu tiileza,
ki liilowe,

ki tiine ci meelik, kibeen buk doolene ci meelik.

26 Logo onan, ma mayuuwenet ci akuunakin ineet Tamma ɲaaten
aneet baatun o,
ajuk mayuuwenet o ajowa ɔl biyene,

baal eel to baale laadun kinatamma e zee been inoko o.
 Abon baai amayuukin Tammu ineet Josev ɔɔɔt eɛ,
 eeci eɣeraawin niini ineet ma aanyin ɔɣɔɔɔktɔ ki
 gotonogu dook.

²⁷ “Benjimen, abil katin niina kiyo kudumaanti o mooti gɔɔn,
 aruk keɛg ɣeere,
 ma yoomana aɣereek gɔɔɔgi keɛg nicoko o.”

²⁸ Gɔɔɔl zin baal ivaati Jakob ɔgɔɔɔɔɔ ogin eegin amɔɔt ram e
 nɛɛn nici. Ivaat waanice niini ɔgɔɔɔɔɔ cigin noko gɔɔn codoi ɣaatineɣ
 vaatinte ci agano ki nɔɔɔɔ. Ivita ni ɔgɔɔɔɔɔ nicigi izi gɔɔn ceeni
 ɣaatineɣ baati kidoɣ codoi kidoɣiine o Israyil eegin amɔɔt ram.

Daayiz o Jakob

²⁹ Mazi ako aadadjai Jakob ka kadaak, iricaneek niini dɔɔɔl
 ogin gi ci aneek nɛ, “Inoko izi ɣinti ka ketɛɛdi. Mā kadaai, ɔɔɔt
 adayaɣ boote o jijitigan abil mane o eet o kazi Evron ween boorit
 o ɔɔl o kazi Ait. ³⁰ Abil bɔɔt nica mana ɣao kazi Makpela aɣɔɣɔɔ ki
 Mamira looce o Kanan. Ataala baale laadun Ibrayim bɔɔt kibeɛn
 mana buk eete o kazi Evron ween boorit o ɔɔl o kazi Ait, ka kizi bɔɔt
 cin dawiinto. ³¹ Nica zin ɣinbaal adawiin Ibrayim kibeɛn ɣaa onin
 kazi Sara, ki buk Aizak kibeɛn ɣaa onin kazi Rebeka e nɛɛn. Ma
 vuruta, kiiya kadawe buk ɣaa onan kazi Leya. ³² Ataala waanice
 Ibrayim bɔɔt kibeɛn mana buk olee o kazi Ait.” ³³ Uduwaak ni Jakob
 dɔɔɔl zoɔɔɔɔ nicoko mazi oodotiz, onyoma ɔɔɔ ma ɔɔɣ loota keerca
 eteedun ni.

Iyaɣɣinet o Jakob

50 Mazi ako acin Josev etɛɛd baatine, itaak baatin ma alu ɣaati
 acooci. ² Ma vuruta, uduwaak akiimane kuɔuutek baatin
 aɣɔɔ ka calaɣ ame. Utuguuɔɔ ni niigi nɔɔɔ. ³ Uɔuuteke ni niigi
 Jakob aɣɔɔ iinya eet ram, eeci nicigi iinya o gɔɔn laadun aɔuuteke
 akiimane ɔɔl o adaai aɣɔɔ nɛɛn. Ma alu ɔɔl o Masiru Jakob iinya eet
 iiyu kamɔɔt. ⁴ Mazi avɔ adicaai iinya ci luwaanto o, eneek Josev ɔɔl o
 mayaani anowo ki Varo nɛ, “Mā areɛɛɣ ma atalniinu ɣaatan, ooti
 otog ci kitoonei Varo cee. ⁵ ɔɔɔt eneektek nɔɔɔɔ nɛ, azi Josev nɛ,
 ‘Titene baal aadadjai baaba ka kadaayi e, aricaneekan gi ci ka kook

kadawi nɔɔɔŋ ɲaabaal utuguuwak niini ɛle laadun looce o Kanan e. Nyaan zin gɔɔl ci kako kiiyaŋe baaba ɲinaante. Mā kook kiiyaŋa baaba, ɲaan kabada.” Ooti ni ɔl molook nico ɲaati Varo.

⁶ Itoonek ni Varo Josev otog ci aneek ne, “Bitɔ iyaan baatun ɲinaante labak eci da aricaneekin niini ineet ka terkedɛɛke nɔɔɔɔ zɔɔɔ nico o.”

⁷ Itiŋa ni Josev ka kook kiiyaŋ baatin looce o Kanan, ɔɔrkɔr waanice niini kibeɛn ɔl o mayaani anowɔ ki Varo dook, kibeɛn ɔl ween alaɔ o Masiru dook. ⁸ Ma ɔɔrkɔr buk ki ɔl o tatoog onin, ki gɔɔɔɔɔgi kibeɛn ɔl o kɔɔɔɔɔ o baatin dook. Ma oɔɲɔneek looc ɔɔɔ Gocɛna dɔɔɔɔ o miliny, ki tiin kibeɛn ɛɛza doon. ⁹ Atɔd waanice ɔl ogeɛn kavoolet o agurut jɔɔmane, maje ogeɛn atɔd jɔɔmane ma awɔ niigi dook kiziti koolen ci appe.

¹⁰ ɔɔɔ ni zɛɛ ma avɔ aruum ɲino gɔɔɔn uurtane ɔl labi kazi Atad o ajɔɔɔɔɔ liil o Jordan. Omonit ni rak bodo utuluuɔɔ Jakob ɲinaante kegerenyit zɛɛ ma awuci zinzeeti. Ma alu buk Josev baatin ɲinaante iinya toorgerem. ¹¹ Mazi acin ɔl o looc o Kanan nɔɔɔɔ alu nɔɔɔ, izitɔ ne, “Anyak ɔl ci Masiru noko luwa ci daayizo appe ɔɔɔɔ.” Gi ci zin akanɔɔneke ɲinti ajɔɔɔɔɔ ki liil ci Jordan noko zaara ci kazi Abel-Masir^o o nɛɛn.

¹² Utuguuɔɔ ni didi lɔɔɔɔɔ o Jakob gi baal aricaneek baatineɛn nɔɔɔɔ e. ¹³ Ooti ni didi niigi baatineɛn looce o Kanan, ma avɔ iyaŋ boote baal ataala Ibrayim ɲaati Evron ween boorit o ɔl o kazi Ait ka kizi ɲintineɛn gɔɔɔn dawiiɔɔ nɔɔɔ mane o abil ɲao kazi Makpela o ajɔɔɔɔɔ ki Mamira e. ¹⁴ Mazi ako iyaŋ Josev baatin, abada ki gɔɔɔɔɔgi, kibeɛn ɔl baal ɔɔrkɔr ki nɔɔɔɔ ka kɔɔɔ kadaac baatin e dook, abadaak Masir.

Iloot Josev gɔɔɔɔɔgi ka calaŋ anyak ɲoliin

¹⁵ Ma vurute o ipiirai Jakob, anyayit gɔɔɔɔɔgi Josev ɲoliin, ma anɔ ne, “Bar bɔŋ katin Josev aborneeket nɔɔɔ, ma acaaca kaal baal kagoonek naaga nɔɔɔɔ ger e?” ^{16–17} Itoontek ni niigi Josev otog ci aneek ne, “Baale mā ɲaan arogi baatinaai e, aneeket ne, ‘Abona iilaleku Josev ka kotoŋ oŋeɛc unoŋ baal agooneku nɔɔɔɔ kaal o ger e ka calaŋ aada.’ ɛlaawet zin da toŋeeyet oŋeɛc onaŋ baal

^o 50:11 *Abel-Masir*: Kazi keɛŋ cin Ibiroye ne, luwa ci ɔl o Masiru.

kagoonekin kaal o ggr e, eeci keegina buk naaga gabara ci Tammu o baatun.” Mazi ako aruum mɔɔɔyi nɔci Josev, utuluu.

¹⁸Ma iitene omaan, ivitaak gɔtɔnɔgja nɔɔnɔ, ma avu akani ɲuumbi looc nɔɔnɔ ɲuuma, ma aneek nɛ, “Keegina naaga gabara cugun.”

¹⁹Eneek ni Josev nɔɔɔɔ nɛ, “Má aŋoliinan gaaga, alaŋ keen naana Tammu ka kapayeeyuŋ gerziitin. ²⁰Arooŋnyu didi waanice niiga utuguuzeyaŋ gi ci ger, bar zin Tammu abaliwuun gi nice kizi gi ci abon, ka korogoz ɔl ci meelik magiiza kiyo inoko o. ²¹Akɔm zin niiga gi ci ka otoŋole. Ŋaan kazuunuŋ igeet ki dɔɔl ugooc.” Itilo ni Josev gɔtɔnɔgi, ma oobek kaal zɛɛ makacin alalit zinzeeti.

Daayiz o Josev

²² Abaayit፣ ni Josev kibeen ህገ ወ ኦርኖጋ ወ baatin dook Masire ስብሰባ ወህን ክል. Ma arogi ደይ, ma aruum irkitook ceen kaboon kamoto (110), ²³ ma acin buulok iyyu doolene ወ ስብሰባ ወ ስብሰባ ወ kazi Ivirayim. Ma buk acin ስብሰባ ወ Makir ween ስብሰባ ስብሰባ ወ kazi Manasa, ma aanyek niini ስብሰባ ci Makir noko kiziti ስብሰባ ስብሰባ ነይ.

²⁴Mazi agawuun Josev izi njinti ka kadaayi, eneeƙ gɔtɔnɔgi ne, “Izi inoko njinti ka kadaayi, ŋaan zin didi tiŋeere atirituuŋ Tammu iġeeť. Aaranuŋ katin niini iġeeť looce nico, ma akoyuuŋ looce baal aterkedeek Ibrayim, ki Aizak kibeen Jakob e.” ²⁵Ma aneeƙ bodo Josev gɔtɔnɔgi ne, “Ayituuŋ didi tiŋeere Tammu Masire ŋina zεε been looc o Kanan. Mazi awooyu, abona buk avoyu ame cigan o ka ɔɔto iiyanit ŋinaante.” Aanyek ni Josev nɔɔgo kitoonit Tammu ka kuzuuti zɔzɔ ci aduwaak nɔɔgo noko.

²⁶ Adaak ni Josev Masire njinaante ḡaati izitḡoi irkitoowa oḡine kaboon kamḡḡo (110). Ma aḡuutek akiimaḡe aḡeḡo ka calaḡ ame. Aaryek ni ḡḡ nḡḡḡ loidoḡ o adikir ḡḡḡn iyaḡiḡ ḡḡ o adaai.

Werege o

Luugjo

Zɔɔz ci akati werege nico

Azɔɔz weregeewi nicini zɔɔz ci ɔl o Tammo eegin Israyil, ano weregeewi nicini zoosok o azɔɔz weregeewi o Kanaanto. Waanice Israyila gabara ceen mirɔk looce o Masiru niigi dook, izik ni Tammu ɲaryiin uneen arɔɔɲi tirtɛen. Eɲera ni Tammu Muses kizi alaan cineen ma aanyek nɔɔnɔ dɔɔyiz ci ka kuduunai nɔɔɔ dook Masire. Mayo nuun bar waanice ɔɔɲai niigi gidɛenta laadun ɔɔɔɔ labak e, anyak waanice kaal ci meelik ger apiirnane nɔɔɔ ɲaabaal awɔyi niigi balala avɔyi looce o Kanan baal aterkedeek Tammu nɔɔɔ ka kook kaanyek e. Laak ci meelik ger calaɲ azikni niigi zɔɔz o aduwaak Tammu nɔɔɔ. Mazi avɔ aruum bɛɛ o kazi Sinai aanyek Tammu Muses lootinok ci ka kuzuuti ka kabaayito niigi goole o arooɲek Tammu nɔɔɔ kabaakti. Uduwaak ni Tammu nɔɔɔ zoosok ci ka kidiɲɲiantanti niigi nɔɔnɔ kibeen ɲɔɔl ci ka ketɛɛnycai ɲinti ka kivita kutuguuzeke alaata ugeec ceez o Tammo Tammu todayook.

Maatiz ci ɔl o Israyil Masire

1 Zaar ci lɔɔɔɔ o Israyil^ɔ baal ɔɔrkɔr ki baatineen avɔ Masire ki dɔɔl ugeec ɲaane buk e ceegi: ²Roben, ki Simiyan, ki Livai, ki Juda, ³ki Isakar, ki Zebulon, ki Benjimen, ⁴ki Dan, ki Navtali, ki Gad, kibeen Acer. ⁵Eegin waanice lɔɔɔɔ o Jakob ki dɔɔl ugeec dook kuruum buk Josev baal aavu Masire laadun e, eet iyyu kamɔɔ.

⁶Abaak waanice Masire zɛɛ makacin aanyatito Josev, ki ɲɔɔnɔɲi dook, kibeen ɔl baal ɔɔ nice e dook lai. ⁷Itirit ni waanice Israyila ɔɔɔt ɛɛ kazace zɛɛ makacin ibitizit looc Masire ɲɔɔ.

⁸Enice, iyya agamuun looc Masire alaani ci colai calaɲ niini Josev aga. ⁹Ma aku aneek ɔl ogin ne, “Icinit di! Iziti Israyila meele ger adaalawet ma anyayit dɔɔyiz calaɲaan katoobɔne. ¹⁰Abon

^ɔ 1:1 *Israyil*: Kazi bodo zaar oogi ne Jakob.

kabaaban zɔɔz cineen juruun ɣɛnyiza, mǎ koon ɔɔɔɔ nɔkɔ, azaci tiŋeere niigi zɛɛ mǎ aku ɔɔɔɔ, arom eleeti ki modo ogaac kɔɔɔ ma ooryet ma aluug looce cinaai o.”

¹¹ Ivita ni aaryak alaati ci abal ɔɔɔɔ liŋliŋɔɔnta, ka kigidit ɔɔɔɔ kaanycek kiliŋliŋit liŋliŋoonok ci aabur. Ma adaŋeek ɔɔɔɔ keteenyit kutuur o kazi Pitom kibeem Ramsis kiziti kutuuryok ci alaan o Masiru kazi Varo, ka kiziti viten ci ɔɔɔɔ iyaŋi kaal cigin.

¹² ɔɔɔɔ mǎ agid Masira ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ nɔkɔ, bar arit ɔɔɔɔ ɛle kiziti mɛɛle kazaantozek Masir dook makacin otoŋole Masira, amartɔɔɔ ni ɔɔɔɔ. ¹³ Igidit ni ɔɔɔɔ aanycek kiliŋliŋit ɔɔɔɔ ɛle. ¹⁴ Adaŋeek niigi ɔɔɔɔ kutuguuza tegerem, ma aŋɔɔɔɔ tɔɔɔ ci teenyinto, ma eevek ɔɔɔɔ manɛen kɔɔɔ zɛɛ ma amaati kacanɔkayeek baayizi ɔɔɔɔ ɛle.

¹⁵ Iricaneek ni alaani o Masiru ŋaai ceen Ibiro^P ci kazi Civra, kibeem Puwa, ci ɔɔɔɔ agama ɔɔɔɔgi dɔɔɔ gi ci aneek nɛ, ¹⁶ “ɔɔɔɔ mǎ agamaanu ŋaai ceen Ibiro o dɔɔɔ, icinit zɛɛ mǎ een logooz uruyit kadaak, mazi ŋaya otoŋit korog.” ¹⁷ Bar giye o aŋoliin ŋaai nicigi Tammu alaŋaan alinliŋi niigi zɔɔɔ ci aduwa alaani o, otoŋit niigi ŋaati aruyi dɔɔɔ ci maacik o kadaayito.

¹⁸ Mazi avɔ agɔɔɔ nɔkɔ, otowo alaani ɔɔɔɔ ma akɔ ajin aneek nɛ, “Agoonu nɔkɔ naa? Utunɔtu dɔɔɔ ci maacik o korogit naa?”

¹⁹ Mazi akɔ azi nɔkɔ, eneekeɔ niigi ɔɔɔɔ nɛ, “Alaŋ ŋaai ci Ibiro o ɛɛ kiyo ŋaai ci Masiru o, niigi ŋaai ci adɔɔɔ ci aboke ɔɔɔɔ okkaan cineen, ookcai ɔɔɔɔ niigi iŋaan naaga kuruumta.”

²⁰ Amayuuk ni Tammu ŋaai ceen ram agama ɔɔɔɔgi dɔɔɔ noko, ma azaci Israyila kiziti mɛɛle ɔɔɔɔ. ²¹ Ma giye o aŋoliin ŋaai nicigi Tammu, aanyek buk Tammu ɔɔɔɔ koroogjok cigeec, kibeem dɔɔɔ ci eleeti ugeec ɛle.

²² Iricaneek ni Varo ɔɔ ogin dook gi ci aneek nɛ, “Odomta dɔɔɔ ci Ibiro aritaai maacik o dook ujukteek liil ci kazi Nil noko kutudude, otoŋit ci ŋai o doon korogit.”

Tiryaan o Muses

2 Anyak waanice eet ci kidon o Livai ci aroce kidonɛ ci Livai noko ɛle, ² ma aku arita ŋaa niki logo ci alina ɔɔɔɔ ɛle. Mazi acin yaatine ɔɔɔɔ alina nɔkɔ, oroodun niini ɔɔɔɔ ceeza nyɛɛlowɛ iiyu.

^P 1:15 *Ibiro*: Israyil ɛle nɛɛn.

³ Bar mazi ako acin alajaan anim kəwədd doole ceeza, iiya odoma luuli ci ɛɛnycai kornɛɛni, idilun zɛɛ aarewun doole, ma ako ataadek awaar maam otooga liile o kazi Nil. ⁴ Maje ɲəwɲi doole nico abil rɛɛna aɲaamnek ka kicin karabɔɲ anyak gi ci akuunak doole.

⁵ Maje tinaati Varo ako liila raaninet, oneec ni gabara ogine ɲaiyeek liil otog, ma acin niini luuli ci abil awaare eecitɔ, itoon ni gabareen codoi kook kanyaak nɔwɔ. ⁶ Mazi aku akol niini luuli, ajowa anyak doole ci miliny maaci alu eecitɔ. Acin ma awucneek gi ci miliny noko nɔwɔ, ma azi nɛ, “Nici doole ci ɔl ween Ibiro.”

⁷ Eneek ni ɲəwɲi doole tinaati Varo nɛ, “Kook kotowaayin ɲaa ci arɔwkti ɲaane o Ibiro ka kiiya kitirowaayin doole nico labak?”

⁸ Ɛbɛdɛɛke ni niini nɔwɔw eneek nɛ, “Ii, bitɔ jaai.” Ook ni doole ma ako awaa yaatin onin arita e ɛɛ. ⁹ Eneek ni tinaati Varo ɲaa nico nɛ, “Ore, bitɔ tirowaayan doole nico ɲaan gɔwɔn karuweekin guruuc.” Odoma ni ɲaa nici doole ooyi ɔwɔw ma ako irokta nɔwɔ. ¹⁰ Mazi ako adikir doole, iiya ooyi yaatine ɲaati tinaati Varo ka kizi ɲɛɛrin. Akateek ni nɔwɔw zaar ci kazi Muses[†], azi nɛ, “Kacalwa maami.”

Avir Muses ako Midiyana

¹¹ Mazi ako adikir Muses, itiya iitene coo ook icin ɔl ogin Ibiro ma ako amada nɔwɔw agide adajeek ɔl liɲliɲoonok ci aabur apiirnane

© 1996 David C. Cook

Acin Muses eet ceen Masireen aruk eet ceen Israyilen (2:11)

[†] 2:10 Muses: Kazi keɲ cin Ibiroye nɛ, acalwaa.

ጋጋጋጥ ይደ. Ma acin eet ceen Masireen aruk eet codoi olee cigin Ibiro noko. ¹² Mazi abuudi niini acin looc akom ጋ, enico ይደ uruk eet ceen Masireen noko kadaak ma ako abun kazaaci. ¹³ Ma iitene ci ano ጋጋጋጥ o, uduun bodo ma ako amada ጋ ceen Ibiro een ram aruwo niigi maany, ma aneek ci abac ጋጋጋጥ o ነ, “Arui goon niina maany naa?”

¹⁴ Ma aneek ደጥጥ nici ንጋጋጋጥ ነ, “Aanyin alazet ci ka ija roonet ageeta o ገነድ? Aroon ka ija ruyaana kadaak kiyo balawaaz arui eet ween Masireen kadaak e?” Mazi azii Muses gi nico ጋጋጋጥ looc, abaaban ni izi ነ, “Agaac ጋ gi baal kagoon e.”

¹⁵ Mazi ako azii Varo gi ci ጋጋጋጥ Muses noko, oroonun kuruk ንጋጋጋጥ kadaak, iviruun ni Muses ook abaak looce o ጋ o kazi Midiyan. Mazi ako aruum looc nice, ook iitene omaan aavu tuuk ci ጋጋጋጥ ጋጋጋጥ ጋ kabanyca. ¹⁶ Ivita ni doolya ci ገaiyeek ceen toorgerem ci eet ceen alaan ci ceez ci jook ci looc o Midiyan, ma avu ጋጋጋጥ maam ma buk abitiz nyatapar ci awodzi ደዳ o baatineej. ¹⁷ Ivita ni ጋ ogeen ci oowa ደዳ otooyit ንጋጋጥ ገaati awodzi ደዳ noko. Itiገa ni Muses ደዳ dool nicoko, ma awodzeek ደዳ cigeec o.

¹⁸ Mazi avo amiiri ጋጋጋጥ, ijinuun baatineej Jetiro^s ንጋጋጥ eneek ነ, “Mate waanico abadaanu kataman ንጋጋጥ?”

¹⁹ Ma aneek niigi baatineej ነ, “Anyak uyen eet ceen Masireen ደገገገጥ olee o ጋጋጥ towawiinto ajuraaket maam o ma ጋጋጋጥ maam ma buk awodzeeket ደዳ.”

²⁰ Ijинуun ni baatineej ንጋጋጥ eneek ነ, “Aavi inoko niini alya ገaadan? Oonገneku zin bodo looc tuwa naa? ጋጋጥ utuya ka ivita oroonገገጥ kaal ci adak.”

²¹ Agama ni Muses kiiya kabaak korge nico ma aanyek Jetiro ንጋጋጥ doolene ogin e, beenyin ci kazi Zipora kiriyi. ²² Itiraak ni Zipora ንጋጋጥ logooz, ma akaneek Muses ገደገገጥ nico zaar ci kazi Gercom^t, azi ነ “Kiize mirooi looce culu.”

²³ Abaawun ni Muses Midiyana irkitook ci meelik zee makacin adaak alaani o Masiru. Maje Israyila agide zee makacin ocolotita, eeci alinገገጥ ገገገገጥ ci aabur ጋጋጋጥ, utuluuzo ni luwa ci arጋገጥ tirtreen, uruum ni luwa nici Tammu giye o alinገገጥ niigi ገገገገጥ ci aabur ጋጋጋጥ. ²⁴ Iziwuun ni Tammu luwa uneej ma aada terkediin onin ki

^s 2:18 *Jetiro*: Kazi bodo zaar oogi ነ, Rewel.

^t 2:22 *Gercom*: Kazi keej cin Ibiroye ነ, mirooi ገገገገጥ.

Ibrayim ki Aizak kibeen Jakob. ²⁵ Icinuun ni Tammu Israyil ma awucneek nɔɔɔɔ.

Awo Tammu Muses

3 Ma iitene omaan, otowawɔ Muses, oowa ɛɛza ci baatin ween kaav kazi Jetiro ween alaan o ceez o jook o looc o Midiyan. Ma anowi Muses ɛɛza balal keɛɛ zɛɛ ma ako aruumi bɛɛ o Tammu kazi Orebu. ² Iiyak ni toonnyaiti ci Maanyi nɔɔɔɔ ɲinaante, ma aku ayselzaak ɛɛ nɔɔɔɔ goye ci alanyit lugurugooɔa. Acin niini lugurugooɔ nico alanyit maje ɲaato alaj goo nici lugurugooɔ atooz. ³ Abaaban ni Muses izi nɛ, “Nyaan di kook kicin goo ceen vulyai noko ijoonun. Lugurugooɔ ci alanyit ma alaj atoozi o naa?”

⁴ Mazi acin Maanyi Muses ako ka kook kicin, otowo niini nɔɔɔɔ lugurugooɔ nico eecitɔ aneek nɛ, “Muses! Muses!”

Ma adeɔ Muses azi nɛ, “Woow, aneeta cee.”

⁵ Eneek ni Tammu nɔɔɔɔ nɛ, “Má akuun ijoonun, araa caava zɔɔɔɛ, eeci ɲinti abilnɛ noko ɲinti aliile. ⁶ Keen naana Tammu o baatun, Tammu o Ibrayim ki Aizak kibeen Jakob.” Mazi ako azi nɔɔɔ, ubuɲ Muses kebere aɲole ɲaati acini Tammu.

⁷ Izi ni Maanyi nɛ, “Kicina didi naana piiryakzet ci ɔɔ ogan Masire ma kiziwa luwa uneɛɛ arɔɔɲi tirteen eeci alaata o abal nɔɔɔɔ liɲliɲɔɔɔɔta, agid nɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɛɛ, uwuceeyan zin aneet piiryakzet cineɛɛ o. ⁸ Kiiya zin looc ka kiiya keɛla nɔɔɔɔ azene o ɔɔ ween Masir, ka kuduunai nɔɔɔɔ Masire ma kakɔyɛ looce ci amadi ma abaatanɛ, looc ci appe irana kibeen letɛ, looc ci abaayi ɔɔ o kazi Kanan ki Ait, ki Amori ki Perizi ki Ivai kibeen Jebusi. ⁹ Inoko o, uruuman luwa ci ɔɔ o Israyil aneet, ma kicina naana gidɛɛn o aminanɲi Masira nɔɔɔɔ. ¹⁰ Inoko zin bitɔ, kitoonekin naana ineet Varo ka bitɔ duunai ɔɔ ogan Israyil Masire.”

¹¹ Bar aneek Muses Tammu nɛ, “Aneeta ɲeneɛn ci ka kook ɲaati Varo ma kakɔ kaduɲnaane Israyil Masire o?”

¹² Ma aneek Tammu nɔɔɔɔ nɛ, “ɲaan karome naana ki ineet. Mazi ook uduunaye niina ɔɔ Masire, ɲaan avu adiɲdiɲananɲ niiga aneet biye nico ka kizi bayeen ci ayselzaakin gi o kitoonin naana ineet.”

^u 3:1 Orebu: Sinai ɛɛ neen.

¹³ Eneek ni Muses Tammu ne, “Tedeec mā kako Israyila ma kaneei ne, ‘Itoonanan Tammu o baatugooc kiiyayun igeet,’ ma ajinaan aneekean ne, ‘Kazi zaar cigin ne?’ keneek naana nɔɔɔ ne?”

¹⁴ Eneek ni Tammu Muses ne, “Aneeta neen o karugi nɔko been neen. Gi ci ako aduwaai Israyil neen cee, eneeke ne, ‘Itoonanan niini o arogi been neen aneet kiiyayun igeet.’”

¹⁵ Eneek ni buk Tammu Muses ne, “Eneek Israyil ne, ‘Maanyi Tammu o baatugooc, Tammu o Ibrayim ki Aizak kibeene Jakob neen ci itoonanan kiiyayun igeet o.’ Zaar ogan neen ci kazi Maanyi^v o nɔko been neen, zaar ogan ka kaadayan buulowa ki buulok neen.

¹⁶ “Bitɔ lot alaata o Israyil eegin marwak ka eneeke ne, ‘Eyelizaayan Maanyi ween Tammu o baatugooc ele, Tammu o Ibrayim, ki Aizak, kibeene Jakob ma aneekean ne, “Kadɛɛnyanun naana igeet ma kacin gidɛɛn unoon Masire nɔko. ¹⁷ Kɛtɛrkɛda zin naana ka kuduunayun gideente o Masiru ka kooyun looce o ɔl o kazi Kanan, ki Ait, ki Amori, ki Perizi, ki Ivai, kibeene Jebusi, looc o appe irana kibeene lete.’”

¹⁸ “Azikniin tiŋeere alaata o Israyil eegin marwak ineet. ɔɔɔ zin niina kibeene alaata ceen marwak noko alaane o Masiru ka ɔɔɔ eneektek ne, ‘Eyelizaayet Maanyi ween Tammu o ɔl o Ibiro ele. Inoko zin nyeet koota balala, ka kɔɔt kataabta Maanyi ween Tammu onaan. Anyak ŋinti kavooa o iinya iiyu ka ni kuruumta.’ ¹⁹ Maje naana kagaa nɔko alay tedeec alaani ci Masiru o oonnanun igeet ɔɔɔɔ, dook e, coma ayɔɔt dɔɔyizi onane appe nɔɔɔ. ²⁰ Kakuun tiŋeere dɔɔyize onan ka kiiya kegerenyeek Masir kaale ci atɛɛd ɔl biyee kagoon ŋaatineŋ. Ma vuruta, ŋaan oonnanun niini igeet ɔɔɔɔ.

²¹ “Kaanyi tiŋeere Masir zinzeeti bonat ci aanyeke ɔl cugooc o kaal ci arɔɔŋ, ka mā awooyu niiga anyak kaal ci anyaku azene calay awooyu kɔɔɔɔ. ²² Anyeek olla gɔɔn ŋaa coo kijin ŋaa ceen Masireen abaawo ki nɔɔɔ karabɔŋ een ŋaa ci abaak ki nɔɔɔ ceeze codoi awaac ci agɔɔɔnyai zurɛɛne, ki warkine kibeene ruumane, ka uburuceɛke niiga lɔgɔɔ ugooc been dɔɔl ugooc ŋai. Goole nico, ooryawu niiga kaal ci meelik ger Masire.”

^v 3:15 Maanyi: Ajɔɔɔ ɔɔɔ nici Ibiroye ki ɔɔɔ ci kazi ne, nɔɔɔ neen o arogi nɔko been neen.

Agɔɔn Muses kaal ci atɛɛd ɔl biyee

4 Ma abedɛɛke Muses Maanyi aneek nɛ, “Tedeec mǎ alaŋ Israyila ajeezan ma alaŋ azii zɔɔz ci kaduwaai nɔɔɔ o, ma aneekan nɛ, ‘Ŋaan Maanyi keyelizaayin ɛɛ, kutuguu koca naagin?”

² Ijинуun ni Maanyi nɔɔɔ eneeɛ nɛ, “Gitaaz ci anyei aziita noko?”

Ma aneek niini nɔɔɔ nɛ, “Kanyei kɛɛt ci omtiinto.”

³ Eneek ni Maanyi nɔɔɔ nɛ, “Jukeek di looc.”

Mazi ajukeek Muses kɛɛt looc, otoowe kɛɛt nici izi kowaat, ivir ni niini kowaat nico. ⁴ Ma aneek Maanyi nɔɔɔ nɛ, “Gam nyalaado dɔŋa.” Mazi agam Muses kowaat nyalaado, otoowe bodo kowaat nici kizi kɛɛt ci omtiinto.

⁵ Eneek ni Maanyi nɔɔɔ nɛ, “Gi zin ci ka kaanyek nɔɔɔ kejeezit eyelizaayin didi Maanyi ween Tammu o baatigeec, Tammu o Ibrayim ki Aizak kibeɛn Jakob ɛɛ onin ineet o nɛɛn nici.”

⁶ Ma aneek bodo Maanyi nɔɔɔ nɛ, “Areek di aziit ruum cun noko eecitɔ.” Aarek ni Muses aziit ruum eecitɔ, mazi aara aziit, agamuun mɔɔrizi o gidan kanyak bayɛɛn ci vɔɔrik.

⁷ Eneek ni bodo Maanyi Muses nɛ, “Miirɔi bodo aziit ruuma eecitɔ.” Imiirɔi ni niini aziit ruuma, mazi aara, obona aziiti kiyo ɛɛ dook o.

⁸ Izi ni Maanyi nɛ, “Mǎ alaŋ ajeez niigi gi ci atɛɛd ɔl biyee oowu noko, ŋaan ajeez niigi gi ci atɛɛd ɔl biyee ano gɔɔn o. ⁹ Bar mǎ alaŋ arɔɔŋ niigi kejeezit kaal ci atɛɛd ɔl biyee een ram noko karabɔŋ alaŋ azii zɔɔz ci aduwa o, bitɔ koca tɔɔɔca maam liile o kazi Nil ka ija ɗuutek looc dɔɔɔɔna. Avu tedeec ookci maama ci agɔɔca liila noko loota ŋaati aɗuutei o kizi biyee.”

¹⁰ Eneek ni Muses Maanyi nɛ, “Jook onan^w, alaŋ kaganeei zɔɔz, eeci laadun ŋaan kizi eet ci zoozo iŋaan duwaayan zɔɔz e, mayo nuun mǎ uduwaayan zɔɔz noko ɛɛ ŋaan aleekan zɔɔz nɔɔɔ.”

¹¹ Eneek ni Maanyi nɔɔɔ nɛ, “Ŋɛɛɛn ci aanyek eet ci deer otog ci azɔɔzi o? Ŋɛɛɛn ci aanyek eet kidiite iina karabɔŋ aanyek calaŋ azɔɔz o? Ŋɛɛɛn ci aanyek eet kicinɔ karabɔŋ aanyek kizi ruben o? Alaŋ een aneet ween Maanyi nɛɛn? ¹² Inoko zin bitɔ, ŋaan katiritiin zɔɔza, ma kademeziin zɔɔz ci ka bitɔ duwa.”

^w 4:10 *Jook onan*: Nicigi zaar ci Tammu oogi Ibiroye.

¹³ Ma bar amena Muses azi ne, “Jook onan, eelawan da, toon eet oma ka kook kutuguu kaal nicoko.”

¹⁴ Enico, otobor Maanyi arow arow zooze ci Muses noko, ma aneek ne, “Inoko gotonu o kazi Aaron een buk Livayen kiyo niina o abil ku? Kagaa naana arow aganeek arow juruun. Inoko akuunakin niini ineet awooya goola arow ka uruuntu, tedeec ma aruumonu atalne niini arow ele. ¹⁵ Duwaak zin tedeec arow kaal ci ka kook kuduwa o dook, naan katirituun naana igeet dook ramaantiya kademezuun gool ci ka arowzi ma naan buk kaduwaakuun gi ci ka arow utuguuz. ¹⁶ Naan een Aaron eet ci ka kozoozo ki ol kizi otog cun o neen. Maje niina abil naatin kiyo Tammu o ka goun olla duwaak arow gi ci ka kook kuduwaak ol o. ¹⁷ Bar zin biti keet nico nyak aziita ka bito tuguuwi kaal ci ateed ol biyee.”

Imiirzek Muses looc o Masiru

¹⁸ Ook ni Muses naati baatin ween kaav kazi Jetiro ma ako aneek ne, “Karoon kimiire kook Masire ka kook kicin ol ogan karabon anyak ci naan arogi.”

Eneek ni Jetiro arow ne, “Bito labak to yaak.”

¹⁹ Aneek waanice Maanyi Muses Midiyana naante ne, “Miire bito Masire, eeci ol baal arow kuruktiin daak e dook adaayito.” ²⁰ Odoma ni Muses naa onin ki logow ogin ma atodeek zigir imiire ni ook Masire naati anyayi keet onin anyak arowiz o Tammo aziita.

²¹ Ma aneek Maanyi Muses ne, “Ma ook uruumu Masir, bito zin tuguu kaal baal ateed ol biyee kaanyin e dook Varo nuuma, bar zin tiyeere kaanyin arow kodok ziniz calan oona Israyil kotow. ²² Bito zin eneek Varo ne, ‘Azi Maanyi ne, abil Israyil kiyo neeran ween abuu o, ²³ karicaneekin zin naana Maanyi kaneekin ne, “Toja neeran kotow, ka kook kidindinanan aneet.” Bar ma ajuraane niina ma alar aroon toja arow kotow, kako karui neerun ween abuu kadaak.”

²⁴ Arow ni Muses ki naa ki arow ogin zee mazi avo oogin goola, iyyak Maanyi Muses ma arow ka waan kuruk kadaak.

²⁵ Odoma ni naa online kazi Zipora bee ci leedi ma ateedane neerin kuul amotaat ma ako anonyeek Muses arow ma azi ne, “Kuruguziin naana ineet biyeete nicoko, inoko zin een didi niina eet onan neen.”

²⁶ Utujuun ni Maanyi Muses korog. Aduwa waanice Zipora zɔɔz nico o, eeci atɛɛda niini ɲɛerin kuul amotaat.

²⁷ Eneek ni waanice Maanyi Aaron nɛ, “Bitɔ ruumek Muses gɔɔl balala.” Ook ni Aaron ma avɔ aruumɔn ki Muses bɛɛ o Tammu, ocooco ni Aaron Muses ɲalyaamoc. ²⁸ Uduwaak ni Muses Aaron kaal baal itooni Maanyi nɔɔnɔ ka kook kuduwa e dook, ma buk aduwaak nɔɔnɔ kaal o atɛɛd ɔl biyee baal aricaneek Maanyi nɔɔnɔ ka kook kutuguu e.

²⁹ Uluta ni Muses ki Aaron alaat o Israyil eegin marwak dook ɲaatodoi, ³⁰ uduwaak ni Aaron nɔɔgɔ kaal ci baal aduwaak Maanyi Muses o dook. Ma buk agɔɔn Muses kaal ci atɛɛd ɔl biyee ɔl ɲuuma, ³¹ ejeezit ni niigi. Mazi avɔ azii niigi zɔɔz o icini Maanyi gideɛn uneɛɲ ma iiya itiriti nɔɔgɔ, akati kozɔŋti looc idinɲiɲanit nɔɔnɔ.

Avɔ Muses kibeɛn Aaron alaane o Masiru

5 Ma vuruta, ɔɔɔ Muses kibeɛn Aaron ɲaati Varo ma avɔ aneek nɛ, “Azi Maanyi ween Tammu o Israyil nɛ, “Toɲa ɔl cigan o kɔɔɔɔɔ ka kɔɔ kutuguuzɔ talniin ci atalnan aneet balala.”

² Izi ni bar Varo nɛ, “Maanyi nɛɛn ɲɛnɛ ci ka kizik naana nɔɔnɔ ma kooɲna Israyil kɔɔɔɔɔ o? Alaɲ zin naana nɔɔnɔ kagaa ma alaɲ buk Israyil kooɲna kɔɔɔɔɔ.”

³ Ma abedɛɛke niigi nɔɔnɔ aneek nɛ, “Eyelizaayet Maanyi ween Tammu onaaɲ ɔl o Ibiro ɛɛ ma kozooztowa ki ageeta. Nyeet zin koota balala, ka kɔɔ kataabta Maanyi ween Tammu onaaɲ. Anyak ɲinti kavooya o iinya iiyu ka ni kuruumta. Mā alaɲ kagoona nɔkɔ, arukeet koca Maanyi moorizowe ci ger, karabɔɲ een ɔɔɔnta.”

⁴ Eneek ni bar alaani ci Masiru noko nɔɔgɔ nɛ, “Muses ki Aaron, arooɲnyu aarya ɔl liɲliɲoonowe cigeec naa? Imiiryozek niiga liɲliɲoonok ugooc!”

⁵ Izi ni Varo bodo nɛ, “Icinit di, ɔl nici mɛɛɛ looce nico ɔɔɔɔ ma bar inoko arooɲnyu alaamit nɔɔgɔ liɲliɲɔnta.”

⁶ Iricaneek ni Varo ɔl ween Masir gɔɔn abek mirɔk ween gabara ki ɔl ween Israyil agam gɔɔɔgi liɲliɲɔnta iitene nice ɛɛ zɔɔɔ ci aneek nɛ, ⁷ “Mā ɲaan bodo aanyeku ɔl nicoko kaɲaya ceen tanyanya ci ka koɲoonycek tɔɔɔ ka kutuguuzai tegerem, aanycek kɔɔ kɔɔɔɔnta kaɲaya niigi alya. ⁸ Aanycek bar kutuguuza tegerem ceen ki ɔmɔɔ o gɔɔn agɔɔna laadun o ɛɛ, má aanyeku kaanycek

kizi kidice. Adaai ɔl nicoko eleeti, gi ci zin aluwi ane ne, ‘Toɲaawet kotooza ka kɔɔt kataabta Tammu onaan o neen.’ ⁹ Aanycek kilinlinjit ɔɔɔt ka calan azii volon ci aduwaak ɔl naɔgo noko.”

¹⁰ ɔɔɔt ni ɔl ween Masir abek mirɔk ween gabara, ki ɔl ween Israyil agam gɔnɔgi linlinɔɔnta olee o alinlin e, ma avɔ aneek ne, “Azi Varo ne, ‘Alan bodo kaanyun naana kanaya ceen tanyanya ci ka onɔonycek tɔɔɔ ka utuguuzai tegerem. ¹¹ Bar avɔ arɔɔɔnanu niiga alya, gɔɔn eeti cee arɔɔɔna kanaya ceen tanyanya cigin niini maany. Abon agɔɔɔnanu tegerem ceen ki ɔmɔɔ baal gɔɔn agɔɔɔnanu e calan kidice.”

¹² ɔɔɔt ni ajalit Israyila looc ci Masiru neke dook arɔɔɔn kanaya ceen tanyanya. ¹³ Maje ɲaato ɔl o abek naɔgo e, ayonɔyoonan naɔgo aneek ne, “Idica linlinɔɔn o aroonɔnyi ɲaatonon iitene codoi, ebaal ɲaan aanyonekun kanaya ween tanyanya e.”

¹⁴ Orooyit ni ɔl o Varo abek gabara ɔl ween Israyil gɔɔn agam gɔnɔgi linlinɔɔnta, ma ajin naɔgo aneek ne, “Ma balawaaz ki waanico alaan agɔɔɔnanu tegerem ceen ki ɔmɔɔ baal gɔɔn agɔɔɔnanu laadun e naa?”

¹⁵ ɔɔɔt ni ɔl ceen Israyil gɔɔn agam gɔnɔgi linlinɔɔnta noko ɲaati Varo ma avɔ aneek ne, “Agooneket dim gabara cugun maany kaal nicoko naa? ¹⁶ Akomneet gabara cugun o kanaya ceen tanyanya aanyoneket ma arukeet ɔl aneeket ne, ‘Utuguuza tegerem.’ Abac zin kaal nicoko ɔl cugune o maany.”

¹⁷ Ebedeɛke ni Varo naɔgo eneek ne, “Adaaknuɲ igeet eleeti, alan aroonɔnyu ilinlinjit! Gi zin ci aziyu ne, ‘Toɲaawet kotooza ka kɔɔt kataabta Maanyi o neen.’ ¹⁸ Inoko imiirtozek linlinɔɔn, akom kanaya ceen tanyanya ci ka kaanyun ɔl, ɔɔɔ utuguuza tegerem ceen ki ɔmɔɔ baal gɔɔn agɔɔɔnanu ebaal ɲaan aanyun ɔl kanaya ceen tanyanya e ele.”

¹⁹ Iiyezta ni ɔl ceen Israyil agam gɔnɔgi linlinɔɔnta noko maatiz giye ci ona aneek alaani naɔgo ne, “Utuguuza tegerem ceen ki ɔmɔɔ baal gɔɔn agɔɔɔnanu iitene codoi e.” ²⁰ Mazi aduun ɲaati Varo, ɔɔt ojokta Muses kibeen Aaron bitaala, are te niigi naɔgo ka kuruumto. ²¹ Eneektek ni niigi Muses ki Aaron ne, “Abon baai Maanyi acinuun igeet giye ci agoonu o, ma abon apayeekun gerziitin giye ci aanyeku Varo ki ɔl ogin een ala at dook kamaryooyet ageeta o. Okolaayu naɔgo gɔɔl ci ka kidicaayet lai.”

²² Imiirozek ni Muses Maanyi ma ajin aneek ne, “Jook onan, agidi dim ol nicoko noko naa? Ma da laadun itoonanan naa? ²³ Iitene baal kakoye naati Varo ma kaka kazooz zaare ugun e, akata bar gi ci agidi ol nicoko ɔɔɔt ele, maje bar niina alaj ol cugun o eela been neen.”

Aterked Tammu elyaan

6 Eneek ni Maanyi Muses ne, “Acin tedeec gi ci kagoonei Varo inoko ele, kadañeei tedeec noko kotoja ol cigan o kotoozo looce cin o dooyize onan appe. Kadañeei tedeec noko dooyize onan appe kotok ol cigan o kuluugeto looce cin o.”

² Eneek ni bodo Tammu Muses ne, “Keen naana Maanyi neen. ³ Keyelizaaya baale ele Ibrayim ki Aizak kibeena Jakob kizi Tammu o kadooi kaale dook, bar naan waanice kuduwaak noko zaar ogan kazi, Maanyi. ⁴ Keterkedeeya buk waanice naana noko terkediin ci ka kaanyeke noko looc o kazi Kanan waanbaal abaayi ninaante eegine modo ci rene e. ⁵ Inoko zin kiziwa luwa ci ol o Israyil agidi Masira aanyeke noko kiziti mirak ceen gabara, ma kaada terkediin onan.

⁶ “Eneek Israyil ne, azi Tammu ne ‘Keen naana Maanyi neen, kaduñnaanun tijeere igeet gideente o Masiru. Kooğanun tijeere mirakzeete o agiduun niigi igeet iziti gabara, kapayei tijeere noko gerziitin dooyize onan appe, ki lotorkoceete ogan adoo ka keelawun naana igeet, ⁷ ma kakoyuun naana igeet iziti ol cigan doon. Kazi noko naana Maanyi o keen Tammu unoon, ka agaac keen naana Maanyi ween Tammu unoon baal kaduñnaanun igeet gideente o Masiru e neen. ⁸ Ma kanyaakun tijeere igeet looc baal laadun katerkedei Ibrayim ki Aizak kibeena Jakob e, ka kaanyun kizi looc cunoon. Kazi noko naana Maanyi unoon.”

⁹ Mazi ako aduwaak Muses Israyil zoz nico, alajaan niigi noko azii, eeci ilinlinit niigi ɔɔɔt zee makacin alacaai iziti zinzeeti gerzeete.

¹⁰ Eneek ni Maanyi Muses ne, ¹¹ “Bito duwaak Varo ween alaan o Masiru eneek ne, ‘Toja Israyil kuluugeto looce cun o.”

¹² Ma bar abedeeke Muses Maanyi aneek ne, “Ma alajaan aziknaan Israyila o, ka kook kiziyaan Varo aneet ci aleekan zoz o ku?”

¹³ Bar ɲina, iricaneek Maanyi Muses ki Aaron kamɔɔ Israyila kibeen ɲaati Varo ween alaan o Masiru, ma buk aricaneek kamɔɔ zɔɔɔ ci ka kuduuntai niigi Israyil Masire.

Zeedinet o tatoog o Muses ki Aaron

¹⁴ Ooti zin ci booryok o Israyil neen ceegi:

Anyak Roben ween ɲeerti Israyil een abuu logɔɔɔ cigin, ci kazi Inok, ki Palu, ki Ezron, kibeen Karmi. Nicigi booryok o Roben neen.

¹⁵ Anyak Simiyan logɔɔɔ cigin, ci kazi Jemuwel, ki Jamin, ki Owad, ki Jakin, ki Zowar, kibeen Cɔl ween ɲeerti ɲaa o looc o kazi Kanan. Nicigi booryok o Simiyan neen.

¹⁶ Zaar zin ci logɔɔɔ o Livai zeedinte uneen neen ceegi, Gercon, ki Kowaz, kibeen Merari. Arogi waanice Livai irkitook ceen kaboon ki eetoma kamɔɔ ki toorgerem (137).

¹⁷ Iiya ni Gercon anyawuun logɔɔɔ ci ivita iziti booryok o kazi Libni ki Cimei.

¹⁸ Maje Kowaz anyak logɔɔɔ cigin, ci kazi Amiram, ki Izar, ki Eberon, kibeen Uziyel. Arogi waanice Kowaz irkitook ceen kaboon ki eetoma kamɔɔ ki iiyu (133).

¹⁹ Anyak waanice Merari logɔɔɔ cigin, ci kazi Mali kibeen Muuci. Nicigi booryok o Livai zeedinte uneen neen.

²⁰ Iiya ni iriyi Amiram ɲɔɔni baatin o kazi Jokebed o iiya itira Aaron ki Muses. Arogi waanice Amiram irkitook ceen kaboon ki eetoma kamɔɔ ki toorgerem (137).

²¹ Anyak waanice Izar logɔɔɔ cigin, ci kazi Kora, ki Neveg, kibeen Zikiri.

²² Anyak waanice Uziyel logɔɔɔ cigin, ci kazi Micayel, ki Elzavan, kibeen Sitiri.

²³ Ariyi waanice Aaron Eliceba ween tinaati Aminadab, ma Eliceba ɲɔɔni Nacon, iiya ni itiraak Eliceba Aaron Nadab, ki Abiyu, ki Eliyazar, kibeen Itamar.

²⁴ Anyak waanice Kora logɔɔɔ cigin, ci kazi Asir, ki Elekana, kibeen Abiyasap. Nicigi booryok o Kora neen.

²⁵ Ariyi waanice Eliyazar ween ɲeerti Aaron doole codoi doolene o eet o kazi Putiyel, iiya ni itiraak doole nici Eliyazar Piniyaz. Nicigi rakcook o tatoogna o Livai ki booryok ugeec neen.

²⁶ Aaron ki Muses ele neen baal aneek Maanyi ne, “Uduuntai Israyil Masire kezeede keelit kiyo nyakeneta o takirnyaawu” e.

²⁷ Muses ki Aaron bodo ele neen baal avo aduwaak alaan o Masiru kazi Varo gi o ka kuduuntai niigi Israyil Masire e.

²⁸ Waanice ma azowzo Maanyi ki Muses Masire e, ²⁹ aneek niini nowno ne, “Keen naana Maanyi neen. Bitu duwaak alaan o Masiru kazi Varo kaal ci kaduwaakin naana ineet noko dook.”

³⁰ Bar waanice aneek Muses Maanyi ne, “Ka yo tedeece kiziyaan Varo aneeta ci aleekan zowz o ku?”

Azowzi Aaron Muses

7 Eneek ni Maanyi Muses ne, “Cindi, kaanyin tijeere ineet bitu bil Varo nuuma kiyo Tammu o, maje gotonu Aaron, kaanyi nowno kizi nyakanan cun. ² Duwaak Aaron kaal baal karicanee kin e dook ka ma avooyu naati Varo keneek niini nowno ne, “Tona Israyil kuduunit looce cun o.” ³ Bar zin tijeere kaanyi Varo kodok ziniz kak. Yo nuun tijeere ma kazaci kaal ci ateed ol biyee Masire, ⁴ alana tijeere niini igeet aziknuu. Kuulala ni enice Masir dooyize onan ma kapayei gerziitin ma kaduunaane ol ogan Israyil Masire kezeede keelit kiyo nyakeneta o takirnyaawu o. ⁵ Agayaan tijeere Masira keen naana Maanyi neen naati kuulale Masir dooyize onan appe ma kaduunaane Israyil bitaala naatiner.”

⁶ Utuguuzo ni Muses ki Aaron ebaal aricaneeke Maanyi nowgo e. ⁷ Ma azowzo niigi ki Varo e, een Muses irkitoowa eet wec (80), maje Aaron een irkitoowa eet wec ki iyu (83).

Ookci keet o Aaron omtiinto kizi kowaat

⁸ Ma aneek Maanyi Muses kibeena Aaron ne, ⁹ “Ma aneekun Varo ne, ‘Utuguuz gi ceen vulyai ateed ol biyee,’ duwaak niina Muses Aaron kujukeek keet onin looc Varo nuuma, ka kotoowe kizi kowaat.”

¹⁰ Doto ni Muses ki Aaron naati Varo ma avo agoon eona aricaneeke Maanyi nowgo e ele. Ook didi ujukeek Aaron keet onin looc Varo ki ol ogin een alaat nuuma, ma ookci keet kizi kowaat.

¹¹ Otowaa ni buk Varo ol ogin ageeny ki narit o looc onin ma avu buk agoon gi nico ele narizeete uneen. ¹² Ajukeek buk niigi keen cigeec

looc ma ookci kiziti kowaanya. Ma bar akuu keet ci Aaron o keen cigeec o dook lai. ¹³ Emɛda ni Varo ɔɔɔk zinziz kak nɔkɔ calaŋ nɔɔɔɔ azii ebaal aduwaan Maanyi e.

Ookci maama kizi biyee

¹⁴ Eneek ni Maanyi Muses ne, “Ŋaan amena Varo adɔɔi zinziz nɔkɔ, ajura niini ŋaati oonnanɛ Israyil kuluugetɔ. ¹⁵ Zin tedeec ŋeere bitɔ ka ɔɔt uruumsɔ ki nɔɔɔɔ ŋao gɔɔn tedeec aku akɔyi liila o. Reewa nɔɔɔɔ liil o Nil otooga ka uruumsɔ, nyawɔ keet unun baal ookci kizi kowaat e aziita. ¹⁶ Eneek zin tiŋeere nɔɔɔɔ ne, ‘Itoonanan Maanyi ween Tammu onaan Ibiro ka kiiya keneeyin ne, azi Maanyi ne, “Toŋa ɔl cigan o kɔtɔɔɔ ka kɔɔt kidinɗiinantan balala.” Bar alañ niina zɔɔz nico azii zɛɛ been inoko o. ^{17–18} Karui zin tiŋeere liil nico keete ci kanyei aziita noko kutuuye maama kizi biyee. Ma adaai kuluga liila lai kummu liili eezuk calañ Masira maam awod. Azi zin Maanyi ne, “Giye nico agayaan tiŋeere niina Varo keen naana Maanyi neen.””

¹⁹ Eneek ni bodo Maanyi Muses ne, “Eneek Aaron ne, ‘Biti keet unun ka bitɔ doŋeek viten o maamu dook looce o Masiru, ka maama liilowe, ki lawulaŋɛɛn, ki lamurɗɛɛnɛnɛ, ki looknyai, kibeɛn kaale ugeec maamu dook, kutuuye kiziti biyee.”

²⁰ Utuguuzɔ ni Muses ki Aaron didi ebaal aricanɛɛke Maanyi nɔɔɔɔ e. Ma akɔ adɔŋ Aaron keet o anyak aziita e Varo been alaat ogin ŋuuma ma aruyi maam liile o Nil dook, utuuye ni maama kiziti biyee.

²¹ Adaai waanice kuluga liila dook lai kummu liili eezuk calañ Masira maam awod liile nico, ma eegin maama biyee Masir dook.

²² Ivita ni ŋarita o Masiru ma buk avu agɔɔn gi nico ɛɛ ŋarizeete uneɛŋ, ma amena Varo adɔɔi zinziz calañ azii Muses ki Aaron ebaal aduwaan Maanyi e. ²³ Imiire ni Varo ook korge onin calañ buk bar gi nico zinziz aarek been neen. ²⁴ Adaac ni Masira dook liil o Nil otog ka kojokta maam ci awod eeci alañaan niigi maam liila awod.

Nyɛɛlwa

²⁵ Ma vurute ci uulali Maanyi maam liile ceen Nil noko, ivita ɔɔtɔ iinya ceen toorgerɛm.

8 Eneek ni Maanyi Muses ne, “Bitɔ eneek Varo ne, ‘Azi Maanyi ne, “Toŋa ɔl cigan o kɔtɔɔɔ, ka kɔɔt kidiŋdiinjantan. ² Mā alaj ooŋna nɔɔɔ kɔtɔɔɔ, kuulal koca looc cun o nyɛɛlwane ci adaala viten dook lai. ³ Abitiz tiŋeere nyɛɛlwana liil ci Nil noko tɔc, makacin ivitaak kɔɔɔɔ cun o ma avɔ ceeze unun oŋnyaawu ma buk avɔ keerce unun ma avɔ ceezine o alaata ugun ma akuloonek ɔl ugun ma avɔ buk vuruneete ugun, kibeena kaale ugun aŋoonyine tɛɛɛna o ka kiziti dɔɔken. ⁴ Avuunakin tiŋeere nyɛɛlwana ineet ɛɛ ma avuunak buk ɔl ugun, kibeena alaata ugun dook.””

⁵ Eneek ni Maanyi Muses ne, “Eneek Aaron ne, ‘Doŋeek kɛet unun liilok, ki lawulaŋe, kibeena lamurɔɔɔɔ ka anyeek nyɛɛlwa kuduunta kadaala looc ci Masiru noko.”

⁶ Odoŋeek ni Aaron kɛet onin maam o looc o Masiru, ma aduŋna nyɛɛlwana ci abuŋa looc lai. ⁷ Utuguuɔ ni buk ŋarita gi ci abil nɔko ŋarizeete uneen, ma aanyek nyɛɛlwa oogi kuduunta kadaala looc Masir dook.

⁸ Otowaa ni Varo Muses been Aaron ma aku aneek ne, “Aŋaruyɔ ka kaara Maanyi nyɛɛlwa nicoko ŋaatan kibeena oleen cigan o, ŋaan kooŋna ɔl cugooc o ka kɔɔt kutuguuzek Maanyi todoyook.”

⁹ Eneek ni Muses Varo ne, “Olla zin bar waŋi cun ka areek niina ka kaŋarowoozeyin naana ineet, ki alaata ugun, kibeena ɔl ugun ka kaaryai nyɛɛlwana ŋaatun, kibeena ceezine ugun keelit ci ɛɛl liile ceen Nil noko doon.”

¹⁰ Ɛbɛɛɛke ni Varo nɔɔɔ eneek ne, “Ŋaan aŋaryoonekan tiŋeere.”

Ma aneek Muses nɔɔɔ ne, “Anyeek zin kibil eeci ona aduwaane o, ka gaa akɔm eet oma ci abil kiyo Maanyi ceen Tammucinaaŋ o. ¹¹ Aduun tiŋeere nyɛɛlwana ŋaatun ki ceezine ugun ki alaata ugun been oleen ugun, kɔɔt kinyiigjai ci ŋaan ɛɛl liile ceen Nil noko doon.”

¹² Uduunit ni Muses ki Aaron korge o Varo, ma vuruta ook utuluuwɛk Muses Maanyi ŋaryiinta giye ci nyɛɛlwa ci baal anyaak Maanyi Varo noko. ¹³ Utuguu ni Maanyi gi o ajin Muses ŋaatin e. Adaayito ni nyɛɛlwana ceezine ki reerunnyai kibeena manɛeni. ¹⁴ Ma alot ɔl nyɛɛlwa kiilaŋte kummu looci eezuk. ¹⁵ Mazi bar akɔ acin

Viiny

Kirən

²⁶Eneek ni bar Muses nɔnɔ nɛ, “Alaŋ agaŋo kibil nɔkɔ. Anyaduk koca Masira todoyook ci kataabja naaga Maanyi ceen Tammu cinaaŋ o kizik kaal ci ger. Mā koca kagoona todoyook ci ger ŋaatinɛŋ o, alaŋ koca avaceet niigi ageeta biyenɛ? ²⁷ Abona

kavooya balala, ka koot kataabta Maanyi ween Tammu onaan, ebaal aricaneekeet niini ageeta e. Anyak ntinti kavooya o iinya iiyu ka ni kuruumta.”

²⁸ Eneek ni Varo Muses ne, “Njaan koonnanun woto utuguuz todoyook ci ataabju Maanyi ceen Tammu cunoon o balala, olla zin ma avooyu reena woot. Inoko o anaruyoozeyan.”

²⁹ Abarizeek ni Muses Varo eneek ne, “Olla ntinti njaan kanerwon noko, kako kanjaryoonnekin kajin Maanyi, ka tedeec neere kotwoto kironja naatun ki alaate ugun kibeene olee ugun. Gaa juruun ka calan niina Varo alabaanan bodo ma alan ol oonja koot kutuguuzo todoyook ci avo ataabi Maanyi.”

³⁰ Otoonek ni Muses Varo looc ma ako anjarye ajin Maanyi.

³¹ Utuguu ni Maanyi eona ajini Muses e. Otonit ni kironja Varo ki alaate ogin kibeene ol ogin, woma kironit ci njaan anyiigjai kina. ³² Bar enico, aanyek bodo Varo ziniz kodwok alanaan ol oonja kotwoto.

Adaai kelegje o abal Masira

9 Eneek ni Maanyi Muses ne, “Biti naati Varo ka bito eneek ne, ‘Azi Maanyi ween Tammu onaan Ibiro ne, “Toja ol cigan o kotwoto, ka koot kidindijantan.” ² Ma ajuraane woto calan oonja kotwoto ma alaam woto, ³ anyaaikin tijeere Maanyi mooriz ci ger woto dooyize onin kiyyak keleg ugun abal dook kiyo joomane ki zigire ki nyakaalet ki tiin kibeene eza o. ⁴ Atakal zin bar tijeere Maanyi keleg ci abal Israyila o, kibeene keleg o abal Masira, ka kokom kelegit ci Israyilo ci adaai.”

⁵ Aarewun ni Maanyi iiten ci ka kutuguuwi gi nico ma azi ne, “Kagoon naana Maanyi gi nico looce nico tedeec neere.” ⁶ Ma iitene ci ano gon o, utuguu didi Maanyi gi nico, adaayito ni kelegje o abal Masira dook, maje bar kelegjeene o Israyil akom codoi noko ci adaai. ⁷ Itoonun ni Varo ol koto Israyila, ma avo ajowa akom kelegit codoi noko Israyila ci adaai, ma bar njaan adooi woto ziniz noko ma alan oonja ol kotwoto.

Zeezejen

⁸ Eneek ni Maanyi Muses been Aaron ne, “Odonoca buur azene tuc aanycek Muses azaceek tammu keen Varo nuuma. ⁹ Ookci

tedeec buuri niki kizi tuduwaac kubuɗa looc ci Masiru o dook, ma akat zeezejena ɗi ki keleg buk looce cineenɗ o dook.”

¹⁰ Ooti ni niigi buur, ma avɗ eel Varo ɗuuma, ma azaceek Muses buur tammu keenɗ, akatit ni zeezejena ɗi kibeena keleg buk.

¹¹ Enice alajaan ɗarita bodo iiciwo ki Muses eeci akatit zeezejena nɔɔɔ kibeena ɗi o Masiru dook. ¹² Maje bar Maanyi aanyek Varo kɔɔɔɔ ziniz calaɗ azii zɔɔɔ ci Muses been Aaron o ebaal aduwaake niini Muses e.

Atiilnai maama ceen biyeen

¹³ Eneek ni Maanyi Muses ne, “Tijeeere ririwoɔna, ɔɔɔ uruumto ki Varo ka bito eneek ne, ‘Azi Maanyi ween Tammu onaan Ibiro ne, “Toɗa ɗi cigan o kɔɔɔɔ, ka kɔɔ kidiɗɗiɗantan. ¹⁴ Enico, mā alaj oonɗa nɔɔɔ kitoonekin koca gerziitin ci appe dɔɔɔize onan dook ineet ki alaata ugun been ɗi ugun, ka gaa niina akom eet codoi nɔɔ ci katoobona ki aneet looc dook. ¹⁵ Eeci inoko da kɔɔɔ aziit caan o, ma kanyaakin ineet ki ɗi cugun o mɔɔɔɔ ci eeyanun igeet loota ɗina ɗim, labak waan. ¹⁶ Bar zin kaanyin rogo o, ka olla keyeeleyin dɔɔɔize onan, ka zaara cigane o kuuwakte loocok dook. ¹⁷ Maje bar niina, ɗaan amena adonɗ ele alaam ɗi cigan o calaɗ oonɗa kɔɔɔɔ nɔɔ. ¹⁸ Zin tijeeere zeeɗite nicoko kitoona tiilez ci appe, ci atiilna maam ceen biyeen ci ɗaanbaal akanaan Masira ɗaan kibil nɔɔ. ¹⁹ Inoko bar toon ɗi kɔɔ kulutaak kaal ugun abal dook kɔɔɔ, ma anyom buk kaal ci eel bitaala o dook, eeci tiilezi ceen biyeen aku neke, iinak ɗi ci deer kibeena keleg ci ɗaan kanyayaak koroogjok ɗaan aavtiz tuwa, ma aruk nɔɔɔ kadaayito.””

²⁰ Iyiyit ni ɗi o Varo een alaata o aɗole zɔɔɔ o Maanyi ka kɔɔ kanyakta gabara kibeena kaal ugeec abal dook kivita kaaryek ceezi. ²¹ Maje bar ɗi o aɗez zɔɔɔ o Maanyi, otoɗit gabara kibeena kaal ugeec abal kaavtiyo tuwa ɗinaante labak.

²² Eneek ni Maanyi Muses ne, “Doɗeek aziit tammu keenɗ ka kitiilyak maama ceen biyeen Masir dook, ka kitaazak biyeen ɗi ki kaal ugeec abal, ki kaal o aɗok manɗeni buk kɔɔɔ gi ci anyiigjai maneene o Masiru.” ²³ Mazi adoɗeek Muses keet onin tammu keenɗ, itoona Maanyi juli been maam ceen biyeen ma abadi katalany looci. Itiilak ni Maanyi maam ceen biyeen noko Masir. ²⁴ Ma aromnyaai juli, ki badi, kibeena maam ceen biyeen ci ɗaan laadun ɗi Masire

kieinit loomo ci ger nɔkɔ ɲaanbaal akanaan Masira e. ²⁵ Ma aruk maama nicigi ɔl ci deer, ki kaal ugeec abal, o ɲaan aavtiz bitaala e, kibeen kaal o aɗoyai manɛni looce o Masiru dook, ma adica keɛn kɔkɔm codoi. ²⁶ Ma een ɲinti amir dook neen looci ci Gocen ona abaayi Israyila o.

²⁷ Otowaa ni Varo Muses kibeen Aaron ma aku aneek ne, “Inoko kagawa kabacaa oɲeec, alɛɛm Maanyi, maje naana kibeen ɔl ogan, kabacaa. ²⁸ Aɲaruyɔ zin ijinit Maanyi, eeci kipiiryawa naaga kibeen juli ci ger ɔɔɔt noko, been tiilez ci maam ceen biyeen noko. ɲaan kooɲnanuɲ naana igeet ɔɔɔz, alaɲaan bodo ɲina aavtiyu.”

²⁹ Ebedeɛke ni Muses nɔɔɔɔ eneek ne, “Tedeec mǎ kuduuna naana kutuure nico, ɲaan kako kadoɲeei azen Maanyi ɲaati kaɲaryiine, ka kibil juli kɔkɔm maam ceen biyeen atilnai bodo, ka gaa niina looci nici ci Maanyi. ³⁰ Bar zin kagaa nɔkɔ, niina kibeen alaat ugun ɲaan otoɲole Maanyi Tammu nɔkɔ.”

³¹ (Uulal waanice maama ceen biyeen noko kaal ci aɗoyai manɛni agɔɔɔnyane ruumane, kibeen labi o kazi cayiir, eeci cayiira ereecita, maje kaala ci agɔɔɔnyane ruumane o avurut. ³² Maje labine ween geme, akɔm ci uulali, eeci niigi gɔɔɔn abiir vuruta.)

³³ Otoɲeek ni Muses Varo looc ook kutuur bawuuca, ma ako aɗoɲeek azen Maanyi ɲaryiinta, kitiivante ni juli kibeen tiilez o maam ween biyeen e ɲaɲ, alaɲaan tiilezi amena bodo. ³⁴ Mazi ook icinuun Varo ajaɲaɲante tiilezi ki maam ween biyeen e kibeen juli, abacaa niini oɲeec oma bodo, eeci aanycek niini kibeen alaat ogin zinzeeti kodooyit bodo.

³⁵ ɔɔɔɔk bodo Varo ziniz alaamun Israyil alaɲaan ooɲna kɔɔɔɔɔ, ebaal aduwaan Maanyi ɲaati Muses e ele.

Girooc

10 Eneek ni Maanyi Muses ne, “Bitɔ ɲaati Varo, eeci kaanyi naana nɔɔɔɔ kibeen alaat ogin kodooyit zinzeeti o, ka kutuguu kaal ci atɛɛd ɔl biyee ɲaatineɲ, ² ka buk tiɲeere uduktaak dɔɔl ugooc kibeen dɔɔl ci doolenu gi o kamomooze Masir kaale o atɛɛd ɔl biyee kagoon ɲaatineɲ, ka buk agayaɲ niiga keen naana Maanyi neen.”

³ ɔɔɔɔ ni Muses kibeen Aaron ɲaati Varo, ma avɔ aneek ne, “Azi Maanyi ween Tammu onaan Ibiro ne, ‘Ka dim mɛda jura

calaŋ alaca ɛɛ ɲuume caan o nɔkɔ been inin? Toŋa ɔl cigan o kɔtɔɔɔ, ka kɔɔt kidiŋdiŋantan. ⁴ Mā alaŋ oonŋa nɔɔɔ kɔtɔɔɔ, kitoonai koca tiŋeere looc cun noko girooc. ⁵ Avu tiŋeere girooc nicigi kubuŋta looc dildil kɔkɔm ɲinti kacin, ma adak kaal baal miliny ɲaan anyiigjai tiileze baal een biyeen e, kuruum buk keen o aɔoyai maneene ugooc dook. ⁶ Abitiz tiŋeere niigi ceezi ugun ki ceezi o alaŋ ugun kibeene ceezi o Masiru dook. ɲaan laadun baatugooc ki jijitugooc gi ci abil nɔkɔ kicin it been neen, ɲaan baal avuli baayiz looce nico e zɛɛ been inoko o.” Imiire ni Muses otoŋeek Varo looc.

⁷ Eneektek ni Varo ɔl ogine een alaŋ ne, “Ka dim kanyaayet ɛɛti nici kaal ci ger noko nɔkɔ been inin? Toŋa ɔl kɔtɔɔɔ, ka kɔɔt kidiŋdiŋanit Maanyi ceen Tammu cineen o. Alaŋ niina iyeza uulale Masir o?”

⁸ Abadaai ni ɔl Muses kibeene Aaron kivitaak Varo, iiya ni eneek Varo nɔɔɔ ne, “ɔtɔɔɔ, ka ɔɔt idiŋdiŋanit Maanyi ceen Tammu cunoon o. Inoko zin ka kɔtɔɔ ɲaatunon ɲene?”

⁹ ɛbedɛɛke ni Muses nɔɔɔ eneek ne, “Kawooya naaga ki dɔɔl ogaacak milinyik, ki ɔl ogaacak adikir, ki lɔɔɔ ogaacak kibeene dɔɔl ogaacak ɲai, ma kavoya ɛɛza kibeene tiin ogaacak, eeci kavɔ kagoona talniin ci katalna Maanyi.”

¹⁰ Izi ni Varo ne, “Akɔm, alaŋ koonnanuŋ ɔtɔɔɔ ki ɲaai ki dɔɔl cugooc o been neen! Kagayuun nɔkɔ anyak gi ci ger abaabanu ootine cugoocok o aroonnyu utuguuz. ¹¹ Alaŋ zin ka ɔtɔɔɔ niiga dook, awɔ ɔl ci maacik o doon ka kɔɔt kidiŋdiŋanit Maanyi, nici gi o gɔɔn laadun ajinaaŋ niiga aneet o neen.” ɔtɔɔkte ni Muses kibeene Aaron ɲuume o Varo.

¹² Eneek ni Maanyi Muses ne, “Doŋeek aziit looc ci Masiru noko ka kivita girooc ci abuŋa looc dildil, ka kadayit kaal o aɔoyai maneene baal anyiigjai tiileze baal een biyeen e.”

¹³ Odoŋeek ni Muses keet onin looc o Masiru, ma anyaa Maanyi ɲɔɔt ci aku libire ci jeenu e, ci ivaan iitene nice waazin ki baalin. Ma ɲeere, anyaa ɲɔɔti nici girooc. ¹⁴ Ma avu girooc kadaala looc Masire dook kizi meele ger. Avu girooc ci ɲaan baal reen ɲaan kivita nɔkɔ, ma alaŋ ka bodo kebedoozek kibil nɔkɔ been neen. ¹⁵ Abuŋa waanice niigi looc dildil kizi lɔɔci koli ter, ma adak kaal o aɔoyai maneene kibeene keene kebere o

abiirna baal anyiigjai tiileze baal een biyēen e dook. Ma akom gi ci colai ci anyiigjai keeni karabon een kaale o adoyai looce o Masiru dook.

¹⁶ Kataman noko, otowaa Varo Muses kibeena Aaron ma aku aneek ne, “Kabacaa onjeec naaten Maanyi ween Tammu unoon, kibeena naatunon buk. ¹⁷ Inoko zin otonteeyan bodo aneet onjeec ci kabacaa noko, anaruyoozeyan naaten Maanyi ween Tammu unoon ka kaara girooc ci anyaa daayiz noko naatan.”

¹⁸ Otonjeek ni Muses Varo looc ma ako anarye ajin Maanyi. ¹⁹ Otowo ni Maanyi non koka libire ci nyagio o, kivaan non kodon girooc kooyi liile o kazi Biir Maam^y, koka girooc ci anyiigjai looce o Masiru dook. ²⁰ Maje bar Maanyi aanyek Varo kodok ziniz noko, calan onna Israyil kodoko.

Abuŋa muuri ci madany looc

²¹ Eneek ni Maanyi Muses ne, “Donjeek aziit tammu keen ka kubuŋa muuri ci madany Masir dook.” ²² Otonjeek ni Muses aziit tammu keen, ubuŋa ni muuri ci madany Masir dook iinya iiyu, ²³ koka eet ci acin gon, ma akom eet ci ingaaz naatin aavei o iinyaye ceen iiyu noko dook. Maje vitenaane o abaayi Israyila non labak.

²⁴ Otowaa ni Varo Muses ma aku aneek ne, “Dono, ka non idindinanit Maanyi. Oorkorit buk ki naai kibeena dok ugooc, olla bar otonteek looc eza ki tiin doon nina.”

²⁵ Eneek ni Muses non ne, “Abon zin aanyet ageeta tiin ki eza ci ka non kutuguuzeya Maanyi ween Tammu onan kiziti todoyook, ki taabinet ci avaadi lai. ²⁶ Abon kavoya kaal ogaacak kabala dook koka ci koonneka looc nina, eeci abon kav kalinlinyaa oogi naatineŋ ka kidindinanta Maanyi ween Tammu onan, ma naan kuruumta ninite o, alan rak kagaya naaga nan ci ka kilinlinŋa kataabta Maanyi o.”

²⁷ Aanyek ni bar Maanyi Varo kodok ziniz, calan aron koton non kodoko. ²⁸ Eneek ni Varo Muses ne, “Don naatan nina! Gaa jurun, ma abadaakan bodo been neen! Ma akuunakan bodo, adaai koca.”

^y 10:19 Liil o kazi Biir Maam: Azi ol Ibiroye ne, liil ci Awaaru. Ajoyai non nini zooce ceen 13:18; 15:4, 22; 23:31.

²⁹ ƐbedeƐke ni Muses nɔɔɔ eneeƐ ne, “Abil kiyo aduwa o, alaŋ bodo kakuunakin ineet been neen.”

Daayiz o abuunya o Masiru maacik

11 Enico, eneeƐ Maanyi Muses ne, “Kanyaai tiŋeere Varo ki Masir gi codoi ɔɔɔ nɔɔ ci ger ɔɔɔ. Ka ni enice, kotoŋaawuŋ niini igeet ɔɔɔ ɔɔɔ, ma atookuŋ uluugit niiga dook lai. ² Bitɔ zin duwaak ɔl ka kɔɔ ɔl o maacik ki ŋaai kijinit ɔl ugeec abaawɔ awaac ci agɔɔɔɔɔɔɔ zurteeneene been warkine.”

³ Aanyewun ni Maanyi Masir zinzeeti bonat ci aŋoliin Israyil, ma atiitiny alaata o Varo been ɔl ogin Masire Muses ɛɛ kizi eet ci adiŋɔɔ.

⁴ Eneek ni Muses Varo ne, “Azi Maanyi ne, ‘Kazobi tija baalin keŋa Masir dook, ⁵ ka olla logoti ceen abuu Masire kadaak, akanaai logote ween abuu o Varo ween alaan, kook koɔorei logote ceen abuu ŋaawe ceen mirooi gɔɔn uurtonek ɔl, ma buk adaai abuunya ci maacik kaale ugeec abal dook. ⁶ Aboobi tiŋeere ɔl Masir dook boobiwɔn ci appe ɔɔɔ, ci ŋaan baal reen ŋaan laadun kibil ɔ, ma alaŋ ka bodo kebedoozek kibil nɔɔ been neen. ⁷ Maje Israyil, akɔm tiŋeere oroz ci ka kutubuweek nɔɔɔ karabɔŋ een keɛg ugeec abal, ka zin agaac niiga kaŋoroɔi naana Maanyi Israyil kibeene ɔl ci Masiru o.”

⁸ Izi ni bodo Muses ne, “Avuunakan tiŋeere alaata ugune dook, ma avu akani kozoŋti looc aneet ŋuuma ma aneeƐ ne, ‘Ɔɔɔ niina ki ɔl o anuyin ineet dook!’ Enice kɔɔɔwa ni.” Otoŋeek ni Muses Varo looc ɔɔɔ ŋaati aborni nɔɔ.

⁹ Enice eneeƐ Maanyi Muses ne, “Ajura Varo calaŋ aziknuuŋ igeet o, ka kazace kaala ogane atɛɛd ɔl biyee kiziti meɛɛ Masire ŋina.” ¹⁰ Mayo nuun waanice agɔɔn Muses kibeene Aaron kaal ci atɛɛd ɔl biyee noko Varo ŋuuma e, alaŋ niini aliŋliŋi, eeci aanyek Maanyi Varo kɔɔɔk ziniz nɔɔ ka calaŋ ooŋna Israyil kɔɔɔɔ looce cin o.

Iiten o Vardaŋinto

12 Ma aneeƐ Maanyi Muses been Aaron Masire ne, ² “Nyeelok zin cunooŋ oowu irkita neen nici. ³ Uduktaak ɔl o Israyil baayizo dook eneeƐ ne, iitene ween amɔɔ nyeelowe nico, abon gɔɔn ɛɛti cee tatooge onin koroogjok dook, adoma mirkic ci miliny,

karabɔŋ een kɔɔny ci miliny. ⁴Mã tɔɔnye ɔl ɔlɔɔ ma alaŋ anim kadayit ɛɛz dook kidica, abon azɔlɔɔ been ɔl ci aɔŋɔzɔ baayiza o, abon adoma gɔɔn ɛɛti cee ɛɛz ci aga agano ki ɔl o kɔɔɔg onin. ⁵Abon ɛɛzana ci aŋeraanu o, anyak irkit codoi ma maace, ma akɔm kabiceenen, mate aaranu nɔɔgɔ azaane, karabɔŋ een bawɔne, ⁶uzuuti nɔɔgɔ anyayit zɛɛ been iiten ween amɔɔ wec nyeelowe nico, ka zin ɔl o Israyil baayizo dook keteedit ɛɛza nicoko alemeeti yoomana atoltol ii. ⁷Abon adoma niigi biyee ci ɛɛza nicoko o, ma aŋonyeek ceezi ugeec tatoognya kabanyɔ been tadeen ŋao adayi niigi mirkici e. ⁸Abon adak niigi baaline nice ɛɛɛ idi ci avaadi, ki kaal ci akaaka, kibeen dɔɔken ci akɔm nyigit. ⁹Mã adaku idi ci ɛɛza nicoko colak, karabɔŋ een ŋaati aayine, bar avaadit gudguduud nɔkɔ kɔkɔm ŋinti aaryai. ¹⁰Mã uupɔnu ŋinoma zɛɛ ma aaliz. Mã anyak viten ci oogin been wak, abon atuuzu. ¹¹Gɔɔl zin ci ka adakti kaal nicoko neen cee, acabteek ruumanɛ been voocwen ugooc, uburuceek caava ugooc zɔɔ, anyayit kɛen ugooc oomtinu azene kiyo ka eroonit o. Adayit idi nicoko kataman, eeci nici iiten o Maanyi Vardaaŋinto neen.

¹²“Kazobi tiŋeere baaline nice looc ci Masiru o dook, ma karui abuunya ci ɔl o deer maacik kibeen o kelego buk ma kanyaai joowanɛ o Masiru dook payiin ci ger. Kazi nɔkɔ naana Maanyi.

¹³Ma biyeeta ci aŋonyoonek ceezi cugooc tatoognya noko, izi bayeen ceezine ugooc aavtiyu. Ka mã kacin naana biyee nicoko, kavardaaŋnyuŋ igeet. Tiŋeere mã karui Masir, akɔm libɛen ci ka kuruumun igeet.

¹⁴“Nici zin iiten ci ka gɔɔn aada niiga ki buulok ci ŋaan avu e nɔkɔ, ka gɔɔn utuguuz talniin ci atalnaaŋ aneet Maanyi iitene nico. Nicini lootinet ci ka kibil ŋaatunonɔ nɔkɔ been neen.

¹⁵“Abon gɔɔn adaku dɔɔken ci akɔm nyigit ci nyaanu iinya toorgerɛm. Ma iitene o oowu iinyaye ceen toorgerɛm neke, aarya nyigit ci nyaanu ceezine ugooc, eeci mã adak ɛɛti gi ci anyak nyigit ci nyaanu iinyaye ceen toorgerɛm noko, atoowonek niini tuu Israyila. ¹⁶Ma iitene ci oowu o kibeen iitene ceen toorgerɛm aɔoorneke e, abon alotaanu ka ivita idiŋdiŋantaŋ. Mã alinliŋnyu iinyaye ceen ram iinyaye ceen toorgerɛm noko been neen, dook e coma agoonu dayiin ci ka adayit, gi ci koca agoonu dook neen.

¹⁷“Utuguuz gɔɔn Talniin ci Dɔɔken o Alaŋ Amokcar ka aadai iiten nico, eeci nici iiten baal kaduŋnaane ɔl ugooc Masire

kezeede kiyo nyakenæeta o takirnyaawu o nœen. Atalɔ zin gɔɔn niiga ki buulok ci ɲaan avu e iitene nico. Nicini lootinet ci ka kibil ɲaatunonɲ nɔkɔ been nœen. ¹⁸ Adayit zin gɔɔn dɔɔken ci agɔɔnnayi kɔkɔm nyigit ci nyaanu nyeelowe ci oowu o, yoomane ci iiten ween amɔtɔ wec zœe been yooman ci iiten ceen eetom ki codoi e. ¹⁹ Abon akɔm nyigit ci nyaanu ci ka kojoyai ceezine cugooc o iinyaye ceen toorgerem noko. Mǎ adak œeti ceen mirooi karabɔɲ een Israyilen gi ci anyak nyigit ci nyaanu, abon atoowonek tuu Israyila. ²⁰ Má adaku dayiin ci anyak nyigit ci nyaanu. Abon adaku niiga dɔɔken ci akɔm nyigit ci nyaanu vitenaane ci abaaku o dook iinyaye ceen toorgerem noko.”

²¹ Otowaa ni Muses alaat o Israyil eegin marwak dook ma aku aneek nœ, “Ɔɔtɔ eɲerya œeza tatoognyaye ugooc, ka otodonjit kiziti todoyook ci Vardaanjinto. ²² Odomta oto ci laitoto ocoontek biyee ona aareku kodooœ e, ka oɲonyceek ceezi ugooc tatoognya tadeena been kabanyɔ. Ma akɔm ɲaatunonɲ eet ci adunɲaak bitaalin ceeze onin zœe ma aaliz. ²³ Tedeec mǎ aku azɔɔb Maanyi looc ci Masiru o, ma aku aruk lɔgɔɔz o Masiru een abuunya kadaayitɔ, mazi acin niini biyee ci aɲonyeeuku ceezi cugooc tatoognya tadeena been kabanyɔ o, avardaaɲ tedeec ceez nico, ma alaɲ aanyek toonnyai o anyaa daayiz kook ceezine cugooc o ka kook kuruyuun igeet adaayit.

²⁴ “Uzuuti zin zoozok nicoko kizi lootinet ci ka kibil ɲaatunonɲ kibeen doolene ci dɔɔl cugooc nɔkɔ been nœen. ²⁵ Tiɲeere mǎ ɔɔt uruuntu looc o ka kaanyunɲ Maanyi ebaal aterkedeekunɲ niini igeet e, utuguuz gɔɔn talniin ci adiɲɲiɲanɲ nɔɔnɔ nɔkɔ. ²⁶ Tiɲeere gɔɔn mǎ ajinuunɲ dɔɔlya ugooc aneekunɲ nœ, ‘Madim talniin ci iiten nico o akati kœɲ cine naa?’ ²⁷ eneechtek nœ, ‘Talniin ci kaadanœ iiten o Vardaanjinto baal kagooneka Maanyi todoyook o ka kavardaaɲi niini ceezi o Israyil looce o Masiru, ma arogi koroogjowa ogaacak waanbaal aruyi niini abuunya o Masiru kadaayitɔ e.’”

Mazi oodotiz Muses zooze nico, akati ɔl kozonɲi looc idiɲɲiɲanit Maanyi. ²⁸ Utuguuzɔ Israyila didi ebaal aricanœœe Maanyi Muses been Aaron e.

²⁹ Ma baalin kœɲa, uruk Maanyi lɔgɔɔz ween abuunya Masiru dook kuruum logo ween abuu o Varo ween alaan, zœe been logo ceen abuu ci eet o acabji ceeze o cabiinto, kibeen buk abuunya o maacik

kaale ugeec abal dook. ³⁰ Itingaazɔ ni Varo been alaat ogin kibeem ɔl o Masiru dook baaline nice, ma aboobi ɔl dook Masirɛ boobiwɔn ci appe ɔɔɔt kɔkɔm kɔɔɔg ci amir calaŋ anyak eet ci adaai.

Aluug ɔl o Israyil Masirɛ

³¹ Ma baaline nice ɛɛ, otowo Varo Muses kibeem Aaron ma akɔ aneek nɛ, “Itingaaz ɔɔɔɔ niiga ki ɔl cugooc Israyil o, otoŋit ɔl cigan o! Ɖɔɔ idinɗiinanit Maanyi ebaal arooŋnyu e. ³² Ooti ɛɛza been tiin ugooc, ebaal aduwaanu e, ɔɔɔɔ. Amayuuktan zin buk aneet.”

³³ Ozoyit ni Masira Israyil ka kuluugetɔ kataman looce cineen o, ma aneek nɛ, “Mā alaŋ awooyu, kadicaana koca naaga dook!”

³⁴ Odomta ni Israyila teleen ci aŋoonyi injaan kaartozek nyigita ci nyaanu, ma aɗuuzek kodooce ugeec anyayi teleen e ruumanɛ, ma atik inyaatine. ³⁵ Ɖɔɔ ni Israyila didi utuguuzɔ ebaal aduwaake Muses nɔɔɔg e, ma ajin niigi ɔl ween Masir abaawɔ awaac ci agɔɔɔnyai zurteenene ki warkine kibeem ruumanɛ. ³⁶ Aanyek ni Maanyi Masir zinzeeti bonat ci aŋoliin Israyil, ma aanyek niigi nɔɔɔg gi ci olla ajin. Ɖorta ni niigi kaal ci meelik Masirɛ.

³⁷ Uluugetɔ ni Israyila Ramsisa, iimit ŋino kazi Sukot. Eegin waanice ɔl ci maacik ɔɔɔɔɔ zoone ugeec ɛɛ, alivet ceen kaboot tɔɔrkɔnɔm (600,000), maje ŋaai ki dɔɔl alaŋ akeebji. ³⁸ Ma anyak buk ɔl ci gaaga ci meelik ɔɔrkɔr ki nɔɔɔg, ma aluugi niigi ɛɛza ki tiin ci meelik ɔɔɔɔ. ³⁹ Ma adoma niigi teleen baal aŋoonyi anyaa Masirɛ e, ma avaadane dɔɔken ci gudgudik, ci akɔm nyigit ci nyaanu. Akɔm teleen nyigit ci nyaanu o, eeci atooki waanice niigi Masirɛ, ma akɔm waji ci ka kaaktake eleeti dayiin.

⁴⁰ Een waanice irkitoowa ci abaayi Israyila Masirɛ kaboot wec ki eetom kamɔɔ (430). ⁴¹ Mazi aɗoorneke irkitoowa ceen kaboot wec ki eetom kamɔɔ noko, iitene nice ɛɛ, uluugetɔ takirnya o Maanyi een Israyil dook Masirɛ ɔɔɔɔɔ. ⁴² Ma zin giye baal acineen Maanyi baaline nice ka kuduunai nɔɔɔg Masirɛ, abon buk gɔɔn acine Israyila dook baaline nico nɔkɔ irkitook dook zɛɛ been buk buulok ci ŋaan avu e, ka kidinɗiinanit Maanyi.

Lootinok ci Vardaaŋinto

⁴³ Ma aneek Maanyi Muses kibeem Aaron nɛ, “Lootinok ci Vardaaŋinto ceegi. Akɔm mirooi ci adak todoyoi ci Vardaaŋinto o.

⁴⁴ Mā anyak mirooi ci ataaltawu niiga, adak koca niini todoyoi nico labak ɲaati etɛɛɗɔi. ⁴⁵ Maje bar mirooiti ci aluugakuɲ, karabɔɲ een eet ci gaaga alinliɲjoonekuɲ igeet guruuci, alaɲ niini todoyoi nico ka kadak.

⁴⁶ “Abon adaki todoyoiti nici ceeza eecitɔ, kɔkɔm idiɲ ci aduɲnu bitaala. Má alibju amɛ ci todoyoi nico. ⁴⁷ Abon agɔɔn ɔl o Israyil baayizo dook talniin nico.

⁴⁸ “Mā anyak mirooi ci aluugakuɲ ma arɔɔɲ koromoozeyuɲ talniinte caan aneet Maanyi Vardaaɲinto o, abon ateedi niini ki ɔl o kɔɔɔɔ onin maacik dook, ka buk kibil niini kiyo ɛeti ween Israyilen o. Akɔm eet ci ɲaan ketɛɛɗɛ ci ka kadak todoyoi ci talniin nico.

⁴⁹ Aricanoonek lootinet nici Israyil kibeem modɛɛn o gaagai abaak ɲaatineɲ buk.”

⁵⁰ Utuguuzɔ ni Israyila dook eci baal aricanɛɛkɛ Maanyi Muses been Aaron o. ⁵¹ Ma iitene nice ɛɛ, uduunai Maanyi Israyil Masire kezeede kiyo nyakenɛeta o takirnyaawu o.

Apiiconek abuunya o maacik Maanyi

13 Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ² “Ipiiceyaɲ abuunya o maacik dook aneet, eeci abuunya ci maacik o dook Israyila cigan, olee ci deer karabɔɲ een kaale o abalu.”

³ Eneek ni Muses ɔl nɛ, “Aada iiten nico, iiten baal aduɲnaanu Masire looce o agideenu eeginu mirɔk ween gabara e nɛɛn, eeci waanice aduɲnaanuɲ Maanyi dɔɔyize onin appe iitene nico. Adayit zin gɔɔn dayiin ci akɔm nyigit ci nyaanu iitene nico. ⁴ Inoko tedeec waanico nyeelowe codoi kazi Abib noko, aluugju. ⁵ Tiɲeere mā ook uruumnyuɲ Maanyi igeet looc o ɔl o Kanan, ki Ait, ki Amori, ki Ivai, kibeem Jebusi, looc o appe irana been letɛ, baal aterkedeek niini jjiitugooc ka kaanyuɲ igeet e, ɔɔɔ gɔɔn utuguuz talniin nyeelowe nico. ⁶ Adayit gɔɔn dɔɔken ci akɔm nyigit ci nyaanu iinya toorgerem, ma iitene ceen toorgerem aɲoorneke o, utuguuz talniin ci atalnu Maanyi. ⁷ Adayit zin gɔɔn dɔɔken ci akɔm nyigit ci nyaanu iinyaye ceen toorgerem noko, ma abon akɔm dayiin ci anyak nyigit ci nyaanu ɲaatunuɲ, karabɔɲ buk een nyigit ci nyaanu ɛɛ looce cunuɔɲ o.

⁸ “Uduктаak gɔɔn dɔɔl ugooc iitene ceen toorgerem aɲoorneke o, eneeɲtek nɛ, ‘Kagoona naaga gi nico o, eeci anyak gi ci

utuguuwayet Maanyi waanbaal kaduŋnaana Masire e.’⁹ Aanycek zin talniin nico kibil kiyo bayeen o acabeeku azen ma aareku ŋuumti o, ka uduktaake ɔ lootinok ci Maanyi noko, eeci waanice aduŋnaanun Maanyi igeet Masire dooyize onin appe.¹⁰ Abon zin niiga azuunu zoozok o akati talniin nico iinyaye o aarek Maanyi irkitook dook.

¹¹ “Tiŋeere mā ook uruumnyun Maanyi looc o Kanan ma aanyun kizi cunoon ebaal aterkedeekun niini igeet kibeen jigitugooc e,¹² ipiicek lɔɔɔz ugooc atiyannyai dook Maanyi. Ma kaala o maacik atiyaana kaala o abalu dook, kaal ci Maanyi.¹³ Abaliya jɔɔɔn ci zigiuro maaci mirkice ci miliny, bar mā alaŋ abaliyu, uduulit inyaa kadaak. Abon ɛlanu lɔɔɔz ugooc een abuunya dook kaale ci aruweeku Maanyi.

¹⁴ “Tiŋeere gɔɔn mā ajinuun doolya ugooc aneekun ne, ‘Ma gi nico akati keeŋ cine naagin?’ eneekek ne, ‘Aduŋnaanet baale Maanyi dooyize onin appe Masire looce baal kagideena keegina mirɔk ceen gabara e.’¹⁵ Ako waanice mazi ujura Varo baal adɔɔi ziniz e alaŋaan oonnanet kotooza, uruk Maanyi abuunya o maacik Masiru, kibeen o keleg ugeec abal dook kadaayito. Nici zin gi ci aanyet ageeta kutuguuza todoyook ci kataabja Maanyi abuunyaye ci maacik, kibeen giye ci kabadaana lɔɔɔz ogaacak eegin abuunya kaale ci karuka o neen.’¹⁶ Aanycek zin gi nico kibil kiyo bayeen o acabeeku azen ma aareku ŋuumti o, giye baal aduŋnaanet Maanyi ageet Masire dooyize onin appe e.”

Abayiz Israyila liil o Biir Maam

¹⁷ Waanbaal oonnanɛ Varo Israyil kɔɔɔɔ e, yo nuun waanice gɔɔl o ako looce o Kanan adiir looc o kazi Viliztiya kutur e, alaŋ aanyek Tammu nɔɔɔɔ koneec gɔɔl nice, eeci azi Tammu ne, “Mā avɔ ajowa niigi ɔɔɔn gɔɔla, oowo koca ooti ma amiironek bodo Masir.”¹⁸ Orozi ni Tammu ɔl ki balal keeŋ ma iimi liil o Biir Maam. Aduŋna waanice Israyila Masire kaale ugeec oroonto.

¹⁹ Iyit ni buk waanice Muses amɛ o Josev, eeci baale aneek Josev Israyil ne, “Utuguuz terkediin ci ka iyiti amɛ cigan o.” Aneek waanice niini nɔɔɔɔ ne, “Akuunakun didi tiŋeere Tammu igeet ka kitirituun, abon zin avoyu amɛ cigan o calaŋ oonneku ŋinito.”

© 1996 David C. Cook

*Ḡḋḋn iinya dook mā aluug Israyila arayiin
Maanyi ḋḋḋḋ ḋḋḋḋ diizocē ci jorom (13:21)*

²⁰ Mazi aluug Israyila ḡao kazi Sukot, ḋḋḋ aalit ḡaati kazi Etam ci ajḋḋḋ balal. ²¹ Ḡḋḋn iinya dook mā aluug niigi waaz, araki Maanyi ḋḋḋḋ ḋḋḋḋ diizocē ci jorom ci awḋ ḋḋḋḋ ḡuuma ka keyeelek ḋḋḋḋ looc, maje baal, araki ḋḋḋḋ ḋḋḋḋ diizocē ci alanyit ka kataraan looc kizi ḋḋḋ, ka kuluugit niigi waazin ki baalin labak. ²² Arayiin ḋḋḋn waanice diizoc ci jorom ka keyeelek ḋḋḋḋ ḋḋḋḋ waaz ḋḋḋ, calaḡ ooḡnek ḋḋḋḋ looc been ḡēen, ma baal, arayiin buk diizoc ci alanyit ḋḋ ḡuuma ḋḋḋ, calaḡ ḋḋḋḋ ooḡnek looc been ḡēen.

14 Eneek ni Maanyi Muses ne, ²“Duwaak Israyil kanyaanjit ka koot kaalit kojonojit njino kazi Pi-Ayirot njao anjeron Migdol ki liil, anyeek koot kaaltek liil ele, kokolteek keenti njino kazi Bagal-Zepon. ³Mā agoon noko, abaaban tijeere Varo azi ne, ‘Amaliilte Israyila amacuucit looc njina ibiirit ooti, uulal nongo balal.’ ⁴Kaanyi tijeere Varo kodok ziniz ka kunuwuun igeet bodo. Katiitiny bar tijeere ele onan naana maany kaale ci kagoonei Varo kibeek takirnya ogin dook. Giye nico, agayaan tijeere Masira keen naana Maanyi neen.” Utuguuzo ni Israyila noko.

⁵Mazi azii Varo ween alaan o Masiru ivirit Israyila uluugeto, utuuye nongo kibeek alaati ogin ooti bodo giye ci weet ci Israyil o ma ane ne, “Gitaaz ci kagoon noko? Koonna laadun Israyil kodoko ka calan alinjoooneket o naa?” ⁶Idimdiman ni niini kavool onin agurut joomi, iyit ni takirnya ogin. ⁷Itijaawi ni niini kavoolet o adoko joot goon agurut joomane o ceen kaboot torkonon (600), ma aromeek kavoolet oogi o agurut joomane o Masiru dook, ejereek ni nicoko dook alaati cigeec. ⁸Aanyewun ni Maanyi Varo kodok ziniz ma aviri bodo Israyil baal uduunit Masire moozeta laadun e zooc ka kook kalaama nongo. ⁹Iviti ni takirnya o Masiru Israyil zooc joomanene o Varo agurut kavoolet dook kibeek takirnya o atod joomane, ka koot karabta nongo njao aali liil otooga njao ajongo ki Pi-Ayirot o aveno ki njino kazi Bagal-Zepon e.

¹⁰Mazi avo acin Israyila Varo ki takirnya ogin aviraak nongo noko, otongole niigi joot ele ma aluweek Maanyi, ka kitirit nongo.

¹¹Eneektek ni niigi Muses ne, “Akom da laadun Masire looknya ci ka kadayeet ol, gi ci anyaanet kivita kadaakta balala o neen? Agoonet noko naa? Ako da laadun ma adunnaanet Masire o naa?”

¹²Njaan baale kuduktaayin naaga Masire gi ci kaneekin ne, “Toneet ageeta doon, nyeet kilinjintoozeya ol Masire labak? Abona bar jaati kalinjoooneka Masir kujuk jaati kavu kadaakna balala njina.”

¹³Abarizeek ni Muses nongo eneek ne, “Mā anjoliinu gaaga urukteek zo looc, acinu tedeec waanico Maanyi jaati elanu. Masir ci acinu avuunaku noko, alan bodo tedeec acinu noko been neen.

¹⁴Njaan oorinu Maanyi, akom niiga gi ci ka utuguuz.”

¹⁵Eneek ni Maanyi Muses ne, “Ako ma aluweekan o naa? Duwaak Israyil kidiceek kodoko. ¹⁶Doneek keet unun liil ka kengerto maama korgeena kodok liil keen, ka koneec Israyila njinti adoko

o. ¹⁷ Kaanyi tiŋeere naana Masir kodooyit zinzeeti ka kameda kunuyuunŋ kivirtuunŋ igeet zooc zɛɛ been liil, ka zin naatinet ki diŋdiŋɔɔn kiiyan aneet ŋaaten Varo been takirnyaye ogin dook, ki kavoolet ogin been takirnyaye ogin atɔd jɔɔmanɛ. ¹⁸ Agayaan tiŋeere Masira keen naana Maanyi nɛɛn ka kiiyan diŋdiŋɔɔni aneet ŋaaten Varo ki kavoolet ogin kibeɛn takirnya ogin atɔd jɔɔmanɛ.”

¹⁹ Imiire ni toonnyaiti o Tammo ona arayiin takirnya o Israyil ɔɔwa e, ook onowa nɔɔɔɔ vuruta. Maje diizoc o jorom arayiin ɔɔ ɔɔwa e, ook ibil buk nɔɔɔɔ vuruta, ²⁰ iya ɛŋɛr takirnya o Masiru been o Israyil kɔɔɔɛna. Ma baal, muur diizoc ci jorom noko libire ci Masiru o, ma alanyit libire ci Israyilo o, ɔkɔma ni ŋaatinɛŋ ci ka kɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔgi baalin dook.

²¹ Odoŋɛɛk ni Muses aziit liil, ma anyaa Maanyi ŋɔɔt ci appe libire ci jeenu e ci ivaan baalin dook, ma aŋɛr maam liil kɔɔɔɛna kɔdɔk liil kɛɛŋ kak. ²² Abayizit ni Israyila ŋinti adɔɔi aŋɛɔɔn maama noko zɔɔnɛ, maje maama libire ci kaŋeeto ki libire ci azzo o, ɛɛl tiv kiyo kaluwa o.

²³ Ivirti ni takirnya o Masiru Israyil zooc jɔɔmanene o Varo agurut kavoolet dook kibeɛn takirnya o atɔd jɔɔmanɛ ma ano nɔɔɔɔ zɛɛ been liil eecitɔ. ²⁴ Mazi ako een oŋtalizo, icin Maanyi takirnya o Masiru diizoce o jorom alanyit e, uguuv ni Maanyi nɔɔɔɔ ooti. ²⁵ Aanyek ni Maanyi kavoolet ugeec kagamit zɔɔ tɔdɔwa ka kokomteek nɔɔɔɔ ŋaati awɔɔli. Iziti ni Masira nɛ, “Kotonjit Israyil kivitit naaga! Eeci oorine nɔɔɔɔ Maanyi niini alya ŋaatinai.”

²⁶ Eneek ni Maanyi Muses nɛ, “Doŋɛɛk aziit liil ka kabada maama kotododit ɔɔ ceen Masir noko ki kavoolet cigeec noko kibeɛn takirnya ci atɔd jɔɔmanɛ noko.” ²⁷ Odoŋɛɛk ni Muses aziit liil, ma ŋeere ririwɔɔna ɔkɔrkɔɔranɛ liili kibil eonin laadun. Mazi avir Masira ka kajaarit maam, otoyootek bar Maanyi nɔɔɔɔ liil kutudude. ²⁸ Imiirye ni maama koromte eo laadun, ma akuuwa kavoolet kibeɛn takirnya o atɔd jɔɔmanɛ been takirnya o Varo baal aviri Israyil zooc been liil eecitɔ e dook, kɔkɔm codoi ŋaatinɛŋ ci arogɪ.

²⁹ Abayizit ni waanice Israyila liil ŋinti adɔɔi noko, maje maama libire ci kaŋeeto ki libire ci azzo o, ɛɛl tiv kiyo kaluwa o. ³⁰ Ɛɛla ni Maanyi Israyil Masire iitene nice, icinit ni Israyila daayiz o Masiru ogine miniŋa liil otooga. ³¹ Mazi icinit Israyila dɔɔyiz o

Maanyi appe oorine nɔɔɔ Masire, otonole niigi Maanyi, ejeezit ni nɔɔɔ kibeen gabareen onin Muses buk.

Beniin o Muses ki Maryom

- 15** Ebenteek ni Muses ki Israyil Maanyi beniinte ci azi ne,
 “Kabeneei Maanyi giye o mogiin onin adikir.
 Ujukeek niini jɔɔmane kibeen ɔl o atɔd jɔɔmane nicoko liil.
- ² Maanyi niini dɔɔyiz onan neen,
 ma kabeneei naana nɔɔɔ,
 izi niini ruguzooi caan.
 Niini Tammu onan neen,
 ma kamena kanaati nɔɔɔ nɔɔɔ,
 Niini Tammu o baaba neen,
 ma katiitiny naana nɔɔɔ nɔɔɔ.
- ³ Maanyi niini eet ci oroonto,
 kazi zaar ogin ne, Maanyi.
- ⁴ “Ujukeek niini kavoolet o Varo been takirnya ogin liil.
 Utudude alaata o Varo tiitinyik liile o Biir Maam.
- ⁵ Ukuuya maama nɔɔɔ boloca,
 ɔɔɔ niigi eecito kocoldok kiyo biyeen o.
- ⁶ “Maanyi, anyak aziiti unune azzo dɔɔyiz ci appe.
 Maanyi, ilibu niina aziite unun azzo ɔl o amarniin ineeet.
- ⁷ Ujukeeyu ɔl o iidiwonu ki ineeet looc alazeete unun appe.
 Utuuzu nɔɔɔ bornet nooɲe unun kiyo gɔɔn atooz goo
 kaɲaya o.
- ⁸ Ineeet neen baal aboo liil keɲerto maama kɔrgeena,
 keelit maama kabanyɔɔi tiv kiyo kaluwa o,
 kilibit maama liil boloc keɲa.
- ⁹ “Abɔlɔl ibaale mirooiti azi ne,
 ‘Katooi tiɲeere naana nɔɔɔ
 ka kagam naana nɔɔɔ.
 Kaɲer tiɲeere naana kaal ween ɔryaak,
 ka ketenyeri naana alye onan.
 Kavooa tiɲeere giina onan

ma kadica nɔɔɔɔ aziite onan.’

¹⁰ Bar zin ukuu nɔɔɔɔ liili

ɲaati abɛɛ niina maam.

Ujuktoozek niigi maam o arik ɔɔɔɔ kocoldok

kiyo meɛɛyi o.

¹¹ “Ŋɛɛɛ ci atoobonu ki ineet Maanyi, joowanene nicoko?

Ŋɛɛɛ ci atoobonu ki ineet alazɛɛta ki liilewɔnta?

Ŋɛɛɛ ci anyak diɲɲɔɲɔɲ ma aɲɔle kaala kiyo niina o,

ma aliɲɲi kaal ci atɛɛɔ ɔl biyee?

¹² Odoɲu niina aziit unun azzo,

ukuu ni Masir lɔɔci.

¹³ “Ŋaan arayiine niina ɔl ugun uruguzu nɔɔɔɔ

reezinte unun abil been nɛɛn.

Ŋaan amadi nɔɔɔɔ dɔɔɔɔ unun

kɔɔɔ ɲao unun abaaye aliile.

¹⁴ Azii tiɲɛɛɛ modeɛna gi nico

ma anyak kulurkulur.

Aanyek tiɲɛɛɛ gi nici ɔl dook kotoɲɔle looc,

ma aanyek ɔl o Viliztiya kabaritit ɔɔɔɔ ɛɛ.

¹⁵ Anyak tiɲɛɛɛ alaata o Edom ɲoliin ci appe ɔɔɔɔ ɛɛ,

aruk tiɲɛɛɛ rakcook o Mowab kulurkuluri,

ma abarit ɔl o Kanan dook.

¹⁶ Akuunak tiɲɛɛɛ nɔɔɔɔ ɲoliin ci appe ɔɔɔɔ ɛɛ.

ɛɛ tiɲɛɛɛ niigi tiv kiyo bɛɛ o,

dɔɔɔɔ unun appe

zɛɛ ma adiceek ɔl ugune, ineet Maanyi,

zɛɛ ma adiceek ɔl baal ɛɛla e.

¹⁷ Ŋaan anyaaɪ nɔɔɔɔ looc baal aterkedeeɪ e eecitɔ

ma aku aɲui nɔɔɔɔ bɛɛ unun aɲɛra tadeena,

ɲaabaal utuguuwa niina Maanyi kizi baayiz cun aliile

ɛɛnyca azɛna ugune ineet Jook onan e.

¹⁸ Abal tiɲɛɛɛ Maanyi looc nɔɔɔ zɛɛ been nɛɛn.”

¹⁹ Mazi ɔɔɔ ɲɔɔmanɛ o Varo ki kavoolet kibeɛn takirnya o
atɔɔ ɲɔɔmanɛ nicoko liila, anyaa Maanyi maam kabadaak nɔɔɔɔ
kukuuya lai. Maje bar Israyila ɔɔɔɔ abayizit liil ɲinti adɔɔi o.

²⁰ Ooyi ni nyakanjani o kazi Maryom ween njoni Aaron kidonj aziita ma ano njoni naai dook naati aruyi kidonjwa ma arogom. ²¹ Ebeneek ni Maryom njongo beniin ci azi ne,

“Ebenteek Maanyi giye o mogiin onin adikir.

Ujokeek niini njomane kibeem ol o atod njomane nicoko liil.”

Awo Israyila balala

²² Arawoji ni Muses Israyil liile o Biir Maam iimi balal o kazi Cur. Ma awo niigi balala iinya iiyu konom maam ci ajowa. ²³ Mazi avuunak njino kazi Mara anyak maam, ma bar alanj niigi maam nicoko awod, eeci akaaka. (Gi zin ci aween njinite zaara ci kazi Mara^z o neen.) ²⁴ Ma abeewonek ol Muses aneek ne, “Ka kuwuda naa?”

²⁵ Utuluuwew ni Muses Maanyi njariinta, ma ayeelek Maanyi njoni keet. Ujokeek ni niini keet nico maam, emedit ni maama nicigi.

Njinaante aanyek Maanyi njongo demziin ki lootinet ci ka kabal njongo, ma njinaante icina niini njongo ka kaga tuween uneen.

²⁶ Ma aneek njongo ne, “Ma aziknu niiga molook onan aneeta Maanyi ween Tammu unoonj, ma agoonu gi ci alsemnyai ci kareez naana, ma aricanu zoosok ogan ma azuunu lootinok ogan dook, alanj koca kanyaakunj igeet moorizok ci eel kiyo moorizowa baal kanyaai Masir e, giye o keene naana Maanyi o karuguzuunj igeet moorizowe.”

²⁷ Ivitaak ni niigi njino kazi Elim, anyak njinaante valace amoto ram ki keem ceen keteleen eegin eet iiyu kamoto (70), ma aal niigi naati ajonjz maam.

Aanyek Maanyi Israyil dayiin

16 Ma iitene ween amonki tuur nyeelowe o ano gwon vurute o luuge uneen baal adunnaan Israyila Masire e, itingaaon niigi dook Elima woto balale ci kazi Sin, nao anjeron Elim kibeem Sinai. ² Ma balal keenja njinaante, wot ebeektozek ol dook Muses been Aaron. ³ Aneek Israyila njongo ne, “Abon da bar aanyet Maanyi kadaakta Masire! Eeci waanice gwon njinaante kadaka idi kibeem dayiin dook ci olla karonjnya kadakta naati kaavtiya loota, bar zin anyaketu ageeta balal nico ka kivita kakaranta koolo nici dook njina o niiga.”

^z 15:23 Mara: Kazi keen cin Ibiroye ne, akaaka.

⁴Eneek ni Maanyi Muses ne, “Ŋaan kitoonakuŋ ɖɔken tamma. Abona zin goon aduun ɔ ŋao alyo iinya dook, ma avo avɛɛra ɖɔken ci aleɛnɔ ki nɔɔgo iiten nice. Zin goole nico, karoŋ kicina nɔɔgo ka kicin karabɔŋ ŋaan ano niigi gool onan. ⁵Ma iitene ween tɔarkɔnm, abon avo avɛɛranu dayiin ci iinya ram, ma avu iiyanyu keelit.”

⁶Eneektek ni Muses been Aaron Israyil dook ne, “Inoko tedeec yoomane nico agayu didi Maanyi nɛen ci baal aduŋnaanun igeet Masire o, ⁷acinu tedeec ŋeere diŋdiŋɔon o Maanyi, eeci iziwuun niini cocobɔon cunooŋ aroyeeku nɔɔnɔ o. Keegina te naaga ɔ jaŋ ci aroyeeketu cocobɔon o?”

⁸Ma aneek bodo Muses nɔɔgo ne, “Agayu tedeec didi Maanyi nɛen o aanyun idi o adaku yoomana kibeɛn ɖɔken ci olla arooŋnyu niiga ŋeere, eeci iziwuun niini cocobɔon unooŋ aroyeeku nɔɔnɔ. Keegina te naaga ɔ jaŋ? Alaŋ niiga aroyeeketu cocobɔon ageeta, bar aroyeeku Maanyi.”

⁹Eneek ni Muses Aaron ne, “Eneek kɔɔɛ ci Israyil noko dook ne, ‘Ivita eelit Maanyi ŋuuma, eeci izik niini cocobɔon unooŋ.’”

¹⁰Mazi ŋaan azɔɔɔ Aaron ki kɔɔɛ ci Israyil noko nɔɔ, ubuudit niigi balal ma acin ayelizyaai diŋdiŋɔoni o Maanyi diizoca ŋinaante.

¹¹Eneek ni Maanyi Muses ne, ¹²“Kiziwa cocobɔon o Israyilo. Eneek zin nɔɔgo ne, ‘Ŋaan tedeec yoomana adaku idi, ma kaanyun ɖɔken ci aleenonu ka adayit tiŋeere ŋeere, ka zin agayaan niiga keen naana Maanyi ween Tammu unooŋ nɛen.’”

¹³Ma yoomane nice, ivita nyaluureta ci abuŋa ŋino aali Israyila e, ma ŋeere, anyawuun ziizi ci aliya ŋino alyo. ¹⁴Mazi ako arure ziizi, anyak kaal ci oogin loota kevkɛvik kiyo loŋorboobu o. ¹⁵Mazi acin Israyila kaal nicoko, alaŋ aga ma ajino ano ne, “Kalakaz nicigi?”

Ma aneek Muses nɔɔgo ne, “Nicigi ɖɔken o aanyun Maanyi ka adayit. ¹⁶Gi baal arican Maanyi azi ne, ‘Abon goon ɛti cee avɛɛra ɖɔken ci agano ki nɔɔnɔ e nɛen nici. Abon goon eet coo olee ci ceez codoi, aanyonek ɖɔkena ceen kiilo^a codoi.’”

^a **16:16** *Kiilo*: Baale iinyaye niceke Israyila alaŋ ayabiz kaal kiilowete kibeɛn giramete, ma yabziin ci aaronek ŋina o, aɔŋɔɔ kibeɛn yabziin baal iinya niceke.

¹⁷ Utuguuzo ni Israyila noko eona aduwooneke nango e, ma avɛɛra ɔl ceegi ci mɛɛle, avɛɛra ogeen ci miliny. ¹⁸ Mazi bar ayabiz ɔl o anyaa o meelik e, alañ bodo mɛɛle, maje ɔl o anyaa o miliny e, alañ cigeec o kidice. Ook ni gɔɔn ɛti cee anyaa ci alɛɛnɔ ki nɔɔnɔ eo arɔɔɔɔɔ niini.

¹⁹ Eneek ni Muses nango nɛ, “Akɔm eet ci ka kiiyanɔ ɔɔken nicoko oogi zɛɛ ma aaliz.”

²⁰ Maje ɔl ogeen, alañ zɔɔɔ ci aduwa Muses o azii, iianɔɔt niigi ɔɔken zɛɛ ma ɔɛere, bar umeejito kibitit kuluta tɔc. Otoboreek ni Muses nango nango.

²¹ Evɛɛra ni gɔɔn ɛti cee ci alɛɛnɔ ki ɔl o ceez onin ɔɛertinok dook, mazi aabur kɔr, obooye ɔɔkena ona oogin loota e lai. ²² Ma iitene ween tɔɔrkɔnɔm, ook gɔɔn ɛti ceeni evɛɛrak eet codoi oleo o kɔɔɔɔ onin kiilowet ram, ivita ni rakcoowa o kɔɔle o Israyil ma avu aduwaak niigi Muses gi nico. ²³ Eneek ni Muses nango nɛ, “Gi ci arican Maanyi cee, azi nɛ, “Tiɔɛere izi iiten onan yubzeento aliile kazi Sabit. Avaada zin ɔɔken ci arooɔnyu ma aaku gi ci olla arooɔnyu aayit dayiine nicoko waanico, ka iianɔɔt kaal ci anyiigjai o zɛɛ ma aaliz.”

²⁴ Iianɔɔt ni niigi zɛɛ ma aaliz, ebaal iricanɛɛke Muses nango e, ma ɛɛl kotoɔɔolit laala noko calañ ame ma akɔm kulut. ²⁵ Eneek ni Muses nango nɛ, “Adayit ɔɔken nicoko waanico, eeci nici iiten o Maanyi een Sabit. ɔkɔma tedeec waanico ɔɔken ci avɔ ajowaanu tuwa. ²⁶ Eveerya ɔɔken nicoko iinyaye ceen tɔɔrkɔnɔm o, bar iiteni ceen toorgerɛm e, iiten ween Sabit, akɔm ɔɔken ci avɔ ajowaanu.”

²⁷ Bar bodo uduunit ɔl ogeen iitene ween toorgerɛm ka kɔɔt keveerya ɔɔken, ɔkɔma ni ɔɔken ci ajowa. ²⁸ Eneek ni Maanyi Muses nɛ, “Ka dim otoborit niiga zoosok been lootinok cigan o ɔaati azuunu been inin? ²⁹ Agaac noko kaarayun naana Maanyi iiten ween Sabit, gi ci zin gɔɔn kaanyun ɔɔken ci iinya ram iitene ceen tɔɔrkɔnɔm o nɛɛn. Akɔm ɔaatonɔɔt eet ci ka kuduun ɔaatin aavei o iitene ceen toorgerɛm o.” ³⁰ Uyubuzit ni ɔl iitene ceen toorgerɛm o.

³¹ Otoweec ni Israyila dayiin nicoko zaar ci kazi, manna^b. Dayiin nicaaga vɔɔɛ kiyo kebere o ɔaancowacu o, ma akɛdɛd kiyo ɔɔkena o zabalik acaanonek letɛɛci o. ³² Izi ni Muses nɛ, “Arican

^b 16:31 *Manna*: Kazi keɛɔ cin Ibiroye nɛ, kalakaz nicigi.

ibaale Maanyi gi ci azi ne, ‘Ayabizta dayiine nicoko kiilo codoi ka iyaŋit keelit zee been buulok ci ŋaan avu e, ka kicinit tingeere niigi dayiin ci baal kaanyuŋ igeet adayit balala waanbaal kaduŋnaanuŋ Masire e.”

³³ Ma aneek Muses Aaron ne, “Doma iju areek manna ceen kiilo codoi noko eecito, ka bito areek iju kibil Maanyi ŋuuma ka kiiyaŋtozek dayiin nicigi buulok ci ŋaan avu e.”

³⁴ Ma vuruta, ook aarek Aaron iju baal anyak manna e kibil loidoŋ o terkeediinto ŋuuma, kiiyaŋe ŋinaante ebaal aricaneeek Maanyi Muses e. ³⁵ Adayit ni Israyila manna irkitook eet ram zee ma avo aruum looc o abaayi ol, ma adak manna noko zee ma avo aruum keek ci ka kooti looce ci Kanan e.

³⁶ (Anyak goon waanice gi ci kazi omer ci atoobo ki kiilo codoi ci ayabzi ol labi.)

Aduŋna maama biya

17 Uluugeto ni Israyila dook balale o Sin, cot ni olla ozoobit looc ebaal aricaneeke Maanyi noko e zee ma avo aal ŋaati kazi Repidim, maje bar ŋinaante akom maam ci ka kowodit ol kina. ² Oyoyit ni niigi Muses aneek ne, “Aanycet u maam ci kawuda.”

Ebedeeki ni Muses noko eneek ne, “Mayo ayokaan aneet o naa? Acinaanu Maanyi ma alaŋ ajeezu o naa?”

³ Maje ŋinaante aruk ol kor, orokteek ni niigi Muses cocoboon aneek ne, “Aluuganet da laadun Masire ka ija dicaawet ki dool kibeetiin cigaacak o koraa o naa?”

⁴ Utuluuwek ni Muses Maanyi eneek ne, “Ka yo kutuguuwek naana ol nicoko naa? Inoko eelteki gi ci ka kavacaan aneet biyene.”

⁵ Ebedeeki ni Maanyi Muses eneek ne, “Rawo ol. Oorkorit ki alaati o Israyil eegin marwak oogi, biti buk keeti unun omtiinto baal aruye liil o Nil e, ka raye ol cowa, ⁶ ŋaan kaka kabil ineeti ŋuuma ŋaati katode bee ceen goolu biye o kazi Oreb. Ka zin ruk bee ceen goolu kabilne noko keete cun omtiinto noko, ka kuduunta maama ci awod ol.” Utuguu ni Muses gi niko kicinit alaati o Israyil eegin marwak. ⁷ Ma akaneek Muses ŋinite zaar ci kazi Masa^c kibeetiin ci kazi

^c 17:7 Masa: Kazi keeti cin Ibiroye ne, cinnyaan.

Meriba^d, eeci oyoyit Israyila nɔɔɔ ma icinta Maanyi iziti ne, “Aavi dim Maanyi ɲaatinai tɔ yo akɔm da?”

Amɔg Israyila ɔl o kazi Amalek

⁸ Ivita ni apanit ɔl o kazi Amalek Israyil Repidima. ⁹ Ma aneek Muses Jocuwa ne, “Ɔɛra olee cigaac noko oogɔ ka kɔɔt kooryɔ ki Amalek. Ɔjaan kako kabil tiɲeere naana beɛ tadeena ɲaati kanyaye keɛt o Tammo aziita.”

¹⁰ Oorun ni Jocuwa Amalek eo aricanɛɛke Muses nɔɔɔ e, maje Muses ki Aaron been Uur otodit beɛ tadeen.

¹¹ Mazi adɔɲ Muses azen, omogit Israyila Amalek, bar mazi alaca niini azen, omogit Amaleka nɔɔɔ. ¹² Mazi ɔɔt ipiirta Muses ibaati ɲaati adɔɲi, anyakta Aaron ki Uur beɛ ka kaave Muses loota, maje ɲaato adɔɲ Aaron kibeɛn Uur nɔɔɔɔ ibaati ɲaati alɛbzɔɔneke nɔɔɔɔ nɔkɔ gerze ɲaɔn amɔɔt Muses ibaati zɛɛ ma ako ii loota. ¹³ Omoguun ni Jocuwa takirnya o Amalek ɔɔɔnta.

¹⁴ Eneek ni Maanyi Muses ne, “Tɛyeɛd gi nico werɛgɛɛwa ka kizi gi ci gɔɔn aadanu ma abon azii Jocuwa kaga gi o keɛyane tiɲeere didi naana ɔl ci Amalek noko kizeec tɔ nɔkɔ izi neɛn.”

¹⁵ Eteɛnya ni Muses ɲinti avaadine taabinet ma akanɛek zaar ci kazi ne, “Maanyi neɛn o aanyan dɔɔyiz ci kamɔge modo noko”. ¹⁶ Izi ni Muses ne, “Odɔɲtoozek waanice azena lɛcɛr o Maanyi alazeetu, ka kɔɔr tiɲeere Maanyi Amalek buulok ki buulok ci ɲaɔn avu e.”

Ɔɛɔɔnak Jetiro Muses

18 Enice, iziwuun Jetiro ween alaan o ceez o jook o Midiyan ma een baati Muses ween kaav kaal o agoonek Tammu Muses ki ɔl ogin Israyil dook, kibeɛn gi baal uluugai Maanyi Israyil Masire e. ² Itoonek waanice Muses ɲaa onin kazi Zipora baatin Jetiro laadun, aavu ni ɲaati baatin. Iiya ni imiirɔzeke Jetiro Zipora ³ kibeɛn lɔgɔɔɔ ogin eegin ram Muses. Kazi ɲɛerin codoi zaar ne, Gercom^e giye o ane Muses ne, “Kiize naana mirooi looce culu,” ⁴ maje codoi kazi zaar

^d 17:7 Meriba: Kazi keɛɲ cin Ibiroye ne, yɔwɔɔɔn.

^e 18:3 Gercom: Kazi keɛɲ cin Ibiroye ne, mirooi ɲinaante.

ne, Eliyezer^e giye o ane Muses ne, “Tammu o baaba neen o itiritaan aneet, orogoozan niini aneet ŋaati waan arukaan Varo kadaak.”

⁵Iiya ni Jetiro ween baati Muses een kaav oorkorya ki ŋaa o Muses kibeene loḡwɔz ogin eegin ram, wɔtɔ ŋaatin balala, ŋaabaal aali Muses ki ɔl ogin beɛ o Tammu loota e. ⁶Itoonek ni Jetiro nɔwɔn molook ci aneek ne, “Aneeta Jetiro ween baatun ween kaav, kavuunakin ineet naana ki ŋaa unun kibeene loḡwɔz ogin eegin ram.”

⁷Ook ni uruumek Muses baatin ceen kaav noko ḡɔl, akati ni Muses kozoŋti looc ma acooco nɔwɔn ŋalyaamoc, azaayɔ ni niigi dook, ooyi ni Muses nɔwɔn keemawe onin. ⁸Ook ni oobek baatin kaal baal agoonek Maanyi Varo kibeene Masir giye ci Israyilo e dook, ki kaal o ger baal ajowa niigi goolowe e dook, kibeene ḡɔl baal orogoozi Maanyi nɔwɔn.

⁹Atalɔ ni Jetiro ŋaati azikni kaal ci abon baal da agoonek Maanyi Israyil, ma eelane nɔwɔn azene ci Masiru noko. ¹⁰Izi ni Jetiro ne, “Katanaaz Maanyi o eelanuŋ azene o Masiru kibeene ŋaati Varo, ma eela ɔl gideente o Masiru. ¹¹Inoko zin kagawa anyak Maanyi dɔɔyɔz ci ajuki joowane ci gaaga o dook, eeci utuguuwek niini kaal nicoko ɔl o agid Israyil.” ¹²Anyaa ni Jetiro todoyoi ceen taabinet ci avaadi lai kibeene buk todoyook oogi Tammu, ivita ni Aaron kibeene alaati o Israyil eegin marwak dook ka kivita kozolit kibeene nɔwɔn dayiɛn ŋuume o Tammu.

¹³Ma iitene ci ano ḡɔn o, iyit Muses lecer onin ḡɔn aavei ka kook kiroon zoowok, ma aliya ɔl nɔwɔn ŋeere nɔkɔ zee ma yooman.

¹⁴Mazi acin baatine kaal ci agoonek Muses ɔl niini doon noko dook, eneek niini nɔwɔn ne, “Gitaaz ci agoon noko? Aroon zoowok nicoko dook niina doon maje ɔl nicigi dook eel aliyaanin ŋeertin dook nɔkɔ zee ma yooman o naa?”

¹⁵Ebedeeke ni Muses nɔwɔn eneek ne, “Avuunakan ɔl o, eeci arɔwɔn kivita kiziyit wɔwɔ o aduwa Tammu roonnyene ugeec.

¹⁶Mate ḡɔn adanɔ ma abacɔ, anyaakan niigi aneet ka kiiya kiroon naana bacɔn cineeŋ o, ma koobei nɔwɔn ricaniiɔn been lootinok o Tammu.”

¹⁷Ebedeeke ni baatine ceen kaav noko nɔwɔn eneek ne, “Gi ci agoon noko alaŋ abon. ¹⁸Apiirnanin liŋliŋwɔnti nici ineet,

^e 18:4 Eliyezer: Kazi keeŋ cin Ibiroye ne, Tammu onane tiritooi.

been ɔl ci avuunakin ineet o buk. Liŋliŋɔnti nici appe ɔɔɔt ɛle ŋaatun, alaŋ anim tuguu niina doon. ¹⁹Inoko zin ziyaan di aneet, kanyei gi ci karoonj kitilooweyin ineet, aavi tedeec Tammu ŋaatun. Abon azɔɔɔɛ niina ɔl ŋuume o Tammu, ma anyaaɪ daŋoonok ugeec nɔɔɔɔ. ²⁰Demezeek nɔɔɔɔ zoɔzok been lootinok o Tammu, ma ayeelei gɔɔl ci ka kabaakti been liŋliŋoonok ci ka kutuguuzo.

²¹Abon buk aŋera olee dook, ɔl ci adɔɔɔ ma aŋole Tammu, ɔl ci amɔryai ci abor moŋaniin ɔlaa, ka rɔɔɔɔ nɔɔɔɔ kiziti alaɔt ci abal ɔl. Abal gɔɔɔn ɛti codoi ɔl ceen aliv (1,000), abal ɛti cee ɔl ceen kaboon (100), abal ɛti cee ɔl ceen eet ram kamɔɔ, ma abal ɛti codoi ɔl ceen amɔɔ. ²²Anyeek nɔɔɔɔ kiroonit zoɔzok iinya dook, ka kanyaktaayin zoɔzok ci te gɔɔɔn akomneek nɔɔɔɔ, maje bar ci aboke o azɔɔɔ niigi maany, ka coma avolvɔl niina liŋliŋɔnta, eeci ŋaan niigi azɔlaanu ki ineet liŋliŋɔɔn nɔɔɔ.

²³Mã agoon nɔɔɔ, ma een gi o aricaneeikin Tammu nɛɛn, amɛna tedeec niina ameez piiro labak zɛɛ ma avɔ ɔl nicigi dook korgine kejeezit roonnyen.”

²⁴Izik ni Muses baatin ween kaav ma agɔɔɔn kaal dook eona aduwaake niini e. ²⁵Ma aŋera niini ɔl ci adɔɔɔ Israyila dook, ma aanyek nɔɔɔɔ kiziti alaɔt ci abal ɔl. Abal gɔɔɔn ɛti codoi ɔl ceen aliv (1,000), abal ɛti cee ɔl ceen kaboon (100), abal ɛti cee ɔl ceen eet ram kamɔɔ (50) ma abal ɛti codoi ɔl ceen amɔɔ. ²⁶Iliŋliŋit ni niigi kiziti ɔl ci gɔɔɔn iroon zoɔzok iinya dook, mã gɔɔɔn anyak zɔɔɔ ci akomneek, anyaaɔ niigi Muses, mã een ci aboke, adica niigi maany.

²⁷Itoonek ni Muses baatin ceen kaav noko gɔɔl, imiire ni Jetiro ook looce onin.

Agɔɔɔn Tammu terkediin kibeɛn Israyil biye o Sinai

19 Ma iitene wodoi nyeelowe ween iiyu baal aduŋnaan Israyila Masire e, uruunit niigi balal o Sinai. ²Aruum niigi balal ci Sinai noko ŋaati aluugane Repidima, ma avɔ balala ŋinaante kojoŋozo ki bɛɛ.

³Ɔɔɔɔ ni Muses bɛɛ ka kook kuruumto ki Tammu, ma ŋinaante, otowo Maanyɪ nɔɔɔɔ eneeɔ nɛ, “Gi ci ka bito duwaak niina ceez o Jakob ween ɔl o Israyil cee, ⁴Icintu ri niiga eleetine ugooc maany gi baal kagooneɪ Masir, ki gɔɔl baal kacarmaanun naana igeet tabane ci adɔɔɔ kiyɔ tabana o

¹⁶Ma ɲeertine ci iiten ceen iiyu o, anyawuun badi ki juli kibeem diizoc ci appe ci abuna bee, ma abee ottoni ci arak otot. Ma abarit ol dook hao aali e. ¹⁷Arawoon ni Muses ol hao aali e iimi bee ka koat kuruumto ki Tammu, ma avo eel niigi dook bee loota. ¹⁸Ma abuna bureti bee o Sinai dook, eeci iyyak Maanyi naana goya. Ma aburut bee kodovool bureti kiyo o atoozene zare o, ma amoot bee dook otot ele, ¹⁹maje ottoni agereny otot ele kujuk wee. Otton ni Muses ma abarzeek malanyi ci Tammo naana.

²⁰ Iiyak ni Maanyi bɛɛ o Sinai tadeen ma ako awo Muses kook bɛɛ ɔɔwa ɲinaante. Ook ni Muses bɛɛ tadeena, ²¹ ook ni eneeek Maanyi nɔɔnɔ nɛ, “Bitɔ loota ka bitɔ gerenyeek ɔl ka calaɲ atɔda gɔɔl dɔɔyiza ka kivita kicintaan aneet Maanyi, mā agɔɔn nɔkɔ, adaai koca ɔl ci meelik ɲaatineɲ. ²² Mayo nuun een alaat o ceez onan gɔɔn avuunakan ka kivita kinlɲitozeyaan aneet Maanyi o, abon apiicekan eleeti, ka calaɲ kaborneei naana Maanyi nɔɔgɔ nɔɔɲ ma kagoonei gi ci gɛr.”

²³ Eneek ni Muses Maanyi nɛ, “Alaɲ ɔl avuunak bɛɛ ci Sinai o tadeen, eeci niina alya egerenyeeyet ageeta azi nɛ, ‘Aaryek kɛɛk ci aliyaanu bɛɛ, ka bɛɛ nici kɔtɔɔ doon kiliile.”

²⁴ Abarizeek ni Maanyi Muses eneeek nɛ, “Bitɔ loota ka bitɔ jaai Aaron oorkorya ki ineet. Maje zin bar alaat ci ceez onan oogi kibeen ɔl, mā aanyi kotooda gɔɔl dɔɔyize cineen doon ka kivita kicintaan aneet Maanyi bɛɛ tadeena, mā agɔɔn nɔkɔ, kagoonei koca nɔɔgɔ gi ci gɛr.”

²⁵ Ook ni Muses loota ɔlaa, ma ako aduwaak nɔɔgɔ kaal o aduwa Maanyi e dook.

Lootinok ween Amɔɔ

20 ɔɔɔɔ ni Tammu zoozok dook izi nɛ, ² “Aneeta Maanyi o keen Tammu unooɲ baal kanyaanuɲ Masirɛ looce baal agideenu eeginu mirɔk ween gabara e nɛɛn nici.

³ “Má anuyu joowane oogi, bar unuyaɲ aneet doon.

⁴ “Má adilaaku eleeti kaal ci adiɲɲiɲanu ci atoobo ki kaal ci ɛɛl tammu kɛɛɲa, karabɔɲ een tɔɔwaai, karabɔɲ een maame ci ɛɛl tɔɔ loota e. ⁵ Má adiɲɲiɲanu, karabɔɲ ayaliku nɔɔgɔ, eeci keen naana Maanyi ween Tammu unooɲ, keen naana Tammu ci kanyayeɪ joowane ci gaagai o tɛɛl calaɲ kagamaane ɔl cigan o kɔɔt kidiɲɲiɲanit nɔɔgɔ. Kapayeɪ tiɲeere ɔl o aburnaani aneet ki dɔɔl ugeec buk gerziitin oɲeene o baatigeec, ma karoma buulok iiyu kook kuruum buul ceen wec ɲaan aku e, ⁶ bar kayelzaai reezinet onan buulok ceen alivet olee o areezan aneet ma azooni zoozok ogan.

⁷ “Má awuyu zaar ogan aneeta Maanyi o keen Tammu unooɲ gaaga, eeci naana Maanyi eet ci olla awo zaar ogan gaaga, kagernyeɪ.

⁸“Aada iiten o yubzeento kazi Sabit aanycek kizi iiten ci aliile. ⁹Ilinḡiḡit iinyaye ceen tǝrkǝnǝm o utuguuz linḡiḡoonok ugooc dook, ¹⁰bar zin iiteni ceen toorgerem o, iiten onan aneet Maanyi o keen Tammu unoon yubzeento kazi Sabit nǝen. Iitene nice, akǝm eet ci ka kilinḡiḡ, alaḡ ka linḡiḡ niina, karabǝḡ een ḡeerun, karabǝḡ een beenyun, karabǝḡ een gabareḡenti cune maaci, karabǝḡ een ci ḡaiye, karabǝḡ een kaala ugune abal, karabǝḡ een eet ceen mirooi abaak kutuure unun. ¹¹Eeci baale kǝenyca naana Maanyi tammu tadeen ki looc ki liilok kibeem kaal o anyak niigi dook iinyaye ceen tǝrkǝnǝm o, kuyubuza ni iitene ceen toorgerem o. Zin giye nico, kamayuuwa naana Maanyi iiten ceen Sabit noko ma kaḡera kiliile.

¹²“Tǝḡǝle baatun ki yaatun ka rak rog ḡinti wuun looce o kaanyun naana Maanyi ween Tammu unoon iḡeet.

¹³“Mǎ amuuny eet ci deer.

¹⁴“Mǎ adoma zoocmaz.

¹⁵“Mǎ aḡǝrǝ.

¹⁶“Mǎ aduwa vǝlǝḡ giye ci akanaake eet oma kaal roonnya.

¹⁷“Mǎ aanyi ziniz kizi appe korge ci eet oma. Mǎ aḡuuwei ziniz ḡaa ci eet oma, karabǝḡ een gabareem cin maaci, karabǝḡ een ci ḡai, karabǝḡ een taḡ cin, karabǝḡ een zigir, karabǝḡ een olla gi ci eet oma.”

¹⁸Mazi azii ǝl dook juli ki otoon, ma acin badi ki bǝḡ bureta eecitǝ, abaritit niigi otonǝle looc, ma adǝwa eleeti keelit rǝena many. ¹⁹Eneektek ni niigi Muses nǝ, “Duwaayet zǝz niina alya, kazikniin labak. Bar mǎ aanyi Tammu kozoozeyet niini gerze ḡaan koca kadaakna.”

²⁰Eneek ni Muses ǝl nǝ, “Mǎ anyaku ḡoliin. Aku acinaanun Tammu iḡeet o, ka otonǝle nǝnǝ gerze ḡaan abacaanu oḡǝ.”

²¹Eelit ni ǝl rǝena many, ḡintiḡaan akǝyi Muses diizoce o ooli ter ḡao aavei Tammu e.

Joowane o adilyai kibeem viten o avaadine taabinet

²²Ma aneek Maanyi Muses nǝ, “Duwaak Israyil gi cee, ‘Icintu ri niiga maany gi baal kazoozekun naana iḡeet tamma e. ²³Mǎ ǝenyancu joowane ci alebzeekaḡ aneet zurteḡeneḡ, karabǝḡ een warkine ka idinḡiḡanit.

²⁴ “‘Eteenycayan ɲinti avaadine taabinet tɔɔwaaca ka avaadi todoyook ugooc eegin azaa, ki bawɔ ki tiin kiziti taabinet ci avaadi lai, ki taabinet ci ganoonto. ɲaan kakuunakuɲ ka kamayuuwuɲ ɲaati olla kanɲera naana ka idiɲɲiantaɲ o. ²⁵ Mā eenycakan ɲinti avaadine taabinet biyene, má eenycanu biyene ci ɔɔvyai, eeci aanyek gi ci oovyu biyeen o ɲinti avaadine taabinet o kizi riiriny. ²⁶ Má eenycakan ɲinti avaadine taabinet kizi wuun kɔɔɔɲ kaal ceen zɔɔ atodu, gerze ɲaan acinuun ɔl ɲeeny.’”

21 Eneek ni bodo Maanyi Muses ne, “Lootinok zin ci ka duwaak niina nɔɔɔ ceegi.

Gabara ween Ibiro

² “Mā ataala niina gabareen ceen Ibirowen maany, anyeek kilinliɲoozeyin irkitook ceen tɔɔrkɔnɔm nɔkɔ. Ma bar irkite ceen toogerem e, toɲa kɔɔɔ labak, kɔkɔm gi ci aruweekin. ³ Mā aku da niini doon kɔkɔm ɲaa cin, amiiri koca niini doon labak. Mazi da anyaa niini ɲaa iitene baal akuuni e, ɔɔrkɔr niini ki ɲaa nico. ⁴ Mazi aku da arɔcaak ɲaa eeti ci ataala nɔɔɔ o, ma aritaak ɲaa nici nɔɔɔ ɔɔɔɔ karabɔɲ een dɔɔl ci ɲai, aavtiz ɲaa nici ki dɔɔl kiziti ci eet ci baal ataala nɔɔɔ e, ma oonɲa nɔɔɔ doon kɔɔɔ labak.

⁵ “Mazi bar azi eeti ci ataalyai o ne, ‘Kareez naana eet ci baal ataalan noko ki ɲaa caan o ki dɔɔl cigan o alaɲ karoon kotoɲeek nɔɔɔ looc,’ ⁶ abon zin akɔyi eeti ci baal ataala nɔɔɔ o ɲuume o Tammɔ, ma akɔ aanyek nɔɔɔ kibil ceez o adiɲɲiani ɔl Tammɔ tatooga, ma abɔɔr nɔɔɔ itat lobootot giye ceen ziit kizi vɔɔɔ, ka kizi niini gabareen ci eet nico nɔkɔ been neen.

⁷ “Mā ataaline eeti beenyin kizi gabareen, alaɲ ka doole ci ɲaiye noko kotoɲnyaai kɔɔɔ labak kiyo gabara ci maacik o. ⁸ Mā alaɲaan atalne eeti baal adoma doole nico kizi ɲaa cin e ɲaatin, abon aanyek nɔɔɔ ɔl ogin kataalit kimiiryɔi. Alaɲ agano niini kataalek doole nico ɔl culu, eeci uulal koca gi baal arom ki doole nico e. ⁹ Mā eɲera niini nɔɔɔ kizi ɲaa ci ɲeerin, abon aanyek nɔɔɔ kibil kiyo beenyin o. ¹⁰ Mā arɔca eeti ɲaa oma, alaɲ agano ɲaati agɔlani dayiin, ki ruumanɛ ci aanyek ɲaa ceen abuu o, ma abon arome ki nɔɔɔ kizi ɲaa ki eet. ¹¹ Mā alaɲ agoonek niini nɔɔɔ kaal ceen iiyu noko, awɔ ɲaa nici labak, kɔkɔm guruuc ci aruk.

Zɔɔz ci akati moonyenet ki momoz

¹² “Mā aruk ɛti eet oma kadaak, abon buk aruwe niini kadaak didi ɛɛ. ¹³ Mɛ avortoonek niini ɔɔn calaŋ aɔɔn looror, ma bar kaanyi gi nico kutuguuwe nɔkɔ naana Tammu, abon aviroonek niini ŋinti ŋaan kaŋeraai naana nɔɔn ka kook kɔɔɔɔɔɔɔɔ. ¹⁴ Bar mā aruk ɛti ɔɔn kadaak looror, yo nuun mā iviroozek ŋino avaadine taabinet aarya nɔɔn ŋinaante, ma abon ako aruwe kadaak.

¹⁵ “Olla ɛti ci arɔɔk baatin karabɔŋ een yaatin, abon aruwe kadaak.

¹⁶ “Olla ɛti ci aɔɔza eet oma ma ataaline karabɔŋ anyak niini alya, mazi agamnyi niini, abon aruwe kadaak.

¹⁷ “Olla ɛti ci atɔɔ baatin karabɔŋ een yaatin, abon aruwe kadaak.

¹⁸ “Mā anyak ɔɔ ci adaŋɔ ma aruk codoi ɔɔn biya, karabɔŋ een aziita, ma alaŋ adaai, ma bar olla amɔɔ katanu kuwena, ¹⁹ abon niini aruweek nɔɔn ŋabolo ci tobe cigin baal ɔɔŋɛi amɔɔrni o, ma amɔɔr nɔɔn zɛɛ ma alal tobe. Mazi itiŋa ɛti ci baal amɔɔ o jeena ma ɔɔɔɔɔ kɛɛta kɔɔɔ bitaala labak, akɔm eet ci baal aruk nɔɔn o gi ci ka kutuguuwozek.

²⁰ “Mā anyak ɛti gabareen cin maaci karabɔŋ een ci ŋai ataala, ma aruk kɛɛta kadaak, abon apawoonek zɔɔz nici nɔɔn.

²¹ Bar mā ŋaan gabareɛnti nici kadaak, ma iiya izi bek iitene ci ano ɔɔn o, karabɔŋ een iinyaye ceen ram, alaŋaan bodo eet nico apawoonek, eeci alaŋaan gabareɛnti nici alinŋinjoonek nɔɔn iinyaye ci baal ɔɔɔɔɔ o.

²² “Mā ayɔɔɔ ɔɔ ma ajuk ŋaa ci anyake kujuka doole ma bar akɔm ŋaa tobe, abon aruk ɛti ci ajuk ŋaa o gi ci olla aduwa ɛti ci ŋaawo o ma buk koca agama ɔɔ o iroon kaal labak. ²³ Bar mɛ apawoonek eet nico kaala ceegi: mā aruk ɛti ɔɔn kadaak abon buk aruwe niini kadaak; ²⁴ mā akana ɛti ɔɔn kebereec, abon akanaai buk nɔɔn kebereɛci; mā aliba ɛti ɔɔn nyigitaat, abon alibjaai buk nɔɔn nyigitaat; mā aduul ɛti ɔɔn aziit, abon aduuli buk nɔɔn aziiti; mā aduul ɛti ɔɔn zooc, abon aduuli buk nɔɔn zɔɔci; ²⁵ mā avaad ɛti ɔɔn goya, abon buk avaadi niini goya; mā aruweek ɛti ɔɔn tubeen, abon apawoonek buk nɔɔn tubeɛnti; mā aloonya ɛti ɔɔn, abon aloonyi buk niini.

²⁶ “Mā aruk ɛti gabareen ci maaci karabɔŋ een ci ɲai kebereec kuulale, abon ooŋna niini gabareen kɔtɔɔ labak ka koorkorit kebereɛci ki kaal ogin baal ataalanɛ nɔɔnɔ e. ²⁷ Mā aliba niini gabareen ci maaci karabɔŋ een ci ɲai nyigitaat, abon ooŋna niini gabareen kɔtɔɔ labak koorkorit nyigitaat ki kaal ogin.

Zoozok ci akati ɔl o abal kaal

²⁸ “Mā akat ole eet, karabɔŋ een ɲaa kadaak, abon avaci ole nici biyɛnɛ zɛɛ ma adaai, ma akɔm eet ci adak idiŋ ci ole nico o, ma akɔm eet ci olyo o gi ci akeebonek. ²⁹ Bar mā anyak ole ci gɔɔn mooti ma uduyaak eet ci olyo o ka kozooti ole, ma bar alaŋ abek ole kozooti makacin akat eet karabɔŋ een ɲaa kadaak, abon avacu ole nici biyɛnɛ zɛɛ ma adaai, ma abon aruwe buk ɛti ci olyo o alya kadaak. ³⁰ Mazi bar tɛ arooŋnyi ɲaatin kaala ci biyeetu, ɛla koca niini ɛle korog ɲaati aruyi kaal ci arooŋnyi o. ³¹ Mā akat ole nici logo ci eet oma, karabɔŋ een doole ci eet oma, abon buk apawoonɛk kaala nicigi nɔɔnɔ nɔkɔ. ³² Mā akat ole gabareen ci maaci karabɔŋ een ci ɲai ataalyai kadaak, abon aruweek ɛti ci olyo o maanyi ci gabareen o akat ole kadaak e, zurtɛnɛn ceen eetom kamɔtɔ, ma abon avaci ole nici biyɛnɛ kadaak.

³³ “Mā ada ɛti look ma ooŋ nɔkɔ calaŋ abuŋ, karabɔŋ akɔl look ma alaŋaan abuŋ, ma iinak taŋ, karabɔŋ een zigiri eecitɔ, ³⁴ abon aruweek ɛti ci loowu o eet ci taŋo o karabɔŋ een ci zigiŋro o ɲabolo, izi ni kelegiti ci ona adaai o ci eet ci loowu o.

³⁵ “Mā akat ole ci eeto ole ci eet oma makacin adaak ole nica, abon ataalinɛ niigi ole ci arogi o ma aŋɛr guruuc kibeɛn idi ci ole ci adaai o kotoobɔtɔ. ³⁶ Mā agayi ole giye ci gɔɔn akani gɔɔnɔgi ma alaŋ abek ɛti ci olyo o kozooti juruun, ma akat gɔɔn oma kadaak, abon aruk ɛti ci olyo o ole ci arogi, ma akɔyi ci adaai o kizi cin.”

Zoozok ci akati ɲaboleɛt

22 Eneek ni bodo Maanyi Muses nɛ, “Mā agɔɔɔz ɛti taŋ, karabɔŋ een ɛz, ma akɔ atɔɔɔŋ, karabɔŋ ataaline, abon aruk niini ɲabolo ci taŋ nico tiine ceen tuur, maje eeze codoi, abon aruk ɛɛza wec.

² “Mā agamnyi agoryaiti ɲaati alibi kɔɔɔɔg, ma aruk ɛti ci korgu o nɔɔnɔ kadaak, alɛɛm ɛti ci korgu o. ³ Bar mā aruk

niini agoryai kadaak ɲaati uduunai ii, abac koca ɛeti ci korgu o zɔɔz nico.

“Abon zin aruk agoryaiti ɲabolo ci gi ci agɔrɔz o, bar mā akɔm gi ci ka kuruyi ɲabolo, abon ataalinɛ ɛlɛ kizi gabareen ci eet oma ka kuruk ɲabolo cin o niini maany.

⁴“Mā ojoyai taɲ karabɔɲ een zigiri karabɔɲ een ɛɛz ci da agɔrɛ o agoryaita, ma ɲaan arogi, abon abadaan ma aruk bodo ci gaagai ram.

⁵“Mā agɛ tiina ci eeto mane cin, ma aanyek kajalit zɛɛ makacin ɔɔt egeec mane ci eet oma, abon aruweek niini eet nico labi kibeɛn iinab o abon mane onin.

⁶“Mā atooz ɛeti kaal mana, ma agam goo bila ci mano, ma ajal zɛɛ ma akɔ atooz mana ci eet oma kaɲaya, karabɔɲ een labi ci ɲaan ɛɛl mana, karabɔɲ een kaal oogi ci ɲaan ɛɛl mana dook, abon aruk ɛeti ci atooz goo o kaal nicoko dook.

⁷“Mā aanyek ɛeti gɔɔn oma guruuc, karabɔɲ een kaal cigin ka kiiyaɲek kozooti ma agɔrɛ ceeze ci eet nico o, ma agame agoryaiti nici, abon abadaan agoryaiti nici kaal nicoko ɲaati aruyi laak ram. ⁸Bar mā akɔm agoryai ci ajoyai, abon akɔ abil ɛeti ci ceezu o ɔl o gɔɔn iroon zoɔzok ɲuuma, ka kojoyai zɔɔz nici mā da bar agɔrɔz kaal ci gɔɔnɔn o niini alya. ⁹Mā adaɲɔɔn ɔl taɲ, karabɔɲ een zigir, karabɔɲ een ɛɛz, karabɔɲ een ruum ci alyo, karabɔɲ een olla gi ci akolooni ma azi gɔɔn ɛeti ceeni ɲaatinɛɲ nɛ, ‘Nicini gi caan,’ abon anyaa niigi dook ramaantiya daɲɔɔn cineɛɲ o ɔl o iroon zoɔzok, ka kapakteek niigi eet ci avɔlɔɲ o gi ci abon abadaan kaal nicoko ma aruweek eet ci kaalu o laak ram.

¹⁰“Mā alawweek da ɛeti gɔɔn zigir, karabɔɲ een taɲ, karabɔɲ een ɛɛz, karabɔɲ een gi ci olla ka kabaleek nɔɔnɔ, ma adaai karabɔɲ akane karabɔɲ ayite kɔkɔm eet ci acin, ¹¹abona arooni zɔɔz nici ɲaati agɔɔni tɛɛdzooɔ aneet Maanyi ɲuuma giye ci ɲaan kuumi ɛeti kaal ci gɔɔnɔn o. Abon agama ɛeti ci giwo o zɔɔz nico, ma akɔm ɲabolo ci ka kuruwe. ¹²Bar mā da didi gi nici ɔgɔrɔze eete o alawoonɛk gi e, abon aruweek niini eet o giwo e gi nico. ¹³Mā da adak kelegiti omaan, abon anyaa niini viten ci anyiigjai o ka kiziti baacok ma akɔm ɲabolo ci ka kuruk niini bodo giye ci adak kelegiti omaan o.

¹⁴ “Mā alawa rak ɛeti taŋ ci ɠɔɔɔɔɔɔ, ma iiya akatoozek tubeenti, karabɔŋ adaai ŋaati azeeni ɛeti o taŋo e tɔ, abon aruk niini ŋabolo. ¹⁵ Bar mā adaai ŋaati aavei ɛeti ci taŋo o tɔ, akɔm ɛeti nici ŋabolo ci ka kuruk. Mā da anyak kaal ci aruweek eet ci alawan taŋ o, oorkorit guruuca nica ki taŋ ci adaai o.

Lootinok ci abek ɔl baayiza

¹⁶ “Mā alaba ɛeti kabarzeec ci ŋaan kirik, makacin atanguuzɔ kiziti ŋaa ki eet, abon aruwa kaal ma ariyi nɔɔɔɔ kizi ŋaa cin ecodoi. ¹⁷ Mā abor baati dooleco ŋaati aanyeke nɔɔɔɔ eet nico, ŋaan ni aruk ɛeti nici kaal nɔkɔ ka kizi ŋinti atanguuzei ki doole nico o.

¹⁸ “Mā aanyeku tamaraac korog.

¹⁹ “Olla ɛeti ci aanyek kelegit kizi ŋaa cin, abon aruwe kadaak.

²⁰ “Olla ɛeti ci agoonek todoyoi jook oma calaŋ een aneet Maanyi, abon adaai.

²¹ “Mā amumuuzu eet ceen mirooi karabɔŋ agidu nɔɔɔɔ, eeci baale buk niiga eeginu modo ci gaagai Masire.

²² “Mā amumuuzu ŋaa ci bɔi karabɔŋ een doole ceen booyoi. ²³ Eeci mā agoonu nɔkɔ ma aluweekan niigi aneet, didi ɛɛ kazii koca naana luwa cineen o, ²⁴ ma kaborneekuŋ nɔɔɔ ma karukuunŋ naana igeet adaayit ɔɔɔɔta, kiziti ŋaai ugooc bɔyeete ma eegin buk dɔɔɔya ugooc booyok.

²⁵ “Mā aanyeku ɔl ogan amaat ŋaatunonŋ guruuc ka kabadaakuŋ, mā aanyeku nɔɔɔɔ kabadaakuŋ guruuc ci meelik kujuk baal aanyeku e kiyo ɠɔɔɔn agɔɔɔn ɔl ogeen o. ²⁶ Mā agam ɛeti ruum ci eet oma ka kerɛɛwai nɔɔɔɔ zɛɛ ma anyaa guruuc cigin da aanyek o, abon amiironeke nɔɔɔɔ ruum cin o ijaan kook ii loota, ²⁷ eeci een ruum cin dook ɛɛ nɛɛn, akɔm oma ci ka kubunɔɔɔi bodo. Ka koca katanu niini niya? Mā aluweekan niini aneet, kazii koca naana luwa cin o, giye o awucneekan ɔl aneet.

²⁸ “Mā adoomnyu Tammu, karabɔŋ atoryu alaan o abal ɔl ugooc.

²⁹ “Mā ajuraanu labi ki nyaantanɛ ugooc ŋaati anyaakanŋ kiziti taabinet. Ipiiceyaŋ lɔɔɔɔ ugooc eegin abuunya aneet. ³⁰ Utuguuz buk maala ugooc maacik atiyaana tiina, been nyɔɔ o maacik atiyaana ɛɛzana ugooc nɔkɔ. Aanycek nɔɔɔɔ koromte ki yaatigeec iinya toorgɛɛm, ma iitene ceen turge o, anyaktaayanŋ aneet.

³¹ “Eeginu niiga ɔl ogan aliile. Má adaku zin idiŋ ci kelegit ci aruk kelegiti omaan, ujukteek idi nicoko orze.”

Lootinok ci payiinto kibeem ci tirteento

23 Eneek ni bodo Maanyi Muses ne, “Má adaalanu zɔɔz ceen vɔlɔŋ looc. Má atiritu eet ci ger iziti baacok cigin vɔlɔŋa roonnya.

² “Má anuyu kɔɔle ŋaati agɔɔni gerziitin. Mā eeginu baacok roonnya, má uuwuyu zɔɔz o alɛemnyai ma azɛɛdjanu ki kɔɔle. ³ Má azɛɛdjanu ki eet ci amaate roonnya eeci amaate.

⁴ “Mā ajowaanu taŋ, karabɔŋ een zigir ci eet ween mirooi gɔɔn amarnoonu akolonai, abon amiironeku nɔɔɔ. ⁵ Mā acinu zigir ci eet ci amarniinɔŋ ayiici ma aruk looc, má ooŋneku looc ŋinaante, didi ɛle itiritit nɔɔɔ ozoleek zigir cin o kiŋa.

⁶ “Má adaŋnyu leeminet ci ɔl ugooc amaate roonnya. ⁷ Má akanu ɔl vɔlɔŋa, má apayeeku eet ci alɛema kaal, karabɔŋ een eet ci akom baciin daayiz, eeci alaŋ naana eet ci ger leeminet kapayei.

⁸ “Má agamaanu moŋaniin, eeci moŋaniin aanyek ɔl o acine kiziti rubene, ma oowo zoozok o alɛemnyai kiziti gerzɛte.

⁹ “Má agidu eet ceen mirooi, agayu ri niiga maany mirɔkzɛet nɔkɔ, eeci baale niiga alya izitu modo ci gaagai Masire.

Lootinok ci irkit o yubzeento ki iiten o yubzeento

¹⁰ “Odoyit zin manɛen ugooc, ma atɛɛdanu kaal ci abiirna o irkitoowe ceen tɔɔrkɔɔm o, ¹¹ ma bar irkite ceen toorgerem e, otoŋit manɛen kuyubuzit rak calaŋ eevyu irkit nico dook, ka ɔl o amaate ŋaatunon, coma ajowa kaal ci abiirnai doon manɛeni, ka kelegje o too coma adak ci adootonek looc o. Utuguuz buk caleet ugooc aɔdowaanu iinab ki kiŋiro nɔkɔ.

¹² “Iliŋliŋit zin iinya tɔɔrkɔɔm, ma iitene ceen toorgerem o, má aliŋliŋnyu, ka tiina ki zigire ugooc kuyubuzit, ka buk gabara o maacik arita gabara ugoocok ŋaiyeek, ki ɔl ween modɛen kovolkocit bodo.

¹³ “Iziti vilile utuguuz kaal ci kaduwaakuŋ noko dook. Má abuŋnyu zaar ci joowane oogi, má aanyeku kizikte zaara cigeec utugeetine cugooc.

Talniinok ween iyu irkita

¹⁴ “Utuguuz gʷon talniin ci adiŋdiijananaŋ aneet irkite codoi o laak iyu.

¹⁵ “Utuguuz gʷon Talniin ci Dʷoken o Alaŋ Amokcar, adayit dʷoken ci akom nyigit ci nyaanu iinya toorgerem, eo karicanee kuŋ naana igeet. Utuguuz gʷon talniin nico iinyaye o aaronek nyeelowe o kazi Abib, eeci nici nyeelok baal aduŋnaanuu Masire e neen.

“Akom eet ci akuunakan aneet kʷokom gi ci anyakaan.

¹⁶ “Utuguuz gʷon Talniin o Teedinto ŋaati atɛdanu labi o arayai biireza maneene ugooc. Utuguuz buk gʷon Talniin o Ooti Labina Piimanen⁸ ŋaati idicaai irkit, ma ulutaawu kaal ugooc dook manɛeni.

¹⁷ “Abon gʷon avuunakan ɔl ugooc maacik dook aneet Maanyi o keen Jook uneen laak ceen iyu nokoⁱ irkita.

¹⁸ “Mā anyakaan biyee ci todoyoi ci ataabjaŋ, má aromaanu ki kaal ci anyak nyigit ci nyaanu. Má iyaŋnyu more ci taabinet onan talniinto zɛɛ ma aaliz.

¹⁹ “Anyaktaak gʷon ceez onan aneet Maanyi o keen Tammu unoon kaal o abon ɔɔɔt arayai biireza adowaanu maneene ugooc.

“Má aaku nyʷon ci bawooto irane ci yaatin.

Adimdiiman toonnyaiti ci Tammo gʷɔl

²⁰ “Icinit di, kitoon naana toonnyai karawooyuŋ igeet gʷɔla ka kebeyuuy ka kooyuŋ ŋaabaal kidimdiimaneyuŋ igeet laadun e.

²¹ Abon zin aziknu nʷonɔ juruuy, ma azuunu gi ci aduwaakuŋ o. Má aburnu nʷonɔ. Mā aburnu nʷonɔ, alaŋ koca niini gi ci aburnu nʷonɔ o ooŋnekuŋ, eeci anyak niini alazeet onan. ²² Mā azuunu zʷɔɔ ci aduwaakuŋ niini o juruuy, ma agoonu kaal o kaduwa naana dook, keen koca mirooi ci ɔl o amarniinuŋ igeet ma koor nʷɔɔɔ.

²³ Arayiinuŋ tiŋeere toonnyaiti caane noko ka kooyuŋ looce ci ɔl o kazi Amori, ki Ait, ki Perizi, ki Kanan, ki Ivai, kibeen Jebusi, ma keɛya tiŋeere nʷɔɔɔ kizeec tɔ. ²⁴ Má adiŋdiijanuu, karabɔŋ ayaliku joowanɛ cigeec o, karabɔŋ anuyu kaal ci agʷon ɔl nicigi o. Abon

⁸ 23:16 *Talniin o Ooti Labina Piimanen*: Kazi bodo talniin nico ne Talniin o Aavtiye ɔl Nyabukuunyai (Livai 23:33-43).

ⁱ 23:17 *Laak ceen iyu noko*: Talniin o Dʷoken o Alaŋ Amokcar, ki o Teedinto, kibeen o Ooti Labina Piimanen.

alibju joowane nicoko ma uulalu biyeen ugeec atadiz adiŋdiŋani joowane o gaagai kizeec tɔ. ²⁵ Idiŋdiŋantaŋ aneet Maanyi o keen Tammu unoon, ka kamayuuk dayiin kibeen maam ugooc awudu, ma katooi moorizok ŋaatunon kizeec tɔ. ²⁶ Ma kaanyi ŋaai cugooc o dook kitirit kɔkɔm ci ajuka doole, karabon awɔ koliin. Ma kaanyun orogit ŋinti wuun.

²⁷ “Kaanyi ŋijeere ɔl ci avɔ ooronu ki igeet kanyayit ŋoliin iŋaan uruomit, ma kaguuv nɔɔɔ. Kaanyi ŋijeere naana modeen ugooc dook kaanyun bawuci kivirtuun igeet. ²⁸ Kitoon ŋijeere kabiirir karaktooyun igeet ka kɔɔt kotooyit ɔl ween Ivai, ki Kanan, kibeen Ait kɔɔt many. ²⁹ Alaŋ zin bar katooi nɔɔɔ irkite codoi nɔkɔ, eeci een koca lɔɔci balal makacin iziti kelegje ci mootik meele zee ma alaŋ abaaku juruun. ³⁰ Katooi ŋijeere ɔl nicoko igeet kebereen kidicilim, kidicilim nɔkɔ zee makacin izitu meele agantoowu ŋaati abaaku looce nico elɛentɔ kizi looc cunoon.

³¹ “Kakanaa ŋijeere naana keek cunoon liile o kazi Biir Maam zee been liil o Viliztiya, ma kakanaa balala kook kakat liil o kazi Yuvratiz. Kaanyun ŋijeere igeet otooktek ɔl o abaak looce nice tuu. ³² Má aterkedu zoosok ki nɔɔɔ, karabon een joowane ugeec. ³³ Má aanyeku nɔɔɔ kabaayitɔ looce cunoon o. Mā agoonu nɔkɔ, alabaanun koca ŋijeere niigi igeet ma aanyun utuguuz onje ŋuume onan, eeci aanyun buk koca niigi igeet idiŋdiŋanit joowane cigecek o.”

Agamta Israyila terkediin o Maanyi

24 Eneek ni bodo Maanyi Muses ne, “Ijaayan bee tadeena ŋaato, ɔɔrkɔɔta ki Aaron ki lɔɔɔɔ ogin, Nadab ki Abiyu, kibeen alaŋ o Israyil eegin marwak eegin eet iiyu kamɔtɔ. Abon avu adiŋdiŋanan niigi ŋaati eelni reena, ² abon akuunakan ijoonun niina Muses doon, alaŋ ɔl ci gaaga o avu ijoonun. Alaŋ ka ivitaak niina ki ɔl dook bee tadeen ŋina.”

³ Mazi ook uduwaak Muses ɔl zoosok ki lootinok o Maanyi dook, agamta niigi moloowe codoi ma azi ne, “Ŋaan kagoona kaal ci aduwa Maanyi o dook.” ⁴ Eteyedun ni Muses zoosok baal aduwa Maanyi e dook.

Itiŋa ni niini ŋeere ririwɔɔna, ma eenyca ŋinti avaadine taabinet bee loota, ma aarek biyeen ci atadiz kiziti kitiirwa laak

amɔɔ ram ayakzaan kidoŋi o Israyil eegin amɔɔ ram. ⁵Itoon ni niini loɔɔɔ ceen Israyil ŋaan iŋaaz, ɔɔt ni anyakta niigi taabinet ci avaadi lai, ma avu atɔɔɔŋ arzeen ci tulurik noko ka kiziti taabinet ci ganoonto adiŋdiŋani Maanyi. ⁶Ooyi ni Muses biyee ci todoyook nicoko o, ma ako aŋer kɔrgɛna, aarek oogi kodoocɛ ma aparaneek coko ŋino avaadine taabinet e. ⁷Ooyi ni niini werɛɛ o terkediiinto baal ayɛɛdi lootinok o Tammoo e, ma ako akeebek ɔl. Agamta ni niigi iziti nɛ, “Ŋaan kagoona kaal ci aduwa Maanyi o dook ma kazuuna.”

⁸Ooyi ni Muses biyee o ɛɛl kodoocɛnɛ e, ma ako aparaneek ɔl ŋaati anɛ nɛ, “Nicigi biyee o ayeza gi baal aterkedeekuŋ Maanyi igeet zoowowe nicoko dook e nɛn.”

⁹Ɔɔɔɔ ni Muses ki Aaron ki Nadab ki Abiyu kibeena alaat o Israyil eegin marwak eegin eet iyyu kamɔɔ e bɛɛ tadeena. ¹⁰Ɔɔɔɔ ni icinit niigi Tammoo o Israyil. Ma ŋinti aarek niini ɔɔɔ o, abil kiyo ŋino agiiri biyene o colai aburut alina o, ma vɔɔɔ pɛr kiyo tammoo kɛɛŋ o. ¹¹Ma bar waanice ŋaan Tammoo alaat o Israyil baal avɔ acin nɔɔɔ e kuruk kadaayito, bar waanice adake niigi ma awode ŋinaante labak.

¹²Ma aneek Maanyi Muses nɛ, “Tɔda bɛɛ ijaayan ka ija bil ŋaato, ka kaanyin biyɛn o zabalik baal kayeedi e, ki lootinok, been zoowok o ka kitilooɔɔ ɔl.”

¹³Ɔɔɔɔɔ ni Muses ki Jocuwa o goɔɔ atirit nɔɔɔ, ook ni Muses bɛɛ o Tammoo tadeena niini doon. ¹⁴Ma aneek niini alaat ceen marwak noko nɛ, “Ereeyetu ŋina zɛɛ ma kabadaakuŋ. Oromte niiga ki Aaron kibeena Uur zɛɛ ma kabadaakuŋ ŋina. Mɔ anyak ɔl ci adanɔ, aanyek kɔɔt ŋaatineŋ.”

¹⁵Mazi ako Muses bɛɛ tadeena, ubuŋa diizoc bɛɛ, ¹⁶iyyak ni diŋdiŋɔɔni o Maanyi bɛɛ ci Sinai o, ma abuŋa diizoc nici bɛɛ iinya tɔɔɔɔɔɔ, ma iitene ceen toorgerɛm o, otowo Maanyi Muses diizoca eecito. ¹⁷Ma acin Israyila diŋdiŋɔɔn o Maanyi bɛɛ ɔɔwa abil kiyo goo o atoozi o. ¹⁸Ook ni Muses diizoca eecito bɛɛ tadeena ŋinaante. Ma ako aavi ŋinaante waazinok eet ram ki baalinok eet ram.

Kaal ci aanyonek ceɛz o ruumonto een kɛɛma aliile

25 Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ²“Duwaak Israyil kanyaktaayan aneet Maanyi kaal ci aayan. Doma kaal nicoko eete ci olla anyaakan niini zinize cin doon. ³Kaal zin ci ka kanyaktaayin niigi ineet o ceegi: warki, ki zurteenɛn, ki jamaanɛt, ⁴ki bɔɔŋ ci

⁸ “Karooj zin naana noogo ketɛɛnɛɛnɛɛn ceez caan aliile, ka kabaayi naana ɲaatineɲ. ⁹ Utuguuza ceez ceen keema aliile, kibeɛn kaal cigin liɲliɲoonto o dook keelit kiyo ci tedeec kako kayeelekin cee.

¹⁰ “Anyeek nɔɔɔ ketɛɛnyca loidoŋ keene ween gaacen, kizi corcooritin cine o mitir codoi kibeɛn sentimitiretʃ amɔɔ, ma een blaniin cine o sentimitiret eet iiyu ki tɔɔrkɔnɔm (66), ma een doŋiin ci akɔyi ki tadeen o sentimitiret eet iiyu ki tɔɔrkɔnɔm (66). ¹¹ Ubuulek loidoŋ nico warki o aliimez libirɔ dook, eecitɔ kibeɛn eci bawuuco o buk, ilikta zin loidoŋ kabanyɔ warkine ci abil kiyo voocu o eci bitaalu o. ¹² Utuguuza nyapɔkɔdɛɛn ceen warki gɔlgɔlik wec ka aaryek zɔɔ ci loidoŋo eegin wec o, keelit nyapɔkɔdɛɛna ramaan libire codoi, maje ramaan, ɛɛl libire coo. ¹³ Atabaaca keɛn ceen gaacen wuuntik ram, ubuultu ni warkine. ¹⁴ Iyizeek zin keɛn nicoko nyapɔkɔdɛɛn ci ɛɛl libirɔɔi noko ka gɔɔn kɔdoŋɔɔi loidoŋi. ¹⁵ Abon ɛɛl keɛna nyapokodeenene ci loidoŋo o, nɔkɔ calaŋ aaryai. ¹⁶ Ŋaan zin kɔkɔ kaanyin biyeɛn o zabalik ayeedine lootinowa ogane terkeɛdiinto ka areek loidoŋ nico eecitɔ.

Ḑ 25:10 *Sentimitiret:* Baale iinyaye niceke Israyila alaṇ ayabiz kaal mitireṭe kibeen sentimitireṭe, ma yabziin ci aaronek ṇina o, aṇṇo kibeen yabziin baal iinya niceke.

²⁰ Aanycek toonnyak kekerit taba kibiilit gi ci abujeen loidonji o, kaanyco keeni kegeleemit gi ci abujeen loidonji o. ²¹ Ɗaan kako kaanyin ineet biyeen o zabalik ayeedine lootinowa ogane terkediinto ka areek loidon nico eecito. Ubuɗit zin loidon giye onin bujeento. ²² Ɗaan kavɔ karuumɔ naana ki ineet giye o abujeen loidonji o terkediinto tadeena ɗao aɗerɔɔn toonnyawa ween ram eel loidon tadeena e, ka kook kiricaneeyin zoosok ogan dook ka yiteek Israyil.

Tarabiza o eelni ɗɔɔkena o aanyonek Tammu

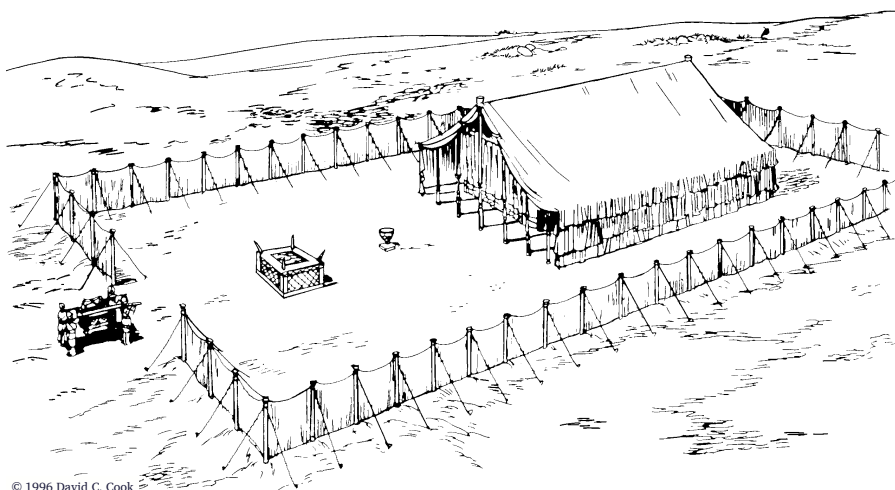
²³ “Utuguuza tarabiza keene ween gaacen kizi corcooritin cine o, sentimitiret eet wec ki turge (88), ma een lɔlaniin cine o sentimitiret eet ram ki wec (44), ma een donjiin cine akɔyi ki tadeen o, sentimitiret eet iyyu ki tɔɔrkɔnɔm (66). ²⁴ Ubuulit tarabiza nico warkine o aliimez. Ilikta zin tarabiza kabanyɔ eci bitaalu o warkine ci abil kiyo voocu o. ²⁵ Ozoobtek tarabiza utugeeti warki ci abil kiyo voocu o, kizi dopoolitin cine o sentimitiret turge. Ozoobtek bodo voocu nico kabanyɔ gɔɔl codoi ci warkinu. ²⁶ Utuguuzak tarabiza nyapɔkɔdeen ci gɔlgɔlik wec ceen warki, aaryek kaluudane ci zɔɔ ci tarabizo eegin wec o. ²⁷ Abon apadano nyapɔkɔdeena ki warki ween voocu azoobonek tarabiza utugeeti een dopoolitin online sentimitiret turge e, ka kuzuuktozek keena o ka kɔɔɗɗɔɔi tarabiza. ²⁸ Atabaaca keen ci wuuntik eegin gaacen, ubuultek zin warki ka gɔɔn kɔɔɗɗɔɔi tarabiza. ²⁹ Utuguuza kodooce ci tavgavik, ki ci lukudik, ki ijunya ci mayaani been ci milinyik ka gɔɔn kuɗuutozɛke nyaani o taabinto looc, abon agɔɔnnyai kaala nicigi dook warkine o aliimez. ³⁰ Aaryek ɗɔɔken o aanyonekan aneet tarabiza nico ka keelit ɗuume onan iinya dook nɔko.

Kitiir ci lambeetu een warki

³¹ “Ɗɔɔnyca kitiir ci lambeetu nyoola warkine o aliimez. Utuguuza ɗinti ka kibili kitiiri nici o kɔɔgɔɔnye, utuguuzek zin lɔɔren ci eel kiyo koroboli o kitiir nico ele kodoye. ³² Abon anyak kitiiri nici oto ceen tɔɔrkɔnɔm, eel iyyoon libire codoi, maje bodo iyyoon, eel libire coo. ³³ Aanycek gɔɔn otoon coo kanyak lɔɔren iyyu ci eel kiyo koroboli o. Abon oto ceen tɔɔrkɔnɔm eel kitiire nico o dook atoobɔ. ³⁴ Ma abon anyak kitiir dikirɔɔni lɔɔren wec ci eel kiyo koroboli o. ³⁵ Abon eel lɔɔrena iyyoon loorene ceen wec noko,

⁴⁰ Abon agoonanu keelit kiyo ci acin kayeelekin naana ineet bee tadeena noko.”

⁷ “Tuguuwa ruumane een amɔtɔ codoi imane ci bawonu, ka kataadozek kɛɛma nico tadeena. ⁸ Abon atoobɔ ruumane een amɔtɔ codoi noko dook teny, kizi corcooritin cineen o dook mitirɛet amɔtɔ iiyu, ma een appinzet cineen o mitirɛet ram. ⁹ Romɔ ruumane een tuur kodoye, romɔ bodo een tɔɔrkɔnɔm kodoye. Tuuzek ruum ci ɔtoorneke ruumanene een tɔɔrkɔnɔm noko kɛɛma nico tatoog tadeena. ¹⁰ Zeedek ruumane een ram noko, gɔɔn codoi ɲaatinen kabanyit codoi looronya een eet ram kamɔtɔ ɲinti ɔtoorneke ruum o. Tuguu buk ruum ɲinti anyiigjai o noko. ¹¹ Tuguuwa zin nyapɔkɔɔɛn een jamaanet een eet ram kamɔtɔ, ka cabeek looronya nyapɔkɔɔɛn viten ci volɔɲik o, ka kurumuz ruumane ci kɛɛmawo eegin ram o

© 1996 David C. Cook

Kεema o ruumonto aliile (26:1-37)

dook kodoye. ¹² Maje ninti davdav anyiigjai ruume ci abunjeen keema tadeena o, abon abil niini kalacaai kitaak tɔɔ keema eci bawuuco e. ¹³ Abon ruum ci ataadonek keema nico tadeen o, wuun kiiya kuruum tɔɔ keema kabanyɔ ceen ram o dook kizi ninti miliny anyiigjai abuɲa keema loota kabanyɔ ceen ram o, mitir kɔrgeen.

¹⁴ “Tuguuwak keema nico kuwa ci mirkiciwu ci aɲinye ma abuuli kaale ci merik ka buɲi keema nico tadeena. Tuguuwa zin bodo kuwa ci abon ci keleg oogi ka buɲi keema nico tadeena.

¹⁵ “Itiir keema zoorene ci zabalik eegin gaacen keelit jeena tɔp. ¹⁶ Abon zɔɔrena ci zabalik noko, een gɔɔn coo corcooritin cine mitireet wec, maje appinzet een sentimitiret eet iyyu ki tɔɔrkɔnɔm (66), ¹⁷ ki keen ci milinyik abaric utugeeti kapadantɔ niigi dook. Abon zɔɔrena ci keemawo zabalik o dook agooni nɔkɔ. ¹⁸ Areek zɔɔren ci zabalik eegin eetom keema libire ci ako ki tenet e.

¹⁹ Tuguuwa viten ci ka keelti zɔɔrena nicigi loota o zurteene kiziti eet ram, ka kibili gɔɔn keet codoi viten ci zurteenen ram.

²⁰ Areek buk keema libire ci ako ki baatikeeri e zɔɔren ci zabalik eetom. ²¹ Tuguuwa buk viten ci ka keelti zɔɔrena nicigi loota o zurteene kiziti eet ram, ka kibili gɔɔn keet codoi viten ci zurteenen ram. ²² Areek zɔɔren ci zabalik eegin tɔɔrkɔnɔm keema ziizen libire ci nyagjo o, ²³ areek buk zɔɔren ci zabalik ram keema

vuruta ɲaati aɔorneke kaluudane o. ²⁴ Abon anyak keen ceen ruukcok ci arom zɔɔren ci zabalik o eci tadeenu o, kibeen eci lootu o kaluudane ceen ram o dook. Abon ruukcoi ci tadeenu o aɲɔɲɔz viten ci vɔlɔɲik aloyai eel gɔɲɔgi ci lootu o tadeena ɲaati aɔorneke kaluudane ceen ram o, ma abon kaluudane ceen ram noko atoobɔ teny. ²⁵ Abon anyak zɔɔren ci zabalik eegin turge, ki zurteenen ceen amɔnki tɔɔrkɔnɔm, ka kibili gɔɲn keet codoi zurteenen ram lootu.

²⁶ “Tuguuwa buk ruukcok keene ween gaacen goolok tuur ka romi zɔɔren o zabalik keemawo kook kuruum ɲinti aɔorneke keema libire ci ako ki tenet e, ²⁷ ka ruukcowa ceen tuur o, koromit zɔɔren ci zabalik o libire ci baatikeeri o, ma arumuz bodo ceen tuur zɔɔren ci zabalik o ɲaati aɔorneke keema e libire ci nyagjo o. ²⁸ Anyeek ruukcoi ci korgeenu o kacab zɔɔren ci keemawo zabalik o libire ci ako ki tenet o, ma agoonei buk libir ci ako ki baatikeeri e, kibeen libir ci ako ki nyagi e nɔkɔ. ²⁹ Buul zɔɔren ci zabalik noko warkine, utuguuwa ni warki ceen nyapɔkɔdeen ci gɔlgɔlik ka kagamit ruukcok. Buul buk ruukcok ele warkine.

³⁰ “Tɔɔɔwa keema nico kibil eci acin kayeelekin ineet beɛ tadeena noko.

³¹ “Tuguuwa ruum ci agɔɲɲyai boɔɲe o abon, ki boɔɲe o colai aburut, ki boɔɲe o regeek, kibeen boɔɲe o merik kiziti gidanɛ, toloweek buk riritɔɲ ci toonnyak ci Kerubim noko aaritzeta. ³² Iriim ruum nico warkine o rɔɲɔdik eel kitiirwane ceen gaacen eegin wec abuuli warkine ma eelni zurteenen ceen wec lootu noko tadeena.

³³ Areek ruum nico keema eecitɔ ka keɲer ɲino Aliile kibeen ɲino Aliile ɔɔɔt, kiivontek warkina ween nyapɔkɔdeen eel ruum o abunɲen keema tadeena nɔɲɔ looc. Areek loidɔɲ o terkediinto keema ɲino Aliile ɔɔɔt. ³⁴ Buɲɔ loidɔɲ ci terkediinto o giye onin buɲeento ɲao Aliile ɔɔɔt eecitɔ. ³⁵ Anyeek tarabiza kibil keema ɲino Aliile libire ci ako ki baatikeeri e, maje kitiir o lambeetu, anyeek kibil keema ɲino Aliile libire ci ako ki tenet e, keteventɔ ki tarabiza.

³⁶ “Maje keema tatoog eci bitaalu o, areek ruum ci agɔɲɲyai boɔɲe o abon, ki boɔɲe o colai aburut, ki boɔɲe o regeek, kibeen boɔɲe o merik kiziti gidanɛ aaritzeta ka kubuɲ keema tatoog. ³⁷ Iriim ruum nico warkine ci rɔɲɔdik eel kitiirwane ceen gaacen eegin tuur abuuli warkine ma eelni jamaanet ceen tuur lootu noko tadeena.”

Loidoŋ o avaadine taabinet

27 Ma aneek Maanyi Muses ne, “Tuguuwa loidoŋ ci ka kavaadoi taabinet keene ceen gaacen, kizi doŋiin ci akoyi ki tadeen o mitir codoi ki sentimitiret eetom kamoto ki wec (34), ma atoobo kabanyo dook kizi kabanyit ceeni, mitireet ram ki sentimitiret eetom ki tuur (25). ² Teenyek loidoŋ nico kaluudane ceen wec o dook oto kodoye kibeene loidoŋ. Buul zin loidoŋ nico jamaanta. ³ Abon agɔɔnniyai kaala ci loidoŋ ci avaadine taabinet o dook jamaanete. Tuguuwa ijunya ci tavgavik ka gɔɔn kujuktoozeki kaala o aturuc anyiigjai loidoŋe ci avaadine taabinet noko tuu, ki kiyeen ci tekeziinto ci eel kiyo koreyeta o milinyik o, ki kodooce ci maamu, ki kiyeen ci vakarik ooti ka kutuyɔɔzeki idina, kibeene tɔbɔkwa ci ka kitiktɔɔi zolmo o avaadine taabinet. ⁴ Tuguuwa tiliwot ceen jamaan ci arawuci kiyo cabayi o. Tuguuwak buk jamaanet ceen nyapɔkɔdeen gɔlgɔlik kaluudane ceen wec noko dook. ⁵ Areek tiliwot ceen jamaan arawuci noko loidoŋ nico eecito, kibil kɔrgɛena, kaavu gi ween voocu atakucoonek loidoŋ eci bawuuco o loota. ⁶ Tabaacak loidoŋ keene ci wuuntik eegin gaacen, ubuulu ni jamaanete, ⁷ ka kiyizoozek keena nicigi nyapɔkɔdeen eecito, keelit kabanyoɔi, ka gɔɔn kɔdɔŋɔɔi loidoŋi ci avaadine taabinet o. ⁸ Tuguuwa loidoŋ nico keene ci zabalik kɔvɔlɔŋ keeŋ, kibil eci acin kayeelekin ineet bee tadeena noko.

Kaluwa

^{9–10} “Tuguuwa kaluwa ci aliyaane keema o aliile ruumanene ci agɔɔnniyai boonge o abon. Anyeek kizi corcooritin ci libir ci ako ki tenet o mitireet eet ram ki wec (44). Abon ruum nici iirimi kitiirwane ceen eetom, ci eelni jamaanet ceen eetom buk loota, ma anyak zurteenen ci rɔŋɔdik eel kitiirwane nicoko, kibeene ziik ceen zurteenen abaric utugeeti kapadanto, ka kɔkɔrkɔɔranit kitiirwa nicoko. ¹¹ Tuguu buk kaluwa libire ci ako ki baatikeeri e noko.

¹² “Anyeek kaluwa ŋaati aɔorneke libire ci nyagjo e, kizi lɔlaniin cine o mitireet eetom ki ram (22), ma anyak ruumane ci iirimi kitiirwane ceen amoto, ci eelni jamaanet ceen buk amoto loota. ¹³ Anyeek kaluwa libire ci jeenu aduŋnaan ii o, kizi lɔlaniin cine mitireet eetom ki ram (22). ^{14–15} Areek araan ci kaluwaawu o kibil libire ci jeenu o. Yabiza zin araan nico libire ci ako ki baatikeeri o kizi corcooritin cine mitireet tɔɔrkɔnɔm ki sentimitiret eet iiyu ki

toorgerem (67), ma anyak kitiirwa iyyu ci eelni jamaanet ceen iyyu buk loota ka kiirimtɔi ruumanɛ. Tuguu buk araan libire ci akɔ ki tenet o nɔkɔ.

¹⁶“Nyoog kaluwa araan ruume ceen corcooritin cinɛ o mitirɛet tɔrkɔɔ, ci agɔɔnnayi boonɛ o abon, ki boonɛ o colai aburut, ki boonɛ o rɛgɛɛk, kibeɛn boonɛ o merik kiziti gidanɛ aaritzeta. Anyeek ruum nico kiirime kitiirwane ceen wec, ci eelni jamaanet ceen wec loota. ¹⁷Abon eelni kitiirwana ci kaluwaawu o dook jamaanet loota, ma aaronek kitiirwa nicoko zurteenɛna ci rɔɔdik tadeena, kibeɛn ziik ceen zurteenɛn abaric utugeeti kapadantɔ, ka kɔkɔrkɔɔranit kitiirwa nicoko. ¹⁸Abon een corcooritin ci kaluwaawu o mitirɛet eet ram ki wec (44), ma een lɔlaniin cinɛ o mitirɛet eetom ki ram (22), kibeɛn ruumanɛ ci iirimi ci een doɲiin cineɛɲ avɔyi ki tadeen o, mitirɛet ram ki sentimitirɛt eetom ki tuur (25) ci agɔɔnnayi boonɛ o abon. ¹⁹Olla kaala ogeɛn kaale ci alinɲlini ɔl keɛmawe nico o dook, kuruum looyanɛ ci acabiin keɛma kibeɛn kaluwa o dook, abon eegin jamaanet.

Maal o alanyci lambɛɛta

²⁰“Ricanɛek Israyil kanyaktaayin maal ci kiɲirooco ci amacwaai juruunɲ, ka gɔɔn katalanyci lambɛɛta o keɛma onan kemeda nɔkɔ. ²¹Abon aanyek Aaron kibeɛn lɔgɔɔz ogin lambɛɛt o eɛl ɲao Aliile, kɔɲɔɲɔztɔ ki ruum o aɲeriin keɛma eecitɔ, keelit loidonɲ o terkediinto ɲuuma ka katalanyit ɲuume onan aneet Maanyi yoomana nɔkɔ zɛɛ been wak calaɲ adiiti. Nicini izi lootinet ci ka kibil nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e Israyila.”

Ruumanɛ ci alaat o ceez o Tammo

28 Ma aneek Maanyi Musɛs nɛ, “Towa gotonu Aaron ki lɔgɔɔz ogin Nadab, ki Abiyu, ki Eliyazar, kibeɛn Itamar kivitaayin ineet, eeci keɲɛraa naana nɔɔgɔ Israyila ka kilinɲinɲtoozeyan aneet kiziti alaat ci ceez onan. ²Tolowaak zin gotonu Aaron ruumanɛ ci aliile, ka kitilizaai niini kanyayi ɛɛzet ɔlaa. ³Duwaak kaal nicoko ɔl ween aarinya baal kaanyeya nɔɔgɔ geɛnyiz e, ka kutuguuzak Aaron ruumanɛ ka piiceyan nɔɔɔnɔ aneet, ka kilinɲinɲtoozeyan niini aneet kizi alaan ci ceez onan. ⁴Ruumanɛ ci ka kutuguuza niigi o nɛɛn ceegi: ruum ceen bɔkɔɔr, ki kubuli, ki ruum ci wuun agurut looc, ki

ruum ci wuun, ki kavuur, kibeene ruum ceen voocu. Anyeek nɔɔɔ kutuguuzak ruumane ci aliile noko gotonu Aaron been loɔɔɔ ogin, ka zin kiziti niigi alaat ci alinliŋoonekan aneet ceeze onan. ⁵ Anyeek kutuguuza ruumane nicoko boone ceen warki, ki boone ci colai aburut, ki boone o regeek, ki boone o merik kiziti gidane, kibeene boone o abon goon agoonnyane ruumane o abon.

Kubuli

⁶ “Tuguuwa kubuli boone ceen warki, ki boone ci colai aburut, ki boone o regeek, ki boone o merik kiziti gidane, kibeene boone o abon goon agoonnyane ruumane o abon, ma aloolai aaritzeta. ⁷ Toloweek ruum nico aŋeeto ram dodobwaani ka kacabɔɔɔɔɔɔɔ kubuli ele. ⁸ Tuguuwa voocu ci barkoono o kodoye kibeene kubuli ruume codoi, boone o abon goon agoonnyane ruumane o abon, ma adiman voocu nico boone ceen warki, ki boone ci colai aburut, ki boone o regeek, kibeene boone o merik kiziti gidane aloolai aaritzeta.

⁹ “Biti biyeen o merik alina ceen ram ka teyeedi zaar ci loɔɔɔ o Israyil^k, ¹⁰ kezeede eo azeedine tirii uneen, teyeed zaar ceen tɔɔɔɔɔɔɔ biye codoi, ma buk ayeedi ci anyiigjai eegin tɔɔɔɔɔɔɔ o biye coo. ¹¹ Teyeed zaar ci loɔɔɔ ci Israyil o biyene ceen ram noko goole o goon ayeedeke ɔl ween aarinya nyapokodeen zaar o. Riibek zin warki biyeen nicoko kabanyo dook, ¹² ka areek biyeen nicoko ruum ceen kubuli noko aŋeeto ŋaati dodobwaanu o, ka kiziti biyeen ci aadjane loɔɔɔ o Israyil. Ka kanyak Aaron zaar nicoko dodobwaani, ka goon kaada naana Maanyi ɔl o zaar nicoko. ¹³ Tuguuwa buk warki ci zabalik eegin ram kuruumto ki aŋeeto ci kubulo o dodobwaani. ¹⁴ Tuguuwa nyaramrameet ceen ram warkine o aliimez kitiizyai kiyo looro o, anyeek nyaramrameet nicoko kuruumto kibeene warki ci zabalik eegin ram eel ŋaati dodobwaanu noko.

Bɔɔɔɔ

¹⁵ “Tuguuwa ruum ceen bɔɔɔɔ aaritzeta, ka keyelizyai gi o karoon naana Maanyi Israyila. Abon agoon kibil kiyo kubuli o boone ween warki, ki boone o colai aburut, ki boone o regeek, ki boone o merik kiziti gidane, kibeene boone o abon goon agoonnyane

^k 28:9 *Israyil*: Jakob ele neen.

ruumane o abon. ¹⁶ Tuuz bókóor nico laak ram kotoobto kabanyo cigine eegin wec o dook kizi góon ceeni sentimitiret ceen eetom ki ram (22). ¹⁷ Zeedek buk goolok ceen wec noko biyéen o alina. Zeedek gól ci oowu o biyéen iiyu, bæ o alina meri kizi karaac, ki o maan kizi vóor, ki o colai kizi koli. ¹⁸ Zeedek buk gól ceen ram o biyéen iiyu, bæ o alina colai kizi kidót, ki o colai aburut, ki o colai kic. ¹⁹ Zeedek bodo buk gól ceen iiyu o biyéen iiyu, bæ o alina maan kizi merik, ki o tulke kizi karee, ki o meri t̃et̃et̃. ²⁰ Zeedek zin buk gól ceen wec o biyéen iiyu, bæ o alina maan een toloyaac, ki o meri, ki o alina azi palpal, riibek biyéen nicoko warki kabanyo dook. ²¹ Abon anyak biyéen ceen amótó ram ci ayeedine zaara o lógwóz o Israyil, abon góon zaara ci kidoŋ coo, ayeedi biye cineen doon kiyo zaara o góon ayeedonek nyapókódeen o.

²² “Maje bókóor, areek nyaramramæt ci agóonnyai warkine o aliimez kitiizyai kiyo looronya o. ²³ Tuguuwék bókóor nico nyapókódeen ceen warki eegin ram, ka kacabtoozek bókóor kabanyo tadeena ŋaati bozoŋeenu o. ²⁴ Cabeek nyaramramæt ceen warki eegin ram noko nyapókódeen ceen ram æl bókóora o. ²⁵ Cabeek nyaramramæt nicoko utugeeti warki ci zabalik æl kubuli aŋætóí dodobwa tadeena o. ²⁶ Tuguuwa bodo warki ceen nyapókódeen eegin ram, ka kacabtoozek bókóor kabanyo loota eecitó, kojoŋozo kibeen kubuli. ²⁷ Tuguuwa bodo nyapókódeen ceen warki eegin ram, ka kacabtoozek kubuli aŋætó loota kojoŋozo kibeen bókóor voocu tadeena. ²⁸ Cabeek nyapókódeen ci bokooro o nyapókódeen ci kubulo o looronyaye ci colai aburut, ka kubuŋ voocu libire ci keenju o, ka calaŋ aaryai bókóori kubula.

²⁹ “Ka góon mǎ ako Aaron Ŋao Aliile, anyak zaar ci lógwóz ci Israyil noko agerwa bokoore ci ka keyelizyai gi ci karoŋ naana Maanyi o, ka kaadai naana Maanyi ɔl ogan Israyil. ³⁰ Anyeek buk Aaron kaarek kaal o kazi Urim ki Tammim¹ bókóor nico eecitó, ka kanyak agerwa ŋaati góon akuunakan niini aneet Maanyi. Ka zin góon mǎ aborceek Aaron kaal nicoko ageru, ka keyelizaak naana Maanyi nɔwɔn gi o karoŋ ɔl ogan Israyil kagaac.

¹ **28:30** *Urim ki Tammim*: Nicigi kaal ci anyak Aaron bókóora ka keyeelek nɔwɔn gi ci arɔŋ Tammu.

Ruumanε oogi ci alaata o ceez o Tammoo

³¹ “Tolowa ruum ci colai aburut wuun agurut looc, ka kataadozek kubuli ruum nico tadeena. ³² Areek ruum ci wuun noko njinti vɔlɔŋ kɔrgɛɛna ka koborocoozekε ruum alem. Abon zin alooli ruum njinti vɔlɔŋ noko utugeeti aaritzeta, ka calaŋ areeeci. ^{33–34} Tolowa kaal ci ɛɛl kiyo kebere o kurbuwooto o boonje o colai aburut, ki boonje o rɛgɛɛk, kibeɛn boonje o merik kiziti gidanje. Tuguuwa zin buk lɔɔren warkine, ka kaŋayoozek kaala ceen kurbuk noko kɔrgɛɛna, ka kutuluyoozek kaala nicigi ruum ci wuun noko utugeeti loota. ³⁵ Abon zin gɔɔn aborceek Aaron ruum nico ŋaati akɔyi liŋliŋɔɔn ceeze onan, ka koroyit lɔɔrena kizikte ŋaati akɔyi niini Ŋao Aliile eecito ŋuume onan aneet Maanyi, been ŋaati aduŋnaan niini bitaala, ka calaŋ adaai.

³⁶ “Tuguuwa gi ci zabal warkine o aliimez ka teyeedek gi ci abil kiyo o gɔɔn ayeedonek nyapɔkɔɔɛn o ci azi ne, ‘Ipiicozek niini Maanyi’. ³⁷ Cabeek gi ci zabal noko kavuur kibil libire ci ŋuumo o looronte ci colai aburut. ³⁸ Abon zin gɔɔn anyak Aaron gi nico ŋuuma nɔkɔ ŋaati alinliŋi ceeze onan eecito, ka mǎ anyak ɔl o Israyil gi ci abacaa ŋaati anyaakan niigi aneet taabinet, ka kanyak Aaron baciin nico alya niini, ka kagama naana Maanyi taabinet cineen o labak.

³⁹ “Tolowa ruum ci wuun kibeɛn kavuur boonje o abon gɔɔn agɔɔnnyane ruumanε o abon. Tuguuwa buk voocu ma agoonei goolnya ci meelik aaritzeta. ⁴⁰ Tuguuwak buk lɔgɔɔz o Aaron ruumanε ci wuuntik ki voocwen kibeɛn kavuuret cigeec ootinu, ka kitilizaai niigi kanyakti ɛɛzet ɔlaa. ⁴¹ Mazi oborocɛɛke gotonu Aaron, kibeɛn lɔgɔɔz cigin o ruumanε nicoko, rɔɔnya nɔɔgɔ ŋaati avuude maala. Ipiiceyan ni nɔɔgɔ aneet ka kilinliŋtoozeyan niigi aneet kiziti alaata ci ceez onan.

⁴² “Tuguuwa ruumanε ci kuturik barkoonyo, ka kubuŋ barkɔɔny kiiya kuruum kayuuvane. ⁴³ Abon aborceek Aaron ki lɔgɔɔz cigin o ruumanε ci kuturik barkoonyo noko ŋaati gɔɔn avɔyi liŋliŋɔɔn keemawe onan ruumonto aliile, karabɔŋ een ŋaati gɔɔn avɔyi loidonje o aburuutanin kaarkareta, ka kilinliŋit Ŋao Aliile eecito, ka calaŋ ayelzaai nɔɔgɔ eleeti kicinte makacin anyaktaak eleeti baciin, adaayito ni. Nicini lootinet ci ka kibil ŋaati Aaron kibeɛn dɔɔl ci dɔɔl cigin nɔkɔ zɛɛ been neen.”

Rɔɔnyanzet ci alaat o ceez o Tammɔ

29 Ma aneek Maanyi Muses ne, “Gi zin ci ka tuguu ka piicekan aneet Maanyi kiziti alaat ci ceez onan cee: Doma ariz ci tulur ci akɔm kabiceec, ki mirkici ram ci akɔm kabiceenen. ² Ayaa zin dɔɔken ci gudgudik ci akɔm nyigit ci nyaanu, ki ci zabalik ci aɲɔɔnyai maami ki maale ci kinjirooco kɔkɔm nyigit ci nyaanu, kibeena dɔɔken oogi ci akɔm nyigit ci nyaanu ma avuudi buk maale ci kinjirooco. Abon dɔɔkena nicigi dook aayai tilaawe ci vɔɔr abon ci labi ween gɛmɛ. ³ Areek zin nɔɔɔ dook gi codoi, ka nyaayan roma ki ariz wee, kibeena mirkici ween ram e. ⁴ Jaai zin Aaron kibeena lɔɔɔɔ ogin kivitaak kɛɛma o ruumonto aliile tatoog, ka ija raan nɔɔɔ maami. ⁵ Doma zin ruumane ci alazeetu noko, borocɛɛke Aaron ruum o wuun, ki ruum o wuun agurut looc ka kataadozek kubuli kibeena bɔkɔɔ ruum nico tadeena. Cabɛɛke nɔɔɔ kubuli nico voocwe ci agɔɔɔnyai aaritzeta. ⁶ Areeke zin nɔɔɔ kavuur ɔɔ. Areeke ni gi o zabal kizi bayeen ci aliile kavuur libire ci ɲuumo o. ⁷ Doma maal o mayuuwento ka mayuwi nɔɔɔ ɲaati aɲuuteke ɔɔ. ⁸ Jaai zin lɔɔɔɔ ogin ka ija borocɛɛke ruumane ci wuuntik, ⁹ acabɛɛke ni nɔɔɔ voocwen. Areeke buk nɔɔɔ kavuuret ooti. Rɔɔnya zin tiɲeere Aaron kibeena lɔɔɔɔ cigin o goole nico, ka kiziti alaat ci ceez onan nɔkɔ zɛɛ been neen.

¹⁰ “Jaak zin ariz nico kɛɛma o ruumonto aliile reerun, ka kataadek Aaron been lɔɔɔɔ ogin azen ariz nico ɔɔ. ¹¹ Otodoɲu ni ariz nico ɲuume onan aneet Maanyi kɛɛma o ruumonto aliile tatooga. ¹² Doma biyee ci arizo noko oogi, ɲonyeek loidoɲ o avaadine taabinet oto aziite ceen alaac o, ma aɲuutei ci anyiigjai o looc loidoɲ libira loota. ¹³ Araa zin nyeel dook, ki lavaraaten, ki kotoocet, ki more ugeec dook, ka bitɔ vaad loidoɲ o avaadine taabinet. ¹⁴ Maje bar idi ci ariz nico o, ki kuwen, kibeena garawaat, bitɔ vaad ɲino alyo bawuua. Nicini taabinet ci oɲeeu.

¹⁵ “Doma mirkici nicoko codoi anyeek kataadek Aaron ki lɔɔɔɔ ogin azen mirkic nico ɔɔ. ¹⁶ Tɔɔɔɔ zin mirkic nico ka bitɔ paraneek biyee loidoɲ o avaadine taabinet kabanɔ dook. ¹⁷ Tɛɛɛ idi ci mirkic nico kiziti gɔɔben, ma uuny kaal ci keeɲu o ki ɔɔ, oromeeyu ni ɔɔ, kibeena idi ween gɔɔben e, ¹⁸ ka zin vaad mirkic dook loidoɲ o avaadine taabinet. Nicini taabinet ci avaadi lai aanyonekan

aneet Maanyi, ka kiiyayan cōliili aneet ka kaanyan katalo. Nicini taabinet ci avaadi goya aanyonekan aneet Maanyi.

¹⁹“Doma zin bodo mirkic coo ka kataadek Aaron ki lōgōz ogin azen mirkic nico o. ²⁰Tōdōn zin mirkic nico ka doma biyee oogi, ŋonyeēē Aaron ki lōgōz ogin lōbōtō ci azzo o, ki kōmōlō cigeec azen ci azzo o, kibeēn kōmōlō cigeec zōō ci azzo o. Paraneek zin biyee ci anyiigjai o loidōn o avaadine taabinet kabanyō dook. ²¹Doma zin biyee oogi biyeete o ēēl loidōn o avaadine taabinet, kibeēn maal o rōnyanzetu ŋinoma, ka paraneek Aaron ki lōgōz ogin kibeēn ruumanē ugeec, ka zin piiceyan Aaron kibeēn lōgōz cigin o kibeēn ruumanē ugeec aneet Maanyi goole nico.

²²“Araa zin mirkice nico nyalaado, ki nyeel dook, ki lavaraaten, ki kotoocet, ki more ugeec, kibeēn azan ci azzo o. Nici mirkic o rōnyanzetu nēēn. ²³Doma zin dōokoc codoi dōokene o gudgudik ēēl giye o ēēlni dōōkēna o alaŋ anyak nyigit ci nyaanu, ki dōokoc codoi dōokene o gudgudik aŋoonyi maami ki maale ci kinirooco, kibeēn dōokoc codoi dōokene o zabalik, ka nicigi kipiicozeyan aneet Maanyi. ²⁴Areeke dōōkēn ki more kibeēn azan ci ona mirkico azzo noko dook Aaron kibeēn lōgōz ogin azen, ka kodōnteeyan niigi aneet ŋuume onan kiziti taalen ci aanyonekan aneet Maanyi. ²⁵Doma zin kaal nicoko nōōgō azēnē ka vaad kibeēn mirkic o avaadi lai loidōn o avaadine taabinet, ka kiiyayan cōliili aneet Maanyi ka kaanyan katalo. Nicigi taabinet ci avaadi goya aanyonekan aneet Maanyi. ²⁶Doma zin iyo ci mirkic ci arōnyanē Aaron o, ka dōŋeeyan aneet ŋuuma kizi taalen ci aanyonekan aneet Maanyi, ka zin enice biti kizi taalen cun.

²⁷“Gōōn mā arōnyai alaani ci ceez onan, abon mirkice ci rōnyanzetu o, apiicekaŋ iyo ka odōnteeyan aneet. Ipiiceyan buk mirkic nico azan aneet Maanyi, ka kaala nicigi dook kiziti taalen ci Aaron kibeēn lōgōz ogin. ²⁸Nicini taalen ci gōōn ka kaanyozek alaati ci ceez onan Israyila. Abon buk taabinte o ganoonto gōōn anyakaan o o Israyil, aaryai iyo ki azan ka kaanycozek Aaron ki lōgōz ogin.

²⁹“Iziti zin ruumanē ci Aaron alazeetu o, ruumanē ci dōōl ci dōōl cigin nōōi izi nēēn, ka gōōn kuburuceek ruumanē nicoko iitene ci arōnyanē niigi ŋaati aduutōneke maali o mayuuwento nōōgō ooti. ³⁰Abon aborceek ruumanē nicoko logoti o ka kirigiz Aaron kizi alaan o adikir ceeze onan iitene o rōnyanzetu, ka gōōn kiiyak kēema o

ruumonto aliile. Abon zin itene ci arɔɔnyane niini o, anyak ruumane nicoko nɔkɔ iinya toorgerem.

³¹ “Doma mirkice ci rɔɔnyanzetu o, iyo ki azan bito ak ɲao apiiconekan aneet Maanyi. ³² Abon adak Aaron ki lɔgɔɔz ogin idi ci mirkic nico noko, ki ɖɔɔken o ɛɛl giye o gɔɔn ɛɛlni ɖɔɔkena. Abon adak niigi kaal nicoko keema o ruumonto aliile tatooga. ³³ Abon adak niigi taabinet ci acariin rɔɔnyanzete cineen o. Bar zin alaɲ ɛeti ci gaagai taabinet nico adak, eeci dayiin nici aliile. ³⁴ Mā anyak idi ci anyiigjai mirkice ci rɔɔnyanzetu noko, karabɔɲ een ɖɔɔkeni, makacin atanguuzɔ kaal, abon akanoonek goo kɔkɔm eet ci adak, eeci nicigi dayiin ci aliile.

³⁵ “Tuguuwerk Aaron ki lɔgɔɔz ogin kaal baal karicaneekin e dook. Mazi ɔɔɔnya nɔɔɔ, abon adica liɲliɲɔɔni ci rɔɔnyanzet cineen o iinya toorgerem. ³⁶ Abon zin gɔɔn iinyaye ceen toorgerem o dook, atodoɲ ole, ka kizi taabinet ci oɲeecu ci acariin Aaron ki lɔgɔɔz ogin oɲeene ugeec. Carɔ zin buk loidoɲ o avaadine taabinet goole nico, ma avuudi maale o mayuuwento ka kiliile. ³⁷ Carɔ loidoɲ o avaadine taabinet kitiliza iinya ceen toorgerem noko dook, ka kiliile ɔɔɔt. Olla mā uum ɛeti omaan loidoɲ nico, anyaa koca ɛɛ gerziitin.

³⁸ “Gɔɔn tiɲeere iinyaye ci ɲaan avu e, jaak mirkici ci milinyik eegin ram ci ɲaan anyak niigi dook irkit codoi loidoɲ o avaadine taabinet iinya dook. ³⁹ Vaad codoi ɲeere, maje coo, avaadi yoomana. ⁴⁰ Roma mirkic ci oowu o, ki labi o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, ceen kiilo codoi ci aɲoonyi maale ci kinjirooco amacwaai juruun, ceen litir codoi, ki nyaan ci taabinto ceen litir^m codoi. ⁴¹ Tɔɔɔɲ zin mirkic ci ona ɲaan anyigzaai o yoomana, ma aromei labi o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, kibeene nyaan ci taabinto kibil kiyo taabinet o ɲeertinu o, ka kiiyayan colili aneet Maanyi, ka kaanyan katalɔ. Nicini taabinet o avaadi goya aanyonekan aneet Maanyi.

⁴² “Abon gɔɔn agooni taabinet ci avaadi lai o aneet Maanyi ɲuuma keema o ruumonto aliile tatooga nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e. ɲaan zin kavɔ karuumɔ ki igeet ka kɔɔt kozoozɔ ɲinaante. ⁴³ Ka zin kook kuruumtowa ki ɔl o Israyil ɲinaante, eeci nica izi ɲinti aliile giye o kaavei naana ɲinaante.

^m 29:40 *Litir*: Baale iinyaye niceke Israyila alaɲ ayabiz kaal litireete, ma yabziin ci aaronɛk ɲina o, aɲɔɲɔ kibeene yabziin baal iinya niceke.

⁴⁴ “Kaanyi tiŋeere keema o ruumonto aliile, kibeen loidoŋ o avaadine taabinet kiziti viten ci aŋeryai kɔtɔɔɔ doon, ma kaŋera buk Aaron kibeen loŋɔɔɔ ogin kɔtɔɔɔ doon, ka kilinliŋtoozeyan niigi aneet kiziti alaat ci ceez onan. ⁴⁵ Kabaai gɔɔn tiŋeere naana Israyila, ka kizi Tammu cineeŋ. ⁴⁶ Agayaan tiŋeere niigi keen naana Maanyi ween Tammu uneeŋ baal kanyaa nɔɔɔɔ Masire e neen, ka kabaak naana ŋaatineŋ. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu uneeŋ.”

Loidoŋ o aburuutanin kaarkareta

30 Ma aneek Maanyi Muses ne, “Tuguuwa loidoŋ ci aburuutanin kaarkareta keene ceen gaacen, ² kizi doŋiin ci akɔyi ki tadeen o sentimitiret eet wec kamɔtɔ (90), ma atoobɔ kabanyɔ dook kizi kabanyit ceeni sentimitiret eet ram ki tuur (45). Ma abon eenyeci loidoŋ nico kaluudane ceen wec o dook kodoye kibeen loidoŋ. ³ Buul loidoŋ tadeen ki libirɔ kibeen oto warkine o aliimez, liya loidoŋ kabanyɔ eci bitaalu o warkine ci abil kiyo voocu o. ⁴ Tuguuweg loidoŋ nico nyapokodeen ci goŋgɔlik eegin warki wec, keelit ramaan libire codoi, maje ramaan, eel libire coo, keelit voocu ween warki e loota, ka kiyizoozek keena ci gɔɔn ka kɔdoŋɔɔi loidoŋi o. ⁵ Tabaaca keen ci wuuntik eegin gaacen, ubuulu ni warkine. ⁶ Areek zin loidoŋ nico Ŋino Aliile koŋoŋoɔ kibeen ruum o aŋeriin keema abiil loidoŋ o terkeediinto Ŋao Aliile ɔɔɔɔ. Ŋaan kavɔ karuumɔ naana kibeen ineet ŋinaante ŋao abunŋeen loidoŋi o terkeediinto giye onin buŋeento.

⁷ “Abon gɔɔn Aaron aburuutan kaarkaret loidoŋe o aburuutanin kaarkareta ŋeertinok dook, ŋaati akɔ alinliŋi lambɛet. ⁸ Abon buk aburuutan niini kaarkaret ŋaati akɔ akanɛɛke lambɛet yoomana, ka kuburuutante kaarkareta ŋuume onan aneet Maanyi nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ŋaan avu e. ⁹ Má aari loidoŋ ci aburuutanin kaarkareta o kaarkaret keeŋti oogi calaŋ naana kagama, karabɔŋ een taabinet ci avaadi lai, karabɔŋ een labi ci taabinto. Má aɗuutei nyaan ci taabinto loidoŋ nico. ¹⁰ Abon gɔɔn acar Aaron loidoŋ ci aburuutanin kaarkareta o laak codoi nɔkɔ irkita, ŋaati aŋonyɛɛke biyee ci taabinet o oŋeecu loidoŋ nico oto. Abon agooni cariin nici nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ŋaan avu e, eeci loidoŋi nici aliile ɔɔɔɔ ŋaaten aneet Maanyi.”

Guruuc ci carianto

¹¹ Eneek ni Maanyi Muses ne, ¹² “Goon mā agiil niina Israyil omolo, abon eeti ci maaci nyaatineri anyaakan aneet Maanyi guruuc ci ka keelai roget onin nyaati itigiilbi niini o, ka kəkoma bodo gi ci ger akuunak nɔɔgo nyaati itigiiltɔi omolo o. ¹³ Eeti ci olla itigiile o, abon anyaakan zurteenen ceen giramet tuur ki korgeen yabziinte o aaronek ceeze onan. ¹⁴ Ma ol o anyayit irkitook eetom karabɔŋ een ci meelik, ma itigiilte dook, abon anyaakan aneet Maanyi guruuc nicoko. ¹⁵ Alaŋ ka kanyaktaayan guruuc ci meelik ol ween arək, karabɔŋ anyaakan ol o amaat guruuc ci miliny ka keeltai roget uneen. ¹⁶ Doma zin goon niina guruuc nicoko Israyila ka liŋliŋi keemawe o ruumonto aliile, ka kaadai naana Maanyi Israyil. Guruuca nici, cariin ci ka eelai roget unoŋ.”

Kodooc ceen jamaan toonyento

¹⁷ Eneek ni Maanyi Muses ne, ¹⁸ “Tuguuwa kodooc ci appe een jamaan toonyento, kibeen buk gi cin aavei een jamaan. Areek zin kodooc nico ŋino aŋerɔon keema o ruumonto aliile ki loidoŋ o avaadine taabinet, ma aari maam eecitɔ. ¹⁹ Abon oony Aaron kibeen lɔɔɔz ogin azen ki zɔɔ maame nicoko, ^{20–21} ɔɔɔ ni niigi keemawe o ruumonto aliile eecitɔ, karabɔŋ avuunak loidoŋ o avaadine taabinet ka kanyaktaayan aneet Maanyi taabinet o avaadi goya, abon rak oony niigi azen ki zɔɔ maami ka calaŋ adaai. Nicini izi lootinet ci ka kibil nyaati Aaron kibeen dɔɔl ci dɔɔl ogin nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ŋaan avu e.”

Maal o mayuuwento

²² Eneek ni Maanyi Muses ne, ²³ “Biti kaarkaret ci abon coko: kiilowet tɔɔrkɔnɔm ci kaarkar o cal kazi miir, ki kiilowet iiyu ci kaarkar o kazi sinamon, ki kiilowet iiyu ci kaarkar oma ci goon aŋɔl madiz, ²⁴ kibeen kiilowet ceen tɔɔrkɔnɔm ci kaarkaret o goon aŋɔl madiz kiyo karacooc o, yabziinte o aaronek ceeze onan. Romeek buk maal ci kiŋirooco ceen litireet wec. ²⁵ Abon acaan kaal nicoko dook ka tuguuwai maal ci mayuuwento aliile, goole o goon agɔɔnnyane riya aaritzeta o. Nicini maal ci mayuuwento aliile. ²⁶ Mayuuk zin maale nico, keema o ruumonto aliile, ki loidoŋ o terkeediinto, ²⁷ ki tarabiza, ki kaal ogin dook, ki kitiir o lambeetu ki kaal ogin

linlijoonto dook, ki loidon o aburuutanin kaarkareta, ²⁸ ki loidon o avaadine taabinet, ki kaal ogin dook, ki kodooc o toonyento, kibeen gi onin aavei. ²⁹ Piiceyan kaal nicoko aneet ka kiliilec ɔɔɔt. Olla mā uum ɛeti omaan kaal nicoko, anyaak ɛle gerziitin.

³⁰ “Mayuuk Aaron ki lɔɔɔz ogin maale ci mayuuwento noko ka kipiicozeyan niigi aneet ka kilinliŋtoozeyan kiziti alaat ci ceez onan. ³¹ Eneek Israyil nɛ, ‘Nicini maal ci mayuuwento aliile, ka ilinliŋti zɛɛ been buulok ci ŋaan avu e. ³² Má amayuuwe maal nico eet ci gaaga. Má agɔɔna bodo maal oma ci atoobɔ ki nico. Nici maal ci aliile, ma abon buk niina aanyi kizi gi ci aliile. ³³ Olla ɛeti ci agɔɔna maal ci atoobɔ ki nico, karabɔŋ avuudi eet ci gaaga calaŋ een alaan ci ceez onan, abon aaryai Israyila ma atoowonek tuu.”

Kaarkaret

³⁴ Eneek ni Maanyi Muses nɛ, “Doma kaarkaret o kazi natap, ki o kazi onica, ki o kazi galbanum, ki kaarkaret o abon ɔɔɔt kazi lebona. Yabiza nɔɔɔ dook kotoobɔ, ³⁵ acaanu ni ka tuguuwai kaarkaret ci aŋɔl madiz goole o gɔɔn agɔɔnnyane riya aaritzeta o, areek zin meɛ. Akɔm kaarkar nico riiriny ma aliile ŋuume onan. ³⁶ Rɛk oogi kutudtudit ka anyeek keelit loidon o terkediinto ŋuuma kɛɛmawe o ruumonto aliile eecitɔ, ŋaan kavɔ karuumɔ naana ki ineet ŋinaante ŋao Aliile ɔɔɔt. Aliile kaarkari nici ŋaatunon ɔɔɔt. ³⁷ Má agɔɔnaku eleeɛti kaarkaret ci atoobɔ ki nico, aanycek nɔɔɔn kiliile kizi caan aneet Maanyi doon. ³⁸ Olla ɛeti ci agɔɔna kaarkar ci atoobɔ ki nico giye ci olla aɛɛzi madiz ci ŋɔliz ci kaarkar nico, abon aaryai Israyila ma atoowonek tuu.”

Bezalel kibeen Owoliab

31 Eneek ni Maanyi Muses nɛ, ² “Inoko keŋɛraa naana Bezalel ween ŋɛɛrti Uri, Uri ween ŋɛɛrti Uur o kidon o Juda, ³ ma kibitiza Vɔɔŋize onan, ma kaanyi aaritzet, ki geenyiz, been gawiin ci agawi linlijoonok keeŋti dook, ⁴ ka kidimdiiman linliŋɔɔn o warkinu, ki zurteɛnen, been jamaanet aaritzeta, ⁵ ka kɔɔv biyeɛn o alina, ma azeed keelit juruun, ma abaac keɛn, ma adiman kaal nicoko dook aaritzeta. ⁶ Ma keŋɛraa buk Owoliab ween ŋɛɛrti Ayisamak o kidon o Dan, ka kitirit nɔɔɔn. Kaanyeya buk naana ɔl ween aarinya dook aaritzet ci ka kidimanti kaal o karicaneekin naana ineet dook.

⁷ Kaal zin nicoko nëen ceegi: kɛɛma o ruumonto aliile, ki loidoŋ o terkediinto, been gi o abunɛɛn loidoŋi, kibeɛn buk kaal oogi o ɛɛl kɛɛmawe ci ruumonto noko, ⁸ (kaal ci ɛɛl kɛɛmawe ci ruumonto o nëen ceegi: tarabiza been kaal ogin, ki kitiir o lambeetu agɔɔnnayi warkine o aliimez, been kaal ogin dook, ki loidoŋ o aburuutanin kaarkareta.) ⁹ Ma agɔɔna buk loidoŋ o avaadine taabinet, ki kaal ogin dook, ki kodooc o toonyento been gi onin aavɛi, ¹⁰ kibeɛn buk ruumanɛ ci aliile alina aloolyak Aaron ki lɔɔɔz ogin eegin alaɛt o ceez onan, ka gɔɔn kuburuceek ŋaati alinliŋoonekan niigi aneet ceeze onan, ¹¹ kibeɛn maal o mayuuwento, ki kaarkar o aŋɔl madiz aburuutani Ŋao Aliile. Tuguuwa kaal nicoko ebaal karicaneekin e.”

Iiten ween Sabit

¹² Eneek ni Maanyi Muses nɛ, ¹³ “Eneek Israyil nɛ, ‘Abon azuunu iiten onan aneet Maanyi yubzeento kazi Sabit, ka gɔɔn idinɗiinantaŋ niiga aneet. Nicini bayeen caan kibeɛn igeet kuruum buk buulok ci ŋaan avu e, ka agaac niiga aneet Maanyi nëen ci kaanyuŋ iliilec ɔɔɔɔɔɔɔɔ ki ɔl dook o.

¹⁴ “‘Uzuuti zin iiten ceen Sabit o, eeci aliile ŋaatunoŋ. Mā anyak eet ci apɛɛz iiten ceen Sabit o, abon aruwe kadaak. Olla mā anyak eet ci alinliŋ Sabita, abon aaryai Israyila ma atoowonek tuu. ¹⁵ Anyaku iinya tɔɔrkɔnɔm ci linliŋoonto, ma iiteni ceen toorgerem o, iiten onan yubzeento een Sabit aliile. Olla mā anyak eet ci alinliŋ Sabita, abon aruwe kadaak. ¹⁶ Abon Israyila azooni iiten ceen Sabit o, ka gɔɔn kidinɗiinantan iitene nico nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ŋaan avu e. Nici terkediin caan ki nɔɔɔɔ ci abil nɔkɔ been nëen, ¹⁷ ka gi nici, kizi bayeen caan kibeɛn Israyil ci abil nɔkɔ been nëen, eeci baale kɛɛnyca naana Maanyi tammu tadeen ki looc iinyaye ceen tɔɔrkɔnɔm, ma iitene ceen toorgerem o, koɔoreye linliŋɔnta kuyubuza.”

¹⁸ Mazi ako oodotiz Tammu zooze o azɔɔɔɔne ki Muses bɛɛ o Sinai tadeena ŋinaante, aanyewun niini nɔɔɔɔ biyɛɛn ci zabalik eegin ram ci anyak lootinok o ayɛɛd Tammu niini alya aziite onin many.

Mool ci agɔɔnnayi warkine

32 Mazi acin ɔl ŋaan amalaaniz Muses bɛɛ tadeena nɔkɔ, olotaak niigi Aaron ma avu aneek nɛ, “Ija dilaayet jook ci ka

karawooyet ageeta, eeci alaŋ kagaya gi ci utuguuwozek eet o kazi Muses baal anyaanet Masire e.”

²Ɛbedeeki ni Aaron nɔɔɔ eneeƙ ne, “Uburuca zin warki o ŋaai ugooc iinu, ki o anyak lɔɔɔ ugooc, ki dɔɔl ugooc ŋai ka anyaktaayan.” ³Aarya ni ɔl dook warki ugeec iinu, anyaktaak ni Aaron. ⁴Ooyi ni niini warki ci aanyek niigi nɔɔɔ noko, ma akɔ aŋɔɔnyane gi ci abil kiyo mɔɔlti o. Izito ni niigi ne, “Niiga Israyila, jook unooŋ baal aduŋnaanun Masire e neen nicini.”

⁵Mazi acin Aaron areez Israyila gi nico nɔɔɔ, eteenya niini ŋinti avaadine taabinet mool ceen warki noko ŋuuma, ma uuwak azi ne, “Anyak tiŋeere talniin ci kavu kadiŋdiŋani Maanyi.”

⁶Itiŋgaazo ni ɔl ŋeertine ci iiten ci ano ɔɔɔ o ririwɔɔna, ma anyaa taabinet ci avaadi lai kibeene taabinet ci ganoonto. Aavtiyo ni niigi loota adakto ma awod nyaantane, ma iŋaaz arogom kuruma ci reecanzetu.

⁷Eneek ni Maanyi Muses ne, “Bitɔ loota, eeci ɔl ugone baal aduŋnaane Masire e uulalte. ⁸Otoŋit kaal baal karicaneeki nɔɔɔ e kataman nɔɔɔ, ma bar ɔŋɔɔnyak eleeti mool ceen warki, ma adiŋdiŋan, ma agoonek todoyook ci ataabi, iziti ni ne, ‘Niiga Israyila, jook unooŋ baal aduŋnaanun igeet Masire e neen nicini.’”

⁹Eneek ni bodo Maanyi Muses ne, “Kicina ɔl nicoko, ɔl ci adɔɔi zinzeeti. ¹⁰Inoko kabur nɔɔɔ ɔɔɔ, má zin alaamnyan, nyaan kook kidica lai, maje bar ineet, kaanyin tiŋeere izi modo ci appe.”

¹¹Iilalek ni Muses Maanyi ween Tammu onin, eneeƙ ne, “Maanyi, aborneeki nɔɔɔ ɔl ugun baal aduŋnaane niina alya many Masire dɔɔyize unun appe, ki lotorkoceene ugun adɔɔi e naa? ¹²Má agoon nɔɔɔ, azi koca Masira ne, ‘Arooŋek da bar Tammu nɔɔɔ gerziitin giye ci aduŋni nɔɔɔ ŋina o, ka kook kidica biyene ŋinaante, ka keeya nɔɔɔ loota ŋina lai.’ Inoko zin badaai ziniz bornet nɔɔɔ, má agoonei ɔl cugun o gi ci ger. ¹³Adaa gabara ugun, Ibrayim, ki Aizak, kibeene Israyil, baal aterkedeeki niina alya gi o aneei ne, ‘Kaanyi tiŋeere dɔɔl ci dɔɔl cugooc kiziti meele ger kotoobto ki monyony tammu tadeena, ma ŋaan kaanyi dɔɔl ci dɔɔl cugooc looc nico dook ebaal katerkedeekun naana igeet ka kizi ŋintineen abaayi nɔɔɔ been neen e.’”

¹⁴ Abadaai ni Maanyi ziniz alaɗaɗan agoonek ɗɗ ogin gi ci ger ebaal aduwaan e.

¹⁵ Otoowɛ ni Muses oloocai bɛɛ tadeena ɗaati anyayi biyɛɛn ween ram zabalik ayeedine lootinowa o Tammoo azene. Ayeedi biyɛɛn nicoko kabanyo dook, eci keɗu kibeɛn eci bawuuco. ¹⁶ Agɗɗa biyɛɛn ci zabalik noko Tammoo, ma ayeedek lootinok ogin niini alya.

¹⁷ Mazi azii Jocuwa ɗɗ walwalɗɗɗɗ ci agɛrnyi o, eneeɗ niini Muses nɛ, “Anyak walwalɗɗɗɗ ci oroonto ɗao alyo.”

¹⁸ Ƴbedɛɛke ni Muses nɗɗɗɗ eneeɗ nɛ, “Alaɗ een nici walwalɗɗɗɗ ci atɗɗyi ɗɗ modo, karabɗɗ atɗɗyi modo ɗɗ. Ma kazii naana o, bar kizik ɗɗ ci abene.”

¹⁹ Mazi aku ajɗɗɗ Muses ɗino alyo, acin mool kibeɛn ɗɗ ci arogom o, utuburuun ni niini nɗɗɗɗ, ma ajukeek biyɛɛn o zabalik anyak azene e looc bɛɛ lootaa kilibte taza. ²⁰ Ma adoma mool ona agɗɗa niigi e, ma atooz goya, ma uurut kutudtud, ma azaceek maam, adaɗeeɗ ni Israyil kowodit.

²¹ Eneek ni Muses Aaron nɛ, “Utuguuzeyin ɗɗ nicigi gitaaz, ci anyaaɗ nɗɗɗɗ oɗeeɗ ci appe noko?”

© 1996 David C. Cook

Ajukeek Muses biyɛɛn o zabalik looc (32:19)

²² Ma abedeēke Aaron nōnō aneek ne, “Maanyi onan, má abur nōnō. Agaa ri niina alya arōnō ɔl nicigi gerziitin ɔrōt ele o nōkō. ²³ Eneekteyan zin ne, ‘Ija dilaayet jook ci ka karawooyet ageeta, eeci alaŋ kagaya gi ci utuguuwozek eet o kazi Muses baal anyaanet Masire e.’ ²⁴ Keneeya ni naana nōnō ne, ‘Mā anyak eeti warki, aanycek kaara.’ Aanycan ni niigi warki, ma kajukeei goo, utuguuyai ni mōlti nici niini doon!”

²⁵ Icinuun ni Muses aamit da ɔl nicoko maanōnnya ɔrōt, ma alaŋaan Aaron anim kabal nōnō, makacin atararti modēna o amarnō ki nōnō. ²⁶ Ibil ni Muses ŋino alyo araana ma azi ne, “Olla eeti ci een eet ci Maanyi, ijaayan aneet.” Olotaak ni kidon o Livai dook nōnō.

²⁷ Eneek ni niini nōnō ne, “Gi ci aduwa Maanyi ween Tammu o Israyil cee, azi ne, ‘Abon gōn eeti cee olee o ivitaayan aneet adoma dila onin, ma akō azōb ŋino alyo kēŋ dook, zē been ŋinti aťoorneke e, ma aruk gōtōni ki laaŋotin kibeen eet ci abaawo kadaayitō.” ²⁸ Utuguuzō ni Livaya eo aricanēke Muses nōnō e, uruyit ni iitene nice ɔl ceen alivet iiyu (3,000) kadaayitō. ²⁹ Eneek ni Muses nōnō ne, “Izitu zin waanico niiga ɔl ci Maanyi awooyu doon, giye o amartooyu dōl ugooc ki gotonogu ugooc maany, inoko zin waanico amayuuwūŋ Maanyi igeet.”

³⁰ Ma iitene ci ano gōn o, eneek Muses ɔl ne, “Abacaawu niiga oŋeec ci appe ɔrōt. Bar zin inoko kakō ŋaati Maanyi bē tadeena, karabōŋ tedeec kakō kajowa gōl ci kacaryuūŋ igeet oŋeece cunoon o.”

³¹ Imiizeek ni Muses Maanyi ma akō aneek ne, “Izi nōnō wole, abacaa ɔl nicigi oŋeec ci appe ɔrōt! Idiltaak niigi eleeti jook ceen warki. ³² Inoko toŋeek da nōnō oŋeec cineen o, mā alaŋ agoon nōkō, bar koca ɣyaawan aneet weregeewe baal ayēde zaar o ɔl ugun e.”

³³ Abarizeek ni Maanyi Muses eneek ne, “Olla mā abacaa eeti oŋeec, kēya koca eet nico weregeewe onan. ³⁴ Inoko miire ka bitō rawōi ɔl biti ŋaabaal kaduwa e, maje toonnyaiti onane awo ineet ɔwa. Avu tiŋeere iinya ci ka kapayēke ɔl nicoko gerziitin oŋeece uneen.”

³⁵ Anyaak ni Maanyi ɔl kaal ci ger giye ci baal aanyeke niigi Aaron kutuguuwake nōnō mool ceen warki o.

Aduwaak Maanyi Israyil zɔɔz ci ka kuluugti biye o Sinai

33 Eneek ni Maanyi Muses ne, “Itiŋgaaz otonjit ɲinito, niina kibeen ɔl ci baal anyaa Masire o, ka zɔɔz looce baal katerkedeei Ibrayim, ki Aizak, kibeen Jakob e, kaneei waanice ne, ‘Kaanyi tiŋeere looc nico dɔɔl ci dɔɔl cugooc.’ ²Kitoon tiŋeere toonnyai karawooyun igeet ka kook kɔɔɔk ɔl o Kanan, ki Amori, ki Ait, ki Perizi, ki Ivai, kibeen Jebusi. ³Zɔɔz looce o appe irana been lete. Bar zin alaŋ tiŋeere naana ki igeet kɔɔrkɔr, eeci eeginu ɔl ci adooknuŋ zinzeeti, mā kɔɔrkɔr, kadicaanun koca igeet gɔɔla.”

⁴Mazi azii ɔl zoozok ci ger aduwa Maanyi noko, akatit niigi culuum ma alu kɔkɔm eet ci aarek ele awaac, ⁵eeci aneek Maanyi Muses ne, “Eneek Israyil ne, ‘Eeginu ɔl ci adooknuŋ zinzeeti. Yo nuun mā kɔɔrkɔr naana ki igeet ɲinti miliny ter, kadicaanun koca. Inoko aarya awaac eleetine, ka rak kabaaban gi ci ka kutuguuweyun igeet.” ⁶Zin didi itene ci baal azikni Israyila zɔɔz nico biye ci Oreb neke, uburuca niigi awaac ugeec, alaŋaan anyak eleetine.

Kɛema o aruumɔne Muses ki Maanyi

⁷Enice ook uruweek Muses kɛema looc ɲino alyo bawuuca kedeyai reena kidicilim, ma awo kizi “kɛema ci aruumɔne niini ki Maanyi”. Olla eeti ci arɔɔŋ kijin Maanyi gi ci ajin, abon akɔ kɛemawe nico. ⁸Gɔɔn mā akɔ Muses kɛemawe nico, iŋaaz ɔl dook ma eel kɛemanɛ ugeec tatoognyai, ma ageleem Muses zɛɛ ma akɔ kɛemawa eecitɔ. ⁹Mazi akɔ Muses kɛemawa eecitɔ, iiyak diizoc o Maanyi jorom looc ma aku abilneek kɛema tatoog, maje Maanyi azɔɔzɔ ki Muses. ¹⁰Mazi olla acin ɔl diizoc nico abil kɛema tatooga, iŋaaz niigi dook ma adiŋdiinŋan Maanyi kɛemanene ugeec tatoognyai. ¹¹Ma azɔɔzɔ Maanyi ki Muses utugeeti ugeec ele, kiyo azɔɔzɔ eeti ki laaŋotin o. Imiurozek ni Muses ɲino alyo, maje logoti o gɔɔn atirit nɔɔnɔ kazi Jocuwa een ɲɛerti Nun, aavi kɛemawe nico nɔkɔ.

Iilalek Muses Maanyi ka koorkorit ki nɔɔgɔ

¹²Ma aneek Muses Maanyi ne, “Ibaale laadun eneeyan ne, ‘Rawɔɔi ɔl nicoko,’ ma bar ɲaan duwaayan eet ci ka toona ka kiiya kɔɔrkɔrta ki aneet. Ma aneekan buk waanice ne, ‘Kagayiin naana ineet zaari, ma katalne naana ɲaatun.’ ¹³Inoko zin mā areezan didi,

demezaan goolok ugun ka kagawiin ineet ka kameda kaanyin talɔ. Adaa da niigi Israyila ɔl ugun.”

¹⁴Ma abedeɛke Maanyi nɔɔɔ aneek ne, “Ŋaan kɔɔrkɔr ki ineet naana alya ka kook kaanyin yubuz kɔkɔm gi ci aɲole.”

¹⁵Eneek ni Muses nɔɔɔ ne, “Mā alaɲ kɔɔrkɔr kibeen ineet, mā aanyet koca kotooza ŋina. ¹⁶Mā alaɲ kɔɔrkɔr niina ki aneet kibeen ɔl cugun o, aga koca tedeec ɔl ci gaagai o areezan aneet kibeen ɔl cugun o ku? Ka naana kibeen ɔl cugun o koɲorooktowa kibeen ɔl ci abaak loota noko dook giye jaɲ?”

¹⁷Eneek ni Maanyi Muses ne, “Ŋaan kagoonekin kaal ci ajinaan noko dook, eeci kareezin ma kagayiin ineet zaari.”

¹⁸Eneek ni Muses nɔɔɔ ne, “Yeeleyan zin da diɲɲiɲɔɔn unun.”

¹⁹Ma aneek Maanyi nɔɔɔ ne, “Ŋaan tiɲeere kayelzaakin ɛle ka cino bonat onan ka enice, kook kegerenyi zaar ogan aneet Maanyi ineet ŋuuma. Kayelzaai tiɲeere bonat onan ɔl ogan kaɲera naana ma kaanyi kuwuceeyan niigi aneet. ²⁰Bar zin alaɲ ka cinaan niina aneet ŋuum, eeci akɔm eet ci acinaan ma arogi.”

²¹Eneek ni Maanyi nɔɔɔ ne, “Anyak bɛe ceen goolu kajonzoona ki aneeta ŋaato, ija ka bili. ²²Tedeec mā aku awɔ diɲɲiɲɔɔni onane, ŋaan kaarekin ineet boɔt biya, ma kabuɲɲiini aziita zɛɛ ma kadiceei. ²³Kaara ni enice aziit ka cinaan bawuc doon, calaɲ acinaan ŋuum.”

Biyeen ci zabalik bodo colai

34 Ma aneek Maanyi Muses ne, “Liba biyeen ci zabalik ram ci ɛɛl kiyo baal oowu e, ka keteyeedek zoɔzok baal ɛɛl biyene baal oowu baal alibi e. ²Gawaa zin tiɲeere ŋeere, toda bɛe ci Sinai noko, ka ija kuruumto bɛe ɔɔwa ŋinaante. ³Akɔm zin eet ci ka ɔɔrkɔrta ki ineet, ma akɔm bodo eet oma ci ka kiyyak bɛe nico, ma akɔm buk tiin ki ɛɛza ci ka kegeec bɛe nico loota.”

⁴Iliba ni Muses biyeen ram ci zabalik ɛɛl kiyo baal oowu e, ma ŋeere ririwɔɔna ooyi biyeen nicoko azene bɛe o Sinai tadeena ebaal aricanɛke Maanyi nɔɔɔ e. ⁵Iiyak ni Maanyi looc diizoca ma avu ɛɛl ki Muses ŋinaante, otowo ni Tammu zaar ogin maany azi ne, Maanyi. ⁶Ma awɔ niini Muses ŋuuma ŋaati aduwaan zɔɔz ci azi ne, “Aneeta Maanyi gi, aneeta Maanyi gi. Keen naana Tammu o alalnaa ziniz, ma awucneekan ɔl, ma alaɲ kaborneei ɔl nɔɔɲ gaaga, kanyei

naana reezinet ci appe ɔɔɔt, ma iiminan ziniz, ⁷ ma kamena kareez buulok ki buulok ceen alivet ci meelik ger, ma kooŋnei ɔl oŋɛɛ, ki kaal ugeec ger agɔɔn, ki gi uneen alañ azikneen. Bar zin mā abacaa ɛeti oŋɛec, kapayei nɔɔɔn gerziitin zɛɛ been dɔɔl ki dɔɔl ci buulok iiyu, zɛɛ been buk buulok wec ci ŋaan avu e.”

⁸ Enico ɛɛ akati Muses ŋuum looc ma adiŋdiŋan nɔɔɔn. ⁹ Ma azi nɛ, “Jook onan, mā areezan didi, kalayiŋ ka koorkorit kibeena ageeta. Yo nuun adɔɔi ɔl nicoko zinzeeti o, toŋeeyet ageeta kaal o ger kabacaana, kibeena oŋɛɛ ogaacak, gamaawet ageeta kizita ɔl cugun.”

¹⁰ Eneek ni Maanyi nɔɔɔn nɛ, “Inoko kagɔɔn naana kibeena igeet terkediŋ. Kagoon tiŋeere naana kaal ci atɛɛd ɔl biyee, ci ŋaan laadun kutuguuze modeeni loocok dook, kagoon tiŋeere kaal nicoko ɔl ugun dook kebereeca. Acin tiŋeere ɔl o abaawonu dook kaal ci atɛɛd nɔɔɔn biyee kaale o kagoonekuŋ naana Maanyi igeet. ¹¹ Uzuuti zin zoɔzok ci karicaneekuŋ naana igeet waanico noko. Katooi tiŋeere modo o kazi Amori, ki Kanan, ki Ait, ki Perizi, ki Ivai, kibeena Jebusi igeet kebereen.

¹² “Egeenyit zin ka calañ aterkedu zɔɔz cunoon ki ɔl ci abaak looce ci avooyu neke, gerze ŋaan akuluunuŋ niigi igeet goolowe ci ger. ¹³ ɔɔɔn zin ooyoyit viten ugeec gɔɔn avaadine taabinet, ilibit buk biyeen ugeec atadz gɔɔn adiŋdiŋani joowane o gaagai, uulaltu ni kitiirwa o jook uneen gɔɔn adiŋdiŋan kazi Acera o. ¹⁴ Má adiŋdiŋanu jook oma. Kazi zaar cigan nɛ, tɛɛl, eeci naana Maanyi kanyayei joowane ci gaagai o tɛɛl calañ kagamaane ɔl cigan o kɔɔt kidiŋdiŋanit nɔɔɔn.

¹⁵ “Egeenyit zin ka calañ aterkedu zɔɔz cunoon ki ɔl ci abaak looce nice neke, eeci koca mā avɔ adiŋdiŋan gɔɔn joowane ugeec, ma agoonek todoyook, awuyuuŋ koca buk igeet ka ɔɔt adayit niiga todoyook cigeec o. ¹⁶ Má arɔcaaku lɔgɔɔz cugooc o ŋaai doolene ci adiŋdiŋan joowane ci ɔl cigeec noko, uulal koca niigi lɔgɔɔz cugooc o kabakbaakte zinzeeti ŋaatan.

¹⁷ “Má adilaanu joowane ceen ziik.

¹⁸ “Utuguuz gɔɔn Talniin ci Dɔɔken o Alañ Amokcar, adayit gɔɔn dɔɔken ci akom nyigit ci nyaanu iinya toorgerem, eo karicaneekuŋ naana igeet. Utuguuz gɔɔn talniin nico iinyaye o aaronek nyeelowe o kazi Abib, eeci nici nyeelok baal aduŋnaan niiga Masire e neen.

¹⁹ “Olla kaala ci maacik eegin abuunya o dook, olee o deer, ki tiini, ki ɛɛzai ɲaatunonɔ Israyila, kaal cigan. ²⁰ Mazi een abuu ci zigiirro, abaliya mirkice ci miliny, bar mā alaɲ abalyaanu, uduulit inyaa kadaak. Abon ɛɛlanu lɔgɔɔz ugooc eegin abuunya dook kaale ci aruku.

“Akɔm eet ci akuunakan kɔkɔm gi ci anyaakan.

²¹ “Ilinɲinɲit iinyaye ceen tɔɔrkɔnɔm o, ma iitene ceen toorgerɛm o, uyubuzit. Yo nuun een kebereece o keviinto, karabɔɲ een o teedinto, abon ayubuzu.

²² “Gɔɔn mā akanaanu teedinet ci labi ugooc een gɛmɛ, abon azuunu Talniin o Teedinto. Uzuuti buk Talniin o Ooti Labina Piimanen ɲaati idicaai irkit. ²³ Abon gɔɔn avuunakan ɔl ugooc maacik dook aneet Maanyi ween Jook uneɲ laak iiyuⁿ irkita. Keen naana Tammu o Israyil nɛɛn. ²⁴ Katooi tiɲeere modɛɛn igeet keberɛɛn, ma kazaci looc cunoonɔ o kizi appe, ma akɔm eet ci ka kuɲuuwek ziniz looc cunoonɔ o ɲaati gɔɔn avuunakaɲ niiga aneet Maanyi o keen Tammu unoonɔ laak iiyu irkita.

²⁵ “Mā anyaakaɲ biyee ci todoyoi ci ataabjaɲ, má aromaanu ki kaal ci anyak nyigit ci nyaanu. Má iyaɲnyu taabinet ci liten ci Vardaanaɲinto o viten ci anyiigjai o zɛɛ ma aaliz.

²⁶ “Anyaktaak gɔɔn ceez onan aneet Maanyi o keen Tammu unoonɔ kaal o abon ɔɔɔt arayai biireza aɔowaanu maneene ugooc.

“Má aaku nyɔɔn ci bawooto irane ci yaatin.”

²⁷ Eneek ni Maanyi Muses nɛ, “Tɛyɛɛd zoozok nicoko, eeci nicigi zoozok o tiɲeere kagɔɔni naana ki ineet, kibeɛn buk ɔl o Israyil terkeɲin nɛɛn.” ²⁸ Aromɛ waanice Muses ki Maanyi ɲinaante waazinok eet ram ki baalinok eet ram, kɔkɔm dayiin ci adak, karabɔɲ een maam ci awod. Ma ayɛɛd zoozok ci terkeɲiinto noko biyene o zabalik, ma zoozowa nicigi Lootinok ween Amɔɔ nɛɛn.

Alanyit Muses ɲuum

²⁹ Mazi aloocai Muses biye o Sinai ɲaati anyayi biyɛɛn o zabalik eegin ram ayeedine lootinowa o Tammu azenɛ, alaɲ niini aga alanyit nɔɔnɔ ɲuum giye ci ozoozɔi ki Maanyi o. ³⁰ Mazi acin Aaron ki Israyil dook alanyit Muses ɲuum nɔkɔ, ɔɔɲɔlɛ niigi ɲaati

ⁿ 34:23 *Laak iiyu*: Talniin o Dɔɔken o Alaɲ Amokcar, ki o Teedinto, kibeɛn o Ooti Labina Piimanen.

avuunake ɲɔɲɔ ijoonun. ³¹ Otowo ni Muses ɲɔɲɔ, abadaak ni Aaron ki alaata o baayizo dook ɲɔɲɔ, ivita ni ozoozo niini ki ɲɔɲɔ. ³² Enico, ivitaak Israyila dook ɲɔɲɔ ijoonun, ma aku aricaneek niini ɲɔɲɔ zoosok baal aanyek Maanyi ɲɔɲɔ biye o Sinai e dook.

³³ Mazi aɲoorneke Muses zɔɔza, ubuɲuun ɲuum ruuma.

³⁴ Gɔɲɔ mǎ ako niini ɲaati Maanyi ka kook kozoozo ki ɲɔɲɔ, aara rak ruum cin abunɲi ɲuum o zɛɛ ma adunna ɲinaante. Mazi abada ka kiiya kuduwaak Israyil gi ona aricaneek Maanyi ɲɔɲɔ e, ³⁵ icinit niigi alanyit ɲɔɲɔ ɲuum. Ubuɲ ni bodo Muses ɲuum ruume onin e zɛɛ mazi ka kook kozoozo ki Maanyi, aara.

Lootinok ci Sabito

35 Alota waanice Muses Israyil dook ma aku aneek nɛ, “Kaal ci aricaneekuɲ Maanyi igeet ka utuguuz ceegi: ² Ilinɲinɲi gɔɲɔ iinya tɔɔrkɔɲɔm, maje bar iiteni een toorgerem o, iiten cunoon aliile, iiten o Maanyi yubzeento een Sabit. Olla ɛeti ci alinɲinɲi iitene nico, abon aruwe kadaak. ³ Yo nuun een goo ɛle, mǎ avadu vitenaane ugooc abaaku dook iitene een Sabit o.”

Kaal ci aanyonek keema o ruumonto aliile

⁴ Ma aneek Muses Israyil dook nɛ, “Gi ci aricaneekuɲ Maanyi ceeni: ⁵ Anyaktaak gɔɲɔ Maanyi taabinet kaale ugooc anyaku. Mǎ anyak eet ci arɔɲɲi ka kanyaak Maanyi taabinet, aanycek kanyaa warki, karabɔɲ een zurteenen, karabɔɲ een jamaanet, ⁶ karabɔɲ een bɔɲɲi o colai aburut, ki o rɛgɛɛk, kibeen o merik kiziti gidanɲe, karabɔɲ een ruumane o agɔɲɲɲɲai boonɲe o abon, karabɔɲ een im ci bawonu, ⁷ karabɔɲ een kuwa ci mirkiciwu ci aɲinyɛ ma abuuli kaale ci merik, karabɔɲ een kuwa ci abon ci keɛg oogi, karabɔɲ een keɛn ween gaacen, ⁸ karabɔɲ een maal ci kiɲirooco ka katalanyici lambɛeta, karabɔɲ een karaceenen ci ka kacaantozek maal o mayuuwento, ki ci ka kutuguuyai kaarkareta o aɲɔl madiz, ⁹ karabɔɲ een biyɛɛn o merik alina, kibeen olla biyɛɛn oogi ci alina, ka kaaryozek kubuli, kibeen bɔkɔɔr o alaan o ceez o Tammo.

¹⁰ “Aanycek ɔl ween aarinya ɲaatunonɲi dook kivita, ka kivita kutuguuzɔ kaal o aricaneekuɲ Maanyi igeet dook, ¹¹ kaal zin ci keema o aliile nɛɛn ceegi: ruumane o ataadonek keema tadeena kiiya kutugurit looc, ki kuwa ogin abunɲɛɛn tadeena, ki nyapɔkɔdɛɛn

ogin ka kəkərəkəərantsi ruumanə, ki zəərən ogin zabalik ka kiitirəi kēema, ki ruukcok ogin, ki kitiirwa ogin, kibeən zurteenen o ka kēelti zəərəna ci zabalik noko loota. ¹² Abon buk agəəna niigi loidonj ci terkediiinto, ki kēen cigin ka kədəŋəəi, ki gi ci aburjēen loidonj, kibeən ruum cin abiilene, ¹³ ki tarabiza, ki kēen cigin ka kədəŋəəi, ki kaal ogin dook, kibeən dəkən o anyayaak Maanyi, ¹⁴ ki kitiir o ka katalanyci lambēeta, ki lambēet, ki kaal ogin, kibeən maaltane o ka katalanyci lambēeta, ¹⁵ ki loidonj o aburuutanin kaarkarēta, ki kēen ogin ka kədəŋəəi, ki maal o mayuuwento, ki kaarkarēt o aŋəl madiz, kibeən ruum o iirimi kēema o aliile tatooga, ¹⁶ ki loidonj o avaadine taabinet, ki tiliwot onin een jamaan arawuci kiyo cabayi o, ki kēen ogin ka kədəŋəəi, ki kaal ogin dook, ki kodooc o toonyento, kibeən gi onin aavei, ¹⁷ ki ruumanə o iirimi kaluwaawa, ki kitiirwa ogin, ki jamaanet o ka kēelti kitiirwana nicigi loota, ki ruum o iirimi kaluwa araana, ¹⁸ ki looyane, kibeən looronya o kēema o aliile been kaluwa, ¹⁹ ki ruumanə o aliile alina aloolyak Aaron ween alaan o ceez o Tammo ki ləgəəz ogin, ka kanyayit ŋaati gəən avu alinlinj ceeze o Tammo giye o eeginə niigi alaati ogin.”

²⁰ Itingaaəz ni əl o Israyil dook otonjtek Muses looc. ²¹ Ivita ni əl o amonkot zinzeeti arəəŋ kaanycek Maanyi taabinet ci linlinjəən o kēema o ruumonto aliile, ki linlinjoonok ogin dook, kibeən ruumanə o aliile alaati o ceez o Tammo, anyaktaak ni Maanyi taabinet. ²² Ma avu əl nicigi dook maaczet ki ŋaiyēzēet, ma anyaa warki kēenji dook, warki o anyak əl oŋēenə, ki warki o iinu, ki warki ween nyapəkədəen, kibeən warki ween nyaramramēet alemeetinu. Odonjtek ni niigi Maanyi warki nicoko kizi taalen cin aanyonek nəkək. ²³ Olla ēeti ci anyak bəəŋ ci colai aburut, karabəŋ een bəəŋ ci rēgēek, karabəŋ een bəəŋ ci merik kiziti gidəŋe, karabəŋ een ruumanə o agəənnayai boonje o abon, karabəŋ een im ci bawonu, karabəŋ een kuwa ci mirkiciwu ci aŋinye ma abuuli kaale ci merik, karabəŋ een kuwa ci abon ci kēleg oogi, anyaa niigi kaal nicoko dook Maanyi. ²⁴ Olla ēeti ci anyak zurteenen, karabəŋ een jamaanet anyaa Maanyi kizi taabinet. Olla ēeti ci anyak kēen ween gaacen, anyaa Maanyi ka kilinlinjəəi linlinjəənti ci kēema onin. ²⁵ Olla ŋaai een aarinya loolenta, atiiza bəəŋ o colai aburut, ki bəəŋ o rēgēek, kibeən bəəŋ o merik kiziti gidəŋe, ma aloola ruumanə o agəənnayai boonje o abon, ma anyaa niigi Maanyi. ²⁶ Olla ŋaai een aarinya ma arəəŋ niigi

kitiiza bɔɔŋ imane ci bawonu, atiiza labak. ²⁷ Ma anyaa alaata o adikir baayizo biyeen o merik alina, kibeena olla biyeen oogi ci alina, ka kaaryozek kubuli, kibeena bɔkɔɔr o alaan o ceez o Tammo. ²⁸ Ma anyaa buk niigi maal ci kiŋjirooco ka katalanyci lambɛeta, kibeena buk karaceenen o acaanonek maal o kiŋjirooco ka kutuguuyai maali o mayuuwento, kibeena karaceenen o ka kutuguuyai kaarkareta o aŋɔl madiz. ²⁹ Olla Israyila dook, maaczet ki ŋaiyezeet ci aɔɔŋ kanyaktaak Maanyi taabinet ci anyaa zinzeetine ugeec doon, giye ci liŋliŋoonok baal aricaneeke Maanyi nɔɔɔ kutuguuza ŋaaten Muses e dook, anyaa labak.

Bezalel kibeena Owoliab

³⁰ Eneek ni Muses Israyil ne, “Inoko eŋera Maanyi Bezalel weena ŋeerti Uri, Uri weena ŋeerti Uur o kidon o Juda, ³¹ ma ibitiz nɔɔɔ Vɔɔŋize onin, ma aanyek aaritzet, ki geenyiz, been gawiin ci agawi liŋliŋoonok keenti dook, ³² ka kidimdiiman liŋliŋoon o warkinu, ki zurteenen, been jamaanet aaritzeta, ³³ ka kɔɔv biyeen o alina, ma azeed keelit juruun, ma abaac keena, ma adiman kaal nicoko dook aaritzeta. ³⁴ Ma aanyek niini nɔɔɔ ki Owoliab weena ŋeerti Ayisamak o kidon o Dan, dɔɔyiz ci ademzi ɔl. ³⁵ Ma aanyek nɔɔɔ aaritzet ci ka kutuguuzi liŋliŋoonok keenti dook, kiziti ɔl ci agɔɔna kaal aaritzeta, ma ayeedek biyeen zaar aaritzeta, ma aloola kaal boonje o colai aburut, ki boonje o regeek, ki boonje o merik kiziti gidanɛ, kibeena ruumanɛ o agɔɔnnayai boonje o abon, ma atiiza bɔɔŋ. Ma adimdiimana kaal aaritzeta, ma agɔɔna kaal keenti dook.”

36 Izi ni Muses ne, “Aanyek Bezalel ki Owoliab kibeena ɔl weena aarinya dook o aanyek Maanyi aaritzet ki geenyiz o agawi liŋliŋoon o enyiciin o keema o aliile, kivita kilinliŋit ebaal aricaneeke Maanyi nɔɔɔ e.”

² Otowaa ni Muses Bezalel ki Owoliab kibeena ɔl weena aarinya baal aanyek Maanyi aaritzet ma aɔɔŋ kitiritɔ kilinliŋit e dook.

³ Odomta ni kaal baal gɔɔn anyaa Israyila ka kilinliŋiti teenyinet o keema o aliile e dook ŋaati Muses. Maje bar ɔl ŋaan amena anyaa Maanyi taabinet zinzeetine ugeec doon ŋeertinok dook nɔkɔ. ⁴ Otonit ni ɔl ceena aarinya ona alinliŋ keema o aliile e dook liŋliŋoon, ⁵ ma

avu aneek Muses nē, “Anyaakta ɔl kaal ci meelik ɔɔɔt katayaaj o ka kutuguuza liŋliŋɔɔn baal aricaneekeet Maanyi ka kutuguuza e.”

⁶Uduwa ni Muses ɔɔɔ ci arican, ma itoon niigi molook ci ɔɔɔ nico kook ŋao alyo dook, azi mɔɔɔyi nici nē, “Akɔm eet ci maaci karabɔŋ een ŋaa ci ka kanyaak kɛema o aliile gi oma bodo.” Alaam ni niini ɔl calaŋ anyaa kaal oogi bodo, ⁷eeci kaala baal anyakta niigi laadun e, iziti mɛɛɛ keɛɛntɔ ki liŋliŋɔɔn dook.

Kɛema o ruumonto aliile

⁸Utuguuza ni ɔl ween aarinya kɛema ruumanene ceen amɔɔ, ci agɔɔɔnyai boonje o abon, ki boonje o colai aburut, ki boonje o rɛgɛek, kibeen boonje o merik kiziti gidanɛ, oromit ni kodoye, ma aloolek riritɔɔn ci toonnyak o kazi Kerubim aaritzeta. ⁹Atoobɔ ruumane nicigi dook teny, kizi corcooritin cineej o mitirɛet amɔɔ ram, ma een appinzet cineej o mitirɛet ram. ¹⁰Ma arumuz ruumane ceen tuur kɔkɔrkɔɔrantɔ kodoye, ma buk arumuz ceen tuur anyiigjai o nɔkɔ. ^{11–12}Ma azeedek ruum nico kabanyit codoi looronya ci colai aburut eegin eet ram kamɔɔ ŋinti atoorneke ruum o, ma agɔɔn buk ruum ci anyiigjai o nɔkɔ. ¹³Utuguuzek ni nyapɔkɔɔɛn ceen warki ceen eet ram kamɔɔ, ka kacabteek looronya nyapɔkɔɔɛn nicoko viten ci vɔɔɔŋik o, ka kurumuzit ruumane ci kɛemawo eegin ram noko dook kodoye kizi ruum codoi ci eenycine kɛema.

¹⁴Ma agɔɔna niigi ruumane ceen amɔɔ codoi imane ci bawonu, ka kataadozek kɛema nico tadeena. ¹⁵Atoobɔ ruumane ceen amɔɔ codoi noko dook teny, kizi corcooritin cineej o dook mitirɛet amɔɔ iiyu, ma een appinzet cineej o mitirɛet ram. ¹⁶Ma arom ruumane ceen tuur kodoye, maje bodo ceen tɔɔrkɔnɔm arom kodoye. ¹⁷Ma azeedek ruumane ceen ram noko, gɔɔn codoi ŋaatinej kabanyit codoi looronya ceen eet ram kamɔɔ ŋinti atoorneke ruum o. Ma agɔɔn buk ruum ŋinti anyiigjai o nɔkɔ. ¹⁸Utuguuza ni niigi nyapɔkɔɔɛn ceen jamaanet ceen eet ram kamɔɔ, ka kacabteek looronya nyapɔkɔɔɛn viten ci vɔɔɔŋik o, ka kurumuzit ruumane ci kɛemawo eegin ram o dook kodoye. ¹⁹Ma agɔɔnak kɛema nico kuwa ci mirkiciwu, ci aŋinye ma abuuli kaale ci merik ka kubuŋti kɛema nico tadeena. Utuguuza ni bodo kuwa ci abon ci keɛg oogi ka kubuŋti kɛema nico tadeena.

²⁰ Ma iitir niigi kɛɛma zoorene ci zabalik eegin gaacen keelit jeena tɔp. ²¹ Ma zɔɔrena ci zabalik noko, een gɔɔn coo corcooritin cine mitirɛet wec, maje appinzet een sentimitirɛt eet iiyu ki tɔɔrkɔnɔm (66), ²² ki kɛɛn ci milinyik abaric utugeeti kapadantɔ niigi dook, ma agooni zɔɔrena ci kɛɛmawo zabalik o dook nɔkɔ. ²³ Aaryek ni niigi zɔɔren ci zabalik eegin eetom kɛɛma libire ci akɔ ki tɛnɛt e. ²⁴ Ma agɔɔna viten ci ka kɛɛlti zɔɔrena nicigi loota o zurteɛnɛnɛ kiziti eet ram, ka kibili gɔɔn kɛɛt codoi viten ci zurteɛnɛn ram. ²⁵ Ma aarek buk niigi kɛɛma libire ci akɔ ki baatikeeri e zɔɔren ci zabalik eetom. ²⁶ Ma agɔɔna buk viten ci ka kɛɛlti zɔɔrena nicigi loota o zurteɛnɛnɛ kiziti eet ram, ka kibili gɔɔn kɛɛt codoi viten ci zurteɛnɛn ram. ²⁷ Aaryek ni niigi zɔɔren ci zabalik eegin tɔɔrkɔnɔm kɛɛma ziizen libire ci nyagjo o, ²⁸ ma aarek buk zɔɔren ci zabalik ram kɛɛma vuruta ɲaati aɔoorneke kaluudane o. ²⁹ Ma anyak kɛɛn ceen ruukcok ci arom zɔɔren ci zabalik o eci tadeenu o, kibeɛn eci lootu o kaluudane ceen ram o dook. Ma ajɔɲɔz ruukcoi ci tadeenu o viten ci vɔɔɲɲik aloyai ɛɛl gɔɔɲɲi ci loota o tadeena ɲaati aɔoorneke kaluudane ceen ram o, ma kaluudane ceen ram noko atoobɔ teny. ³⁰ Ma anyak zɔɔren ci zabalik eegin turge, ki zurteɛnɛn ceen amɔnki tɔɔrkɔnɔm, ka kibili gɔɔn kɛɛt codoi zurteɛnɛn ram loota.

³¹ Ma agɔɔna buk niigi ruukcok keene ween gaacen goolok tuur ka koromti zɔɔren o zabalik kɛɛmawo kook kuruum ɲinti aɔoorneke kɛɛma libire ci akɔ ki tɛnɛt e, ³² ka ruukcowa ceen tuur o, koromit zɔɔren ci zabalik o libire ci baatikeeri o, ma arumuz bodo ceen tuur zɔɔren ci zabalik o ɲaati aɔoorneke kɛɛma e libire ci nyagjo o. ³³ Ma aanyek niigi ruukcoi ci korgeenu o kacab zɔɔren ci kɛɛmawo zabalik o libire ci akɔ ki tɛnɛt o, ma agoonek buk libir ci akɔ ki baatikeeri e, kibeɛn libir ci akɔ ki nyagi e nɔkɔ. ³⁴ Ubuulit ni niigi zɔɔren ci zabalik noko warkine, ma agɔɔna warki ceen nyapɔkɔdɛɛn ci gɔlgɔlik ka kagamit ruukcok, ma abuul buk ruukcok ɛɛl warkine.

³⁵ Ma agɔɔna niigi ruum ci agɔɔnnyai boonje o abon, ki boonje o colai aburut, ki boonje o rɛgɛɛk, kibeɛn boonje o merik kiziti gidanɛ, ma aloolek buk niigi riritɔɔn ci toonnyak ci Kerubim noko aaritzɛta.

³⁶ Ma agɔɔna niigi kitiirwa wec keene ween gaacen, ma abuul

³⁷ Maje keema tatoog eci bitaalu o, aarek ruum ci agɔɔnnayai boonje o abon, ki boonje o colai aburut, ki boonje o rɛgɛɛk, kibeɛn boonje o merik kiziti gidanɛ aaritzeta ka kubuɲ keema tatoog. ³⁸ Ma agɔɔna niigi kitiirwa ceen tuur ki kaal cigeec rɔɲɔdik, ubuulit ni kitiirwa tadeena, ki keɛn o adoodonek kitiirwa ka koromit kitiirwa libire ci tadeenu e warkine, ma agɔɔna jamaanet ceen tuur ka keɛlti kitiirwana nicigi loota.

37 Eteenya ni Bezalel loidonɔ ci terkediiinto keene ween gaacen, kizi corcooritin cine o mitir codoi kibeen sentimitiret amoto, ma een lalaniin cine o sentimitiret eet iyyu ki tɔarkonɔm (66), ma een donjiin ci akoyi ki tadeen o sentimitiret eet iyyu ki tɔarkonɔm (66). ²Ubuulek ni loidonɔ nico warki o aliimez libiro dook, eecito kibeen eci bawuuco o buk, iliya ni loidonɔ kabanyo warkine ci abil kiyo voocu o eci bitaalu. ³Ma agɔɔna nyapɔkɔdeɛn een warki gɔlgɔlik wec ka kaarek zɔɔ ci loidonɔ eegin wec o, keelit nyapɔkɔdeɛna ramaan libire codoi, maje ramaan eel libire coo. ⁴Atabaaca ni keɛn een gaacen wuuntik ram ma abuul warkine. ⁵Iyizeek ni keɛn nicoko nyapɔkɔdeɛn ci eel libiroɔi noko ka gɔɔn kɔɔɔɔɔɔ loidonɔi.

⁶ Utuguuwa ni gi ci abun̄een loidon̄i n̄ici o warkine o aliimez kizi corcooritin cine o mitir codoi kibeem sentimitiret amɔɔ, ma een lɔlaniin cine o sentimitiret eet iiyu ki tɔɔrkɔnɔm (66). ⁷ Ŋɔɔɔnya ni kaal ram ci atoobɔ ki toonnyak o tammu tadeenu kazi Kerubim nyoola warkine kodoye ki gi ci abun̄een loidon̄i o, kelebeztoozek loidon̄ kabanyɔ. ⁸ Ma aanyek toonnyai codoi kibil libire codoi, maje toonnyaiti cee, abil libire coo, kodoye ki gi ci abun̄een loidon̄i o. ⁹ Aanyek ni toonnyak kekerit taba kibiilit gi ci abun̄een loidon̄i o, kaanyɔ keentɔ kegeleemit gi ci abun̄een loidon̄i o.

¹⁰Utuguuwa ni Bezalel tarabiza keene ween gaacn kizi corcooritin cine o, sentimitiret eet wec ki turge (88), ma een

lɔlaniin cine o sentimitiret eet ram ki wec (44), ma een donjiin cine akɔyi ki tadeen o, sentimitiret eet iyyu ki tɔɔrkɔnɔm (66).
¹¹ Ma abuul tarabiza nico warkine o aliimez, iliya ni tarabiza kabanyɔ eci bitaalu o warkine ci abil kiyo voocu o. ¹² Ma azoobek tarabiza utugeeti warki ci abil kiyo voocu o, kizi dopoolitin cine o sentimitiret turge. Ma azoobek bodo voocu nico kabanyɔ gɔɔl codoi ci warkinu. ¹³ Utuguuwak ni tarabiza nyapɔkɔdɛen ci gɔlgɔlik wec een warki, ma aarek kaluudanɛ ci zɔɔ ci tarabizo eegin wec o. ¹⁴ Ma apadanɔ nyapɔkɔdɛena ki warki ween voocu azoobonek tarabiza utugeeti een dopoolitin online sentimitiret turge e, ka kuzuuktozek keena o ka kɔdɔŋɔɔi tarabiza. ¹⁵ Atabaaca ni keen ci wuuntik eegin gaacen, ma abuulek warki ka gɔɔn kɔdɔŋɔɔi tarabiza. ¹⁶ Ma agɔɔna kaal ci ka keelit tarabize nico, kaal nicoko neen ceegi: kodoocɛ ci tɔvtavik, ki ci lukudik, ki ijunya ci mayaani, been ci milinyik ka gɔɔn kuɔuutɔzekɛ nyaani o taabinto looc, agɔɔnnayi kaala nicigi dook warkine o aliimez.

Kitiir ci lambeetu een warki

¹⁷ Ɔŋɔɔnya ni Bezalel kitiir ci lambeetu nyoola warkine o aliimez, ma agɔɔna ŋinti ka kibili kitiiri nici o kɔtɔgɔɔnye, ma agoonek lɔɔren ci eel kiyo koroboli o kitiir nico ele kodoye. ¹⁸ Ma anyak kitiiri nici oto een tɔɔrkɔnɔm, eel iyyon libire codoi, maje bodo iyyon, eel libire coo. ¹⁹ Ma anyak gɔɔn ɔtɔɔni cee, lɔɔren iyyu ci eel kiyo koroboli o. Ma atoobɔ oto een tɔɔrkɔnɔm eel kitiire nico o dook. ²⁰ Ma anyak kitiir dikirɔɔni lɔɔren wec ci eel kiyo koroboli o. ²¹ Ma eel lɔɔrena iyyon loorene een wec noko, vitenaane een iyyu akani oto ramaan kitiir loota o. ²² Ma kitiiri nici ki oto cigin o, kibeena lɔɔren ci kizik koroboli o, aŋɔɔnayi niigi dook nyoola kodoye ki kitiir warkine o aliimez.

²³ Utuguuwa ni niini lambɛet toorgerem, ki kaal ci ka kuɔuuyai looronya ci alanyci lambɛeta o, ki kaal ci tɔvtavik ka gɔɔn kaaryozek buurtane ci looronya ci uturucit o. Agɔɔnnayi kaala nicigi dook warkine o aliimez. ²⁴ Agɔɔnnayi kitiiri nici kibeena kaal cigin o dook, kiilowete een eetom kamɔɔ ki wec (34) warkine o aliimez.

Loidoŋ o aburuutanin kaarkareta

²⁵ Ma agɔɔna Bezalel loidoŋ ci aburuutanin kaarkareta keene ween gaacen, kizi doŋiin ci akɔyi ki tadeen o sentimitiret eet wec kamɔɔ (90), ma atoobɔ kabanyɔ dook kizi kabanyit ceeni sentimitiret eet ram ki tuur (45). Ma eenycek loidoŋ nico oto kaluudane ceen wec o dook kodoye kibeene loidoŋ. ²⁶ Ma abuul loidoŋ tadeen ki libirɔ, kibeene oto warkine o aliimez, ma aliya loidoŋ kabanyɔ eci bitaalu o warkine ci abil kiyo voocu o. ²⁷ Ma agɔɔnak loidoŋ nico nyapɔkɔdeen ci gɔlgɔlik eegin warki wec, keelit ramaan libire codoi, maje ramaan, eel libire coo, keelit voocu ween warki e loota, ka kiyizoozek keena ci gɔɔn ka kɔɔɔɔɔɔ loidoŋi o. ²⁸ Ma abaaca keen ci wuuntik eegin gaacen, ubuul ni warkine.

Maal o mayuuwento kibeene kaarkaret

²⁹ Utuguuwa ni Bezalel maal ci mayuuwento aliile, ki kaarkaret ci akɔm riiriny aŋɔl madiz, goole o gɔɔn agɔɔnnyane riya aaritzeta o.

Loidoŋ o avaadine taabinet

38 Utuguuwa ni Bezalel loidoŋ ci ka kavaadoi taabinet keene ceen gaacen, kizi doŋiin ci akɔyi ki tadeen o mitir codoi ki sentimitiret eetom kamɔɔ ki wec (34), ma atoobɔ kabanyɔ dook kizi kabanyit ceeni, mitireet ram ki sentimitiret eetom ki tuur (25). ² Ma eenycek loidoŋ nico kaluudane ceen wec o dook oto kodoye kibeene loidoŋ. Ubuul ni loidoŋ nico jamaanta. ³ Ma agɔɔnnyai kaala ci loidoŋ ci avaadine taabinet o dook jamaanete. Ma agɔɔna ijunya ci tavgavik ka gɔɔn kujuktoozeke kaala o aturuc anyiigjai loidoŋe ci avaadine taabinet noko tuu, ki kiyeen ci tekeziinto ci eel kiyo koreyeta o milinyik o, ki kodooce ci maamu, ki kiyeen ci vakarik ooti ka kutuyɔozeke idina, kibeene tɔbɔkwa ci ka kitiktɔɔi zɔlɔmɔ o avaadine taabinet. ⁴⁻⁵ Ma agɔɔna tiliwot ceen jamaan ci arawuci kiyo cabayi o, ma agoonek buk jamaanet ceen nyapɔkɔdeen gɔlgɔlik kaluudane ceen wec noko dook ka gɔɔn kɔɔɔɔɔɔ loidoŋi. Ma aarek tiliwot ceen jamaan arawuci noko loidoŋ nico eecitɔ, kibil kɔrgɛena, kaavu gi ween voocu atakucoonek loidoŋ eci bawuuco o loota. ⁶ Ma abaaca keen ci wuuntik eegin gaacen, ubuul ni jamaanete, ⁷ ka

kiyizoozek keena nicigi nyapɔkɔdɛɛn eecitɔ, keelit kabanyɔɔi, ka gɔɔn kɔdɔŋɔɔi loidonɔ ci avaadine taabinet o. Ma agɔɔna loidonɔ nico keene ci zabalik kɔvɔlɔŋ keɛŋ.

Kodooc ceen jamaan toonyento

⁸Ma agɔɔna Bezalel kodooc ci appe een jamaan toonyento, kibeɛn buk gi cin aavɛi een jamaan, agɔɔna kodooc nico jamaanete ceen mandareet aanyek ŋaai o alinɔliŋ keɛmawe o ruumonto aliile tatooga.

Kaluwa

^{9–10}Ma agɔɔna Bezalel kaluwa ci aliyaan keɛma o aliile ruumanene ci agɔɔnnyai boonɔ o abon. Aanyek ni kizi corcooritin ci libir ci akɔ ki tenet o mitireet eet ram ki wec (44). Ma ruum nici iirimi kitiirwane ceen eetom, ci ɛɛlni jamaanet ceen eetom buk loota, ma anyak zurteɛnen ci rɔŋɔdik ɛɛl kitiirwane nicoko, kibeɛn ziik ceen zurteɛnen abaric utugeeti kapadantɔ, ka kɔkɔrkɔɔranit kitiirwa nicoko. ¹¹Ma agɔɔn buk kaluwa libire ci akɔ ki baatikeeri e nɔkɔ.

¹²Ma aanyek kaluwa ŋaati aɔtoorneke libire ci nyagjo e, kizi lɔlaniin cine o mitireet eetom ki ram (22), ma anyak ruumane ci iirimi kitiirwane ceen amɔtɔ, ci ɛɛlni jamaanet ceen buk amɔtɔ loota, ma aaronek kitiirwa nicoko zurteɛnena ci rɔŋɔdik tadeena, kibeɛn ziik ceen zurteɛnen abaric utugeeti kapadantɔ, ka kɔkɔrkɔɔranit kitiirwa nicoko. ¹³Ma aanyek kaluwa libire ci jeenu aduŋnaan ii o, kizi lɔlaniin cine mitireet eetom ki ram (22). ^{14–15}Ma aarek araan ci kaluwaawu o kibil libire ci jeenu o. Ayabiza ni araan nico libire ci akɔ ki baatikeeri o kizi corcooritin cine mitireet tɔɔrkɔnɔm ki sentimitiret eet iiyu ki toorgerɛm (67), ma anyak kitiirwa iiyu ci ɛɛlni jamaanet ceen iiyu buk loota ka kiirimtɔi ruumane. Ma agɔɔn buk araan libire ci akɔ ki tenet o nɔkɔ. ¹⁶Ma ruumane ci iirimi aliya kaluwa o dook, agɔɔnnyai boonɔ o abon. ¹⁷Ma ɛɛlni kitiirwana ci kaluwaawu o dook jamaanet loota, ma aaronek kitiirwa nicoko zurteɛnena ci rɔŋɔdik tadeena, kibeɛn ziik ceen zurteɛnen abaric utugeeti kapadantɔ, ka kɔkɔrkɔɔranit kitiirwa nicoko, ma abuuli kitiirwana nicigi tadeena zurteɛnene, ma anyak kitiirwana ci kaluwaawu o dook ziik ceen zurteɛnen.

¹⁸ Ubuɣuun ni kaluwa araan ruume ceen corcooritin cine o mitireet tɔrkɔɔc, ci agɔɔnnayi boonje o abon, ki boonje o colai aburut, ki boonje o regɛɛk, kibeen boonje o merik kiziti gidanɛ aaritzeta, kizi donjin ci akɔyi ki tadeen o mitireet ram ki sentimitiret eetom ki tuur (25), kotoobto ki ruumanɛ o kaluwaawu. ¹⁹ Ma aanyek ruum nico kiirime kitiirwane ceen wec, ci ɛɛlni jamaanet ceen wec loota, ma aarek kitiirwa nicoko zurteenen ci rɔɣɔdik tadeena, kibeen ziik ceen zurteenen abaric utugeeti kapadanto, ka kɔkɔrkɔɔranit kitiirwa nicoko, ma abuul kitiirwa tadeena zurteenenɛ. ²⁰ Ma agɔɔnnayi looyanɛ ci acabiin kɛɛma kibeen kaluwa o dook jamaanetɛ.

Ziik ci eenycine kɛɛma o aliile

²¹ Aricaneek waanice Muses ɔl o Livai keteyeedit ɔmɔɔ ci kaal o eenycine kɛɛma o aliile ɛɛlni lootinowa o Tammo. Agam waanice liɣliɣɔɔn nico Itamar ween ɲɛerti Aaron, Aaron ween alaan o ceez o Tammo. ²² Utuguuwa ni Bezalel ween ɲɛerti Uri, Uri ween ɲɛerti Uur, o kidon o Juda, kaal baal aricaneek Maanyi Muses e dook. ²³ Aliɣliɣ niini kibeen Owoliab ween ɲɛerti Ayisamak o kidon o Dan. Niini Owoliab eet ci agɔɔna kaal aaritzeta ma ayeedek biyeen zaar aaritzeta ma aloola kaal boonje o colai aburut, ki boonje o regɛɛk, ki boonje o merik kiziti gidanɛ, kibeen ruumanɛ o agɔɔnnayi boonje o abon. ²⁴ Eegin waanice warkina ci alotaai kiziti taabinet ci adonjoonek Maanyi kizi taalen cin aanyonek nɔɔnɔ ɲaati ayabziin, kiilowet ceen aliv (1,000), yabziinte o aaronek ceeze o Tammo. Aliɣliɣi ɔl warki nicoko kɛɛma o aliile.

²⁵ Eegin waanice zurteenena ci anyaa ɔl o maacik baayizo olee o ɛkɛɛbte ɔmɔɔ ugeec, kiilowet ceen alivet iiyu ki kaboot wec kibeen eetom kamɔɔ (3,430) yabziinte o aaronek ceeze o Tammo. ²⁶ Ma aruk gɔɔn ɛɛti codoi olee o ɛkɛɛbte ɔmɔɔ zurteenen ceen giramet tuur kibeen kɔrgɛɛn yabziinte o aaronek ceeze o Tammo, ma ɔmɔɔ ci ɔl o maacik eegin irkitoowa ugeec tiryaaeto eetom, karabon ayaan eetom, eegin alivet ceen kaboot tɔɔrkɔɔnm ki alivet iiyu ki kaboot tuur kibeen eet ram kamɔɔ (603,550). ²⁷ Utuguuyai ni vitena ceen kaboon codoi (100) ka kɛɛlti kɛɛna o kɛɛmawo, kibeen kitiirwa o arimzeen ruum o anjeriin kɛɛma eecito

zurteenene ceen kiilowet ceen alivet iiyu ki kaboot wec (3,400), ma agɔɔnniyai vitena ci eelni kitiirwana loota o gɔɔn ceeni zurteenene ceen kiilowet eetom kamɔɔ (30). ²⁸ Odomta ni kiilowet ceen eetom zurteenene ci anyiigjai o, utuguuzai zurteenen ci rɔɔɔdik ci eel kitiirwani, ma abuul kitiirwa tadeena zurteenene, ma agɔɔna ziik ceen zurteenen abaric utugeeti kapadantɔ, ka kɔkɔrkɔɔranit kitiirwa nicoko.

²⁹ Egin waanice jamaaneta ci alotaai kiziti taabinet ci adoɔɔonek Maanyi kizi taalen cin aanyonek nɔɔɔɔ, ɔaati ayabziin, kiilowet ceen alivet ram ki kaboot wec kibeene eetom ki tuur (2,425). ³⁰ Utuguuza ni jamaanete nicoko viten ci ka keelti kitiirwana o keema o ruumonto aliile tatoogu, ma agɔɔna buk loidoɔ ceen jamaan avaadine taabinet, ki tiliwot onin een jamaan arawuci kiyo cabayi o, kibeene kaal ogin dook o buk agɔɔnniyai jamaanete. ³¹ Ma agɔɔna buk niigi jamaanete nicoko viten ci eelni kitiirwana o kaluwaawu, kibeene kitiirwa o kaluwa araanu, kibeene looyane o acabiin keema o aliile kibeene kaluwa.

Ruumanɛ ci alaɔ o ceez o Tammo

39 Ma aloolak niigi alaɔ o ceez o Tammo ruumanɛ ci alina booɔe o colai aburut, ki booɔe o regeek, kibeene booɔe o merik kiziti gidanɛ, ka gɔɔn kanyayit niigi ɔaati alinɔlini ceeze o Tammo. Ma buk agɔɔnak niigi Aaron ruumanɛ oogi ci aliile ebaal aricaneeke Maanyi Muses e.

Kubuli

² Ma agɔɔna niigi kubuli booɔe ceen warki, ki booɔe ci colai aburut, ki booɔe o regeek, ki booɔe o merik kiziti gidanɛ, kibeene booɔe o abon gɔɔn agɔɔnniyane ruumanɛ o abon. ³ Ma aɔɔɔnya warki kiziti minmine, ma ateed keelit kiyo bɔɔɔa o, ma aloolo kodoye ki bɔɔɔ o colai aburut, ki bɔɔɔ o regeek, ki bɔɔɔ o merik kiziti gidanɛ, kibeene bɔɔɔ o abon gɔɔn agɔɔnniyane ruumanɛ o abon. Aloola niigi kaal nicoko dook aaritzeta. ⁴ Ma aloolek niigi kubuli nico aɔeetɔ ram dodobwaani ka kacabɔɔzeke kubuli ele. ⁵ Ma agɔɔna voocu ci barkoonyo o kodoye kibeene kubuli ruume codoi, booɔe o abon gɔɔn agɔɔnniyane

ruumane o abon, ma adiman voocu nico boonje ceen warki, ki boonje ci colai aburut, ki boonje o reggeek, kibeene boonje o merik kiziti gidanje aloolai aaritzeta, ebaal aricaneeke Maanyi Muses e.

⁶Ma adoma niigi biyeen o merik alina ceen ram ka keteyeedi zaar ci logooz o Israyil, goole o goon ayeedeke ol ween aarinya nyapokodeen zaar o, ma ariibek warki biyeen nicoko kabanyo dook, ⁷ka kaaryek biyeen nicoko ruum ceen kubuli noko ajeeto jaati dodobwaanu o, ka kiziti biyeen ci aadjane logooz o Israyil ebaal aricaneeke Maanyi Muses e.

Bokoor

⁸Utuguuza ni niigi ruum ceen bokoor aaritzeta. Ma agonna kibil kiyo kubuli o, boonje ween warki, ki boonje o colai aburut, ki boonje o reggeek, ki boonje o merik kiziti gidanje, kibeene boonje o abon goon agoonnyane ruumane o abon. ⁹Ma atuuz niigi bokoor nico laak ram kotoobto kabanyo cigin eegin wec o dook, kizi goon ceeni sentimitiret ceen eetom ki ram (22). ¹⁰Ezeedek ni buk niigi goolok ceen wec noko biyeen o alina. Azeedek gool ci oowu o biyeen iiyu, bee o alina meri kizi karaac, ki o maan kizi voo, ki o colai kizi koli. ¹¹Ma azeedek buk gool ceen ram o biyeen iiyu, bee o alina colai kizi kidot, ki o colai aburut, ki o colai kic. ¹²Ma azeedek bodo buk gool ceen iiyu o biyeen iiyu, bee o alina maan kizi merik, ki o tulke kizi karee, ki o meri teet. ¹³Ezeedek ni buk gool ceen wec o biyeen iiyu, bee o alina maan een toloyaac, ki o meri, ki o alina azi palpal, ma ariibek biyeen nicoko warki kabanyo dook, ¹⁴ma anyak biyeen ceen amoto ram, ci ayeedine zaara o logooz o Israyil. Ayeedi goon zaara ci kidonj coo biye cinee doon kiyo zaara o goon ayeedonek nyapokodeen o.

¹⁵Maje bokoor, aarek nyaramrameet ci agoonnyai warkine o aliimez kitiizyai kiyo looronya o. ¹⁶Ma agoonek bokoor nico nyapokodeen ceen warki eegin ram, ka kacabtoozek bokoor kabanyo tadeena jaati bozoneenu o. Ma agonna bodo niigi warki ci zabalik eegin ram. ¹⁷Ma acabeek nyaramrameet ceen warki eegin ram noko nyapokodeen ceen ram eel bokoor o, ¹⁸ma acabeek nyaramrameet nicoko utugeeti warki ci zabalik

ona   l kubuli a     i dodobwa tadeena o. ¹⁹Ma ag   na bodo warki ceen nyap  k    en eegin ram, ka kacabtoozek b     r kabany   loota eecit  , koj      kibeen kubuli. ²⁰Ma ag   na bodo niigi nyap  k    en ceen warki eegin ram, ka kacabtoozek kubuli a      loota koj      kibeen b     r voocu tadeena.

²¹Acabteek ni niigi nyap  k    en ci bokooro o nyap  k    en ci kubulo o looronyaye ci colai aburut, ka kubu   voocu libire ci keen   o, ka cala   aaryai b     r kubula, ebaal arican    e Maanyi Muses e.

Ruuman   oogi ci alaat o ceez o Tammo

²²Ma aloola niigi ruum ci colai aburut wuun agurut looc, ka kataadozek kubuli ruum nico tadeena. ²³Ma aarek ruum ci wuun noko   inti v     k     na ka koborocooz    e ruum a  m. Ma aloola ruum   inti v     noko utugeeti aaritzeta, ka cala   areeci. ^{24–25}Ma aloola kaal ci   l kiyo kebere o kurbuwooto o boon   o colai aburut, ki boon   o r     , ki boon   o merik kiziti gidan  , kibeen ruum ci ag     nai boon   o abon. Utuguuza ni buk niigi lo   en warkine o aliime  , ka ka        kaala ceen kurbuk noko k     na, ka kutuluyooz   kaala nicigi ruum ci wuun noko utugeeti loota. ²⁶Ma aarek lo   en ka        kaal ceen kurbuk noko k     na ruum utugeetine loota, ka kanyak Aaron   aati g   n alin   i ceeze o Tammo, ebaal arican    e Maanyi Muses e.

^{27–28}Utuluyaak ni niigi Aaron ki l      ogin ruuman   ci wuuntik, ki kavuuret, kibeen ruuman   ci kuturik barkoonyitu boon   o abon g   n ag        ruuman   o abon. ²⁹Ma ag   na buk voocu boon   ci colai aburut, ki boon   o r     , ki boon   o merik kiziti gidan  , kibeen boon   o abon g   n ag        ruuman   o abon, ma agoonek goolnya ci meelik aaritzeta ebaal arican    e Maanyi Muses e.

³⁰Utuguuza ni niigi gi ci zabal warkine o aliime   ka kizi bayeen ci aliile, ma ayeedek gi ci abil kiyo o g   n ayeedonek nyap  k    en o ci azi n  , “Ipiicozek niini Maanyi”. ³¹Acabteek ni niigi gi ci zabal noko kavuur looronte ci colai aburut, ebaal arican    e Maanyi Muses e.

Utuguuyai kaala o ka keteenyoi keema o aliile

³² Utuguuzo ni ol o Israyil kaal dook ebaal aricaneeke Maanyi Muses e, ma agonna niigi kaal o ka kilinjlooji keema o ruumonto aliile dook. ³³ Anyaktaak ni kaal ci linjloonto noko dook Muses: ruumane o ataadonek keema tadeena kiiya kutugurit looc, ki kaal ogin dook, ki nyapokodeen ogin ka kokorkoorantoi ruumane, ki zoren ogin zabalik ka kiitiroi keema, ki ruukcok ogin, ki kitiirwa ogin, kibeene zurteenen o ka keelti zorena ci zabalik noko loota, ³⁴ ki kuwa ci mirkiciwu ci anjinye ma abuuli kaale ci merik ka kuburjooi keema nici tadeena, ki kuwa ci abon ci keleg oogi ka kuburj kuwa ci mirkiciwu noko tadeena, ki ruum o abiilene loidonji o terkediiinto, ³⁵ ki loidonj o terkediiinto, ki keene ogin ka kodonjooi, kibeene gi o aburjeen loidonji, ³⁶ ki tarabiza, ki kaal ogin dook, kibeene doken o anyayaak Maanyi, ³⁷ ki kitiir o lambeetu agonnnyai warkine o aliimez, ki lambeet, ki kaal ogin dook, kibeene maaltane o ka katalanyici lambeeta, ³⁸ ki loidonj ween warki aburuutanin kaarkareta, ki maal o mayuuwento, ki kaarkaret o anjal madiz, kibeene ruum o iirimi keema o aliile tatooga, ³⁹ ki loidonj ceen jamaan avaadine taabinet, ki tiliwot onin een jamaan arawuci kiyo cabayi o, ki keene ogin ka kodonjooi, ki kaal ogin dook, ki kodooc o toonyento, kibeene gi onin aavei, ⁴⁰ ki ruumane o iirimi kaluwaawa, ki kitiirwa ogin, ki jamaanet o ka keelti kitiirwana nicigi loota, ki ruum o iirimi kaluwa araana, ki looronya, kibeene looyane o kaluwaawu, ki kaal buk o aroonnyi keemawe o ruumonto aliile oogi dook, ⁴¹ ki ruumane o aliile alina aloolyak Aaron ween alaan o ceez o Tammo ki logooz ogin, ka kanyayit naati goon avu alinjlinji ceeze o Tammo giye o eegine niigi alaati ogin.

⁴² Utuguuza ni Israyila kaal dook ebaal aricaneeke Maanyi Muses e. ⁴³ Ataanaamek ni Muses linjlooon dook ma acin agooni ebaal aricaneeke Maanyi naono e, amayuuwun ni niini naogo.

Enyciin o keema o aliile

40 Eneek ni Maanyi Muses ne, ² “Iitene wodoi nyeelowe wodoi, teanya keema ci ruumonto aliile. ³ Areek loidonj o terkediiinto keema nico eecito. Areek buk ruum o anjeriin keema eecito kibiil loidonj. ⁴ Jaak tarabiza keema eecito ka zeedek kaal

ogin gɔɔn anyak. Ka zin jaai kitiir o lambeetu ka areek lambɛet tadeena. ⁵ Areek loidon ween warki aburuutanin kaarkareta kibil loidon o terkediinto ɲuuma^ɗ. Areek zin buk ruum ci abun ƙɛema o aliile tatoog.

⁶ “Areek loidon o avaadine taabinet ƙɛema ci ruumonto aliile noko reerun kojonoɗo ki ƙɛema tatoog. ⁷ Areek buk kodooc o toonyento kibil ɲao aɲɛɔɔn ƙɛema o ruumonto aliile ki loidon o avaadine taabinet, ka areek kodooc maam. ⁸ Tɛɛnya kaluwa ci aliyaane ƙɛema, aareyu ni kaluwa araan ruum ci iirimi.

⁹ “Biti maal o mayuuwento ka bitɔ mayuuwi ƙɛema ci aliile noko ki kaal o ɛɛl eecitɔ dook ka kipiicozeyan aneet, ka kiliilec. ¹⁰ Mayuuk zin loidon ci avaadine taabinet o kibeena kaal ogin dook maale o mayuuwento ka kipiicozeyan aneet, ka kiliile loidonɗi nici ɔɔɔɔt. ¹¹ Mayuuk buk kodooc o toonyento ki gi onin gɔɔn aavei ka kipiicozeyan aneet.

¹² “Jaai Aaron ki loɗɔɗɔ ogin kivitaak ƙɛema o ruumonto aliile noko tatoog, ka raan ɲɔɗɔ maami. ¹³ Borocɛɛke zin Aaron ruumane ci aliile, amayuuwu ni ɲɔɗɔ ka piiceyan ka kilinliɲoozeyan kizi alaan ci ceez onan. ¹⁴ Jaai buk loɗɔɗɔ ogin ka ija borocɛɛke ruumane ci wuuntik alazeetu. ¹⁵ Mayuuk zin ɲɔɗɔ eona amayuuwe baatineen e, ka buk kilinliɲtoozeyan niigi aneet kiziti alaat ci ceez onan. Ma mayuuwenet cineen eegine alaat ci ceez onan o, emɛda ibil ɲɔko zɛɛ been buulok ci ɲaan katin avu e.”

¹⁶ Utuguu ni Muses kaal dook ebaal aricanɛɛke Maanyi ɲɔɗɔ e.

¹⁷ Tɛɛnyai ni ƙɛema o aliile iitene wodoi nyeelowo wodoi irkite o ano gɔɔn baal adunɗi Israyila Masire e. ¹⁸ Ma ɛɛnyca Muses ƙɛema o aliile, ma aarek zurteenen ci ka ƙɛɛlti zoorena o zabalik loota, ma aarek ruukcok, ki kitiirwa^o. ¹⁹ Aarewun ni niini ruumane ci abun ƙɛema o aliile tadeena, ma ataadek bodo kuwa tadeena ebaal aricanɛɛke Maanyi ɲɔɗɔ e.

^ɗ 40:5 Areek loidon ween warki aburuutanin kaarkareta kibil loidon o terkediinto ɲuuma: Ƙɛɲer loidonɗe nicoko ruum o aɲɛriin ƙɛema eecitɔ.

^o 40:18 Kitiirwa: Nicigi kitiirwa ci iirimen ruum o aɲɛr ƙɛema, kibeena kitiirwa o ƙɛema tatoogu iirimen ruum o ƙɛema tatoogu.

²⁰ Odoma ni Muses biyeen o zabalik ayeedine lootinowa o Tammo ma aarek loidon o terkediinto eecito. Ma ayizeek keen nyapokodeen o galgolik eel loidon kabanyooi, ka goon kodonooi loidoni, ma aarek gi o abujeen loidoni. ²¹ Anyaak ni niini loidon o terkediinto keema o aliile, ma iirim ruum ka kibiil loidon o terkediinto ebaal aricaneeke Maanyi noono e.

²² Ma aarek Muses tarabiza keema o ruumonto aliile eecito kibil libire ci baatikeeri o kojonozo ki ruum o aŋer keema Ŋao Aliile, ²³ ma ataadek dooken tarabiza nico tadeena nuume o Maanyi ebaal aricaneeke Maanyi noono e.

²⁴ Aarek ni niini kitiir o lambeetu keema o ruumonto aliile, kibil keema libire ci tenetu o, kaanycɔ keenɗi ki tarabiza. ²⁵ Aarek ni lambeet kitiir uneen keelit Maanyi nuuma ebaal aricaneeke Maanyi noono e.

²⁶ Aarek ni Muses loidon ween warki aburuutanin kaarkareta keema o ruumonto aliile kojonozo ki ruum o aŋeriin keema Ŋao Aliile, ²⁷ ma aburuutan kaarkaret o aŋɗ madiz loidone nico ebaal aricaneeke Maanyi noono e. ²⁸ Aarek ni niini ruum ci iirimi keema o aliile tatooga.

²⁹ Ma aarek loidon o avaadine taabinet keema o ruumonto aliile reerun kojonozo ki keema tatoog, avaadun ni taabinet o avaadi lai, ki labi o taabinto loidone nico ebaal aricaneeke Maanyi noono e.

³⁰ Aarek ni niini kodooc o toonyento kibil ŋao aŋerɗon keema o ruumonto aliile kibeen loidon o avaadine taabinet, ma aarek kodooc maam ci toonyento, ³¹ ka kotoonyci Muses ki Aaron ki logɗɗɗ ogin azen ki zɗɗ. ³² Oonyen niigi maam nicoko ŋaati goon avuunake keema o ruumonto aliile eecito, karabon een ŋaati avɗyi loidone o avaadine taabinet ebaal aricaneeke Maanyi Muses e.

³³ Etɛnya ni Muses kaluwa ci aliya keema o aliile ki loidon o avaadine taabinet, ma abun kaluwa araan ruuma, idica ni Muses liŋliŋɗon.

Dinɗinɗon o Maanyi

³⁴ Ubuŋa ni waanice diizoc o Maanyi keema o ruumonto aliile, ma aku abitiz dinɗinɗoni o Maanyi keema nico. ³⁵ Alajaan

ni Muses anim kook kɛɛmawe ci ruumonto aliile o, eeci atamil diizoc kɛɛma nico, maje diɲdiɲɔɔni o Maanyi abitiz kɛɛma nico ɬɔc.

³⁶Ma iinyaye baal aluugi ɔl o Israyil e dook, gɔɔn waanice mǎ adoɲnyi diizoc kɛɛma ci aliile noko tadeena, akana niigi luuge ano diizoc nico, ³⁷bar mǎ ɲaan kɔdɔɲe diizoc, amɔn rak niigi ɲina zɛɛ ma adoɲnyi diizoc. ³⁸Iole zin gɔɔn waanice diizoc o Maanyi kɛɛma ci aliile o tadeena waaz, ma baal, anyak goo ci alanyit diizoce nico kicinit ɔl o Israyil dook iinyaye baal aluugi niigi e dook.

Werege o Ɔl o Livai

Zɔɔz ci akati werege nico

Anyak Werege ci Ɔl ci Livai noko, lootinok ci meelik ci aanyek Tammu Israyil akati gɔɔl ci adiɲɲiiɲani niigi nɔɔɔ ki taabinet o anyaa niigi nɔɔɔ. Anyak buk zoɔzok ci akati kaal ceen riiriny ki kaal calaɲ eegin riiriny. Aduwa buk werege nici zoɔzok ci ka kabaakti ɔl ɲaatodoi kiziti ɔl ci Tammo, ma aduwa buk zoɔzok ci akati iinya o talniinto gɔɔn atalniin niigi kuruum liten o Cariinto. Azɔɔz bodo buk werege nici dook gɔɔl ci abon aanyeke ɔl eleeti kɔɔɔɔɔ doon kipiicek eleeti Tammu kɔɲɔɔkɔ ki modɛen o abaawɔ kibeen nɔɔɔ, eeci Tammu niini aliile.

Taabinet ci avaadi lai

1 Awo waanice Maanyi Muses ceeze o ruumonto een kɛema aliile^ɔ ma aku aneek nɛ, ²“Eneek Israyil nɛ, mǎ anyak ɲaatunonɲ eet ci anyaa Maanyi taabinet, abon anyaa todoyoi ceen taɲ karabon een ɛɛz.

³“Mǎ een taabinet ci avaadi lai o taabinet ceen taɲ, abon een ole ci akɔm kabiceec. Abon anyaa niini kɛema o ruumonto aliile tatoog, ka kagama Maanyi. ⁴Abon zin ataadek niini aziit todoyoi nico ɔɔ, ka kagama Maanyi ɲaatin todoyoi nico, ka kacar Maanyi nɔɔɔ onɛene ogin. ⁵Abon atɔɔɔɔ niini ariz nico ɲuume o Maanyi, ma adoma lɔɔɔɔ o Aaron een alaata o ceez o Tammo biyee ma aparaneek loidonɲ o avaadine taabinet^p kabanyɔ dook kɛema o ruumonto aliile tatooga. ⁶Abon ɛet ma azeɛɛ ɛeti ona anyaa taabinet nico e niini alya. ⁷Maje alaata o ceez o Tammo azeedek areema loidonɲ o avaadine taabinet tadeena ma akaneek goo. ⁸Ma azeedek niigi idi ci azeeci o, ki ɔɔ, been nyeel, goo loidonɲ o avaadine

^ɔ 1:1 Ceez o ruumonto een kɛema aliile: Ɔɲinbaal aku aruumɔn Tammu ki Muses ma azɔɔɔɔɔ e nɛɛn.

^p 1:5 Loidonɲ o avaadine taabinet: Nici loidonɲ ceen ziit alaɲ een kɛen doon. Cino Luuge 27:1-8.

© 1996 David C. Cook

Loidoŋ o avaadine taabinet (1:1-17)

taabinet. ⁹ Abon zin oony ɛti o anyaa taabinet e kaal ci keenju o, ki zɔɔ maami ka kavaad alaani o ceez o Tammo kaal nicoko dook goya loidoŋe ci avaadine taabinet o. Nicini zin taabinet ci avaadi lai, taabinet ci avaadi goya ka kook cɔliili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔ katalɔ.

¹⁰ “Mā een taabinet ci avaadi lai o todoyoi ceen ɛz ceen azeet, karabɔŋ een bawoot, abon een ɛz ci maaci ci akom kabiceec.

¹¹ Abon zin atɔɔɔŋ ɛti ci anyaa taabinet o ɛz nico loidoŋ o avaadine taabinet libire ci baatikeeri o ŋuume o Maanyi, ma abon aparaneek alaata o ceez o Tammo biyee ci ɛz nico o loidoŋ o avaadine taabinet kabanyɔ dook. ¹² Abon azeec ɛti ci ona anyaa taabinet nico o, ma azeedek alaani o ceez o Tammo idi, ki zɔɔ, been nyeel dook goo loidoŋe o avaadine taabinet. ¹³ Abon zin oony ɛti ci ona anyaa taabinet o kaal ci keenju, ki zɔɔ maami, ma anyaa alaani o ceez o Tammo kaal nicoko dook, ma aku avaad loidoŋe o avaadine taabinet. Nicini zin taabinet ci avaadi lai, taabinet ci avaadi goya ka kook cɔliili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔ katalɔ.

¹⁴ “Mā een taabinet ci avaadi lai anyayaak Maanyi o taabinet ceen kibaalic, abon anyaa niini yɛɛlac, karabɔŋ een gelegeleec. ¹⁵ Ma abon anyaa alaani o ceez o Tammo kibaalic nico loidoŋ o avaadine taabinet, ma atɛɛda ɔɔ aziita ma avaad loidoŋ o avaadine taabinet, ma aanyek biyee kiriyit loidoŋ ci avaadine taabinet o kabanyca. ¹⁶ Ma aara niini nyagolgoloot kibeem kaal o anyak nyagolgoloot eecitɔ, ma aku ajukeek loidoŋ o avaadine taabinet libire ci jeenu o ŋao abilni buuri. ¹⁷ Abona zin abɔtɔk niini kibaalic azene ki taba nɔkɔ, ma avaad loidoŋ o avaadine taabinet. Nicini zin taabinet ci avaadi lai, taabinet ci avaadi goya ka kook cɔliili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔ katalɔ.

Labi ci taabinto

2 “Mā anyaa ɛti Maanyi labi ci taabinto, abon taabinet cine o een labi ci uurtai kizi tila ci vɔɔr abon. Ma abon aarek maal ci kiŋirooco, ma arureek kaarkar, ² ma ayiteek niini lɔgɔɔz o Aaron eegin alaani o ceez o Tammo. Ooyi ni alaani o ceez o Tammo tila ci adɔŋca aziita tɔc, ki maal ŋinoma kibeem kaarkaret oke dook, ma akɔ avaad loidoŋ o avaadine taabinet ka kaadai Maanyi eet o anyaa taabinet e. Nicini zin taabinet ci avaadi goya ka kook cɔliili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔ katalɔ. ³ Maje tila ci anyigzaai taabinta o, avɔyi Aaron ki lɔgɔɔz ogin. Zin tila ci anyigzaai o aliile ɔɔɔt, eeci anyigzaai taabinte o avaadi goya aanyonek Maanyi.

⁴ “Gɔɔn zin mā anyaa ɛti labi ci taabinto, abon een labi ci uurtai kizi tila ci aayane dɔɔkena vuruna. Abon een dɔɔken ci tila ci abon calaŋ anyak nyigit ci nyaanu, ma een dɔɔken ci gudgudik ci aŋoonyi maami, ki maale ci kiŋirooco, karabɔŋ een dɔɔken ci zabalik avuudi maale ci kiŋirooco. ⁵ Mā aayai dɔɔkena nici tɔɔwa, abon agɔɔnnyai tilaawe ci abon, ma aŋoonyi maami ki maale ci kiŋirooco kɔkɔm nyigit ci nyaanu. ⁶ Abon zin ɛti ci ona anyaa taabinet o, awodooten dɔɔken nicoko zɛɛ uduutek ni maal ci kiŋirooco. ⁷ Mā aayai dɔɔkena nicigi ije ceen taava, abon een tila ci abon ci aŋoonyi maale ci kiŋirooco. ⁸ Anyaak ni niini Maanyi labi ci taabinto agɔɔnnyane kaala nicigi o, ma aku aanyek alaan o ceez o Tammo ka kooyi loidoŋ o avaadine taabinet. ⁹ Aara ni alaani o ceez o Tammo dɔɔken oogi dɔɔkene nicoko, ma akɔ

avaad loidoŋe o avaadine taabinet, ka kaadai Maanyi eet ci ona anyaa taabinet nico e. Nicini zin taabinet ci avaadi goya ka kook colili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔ katalɔ. ¹⁰ Maje dɔɔken ci anyigzaai taabinte nico o, avɔyi Aaron ki lɔɔɔɔ ogin. Zin dɔɔkena ci anyigzaai o aliile ɔɔɔ, eeci anyigzaai taabinte o avaadi goya aanyonek Maanyi.

¹¹ “Abon kaala ci taabinto agɔɔɔɔɔɔ labine ci taabinto anyayaak Maanyi noko dook, agooni kɔkɔm nyigit ci nyaanu, eeci alaŋ agano ŋaati avaadi niini nyigit ci nyaanu o, karabɔŋ een lete taabinte ci avaadi goya aanyonek Maanyi o. ¹² Mā anyaaɔ etɔ Maanyi dɔɔken ci agooni nyigite ci nyaanu, karabɔŋ een letene kiziti taabinet kaale ogin arayai biireza mana, abon labak, bar zin alaŋ ka kavaad loidoŋe o avaadine taabinet ka kook colili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔ katalɔ. ¹³ Abon aarek niini labi ci taabinto o mele. Má uuŋnu mele ŋaati aareku taabinet cunooŋ o, eeci mele nici aadakuŋ igeet terkediin o Tammu unooŋ. Azaceek zin gɔɔɔ mele taabinok cugooc o dook.

¹⁴ “Mā anyaaɔ etɔ Maanyi labi ci taabinto labine o arayai ɔɔwa, abon eegin labi ceen ciico ci adudani goya ma alɔdani. ¹⁵ Ma abon aarek buk niini maal ci kiŋiɔooco ma arureek kaarkar tadeena, nicigi zin labi ci taabinto neen. ¹⁶ Avaadun ni alaani o ceez o Tammo ciico oogi, ki maal ŋinoma kibeena kaarkaret dook ka kaadai Maanyi eet o anyaa taabinet e, kizi taabinet ci avaadi goya aanyonek Maanyi.

Taabinet ci ganoonto

3 “Mā anyaa etɔ taabinet ci ka kanyakti niini ki Maanyi ganɔn ma anyaa todoyoi ceen taŋ ci maaci, karabɔŋ een taŋ ci ŋai, abon kaala ci anyaaɔ Maanyi noko dook, eegin kaal ci akɔm kabiceɛnen. ² Abon zin ataadek niini aziit todoyoi nico ɔɔ ma atɔɔɔŋ keema o ruumonto aliile tatooga. Aparanteek ni lɔɔɔɔɔ o Aaron een alaati o ceez o Tammo biyee loidoŋ o avaadine taabinet kabanyɔ dook. ³⁻⁴ Ma taabinte ci ganoonto noko, abon aara etɔ ci ona anyaa taabinet o nyeel dook, ki kotoocet, ki kaluumane, been lavaraaten kiziti taabinet ci avaadi goya aanyonek Maanyi. ⁵ Ataadek ni alaani o ceez o Tammo more nicoko taabinet ci avaadi lai o tadeena, ma avaad loidoŋe o avaadine taabinet. Nicini taabinet ci avaadi goya ka kook colili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔ katalɔ.

⁶“Mā anyaa niini Maanyi ɛɛz kizi taabinet ci ganoonto, abon anyaa niini todoyoi ceen ɛɛz ci maaci, karabɔŋ een ɛɛz ci ɲai ci akɔm kabiceec. ⁷Mā anyaa niini azeet, abon anyaa Maanyi ɲuume onin. ⁸Abon zin ataadek niini aziit todoyoi nico ɔɔ ma atɔɔɔŋ kɛema o ruumonto aliile rɛera, ka kaparanteek alaata o ceez o Tammo biyee loidɔŋ ci avaadine taabinet o kabanyɔ dook. ^{9–10}Ma taabinte ci ganoonto noko, abon aara ɛti ci ona anyaa taabinet o nyalaado dook, ki nyeel, ki kotoocɛt, ki kaluumanɛ, been lavaraaten kiziti taabinet ci avaadi goya aanyonek Maanyi. ¹¹Avaad ni alaani o ceez o Tammo kaal nicoko dook loidɔŋ o avaadine taabinet kiziti dayiin ci aanyonek Maanyi.

¹²“Mā een todoyoiti cine o bawoot, abon anyaa niini Maanyi ɲuume onin. ¹³Abon zin ataadek niini aziit todoyoi nico ɔɔ, ma atɔɔɔŋ kɛema o ruumonto aliile rɛera, ka kaparanteek alaata o ceez o Tammo biyee loidɔŋ o avaadine taabinet kabanyɔ dook. ^{14–15}Ma taabinte ci anyaa niini o, abon aara niini nyeel dook, ki kotoocɛt, ki kaluumanɛ, been lavaraaten kiziti taabinet ci avaadi goya aanyonek Maanyi. ¹⁶Avaad ni alaani o ceez o Tammo nɔɔɔ dook loidɔŋ o avaadine taabinet kiziti dayiin ci aanyonek Maanyi, ka kook colili ɲaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔ katalɔ. Ma more dook kaal ci Maanyi.

¹⁷“Má adaku more, karabɔŋ een idin ci ɲaan anyak biyee. Nicini izi lootinet ci ka kibil nɔɔ zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e loocowe cugooc abaaku o dook.”

Taabinet ci oɲeeɕu

4 Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ²“Eneek Israyil nɛ, mā abacaa ɛti codoi ɲaatunɔŋ oɲeeɕ calaŋ agɔɔn looror, ma een gi ci abor Maanyi, abon anyaa niini taabinet ci oɲeeɕu.

³“Mā abacaa alaani o adikir ceeze o Tammo oɲeeɕ, anyaa niini gerziitin ɔɔ dook, abon zin anyaa niini Maanyi ariz ci tulur ci akɔm kabiceec ka kizi taabinet ci oɲeeɕ onin abacaa. ⁴Anyaa ni niini ariz nico Maanyi kɛema o ruumonto aliile tatooga. Abon zin ataadek niini aziit todoyoi nico ɔɔ ma atɔɔɔŋ ɲuume o Maanyi. ⁵Ooyi ni niini biyee ci arizo noko oogi kɛemawe o ruumonto aliile. ⁶Ma akɔ abilneek ruum o aɲeriin kɛema o ruumonto aliile eecitɔ, ma acoonek aziit ceen alaac o biyee, ma aparani ɲuume o Maanyi laak

toorgerem^r. ⁷ Oṇonyeek ni niini biyee oogi loidoŋ o aburuutanin kaarkareta oto ṇuume o Maanyi keemawe o ruumonto aliile. Ma aḍuutek biyee ci arizo anyigzaai o loidoŋ o avaadine taabinet libira loota keema o ruumonto aliile tatooga. ⁸ Abon zin aara arze ci taabinet ci oṇeece noko nyeel dook, ⁹ ki kotoocet, ki kaluumanɛ, kibeɛn lavaraaten, ¹⁰ kiyo more o gɔɔn aaryai taɲe ween todoyoi o taabinet o ganoonto o. Avaad ni niini more nicoko dook loidoŋe o avaadine taabinet, ^{11–12} ma akɔyi niini kuwen ci arizo o ɛɛ ki idi dook ki ɔɔ ki ɔɔ ki kolokte been garawaat ṇino alyo bawuuca ṇao alina ṇuume o Maanyi gɔɔn ajukeek buur o todoyook o avaadi o, ook ni avaad goya ṇinaante.

¹³ “Mā abacaa ɔl o Israyil dook oṇeece calaṇ agɔɔn looror, ma een gi ci abor Maanyi, mayo nuun mā alaṇ te aga niigi gi ci abacaa o, anyaktaak niigi dook eleeti gerziitin ṇuume o Tammu. ¹⁴ Mazi agaac niigi oṇeece cineeṇ abacaa o, abon anyaa niigi dook ariz ci tulur kizi taabinet ci oṇeece, ma avɔyi keema o ruumonto aliile rɛera. ¹⁵ Ma ataadek alaata ween marwak azen ariz nico ɔɔ ṇuume o Maanyi, ɔtɔdoŋe ni ariz nici ṇuume o Maanyi. ¹⁶ Ooyi ni alaani o adikir ceeze o Tammu biyee ci arizo o oogi keemawe o ruumonto aliile, ¹⁷ ma akɔ abilneek ruum o aṇeriin keema o ruumonto aliile eecito, ma acoonek aziit ceen alaac o biyee, ma akɔ aparɛn ṇuume o Maanyi laak toorgerem. ¹⁸ Oṇonyeek ni niini biyee loidoŋ o kaarkaretu oto ṇuume o Maanyi keemawe o ruumonto aliile. Ma aḍuutek biyee ci arizo anyigzaai o loidoŋ o avaadine taabinet libira loota keema o ruumonto aliile tatooga. ¹⁹ Aara ni niini more dook ma avaad loidoŋe o avaadine taabinet, ²⁰ maje ariz dook, agɔɔn kiyo ariz baal een taabinet o oṇeece e. Goole nico, acaruum niini ɔl makacin otoṇtoozek oṇɛɛ ugeec. ²¹ Ma akɔyi niini ariz dook ṇino alyo bawuuca ma akɔ avaad ebaal avaadi ariz baal een taabinet o oṇeece e. Nicini taabinet ci oṇeece o koolo neen.

²² “Mā abacaa rakcooiti oṇeece calaṇ agɔɔn looror, ma een gi ci abor Maanyi ween Tammu onin, anyaa niini ɛɛ gerziitin ṇuume o Maanyi. ²³ Mazi agawuum niini oṇeece cin abacaa o, abon anyaa niini todoyoi ceen kɔɔny ci akɔm kabiceec. ²⁴ Abon zin ataadek niini aziit kɔɔny nico ɔɔ ma atɔdoŋ ṇao gɔɔn atonɲiin taabinet o avaadi lai

^r 4:6 *Laak toorgerem*: Azi ɔl ogeen ne, ɔmɔɔ ceen toorgerem o ɔmɔɔ ci leeminto ci ka keɛmɔɔ ɔɔɔ, ka kaanyek cariin keɛme.

ɲuume o Maanyi o. Nicini taabinet ci ɲeeecu nɛɛn. ²⁵ Ooyi ni alaani o ceez o Tammo biyee oogi biyeete ci taabinet ci ɲeeecu o aziite ceen alaac o, ma ako ɲɔnyeeek loidɔŋ o avaadine taabinet oto, uɗuutek ni biyee ci anyigzaai o loidɔŋ libira loota, ²⁶ ma avaad more dook loidɔŋ o avaadine taabinet eona avaadi more o taabinet o ganoonto e. Goole nico, acaruum alaani o ceez o Tammo nɔɔɔɔ ɲeece onin makacin otoŋtoozek nɔɔɔɔ ɲɛɛci onine.

²⁷ “Mā abacaa ɛti codoi kɔɔla ɲeeɛ calaŋ agɔɔn looror, ma een gi ci abor Maanyi, anyaa niini ɛle gerziitin ɲuume o Maanyi. ²⁸ Mazi agawuun niini ɲeeɛ cin abacaa o, abon anyaa todoyoi ci ɲai een bawoot ci akom kabiceec, giye o abacaa niini ɲeeɛ. ²⁹ Abon zin ataadek niini aziit ɛz nico ɔɔ ma atɔɔɔŋ ɲao gɔɔn atɔŋdiin taabinet o avaadi lai o. ³⁰ Ooyi ni alaani ci ceez ci Tammo o biyee oogi aziite ceen alaac o ma ako ɲɔnyeeek loidɔŋ o avaadine taabinet oto, ma aɗuutek biyee ci anyigzaai o loidɔŋ libira loota. ³¹ Aara ni niini more dook ebaal aaryane more o taabinet o ganoonto e, ma avaad alaani o ceez o Tammo loidɔŋ o avaadine taabinet, ka kook cɔliili ɲaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔɔ katalɔ. Goole nico, acaruum alaani o ceez o Tammo nɔɔɔɔ makacin otoŋtoozek ɲɛɛ ogine.

³² “Mā anyaa niini ɛz ceen azeet kizi taabinet ci ɲeeecu, abon een azeet ci ɲai ci akom kabiceec. ³³ Abon zin ataadek niini aziit ɛz nico ɔɔ ma atɔɔɔŋ ɲao gɔɔn atɔŋdiin taabinet o avaadi lai o. ³⁴ Ooyi ni alaani o ceez o Tammo biyee oogi biyeete ci taabinet ci ɲeeecu o aziite ceen alaac o ma ako ɲɔnyeeek loidɔŋ o avaadine taabinet oto, ma aɗuutek biyee ci anyigzaai o loidɔŋ libira loota. ³⁵ Ma aara niini more dook ebaal aaryane more o azeet o taabinet o ganoonto e, ma ataadek alaani o ceez o Tammo more nicoko taabinet ci avaadi goya aanyonek Maanyi o tadeena ma ako avaad loidɔŋ o avaadine taabinet. Goole nico, acaruum alaani o ceez o Tammo nɔɔɔɔ makacin otoŋtoozek ɲɛɛci onine.

5 “Mā abacaa ɛti ɲeeɛ giye calaŋ arɔɔŋ kɔɔɔɔrai gi ci da icinuun, karabɔŋ agawuun roonnya, akeebonek zɔɔɔ nici nɔɔɔɔ.

² “Mā uum ɛti kaal ceen riiriny^s kiyo kelegje o too eegin riiriny adaai o, karabɔŋ een keleg o kabal eegin riiriny adaai, karabɔŋ

^s 5:2 *Riiriny*: Riirinya ci aduyai o riiriny ɲuume o Tammo.

een keleg o ababat keeptine eegin riiriny adaai. Mayo nuun mā alaŋ te aga, izi niini riiriny, anyaaŋ eŋ gerziitin ŋuume o Maanyi.

³ “Mā uum niini kaal ween riiriny gɔɔn aduŋna ɔl o deer eleetine o^t, ma aanyek nɔɔɔ kizi riiriny, mazi te alaŋ aga, ma iiya agawuun, anyaaŋ niini eŋ gerziitin ŋuume o Maanyi.

⁴ “Mā da aterked eeti gi ci abon ka kutuguu, karabɔŋ een gi ci ger goole ci ŋaan kabaabani juruun, mazi iiya agawuun gi nico, anyaaŋ niini eŋ gerziitin ŋuume o Maanyi.

⁵ “Mā agɔɔn eeti kaal nicoko, anyaaŋ niini eŋ gerziitin ŋuume o Maanyi. Abon zin abɔɔra niini kaal ci abacaa o keelit ebaale eŋ.

⁶ Ma abon apayaak nɔɔɔ gi ci anyaan eez een azeet, karabɔŋ een eez ci ŋai een bawoot, ka kataabi niini Maanyi oŋeece onin abacaa. Nicini taabinet ci oŋeece nɛɛn, ka kacar alaani o ceez o Tammo nɔɔɔ oŋeece onin.

⁷ “Mā akomneek nɔɔɔ eez ŋaati anyaani, abon apayaak nɔɔɔ gi ci ka kanyaake Maanyi yeela ram, karabɔŋ een gelegele ram, oŋeece onin abacaa, ka codoi kizi taabinet ci oŋeece, maje codoi ka kizi taabinet ci avaadi lai. ⁸ Abon zin anyaaŋ niini kibaali een ram noko alaan o ceez o Tammo ka kodoma alaani ci ceez ci Tammo o kibaalic ci oowu o, kaanyek kizi taabinet ci oŋeece. Ma aduul niini kibaalic inyaa calaŋ ateɛda ɔɔ bitaala. ⁹ Ma aparaneek niini biyee ci taabinet ci oŋeece o oogi loidoŋ o avaadine taabinet kabanyca, maje biyeeta ci anyigzaai o, abon arik loidoŋ libira loota. Nicini taabinet o oŋeece nɛɛn. ¹⁰ Anyaa ni alaani ci ceez ci Tammo o kibaalic codoi, ka kizi taabinet ci avaadi lai goole o gɔɔn agoonin laadun o, ma aku acar nɔɔɔ oŋeece onin abacaa, ka kotoŋoozek nɔɔɔ oŋeece cine o.

¹¹ “Mā akomneek yeela ramaan karabɔŋ een gelegele ramaan ŋaati anyaani, abon anyaa taabinet ci tila ci vɔɔr abon, een kiilo codoi, ka kizi taabinet ci oŋeece. Alaŋ zin abon ŋaati aareke niini tila nico maal ci kiŋirooco, karabɔŋ arureek kaarkar, eeci nici taabinet ci oŋeece. ¹² Anyaaŋ ni niini alaan o ceez o Tammo ka kooyi tila ci adɔŋca aziita tɔc, ma ataadek taabinet o avaadi goya aanyonek Maanyi e tadeena, ma avaad loidoŋ o avaadine taabinet ka kaadai Maanyi eet ci ona anyaa taabinet o. Nicini taabinet ci oŋeece nɛɛn.

¹³ Goole nico, acaruu alaani o ceez o Tammo nɔɔɔ oŋeece ogin

^t 5:3 Kaal ween riiriny gɔɔn aduŋna ɔl o deer eleetine o: Cɔɔn werege nico eŋ zooc 15, ka jowa kaal een riiriny noko ŋinaante.

abacaa e, ka kotoŋtoozek nɔɔɔ ɔŋɛɛ nicigi. Zin kaala ci taabinto o ɔgeɛn, ɔoŋnonek alaan o ceez o Tammo, kiyo kaala o anyigzaai labine o taabinto o.”

Taabinet ceen ɲabolo ci ɔŋɛecu

¹⁴Eneek ni Maanyi Muses ne, ¹⁵“Mā abacaa ɛti ɔŋɛec giye calaŋ anyakaan kaal o aaryakan aneet Maanyi calaŋ agɔɔn looror, apayaak nɔɔɔ gi ci ka kanyaakan aneet Maanyi mirkic ci akɔm kabiceec ma aaronek guruuca cigine o, kibil eo aaroneke ceeze onan. Nicini taabinet ceen ɲabolo ci ɔŋɛecu neɛn. ¹⁶Abon zin rak aruk niini gi baal aaryakan aneet Maanyi ma ɲaan kanyaayan e, ma azac gi nico lelene codoi leleneete ween tuur, ma anyaa dook alaan o ceez onan ka kacar nɔɔɔ mirkice nico kizi taabinet ceen ɲabolo ci ɔŋɛecu ka kotoŋtoozek nɔɔɔ ɔŋɛɛci onine.

¹⁷“Mā abacaa ɛti ɔŋɛec, ma een gi ci kabur naana Maanyi, mayo nuun mā alaŋ aga, anyaa niini ɛle gerziitin ɲuume onan aneet Maanyi, ma akeebonek gi nici nɔɔɔ. ¹⁸Abon zin anyaa niini alaan o ceez onan taabinet ceen ɲabolo ci ɔŋɛecu, ceen mirkic ci akɔm kabiceec ma atoobo ki guruuc ci aarek alaani o ceez onan. Goole nico, acaruum alaani o ceez onan nɔɔɔ kaale o ger abacaa niini calaŋ agɔɔn looror e, ka kotoŋtoozek nɔɔɔ ɔŋɛɛci. ¹⁹Nicini taabinet ceen ɲabolo ci ɔŋɛecu, giye o abacai niini kaal o kabur naana Maanyi.”

6 Ma aneek Maanyi Muses ne, ²⁻³“Mā alaba ɛti gɔɔn oma giye ci alaweek da nɔɔɔ kanyayeeek, karabɔŋ agɔrɛ, karabɔŋ amomooz nɔɔɔ, karabɔŋ bar ojowa kaal ci da akolooni ma adaŋ, karabɔŋ aduk dila vɔɔŋa giye ci adaŋi ɔŋɛec cin o, abacaa koca niini ɔŋɛec ma alaŋ iimi nɔɔɔ ziniz ɲaatan aneet Maanyi. ⁴Mazi abacaa niini ɔŋɛec nico, anyaaawun niini ɛle gerziitin ɲuume onan aneet Maanyi, ma abon amiirene gi ci da agɔrɛ o, karabɔŋ amomooza o, karabɔŋ een kaal ci da alaweek ɔɔ nɔɔɔ o, karabɔŋ een kaal culu da akolooni ma ɛvɛɛra niini o, ⁵karabɔŋ een gi ci da aduyi niini dila vɔɔŋa o. Abon zin aruk niini gi nico, ma azac lelene codoi leleneete ween tuur, ma aanyek eet ci giwo o iitene ci anyaaan niini aneet Maanyi taabinet ceen ɲabolo ci ɔŋɛecu o. ⁶Abon apayaak ɔɔ nɔɔɔ gi ci ka kanyaakan aneet Maanyi mirkic, ma anyaa alaan o ceez onan giye o abacai niini ɔŋɛec ka kizi taabinet ceen ɲabolo ci ɔŋɛecu. Abon

zin mirkic nico akom kabiceec, ma aarek guruuc cigin alaani o ceez onan. ⁷ Goole nico, acaruum alaani o ceez onan nɔɔɔ ɲuume onan aneet Maanyi, ka kotoɲoozek nɔɔɔ oɲɛci onine abacaa e, taabinte ceen ɲabolo ci oɲeeu noko.”

Taabinet ci avaadi lai

⁸ Ma aneek Maanyi Muses ne, ⁹ “Zoozok zin ci ka ricanee Aaron ki logɔɔz ogin ceegi, nicigi lootinok ci akati taabinet o avaadi lai. Taabinet ci avaadi lai o, abon adica baalin dook loidoɲe o avaadine taabinet zee ma aaliz, maje goo abon alanyit loidoɲe ci avaadine taabinet o nɔkɔ. ¹⁰ Abon aborceek alaani o ceez onan ruum onin kutur barkoonyo, ka kataadozek gɔɔn o adikir nɔɔɔ tadeena, abon ruumanɛ nicigi dook aloolai booɲe ci abon. Abon zin aviila niini buur ona taabinet o avaadi lai e, ma aloteek loidoɲ ci avaadine taabinet o kabanyca. ¹¹ Aara ni bodo niini ruumanɛ nicoko ma aborceek ruumanɛ oogi, ma akɔyi buur ɲino alyo bawuuca ɲao alina ɲuume onan aneet Maanyi gɔɔn ajukeek buur o todoyook o avaadi o. ¹² Abon alanyit goo loidoɲe ci avaadine taabinet o nɔkɔ calaɲ adiiti. Abon azac alaani o ceez onan areema ɲeertinok dook, ma azeed taabinet ci avaadi lai o goya, ma avaad more o taabinet o ganoonto e taabinet ci avaadi lai o tadeena. ¹³ Abon alanyit goo loidoɲe ci avaadine taabinet o kemeda nɔkɔ calaɲ adiiti.

Labi ci taabinto

¹⁴ “Lootinok zin ci labi o taabinto neen ceegi: Abon gɔɔn anyakaan logɔɔz o Aaron aneet Maanyi ɲuume onan kaal o taabinto loidoɲ o avaadine taabinet ɲuuma, ¹⁵ ka kooyi logoti codoi ɲaatineɲ tila ci vɔɔr abon ci uurtai labine o taabinto ma adɔɲca aziita tɔc, ki maal ci kiɲirooco ɲinoma kibeek kaarkaret dook, ma akɔ avaad loidoɲe o avaadine taabinet, ka kiiyayan colili aneet Maanyi ka kaanyan katalɔ, ka kaadai naana eet ci ona anyaa taabinet o, ¹⁶ ka vitena ci anyiigjai o, kaayai kiziti dɔɔken ci akom nyigit ci nyaanu ka kadayit Aaron ki logɔɔz ogin ɲao aliile, abon zin adake niigi kaluwaawa keema o ruumonto aliile eci bitaalu. ¹⁷ Kaanyi naana Maanyi nɔɔɔ taalen cineeɲ taabinte ci avaadekan ɔl aneet goya o, abon zin adɔɔk niigi kɔkɔm nyigit ci nyaanu. Aliile dayiin nicigi ɔɔɔɔ kiyo taabinet o oɲeeu ki taabinet ween ɲabolo o oɲeeu o. ¹⁸ Abon

zin adak maaczet dook doolene o ɗɗɔl o Aaron dayiin nicoko, eeci niki izi taalen cineen taabinte ci avaadi goya aanyonekan aneet Maanyi o zɛɛ been buulok ci katin avu e nɔko been nɛɛn. Olla mǎ uum ɛeti omaan ci gaagai dayiin nicoko, anyaak koca niini ɛle gerziitin.”

¹⁹ Ma aneek bodo Maanyi Muses nɛ, ²⁰ “Abon anyaakan Aaron ki lɔɔɔɔ ogin aneet Maanyi iitene ci arɔɔnyane niigi kiziti alaat ci ceɛz onan o taabinet coo: tila ci vɔɔr abon ceen kiilo codoi, eo ɔɔɔn anyaan niigi laadun labi o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon. Ma aɲɛr tila kotoobto, anyaa ni ɲinoma ɲeere, maje ɲinoma, anyaa yoomana.

²¹ Abon aɲoonyi tila niki maami ki maale ci kiɲirooco, ma aayai toɔɔwa, ma anyayai taabinet niki ɲaati awodootanin kiziti kidice ma aku avaadi goya, ka kiiyayan ɔliili aneet Maanyi ka kaanyan katalɔ.

²² Abon aaya kaal nicoko logoti o ka kirigiz nɔɔɔɔ kɔɔɔɔnyai kizi alaan ci adikir ceɛze onan. Niki taalen ci aanyonekan aneet Maanyi doon, ma abon avaadi loidoɲe o avaadine taabinet lai. ²³ Mǎ anyaa alaani o ceɛz onan labi ci taabinto, abon avaad goya lai, kɔkɔm ci ka kadakte.”

Taabinet ci oɲeeɕu

²⁴ Ma aneek bodo Maanyi Muses nɛ, ²⁵ “Eneek Aaron kibeɛn lɔɔɔɔ ogin nɛ, lootinok ci taabinet ci oɲeeɕu nɛɛn ceegi, abon atɔɲɔɲɔ taabinet ci oɲeeɕu o ɲuume o Maanyi ɲao ɔɔɔn atɔɲɔɲɔ taabinet o avaadi lai o, taabinet niki aliile ɔɔɔɔ. ²⁶ Ma adake buk alaani o ceɛz o Tammo ona aɔɔɔn todoyoi e, ma abon adake niini ɲao aliile kaluwaawa, kɛɛma o ruumonto aliile eci bitaalu. ²⁷ Olla ɛeti ci uum idiɲ nico, anyaak koca niini ɛle gerziitin. Mǎ iinak biyeeta ruum, abon oonyai biyeeta niki kɛɛma ɲaati aliile o. ²⁸ Mǎ aaki idiɲi niki ija, abon alibe iju niki, mazi aaki alawa, abon aroowi alla niki ma alaali maami kitiliza. ²⁹ Adake zin maaczet dook oleɛ ci tatoog o alaan o ceɛz o Tammo labak, eeci taabinet niki aliile ɔɔɔɔ. ³⁰ Maje todoyoiti ci anyayaak biyeeta kɛɛma o ruumonto aliile ka kacartɔɔɔ ɔl ɲao Aliile o, alaɲ adaki, bar abon avaadi goya lai.

Taabinet ceen ɲabolo ci oɲeeɕu

7 “Lootinet zin ci taabinet ceen ɲabolo ci oɲeeɕu nɛɛn ceɛ, taabinet niki aliile ɔɔɔɔ. ² Abon atɔɲɔɲɔ taabinet ceen ɲabolo ci oɲeeɕu

o ɲao ɡɔɔn atonɲdiin taabinet o avaadi lai o, ma aparaneek alaani o ceez onan biyee loidon o avaadine taabinet kabanyɔ dook. ³Ma aanyonek more dook Maanyi, kiyo mirkic nyalaado, ki nyeel dook, ⁴ki kotoocet, ki kaluumanɛ, kibeen lavaraaten o. ⁵Avaad ni alaani o ceez o Tammo kaal nicoko dook loidon o avaadine taabinet kiziti taabinet ci avaadi goya aanyonek Maanyi. Nicini taabinet ceen ɲabolo o ɲɛecu nɛn. ⁶Adake zin maaczet dook olee ci tatoog ci alaan ci ceez ci Tammo o labak, abon zin adaki idiɲi nici ɲao aliile, eeci aliile taabinet nici ɔɔɔt.

⁷“Lootinet ci kalinɲi taabinte ceen ɲabolo ci ɲɛecu o nɛn o kalinɲi taabinte o ɲɛecu. Ma aanyonek idina ci todoyook nicoko o alaan o ceez o Tammo ona acar ɔl e. ⁸Aanyonek kuweni ci taabinet ci avaadi lai o alaan o ceez o Tammo ona agoonek Maanyi todoyook ona anyaak ɔl nɔɔɔ e. ⁹Ma labine ci taabinto uurtane tila ci aayane ɗɔɔkena vuruna, karabɔɲ aayane ije ceen taava, karabɔɲ aayane tɔɔwa noko, nicigi dook kaal ci aanyonek alaan o ceez o Tammo ona agoonek Maanyi taabinet e. ¹⁰Maje labi o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, mayo nuun aɲoonyi tila nici maale ci kiɲirooco, karabɔɲ akɔm maal, aɲeroonek nicigi lɔɔɔɔ o Aaron dook kotoobɔ.

Taabinet ci ganoonto

¹¹“Lootinok zin ci taabinet ci ganoonto ɔɔn anyaak ɛti Maanyi o nɛn ceegi.

¹²“Mā anyaa ɛti todoyoi ceen taabinet ci ganoonto ka katali Tammu, abon aromeek todoyoi nico ɗɔɔken ci gudgudik, ci agɔɔnnyai tilaawe ci abon, ci akɔm nyigit ci nyaanu ma aɲoonyi maami ki maale ci kiɲirooco, ki ɗɔɔken ci zabalik avuudi maale ci kiɲirooco, kɔkɔm nyigit ci nyaanu, kibeen ɗɔɔken ci gudgudik agɔɔnnyai tilaawe ci abon, ci aɲoonyi maale ci kiɲirooco. ¹³Abon aromnyaai todoyoiti ci talniinto noko kibeen ɗɔɔken ci anyak nyigit ci nyaanu. ¹⁴Abon anyaa niini ɗookene ceen keɲti wec noko, codoi ɔɔn ɲaatinɛɲ, kizi taabinet cin aanyek Maanyi. Nicigi kaal ci alaan o ceez o Tammo ona aparane biyee o taabinet o ganoonto e. ¹⁵Abon zin idina ci todoyoi nico o, adaki iitene ci ona atonɲdiin o kɔkɔm ci anyiigjai keelit zɛɛ ma aaliz.

¹⁶“Mazi te een taabinet ci ganoonto o ci anyaa ɛti giye ci da aterked, karabɔɲ een taabinet ci anyaa zinize cin doon, abon

adaki todoyoiti nici iitene ci taabinto o, bar mā anyak ci anyiigjai, adaki iitene ci ano gɔɔn o labak. ¹⁷ Mā anyak idi ci ɲaan anyiigjai todoyoite nico, iitene ceen iiyu e, abon atoozi goya. ¹⁸ Mā adaki idiŋ ci taabinet ci ganoonto o iitene ceen iiyu o, alaŋ bodo Maanyi eet ci ona anyaa taabinet nico o agama, eeci izi idiŋi nici riiriny. Olla ɛti ci adak idiŋ nico akeebonek ɲɔɲɔ baciin.

¹⁹ “Mā anyak idiŋ ci aɲonyoonek gi ceen riiriny, alaŋ agano ɲaati kadayi. Abon atoozi goya. Maje idiŋ ci ɲaan koɲonyoozek gi nici o, adak ɔl o alaŋ eegin riiriny ɲuume o Maanyi labak. ²⁰ Mā anyak eet ceen riiriny ci adak idiŋ ci taabinet ci ganoonto aanyonek Maanyi o, abon aaryai Israyila ma atoowonek tuu. ²¹ Mā uum ɛti gi ceen riiriny kiyo kaal ween riiriny gɔɔn aduɲna alye o eet o deer o, karabɔŋ een kelegit ceen riiriny, karabɔŋ een olla gi ceen riiriny ger, ma bodo adak niini idiŋ ci todoyoi ci taabinet ci ganoonto aanyonek Maanyi noko, abon aaryai ɛti nici Israyila ma atoowonek tuu.”

Aborne more kibeen idiŋ ci ɲaan anyak biyee dayiinta

²² Ma aneek Maanyi Muses ne, ²³ “Eneek Israyil ne, má adaku more ci tiinu karabɔŋ een ci ɛɛzawu. ²⁴ Mā ajowaanu more ci kelegit ci adaai, karabɔŋ adak gɔɔn omaan, abon agoonu more nicoko kaal oogi calaŋ adaku. ²⁵ Mā adak ɛti more ci kelegit ci aanyonek Maanyi kizi taabinet ci avaadi goya o, abon aaryai ɛti nici Israyila ma atoowonek tuu. ²⁶ Zin vitenaane ugooc abaaku dook, má adaku idi ci kelego, karabɔŋ een ci kibaalinu ijaan anyak biyee. ²⁷ Mā anyak eet ci adak idiŋ ijaan anyak biyee, abon aaryai ɛti nici Israyila ma atoowonek tuu.”

Taalen ci alaati o ceez o Tammo

²⁸ Ma aneek Maanyi Muses ne, ²⁹ “Eneek Israyil ne, mā anyaa ɛti Maanyi taabinet ci ganoonto, abon anyaa viten oogi kizi taalen ci Maanyi. ³⁰ Abon zin anyaa niini Maanyi taabinet ci avaadi goya noko azene ogin ɛɛ, ma abon anyaa more ki iyo, ma adɔŋ iyo nico kizi taalen ci aanyonek Maanyi. ³¹ Ma avaad alaani o ceez o Tammo more nicoko loidoŋe o avaadine taabinet, maje iyo anyiigjak Aaron ki lɔgɔɔz ogin. ³² Abon aanyek Israyila todoyoite ci taabinet ci ganoonto o alaan o ceez o Tammo azan ci azzo o kizi taalen cin, ³³ ma abon aanyonek alaan o ceez o Tammo ataab Maanyi biyɛte

ki moreene ci taabinet ci ganoonto noko azani ci azzo o kizi taalen cin. ³⁴Ma taabinte ci ganoonto gɔɔn ataabi ɔl ci Israyil Maanyi noko, aanyonek azani ki iyo ween taalen o aanyonek Maanyi e, Aaron ween alaan o ceez o Tammo ki lɔgɔɔz ogin kizi taalen cineɛɛ Israyila nɔko been nɛɛn.”

³⁵Nicigi vitɛn ci aaryai taabinte o avaadi goya aanyonek Maanyi, ma aanyonek Aaron ki lɔgɔɔz ogin eegin alaat o ceez o Tammo, akanaai gi nici iitene ci arɔɔnyanɛ niigi kiziti alaat ci ceez o Tammo o. ³⁶Iitene ci ɔɔɔnyai niigi izitɔɔi alaat o, aricaneeɛ Maanyi ɔl o Israyil gi ci ka kaanyceke niigi nɔɔɔ kaal nicoko kiziti taalen cineɛɛ nɔko zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e.

³⁷Nicigi zin lootinok ci akati taabinet o avaadi lai, ki labi o taabinto, ki taabinet o oɲeeɛu, ki taabinet ween ɲabolo o oɲeeɛu, ki taabinet ci ɔl o arɔɔnyai kiziti alaat, kibeɛn taabinet o ganoonto ³⁸baal aanyek Maanyi Muses biye o Sinai iitene baal aricaneeke Maanyi ɔl o Israyil gi ci ka kanyaktaake niigi nɔɔɔ taabinet balale o Sinai e nɛɛn.

Rɔɔnyanzɛt o Aaron ki lɔgɔɔz ogin

8 Ma aneeɛ Maanyi Muses nɛ, ²“Jaai Aaron ki lɔgɔɔz ogin, ki ruumanɛ o alazeetu, ki maal o mayuuwento, ki ariz ci tulur kizi taabinet ci oɲeeɛu, ki mirkici ram, ki gi o ɛɛlni ɔɔɔkena o akɔm nyigit ci nyaanu. ³Lotaak zin Israyil dook kɛɛma o ruumonto aliile tatoog.” ⁴Utuguu ni Muses eona aricaneeke Maanyi nɔɔɔ e, ma alotaak ɔl kɛɛma o ruumonto aliile tatoog.

⁵Ma aneeɛ Muses kɔɔɛ nɛ, “Kaal ci aricaneeɛet Maanyi ka kutuguuz ceegi.” ⁶Anyaa ni Muses Aaron ki lɔgɔɔz ogin kivita keelit ɔl ɲuuma, ma araan nɔɔɔɔ maami. ⁷Aareke ni niini Aaron ruum ci wuun ma acabeek voocwa, ma aborɛɛke ruum ci wuun agurut looc ma ataadeɛ ceen kubuli tadeena, ma acabeek kɔɔɔɔ voocwe ci kubulo o. ⁸Ma aareke nɔɔɔɔ bɔkɔɔɔ ceen ruum ci anyak kaboon, ma aarek kaal ci kazi Urim ki Tammim^u kaboon nico eecitɔ. ⁹Aareke ni niini Aaron kavuur ɔɔ, ma aarek gi ceen warki zabal kizi bayeen ci aliile kavuur libire ci ɲuumo o, ka keyelizyai gi o ipiicozeke niini Maanyi, ebaal aricaneeke Maanyi nɔɔɔ e.

^u **8:8** *Urim ki Tammim*: Nicigi kaal ci anyak alaani o ceez o Tammo bɔkɔɔɔ ka keyeeɛk nɔɔɔ gi ci arɔɔɔ Tammu.

¹⁰ Odoma ni Muses maal o mayuuwento, ma avuudi keema o aliile ki kaal o anyak eecito dook, ka kipiicek nɔɔɔ dook Maanyi.

¹¹ Ma aparaneek niini maal njinoma loidoŋ o avaadine taabinet laak toorgerem, ma avuud loidoŋ o avaadine taabinet ki kaal ogin anyak dook, kibeem kodooc o toonyento, been gi onin aavei, ka kipiicek nɔɔɔ dook Maanyi. ¹² Ma aduuteke niini Aaron maal o mayuuwento njinoma ɔɔ, ma avuud nɔɔɔ ka kipiicek Maanyi. ¹³ Anyaa ni niini lɔɔɔɔ o Aaron kivita keelit ɔl ŋuuma, ma aareke nɔɔɔɔ ruumane ci wuuntik ma acabeɛke voocwen, ma aareke kavuuret ooti eona aricanɛke Maanyi nɔɔɔ e.

¹⁴ Anyaa ni Muses ariz ceen taabinet ci oŋeecu ma avu ataadek Aaron ki lɔɔɔɔ ogin azen todoyoi nico ɔɔ. ¹⁵ Ɔtɔdoŋ ni Muses ariz nico ma aŋɔnya biyee oogi aziite ceen alaac o, ma aŋonyeek loidoŋ ci avaadine taabinet o oto ka kitiliza ŋuume o Maanyi. Ma aduutek biyee ci anyiigjai o loidoŋ libira loota. Goole nico, aanyewun niini loidoŋ kiliile cariinta. ¹⁶ Ooyi ni niini nyeel dook, ki lavaraaten, ki kotoocet, ki more ugeec dook, ma ako avaad loidoŋe o avaadine taabinet. ¹⁷ Ma ako avaad ariz kuwen, ki idi dook, kibeem garawaat njino alyo bawuuca ebaal aricanɛke Maanyi nɔɔɔ e.

¹⁸ Anyaa ni bodo Muses mirkic ceen taabinet ci avaadi lai ma avɔ ataadek Aaron ki lɔɔɔɔ ogin azen mirkic nico ɔɔ. ¹⁹ Ɔtɔdoŋ ni Muses mirkic nico ma aparaneek biyee loidoŋ o avaadine taabinet kabanyɔ dook. ²⁰ Etɛed ni niini idi ci mirkico o kiziti gɔɔben, ma avaad ɔɔ ki idi nicoko kibeem more. ²¹ Ma oony Muses kolokte ki zɔɔ maami ma avaad niini mirkic dook loidoŋe o avaadine taabinet kizi taabinet ci avaadi lai ka kook ɔliili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔ katalɔ. Nicini taabinet ci avaadi goya aanyonek Maanyi ebaal aricanɛke Maanyi Muses e.

²² Anyaa ni bodo Muses mirkic o nɔɔnyanzetu e, ma avu ataadek Aaron ki lɔɔɔɔ ogin azen mirkic nico ɔɔ. ²³ Ɔtɔdoŋ ni Muses mirkic nico ma aŋɔnya biyee oogi, ma aŋonyeɛke Aaron loboootot ci itat ci azzo o, ma aŋonyeɛke komolit ci aziit ci azzo o, ki komolit ci zooc ci azzo o. ²⁴ Anyaa ni buk Muses lɔɔɔɔ o Aaron ma aku aŋonyeɛke biyee lɔɔɔɔ ci iin cigeec azzo o, ki kɔmɔlɔ ci azen cigeec azzo o, kibeem kɔmɔlɔ ci zɔɔ cigeec azzo o. Ma aparaneek biyee loidoŋ o avaadine taabinet kabanyɔ dook. ²⁵ Ooyi ni niini mirkic nyalaado, ki nyeel dook, ki lavaraaten, ki kotoocet ki more

ugeec, kibeən azan ci azzo o. ²⁶ Odoma ni niini dookoc codoi dookene o gudgudik eel giye o eelni dookena o alaŋ anyak nyigit ci nyaanu e, ki dookoc codoi dookene o gudgudik aŋoonyi maami ki maale o kijiroomo, kibeən dookoc codoi dookene o zabalik, ka nicigi kipiicozek Maanyi. Ma ataadek kaal nicoko more tadeena ma aromeek azan o azzo e buk. ²⁷ Ma aareke niini kaal nicoko dook Aaron ki lɔɔɔɔ ogin azen, ma adɔŋ niigi kizi taalen ci aanyonek Maanyi. ²⁸ Odoma ni Muses kaal nicoko nɔɔɔ azene, ma ataadek taabinet o avaadi lai abil loidoŋe o avaadine taabinet e tadeena, ka kavaade kiziti taabinet ci rɔɔnyanzetu, ka kook colili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔ katalɔ. Nicigi taabinet ci avaadi goya aanyonek Maanyi. ²⁹ Odoma ni buk iyo ween taalen onin mirkice ci rɔɔnyanzetu o, ma adɔŋ Maanyi ŋuuma kizi taalen ci aanyonek Maanyi ebaal aricaneeke Maanyi nɔɔɔ e.

³⁰ Ooyi ni Muses maal o mayuuwento ŋinoma ki biyee o eel loidoŋe o avaadine taabinet oogi ma ako aparaneek Aaron ki ruumane ogin ki lɔɔɔɔ ogin ki ruumane ugeec, ka kaanyek nɔɔɔ ki ruumane ugeec kipiicozek Maanyi.

³¹ Eneek ni Muses Aaron ki lɔɔɔɔ ogin ne, “Aayit idi nicoko keema ci ruumonto aliile o tatooga zee adayit ŋinaante, ki dooken o eel giye o taabinet o rɔɔnyanzetu ebaal karicane kane ne, ‘Abon adak Aaron ki lɔɔɔɔ cigin o idi nicoko’ e. ³² Mazi uudutu, otoozit idi kibeən dooken ci anyiigjai o goya lai. ³³ Má uuŋnu keema ci ruumonto aliile o tatoog, abon aavtiyu ŋinaante iinya toorgerem zee ma ako adicaai iinya o rɔɔnyanzet unoŋ, eeci anyak rɔɔnyanzet iinya toorgerem. ³⁴ Eeci gi ci agooni waanico o, gi baal arican Maanyi ka kacaryuuy niini igeet e neen. ³⁵ Abon zin aavtiyu keema ci ruumonto aliile o tatooga nɔɔ waazin ki baalin iinya toorgerem, ma abon agoonu kaal o aricaneekey Maanyi, ka calaŋ adaaknu, eeci nicini gi baal aricanoonekan aneet e neen.” ³⁶ Utuguuzo ni Aaron ki lɔɔɔɔ ogin kaal dook o aricaneekey Maanyi nɔɔɔ ŋaaten Muses.

Akana alaata o ceez o Tammo liŋliŋɔɔn uneen

9 Ma iitene ceen turge o, otowaa Muses Aaron ki lɔɔɔɔ ogin been alaata o Israyil eegin marwak. ² Ma aku aneek niini Aaron ne, “Jaai ariz ci tulur ci akom kabiceec ka jaak Maanyi ŋuume onin kizi taabinet ci oŋeecu, ki mirkic ci akom kabiceec ka kizi taabinet

ci avaadi lai ɲuume o Maanyi. ³ Eneek zin Israyil ne, anyakta kɔɔny kizi taabinet ci oɲeeɓu. Ma abon anyaa buk niigi ariz kibeɓen mirkic ci ɲaan miliny anyak niigi dook irkit codoi, ma akom kabiceɓenɓen, ka kiziti taabinet ci avaadi lai. ⁴ Anyakta buk bodo ole, ki mirkic, ka kiziti taabinet ci ganoonto, ka utuguuzek Maanyi ɲaati arumnyu ki labi ci taabinto ci uurtai kizi tila ci aɲoonyi maale ci kinjirooco, eeci tedeec waanico ayelzaakuɲ Maanyi igeet ele.”

⁵ Anyaktaak ni niigi kaal o aricaneeɓ Muses nɔɔɔ e dook keɓema o ruumonto aliile reerun, ivita ni kɔɔle dook ijoonun, ma avu eel Maanyi ɲuuma. ⁶ Eneek ni Muses nɔɔɔ ne, “Nicigi kaal o aricaneeɓu Maanyi igeet ka utuguuz neen, ka keyelizyai diɲɲinɔɔni o Maanyi ɲaatunoɲ.”

⁷ Ma aneeɓ Muses Aaron ne, “Ijaak loidoɲ ci avaadine taabinet o, ka jaai todoyoi cun kizi taabinet ci oɲeeɓu, ki taabinet ci avaadi lai ka cari ele cun o, kibeɓen buk kɔɔle dook, tɔɔɔ zin bodo todoyoi ci ka kaara oɲeɓ kɔɔla ka carɔ nɔɔɔ kiyoo arican Maanyi o.”

⁸ Iiyak ni Aaron loidoɲ o avaadine taabinet, ma atɔɔɔ ariz ci tulur kizi taabinet ci oɲeeɓ ci ele onin. ⁹ Anyaktaak ni loɔɔɔ ogine nɔɔɔ biyee ma aku acoonek aziit ceen alaac o ma aɲonyeeɓ loidoɲ o avaadine taabinet oto, ma aɲuteɓ biyee ci anyiigjai o loidoɲ libira loota. ¹⁰ Avaad ni niini more, ki kotoocet, been lavaraaten ci taabinet ci oɲeeɓu o, loidoɲ o avaadine taabinet, eo aricaneeɓe Maanyi Muses e. ¹¹ Ma ako avaad idi kibeɓen kuwen ɲino alyo bawuuca.

¹² Ƴɔɔɔɔ ni bodo niini taabinet ci avaadi lai o. Aanycek ni loɔɔɔ ogine nɔɔɔ biyee, ma aparaneɓ biyee nicoko loidoɲ o avaadine taabinet kabanyo dook. ¹³ Itoontek ni niigi nɔɔɔ idi ween goɔɓen e codoi codoi, kibeɓen ɔɔ buk, ma avaad dook loidoɲ o avaadine taabinet. ¹⁴ Ma oony niini kaal ci keenju o, ki ɔɔɔ ma avaad ɲaati ataadeɓe idi ceen goɔɓen o taabinet ci avaadi lai o tadeena loidoɲ o avaadine taabinet.

¹⁵ Anyaa ni Aaron taabinet ci koolo een kɔɔny ka kizi taabinet ci oɲeeɓu, ɔɔɔɔɔ ni ma agoɔɔ eona agoɔɔni taabinet o oɲeeɓu ɔɔwa e.

¹⁶ Ma anyaa niini ariz ci tulur, ki mirkic ci ɲaan miliny kiziti taabinet ci avaadi lai, ma agoɔɔ eo aaroneɓe. ¹⁷ Anyaa ni bodo niini labi ci taabinto uurtai kizi tila, ma aɔɔɔa aziita tɔc ma avaad loidoɲ o avaadine taabinet ɲaati aromeɓe taabinet o ɲeertinu avaadi lai.

¹⁸Ma atɔɔɔɔɔ bodo niini todoyoi ceen ariz, ki mirkic, ka kiziti taabinet ci ganoonto ɔlaa. Aanycek ni lɔɔɔɔɔ ogine nɔɔɔɔ biyee, ma aparaneek niini loidoɔ o avaadine taabinet kabanyo dook. ^{19–20}Ma aara niigi ariz viten ween more, ki mirkic viten ween more kiyo nyalaado, ki kotoocet, ki lavaraaten o, ma ataadek iyɛet tadeena, ma avɔyi niigi loidoɔe o avaadine taabinet. Avaad ni Aaron more nicoko doon calaɔ aromeek iyɛet. ²¹Ma adɔɔɔ niini iyɛet nicoko, ki azan o azzo e, kiziti taalen ci aanyonek Maanyi eo aricani Muses.

²²Ɔɔɔɔɔ ni Aaron azen ɔl ɲuuma ma amayuuk nɔɔɔɔ. Utuguu ni niini taabinet ci oɲeeu o, ki taabinet ci avaadi lai o, kibeena taabinet ci ganoonto noko, zɛɛ uduuna ni niini ɲao abilni loidoɔ o avaadine taabinet.

²³Ɔɔɔɔ ni Muses ki Aaron kɛɛmawe o ruumonto aliile. Mazi avɔ aduɲna niigi ɲinaante, amayuuwit niigi ɔl, ma ayelizyaak diɲɲiɲɔɔni o Maanyi ɔl dook. ²⁴Ma aku goo ɲuume o Maanyi ma atooz taabinet ci avaadi lai o, ki more loidoɔe o avaadine taabinet e. Mazi acin ɔl dook gi nico, egerenyit niigi dook talniinta ma akani ɲuumti looc.

Daayiz o Nadab kibeena Abiyu

10 Ooti ni lɔɔɔɔɔ o Aaron, o kazi Nadab kibeena Abiyu tɔɔɔɔɔ ugeec ɔɔɔɔ aburuutanin kaarkareta, ma avɔ aarek goo, ma arureek kaarkaret, ma aanyek Maanyi goole calaɔ niini agamaan.

²Enico ɛɛ iya goo ɲuume o Maanyi ma atooz nɔɔɔɔ dook ramaantiya kadaayitɔ Maanyi kebereɛn ɲina ɛɛ. ³Eneek ni Muses Aaron nɛ, “Gi zin baal aduwa Maanyi e nɛen nici, azi waanice niini nɛ,

“Kayelzaai waanoma ɛɛ onan aliile

ɔl o ajoɲozaan aneet, ka kilinɲiɲtoozeyan,

ma atiitinyan tiɲeere

ɔl dook aneet.”

Ajaawɔ ni olla Aaron tiv.

⁴Otowaa ni Muses Micayɛl ki Elzavan ween lɔɔɔɔɔ o Uziyɛl ween ɔɔɔɔni baati Aaron, ma aku aneek nɛ, “Ivita odoɲit lɔɔɔɔɔ ci gotonoon o ooti ɲino alyo bitaala, ka kedɛyai ɲaati Tammo aliile o.”

⁵Ivita ni niigi ma avu adɔɔɔ nɔɔɔɔ ruumanene ugeec wuuntik e, ma avɔyi ɲino alyo bawuuca eona aduwaake Muses nɔɔɔɔ e.

⁶Ma aneek Muses Aaron ki lɔgɔɔz ogin o kazi Eliyazar kibeem Itamar ne, “Má anyaku ciroc, má areecu ruumanɛ luwaanta, gerze ɲaan adaaknu ma aborneek Maanyi ɔl dook nɔɔɲ. ɲaan aluweek ɔl ci ona atooz Maanyi goya o, ateenowa ugooc ogeen, ki kidoɲi o Israyil dook. ⁷Má uuɲnu kɛema ci ruumonto aliile o tatoog, gerze ɲaan adaaknu, eeci ɔɔɔnyawuɲ Maanyi igeet maale onin.” Utuguuzo ni niigi eci ona aduwaake Muses nɔɔɔ o.

⁸Eneek ni Maanyi Aaron ne, ⁹“Má awudu niina ki lɔgɔɔz cugun o nyaantanɛ o akaaka, kibeem o alal buk ɲaati gɔɔn avooyu kɛemawe o ruumonto aliile been neen, ka calaɲ adaaknu. Nicini izi lootinet ci ka kibil nɔko zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e. ¹⁰Abon atakalu kaal ci aliile, ki kaal calaɲ aliile, kaal ceen riiriny, ki kaal calaɲ eegin riiriny ɲuume onan, ¹¹ma abon ademzeeku ɔl ci Israyil noko lootinok o kaanyi naana Maanyi nɔɔɔɔ ɲaaten Muses dook.”

¹²Eneek ni Muses Aaron ki lɔgɔɔz cigin anyiigjai o, Eliyazar ki Itamar ne, “Ooti tila ci taabinto ona uurtai labine ci taabinto anyigzaai taabinte ci avaadi goya aanyonek Maanyi o, ka ɔɔɔ aakta kizi dɔɔken calaɲ aareku nyigit ci nyaanu ka ɔɔɔ adayit loidoɲ o avaadinɛ taabinet kabanyca, eeci aliile taabinet nici ɔɔɔɔ. ¹³Adayit ɲaati aliile o, eeci nici taalen cun ineet kibeem lɔgɔɔz ugun taabinte o avaadi goya aanyonek Maanyi. Gi zin baal aricanoonekan e neen nici. ¹⁴Adayit zin gɔɔn niina ki lɔgɔɔz cugun o, been dɔɔl ugun ɲai, iyo kibeem azan o gɔɔn adonoonek Maanyi. Adayit zin ɲaati akɔm riiriny ɲuume o Tammo, eeci aanycozeyin ineet, ki dɔɔl ugun kiziti taalen cunooɲ taabinte ci ganoonto o olee o Israyil. ¹⁵Abon anyayai azani, ki iyo, kibeem more o ka kiziti taabinet o avaadi goya. Odoɲit zin azan ki iyo kiziti taalen ci aanyonek Maanyi. Izi zin nici taalen cunooɲ igeet, ki dɔɔl ugooc nɔko zɛɛ been neen, eo aricani Maanyi.”

¹⁶Mazi ajin Muses zɔɔz ci kɔɔny ween taabinet o oɲeeu e, ma ojowa avaade te lai, otoboreek niini lɔgɔɔz o Aaron anyiigjai e, Eliyazar ki Itamar nɔɔɲ. Ma ajin nɔɔɔɔ aneek ne, ¹⁷“Akɔ ma alañ adaku taabinet ci oɲeeu o ɲaati aliile o naa? Abon waan adaku labak, eeci aliile niini ɔɔɔɔ, aanyozeyuɲ igeet ka aaryai oɲɛɛ ɔlaa ɲaati acaryu niiga nɔɔɔɔ ɲuume o Maanyi. ¹⁸Mazi alañaan anyayaak biyeeta ci taabinet ci oɲeeu noko kɛema ɲino Aliile, abon waan adaku niiga todoyoi nico ɲao aliile ebaal karicaneekuɲ e.”

¹⁹ ƐbedeƐke ni Aaron Muses eneeƐ ne, “Utuguuzo uyen waanico niigi taabinet ci oƚeeƐ, kibeƐ taabinet ci avaadi lai ci eleeƐi ugeec ƚuume o Maanyi, bar zin kaal ci gerze noko agoononeƐan aneeƐ. Inoko mǎ kadei taabinet ci oƚeeƐ noko, atalne ka koca Maanyi labak?” ²⁰ Mazi azii Muses zozo nico, ejeezun gi calaƚ adayi Aaron kibeƐ lɔozo ogin idiƚ ci todoyoi nico o.

Keleg ci kadak kibeƐ calaƚ kadak

11 Ma aneeƐ Maanyi Muses ki Aaron ne, ² “EneekƐek Israyil ne, kelegeeƐe ci Ɛel loota noko dook, keleg ci abon adaku neƐn ceegi, ³ abon adaku keleg ween vala ram ma eeyi.

⁴ “Anyak keleg ci eeyi ma alaƚ eegin vala ram, karabon eegin vala ram ma alaƚ eeyi, abon uunƚu nozo calaƚ adaku. Kiyo nyakaale o eeyi ma alaƚ eegin vala ram, kelegiti nici een riiriny ƚaatononj. ⁵ Mayo nuun googomi eeyi o, alaƚ eegin vala ram, een zin niini riiriny ƚaatononj. ⁶ VooƐi eeyi, ma alaƚ eegin vala ram, een zin niini riiriny ƚaatononj. ⁷ Eegin buk kooƐoƐaac vala ram, ma alaƚ eeyi, een zin niini riiriny ƚaatononj. ⁸ Alaƚ agano ƚaati adaku niiga idi ci keleg nicoko, karabon uumnyu kodoolwa cigeec, eeci eegin niigi riiriny ƚaatononj.

⁹ “Ma kelegeeƐe dook o abaak liilowe o adikir, ki nyaratoo, abon adaku kulug o anyak tidit ki tagayan. ¹⁰ Maje keleg o abaak liilowe o adikir, karabon een nyaratoo ma awo kotozƐeta, karabon een keleg oogi kelegeeƐe o abaak maami dook, mǎ alaƚ anyak tidit ki tagayan, nicigi kaal ci ger ƚaatononj. ¹¹ Mazi alaƚaan adaku idi cigeec o, mǎ buk uumnyu kodoolwa cigeec, eeci eegin niigi kaal ci ger ƚaatononj. ¹² Olla kaala ci abaak liila ma alaƚ anyak tidit ki tagayan o, kaal ci ger ƚaatononj.

¹³ “Kibaali zin buk ci ger ƚaatononj calaƚ agano ƚaati adaku nozo ceegi: kayuuk, ki zeeroc, ki verleec, ¹⁴ ki cirili, ki zuutane keƐƐti dook, ¹⁵ ki waalaknya keƐƐti dook, ¹⁶ ki olom, ki rebenylooc, ki ƚanabe, ki korooka keƐƐti dook, ¹⁷ ki guumun, ki ziikmaam, ki caayimo, ¹⁸ ki zuut o vooƐ, ki tulum, ki kuduvaan, ¹⁹ ki zeelu, ki kidotwa keƐƐti dook, ki loceero, kibeƐ zoloboc.

²⁰ “Ma kaala o milinyik anyak taba ma awo zoone wecƐeen, kaal nicigi, gerzƐete ƚaatononj. ²¹ Maje kaale o milinyik anyak taba ma anyak zoƐ wec ci akuli loota ter ter, anyak ci adaku labak. ²² Kaal

zin ci abon adaku nɛɛn ceegi: girooc, ki kɛlɛɛn, kibeɛn mɛdɛɛn keɛnti dook. ²³ Maje bar kaala o milinyik ogeɛn o anyak taba, ma anyak zɔɔ wec, kaal ci ger ɲaatunonɲ.

^{24–28} “Kaal zin oogi bodo ci aanyunɲ igeet iziti riiriny ɲuume onan aneet Maanyi nɛɛn ceegi: kɛlɛg o alaɲ eegin vala ram dook ma alaɲ eeyi, ki kɛlɛg ween zɔɔna wec dook ma ɖanyɖanyɛ zɔɔna. Kɛlɛgje nicigi dook eegin riiriny ɲaatunonɲ. Ma ɛti ci uum kodoolwa cigeec, een rak niini riiriny zɛɛ ma yooman. Mā adoma ɛti kodoolwa ci kaal nicoko, abon oony niini ruumanɛ cigin o, ma een rak niini riiriny zɛɛ ma yooman.

²⁹ “Ma zin kelegjeene o ababat keɛntine: kɛlɛg ceen riiriny ɲaatunonɲ ceegi: kotobolot, ki mudeec, ki loboreɛt keɛnti dook, ³⁰ ki kɛɛpɔl, ki baza, ki nyamunkuk, ki apunyadeɲ kibeɛn agɔi. ³¹ Kaala ci ababat keɛntine noko dook, eegin niigi riiriny ɲaatunonɲ. Mā uum ɛti nɔɔɔɔ ɲaati adaakni, een rak niini riiriny zɛɛ ma yooman. ³² Mā adaai codoi ɲaatineɲ ma iinak gi ci iinak, mayo nuun een gi ci alinɲinɲ ɔl, izi gi nici riiriny. Mā een gi ci agɔɔnnyai kɛɛta, karabɔɲ een ruuma, karabɔɲ een ruceenta, karabɔɲ een ɖaɲka, abon ajukoonek maam kɔɔye kizi riiriny rak nɔkɔ zɛɛ ma yooman, enice itiliza ni bodo niini ɲuume onan. ³³ Mā iinak gi nici iju ceen tɔdɔwaac, kaal ci anyak iju kɛɛɲa o dook iziti riiriny, ma abon alibe iju nici. ³⁴ Mā anyak dayiin ci abon ɲaati waan adaku, ma aɖuutonek maama ci ɛɛl ije nico o, iziti dayiin nicigi riiriny. Ma buk maama ci ɛɛl ije nico ka waan owodit o, iziti buk riiriny ɲaati awudu. ³⁵ Olla mā iinak kodool ci kaal nicoko gi ci iinak, izi gi nici riiriny. Mā een vurun, karabɔɲ een iju, abon alibe. Kaala nicigi dook iziti riiriny, ma abon aanyeku kiziti riiriny nɔkɔ. ³⁶ Maje valaceɛci, karabɔɲ een look ci anyak maam, mā iinak kodool ci kaal nicoko, alaɲ een riiriny, bar olla ɛti ci uum kodool ci kaal nicoko o izi niini riiriny. ³⁷ Mā iinak kodool ci kaal nicoko ɖoowo ci ka kodokte, alaɲ ɖoowo nici eegin riiriny. ³⁸ Bar mā acoki ɖoowo nici maami ma iinak kodool ci kaal nicoko, iziti niigi riiriny ɲaatunonɲ.

³⁹ “Mā adaai kelegiti ci abon ɲaati adaku, ma anyak eet ci uum, een rak niini riiriny ɲuume onan nɔkɔ zɛɛ ma yooman. ⁴⁰ Ma ɛti ci adak kelegit nico, abon oony niini ruumanɛ cigin o, ma een rak niini riiriny nɔkɔ zɛɛ ma yooman. Ma ɛti ci adoma kodool ci gi

Zoosok ci akati moorizok o atiyen eele

⁹“Mā anyak ɛti mɔɔriz o aɔrkɔcni eleeti ma aanyek ɔl kiziti riiriny ɲuume onan aneet Maanyi, abon anyayaak niini alaan o ceez onan, ¹⁰ka kiiya katanɔamek alaani o ceez onan nɔɔnɔ. Mā anyak ɛti nici ɲinti adoz alya, ma ookci ɲiniti kizi vɔɔr, ma araabji imana ci ɲinti aɔrkɔc o kizi vɔɔrɛ, ma anyak viten ci aɔrkɔc ɲaati adoz o, ¹¹nici mɔɔriz ci amena abil alya, ma abon aduwaak alaani o ceez

onan ɔl gi o iizɔi ɛeti nici riiriny enico ɛle, calaŋ buk bodo aanyek ɲɔɲɔ kaavu doon, eeci agawe ɛeti nici izi niini riiriny laadun.

^{12–13} “Mā icin alaani o ceez onan eet nico olonye ɛle dook, akanaai ɔɔwa zɛɛ been ɔɔɔ, abon aduwaak niini ɔl gi o itilizaai ɛeti nici. ¹⁴ Bar mā ayselzaai bodo vitena ci adoz alye cin o, ŋaan een niini riiriny. ¹⁵ Mazi acin alaani o ceez onan ŋaan anyak viten ci adoz alye, abon aduwaak niini ɔl gi o ŋaan kitilizaai ɛeti nici, eeci vitena ci adoz o, mɔɔriz o aanyek ɔl kiziti riiriny ŋuume onan aneet Maanyi. ¹⁶ Mā uduulyai vitena ci adoz o kiziti vɔɔɛ, abon ako niini alaane o ceez onan, ¹⁷ ka kook kataŋaamek alaani o ceez onan ɲɔɲɔ. Mā utuuye kaal ci adoz o kiziti vɔɔɛ, abon aduwaak alaani o ceez onan ɔl gi o itilizaai ɲɔɲɔ ɛle onine.

¹⁸ “Mā anyak ɛeti zeezejoc alye makacin uduulyai, ¹⁹ ma ayselzaai ŋaati baal zeezejoco noko gi ci aŋɔrkɔc ma vɔɔɛ karabɔŋ rege kizi vɔɔɛ, abon ako ayeelek niini ɛle alaan o ceez onan. ²⁰ Abon zin acin alaani ci ceez onan ɲɔɲɔ. Mā ayselzaai gi nici ma aŋiŋiŋna idiŋa eecitɔ ma araab im kiziti vɔɔɛ, abon aduwaak niini ɔl gi o iizɔi ɛeti nici riiriny, eeci anyak niini mɔɔriz o aanyek ɔl kiziti riiriny ŋuume onan aneet Maanyi, ci aduŋna ŋaabaal zeezejoco e. ²¹ Bar mā aŋaamnek alaani ci ceez onan ɲɔɲɔ ma ajowa alaŋ imana ci alyo o araabji kiziti vɔɔɛ, ma alaŋ gi ci aŋɔrkɔc o aŋiŋiŋna idiŋa eecitɔ, aanyek niini ɲɔɲɔ kaavu doon rak iinya toorgerem. ²² Mā azaci gi ci aŋɔrkɔc o, abon aduwaak alaani ci ceez onan ɔl gi o iizɔi ɛeti nici riiriny, eeci anyak niini mɔɔriz o aanyek ɔl kiziti riiriny ŋuume onan aneet Maanyi. ²³ Bar mā alaŋ azaci gi ci aŋɔrkɔc o, olla koca nici morootan ci ŋinbaal zeezejoco e, abon zin aduwaak alaani ci ceez onan ɔl gi o itilizaai ɛeti nici.

²⁴ “Mā avaad eet goo ma ayselzaai gi ci rege kizi vɔɔɛ, karabɔŋ vɔɔɛ, ci aŋɔrkɔcna ŋaati ona avaadi noko, ²⁵ abon aŋaamnek rak alaani o ceez onan gi ci aŋɔrkɔc noko. Mā araabji imana kiziti vɔɔɛ ŋaati ona abilni gi nici o, ma acin aŋiŋiŋna idiŋa eecitɔ, nicini mɔɔriz o aanyek ɔl kiziti riiriny ŋuume onan aneet Maanyi, ci aduŋna ŋaati ona avaad goo o. Abon zin aduwaak alaani o ceez onan ɔl gi o iizɔi ɛeti nici riiriny, eeci anyak niini mɔɔriz o aanyek ɔl kiziti riiriny ŋuume onan aneet Maanyi. ²⁶ Bar mā aŋaamnek alaani o ceez onan ɲɔɲɔ ma ajowa alaŋ imana ci alyo o araabji kiziti vɔɔɛ, ma alaŋ gi ci aŋɔrkɔc o aŋiŋiŋna idiŋa eecitɔ, ma izi ŋiniti vaavac, aanyek

alaani o ceez onan nɔɔɔ kaavu doon rak iinya toorgerem. ²⁷ Ma iitene ceen toorgerem o, aku aɲaamnek bodo alaani o ceez onan nɔɔɔ. Mā azaci gi ci aɲɔrkɔc o, aduwaak niini ɔl gi o iizɔi ɛeti nici riiriny, eeci anyak niini mɔɔriz o aanyek ɔl kiziti riiriny ɲuume onan aneet Maanyi. ²⁸ Mā alaɲaan gi ci aɲɔrkɔc o azaci ma uduulyai, ma olla izi morootan doon ɲaati baal avaadi o, abon aduwaak alaani o ceez onan ɔl gi o itilizaai ɛeti nici.

²⁹ “Mā anyak ɛeti, karabɔɲ een ɲaa gi ci aɲɔrkɔc ɔɔwa, karabɔɲ een nyamureta, ³⁰ abon aɲaamnek alaani o ceez onan gi nico. Mā ayelzaai gi nici ma aɲɪɲɪɲna idiɲa eecitɔ ma araab im ɲina kiziti maane ma adooci imana, abon aduwaak alaani o ceez onan ɔl gi o iizɔi ɛeti nici riiriny, eeci anyak kamiililɔt ɔɔwa, karabɔɲ een nyamureta, ma nici mɔɔriz o aanyek ɔl kiziti riiriny ɲuume onan aneet Maanyi. ³¹ Bar mā aɲaamnek alaani o ceez onan gi ci aɲɔrkɔc noko, ma acin alaɲ aɲɪɲɪɲna idiɲa eecitɔ ma alaɲ imana koleɛte, abon aanyek alaani o ceez onan eet nico kaavu doon rak iinya toorgerem. ³² Ma iitene ceen toorgerem o, aku aɲaamnek bodo alaani o ceez onan gi ci aɲɔrkɔc o. Mā alaɲ azaci gi nici, ma alaɲ imana maane ma alaɲ aɲɪɲɪɲna idiɲa eecitɔ, ³³ abon koca akooca ɛeti nici im, ma oonɲ ɲinti aɲɔrkɔc o doon, ma aanyek alaani o ceez onan nɔɔɔ kaavu doon bodo iinya toorgerem. ³⁴ Ma iitene ceen toorgerem o, aku aɲaamnek bodo alaani o ceez onan gi ci aɲɔrkɔc o. Mā alaɲaan azaci gi nici, ma buk alaɲaan aɲɪɲɪɲna idiɲa eecitɔ, aduwaak niini ɔl gi o alaɲaan ɛene ɛeti nici riiriny, ma abon oony niini ruumanɛ ogin, ka kitiliza niini bodo. ³⁵ Bar mā azaci gi ci aɲɔrkɔc noko vurute ci uduyaake nɔɔɔ gi o itilizaai, ³⁶ abon aɲaamnek alaani o ceez onan nɔɔɔ. Mā azaci gi ci aɲɔrkɔc o, alaɲ buk bodo arɔɔɲ niini kicin im raabinet, aduwaak niini ɔl gi o iizɔi ɛeti nici riiriny labak. ³⁷ Mā acin alaani o ceez onan nɔɔɔ uduunta imana ci koleek, ma alaɲaan azaci gi ci aɲɔrkɔc o ma uduulyai, itiliza koca niini ma abon aduwaak alaani o ceez onan ɔl gi ci itilizaai ɛeti nici o.

³⁸ “Mā anyak ɛeti, karabɔɲ een ɲaa vɔɔrtane alya, ³⁹ ma aɲaamnek alaani o ceez onan vɔɔrtane nicoko ma ajowa alaɲ vɔɔre ɔɔɔt, nici gi ci labak, alaɲ zin ɛeti nici een riiriny.

⁴⁰ “Mā idicaai eet imana ɔɔwa kizi malat ɔɔ, ɛeti nici alaɲ een riiriny. ⁴¹ Mā buk idicaai eet imana ɔɔ libire ci ɲuumo o kizi malat, alaɲ ɛeti nici een riiriny. ⁴² Bar mā aduɲna zeezejoc ci anyak ɲinti

rege kizi vɔɔr ɔ ɲaati malati o, nici mɔɔriz o aanyek ɔl kiziti riiriny ɲuume onan aneet Maanyi ci aduɲna ɔɔwa. ⁴³ Abon zin aɲaamnek alaani o ceez onan nɔɔɔ. Mā otoowe zeezejoc ci abil ɔɔwa noko kizi rege voortina kiyo o mɔɔriz o gɔɔn aanyek ɔl kiziti riiriny ɲuume onan aneet Maanyi o, ⁴⁴ amɔɔr ɛti nici ma een niini riiriny. Abon aduwaak alaani o ceez onan ɔl gi o iizɔi ɛti nici riiriny, eeci anyak niini zeezejoc ɔɔwa.

⁴⁵ “Ma ɛti ci amɔɔr mɔɔriz ci abil nɔɔɔ o, abon aborceek ruumanɛ ci zɔɔɔrik, ma alaɲ avilan ɔɔ, ma abuɲ otog ma agerɛny azi nɛ, ‘Keen riiriny! Keen riiriny!’ ⁴⁶ Ma ɲinti ɲaan amɔɔrni niini mɔɔriz nico o, aavi rak kizi riiriny nɔɔɔ, ma abon abaak niini doon ɲino alyo bawuuca.

Zoozok ci akati nyonaac ruumanɛn

^{47–48} “Mā agam nyonaaci o gɔɔn aanyek kaal kiziti riiriny ɲuume onan aneet Maanyi ruum ci aloolai imane ci azeeto, karabɔɲ een ruum ci aloolai boɔɲe o abon, karabɔɲ een ruceen, karabɔɲ een gi ci agɔɔɔnyai rucɛnɛ, ⁴⁹ mazi agamuun nyonaaci nici gi nico ɲinti agam o kizi merik, karabɔɲ colak, nicini nyonaac ci ger. Abon zin anyayaak gi nici alaan o ceez onan ka kiiya kicin, ⁵⁰ ka kataɲaamek niini nɔɔɔ ma aanyek rak kaavu doon iinya toorgerɛm. ⁵¹ Ma iitene ceen toorgerɛm o, aku aɲaamnek niini nɔɔɔ bodo. Mā azaci nyonaaci giye nico, izi gi nici riiriny ɲuume onan aneet Maanyi, eeci nyonaaci nici nyonaac ci ger ɔɔɔɔ. ⁵² Abon zin atooz niini gi nico goya, eeci nyonaaci nici nyonaac ci ger ɔɔɔɔ.

⁵³ “Bar mā acin alaani o ceez onan alaɲ nyonaaci azaci giye nico, ⁵⁴ abon aduwaak niini ɔl kotoonyit gi nico zɛɛ aanyek ni rak kibil doon iinya toorgerɛm bodo. ⁵⁵ Enico, mā acin alaani o ceez onan alaɲ nyonaaci nici oonyai ma abil nɔɔɔ, mayo nuun alaɲ azaci, izi gi nici riiriny. Mayo nuun olla ayezaai nyonaaci gi nico libire codoi, abon atoozi gi nici goya.

⁵⁶ “Bar mazi acin alaani o ceez onan otoonyai nyonaaci maje bayeen ɲaan abil nɔɔɔ, abon atɛɛdak ɲinti baal anyak nyonaac o tuu. ⁵⁷ Mā etɛɛdak ɲinti baal anyak nyonaac o tuu ma bodo ayezaai nyonaaci gi nico libire omaan, abon atoozi gi nici goya. ⁵⁸ Mayo nuun otoonyai nyonaaci nici ma alaɲaan ayezaai giye nico, abon oonyi bodo gi nici ka kitiliza.”

⁵⁹ Nicigi zin lootinok ci ayselza gɔɔl ci agawiin nyonaaci ci agam ruum ci aloolai imane ci azeeto, karabɔŋ een ruum ci aloolai boonje o abon, karabɔŋ een gi ci agɔɔnnyai rucene ŋaati iizɔi riiriny, karabɔŋ alaŋ een riiriny neen.

Gɔɔl ci ka kitilizaai bodo ɔl o amɔɔr moorizok o atiyen eleeti

14 Ma aneek Maanyi Musɛs ne, ²“Lootinok ci eet ci uruguun mɔɔrize o atiyen eleeti aanyek ɔl kiziti riiriny ŋuume onan aneet Maanyi ceegi. Mā da amɔɔr ɛti ma uruguun mɔɔriza, abon anyayaak niini alaan o ceez onan, ³ka kook kataŋaamek alaani o ceez onan nɔɔɔŋ ŋino alyo bawuuca. Mā orog niini mɔɔriza, ⁴abon aricaneek alaani o ceez onan ɔl kanyakta kibaali ceen ram calaŋ een riiriny ŋuume onan rogetɛt, ki areema ci keen o kazi sidar, ki boonjitot o meri kizi gidan, kibeem otoon ci laitoto ka kotoonyi niini nɔɔɔŋ kitiliza. ⁵Abon aricaneek alaani o ceez onan ɔl keteedit kibaali nicoko codoi ŋaati ataadeke iju ci anyak maam ci ŋaan agɔɔcai jɔr liile ci arik ka kuɖuutozek biyeeta iju. ⁶Ooyi ni niini kibaalic ci ŋaan arogi o, ki areema oke, ki boonjitot o meri kizi gidan, kibeem otoon o laitoto e, ma ako acoonek biyee o kibaalic o ateɛd ɔl acaano ki maam ija e. ⁷Aparaneek ni biyee nicoko eet ci ona ka kotoonye o laak toorgerem ma aduwaak niini ɔl aneek ne, ‘Itiliza ɛti nici ŋuume o Maanyi.’ Uduuni ni niini kibaalic nico bitaala ŋao alyo ma ako oonja rogetɛt kukul kook tuwa ŋinaante.

⁸“Abon zin ɛti ci otoonye kitiliza o oony ruumanɛ ogin, ma akooc ɔɔ ma araani, ka ni kitiliza niini bodo. Iiyak ni niini enico ŋino alyo eecito labak. Mazi iya, abon rak abaak niini keema onin eci bitaalu iinya toorgerem. ⁹Ma iitene ceen toorgerem o, abon akooc niini ɔɔ, ki zɛɛr, ki ŋilolome, kibeem im o ɛel ɛle vitenaane ogɛen dook. Abon oony niini ruumanɛ ogin ma araani, ka zin kitiliza.

¹⁰“Ma iitene ceen turge o, abon anyaa niini mirkici ram ci ŋaan milinyik, ki nyɔɔn ceen azeet ŋai miliny ŋaan anyak irkit codoi, ci akom kabiceenen eleetine, ki labi o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, abon zin tila nici een kiilowet wec ci aŋoonyi maale ci kinjirooco, ma aromnyaai kibeem kooz codoi ci maal ci kinjirooco.

¹¹Anyaa ni alaani o ceez onan baal aduwaak ɔl gi o itilizaai ɛti nici e eet nico, ki taabinet cin o ŋuume onan aneet Maanyi keema o ruumonto aliile tatooga.

¹² “Anyaa ni alaani o ceez onan mirkic codoi, ma aku aanyek kizi taabinet ceen ḡabolo ci oṇeecu kibeena maal wee, ma aku adoṇeekan kizi taalen caan aneet Maanyi. ¹³ Ɖɔɔɔɔɔɔ ni niini mirkic ḡao aliile ḡɔɔɔ atonḡiin taabinet o oṇeecu, ki taabinet o avaadi lai, zin kiyo ḡɔɔɔ aanyonek alaan o ceez onan vitena oḡeen todoyoite o taabinet o oṇeecu o, aanyonek buk nɔɔɔɔ taabinte ceen ḡabolo ci oṇeecu o, vitena oḡeen, eeci taabinet nici aliile ɔɔɔɔ. ¹⁴ Odoma ni alaani o ceez onan biyee ci taabinet ceen ḡabolo ci oṇeecu noko oogi, ma aṇɔnyeeke eet ci ka kotoonye kitiliza o loboootot ci itat ci azzo o, ki komolit ci aziit ci azzo o, kibeena buk komolit ci zooc ci azzo o. ¹⁵ Enico, adoma alaani o ceez onan maal ḡinoma, ma aḡuutek aziit cin kaṇeeto o keeṇ, ¹⁶ ka kocoonek aziit ceen alaac azzo o maal ci abil aziit keeṇa o, ma aparana maal aziite ceen alaac o ḡuume onan aneet Maanyi laak toorgerem. ¹⁷ Ma aṇɔnyeeke alaani o ceez onan maal ci anyiigjai aziit keeṇa o eet nico loboootot ci itat ci azzo o, ki komolit ci aziit ci azzo o, kibeena komolit ci zooc ci azzo o, viten ona aṇonyeek biyee o taabinet ween ḡabolo o oṇeecu e ka kotoonye kitiliza. ¹⁸ Ma aṇɔnyeeke niini maal ci anyiigjai aziite cin o eet nico ɔɔ ka kacar nɔɔɔɔ ḡuume onan aneet Maanyi.

¹⁹ “Ɖɔɔɔɔɔɔ ni alaani o ceez onan todoyoi nico kizi taabinet ci oṇeecu, ma acar eet ci ka kotoonye kitiliza riirinye ogin e. Ɖɔɔɔɔɔɔ ni bodo alaani o ceez onan todoyoi ona ḡaan abil e, kizi taabinet ci avaadi lai, ²⁰ ma ataabjan niini aneet Maanyi loidoṇe o avaadine taabinet ḡaati aromeeki labi o taabinto ḡɔɔɔ uurtane tila o vɔɔɔ abon o, acaruum ni niini nɔɔɔɔ kitiliza.

²¹ “Bar mā amaata niini ma alaṇ anim kanyaa kaal nicoko, abon anyaa mirkic ci miliny codoi kizi taabinet ceen ḡabolo ci oṇeecu, ka kizi taalen ci adoṇoonekan aneet Maanyi ḡuume onan, ka kacar nɔɔɔɔ, ḡaati aromeeki labi o taabinto uurtane tila o vɔɔɔ abon, abon zin tila nici een kiilo codoi ci aṇoonyi maale ci kiṇirooco, ki kooz codoi ci maal ci kiṇirooco, ²² ki yeela ram karabɔṇ een gelegele ram ci aboke ḡaati anyaan, ka codoi kizi taabinet ci oṇeecu, maje codoi ka kizi taabinet ci avaadi lai.

²³ “Abon anyaa niini kaal nicoko alaan o ceez onan keema o ruumonto aliile tatooga ḡuume onan aneet Maanyi iitene ween turge, ka kotoonyɔi niini kitiliza. ²⁴ Anyaa ni alaani o ceez onan mirkic nico kizi taabinet ceen ḡabolo ci oṇeecu aroma ki maal wee,

ma aku adoŋeeke aneet kizi taalen caan aneet Maanyi. ²⁵ Ma atɔɔŋ mirkic ceen taabinet ceen ŋabolo ci ŋeecu o, ma adoma biyee oogɪ ma aŋɔnyeeke eet ci ka kotoonye kitiliza o loboootot ci itat ci azzo o, ki komolit ci aziit ci azzo o, kibeem buk komolit ci zooc ci azzo o. ²⁶ Enico, adoma alaani o ceez onan maal ŋinoma, ma aɗutek aziit cin kaŋeeto o kɛɛŋ, ²⁷ ka kocoonek aziit ceen alaac azzo o maal ci abil aziit kɛɛŋa o ma aparani maal aziite ceen alaac o ŋuume onan aneet Maanyi laak toorgerem. ²⁸ Ōŋonyeek ni alaani o ceez onan maal ci anyiigjai aziit kɛɛŋa o eet ci ka kotoonye kitiliza o loboootot ci itat ci azzo o, ki komolit ci aziit ci azzo o, kibeem buk komolit ci zooc ci azzo o, viten ona rak aŋonyeek biyee o taabinet ween ŋabolo o ŋeecu e. ²⁹ Ma aŋɔnyeeke niini maal ci anyiigjai aziite cin o eet nico ɔɔ, ka kacar nɔɔɔ ŋuume onan aneet Maanyi. ³⁰ Ɔtɔɔŋ ni niini yɛɛla, karabɔŋ een gelegele ona aboke ŋaati anyaan ɛti nici e, ³¹ ka codoi kizi taabinet ci ŋeecu, maje codoi ka kizi taabinet ci avaadi lai, aroma ki labi o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon e. Goole nico, acaruum alaani o ceez onan eet ci ona ka kotoonye kitiliza ŋuume onan aneet Maanyi o.”

³² Nicigi zin lootinok ci eet ci amɔɔr mɔɔriz o atiyani ɛɛ aanyek ɔɔ kiziti riiriny, ma alaŋ anim kanyaa kaal o aduwa lootinowa eete ci ka kotoonye kitiliza ŋuume o Maanyi nɛɛn.

Nyonaac ci abil ceezine

³³ Ma aneek Maanyi Musɛs ki Aaron nɛ, ³⁴ “Mā ɔɔt uruumtu looc ci kazi Kanan ka kook kaanyun kizi looc cunoon neke, mazi kaarekun nyonaac ci ger ceezi looce nice, ³⁵ abon ɛti ci anyak ceez cine nyonaac o, ako aduwaak alaan o ceez onan aneek nɛ, ‘Anyak gi ci kacin kizik nyonaac ceeze caan e.’ ³⁶ Ka kiricaneek alaani o ceez onan nɔɔɔ kaara kaal dook ceeza iŋaan kook alaani o ceez onan ceeza, ka kook kicin nyonaac, gerze ŋaan aanyek nyonaaci kaal ci ɛɛl ceeza o kiziti riiriny ŋuume onan. Enico, ako alaani o ceez onan ceeza ma ako aŋaamnek ceez. ³⁷ Ma aŋaamnek nyonaac ceez azanɛɛn. Mā amoozar azane kizi colaye, karabɔŋ meriye, ma aŋaba azane eecitɔ, ³⁸ abon aduun ma anyoog ceez kaavu iinya toorgerem. ³⁹ Ma iitene ceen toorgerem o, abada bodo alaani ci ceez caan noko ka kiiya kicin ceez. Mā adaala nyonaaci azane, ⁴⁰ abon aricaneek niini ɔɔ gi ci abon ɔɔɔɔɔɔɔ biyɛɛn ci ŋinti anyak nyonaac o, ma avo

ajukoonek ɲinti riirinyu tuwa kutuur bawuuca. ⁴¹ Abon zin atekezyai tɔɔwa dook ci baal agiirene ceez eecitɔ o, ma avɔ ajukoonek ɲinti riirinyu tuwa kutuur bawuuca, ⁴² ka zin kanyakta niigi biyeen ci arigzeek viten ci ona ɔɔɔɔyan biyeen o zee anyaakta ni tɔɔɔ ci colai ka kigiirti ceez bodo.

⁴³ “Mā ɔɔɔɔyai biyeen ci ɲinbaal anyak nyonaac e, ma etekeze ceez dook ma igiire, mazi bodo ayelzaai nyonaaci ceeza, ⁴⁴ abon akɔ acin alaani o ceez onan nyonaac nico. Mā adaala nyonaaci nici ceez, nicini nyonaac ci ger ɔɔɔɔ, izi koca ceez nici riiriny. ⁴⁵ Abon zin ooyoki ceez nici dook, maje biyeen cigine o, ki keen, ki tɔɔɔ, avɔ ajukoonek ɲinti riirinyu tuwa kutuur bawuuca.

⁴⁶ “Mā anyak eet ci akɔl ceez o unyuguun alaani o ceez onan e, ma akɔ eecitɔ, een rak niini riiriny zee ma yooman. ⁴⁷ Mā anyak eet ci ɔɔɔ karabɔɔ adake ceeze nico, abon oony niini ruumanɛ cigin o.

⁴⁸ “Mazi aɲaamnek alaani o ceez onan ceez ma acin ɔkɔma nyonaac vurute baal igiirɔi bodo e, abon aduwaak niini ɔl gi o itilizaai ceez nici, eeci ɔkɔma nyonaac. ⁴⁹ Mazi ka kotoonye ceez, abon akɔyi niini kibaali ram, ki areema o keen o kazi sidar, ki boonɲitot o meri kizi gidanɲ, kibeen otoon ci laitoto, ⁵⁰ ka zin ketɛɛd kibaali nicoko codoi ɲaati ataadeke iju ci anyak maam ci ɲaan agɔɔcai jɔr liile ci arik, ka kuɖuutozek biyeeta iju. ⁵¹ Ooyi ni niini areema oke, ki otoon o laitoto e, ki boonɲitot o meri kizi gidanɲ, kibeen kibaalic o arogi e, ma akɔ acoonek biyee o kibaalic ona atɛɛd ɛɛl maame o agɔɔcai jɔr liile o arik e, ma aparaneek ceez laak toorgerɛm. ⁵² Otoony ni niini ceez biyeete o kibaalico e, ki maame o ɲaan agɔɔcai jɔr e, ki kibaalice o arogi e, ki areemaye o keen o kazi sidar e, ki otoone o laitoto e, kibeen boonɲitote o meri kizi gidanɲ e. ⁵³ Ook ni otoɲa niini kibaalic kukul korog kutuur bawuuca. Goole nico, acarun niini ceez nico kitiliza.”

⁵⁴ Nicigi zin lootinok ci akati eet ci amɔɔr mɔɔriz o atiyɛn ɛɛl aanyek ɔl kiziti riiriny ɲuume o Maanyi, ki kamiililot, ⁵⁵ ki nyonaac ci agam ruum, karabɔɔ een ceez, ⁵⁶ ki ɛɛl ci adoz, ki mɔɔriz ci atiyɛn ɛɛl, kibeen zeezejoc nɛɛn, ⁵⁷ ka keyeliza gɔɔl ci ɛɛnɛ gi riiriny, kibeen calanɲ ɛɛnɛ riiriny ɲuume o Maanyi.

Nicigi zin lootinok ci akati nyonaac o agam kaal, kibeen ɔl o amɔɔr mɔɔriz o atiyɛn eleeti nɛɛn.

15 Ma aneek Maanyi Musen ki Aaron ne, ²“Uduktaak Israyil eneechtek ne, mā anyak eet ci amoor boongka, moorizi cine o een riiriny nuume onan aneet Maanyi. ³Mayo nuun naan amena arik, karabon itiivane, naan aanyek moorizi niki nokoko kizi riiriny noko.

⁷“Olla eeti ci uum eet ci amoor boonka noko, abon oony ruumane cigin o ma araani, ma een rak niini riiriny zee ma yooman.

⁹“Olla gi ci aveteek æti ci amoor noko kelegit ci gɔɔn atɔd bawuc ma aavei ŋaati atɔdi, izi gi nici riiriny. ¹⁰ Olla æti ci uum gi ci tɛ aavei æti ci amoor noko, een rak niini riiriny zɛɛ ma yooman. Mā adoma æti gi ci tɛ aavei æti ci amoor noko, abon oony niini ruumane cigin o ma araani, ma een rak niini riiriny zɛɛ ma yooman.

¹²“Mã uum ɛti ci amɔɔr noko iju, abon alibe iju nici. Mã een kodooc ci agɔɔnniyai kɛɛni, abon oonyi maami.

¹⁶ “Mā anyak eet ci awunoozi baalin keɛɲa bar kizik oogin
ki ɲaa, makacin itireek eɛ, abon araani, ma een rak niini riiriny zee

ma yooman. ¹⁷ Mā anyak ruum karabɔŋ een ruceen ci aɲonyoonek maama ci tiryɔ o, abon oonyi, ma een rak niini riiriny zɛɛ ma yooman. ¹⁸ Mā oogin ɛeti ki ɲaa zɛɛ mazi oodotiz, abon niigi dook ramaantiya araani, ma eegin rak niigi riiriny zɛɛ ma yooman.

¹⁹ “Mā amalke ɲaa, abon adica iinya toorgerem ci ɛene rak riiriny ɲuume o Maanyi. Mā anyak eet ci uum nɔɔnɔ, een rak ɛeti nici riiriny zɛɛ ma yooman.

²⁰ “Kaala ci ɔɲɛi niini iinyaye ci amalkiin o dook iziti riiriny. Mā anyak olla gi ci aavei niini, izi buk gi nici riiriny. ²¹ Ma ɛeti ci uum keerca ci ɲaa nico o, abon oony ruumanɛ cigin o ma araani, izi ni rak niini riiriny zɛɛ ma yooman. ²² Ma ɛeti ci uum gi ci aavei ɲaa nici o, abon oony ruumanɛ cigin o ma araani, izi ni rak niini riiriny zɛɛ ma yooman. ²³ Mā uum ɛeti keerca ci ɲaa nico, karabɔŋ een gi ci olla tɛ aavei niini, een rak ɛeti nici riiriny zɛɛ ma yooman.

²⁴ “Mā anyak eet ci oogin ki nɔɔnɔ ma aɲonyoonek maama cigine o eet nico, een rak ɛeti nici riiriny iinya toorgerem, ma keerca ci ɔɲɛi ɛeti nici o, izi buk riiriny.

²⁵ “Mā amalke ɲaa iinyaye ogeen ci meelik, calaŋ alɛɛma iinya ogin gɔɔn malkiinto, karabɔŋ amalke zɛɛ makacin atayaan iinya ogin laadun malkiinto, een niini riiriny zɛɛ ma adɔɔi ɛɛ, kiyo gɔɔn iinyaye o malkiinto o. ²⁶ Olla keerca ci ɔɲɛi niini o, karabɔŋ een gi ci aavei niini iinyaye nicoko o, izi riiriny, kiyo iinyaye o gɔɔn amalkiin o. ²⁷ Mā uum ɛeti kaal nicoko, izi niini riiriny, ma abon oony ruumanɛ cigin o ma araani, ma een rak niini riiriny zɛɛ ma yooman.

²⁸ “Mazi ɔdɔɔk ɲaa nico ɛɛ, abon areeyi rak bodo iinya toorgerem, ka enice kitiliza. ²⁹ Ma iitene ceen turge o, abon anyaa niini alaan o ceez o Tammɔ yɛɛla ram, karabɔŋ een gelegele ram kɛɛma o ruumonto aliile tatooga. ³⁰ Ka kɔtɔdɔŋ alaani o ceez o Tammɔ kibaali nicoko, ka codoi kizi taabinet ci oɲeeɛu, maje codoi ka kizi taabinet ci avaadi lai. Zin goole nico, acaruum niini nɔɔnɔ Maanyi ɲuuma kitiliza riirinye o malkiin onin baal alaŋ alɛɛma iinya ugeec e.”

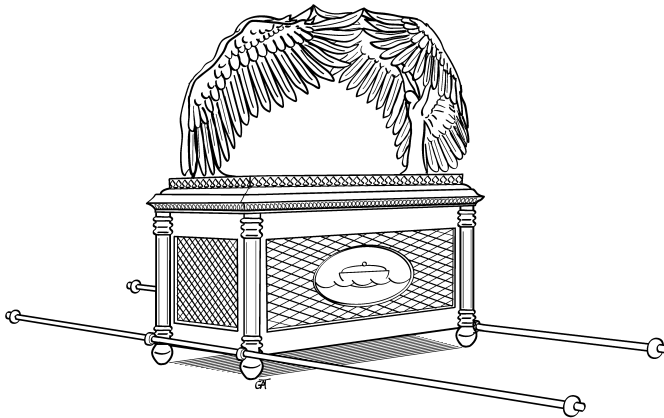
³¹ Ma aneek bodo Maanyi Musɛs ki Aaron nɛ, “Abon adɛwaanu niiga ɔl ci Israyil o kaale ci aanyek nɔɔɔ kiziti riiriny, ka calaŋ adaai giye ci aanyeke kɛɛma onan kabaaye ɲaatinɛŋ kizi riiriny riirinye ugeec.”

³² Nicigi zin lootinok ci eet ci amɔɔr boɔŋka, ki eet ceen riiriny maame o tiryɔ, ³³ ki ŋaa ci amalke, ki eet karabɔŋ een ŋaa ci amɔɔr boɔŋka, kibeen eet ci oogin ki ŋaa ceen riiriny ŋuume o Maanyi neen.

Iiten o Cariinto

16 Ma vurute o adaakti lɔgɔɔz o Aaron eegin ram baal avuunak Maanyi goole o ger e, iya ozoozɔ Maanyi ki Musɛs. ² Ma aku aneek niini Musɛs nɛ, “Duwaak gotonu Aaron calaŋ akuunak ŋino Aliile Ɔɔɔt iitene ci olla aŋera niini, calaŋ akuunak ruum o aŋer kɛema eecitɔ bawuuca, ŋao abilni loidoŋi o terkediiinto, ki gi onin abuŋɛɛn^v, gerze ŋaan adaai, eeci kakuunai gɔɔn tiŋeere naana diizoca ŋinti abilni loidoŋi o terkediiinto kibeen gi cin abuŋɛɛn o tadeena.

³ “Gɔɔl zin ci ka kooyi Aaron ŋao Aliile Ɔɔɔt neen cee: Abon akɔyi niini ariz ci tulur ka kizi taabinet ci oŋeecu, ma akɔyi mirkic ka kizi taabinet ci avaadi lai. ⁴ Abon zin rak araani niini iŋaan koboroceek ɛɛ ruumanɛ ogin alazeetu aliile aloolai boɔŋe o abon: Abon aborceek niini ruum onin kutur barkoonyo, ka kataadozek gɔɔn ci adikir o tadeena, ma acabeek voocu onin een ruum, ma aarek kavuur onin ɔɔ. ⁵ Abon zin adoma niini kɔɔnyi ram Israyila ka kiziti taabinet ci oŋeecu, ki mirkic ci ka kizi taabinet ci avaadi lai.

Loidoŋ o terkediiinto (16:2)

^v 16:2 *Gi onin abuŋɛɛn*: Cɛɔ Luuge 25:17-22.

⁶“Abon anyaakan Aaron ariz cin ataabjan aneet Maanyi, ka kizi taabinet ci oṇeecu ka kacari ele onin, kibeena ɔl o tatoog onin. ⁷Abon anyaa niini kɔɔnyi ceen ram noko ma aku aanyek keelit aneet Maanyi ŋuuma keema o ruumonto aliile tatooga. ⁸Ook ni aarun niini maadico ci ka kejeri kɔɔnyi ceen ram noko, ka kizi codoi caan aneet Maanyi, maje codoi ka kooyi oṇee balala ŋaati Azazel^w. ⁹Anyaa ni niini kɔɔny ci iinak maadico o, ka kizi caan aneet Maanyi, ma aku atɔɔɔŋ ka kizi taabinet ci oṇeecu. ¹⁰Maje kɔɔny ci ona iinak maadico ka kizi todoyoi ci aara oṇee ɔlaa o, abon anyayaakan aneet Maanyi ŋuuma rogeteet, otonta ni niigi nɔɔɔ rogeteet ka kooyi oṇee balala ŋaati Azazel.

¹¹“Abon anyaa Aaron ariz cin ka kizi taabinet ci oṇeecu ka kacari ele onin ki ɔl o tatoog onin, ma aku atɔɔɔŋ ariz nico kizi taabinet ci oṇeecu. ¹²Anyaa ni niini tɔbɔk ma aku aarek zɔlɔmɔ ci alanyit loidoŋe o avaadine taabinet aneet Maanyi ŋuuma, ki kaarkaret o atudtud aŋɔl madiz ci adɔŋca azene dook tɔc, ma anyaa ŋino Aliile Ɔɔɔt. ¹³Ma aku arureek kaarkaret goo o alanyit tɔbɔwa ŋuume onan aneet Maanyi e ŋinaante, ka kadaala bureti ci kaarkaretu o ŋino abilni gi o abuŋeen loidoŋi o terkediinto tadeena, ka calaŋ niini adaai. ¹⁴Ooyi ni biyee ci arizo o ma ako aparaneek ŋino abilni gi o abuŋeen loidoŋi o terkediinto libire ci jeenu o aziite ceen alaac o, ma aparani biyee oogi aziite ceen alaac o laak toorgerem ŋino abilni gi o abuŋeen loidoŋi o terkediinto ŋuuma.

¹⁵“Ma bodo atɔɔɔŋ kɔɔny kizi taabinet ci oṇeec ci ɔl dook, ooyi ni biyee ŋao Aliile Ɔɔɔt, ma ako aparaneek ŋino abilni gi o abuŋeen loidoŋi o terkediinto tadeena, ma aparani ŋino abilni gi o abuŋeen loidoŋi o terkediinto ŋuuma, eona aparani biyee o arizo e. ¹⁶Goole nico, acaruum niini ŋino Aliile Ɔɔɔt, giye o eegine niigi riiriny ŋuume onan, ki oṇeene ci ɔl o Israyil dook. Ma buk ako agɔɔn keema ŋao Aliile nɔkɔ, eeci keema ci ruumonto aliile o, abil nɔɔɔ o eegin riiriny kɔrgeena. ¹⁷Ma ŋinti ŋaan ako acari Aaron ele onin ki ɔl o tatoog onin kibeena kidoŋi o Israyil dook ŋao Aliile Ɔɔɔt zee ma ako aduŋna o, akom eet ci ka kook keemawe ci ruumonto aliile o.

¹⁸“Uduuna ni niini keemawe ci ruumonto aliile o, ma akuunak loidoŋ o avaadine taabinet aneet Maanyi ŋuuma, ka kiiya

^w 16:8 Azazel: Gi ci kazi Azazel o alaŋ juruun agayi.

kacar loidon nico, ka kooyi niini biyee ci arizo o oogi, ki biyee ci koonyo o oogi ma aku anonyeek loidon oto dook. ¹⁹ Ma aparaneek biyee oogi loidon nico aziite ceen alaac o laak toorgerem, ka kotoony kitiliza riirinye o ɔl o Israyil ka kipiiceyan aneet Maanyi.

²⁰ “Mazi oodotiz Aaron ɲao acari ɲino Aliile Ɗɔɔɔ, ki keema ɲino Aliile, ki loidon o avaadine taabinet, anyaa bodo niini kɔɔny ona ɲaan arogi e, ²¹ ma aku ataadek azen cigin o dook ramaantiya kɔɔny nico ɔɔ korog nɔkɔ, ɔɔɔɔra ni niini gerziitin ki oɲɛ o aburnaana ɔl o Israyil aneet Maanyi dook, ma aareke oɲɛ ci ɔl o Israyil dook kɔɔny nico ɔɔ. Otooyek ni niini kɔɔny nico tuu ka kooyi oɲɛ nicoko many ɲaati anyayi eet ci aɲeryai ka kotooyek kɔɔny nico balal. ²² Ooyi ni kɔɔny nici oɲɛ ci ɔl o Israyil dook many ɲaati akɔm ɔl, ɲaati atɔɔyeke ɛti nici kɔɔny nico balal.

²³ “Ook ni Aaron keemawe o ruumonto aliile, ma akɔ aborca ruumane ogin alazeetu ona aborceek ɲaana kook ɲao Aliile Ɗɔɔɔ e, ma akɔ oonnek looc ɲinaante. ²⁴ Ma araani ɲao aliile ma aborceek ruumane ogin gaagai. Uduuna ni iya anyaa todoyoi ceen taabinet ci avaadi lai ci ele onin, ki taabinet ci avaadi lai kizi ci ɔl dook, ka kacar ele onin, kibeena buk ɔl dook. ²⁵ Ma avaad more o taabinet o oɲeeu e loidone o avaadine taabinet.

²⁶ “Maje ɛti ci atooyek kɔɔny tuu o, abon oony ruumane ogin ma araani zee, iyaak ni enico ɲino alyo. ²⁷ Maje ariz ki kɔɔny ona anyaa Aaron biyee ugeec ɲino Aliile Ɗɔɔɔ, ka kacari ele onin kibeena ɔl e, abon avɔ atooz ɔl idi, ki kuwen, kibeena waawɔ ɲino alyo bawuuca. ²⁸ Ma ɛti ci atooz kaal nicoko o, abon oony ruumane ogin ma araani, iyaak ni ɲino alyo.

²⁹ “Lootinet zin ci ka kibil ɲaatonon nɔkɔ been neen nici: Abon goon iitene ween amɔɔ nyeelewe ween toorgerem irkitook dook aburnu dayiin ma uɲɲu ɲiɲɲiɲɲɔɔ, ka akatit culuum oɲeeu ugooc igeet Israyil, kibeena buk oɲeeu ci modeen o gaagai abaak ɲaatonon dook, ³⁰ eeci iitene nico acariinu ka otoonyce oɲeeu ugooc, ka zin itiliza ɲuume onan aneet Maanyi. ³¹ Aanycek kizi iiten cunoon yubzeento kiyo iiteni ween Sabit o, ma abon aburnu dayiin. Nicini lootinet ci ka kibil nɔkɔ been neen. ³² Abon acarye alaani o ceez onan goon aɲeryai ma arɔɔnyai ka kirigiz baatin kizi alaan ci adikir ceeze onan, ɲaati aborceeke ruumane o aliile alazeetu aloolai boone o abon. ³³ Ma acar niini ɲino Aliile Ɗɔɔɔ, ki ceez ɲino

Aliile, ki loidonj o avaadine taabinet, ki alaata o ceez onan, kibeena ol o baayizo dook.

³⁴ “Lootinet zin ci ka kibil ŋaatunonj noko been neen nici. Abon goon agooni cariin ci ka kaaryai onje ci ol ci Israyil dook o, laak codoi tor noko irkita.”

Utuguuwe ni didi ebaal aricaneeke Maanyi Muses e.

Lootinok ci akati biyee

17 Ma aneek Maanyi Muses ne, ² “Duwaak Aaron ki logooz ogin ki ol ci Israyil o dook, gi ci karican naana Maanyi cee: ³ Mā anyak eet ceen Israyilen ci atodonj tarj, karabonj een eez ceen azeet, karabonj een bawoot ŋinti alyo o eecito, karabonj een eci bitaalu kizi todoyoi ⁴ ma alaj anyakaan eeti nici aneet Maanyi taabinet nico keema o ruumonto aliile kaavei naana Maanyi tatooga, abacaa koca eeti nici onjeec giye ci aduuti biyee o, ma zin giye o uduuti niini biyee, abon aaryai eeti nici Israyila ma atoowonek tuu. ⁵ Goole nico, alaj agano ŋaati atondi Israyila todoyook ugeec ŋaaman. Abon anyak niigi todoyook nicoko alaan o ceez onan ŋuume onan aneet Maanyi keema o ruumonto aliile tatooga, ma atodonj kizi taabinet ci ganoonto. ⁶ Ka kaparaneek alaani o ceez onan biyee loidonj onan aneet Maanyi avaadine taabinet keema o ruumonto aliile tatooga, ma avaad more, ka kiiyayan colili aneet Maanyi ka kaanyan katalo. ⁷ Abon zin alaj agoonek niigi todoyook ugeec joowane ween eza goon arican niigi zinzeetine ugeec makacin alajaan iimi nongo zinzeeti ŋaaten aneet Maanyi. Nicini izi lootinet ci ka kibil ŋaatinenj noko zee been buulok ci ŋaan avu e.

⁸ “Eneek zin nongo ne, ‘Mā anyak eet ceen Israyilen, karabonj een modeen ci gaagai abaak ŋaatunonj ci anyaa taabinet ci avaadi lai, karabonj een todoyook oogi, ⁹ ma alaj anyak keema o ruumonto aliile tatoog kiiya kutuguuweyan aneet Maanyi, abon aaryai eeti nici Israyila ma atoowonek tuu.

¹⁰ “Mā anyak eet ceen Israyilen, karabonj een modeen ci gaagai abaak ŋaatunonj ci adak idinj ci ŋaan anyak biyee, kaara koca nongo Israyila ma katooyei tuu, ¹¹ eeci abilna rogeti ci kaal ci arogi o dook biyeete, ma kaanyun igeet biyee ka acarti eleeti loidonje o avaadine taabinet. Acar zin ol biyeeta o, eeci een roget neen. ¹² Zin giye nico, kaneei ol o Israyil ne, “Akom ŋaatunonj eet ci ka kadak idinj

ci ɲaan anyak biyee, karabɔŋ een modeene o gaagai abaak ɲaatunɔŋ ci adak idin ci ɲaan anyak biyee.”

¹³ “Mā anyak eet ceen Israyilen, karabɔŋ een modeen ci gaagai abaak ɲaatunɔŋ ci akɔ ceel ma akɔ aruk kelegit, karabɔŋ een kibaalic o alaŋ een riiriny adak ɔl labak, abon aɗuutek biyee looc ma abun tɔdɔwaai, ¹⁴ eeci abilna rogeti ci gi ci arogi o biyɛɛɛ. Gi ci zin kanɛɛke ɔl o Israyil nɛ, “Má adaku idin ci ɲaan anyak biyee o nɛɛn, eeci abilna rogeti ci gi ci arogi o biyɛɛɛ cigin o. Mā anyak eet ci adak idin ci ɲaan anyak biyee, abon aaryai Israyila ma atoowonek tuu.”

¹⁵ “Mā anyak eet cunooŋ Israyil, karabɔŋ een mirooi ci adak gi ci ajowa adaai doon, karabɔŋ aruk kelegiti omaan, abon oony niini ruumanɛ cigin o ma araani, ma een rak niini riiriny ɲuume onan aneet Maanyi zɛɛ ma yooman. Enice itiliza ni niini bodo. ¹⁶ Bar mā alaŋ oony niini ruumanɛ cigin o ma alaŋ araani, akeebonek oŋɛɛci cine o nɔɔɔɔ.”

Miczɔɔn o aborne

18 Ma aneek bodo Maanyi Muses nɛ, ² “Eneek Israyil nɛ, keen naana Maanyi ween Tammu unooŋ. ³ Má agoonu kaal baal agɔɔɔn ɔl o Masiru ɲaabaal abaaku e. Má buk avɔ agoonu kaal ci agɔɔɔn ɔl ci looc ci Kanan ɲaati kakoyuun igeet neke. Má agoonu kaal ci agɔɔɔn niigi o. ⁴ Nicigi lootinok ogan aneet Maanyi, abon azuunu niiga lootinok cigan o, ma anuyu zoosok cigan o juruun. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unooŋ. ⁵ Uzuuti zoosok ki lootinok cigan o, eeci ɛɛti ci azooni nɔɔɔɔ arogi. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unooŋ.

⁶ “Akɔm eet ci ka katanɲuuzɔ kibeen ateenoi cin. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unooŋ.

⁷ “Má anyaa baatun alyaan giye ci ooginu ki yaatun. Eeci een niini yaatun, má ooginu ki nɔɔɔɔ.

⁸ “Má ooginu ki ɲaa ci baatun, gerze ɲaan anyaa baatun alyaan.

⁹ “Má ooginu ki ɲoonu ci yaatun, karabɔŋ een ɲoonu ci baatun ci aritaai ɔlɔɔ alyaa, karabɔŋ aritaai ɲaaman.

¹⁰ “Má ooginu ki tinaati ɲeerun, karabɔŋ een tinaati beenyun, eeci anyaa koca ɛɛ alyaan giye nico.

¹¹ “Má ooginu ki ɲoonu ci baatun, eeci een niini ɲoonu.

¹² “Má ooginu ki aziitun, eeci een niini ateenoi o aritaai ki baatun biyēē nēen.

¹³ “Má ooginu ki ḡōni yaatun, eeci een niini ateenoi o aritaai ki yaatun biyēē nēen.

¹⁴ “Má anyaa ḡōni baatun alyaan giye ci ooginu ki ḡaa cin, eeci een niini yaatun buk.

¹⁵ “Má ooginu ki ḡaa ci ḡeerun, eeci een niini alawan cun, má ooginu ki nōō.

¹⁶ “Má ooginu ki ḡaa ci gotonoon, eeci anyaa gi nici gotonu alyaan.

¹⁷ “Má ooginu ki ḡaa kibeēn bēenyin buk. Má ooginu ki tinaati ḡeerin, karabōn een tinaati bēenyin, eeci niigi dook dōl cigin doon. Gerze gi nici ḡōt.

¹⁸ “Má aroci ḡōni ḡaa unun kizi ḡaa ci dicōō, gerze ḡaan anyaa gi nici ḡaa cun o alyaan. Má ooginu ki nōō korog ḡaa cune o nōō.

¹⁹ “Má ooginu ki ḡaa ḡaati amalkiin, eeci een niini riiriny.

²⁰ “Má ooginu ki ḡaa ci eet oma, ka calaḡ adeeny ele ḡuume onan aneet Maanyi giye cin.

²¹ “Má aanyi doole codoi doolene ugun kizi todoyoi ci avaadonek jook o kazi Molek, gerze ḡaan adeeny zaar ogan aneet ween Tammu unun giye nico. Kazi nōō naana Maanyi unoō.

²² “Má ooginu ki eet ci maaci kizi ḡaa ki eet, gerze gi nici ḡōt ma kabur naana ḡōt.

²³ “Má aanyi kelegit kizi ḡaa cun, gerze ḡaan adeeny ele ḡuume onan aneet Maanyi giye nico. Abon ḡaa alaḡ aanyek kelegit kizi eet cin. Abac zōz nici ḡōl o laadun.

²⁴ “Má adeenyu zin eleeti kaale nicoko, eeci modēna ci ka kook kōōk naana nōō igeet ḡuuma neke, edēnyce niigi kaale nicoko. ²⁵ Mayo nuun een looc uneen ele edēnye buk, kōōwa zin ol o abaak ḡinaante giye o oḡe ugeec, ma kaanyi katazawaak lōci nōō tuu. ²⁶ Bar zin abon azuunu niiga zoōzok ki lootinok cigan o. Niiga Israyila kibeēn ol ween modēn o gaagai abaak ḡaatunō, má agoonu kaal ci ḡer kabur naana ḡōt noko, ²⁷ eeci kaal nicoko aḡōn ol ci abaak looce ci ḡaan abil igeet ḡōwa neke, makacin edeenyit niigi looc. ²⁸ Mā adeenyu looc nico, azaknaakun buk koca lōci nici igeet tuu, ebaal azaknaake ol ci abaak igeet ḡōwa neke.

²⁹ “Ma ɛti ci agɔɔn kaal ci ger kabur naana ɔɔɔt noko, abon aaryai Israyila ma atoowonek tuu. ³⁰ Uzuuti zin kaal ci karicaneekun noko, má avɔ anuyu kɛeranɛ ci agɔɔn ɔl ci abaak igeet ɔɔwa ɲinaante neke, má adeenyu eleeti kaale nicoko. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unooɲ.”

Lootinok ci aɲɔɔɔɔɔ keenti

19 Ma aneek Maanyi Musɛs nɛ, ² “Eneek kɔɔlɛ ci Israyil o dook nɛ, ipiiceyaɲ eleeti cugooc o dook aneeta doon ɲɔɔɔɔɔkɔ ki ɔl dook ka iliilec, eeci naana Maanyi ween Tammu unooɲ kaliile.

³ “Abon gɔɔn ɛti cee ɲaatunooɲ aɲole baatin ki yaatin, ma abon azuunu iiten onan yubzeento een Sabit ka idiɲɲiantaɲ. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unooɲ.

⁴ “Má avɔ adiɲɲiɲanu joowanɛ oogi been nɛen, karabɔɲ agɔɔnanu joowanɛ ceen ziik. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unooɲ.

⁵ “Mā anyaakaɲ niiga aneet Maanyi todoyoi ceen taabinɛt ci ganoonto, anyaakta goole ci ka kagamaayun naana Maanyi igeet.

⁶ Abon adaki idiɲi nici iitene ci atodoɲnyu todoyoi o, kibeen iitene ci ano gɔɔn o. Mā anyak viten ci anyiigjai zɛɛ been iiten ceen iiyu e, abon vitena nicigi atoozi goya. ⁷ Mā anyak viten ci adak ɔl iitene ceen iiyu o, alaɲ kagama naana Maanyi taabinɛt nico bodo, eeci izi idiɲi nici riiriny ɲuume onan. ⁸ Ma ɛti ci adak idiɲ nico o, akeebonek nɔɔɔɔ ɔɲɛɛci nici, eeci ɛdɛeny niini gi o ipiicozeyan aneet Maanyi. Abon zin ɛti nici aaryai Israyila ma atoowonek tuu.

⁹ “Gɔɔn mā ateedu manɛen ugooc, otoɲit manɛen nyɛɛmit, otoɲit buk labi ci iina ɲao ateedinu e. ¹⁰ Má avɔ anuuku kɛen o manɛen ugooc ona uduucu e, karabɔɲ avɔ aveɛranu iinab ci iina, otoɲteek nicoko ɔl o amaat, kibeen ɔl ween modɛen o gaagai abaak ɲaatunooɲ. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unooɲ.

¹¹ “Má agorziinu.

“Má avoloɲnyu.

“Má alaboonu.

¹² “Má atoonu zaar ogan vɔɔɔɔ, eeci mā agoonu nɔkɔ, adeenyu koca zaar ogan aneeta Tammu unooɲ. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unooɲ.

¹³ “Má agidu ɔl, karabɔɲ aamnyu nɔɔɔɔ.

“Má ajuraaku ɔl o alinlijoonekuŋ guruuc ugeec zɛɛ been ɲeertin ci aku e.

¹⁴ “Má adoomnyu eet ci adiiti iina, karabɔŋ aareku eet ci ruben bɛɛ gɔɔl ka kidiir, bar otoŋoliwaŋ niiga aneet o keen Tammu unoŋ. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unoŋ.

¹⁵ “Má apaku zoozok coŋoolun, má ɛlanu eet eeci amaat, karabɔŋ atiitinyu eet eeci een alaan ci anyak dɔɔyiz, bar abon apaku zoozok ci ɔl ugooc keelit tɔp.

¹⁶ “Má avɔ oobeku ɔl kaal ci voloŋo.

“Má agoonu gi ci anyaak eet oma daayiz. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unoŋ.

¹⁷ “Má amarniinu gonogu zinzeetinɛ. Egerenyceek eet cunoŋ giye ci abac ka calaŋ azɔlaanu oŋeɛ cin o.

¹⁸ “Má acaacinu, karabɔŋ anyayeeku eet oma olee ugooc kaal ci ger zinzeetinɛ, bar ereezit eet oma kiyo areezu eleeti ugooc o. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unoŋ.

¹⁹ “Uzuuti zoozok ogan.

“Má arumnyu keɛg ci aŋɔɔɔwɔ keeŋti kitirtɔ.

“Má aɖuku mana codoi ɖoowene ceen keeŋti ram.

“Má aborceeku ruumanɛ ci agɔɔɔnyai kaale ceen keeŋti ram.

²⁰ “Mā oogin ɛti ki doole ceen gabareen ci agam ɛti omaan ka kiriya, ma ɲaan niini kɔɔgjai gabareenzeta ɲaati aruween kaala, karabɔŋ oogun maanyi online, abon agernyoonek ɛti nici. Bar zin alaŋ ka kurukte niigi dook kadaayitɔ, eeci ɲaan doole kɔɔgjai gabareenzeta. ²¹ Abon anyaakan ɛti nici aneet Maanyi mirkic kɛɛma o ruumonto aliile tatooga kizi taabinet ceen ɲabolo ci oŋeɛcu. ²² Ma mirkice ceen taabinet ceen ɲabolo ci oŋeɛcu noko, acaruum alaani o ceez onan nɔɔɔɔ ɲuume onan aneet Maanyi oŋeene ogin abacaa, makacin otoŋtoozek nɔɔɔɔ oŋɛɛ ogine.

²³ “Tiŋeere mā ɔɔt uruumtu looc ci Kanan neke, mazi aɖowaanu kɛen ci abiir, otoŋit rak irkitook iiyu calaŋ adaku. Aanycek kebere cigeɛc abiirna o kiziti kaal ci aborne een riiriny. Alaŋ agano ɲaati adaku. ²⁴ Ma irkite ceen wec o, ipiicozeyan kebere cigeɛc o dook aneet Maanyi kiziti taabinet ci anaataŋ niiga aneet. ²⁵ Bar zin irkite ceen tuur e, adaktu koca niiga kebere cigeɛc o labak. Goole nico, azace kebere ci adoocanu o. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unoŋ.

²⁶ “Má adaku idiŋ ci ɲaan anyak biyee.

“Má agoonu kaal ci tamarzeetu, karabɔŋ een kaal ci ɲarizeetu.

²⁷ “Má akuucu im cugooc ooti voraanu o, karabɔŋ azeecu zɛɛrit cugooc o ɲaati aluyu ɔl ci adaai.

²⁸ “Má ateedu eleeti giye ci aluyu ɔl ci adaai, otoŋit buk loŋodito ɲaati ateedu. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unooŋ.

²⁹ “Má adeenyu beenyugooc giye ci aanyeku kiziti waanɲyak, ka calaŋ adaala waan looc dook makacin ibit gerziitin looc tɔc.

³⁰ “Abon azuunu iiten onan yubzeento een Sabit ka idiŋdiŋantaŋ, ma abon atiitinyu ceez onan aliile. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unooŋ.

³¹ “Má adeenyu eleeti giye ci avooyu ɲaanbiyetɛ, karabɔŋ een giye ci aliŋitu miniŋ. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unooŋ.

³² “Abon aŋoliinu ɔl o adikir, ma abon anyayeeku nɔɔɔ ɛɛzet, otoŋoliwaŋ buk niiga aneet o keen Tammu unooŋ. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unooŋ.

³³ “Má amumuuzu ɔl ween modeen o gaagai abaak ɲaatunooŋ.

³⁴ Aanycek nɔɔɔ keelit kiyo ɔl ugooc maany o. Ereezit nɔɔɔ kiyo areezu eleeti ugooc o, eeci baale buk niiga alya eeginu mirɔk looce o Masiru. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unooŋ.

³⁵ “Má alabaanu ɔl ɲaati ayabzaaku kaal corcooritin, karabɔŋ een diŋdiŋɔɔn, karabɔŋ een meelitin labaanta. ³⁶ Ayabizit kaal kaale ci agano, kiyo toopiyo o agano ɲaati ayabizu labi o, ki buru ci agano ɲaati ayabizu ɲɔɔren. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unooŋ baal kaɗuŋnaanun igeet Masire e.

³⁷ “Uzuuti zin zoosok ki lootinok cigan o dook, ma abon anuyu nɔɔɔ. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unooŋ.”

Payiin ci oŋeenu

20 Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ² “Eneek Israyil nɛ, olla ɛeti ceen Israyilen, karabɔŋ een modeen o gaagai abaak ɲaatunooŋ ci aanyek doole codoi doolene ogin jook o kazi Molek kizi todoyoi, abon aruwe niini kadaak ɲaati avaci ɔl biyene been ɗim. ³ Kabur koca naana eet nico, ma kaara nɔɔɔ Israyila ma katooyei tuu giye ci aanyeke doole cin Molek o, ma giye o agɔɔni niini gi nico, ɛɛɛny niini ɲinonan aliile, ma buk ɛɛɛny zaar ogan aliile. ⁴ Mā amot ɔl ci ɲinito o kebere ɲaati aanyeke ɛeti nici doole cin o Molek o, ma

alaŋ aruk nɔɔnɔ kadaak, ⁵ kabur koca eet nico kibeem ɔl o kɔɔɔɔ onin, ma kaara nɔɔɔ Israyila ma karomeei buk ɔl o ano nɔɔnɔ avɔ adinɔɔnɔ Molek ma alaŋ iimi nɔɔɔ zinzeeti ŋaatan, ma katooyei nɔɔɔ tuu.

⁶ “Kabur naana eet ci akɔ ŋaanbiyete, karabɔŋ alinɔit minin, ma alaŋ iimi ziniz ŋaatan, mǎ agɔɔn ɛeti nɔɔ, kaara koca nɔɔnɔ Israyila ma katooyei tuu.

⁷ “Ipiiceyaŋ eleeti cugooc o aneeta doon ɔŋɔɔɔkɔ ki ɔl dook ka iliilec, eeci keen naana Maanyi ween Tammu unooŋ. ⁸ Uzuuti zoosok cigan o ma abon anuyu nɔɔɔ. Aneeta Maanyi neen ci kaanyuŋ igeet iliilec ɔŋɔɔɔkɔ kibeem ɔl dook o.

⁹ “Mǎ adɔɔm ɛeti baatin karabɔŋ een yaatin, abon aruwe niini kadaak. Ma zin giye o atɔri niini baatin karabɔŋ een yaatin, amiironek biyeeta cigine o nɔɔnɔ maany.

¹⁰ “Mǎ alemnɔ ɛeti ki ŋaa ci eet oma, abon aruwe ɛeti nici ki ŋaa niigi dook ramaantiya kadaayitɔ.

¹¹ “Mǎ oogin ɛeti ki ŋaa ci baatin, anyaak niini baatin alyaan giye nico. Abon zin aruwe ɛeti nici kibeem ŋaa nico niigi dook ramaantiya kadaayitɔ, ma amiironek biyeeta cigeec o nɔɔɔ maany.

¹² “Mǎ oogin ɛeti ki alawan cin, abon aruwe niigi dook ramaantiya kadaayitɔ. Ma gi ci agɔɔn niigi o ŋiliz, amiironek zin biyeeta cigeec o nɔɔɔ maany.

¹³ “Mǎ oogin ɛeti ki gɔɔn ci maaci kizi ŋaa ki eet, utuguuzɔ niigi dook ramaantiya gi ci ger kabur naana ɔɔɔ. Abon zin aruwe niigi kadaayitɔ, ma amiironek biyeeta cigeec o nɔɔɔ maany.

¹⁴ “Mǎ arɔc ɛeti doole ki yaatin kiziti ŋaai cigin, gerze gi nici ɔɔɔ. Abon atoozi niigi dook iyoontiya goya kadaayitɔ, ka kaaryai gerziitin nici ŋaatunooŋ.

¹⁵ “Mǎ aanyek ɛeti kelegit kizi ŋaa cin, abon aruwe niini kibeem kelegit nico buk kadaayitɔ.

¹⁶ “Mǎ aanyek ŋaa kelegit kizi eet cin, abon aruku ŋaa kibeem kelegit nico buk kadaayitɔ, ma amiironek biyeeta cigeec o nɔɔɔ maany.

¹⁷ “Mǎ arɔc ɛeti ŋɔɔni ci baatin karabɔŋ een ci yaatin, makacin oromte kiziti ŋaa ki eet, gi nici alyaan. Abon aaryai niigi dook ramaantiya Israyila ma atoowonek tuu kicinit ɔl o Israyil dook, ma akeebonek oŋɛeci nici nɔɔnɔ, eeci anyaak ŋɔɔni alyaan.

¹⁸ “Mā oogin ɛti ki ɲaa ci amalke, icinuun niini maam ogin ma aanyek ɲaa eet nico kicin maam ogin malkiinto, abon niigi dook ramaantiya aaryai Israyila ma atoowonek tuu.

¹⁹ “Mā ooginu ki ɲɔɔni yaatun, karabɔŋ een aziitun, gerɛ ɲaan anyaa gi nici eet onin alyaan, mā agoonu nɔkɔ, akeebonekuŋ koca gi nici igeet dook ramaantiya.

²⁰ “Mā oogin ɛti ki ɲaa ci gɔtɔni baatin, anyaa niini gɔtɔni baatin alyaan, ma akeebonek koca ɔɔɔ nici nɔɔɔ ki ɲaa buk ramaantiya, ma adaai niigi dook kɔkɔm doole ci arita.

²¹ “Mā arɔc ɛti ɲaa ci gɔtɔnɔɔn, nici gi ceen riiriny, eeci anyaa niini gɔtɔni alyaan. Ma awɔ koca niigi koliin been nɛn kɔkɔm dɔɔl ci arita.

²² “Uzuuti zoosok cigan o ki lootinok cigan o, ma abon anuyu nɔɔɔ, ka lɔɔci ci kakoyuun ka ɔɔɔ abaakti neke, calaŋ azaknaakuŋ tuu. ²³ Má avɔ anuyu keeranɛ ci ɔl ci kakɔ katooi nɔɔɔ igeet ɔɔwa neke. Eeci waanice agɔɔn niigi kaal ci ger noko dook, makacin kotobora nɔɔɔ. ²⁴ Ma waanice keneeyun nɛ, ‘Arigizu tiŋeere niiga looc cineen o kizi looc cunoon, looc ci appe irana kibeene lɛtɛ.’ Aneeta Maanyi o keen Tammu unoon nɛn o keŋgeraawun igeet ɔɔɔɔ doon modeene dook.

²⁵ “Zin giye nico, abon atakalu keleg o alaŋ eegin riiriny ki keleg ween riiriny, kibeene kibaali ween riiriny ki kibaali o alaŋ eegin riiriny. Má adeenyu eleeti cugooc o giye ci adaku kelegit, karabɔŋ een kibaalic, karabɔŋ een kaal o ababat keentine baal kaara kiziti riiriny ɲaatunon e. ²⁶ Abon zin apiicekaŋ niiga eleeti cugooc o aneeta doon ɔŋɔɔkɔ ki ɔl dook ka iliilec, eeci naana Maanyi kaliile, ma keŋgeraawun igeet modeene dook ka iziti ɔl cigan.

²⁷ “Mā anyak ɲaatunon eet, karabɔŋ een ɲaa ceen ɲari, karabɔŋ een ɲaanbe, abon aruwe kadaak. Avacit nɔɔɔ biyene been dim, ma amiironek biyeeta cigne o nɔɔɔ maany.”

Lootinok ci akati alaati o ceez o Tammu

21 Ma aneek Maanyi Musɛs nɛ, “Eneek lɔɔɔ o Aaron eegin alaati o ceez onan nɛ, alaŋ agano alaani ci ceez onan ɲaati anyaaɛ ɛɛ riiriny ɲuume onan aneet Maanyi olee ci adaai, yo nuun een ateenoi cin, ² dook e coma een eet ceen ateenoi onin aɲɔɔɔ biyeete pad kiyɔ yaatine, karabɔŋ een baatine, karabɔŋ een ɲɛerin,

karabɔŋ een beenyin, karabɔŋ een gɔtɔni, ³karabɔŋ een ŋɔɔni ci ŋaan kɔɔɔɔ ma ŋaan aavi aziite cin giye o ŋaan akɔmni nɔɔɔɔ eet cin, anyaak koca niini ele riiriny daayize cineen labak. ⁴Alaŋ agano alaani ci ceez onan arayiin ɔl ogin ŋaati anyaaake ele riiriny.

⁵“Alaŋ agano alaata ci ceez onan ŋaati akooci ooti, karabɔŋ azɛɛc zɛɛrit, karabɔŋ atɛɛd eleeti ŋaati aluwi. ⁶Abon apiicek niigi eleeti Tammu uneen ka kiliilec, ma alaŋ agano ŋaati adɛɛnyi niigi zaar o Tammu uneen. Eeci gɔɔn anyaak niigi Maanyi taabinet ci avaadi goya kizi dayiin ci Tammu uneen, abon zin apiicek niigi eleeti Tammu ka kiliilec.

⁷“Alaŋ agano ŋaati arɔci niigi ŋaai ceen riiriny eegin waɔɔnyak, karabɔŋ een ŋaai ci aaryai, eeci alaata o ceez onan, ipiicozeyan niigi aneet o keen Tammu uneen. ⁸Aanycek zin niiga Israyila nɔɔɔɔ kiliilec, eeci anyakaan gɔɔn niigi aneet Tammu unoŋ dayiin. Otonole zin nɔɔɔɔ kiziti ɔl ci aliile, eeci naana Maanyi o kaliile kaanyun igeet iliilec ɔɔɔɔkɔtɔ kibeen ɔl dook o.

⁹“Mā abɔɔ tinaati alaan o ceez onan ele kizi waɔɔnyai, abɔɔ niini baatin, abon zin atoozi niini goya kadaak.

¹⁰“Ma alaani o adikir ceeze onan eɔɔyayai gotonogiin ma uvuude nɔɔɔɔ ɔɔ maala ma ɔɔɔɔnyai ka koboroceek ruumanɛ o alazeetu, alaŋ agano ŋaati anyayi ciroc, ma arɛeci ruumanɛ luwaanta. ¹¹Alaŋ agano ŋaati akɔyi niini ŋaati ɔɔɔɔi ɛɛti ci adaai. Alaŋ agano ŋaati anyaaake ele riiriny, yo nuun adaai baatine karabɔŋ een yaatine, ¹²alaŋ agano ŋaati oonkeke niini ceez onan aneet o keen Tammu onin aliile looc, ma akɔ eete ci adaai makacin iziti niini alya kibeen ceez onan riiriny, eeci niini ipiicozeyan aneet giye o uvuudɔi maale o mayuuwento. Kazi nɔɔɔ naana Maanyi unoŋ.

¹³“Abon arɔc niini doole ci ŋai ci ŋaan laadun kojoŋozo ki eet ci maaci. ¹⁴Alaŋ agano ŋaati arɔci ŋaa ci bɔi, karabɔŋ een ŋaa ci aaryai eeta, karabɔŋ een ŋaa ceen riiriny een waɔɔnyai, bar abon arɔc niini doole ci ŋai ci ŋaan laadun kojoŋozo ki eet ci maaci oleɛ ogin ele, ¹⁵ka calaŋ dɔɔlya ci alaan ci ceez caan o, abɔɔke oleɛ ogin Israyil, eeci aneeta Maanyi nɛɛn ci kaanyi nɔɔɔɔ kiliile o.”

¹⁶Ma aneek bodo Maanyi Muses nɛ, ¹⁷“Eneek Aaron nɛ, azi Maanyi nɛ, tiŋeere buulowe ci ŋaan avu e, akɔm doolene cugun o ci anyak kabiceec ci ka kiiyayan aneet Maanyi o keen Tammu onin ijoonun, ka kanyaayan dayiin. ¹⁸Akɔm eet ci anyak kabiceec ci aku

ajonjozaan aneet, kiyo eeti ci ruben, karabonj een eet ci njool, karabonj een eet ci anyak kabiceec nuuma, karabonj een alya, ¹⁹karabonj een eet ci dokom zocci karabonj een aziiti, ²⁰karabonj een eet ci tonkor bawuc, karabonj een eet ci kutur een kutulooc, karabonj een eet ci anyak kabiceec kebereeca, karabonj een eet ci anyak kamiilil, karabonj een eet ci anyak mworiz ci tovooyini ele, karabonj een eet ci alam.

²¹ Akom doole ci dool ci alaan o ceez onan Aaron ci anyak kabiceec ci akuunakan aneet Maanyi ijoonun ka kiiya kanyaayan taabinet o avaadi goya. Alanj eeti nici ka kiiyayan aneet o keen Tammu onin ijoonun ka kanyaayan dayiin. ²² Yo nuun anyak doolene ci Aaron o codoi naatinenj kabiceenen nicoko, naan adak niini dayiin o aliile kibeene o aliile woot aanyonekan aneet Tammu onin labak, ²³ bar zin giye o anyayi niini kabiceec, alanj agano naati ako ajonzi ruum o anjeriin keema o ruumonto aliile eecito, karabonj ako ajonjz loidonj o avaadine taabinet ka calanj adeeny niini ceez onan aliile, eeci aneeta Maanyi neen ci kaanyi nwojo kiliilec o.”

²⁴ Uduwaak ni Muses Aaron ki logooz ogin kibeene ol o Israyil dook zoook nicoko.

22 Ma aneek Maanyi Muses ne, ² “Duwaak Aaron ki logooz ogin kanyayit taabinet o aliile adiindiihanan ol o Israyil aneet ezeta, ka calanj adeeny niigi zaar ogan aliile. Kazi noko naana Maanyi unooj.

³ “Eneek nwojo ne, tiijeere buulowe ci avu e, ma anyak logo codoi logozeene ugooc, karabonj een logo codoi logozeene ci logooz cugooc een riiriny nuume onan, ma aku ajonjz taabinet o aliile adiindiihanan ol o Israyil aneet Maanyi, abon aaryai logoti nici nuume onan calanj alinjlijoonekan aneeta bodo. Kazi noko naana Maanyi unooj.

⁴ “Ma anyak doolene o Aaron ci amoor mworiz o goon atiiyan eleeti aanyek ol kiziti riiriny, karabonj amoor boonka, alanj rak koca niini adak dayiin o taabinto aliile zee ma ako alina ele. Ma anyak doole ci dool ci Aaron ci uum gi ci ajonyo ki eet ci adaai, karabonj arineek niini ele maany, ⁵ karabonj uum keleg o ababat keeptine ma aanyek nwojo kizi riiriny, karabonj uum eet een riiriny goole ci olla eene riiriny nuume onan, een buk niini riiriny. ⁶ Ma uum eeti kaal nicoko, een rak niini riiriny zee ma yooman. Ma alanj adak dayiin o

taabinto aliile zee ma ako araani. ⁷ Mazi ako ii loota, itiliza ni bodo niini, enice aganto jaati adayi dayiin o taabinto aliile, eeci nicigi laadun dayiin cigin. ⁸ Alaj agano jaati adayi niini gi ci olla ajowa adaai doon, karabonj aruk kelegiti omaan, eeci gi nici een riiriny. Kazi noko naana Maanyi unoonj.

⁹ “Abon azooni alaata o ceez onan kaal o karoonjei naana nongo kutuguuzo, ka calaj adaai niigi giye ci abacaan onjeec, ka buk calaj adeeny niigi kaal o kaduwaai naana nongo ka kuzuuti, eeci aneeta Maanyi neen ci kaanyi nongo kiliilec o.

¹⁰ “Alaj etti ci gaaga calaj een eet ci tatoog o alaan o ceez onan adak dayiin ci taabinet ci aliile o, alaj buk keernoiti cine karabonj een etti ci alinjloonek noko ka kuruktoozek guruuca adak.

¹¹ Ma ataala alaani ci ceez onan mirooi cin guruuci, karabonj een mirooi ci aritaai olee cin o, adak mirooiti nici dayiin nicoko labak.

¹² Ma aron tinaati alaan ci ceez onan etti calaj een alaan ci ceez onan, alaj bodo doole nici dayiin ci taabinet ci aliile o adak. ¹³ Bar ma izi tinaati alaan ci ceez caan o boye, karabonj aaryai eeta ma jaan akom dool, ma abadaak kongo o baatin kaavu ebaal jaan jaiyeenini e, adak niini dayiin ci baatin o labak. Ma akom eet ci gaaga ci adak dayiin nicoko.

¹⁴ “Ma adak etti dayiin nicoko calaj agoon looror, abon aruweek niini alaan o ceez onan dayiin ci adawuun o, ma azaceek lelen codoi leleneete ween tuur. ¹⁵ Abon alaata o ceez onan alaj adeeny taabinet o aliile anyaakan ol o Israyil aneet Maanyi, ¹⁶ jaati aanyeke ol ci gaaga kadayit taabinet ci aliile o ka calaj anyaak eleeti baciin giye ci adayi dayiin nicoko o, eeci aneeta Maanyi neen ci kaanyi taabinet nico kiliile o.”

Todayook o alaj Tammu agama

¹⁷ Ma aneek Maanyi Muses ne, ¹⁸ “Eneek Aaron ki logooz ogin kibeon ol o Israyil dook ne, ma anyak jaatunonj Israyila, karabonj een modeene o gaagai abaak jaatunonj ci anyaak Maanyi taabinet ci avaadi lai, ka keleme gi ci da aterked, karabonj een taabinet ci anyaa zinize onin doon, ¹⁹ abon anyaa niigi taabinet een ole ci akom kabiceec, karabonj een mirkic, karabonj een kony ci akom kabiceec, ka kagama Maanyi jaatin. ²⁰ Ma anyaa gi ci anyak kabiceec, eeci alaj koca Maanyi gi nico jaatun agama. ²¹ Ma anyaa etti Maanyi

todoyoi ceen taŋ, karabɔŋ een ɛz kizi taabinet ci ganoonto ka keɛɛmɛ gi ci da aterkɛd, karabɔŋ een taabinet ci anyaa zinize cin doon, abon een taabinet ci akɔm kabiceec ka kagama Maanyi ŋaatin. ²² Má ataabi Maanyi giye ci ruben, karabɔŋ een giye ci ŋɔɔl, karabɔŋ een giye ci anyak tubeen, karabɔŋ een giye ci anyak kemenyenyee, karabɔŋ een giye ci anyak bootu, karabɔŋ een giye ci anyak zaarwa. Má aari gi ci abil nɔkɔ loidon o avaadinɛ taabinet kizi taabinet ci avaadi goya aanyonek Maanyi. ²³ Mā anyaa ɛti taŋ, karabɔŋ een ɛz ci wuun zɔɔci codoi, karabɔŋ kutur zɔɔci codoi, kizi taabinet ci anyaa zinize cin doon abon labak, bar alaŋ agamnyaai kizi taabinet ci ka keɛɛmɔi gi cine da aterkɛd o. ²⁴ Má anyaa Maanyi gi ci atɛɛdjaɪ teeri, karabɔŋ aruwe teeri, karabɔŋ apayai teeri. Má agoonu gi ci abil nɔkɔ looce cunoon abaaku o been nɛn. ²⁵ Mā anyaa kuŋ modɛna igeet keɛg ci ɛɛl nɔkɔ, má agamaanu ŋaatinɛn been nɛn. Má buk avɔ ataabju Tammu unoon kiziti dayiin cigin. Alaŋ koca niini agama ŋaatonon, eeci anyak kabiceɛnen giye o uulaltɔi teeri.”

²⁶ Ma aneek bodo Maanyi Muses nɛ, ²⁷ “Mā aritaai mɔɔlti, karabɔŋ een nyɔɔn, abon rak arome ki yaatin iinya toorgerɛm. Ma iitene ceen turge e, agamnyaai kizi taabinet ci avaadi goya, ci aanyonekan aneet Maanyi labak. ²⁸ Má atodonnyu taŋ ki mool, karabɔŋ een ɛz ki nyɔɔn iitene codoi.

²⁹ “Gɔɔn mā atonɔdeekaŋ aneet Maanyi todoyoi ceen taabinet ci ganoonto ka ataltaaŋ aneet, abon atodonnyu goole ci ka kagamaai naana Maanyi ŋaatonon. ³⁰ Ma abon adaki todoyoiti nici kidicaai lai iitene nico ɛɛ, kɔkɔm ci ɛɛl zɛɛ ma aaliz. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unoon.

³¹ “Uzuuti zoozok ogan karicaneekuŋ ma abon anuyu nɔɔɔ. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unoon. ³² Má adeenyu zaar ogan aliile, abon kagaye naana kiliile Israyila, eeci aneeta Maanyi nɛn ci kaanyuŋ iliilec ɔŋɔɔɔkto kibeɛn ɔl dook o ³³ ma kanyaanan Masire ka kizi Tammu cunoon. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unoon.”

Iinya o Maanyi talniinto

23 Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ² “Eneek Israyil nɛ, iinya ogan talniinto kaari naana Maanyi nɛn ceegi, ka gɔɔn olotaai niiga iinyaye nicoko ivita idiŋdiŋantaŋ.

Iiten o yubzeento een Sabit

³“Anyaku iinya tɔɔrkɔnɔm ci alinliɲnyu, ma iiteni ceen toorgerem o, iiten o yubzeento een Sabit, iiten ci ka olotaai niiga ivita idinɲdiɲantaɲ. Akɔm gi ci ka ilinliɲit iitene nico vitenaane ugooc abaaku dook, eeci nici, iiten o Maanyi yubzeento een Sabit.

Iiten o Vardaaɲinto kibeen Talniin o Dɔɔken o Alaɲ Amokcar

⁴“Nicigi iinya ogan talniinto kaari naana Maanyi, ka gɔɔn olotaai iinyaye nicoko ivita idinɲdiɲantaɲ. ⁵Akanaai Iiteni caane Vardaaɲinto o yoomane o iiten ween amɔtɔ wec nyeelowe wodoi. ⁶Ma iitene ween amɔnki tuur nyeelowe nice, akanaai Talniin o Dɔɔken o Alaɲ Amokcar. Abon zin adaku dɔɔken calaɲ anyak nyigit ci nyaanu o iinya toorgerem. ⁷Ma iitene ci oowu o, abon alotaanu calaɲ avooyu linliɲoonok ugooc gɔɔn alinliɲnyu, ka ivita idinɲdiɲantaɲ. ⁸Ma iinyaye ceen toorgerem noko dook, anyaktaayaɲ gɔɔn taabinet ci avaadi goya. Ma iitene ceen toorgerem alotaanu ka ivita idinɲdiɲantaɲ noko, má avooyu linliɲoonok ugooc gɔɔn alinliɲnyu.”

⁹Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ¹⁰“Eneek Israyil nɛ, tiɲeere mǎ ootu looce ci ka kook kaanyuɲ neke, ma aɗoweenu, mazi abiir labina ma ateedinu, anyaktaak alaan o ceez onan ɗabukcaai labine ugooc eegin abuunya atɛɛdanu, ¹¹ka kodoɲeeyan niini aneet Maanyi labi nicoko, ka kagama naana Maanyi ɲaatonɔɲ, ma adoɲeekeɲ alaan o ceez onan aneet Maanyi labi nicoko iitene o ano Iiten o Vardaaɲinto een Sabit. ¹²Ma iitene ci adoɲeekeɲ niiga aneet Maanyi ɗabukcaai ci labinu o, abon atonɲeekeɲ buk mirkic ci anyak irkit codoi ci akɔm kabiceec kizi taabinet ci avaadi lai, ¹³kibeen labi o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon. Abon tila nici een kiilowet ram ci aɲoonyi maale ci kiɲirooco ka kizi taabinet ci avaadi goya aanyonekan aneet Maanyi, ka kiɲiayan cɔliili aneet, ka kaanyan katalɔ, kibeen buk nyaan ci taabinto een litir codoi. ¹⁴Má adaku dɔɔken ci labi ci abiir irkit nico noko, karabɔɲ een ciico, karabɔɲ een labi ci colai, zɛɛ ma aruumi iiteni ci anyaakeɲ niiga aneet Tammu unoɲ taabinet nico o. Nicini izi lootinet ci ka kibil nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e loocowe cugooc abaaku o dook.

Talniin o Teedinto

¹⁵ “Ma iitene o ano Iiten o Vardaanjinto een Sabit, anyaakta dabukcaak ci labi ugooc kizi taalen ci adoŋgeekanj niiga aneet Maanyi. Ekɛɛbta iinya toorgerem laak toorgerem. ¹⁶ Karabɔŋ akɛɛbanu iinya eet ram kamɔɔ, akata Iitene o Vardaanjinto een Sabit zɛɛ ma avu aromeeku iiten wodoi anowɔ ki Sabit o aɔorneke, ka zin anyaktaayanj aneet Maanyi taabinet ci labi ugooc colai.

¹⁷ Anyaktaayanj aneet Maanyi ɗɔɔken ceen ram ci agɔɔnnyai tilaawe ci abon ceen kiilowet ram. ɗɗɔɔkta ŋaati aareku nyigit ci nyaanu, ka kizi taalen ci adoŋgeekanj aneet Maanyi labine ween abuunya vitenaane ugooc abaaku. ¹⁸ Oromta ɗɔɔken nicoko kibeem mirkici toorgerem ci ŋaan anyak niigi dook irkit codoi, ma akɔm kabiceenen, ki ariz ci tulur ki kuɗuluyɛ ram, ka kiziti taabinet ci avaadi lai aanyonekan aneet Maanyi, ki labi ci taabinto noko, kizi taabinet ci avaadi goya aanyonekan aneet Maanyi, ki nyaan ci taabinto, ka kaanyan colili ci kaal nicoko o aneet Maanyi katalɔ.

¹⁹ Otodoŋit zin todoyoi ceen kɔɔny o kizi taabinet ci oŋeeu, ki mirkici ram ci ŋaan anyak niigi dook ramaantiya irkit codoi, ka kiziti taabinet ci ganoonto, ²⁰ ka kodoŋeeyan alaani o ceez onan aneet Maanyi kizi taalen ci adoŋoonekan aneet, kibeem ɗɔɔken ci labi ween abuunya. Nicigi taabinet o aliile aanyonekan aneet Maanyi, ka kizi dayiin ci alaan o ceez onan. ²¹ Iitene nice, abon aduwaaku ɔl dook ka olotaai ivita idinɗiinantaŋ calanj avooyu linɗiŋoonok ugooc gɔɔn alinɗiŋnyu. Nicini izi lootinet ci ka kibil nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ŋaan avu e loocowe cugooc abaaku o dook.

²² “Gɔɔn mā ateedu manɛen ugooc, otoŋit manɛen nyɛɛmit, otoŋit buk labi ci iina ŋao ateedinu e. Otoŋteek nicoko ɔl o amaat, kibeem ɔl ween modɛen o gaagai abaak ŋaatunonj. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unoonj.”

Talniin ci Irkit o Colai abeen torombɛeta

²³ Ma aneek Maanyi Muses ne, ²⁴ “Eneek Israyil ne, abon aanyeku iiten wodoi nyeeLOWE ween toorgerem kizi iiten ci yubzeento, ka gɔɔn olotaai ivita idinɗiinantaŋ ŋaati abeen torombɛeta, ²⁵ calanj avooyu linɗiŋoonok ugooc gɔɔn alinɗiŋnyu o, bar anyaktaayanj aneet Maanyi iitene nico taabinet ci avaadi goya.”

Iiten o Cariinto

²⁶ Ma aneek Maanyi Muses ne, ²⁷ “Iiteni ween amoto nyeelowe ween toorgerem, Iiten ci Cariinto, ka gɔɔn olotaai niiga ivita idinɗiinantaŋ calaŋ adaku dayiin, ma anyaakaŋ aneet Maanyi taabinet ci avaadi goya, ²⁸ calaŋ alinɗiɗnyu iitene nico, eeci nici Iiten o Cariinto acariinu niiga aneet Maanyi ween Tammu unoonɗu ɗuuma. ²⁹ Mā alaŋ abor eeti dayiin iitene nico, abon aaryai Israyila ma atoowonek tuu. ³⁰ Mā alinɗiɗ eeti Iitene ci Cariinto noko, kuulal koca nɔɔɔ. ³¹ Má alinɗiɗnyu zin been neen. Nicini izi lootinet ci ka kibil nɔko zee been buulok ci ɗaan avu e, loocowe cugooc abaaku o dook. ³² Iiteni nici ɗaatunonɗu abil kiyo iiteni o yubzeento een Sabit o, ma abon aburnu dayiin ɗaati adaku. Akanaai gi nici yoomane ci iiten ween tɔrkɔɔc ma ako aɗoorneke yoomane ci iiten ci ano gɔɔn o. Uzuuti zin iiten nico juruunɗu.”

Talniin o Aavtiye ɗl Nyabukuunyai

³³ Ma aneek Maanyi Muses ne, ³⁴ “Eneek Israyil ne, akanaai Talniin o Aavtiye ɗl Nyabukuunyai iitene ween amonki tuur nyeelowe ween toorgerem, ka idinɗiinantaŋ niiga aneet Maanyi, ma amena talniin nici iinya toorgerem. ³⁵ Ma iitene ci oowu o, abon alotaanu ka ivita idinɗiinantaŋ calaŋ avooyu linɗiɗoonok ugooc gɔɔn alinɗiɗnyu. ³⁶ Ma iinyaye ceen toorgerem o, abon anyaakaŋ aneeta Maanyi taabinet ci avaadi goya, ma iitene ceen turge o, olotaai bodo ka ivita idinɗiinantaŋ ma anyaakaŋ taabinet o avaadi goya, calaŋ avooyu linɗiɗoonok ugooc gɔɔn alinɗiɗnyu, eeci nicini iiten o aɗoorneke loteen neen.

³⁷ (“Nicigi iinya o talniinto kaŋera naana Maanyi irkita neen, ka gɔɔn olotaai niiga ivita idinɗiinantaŋ iinyaye nicoko dook ɗaati anyaakaŋ taabinet o avaadi goya aanyonekan aneet Maanyi, kiyo taabinet o avaadi lai, ki labi o taabinto, ki todoyook, kibeen nyaan o taabinto o. Abon gɔɔn anyayaakan taabinet ceeni iitene onin ele. ³⁸ Ma taabinet nici, aromoonek taabinet o iiten o yubzeento een Sabit, kibeen kaal o gɔɔn ataabjaŋ niiga aneet Maanyi o, ki taabinet ci ka keleeɗtoɗi kaala cugooc da aterkedeekaŋ aneet Maanyi, kibeen taabinet ci anyaanu zinzeetine ugooc doon anyaakaŋ aneet Maanyi iinyaye ogeen.)

³⁹“Akanaai zin talniin nici iitene ween amonki tuur nyeelowe ween toorgerem ɲaati uudutu teedinta, ma atalnaaɲ aneet Maanyi iinya toorgerem. Iiteni ci oowu o, iiten ci yubzeento, ma iiteni ceen turge e, iiten buk ci yubzeento. ⁴⁰Ma iitene ci oowu o, anyakta keen kebere o abon, ki oto ci keteleenu, ki oto ci keen o atubi, kibeenu oto ci keen ween tiliyeenen aduɲna liil otooga, ka ivita atalo ɲuume onan aneet Maanyi o keen Tammu unooɲ iinya toorgerem. ⁴¹Aanycek zin talniin nico kibil irkitook dook nɔko ka ataltaaɲ aneet Maanyi. Nicini izi lootinet ci ka kibil nɔko zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e, anyayit goon talniin nico nyeelowe ceen toorgerem o irkita. ⁴²Aavtiz goon nyabukuunyai iinya ceen toorgerem o niiga Israyila dook, ⁴³ka kagaac doolya ugooc gi baal kaanyekɛ Israyil kabaakti nyabukuunyai waanbaal kanyaane nɔgo looce o Masiru e. Kazi nɔko naana Maanyi ween Tammu unooɲ.”

⁴⁴Uduwaak ni Muses ol o Israyil iinya ci talniinto aɲɛra Maanyi o.

Zoozok ci lambɛet o ɛɛl ɲao Aliile

24 Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ²“Ricanek Israyil kanyaktaayin maal ci kinjirooco ci amacwaai juruun, ka goon katalanyci lambɛeta o ɲino Aliile kameda nɔko. ³Abon aanyek Aaron lambɛet o ɛɛl ɲao Aliile, koɲɔkoɲto ki ruum o aɲɛriin kɛema eecito, keelit loidoɲ o terkediinto ɲuuma ka katalanyit ɲuume onan aneet Maanyi yoomana nɔko zɛɛ been wak calaɲ adiiti. Nicini izi lootinet ci ka kibil nɔko zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e. ⁴Abon azooni niini lambɛet ween toorgerem ɛɛl kitiire o ɛɛnycai warkine o aliimez ɲuume onan aneet Maanyi katalanyit kameda nɔko.

Zooz ci akati dooken o apiiconek Maanyi

⁵“Ooti tila ci abon ka dookoɲtai dooken amoto ram. Abon anyak dookoc codoi kiilowet ram ci tilawu. ⁶Ezeedit dooken nicoko kizi goolowa ram, azeedi ceen toorkonɔm goole codoi tarabize ween warki ɲuume onan aneet Maanyi ɲao Aliile. ⁷Utururteek kaarkaret o tiitinyik goolok ceen ram o dook, ka kiziti taabinet ci avaadi goya aanyonekan aneet Maanyi ka kirigizit ɲino goon avaadine dookena. ⁸Abon azeedek Aaron tarabiza dooken ci colai aneet Maanyi ɲuuma nɔko iinyaye ween Sabit dook, giye ci ol o Israyil, ka kizi terkediin ci

abil nɔkɔ calaŋ aʔoorneke. ⁹ Aanycek zin dɔɔken ci reen o kaanycozek Aaron ki lɔɔɔɔ ogin, ka gɔɔn kadayit niigi ŋao aliile, eeci aanycozek nɔɔɔɔ dayiin ci aliile ɔɔɔɔ noko kizi taalen cineerj taabinte o avaadi goya aanyonekan aneet Maanyi.”

Payiin ci eet ci adɔɔm Tammu

¹⁰ Ma iitene omaan, akata ɛeti ceen yaatine Israyilen maje baatine Masireen jore ki eet ceen Israyilen ŋao aali Israyila.

¹¹ Odoomun ni ɛeti ceen yaatine Israyilen o zaar o Tammu. Anyaktaak ni ɔl nɔɔɔɔ Muses. (Kazi eet nico yaatin zaar ne, Celomit ceen doole ci eet ci kazi Dibri ci kidonj o kazi Dan.) ¹² Acabit ni niigi nɔɔɔɔ ka kereec ɔɔɔɔ ci aduwaak Maanyi nɔɔɔɔ.

¹³ Eneek ni Maanyi Muses ne, ¹⁴ “Biti eet ci adoomnyan o ŋino alyo bawuuca, ka ɔl baal azii nɔɔɔɔ ŋaati adoomnyan e dook kataadek azen nɔɔɔɔ ɔɔ, ka kavacit ɔl dook nɔɔɔɔ biyene zɛɛ been ɔim. ¹⁵ Eneek zin Israyil ne, mǎ anyak eet ci adɔɔm Tammu onin, akeebonek ɔɔɔɔ nici nɔɔɔɔ. ¹⁶ Mǎ anyak eet ci adɔɔm zaar ogan aneeta Maanyi, abon aruwe kadaak. Abon avac ɔl dook nɔɔɔɔ biyene. Mǎ adɔɔm ɛeti ceen mirooi, karabɔŋ een Israyilen zaar ogan, abon aruwe kadaak.

¹⁷ “Mǎ anyak eet ci aruk eet ci deer kadaak, abon aruwe buk niini kadaak. ¹⁸ Mǎ aruk ɛeti taŋ, karabɔŋ een ɛɛɛ ci eet oma, abon aruweek niini eet ci giiwo o, oma ci arogi. Ɔɔrkɔɔ rogeti ki roget. ¹⁹ Mǎ akaneek ɛeti gɔɔn tubeen, abon buk akanoonek nɔɔɔɔ tubeenti. ²⁰ Mǎ aduul ɛeti gɔɔn, abon buk aduuli niini. Mǎ akana ɛeti gɔɔn kebereec, abon buk akanaai nɔɔɔɔ kebereeci. Mǎ aliba ɛeti gɔɔn nyigitaat, abon buk alibjaai nɔɔɔɔ nyigitaat. Abon gi ci agoonek niini gɔɔn o, agoononek buk nɔɔɔɔ. ²¹ Mǎ aruk ɛeti taŋ, karabɔŋ een ɛɛɛ ci eet oma kadaak, abon aruweek niini eet nico oma. Bar mǎ aruk ɛeti gɔɔn kadaak, abon buk aruwe niini kadaak. ²² Aanycek lootinet nico kibil nɔkɔ ŋaatunonj Israyila, kibeen oleen ween modɛɛn o gaagai abaak ŋaatunonj buk. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unoonj.”

²³ Uduwaak ni Muses ɔl o Israyil ɔɔɔɔ nico, ma avɔyi niigi eet o adɔɔm zaar o Tammu e ŋino alyo bawuuca. Ɔɔt ni avacit niigi nɔɔɔɔ biyene ŋinaante zɛɛ been ɔim. Goole nico, utuguuzɔ ɔl o Israyil ebaal aricanɛɛke Maanyi Muses e.

Irkít o Yubzeento een Toorgerem

25 Ma aneek Maanyi Muses biye o Sinai ne, ²“Eneek Israyil ne, tiŋeere mā ɔɔt uruumbu looc ci ka kook kaanyuŋ neke, abon gɔɔn irkite ween toorgerem, ogine rak maneena ugooc kuzi calaŋ eevyu ka rak kuyubuz lɔɔci, ka idinɗiinantaŋ aneet Maanyi. ³ Abon aɗowaanu labi, ma azeecu iinab ugooc gɔɔn aɗowaanu oto, ka kibiirito juruun, ma aareku piimane irkitooŋe ceen tɔɔrkɔnɔm o. ⁴ Ma irkite ceen toorgerem o, abon rak lɔɔci ayubuz kiyo gɔɔn ayubuzu niiga iitene ween Sabit adinɗiinantaŋ aneet Maanyi o. Má aɗuku manɛen ugooc, karabɔŋ azeecu keen oto maneene ugooc ka kibiirito juruun, ⁵ má ateedu kagɔlta ci abiir doon, karabɔŋ adoocanu kebere ci keen calaŋ azeecu oto niiga, eeci nici irkit o ayubzi lɔɔci. ⁶ Ŋaan adaku niiga ki gabara ugooc, ki ɔl o alinɗiŋoonekuŋ ka kuruktoozek guruuca, kibeen ɔl ween modeen o gaagai olla avu abaak ŋaatonuŋ ŋintimiliny irkite ceen toorgerem o, kaal ci olla abiirna doon tuwa calaŋ aɗowaanu niiga, ⁷ ma buk age tiina ki ɛza ugooc ki keleg o too ɛɛl looce unooŋ. Kaala ci aduŋna doon o dook, adaki labak.

Irkít o Amiironeke Kaala Maanyigi

⁸ “Ɛkeebta irkitook toorgerem laak toorgerem, nicigi irkitook eet ram ki tɔɔrkɔɔ, anyak irkitooŋa nicigi Irkit o Yubzeento laak toorgerem. ⁹ Ma iitene ween amɔɔ, nyeelowe ween toorgerem, iitene o Cariinto, abon abɛɛ nyavetɛɛta kizikte loocowe ugooc dook. ¹⁰ Aanycek irkit ci aɗoornɛke irkitooŋe ceen eet ram kamɔɔ o, kizi irkit ci aɔɔ doon, ci aduwaaku ɔl o Israyil dook gi o ɔɔɗjai gabara ugeec maany baal ataaliɗ gɔɔɗɗja e, kɔɔɔɔɔ labak, ka kizi Irkit ci Amiironeke Kaala Maanyigi, ka gɔɔn ɛɛti cee kɔɔɔ labak kimiirozek kɔɔɔɔ onin, ki boor onin. ¹¹ Ma irkite ceen eet ram kamɔɔ o, má aɗoweenu, karabɔŋ ateedu kagɔlta ci abiir doon, karabɔŋ aduucu iinab calaŋ azeecu niiga. ¹² Abon aanyeku Irkit ci amiironeke Kaala Maanyigi o kiliile, ma abon adaku kaal ci abiirna doon tuwa.

¹³ “Ma Irkite ci Amiironeke Kaala Maanyigi o, abadaak gɔɔn ɛɛti ceeni kaal o kɔɔɔɔ onin.

¹⁴ “Mā ataalei goon oma kɔɔɔɔ cun, karabɔŋ ataal niina kɔɔɔɔ cin, má adawoonu looc. ¹⁵ Mā ataalu tɔɔɔ karabɔŋ een kɔɔɔɔ, abon ataalonu kaale ci atoobɔ ki irkitook ci anyiigjai gɔɔn aɗoweenu ka uruumbi Irkit ci Amiironeke Kaala Maanyigi e. ¹⁶ Mā

mæele irkitoowa, azaci buk guruuca. Mā tɔɔnyɛ irkitoowa, tɔɔnyɛ buk guruuca, eeci ataalekin niini mana giye ci kaal ci tiŋeere akɔ adɔwa e. ¹⁷ Má adawoonu looc, bar otonɔliiwanj niiga aneet Tammu unoonj. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unoonj.

¹⁸ “Abon anuyu zoozok cigan o, ma azuunu lootinok cigan o juruunj, ka abaayit yaak looce cunoonj o, ¹⁹ ka zin kibiirit kaala looce cunoonj o, ma abaaku yaak ŋaati anyernu. ²⁰ Mā ajineenu aziyu ne, ‘Mā alaŋ kaɔɔwa labi, karabɔŋ kanyak kɛɛn ci abiir, ka zin koca tiŋeere Irkite ceen Toorgerem Yubzeento e kadayit naagin?’ ²¹ Ŋaan kitoonakunj tiŋeere mayuuwɛnet irkite ceen tɔɔrkɔnɔm e, ci abiirni labina ci aleenonu irkitook iiyu. ²² Mazi avɔ adɔweenu irkite ceen turge e, adaku labi baal rɛɛn e nɔkɔ zɛɛ ma amada teedinɛt ci labi ci irkit ceen tɔɔrkɔɔc aku e.

²³ “Má ataaleku eet oma tɔɔɔ kizi cin izi nɛɛn, eeci tɔɔɔwa cugooc o dook, tɔɔɔ cigan aneet Maanyi, eelnu niiga kiyo modo o olla avu abaak aneet ŋuuma ŋintimiliny o. ²⁴ Abon aanyeku eet o tɔɔɔwaawu kabadaak bodo nɔɔnɔ tɔɔɔwa ogine baal rak ataalcɔ e looce cunoonj abaaku o dook.

²⁵ “Mā anyak ŋaatunonj eet ci atamaat ɔɔɔɔt makacin ataalcɔ kɔɔɔɔɔ cin ŋinoma, abon ateenoitɔ onine aritaai biyɛɛte akɔ oomak nɔɔnɔ kɔɔɔɔɔ cin o kataalak bodo. ²⁶ Mate akɔm eet ci ka kɛɛlak nɔɔnɔ kɔɔɔɔɔ cin noko, ŋaan ɛɛla kɔɔɔɔɔ cin o niini maany mate ojowa kaal cigin. ²⁷ Abon zin aruweek niini eet ci baal ataal kɔɔɔɔɔ cin o kaal ci atoobɔ ki irkitook ci ŋaan anyiigjai gɔɔn adɔwɛɛn ɔl ka kuruumɔi Irkit ci Amiironeke Kaala Maanyigi e. Abadaak ni nɔɔnɔ kɔɔɔɔɔ cine o. ²⁸ Bar mā akomneek nɔɔnɔ ŋaati ɛɛlane kɔɔɔɔɔ cin o, abil rak kɔɔɔɔɔ nɛi aziite ci eet ci baal ataal o zɛɛ ma aku Irkit o Amiironeke Kaala Maanyigi, abadaak ni nɔɔnɔ kɔɔɔɔɔ cine o.

²⁹ “Mā ataalin ɛɛti kɔɔɔɔɔ ci abil kutuure ci adɔɔɔɔi kaluwaawa, aanyonek nɔɔnɔ irkit codoi ci ka koomai bodo niini kɔɔɔɔɔ cin o. Mazi ŋaan kotoorei irkit nɛi, ooma bodo kɔɔɔɔɔ cin o labak ŋaati ataalan. ³⁰ Mā alaŋaan ɛɛla zɛɛ makacin idica irkit, izi kɔɔɔɔɔ nɛi kɔɔɔɔɔ ci eet ci baal ataal kɔɔɔɔɔ o, ki dɔɔl ogin, ma alaŋaan bodo amiironek eet ci baal ataalin kɔɔɔɔɔ o Irkite ci Amiironeke Kaala Maanyigi e. ³¹ Maje koroogjowa ci ɛɛl kutuure ci miliny akɔm dɔɔɔɔɔ, ɛɛl niigi kiyo manɛɛna ugooc aanycozeyunj igeet izi nɛɛn o.

Alaamnyak niigi ɔl baal koroogjowu e, karabɔŋ ɛɛl zɛɛ ma abadaak maanyigi Irkite ci Amiironeke Kaala Maanyigi e labak.

³² “Maje ɔl ween Livai, aanyonek gi ci alaamnyake nɔɔɔ koroogjowa ugeec kutuuryowe ugeec kiziti cigeec nɔkɔ been nɛɛn.

³³ Mā ataal ɛɛti kɔɔɔɔ kutuuryowe o Livai, abadaake niini nɔɔɔ kɔɔɔɔ nico tiŋeere Irkite ci Amiironeke Kaala Maanyigi e, eeci koroogjowa ci ɔl ci Livai o kutuuryowe cigeec o kaal cigecek oleɛ o Israyil. ³⁴ Abona vitɛn o aliya kutuuryok ugeec ɛɛl nɔkɔ calaŋ ataali, eeci nicigi vitɛn cigeec ka kɛɛvtɔi, ma agɛwi kaal ugeec abal nɔkɔ izi nɛɛn.

³⁵ “Mā anyak ŋaatunɔŋ eet ci amaat ɔɔɔt ma alaŋ anim kitirit ɛɛɛ, itiritit niiga ka kemɛda kabaak ŋaatunɔŋ nɔkɔ labak calaŋ ataalin ɛɛɛ, kiyo atiritu eet ween modeen o gaagai o, karabɔŋ een eet o abaak ŋaatunɔŋ ŋintimiliny o. ³⁶ Má adomaanu kaal ŋaatin, bar otoŋoliwaŋ niiga aneet Tammu unooŋ, ka kemɛda ɛɛti nici kabaak ŋaatunɔŋ. ³⁷ Má aanyi goon ceen Israyilen maany guruuc, karabɔŋ een dayiin, ka kabadaakin bodo tiŋeere kizi mɛɛɛ. ³⁸ Aadawaŋ aneeta Maanyi ween Tammu unooŋ baal kanyaanaŋ igeet looce o Masiru ka kiiya kaanyuŋ looc ci Kanan noko ka kizi Tammu cunooŋ e.

³⁹ “Mā anyak eet ci amaat ɔɔɔt ŋaatunɔŋ Israyila maany, zɛɛ makacin ataaleyun ɛɛɛ, má aanyeku kilinliŋ kiyo mirooiti ween gabareen o. ⁴⁰ Bar abon aanyeku nɔɔɔ kilinliŋ kiyo ɛɛti o gɔɔɔ ka kuruktoozek guruuca o, karabɔŋ een ɛɛti ween modeen o gaagai abaak ŋaatunɔŋ olla ŋintimiliny o. Aanycek nɔɔɔ kilinliŋoozeyun igeet labak zɛɛ ma aku Irkit o Amiironeke Kaala Maanyigi. ⁴¹ Ɔɔɔɔ ni enice niini kibeɛn dɔɔɔl ogin imiirtozek ɔl o tatoog uneɛŋ ki tɔɔɔ o jijiŋtugeec, ⁴² eeci Israyila niigi gabara ogan baal kanyaa looce o Masiru, ma alaŋ agana kataalte kiziti mirɔk ci alinliŋoonek ɔl. ⁴³ Má agidu nɔɔɔ, bar otoŋoliwaŋ niiga aneet Tammu unooŋ.

⁴⁴ “Mā arooŋnyu mirɔk ci alinliŋoonekun, ci maacik ki ci ŋai, ataala nɔɔɔ modeene ci abaawonu o. ⁴⁵ Ataala buk koca oogi modeene o avu abaak olla ŋaatunɔŋ ŋina ŋintimiliny, karabɔŋ een modeene o aritaai looce cunooŋ o, ka kiziti niigi kaal cugoocok, ⁴⁶ ka otoŋteek tiŋeere mirɔk nicoko dɔɔɔl ugooc kiziti kaal cigeec eegin mirɔk nɔkɔ, maje bar gonogu ceen Israyil o, má agidu.

⁴⁷ “Mā anyak eet ceen modeen ci gaagai abaak ɲaatunonɔ ulla ɲintimiliny ma een arooi, maje ɛeti cunoonɔ een Israyilen amaata ɔɔɔt makacin ataalek ɛle mirooi nico, karabonɔ een ateenoi ci mirooi nico, ⁴⁸ ɲaan anyak niini wanɔ ci ka keɛlai ɛle bodo ɲaabaal ataalo e. ɛɛla zin koca nɔɔnɔ ateenowa ogine. ⁴⁹ ɛɛla nɔɔnɔ goɔɔni baatin, karabonɔ een logoti ci goɔɔni baatin, karabonɔ een ɛeti ceen ateenoi ci biyeetu, karabonɔ een ɲaati ojowaai kaal cigin bodo, ɛɛla koca ɛle niini maany. ⁵⁰ Abon akɛɛb niini kibeenu eet ci baal ataalek ɛle o irkitook, akanaai irkite baal ataaleke niini ɛle nɔɔnɔ e, zɛɛ been Irkit o Amiironeke Kaala Maanyigi. Ma guruuca ci ka kotonɲyaai niini o, abon atoobo ki guruuc o goɔɔn aruwoonek gabara o alinɲin irkitoowe nicoko. ⁵¹ Mā ɲaan ɛel irkitoowa ci meelik ɔɔwa, abon aruweek niini eet nico guruuc ci meelik. ⁵² Mā inyigjai irkitoowa ci ɲɔɔny zɛɛ been Irkit ci Amiironeke Kaala Maanyigi e, abon akɛɛb irkitook nicoko ma aruweek nɔɔnɔ guruuc ci irkitook nicoko. ⁵³ Abon aanyeku nɔɔnɔ kilinɲin kiyo ɛeti o goɔɔn ka kuruktoozek guruuca irkita o, má aanyeku eet ci ataal nɔɔnɔ o kigid.

⁵⁴ “Mayo nuun mā alaɲ ɛɛla niini ɛle goolowe nicoko, ɲaan ɔɔɲjai niini ki dool cigin o Irkite ci Amiironeke Kaala Maanyigi e, ⁵⁵ eeci Israyila ɔl cigan alinɲinoonekan aneet. Niigi gabara ogan baal kanyaa looce o Masiru e neen. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu unoonɔ.

Vɔɔyit ci ɔl o azooni zoozok o Tammu

26 “Má adilaanu joowane, karabonɔ een joowane ci ayabzeeku riritoonok ci kaal oogi, karabonɔ atadizu biyeenu ci ka idinɲinɲanti joowane o gaagai, karabonɔ ɔɔvanu biyeenu ci ka idinɲinɲanti joowane o gaagai looce cunoonɔ o been neen, eeci keen Maanyi ween Tammu unoonɔ neen naana.

² “Abon azuunu iiten onan yubzeento een Sabit ka idinɲinɲantanɔ, ma abon atiitinyu ceez onan aliile. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unoonɔ.

³ “Mā anuyu zoozok cigan o ma azuunu lootinok ogan juruunɔ, ⁴ kitoonakuɲ koca tammu kitiil kebereece onin goɔɔn atiilni o ɛle, ma abiir manɛɛna kibeenu keenu ugooc buk juruunɔ. ⁵ Anyaku koca tiɲeere labi ci adaku zɛɛ ma abiir iinaba ugooc adowaanu, ma aduucu zɛɛ

ma aruumi kebereeci o doweento, ma olla adaku dayiin ci aroonnyu adayit ma abaaku looce cunoon o yaak.

⁶“Ma kaanyun anyayit ganon looce cunoon o, ma ooginu kɔkɔm gi ci anoliinu. Katooi tijeere keleg o mootik looce cunoon o, ma alaj ɔɔɔn looc cunoon o adiiir. ⁷Anuyu tijeere modo ci iganɲyakun, ma akanu zɛɛ been lai. ⁸Amɔg tijeere ɔl cugooc een tuur modo ceen eet tuur (100), ma amɔg ɔl ceen eet tuur (100) modo ceen alivet amɔɔ (10,000), ma akanu modo nicoko zɛɛ been lai.

⁹“Kaɲaamnekun tijeere naana igeet reezinta, ma kaanyun itirit kazace ɔmɔɔ cugooc o, ma kazoone terkediin onan kibeenee igeet. ¹⁰Ma abiz karatwaana cugooc o irkitook dook ki dayiin zɛɛ ma aduuteku labi ci reene o tuu, ka kirigizit gɔnɔgja ci colai o karatwa. ¹¹Ma kabaai naana ɲaatunon ma alaj kazooryun. ¹²Kɔɔrkɔr tijeere naana kibeenee igeet kizi Tammu unoon, ma eeginu niiga ɔl cigan. ¹³Aneeta Maanyi ween Tammu unoon baal kanyaanyun igeet looce o Masiru ka calaj eeginu mirɔk ci alinɲiɲooneku Masir bodo e neene, ketɛɛda ziik baal acabiinu e ɔɔɔz labak ataadit ooti.

Gernyiin ci ɔl o alaj azii zoosok o Tammo

¹⁴“Bar mǎ alaj aziknaaɲ aneet, ma alaj alinɲiɲnyu zoosok nicoko dook, ¹⁵mǎ aburnu zoosok cigan o, ma aarneku lootinok cigan o ma alaɲaan zoosok cigan o dook alinɲiɲnyu, ma uulalu terkediin onan, ¹⁶kagoonekun koca tijeere kaal koko: Kanyaakun looc libeene, ma avuunakun tijeere moorizowa ci gerze meelik keenti, ma uulalun iziti rubene, ma eeginu ronɲeenen. Aduku olla koca gɔɔn kaal cugooc gaaga, eeci bar tijeere avu adak modo o gɔɔn ooronu ki igeet o. ¹⁷Kaburnuun tijeere ma kaanyun komogtuun modeena ugooc gɔɔn ooronu, ma abaluun tijeere ɔl ugooc amarniinun, ma aluutenu gɔɔn tijeere kɔkɔm eet ci atookun.

¹⁸“Mǎ ɲaan amenaanu kaale nicoko dook nɔkɔ ma alaj aziknaaɲ aneet, kapiirnanun koca tijeere igeet laak toorgerem kujuk ci ona kaduwaakun noko giye ci onɲee ugooc. ¹⁹Ma kaara eleeti donɲiin unoon, ma kaanyi tammu keɲ kokolane kiyo ziiti o, ma kaanyi tɔɔɔ looce cunoon o kibil kiyo jamaanti o. ²⁰Apiirnanun olla koca tijeere igeet keviin gaaga nɔkɔ, eeci manɛɛna cugooc o kibeenee buk keene cugooc o alaj abiir.

²¹ “Mā amenaanu avaraacnu ma alaŋ aziknaaŋ aneet noko, kazaci koca bodo gerziitin cunooŋ o laak toorgerem kujuk ci ona kaduwaakuŋ noko giye o oŋɛ ugooc. ²² Kitoonakuŋ tiŋeere keleg o mootik kivita kuruktuuŋ igeet ki dɔɔl ugooc, kibeen kaal ugooc abalu buk adaayit, ma abadaanuŋ iziti tɔɔnye zɛɛ makacin iziti goolowa ugooc gɔɔn anuyu zirzire.

²³ “Mā alaŋ aŋoliinu kaal ci agooni noko, ma alaŋ abadaakaŋ aneet ma amenaanu alaŋ anuyu zoozok cigan o noko, ²⁴ kaburnuuŋ buk koca naana igeet ma kanyaakuŋ gerziitin ci agoononekuŋ laak toorgerem kujuk ci ona kaduwaakuŋ noko giye ci oŋɛ ugooc. ²⁵ Ma kanyaakuŋ ɔɔɔn ci kacaace gi o ooyoktu niiga terkediin onan. Mā avirooneku kutuuryok ugooc adɔɔdi kaluwaanene, kitoonekuŋ moorizok ci ger, ma kaanyi modeen ugooc ooronu koortuŋ ma amogjuuŋ. ²⁶ Iiten ci kateede dayiin ŋaatunoŋ e, ako tiŋeere zɛɛ ma aroma gɔɔn ŋaai ceen amɔɔ iju kɔdɔwe, ma aziibanu dayiin nicoko, ma adaku calaŋ anyernu.

²⁷ “Mā agoononekuŋ kaala nicigi ma alaŋ aziknaaŋ, ma amenaanu alaŋ anuyu zoozok cigan o noko, ²⁸ kaborneekuŋ koca tiŋeere nɔɔŋ, ma kapiirnanuŋ laak toorgerem kujuk ci ona kaduwaakuŋ noko giye ci oŋɛ ugooc. ²⁹ Adakuuŋ tiŋeere magiz zɛɛ ma adaku dɔɔl ugooc maany. ³⁰ Kalibi tiŋeere viten ugooc kutulik gɔɔn adiŋdiinanu joowane ugooc, ma kalibi viten ugooc gɔɔn aburuutanu kaarkaret, ma kataadei ɔl ugooc adaai joowane cugooc eegin kaal ci labak noko tadeena, ma kazooryuŋ igeet. ³¹ Kooyoi tiŋeere kutuuryok ugooc, ma kooyoi viten ugooc aliile, ma alaŋ ɔliil ci kaal ugooc ataabjaŋ katal. ³² Kuulal tiŋeere looc cunooŋ o kook zɛɛ ma ateedi modeen ugooc gɔɔn ooronu abaak ŋinaante biyeeta. ³³ Kazaanekuŋ tiŋeere modeen, ma kamena kooryuŋ naana alya. Een tiŋeere lɔɔci cunooŋ o zureel, ma ooyoki kutuuryowa ugooc. ³⁴ Ma ŋinti ŋaan abaaku rak niiga looce ci modeen cugooc gɔɔn ooronu o, ɔɔŋei rak tiŋeere lɔɔci cunooŋ o ŋaani kuyubuz kiyo gɔɔn ayubuz lɔɔci Irkite ween Toorgerem Yubzeento o. ³⁵ Ma irkitoowe ci ɔɔŋei lɔɔci ŋaani o, ayubuz rak lɔɔci, eeci irkitoowe baal abaaku niiga ŋina e, ŋaan aanycek looc kuyubuz Irkite o Yubzeento een Toorgerem.

³⁶ “Maje ɔl o anyiigjai ŋaatunoŋ, kaanyi tiŋeere nɔɔɔgɔ kanyayit zinzeetine kulurkulur looce ci modeenu abaayi o, kook zɛɛ ma gɔɔn aluut nɔɔɔgɔ bolooyitot ci olla amɔɔni ŋɔɔti.

Aluuti ɔɔɔn tiŋeere niigi kiyo avuunak modo o, ma olla aruk looc kɔkɔm eet ci atɔɔk nɔɔɔɔ. ³⁷ Aluuti tiŋeere niigi ma adiirɔ kuruyit looc katadizɔ kiyo avir modo o, kɔkɔm eet ci atɔɔk nɔɔɔɔ nɔkɔ, ka calaŋ anim niigi kɔɔrtɔ ki modeen ugeec. ³⁸ Adicaai tiŋeere niigi looce ci modo abaayi o, ma akuu looci ci modeenu o nɔɔɔɔ. ³⁹ Aniici tiŋeere ɔl ci anyiigjai ŋaatunonɔ o looce ci modeenu o nɔkɔ zɛɛ been lai giye ci oŋɛɛ ugeec, kibeen oŋɛɛ o jijitigeec.

^{40–41} “Aburnaan waanice niigi aneet, ma alaŋ iimi zinzeeti ŋaatan giye o alaŋ aziknaan niigi aneet, makacin kotoboreeya nɔɔɔɔ nɔɔɔ kotooyeya looc o modeen ugeec ɔɔɔn ɔɔɔɔ. Inoko zin mǎ alaca niigi zinzeeti cigeec adɔɔi noko, ma abɔɔra oŋɛɛ ugeec, kibeen oŋɛɛ o jijitigeec, ma agama gi o kagernyeɛke naana nɔɔɔɔ giye o oŋeec uneɛɛ, ⁴² kaada koca naana terkediin onan ki Jakob, ki Aizak, kibeen Ibrayim, ma buk kaada gi baal katerkedeɛi ka kaanyekɛ nɔɔɔɔ looc nico e. ⁴³ Maje looci cineɛɛ o, ayubuz rak tiŋeere ŋinti ŋaan aavtiye niigi looce ci modeen ci baal agam nɔɔɔɔ o katanuuwei ŋaani. Kagernyeɛi tiŋeere naana Maanyi nɔɔɔɔ oŋeene ugeec, eeci otoborit niigi lootinok ogan ma ozoorit zoozok ogan. ⁴⁴ Enicoko dook ŋaan kotobor nɔɔɔɔ, karabɔŋ kazoora ka kidicaai looce ci modeen ugeec lai, ka kɔɔyɔk terkediin onan ki nɔɔɔɔ. Kazi nɔkɔ naana Maanyi ween Tammu uneɛɛ. ⁴⁵ Ma zin bar giye cineɛɛ, ŋaan kaada naana terkediin onan kibeen jijitigeec baal kanyaa looce o Masiru ka kizi Tammu uneɛɛ kicinɛi modeɛna o gaagai e. Kazi nɔkɔ naana Maanyi uneɛɛ.”

⁴⁶ Nicigi zoozok ki demziinok kibeen lootinok baal aanyek Maanyi ɔl o Israyil ŋaaten Muses biye o Sinai e neen.

Kaal ci aterkedoonek Maanyi ka kaanycozek nɔɔɔɔ

27 Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ² “Eneek Israyil nɛ, mǎ aterked eeti gi ci ka kipiiceke ɔl Maanyi, guruuc ci abon aruk niini ka koomai bodo ɔl nicoko eo aarek Maanyi neen ceegi. ³ Abon aanyek ɔl ci maacik ci uruunit irkitoowa ugeec tiryaanto eetom zɛɛ been irkitook ci aŋɔɔz eet iiyu, kurukɔ ki zurteenen ceen giramet ceen kaboot tuur ki eet ram kamɔɔ (550) yabziinte o aaronek ceeze o Tammo, ⁴ maje ci ŋai o, aanyek kurukɔ ki zurteenen ceen giramet ceen kaboot iiyu ki eetom kamɔɔ (330). ⁵ Mǎ anyak dɔɔl ci uruunit irkitoowa ugeec tiryaanto tuur zɛɛ been irkitook ci

ajɔɔz eetom, aanyek ci maacik o kurukto ki zurteenen ceen giramet ceen kaboot ram ki eetom (220), maje ci ɲai o, aanyek kurukto ki zurteenen ceen giramet ceen eet tuur kamɔto (110). ⁶ Mā anyak dɔɔl ci milinyik ci ɲaan anyak nyeelok codoi zɛɛ been irkitook ci ajɔɔz tuur, aanyek ci maacik o kurukto ki zurteenen ceen giramet ceen eet ram kamɔto ki tuur, maje ci ɲai o, aanyek kurukto ki zurteenen ceen giramet ceen eetom kamɔto ki iiyu. ⁷ Mā uruunit ɔl irkitook eet iiyu karabɔɲ ayaan, aanyek eet ci maaci kurukto ki zurteenen ceen giramet ceen kaboon ki eet iiyu ki tuur (165), maje ci ɲai o, aanyek kurukto ki zurteenen ceen giramet ceen kaboon kamɔto (110). ⁸ Mā aterked ɛeti gi ci ka kipiiceke eet oma Maanyi ma okomeek ɲaati aruyi zurteenen ci arooɲnyi o, abon anyaa niini eet nico alaan o ceez o Tammo ka kuduwaak nɔɔnɔ gi ci agano ɲaati aruyi.

⁹ “Mā aterked ɛeti gi ci anyaan kelegit ci abal kizi taabinet ci agama Maanyi, ipiicozek kelegiti nici Maanyi kizi gi cin aliile.

¹⁰ Alaɲ zin agano bodo ɲaati abalyi, karabɔɲ ookci gi ci abon giye ci ger, karabɔɲ een gi ci ger giye ci abon. Mā abali niini kelegit goone omaan, ipiicozek kelegje nicigi dook ramaantiya Maanyi. ¹¹ Mā een gi ci aterked ɛeti ka kanyaak Maanyi o kelegit ceen riiriny calaɲ agama Maanyi kizi taabinet, abon anyayaak kelegiti nici alaan o ceez o Tammo, ¹² ka kapak bonat ki gerziitin cin niini. Olla gi ci aarek alaani o ceez o Tammo kurukto ki kelegit nico abil nɔkɔ. ¹³ Mā arɔɔɲ ɛeti ci anyaa kelegit o kooma bodo kelegit nico, abon azac taalinet cin o lelen codoi leleneete ween tuur.

¹⁴ “Mā apiicek ɛeti ceez cin Maanyi kizi ceez cin, apak bonat ki gerziitin ci ceez nico alaani o ceez o Tammo. Olla gi ci aarek alaani o ceez o Tammo, abil nɔkɔ. ¹⁵ Mā arɔɔɲ ɛeti ci ona apiicek Maanyi ceez o kooma ceez bodo, abon azac niini taalinet cin o lelen codoi leleneete ween tuur, ka kizi ceez cin bodo.

¹⁶ “Mā apiicek ɛeti tɔɔɔ o jjiitigin ɲinoma Maanyi, abon atoobo ɲinito taalinet cine ki meelitin ci ɔdoowo ci arooɲnyi ka koɔɔwoɔɔ ɲiniti o. Aruwo kiilowɛta ceen kaboon ki eetom (120) ci ɔdoowo ci labi o kazi cayiir ki zurteenen ceen giramet ceen kaboot tuur ki eet ram kamɔto (550). ¹⁷ Mā apiicek ɛeti Maanyi tɔɔɔ cigin Irkite o Amiironeke Kaala Maanyigi, akanaai

taalinet irkite nico nɔkɔ zɛɛ ma aruumi Irkit ci Amiironeke Kaala Maanyigi aku e. ¹⁸ Bar mā apiicek niini Maanyi tɔɔ vurute ci ooyi Irkit o Amiironeke Kaala Maanyigi, abon aarek taalinet ci tɔɔ nicoko alaani o ceez o Tammoo kakataai irkite ci apiiceke niini Maanyi tɔɔ o zɛɛ been Irkit ci Amiironeke Kaala Maanyigi aku e, ma abon abada taalinet ci tɔɔ nicoko o ki looc. ¹⁹ Mā arɔɔɔ ɛti ci baal apiicek Maanyi tɔɔ o kabadaai bodo tɔɔ, abon azac niini kaal ci taalinet ci tɔɔ nicoko o lɛlɛn codoi lɛlɛneete ween tuur, ka kabadaak tɔɔwa nɔɔɔ bodo. ²⁰ Mā da ŋaan kabadaai tɔɔ ma ataalek eet oma, alaŋ bodo tɔɔwa abada been nɛɛn. ²¹ Mazi uruume Irkit o Amiironeke Kaala Maanyigi, ipiicozek tɔɔwa nici Maanyi izi nɛɛn, ka kizi tɔɔ ci alaati o ceez o Tammoo.

²² “Mā apiicek ɛti Maanyi tɔɔ cigin ataala, calaŋ een tɔɔ o jijitigin, ²³ aarek taalinet ci tɔɔ nicoko alaani o ceez o Tammoo, akanaai irkite ci apiiconeke tɔɔwa Maanyi o, zɛɛ been Irkit ci Amiironeke Kaala Maanyigi aku e, ma abon aruweek ɛti nici Maanyi kaal ci agano ki tɔɔ iitene ci apiiceke Maanyi o. ²⁴ Ma abadaak tɔɔwa eet baal ataalin tɔɔ laadun een tɔɔwa ogin e, Irkite ci Amiironeke Kaala Maanyigi e. ²⁵ Abon tɔɔwa o ipiicozek Maanyi dook, ataali guruce o aaronek ceeze o Tammoo.

²⁶ “Akɔm eet ci ka kipiicek Maanyi kelegit ceen abuu kelegjeene ogin abal, karabɔŋ een taŋ, karabɔŋ een ɛz, eeci abuunya laadun kaal ci Maanyi. ²⁷ Mā een kelegit codoi kelegjeene ween riiriny, abon aruk niini kaal ci agano ki taalinet ci kelegit nico, ka kabadaai ŋaati azaci niini taalinet cin o lɛlɛn codoi lɛlɛneete ween tuur. Mazi alaŋ agɔɔn nɔkɔ, abon ataali kelegiti nici kaale ci agano ki taalinet ci aarek alaani o ceez o Tammoo.

²⁸ “Mā apiicek ɛti Maanyi gi ci apiicek izi nɛɛn, eet ci deer, karabɔŋ een kelegit, karabɔŋ een tɔɔ ci da jijitigin, akɔm bodo eet ci ka kabadaai, karabɔŋ ataalin, eeci gi nici izi gi ci Maanyi izi nɛɛn.

²⁹ “Akɔm eet ci ipiicozek Maanyi izi nɛɛn ci ka bodo keɛlyai, abon aruwe kadaak.

³⁰ “Gi codoi kaale ween amɔɔ, kaale o aɔoyai, karabɔŋ een labi, kati een kebere ci keenu, kaal nicigi kaal ci Maanyi aliile. ³¹ Mā

ooma ɛti gi oma kaale nicoko, abon azac taalinɛt cineɛŋ o ɲaati aruyi lɛlɛn codoi lelɛneete ween tuur. ³² Abon akɛɛba ɛti kaal ogin abal tiini karabɔŋ een ɛɛzai zɛɛ mazi aruum amɔɔ, codoi ɲaatinɛŋ gi ci Maanyi aliile. ³³ Alan agano ɲaati abalyi niini gi ci abon giye ci gɛr, karabɔŋ een gi ci gɛr giye ci abon. Mā agɔɔn niini nɔkɔ, iziti koca kaala nicigi dook ramaantiya kaal ci Maanyi, ma alan bodo oomnyai.”

³⁴ Nicigi zin zoosok baal aricanɛek Maanyi Musɛs biye o Sinai ka kaanyek ɔl o Israyil e nɛɛn.

Werege o Omoloowu

Zɔɔɔ ci akati werege nico

Anyak weregeewi nicini giilenet ci agiilene ɔl o Israyil laak ram. Kazi zin werege nico ne, Werege ci Omoloowu. Azɛɛd weregeewi nicini luuge o Israyil akana balale o Sinai zɛɛ been liil o Jordan otog libire ci jeenu e ijaan kuruumit niigi looc o Kanan baal aterkedeek Maanyi nɔɔɔ ka kook kaanyek e. Mazi ɲaan kitingaazɔ niigi balale o Sinai, iricaneek Maanyi Muses zɔɔɔ ci ka kitigiili Israyil ɔmɔɔ, ma aduwaak niini Israyil lootinok ci ka kuluugti, kibeɛn ci ka gɔɔn kidinɗiɲanti Maanyi. Akata ni niigi luuge ci avɔyi Kanana. Mazi ɔɔt iziyit Israyila zɔɔɔ ci akati looc nice oodot, alaɲaan bar bodo arɔɔɲ kɔɔɔ looce nice. Zin giye nico, otoboreek Maanyi nɔɔɔ nɔɔɲ ma aanyek kamaliilit looc balala irkitook eet ram zɛɛ makacin adaayito buul baal avu Masirɛ e dook lai. Zin vuruta iricaneek Maanyi Muses zɔɔɔ ci ka kitigiili Israyil ɔmɔɔ bodo.

Ɔɔɔ zin weregeewi nicini buk gi o epɛɛzti bodo Israyila zɔɔɔ o Maanyi. Aɲaan gɔɔn waanice niigi Maanyi laak ci meelik ger irkitook baal awɔyi niigi balala e dook. Mazi ɲaan kuruumit niigi Kanan, iricaneek Maanyi Jocuwa zɔɔɔ ci ka tiɲeere kirigizi niini Muses ka kiyit Israyil kooyi Kanana, maje Muses ka kadaak niini gɔɔla calaɲ Kanana aruum.

Giilenet ci ɔl omoloowu

1 Ma iitene wodoi nyeelowe ween ram irkite ween ram ano gɔɔn baal aduɲnaan ɔl o Israyil Masirɛ e, eneeɲ Maanyi Muses ceeze o ruumonto een keema aliile balale o Sinai ne, ²“Itigiilit niina kibeɛn Aaron ɔl ci Israyil o dook booryowe ugeec ki tatoognyaye ugeec, ezeedit ɔl ci maacik o dook zaar codoi codoi. ³Itigiilit ɔl o maacik o uruumit irkitoowa ugeec tiryaaɲto eetom, karabɔɲ ayaan eetom ci agantɔ kiziti takirnya, zɛɛd nɔɔɔ eo azeedine nyakenɛɛta ugeec takirzeetu. ⁴Enɲerya gɔɔn kidɔɲe coo eet ween rakcooi tatooge onin ka kitirituunɲ ɔl ɔmɔɔ giilenta. ⁵⁻¹⁵Zaar zin ci ɔl ci ka kitirituunɲ o

ceegi: kidonje o Roben, Elizor ween ɲeerti Cediyoɾ; kidonje o Simiyan, Celumil ween ɲeerti Zuricadai; kidonje o Juda, Nacon ween ɲeerti Aminadab; kidonje o Isakar, Netanel ween ɲeerti Zuwar; kidonje o Zebulon, Eliyab ween ɲeerti Eelon; kidonje o Benjimen, Abidan ween ɲeerti Gidiyoni; kidonje o Dan, Ayizer ween ɲeerti Amicadai; kidonje o Acer, Pagel ween ɲeerti Okiran; kidonje o Gad, Eliyasav ween ɲeerti Dewel; kidonje o Navtali, Ayira ween ɲeerti Enan; maje bar logoze o Josev: atirituunɲ kidonje o Ivirayim, Elicama ween ɲeerti Amiyud, ma kidonje o Manasa, atirituunɲ Gamalil ween ɲeerti Pedazur.”

¹⁶ ɔl ci waanice aɲeryai olee o baayizo neen nicigi, niigi rakcook tatoognyaye ugeec. Waanice niigi alaati ci kidonɲi o Israyil.

¹⁷ Ooti ni Muses kibeena Aaron ɔl ci aanyonek zaara cigeec noko, ¹⁸ ma iitene wodoi nyeelowe ween ram, utuyaak niigi ɔl o baayizo dook ɲintodoi. Eteyeede ni ɔl o maacik uruumit irkitoowa ugeec tiryaaɲto eetom, karabɲɲ ayaanɲ dook zaara, eo booryok ugeec, ki eo tatoognya ugeec, ¹⁹ ebaal aricaneeke Maanyi Muses e. Itigiil ni niini naɲɲɲ balale o Sinai.

²⁰ Ma doolene o Roben ween abuu o Israyil^y: Eteyeede ɔl o maacik o uruumit irkitoowa ugeec eetom karabɲɲ ayaanɲ o agantɔ kiziti takirnya dook zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec, kibeena tatoognya ugeec yeedinta. ²¹ Eegin waanice ɔ᠓᠗᠗ ci kidonɲ o Roben yeedinta alivet eet ram ki tɔɔrkɔnɔm, ki kaboot tuur (46,500).

²² Ma doolene o Simiyan: Eteyeede ɔl o maacik o uruumit irkitoowa ugeec eetom karabɲɲ ayaanɲ o agantɔ kiziti takirnya dook zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec kibeena tatoognya ugeec yeedinta. ²³ Eegin waanice ɔ᠓᠗᠗ ci kidonɲ o Simiyan yeedinta alivet eet ram kamɔtɔ ki tɔɔrkɔɲɲ, ki kaboot iiyu (59,300).

²⁴ Ma doolene o Gad: Eteyeede ɔl o maacik o uruumit irkitoowa ugeec eetom karabɲɲ ayaanɲ o agantɔ kiziti takirnya dook zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec kibeena tatoognya ugeec yeedinta. ²⁵ Eegin waanice ɔ᠓᠗᠗ ci kidonɲ o Gad yeedinta alivet eet ram ki tuur, ki kaboot tɔɔrkɔnɔm, ki eet ram kamɔtɔ (45,650).

²⁶ Ma doolene o Juda: Eteyeede ɔl o maacik o uruumit irkitoowa ugeec eetom karabɲɲ ayaanɲ o agantɔ kiziti takirnya dook

^y 1:20 Israyil: Kazi bodo zaar oogi ne Jakob.

zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec kibeen tatoognya ugeec yeedinta. ²⁷ Eegin waanice շմալ ci kidոյ o Juda yeedinta alivet eet iiyu kamոtո ki wec, ki kaboot տորկոնոմ (74,600).

²⁸ Ma doolene o Isakar: Eteyeede յլ o maacik o uruunit irkitoowa ugeec eetom karabոյ ayaայ o aganto kiziti takirnya dook zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec kibeen tatoognya ugeec yeedinta. ²⁹ Eegin waanice շմալ ci kidոյ o Isakar yeedinta alivet eet ram kamոtո ki wec, ki kaboot wec (54,400).

³⁰ Ma doolene o Zebulon: Eteyeede յլ o maacik o uruunit irkitoowa ugeec eetom karabոյ ayaայ o aganto kiziti takirnya dook zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec kibeen tatoognya ugeec yeedinta. ³¹ Eegin waanice շմալ ci kidոյ o Zebulon yeedinta alivet eet ram kamոtո ki toorgerem, ki kaboot wec (57,400).

³² Ma doolene ci logo o Josev kazi Ivirayim: Eteyeede յլ o maacik o uruunit irkitoowa ugeec eetom karabոյ ayaայ o aganto kiziti takirnya dook zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec kibeen tatoognya ugeec yeedinta. ³³ Eegin waanice շմալ ci kidոյ o Ivirayim yeedinta alivet eet ram, ki kaboot tuur (40,500).

³⁴ Maje doolene ci logo o Josev kazi Manasa: Eteyeede յլ o maacik o uruunit irkitoowa ugeec eetom karabոյ ayaայ o aganto kiziti takirnya dook zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec kibeen tatoognya ugeec yeedinta. ³⁵ Eegin waanice շմալ ci kidոյ o Manasa yeedinta alivet eetom kamոtո ki ram, ki kaboot ram (32,200).

³⁶ Ma doolene o Benjimen: Eteyeede յլ o maacik o uruunit irkitoowa ugeec eetom karabոյ ayaայ o aganto kiziti takirnya dook zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec kibeen tatoognya ugeec yeedinta. ³⁷ Eegin waanice շմալ ci kidոյ o Benjimen yeedinta alivet eetom kamոtո ki tuur, ki kaboot wec (35,400).

³⁸ Ma doolene o Dan: Eteyeede յլ o maacik o uruunit irkitoowa ugeec eetom karabոյ ayaայ o aganto kiziti takirnya dook zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec kibeen tatoognya ugeec yeedinta. ³⁹ Eegin waanice շմալ ci kidոյ o Dan yeedinta alivet eet iiyu ki ram, ki kaboot toorgerem (62,700).

⁴⁰ Ma doolene o Acer: Eteyeede յլ o maacik o uruunit irkitoowa ugeec eetom karabոյ ayaայ o aganto kiziti takirnya dook zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec kibeen tatoognya ugeec

yeedinta. ⁴¹Eegin waanice ᠓᠓᠗ ci kidoŋ o Acer yeedinta alivet eet ram ki codoi, ki kaboot tuur (41,500).

⁴²Ma doolene o Navtali: Eteyeede ɔl o maacik o uruunit irkitoowa ugeec eetom karabɔŋ ayaan o agantɔ kiziti takirnya dook zaara ugeec eo azeedine booryowa ugeec kibeena tatoognya ugeec yeedinta. ⁴³Eegin waanice ᠓᠓᠗ ci kidoŋ o Navtali yeedinta alivet eet ram kamɔtɔ ki iiyu, ki kaboot wec (53,400).

⁴⁴ɔl zin baal agiil Muses ki Aaron kibeena alaata o kidoŋi o Israyil eegin amɔtɔ ram e neen nicigi. Waanice buk alaata nicigi rakcook tatoognyaye ugeec. ⁴⁵Ayeedi waanice ɔl o maacik dook o uruunit irkitoowa ugeec eetom karabɔŋ ayaan o agantɔ kiziti takirnya, eo azeedine tatoognya ugeec yeedinta. ⁴⁶Eegin waanice niigi dook alivet ceen kaboot tɔɔrkɔnɔm ki iiyu, ki kaboot tuur, ki eet ram kamɔtɔ (603,550).

⁴⁷Maje bar waanice tatoognya ci kidoŋ o Livai alan niigi agiili kibeena kidoŋi ci Israyil o dook, ⁴⁸eeci aneek waanice Maanyi Muses ne, ⁴⁹“Má kidoŋ ci Livai o agiil, karabɔŋ aromeeci nɔɔɔ ɔl ci Israyil o giilenta. ⁵⁰Bar ŋera ɔl ci Livai o ka kagamit niigi keema o aliile eelni lootinowa ogane, ki kaal ogin anyak dook, ka gɔɔn kodoŋit niigi keema nico, ki kaal ogin anyak dook, ka kuzuuti ma abaak ŋaati aliyaan keema ci aliile noko. ⁵¹Má ka gɔɔn kuluug keema nici, adooca niigi, má ka kuruwoozek looc, aruweek looc niigi. Má anyak eet ci gaaga ci ako ajɔŋɔz keema nico, abon aruwe kadaak. ⁵²Abon aal Israyila kezeede eo azeedine nyakenɛeta ugeec takirzeetu, ma abon abaak gɔɔn ɔl ci nyakeno coo dook beerawe uneen. ⁵³Abon aal ɔl ci Livai o kilikta keema ci aliile eelni lootinowa cigane o ka calan iinak bornet nɔɔŋ onane Israyil. Ka kizi liŋliŋɔɔn ci ɔl ceen Livai o neen ci abeyi keema ci aliile eelni lootinowa cigane o.”

⁵⁴Utuguuzɔ ni Israyila kaal nicoko dook eo aricanɛeke Maanyi Muses.

Zeedinet ci alii ci kidoŋi o Israyil

2 Ma aneek Maanyi Muses ki Aaron ne, ²“Abon aal Israyila ŋaati aliyaan keema o ruumonto aliile libirɔ dook kedeyai kidicilim, abon gɔɔn ɛti cee aal beerawe ci nyakeno ci takirnya ogin, kibeena beerawe o ayselza roobec ci ɔl o tatoog onin.

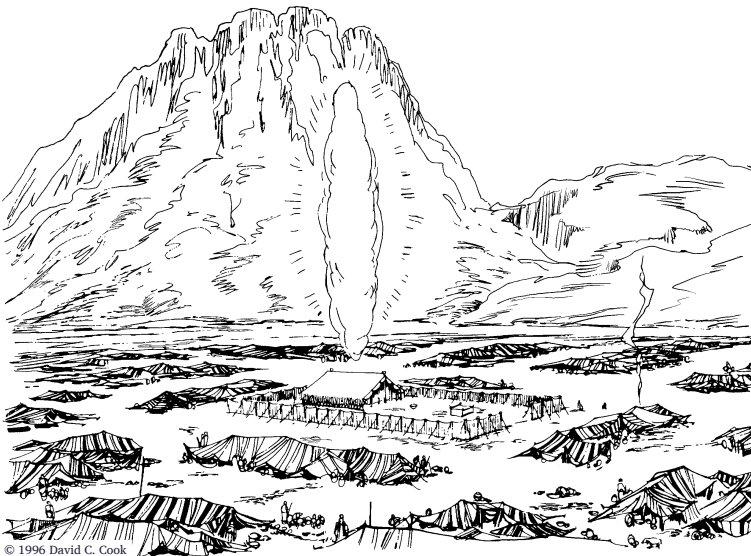
³“Abon aal nyakenæeta ci takirnya ci Juda o, libire ci jeenu aduŋnaan ii o, beeraawe uneen. Alaan ci kidonj ci Juda o neen Nacon ween ŋeerti Aminadab. ⁴Eegin takirnya ciginε o alivet eet iiyu kamɔɔ ki wec, ki kaboot tɔɔrkɔnɔm (74,600).

⁵“Abon kidonj o Isakar aal kunuyɔ ki kidonj ci Juda o. Alaan cineen neen Netanel ween ŋeerti Zuwar. ⁶Eegin takirnya ciginε o alivet eet ram kamɔɔ ki wec, ki kaboot wec (54,400).

⁷“Maje kidonj o Zebulon akanoonek kidonj ci Juda o libire codoi alya. Alaan cineen neen Eliyab ween ŋeerti Eelon. ⁸Eegin takirnya ciginε o alivet eet ram kamɔɔ ki toorgerem, ki kaboot wec (57,400).

⁹“Eegin ጋሞሪ ci nyakenæet ci takirnya ci Juda, ki Isakar, kibeen Zebulon o, alivet ceen kaboon ki alivet eet wec ki tɔɔrkɔnɔm, ki kaboot wec (186,400). Abon eegin ɔl ci arayiin ɔl luugja o neen niigi.

¹⁰“Abon aal nyakenæeta ci takirnya ci Roben o, libire ci tenetu o, beeraawe uneen. Alaan ci kidonj ci Roben o neen Elizor ween ŋeerti Cediyyor. ¹¹Eegin takirnya ciginε o alivet eet ram ki tɔɔrkɔnɔm, ki kaboot tuur (46,500).

Zeedinet ci alii ci kidonj o Israyil (2:1-34)

¹²“Abon kidonj o Simiyan aal kunuyo ki kidonj ci Roben o. Alaan cineenj neen Celumil ween ɲeerti Zuricadai. ¹³Eegin takirnya cigine o alivet eet ram kamoto ki torkoc, ki kaboot iiyu (59,300).

¹⁴“Maje kidonj o Gad akanoonnek kidonj ci Roben o libire codoi alya. Alaan cineenj ngeen Eliyasav ween ngeerti Dewel. ¹⁵Eegin takirnya cigine o alivet eet ram ki tuur, ki kaboot tɔɔrkɔnɔm, ki eet ram kamɔɔ (45,650).

¹⁶ “Egin ɔmɔɔ ci nyakenɛt ci takirnya ci Roben, ki Simiyan, kibeen Gad o, alivɛt ceen kaboon ki alivɛt eet ram kamɔɔ ki codoi, ki kaboot wec, ki eet ram kamɔɔ (151,450). Abon akanɛeki niigi nyakenɛt ci takirnya ci Juda, ki Isakar, kibeen Zebulon o vuruta luugja.

17 “Abon zin keema o ruumonto aliile adɔɔ ɔl o Livai, awɔ nyakenɛt ci takirnyaawu noko kɔrgɛna luugja. Abon zin azeedi luuge kiyo buk alii noko, ma abon gɔɔn ɛti cee aavi ɲaonin bɛɛrawe onin.

¹⁸ “Maje ġinti alyo o libire ci nyagjo o, abon aal nyakenesta ci takirnya ci Ivirayim o beerawe uneen. Alaan ci kidonj ci Ivirayim o n̄een Elicama ween ġeerti Amiyud. ¹⁹ Eegin takirnya cigin̄ o alivet eet ram, ki kaboot tuur (40,500).

²⁰“Abon kidonj o Manasa aal kunuyo ki kidonj ci Ivirayim o. Alaan cineenj neen Gamalil ween ɲeerti Pedazur. ²¹Eegin takirnya cigine o alivet eetom kamoto ki ram, ki kaboot ram (32,200).

²² “Maje kidonj o Benjimen akanoonek kidonj ci Ivirayim o libire codoi alya. Alaan cineenj neen Abidan ween ɲeerti Gidiyoni. ²³ Eegin takirnya cigine o alivet eetom kamoto ki tuur, ki kaboot wec (35,400).

²⁴ “Egin ɔmɔɔ ci nyakenɛt ci takirnya ci Ivirayim, ki Manasa, kibeen Benjimen o, alivet ceen kaboon ki turge, ki kaboon codoi (108,100). Abon ano gɔnɔgi kizi nyakeno ceen iiyu o nɛen niigi.

²⁵ “Maje libire ci baatikeeri o, abon aal nyakenɛeta ci takirnya ci Dan o beɛrawe uneenj. Alaan ci kidonj ci Dan o nɛen Ayizer ween nɛerti Amicadai. ²⁶ Eegin takirnya cigine o alivet eet iiyu ki ram, ki kaboot toorgereɓ (62,700).

²⁷ “Abon kidonj o Acer aal kunuyo ki kidonj ci Dan o. Alaana cineaŋ neen Pagel ween ŋeerti Okiran. ²⁸ Eegin takirnya cigine o alivet eet ram ki codoi, ki kaboot tuur (41,500).

²⁹ “Maje kidonj o Navtali akanoonnek kidonj ci Dan o libire codoi alya. Alaan cineenj neen Ayira ween neerti Enan. ³⁰ Eegin takirnya cigine o alivet eet ram kamoto ki iyyu, ki kaboot wec (53,400).

³¹ “Eegin ጳጳጳ ci nyakenet ci takirnya ci Dan, ki Acer, kibeene Navtali o, alivet ceen kaboon ki alivet eet ram kamoto ki toongerem, ki kaboot torkonm (157,600). Ano niigi ol vuruta luugja beerauwe uneenj.”

³² Nicigi giilenet ci ol o Israyil tatoognyaye ugeec neen. Aal ol nicigi dook nyakeneete o takirnya ugeec, ma eegin ጳጳጳ cigeec dook alivet ceen kaboot torkonm ki iyyu, ki kaboot tuur, ki eet ram kamoto (603,550). ³³ Maje bar ol o Livai, alaj niigi agiilonek Israyil dook ebaal aricaneeke Maanyi Muses e.

³⁴ Utuguuzo ni ol o Israyil kaal dook ebaal aricaneeke Maanyi Muses e. Aal niigi beerauwete ugeec, ma aluug booryowe ugeec, kibeene tatoognyaye ugeec.

ጳጳ o Livai

3 Yeedinet zin ci zaar ci ol o tatoog o Aaron ki Muses iinyaye baal azawzone Maanyi kibeene Muses biye o Sinai e ceegi.

² Zaar ci logooz o Aaron neen cee: Nadab ween abuu, ki Abiyu, ki Eliyazar, kibeene Itamar. ³ Nicigi zaar ci logooz o Aaron baal amayuuwi ma aronyai kiziti alaati o ceze o Tammo e neen.

⁴ Adaayito waanice Nadab ki Abiyu juume o Maanyi ceze onin aliile balale o Sinai, eeci aburuutanek niigi Maanyi kaarkaret goole calaj niini agama. Naan waanice niigi kanyayit logooz cigeec. Ilinlinjit ni Eliyazar ki Itamar niigi doon kiziti alaati o ceze o Tammo iinyaye baal naan arogni baatineen Aaron e.

⁵ Eneek ni Maanyi Muses ne, ⁶ “Jaak kidonj o Livai Aaron ween alaan o ceze onan ka kivita kitiritit koon, ⁷ ka kivita kilinliqtoozeyan aneet Maanyi zaare ci Aaron, kibeene zaare ci ol o baayizo dook, ka kagamit linliqoon o keema o ruumonto aliile. ⁸ Abon azooni niigi kaal o eel keemawe o ruumonto aliile dook, ka kilinlinjit niigi kaal keemawe nico zaare ci ol o Israyil. ⁹ Anyeek ol ci Livai o Aaron ki logooz ogin. Ma kidonj ci Livai o dook ol ci ka kaanycozek Aaron Israyila o neen. ¹⁰ Naara Aaron ki logooz ogin ka kivita kiziti alaati

ci ceez onan. Mā anyak eet ci gaaga ci akuunak ʔino Aliile, abon aruwe kadaak.”

¹¹ Aneek bodo Maanyi Muses ne, ¹² “Keɲeraa naana kidonj o Livai Israyila ka kilinɲinoozeyan aneet zaare ci ʔogɔɔz o Israyil een abuunya dook. Ka kidonj ci Livai o kiziti cigan aneet, ¹³ eeci abuunya dook cigan. Waanbaal karuye abuunya o Masiru maacik dook e, keɲeraa abuunya o Israyil maacik dook kiziti cigan, olee ci deer o, karabonj een keleege. Kazi nɔkɔ naana Maanyi unoonj.”

¹⁴ Eneek ni Maanyi Muses balale o Sinai ne, ¹⁵ “Tigiil ɔl o Livai tatoognyaye ugeec ki booryowe ugeec. Tigiil ʔogɔɔz o aritaai ɲaan anyak nyeelok codoi, kibeen o iziti mayaane.” ¹⁶ Itigiil ni Muses nɔɔgo eo aricaneeke Maanyi nɔɔnɔ.

¹⁷ Zaar zin ci ʔogɔɔz o Livai ceegi: Gercon ki Kowaz kibeen Merari.

¹⁸ Zaar bodo ci booryok o Gercon ceegi: Libni kibeen Cimei.

¹⁹ Boor ci Kowaz neen: Amiram, ki Izar, ki Eberon, kibeen Uziyel.

²⁰ Boor ci Merari neen: Mali ki Muuci.

Booryok zin o Livai tatoognyaye ugeecek neen nicigi.

²¹ Booryok ci Gercon neen Libni kibeen Cimei. ²² Eegin waanice ɔ᠕᠔ ci ʔogɔɔz o aritaai ɲaan anyak nyeelok codoi kibeen o iziti mayaane alivet toorgerem, ki kaboot tuur (7,500). ²³ Aal booryowa ci Gercon o keema o aliile bawuuca libire ci nyagjo o.

²⁴ Arayiin waanice tatoognya ci Gercon o Eliyasav ween ɲeerti Layil.

²⁵ Linɲinɔɔn ci ɔl o Gercon keemawe o ruumonto aliile neen ci ka gɔɔn kuzuuti ruumane o ataadonek keema tadeena kivita kutugurit looc, ki kuwa ogin abunjeen tadeena, ki ruum o anyoogene keema tatoog, ²⁶ ki ruumane o iirimi kaluwaawa aliya loidonj o avaadine taabinet ki keema, ki ruum o anyoogene kaluwa araani, kibeen looronya o arom ruumane o keemawo. Linɲinɔɔn zin waanice ci booryok ci Gercon o neen kaala nicigi.

²⁷ Booryok ci Kowaz neen Amiram, ki Izar, ki Eberon, kibeen Uziyel. ²⁸ Eegin waanice ɔ᠕᠔ ci ʔogɔɔz o aritaai ɲaan anyak nyeelok codoi kibeen o iziti mayaane alivet turge, ki kaboot tɔɔrkɔnɔm (8,600). Linɲinɔɔn ci ɔl o Kowaz neen ci ka gɔɔn kuzuuti keema o ruumonto ʔino Aliile. ²⁹ Aal booryowa ci Kowaz o keema o aliile libire ci tenetu e. ³⁰ Arayiin waanice tatoognya ci booryok ci Kowaz

³²Arayiin waanice alaat o ɗl o Livai Eliyazar ween ɲeerti Aaron ween alaan o ceez o Tammo. Aɲeryai niini ka kagam ɗl o azooni kɛema o ruumonto ɲino Aliile.

³⁸ Aal waanice Muses ki Aaron kibeem loḡooz o Aaron keema o ruumonto aliile libire ci jeenu adurnaan ii o, keema nico reera. Linlinḡoon cineerj neen ci ka ḡoon kuzuuti keema Ḥjino Aliile zaare ci ɔl o Israyil. Mā anyak eet ci gaaga ci akuunak Ḥjino Aliile, abon aruwe kadaak.

³⁹ Eegin waanice ɔmɔɔ ci ɔl o Livai dook baal itigiilte ebaal aricaneeɗ Maanyi Musɗ kibeɗ Aaron e booryowe ugeec, ki logoze ugeec aritaai ɗaan anyak nyeelok codoi, kibeɗ o iziti mayaane alivet eetom ki ram (22,000).

⁴⁰ Ma aneek Maanyi Muses ne, “Tigiil lɔgɔɔz o Israyil een abuunya o aritaai ɲaan anyak nyeelok codoi, kibeen o iziti mayaane ka tɛyɛd zaar ugeec. ⁴¹ Nyaayan ɔl o Livai kivita kilinlingtoozeyan aneet kirigizit ɲino lɔgɔɔz o Israyil een abuunya. Nyaayan buk kaal o abal ɔl o Livai ka kivita kirigizit abuunya ci maacik kaale o abal ɔl o Israyil. Kazi nɔko naana Maanyi unoon.”

⁴² Itigiil ni Muses loɓɓɓ o Israyil eegin abuunya ebaal aricanɛɛke Maanyi noɗɗo e. ⁴³ Eegin waanice ɗɗɗo ci abuunya ci maacik aritaai naan anyak nyeeɓok codoi kibeɓ o iziti mayaane o

⁷“Ma aveteek tarabiza o eelni dɔɔkena tadeena ruum ci colai aburut, ma aarek kodooce ci tavgavik, ki ci lukudik, ki ijunya ci milinyik, been ci mayaaniik, ka gɔɔn kuɔuteke nyaan o taabinto looc, ki dɔɔken o gɔɔn eel njinaante nɔko o. ⁸Abon zin abunji niigi tarabiza nico ruume ci meri kizi gidan, ma abunji kuwene ci abon tadeena. Iyizeek ni keen nyapɔkɔdeen ci eel libirɔɔi o ka kɔɔɔɔɔi tarabiza.

⁹“Ma adoma niigi ruum ci colai aburut abunji kitiir o lambeetu, ki tokoleenen ogin, ki kaal ci ka kuɔuuyai looronya ci alanyci lambeeta o, ki kaal ci tavgavik ka gɔɔn kaaryozek buurtane ci looronya ci uturucit o, ki burwet o anyak maal o alanyci lambeeta. ¹⁰Ma aɕuuz niigi kaal nicoko dook ma abunji kuwene ci abon ma aarek cavcav o donjiinto.

¹¹“Maje loidon ween warki gɔɔn aburuutanin kaarkareta, aveteek ruum ci colai aburut tadeena, ma abon abunji niigi kuwene ci abon. Iyizeek ni keen nyapɔkɔdeen ci eel libirɔɔi o ka kɔɔɔɔɔi loidonji.

¹²“Ooti ni niigi kaal o alinjini keemawe o aliile dook ma aɕuuzek nɔɔɔ ruum ci colai aburut, ma abunji kuwene ci abon ma aarek cavcav o donjiinto.

¹³“Abon aara niigi buur loidonje o avaadine taabinet ma aveteek loidon ruum o rege. ¹⁴Ka zin kaaryek kaal o loidonjo linjinoonto dook, kaal nicoko neen: tɔbɔkwaana o ka kitiktɔɔi zɔɔɔɔ o avaadine taabinet, ki kiyeen o vakarik ooti ka kutuyɔɔzeke idina, ki koreyet ci milinyik, kibeek kodooce ci maamu. Ma abunji kuwene o abon e. Iyizeek ni keen nyapɔkɔdeen ci eel libirɔɔi o ka kɔɔɔɔɔi loidonji.

¹⁵“Mazi idimdimanit Aaron ki lɔɔɔɔ ogin kaal nicoko oodota, ka kizi luuge, avu ɔl o Kowaz ka kodonjit kaal ci aliile noko, ma abon adonji kaal ci aliile noko calan uum ka calan adaai. Abon adonji niigi kaal ci keema ci ruumonto aliile noko.

¹⁶“Abon njerti Aaron o kazi Eliyazar ween alaan o ceez onan agam maal o lambeetu keemawe onan, ki kaarkaret o anɔl madiz, ki labi o gɔɔn taabinto o, kibeek maal o mayuuwento. Agam keema o aliile, ki kaal ogin aliile dook, kibeek buk kaal o keema nico oogii niini.”

¹⁷Ma aneek Maanyi Musɛs kibeek Aaron ne, ¹⁸“Má aanyeku booryok ci Kowaz o kadaayito olee ci Livai o. ¹⁹Abon niiga ageenyu,

ka korogit ol ci Kowaz o calañ adaai ɲaati avu ajɔŋzi niigi kaal o aliile ɔɔɔɔ. Abon avɔ Aaron ki lɔgɔɔz ogin kɛɛmawe o aliile eecitɔ ka kɔɔt kɛɲertee kɔɔgɔ liŋliŋoonok, ki gi ci gɔɔn ka kɔɔɔŋ ɛeti codoi ɲaatiŋɛ. ²⁰ Bar zin abon alañ ol ci Kowaz o avɔ kɛɛmawa eecitɔ kɔɔt kicinɪt kaal o aliile ɲinti ɲaan abunɛɛn kaala o gerze ɲaan adaai.”

Booryok o Gercon

²¹ Eneek ni Maanyi Muses nɛ, ²² “Tigiil buk ol o Gercon tatoognyaye ugeec been booryowe ugeec. ²³ Tigiil lɔgɔɔz o uruomit irkitoowa ugeec tiryaaŋto eetom kamɔɔ zɛɛ been ci uruomit irkitook eet ram kamɔɔ ka kivita kilinliŋit kɛɛmawe o ruumonto aliile.

²⁴ “Liŋliŋɔɔn zin ci booryok o Gercon kibeɛn kaal ci ka kodoŋit o nɛɛn ceegi: ²⁵ Adɔŋ niigi ruumanɛ o ataadonek kɛɛma o ruumonto aliile tadeɛna kivita kutugurit looc, ki kuwa o mirkiciwu abunɛɛn kɛɛma tadeɛna, ki kuwa o abon keleg oogi abunɪ kuwa nicoko tadeɛna, ki ruum o abunɛɛn kɛɛma tatoog, ²⁶ ki ruumanɛ o iirimi kaluwaawa aliya kɛɛma o aliile, kibeɛn loidoŋ o avaadine taabinɛt, ki ruum o kaluwa tatoogu, ki looronya o arom ruumanɛ o kɛɛmawo, kibeɛn kaal ogin liŋliŋoonto dook. Abon agɔɔn niigi liŋliŋoonok o akati kaal nicoko dook. ²⁷ Abon liŋliŋɔɔnti cineɛn adɔŋi kaal karabɔŋ alinliŋi o, agooni ɲaati abali kɔɔgɔ Aaron ki lɔgɔɔz ogin. Abon aɲɛɛɛku kɔɔgɔ kaal ci ka kodoŋit o ka kagaac. ²⁸ Nicigi liŋliŋoonok ci booryok o Gercon kɛɛmawe o ruumonto aliile nɛɛn. Alinliŋ niigi ɲaati abali kɔɔgɔ Itamar ween ɲɛɛrti Aaron ween alaɛn o ceɛz onan.

Booryok o Merari

²⁹ “Tigiil ol o Merari booryowe ugeec been tatoognyaye ugeec. ³⁰ Tigiil lɔgɔɔz o uruomit irkitoowa ugeec tiryaaŋto eetom kamɔɔ zɛɛ been ci uruomit irkitook eet ram kamɔɔ ka kivita kilinliŋit kɛɛmawe o ruumonto aliile.

³¹ “Liŋliŋɔɔn cineɛn alinliŋi kɛɛmawe o ruumonto aliile nɛɛn ci adɔŋi zɔɔɛn o kɛɛmawo zabalik, ki ruukcok ogin, ki kitiirwa, ki viten ci ka kɛɛlti zɔɔɛn nicigi loota, ³² kibeɛn buk kitiirwa o aliya kaluwa, ki viten ci ka kɛɛlti kitiirwa nicigi loota, ki looyanɛ kibeɛn looronya o acabiin kɛɛma kibeɛn kaluwa, ki kaal o liŋliŋoonto dook, kibeɛn kaal ci liŋliŋoonto oogi. Eɲɛɲaak gɔɔn eet codoi ɲaatiŋɛ gi

cin ka kɔɔɔɔ. ³³ Nicigi liɔliɔoonok ci booryok o Merari kɛmawe o ruumonto aliile nɛn. Aliɔliɔ niigi ɲaati abali nɔɔɔ Itamar ween ɲɛerti Aaron ween alaan o ceez onan.”

Giilenet o booryok o Livai

³⁴ Itigiilit ni Muses ki Aaron kibeem alaat o ɔl o baayizo ɔl o Kowaz booryowe ugeec kibeem tatoognyaye ugeec. ³⁵ Eegin waanice ɔl ci maacik dook ci uruomit irkitoowa ugeec tiryaaɔto eetom kamɔɔ zɛɛ been ci uruomit irkitook eet ram kamɔɔ ka kivita kilinɔliɔit kɛmawe o ruumonto aliile, ³⁶ baal itigiilte booryowe ugeec e, alivet ram, ki kaboot toorgerem, ki eet ram kamɔɔ (2,750). ³⁷ ጦጦጦ zin waanice ci booryok o Kowaz dook baal aliɔliɔ kɛmawe o ruumonto aliile e nɛn nicigi. Itigiilit ni waanice Muses ki Aaron nɔɔɔ ebaal aricanɛɛke Maanyi Muses e.

³⁸ Itigiilit ni niigi ɔl o Gercon booryowe ugeec kibeem tatoognyaye ugeec. ³⁹ Eegin waanice ɔl ci maacik dook ci uruomit irkitoowa ugeec tiryaaɔto eetom kamɔɔ zɛɛ been ci uruomit irkitook eet ram kamɔɔ ka kivita kilinɔliɔit kɛmawe o ruumonto aliile, ⁴⁰ baal itigiilte booryowe ugeec been tatoognyaye ugeec e, alivet ram, ki kaboot tɔɔrkɔɔm, ki eetoma kamɔɔ (2,630). ⁴¹ ጦጦጦ zin waanice ci booryok o Gercon dook baal aliɔliɔ kɛmawe o ruumonto aliile e nɛn nicigi. Itigiilit waanice Muses ki Aaron nɔɔɔ ebaal aricani Maanyi e.

⁴² Itigiilit ni niigi ɔl o Merari booryowe ugeec kibeem tatoognyaye ugeec. ⁴³ Eegin waanice ɔl ci maacik dook ci uruomit irkitoowa ugeec tiryaaɔto eetom kamɔɔ zɛɛ been ci uruomit irkitook eet ram kamɔɔ ka kivita kilinɔliɔit kɛmawe o ruumonto aliile, ⁴⁴ baal itigiilte booryowe ugeec e, alivet iiyu, ki kaboot ram (3,200). ⁴⁵ ጦጦጦ zin waanice ci booryok o Gercon dook nɛn nicigi. Itigiilit ni waanice Muses ki Aaron nɔɔɔ ebaal aricanɛɛke Maanyi Muses e.

⁴⁶ Itigiilit ni Muses ki Aaron kibeem alaat o Israyil booryok o Livai dook booryowe ugeec kibeem tatoognyaye ugeec. ⁴⁷ Eegin waanice ɔጦጦጦ ci ɔl ci maacik dook ci uruomit irkitoowa ugeec tiryaaɔto eetom kamɔɔ zɛɛ been ci uruomit irkitook eet ram kamɔɔ ka kivita kilinɔliɔit kɛmawe o ruumonto aliile ka gɔɔɔ kodoɔit kaal o kɛema nico, ⁴⁸ alivet turge, ki kaboot tuur, ki eet wec (8,580).

⁴⁹ Enjeryoozek ni ol liŋliŋoonowa, ma aduwoonek gɔɔn eet coo gi ci ka kɔdɔŋ niini ebaal aricanɛɛke Maanyi Muses e.

Itigiilte ni niigi dook ebaal aricanɛɛke Maanyi Muses e.

Aanycek ŋino alyo kitiliza ŋuume o Maanyi

5 Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ²“Ricanɛɛk Israyil kotooktek eet ci anyak mɔɔriz o atiyen eleeti, karabɔŋ anyak boonka, karabɔŋ uum gi ci adaai makacin izi riiriny ŋuume onan tuu kuduun ŋaonooŋ alyo. ³Otooyit eet ci maaci karabɔŋ een gi ci ŋai ci izi riiriny nɔkɔ kuduun ŋaonooŋ alyo gerze ŋaan anyaa baayiz unooŋ kabaaye naana ŋaatunooŋ riiriny.” ⁴Utuguuzo ni Israyila nɔkɔ, otooktek niigi nɔɔgo tuu kuduunit ŋao alyo ebaal aduwaake Maanyi Muses e.

Dileen ci oŋecec

⁵Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ⁶“Eneek Israyil nɛ, ‘Mā agoonek ɛti karabɔŋ een ŋaa gɔɔn oma gi ci ger, ma alaŋ iimi nɔɔnɔ ziniz ŋaaten Maanyi, abacaa ɛti nici oŋecec. ⁷Abon abɔɔra niini oŋecec cin abacaa o. Ma abon adil oŋecec cin o ŋaati aruyi rak gi nico, ma bodo aruk lelen codoi leleneete ween tuur ma amiironeke eet ci baal agoonek niini nɔɔnɔ gi ci ger noko. ⁸Bar mā adaak ɛti ci baal agoononek gi ci gerze o, ma akɔm nɔɔnɔ ateenoi cin, abon aruwe dileen nɔkɔ ka kaanyozek Maanyi ka kook alaane o ceez o Tammo, ma buk aromeek niini mirkic ci ka kacari alaani o ceez o Tammo nɔɔnɔ. ⁹Ma zin kaala o aliile anyaaɔ ol o Israyil alaan o ceez o Tammo dook, izi kaal cigin. ¹⁰Ma kaala o aliile gɔɔn anyaaɔ ɛti ceeni ceez o Tammo dook, iziti kaal ci alaan o ceez o Tammo. Olla gi ci aanyozek alaan o ceez o Tammo, izi gi ci alaan o ceez o Tammo.”

Lootinok ci eet ci abar ŋaa cin

¹¹Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ¹²“Eneek Israyil nɛ, ‘Mā arogi ŋaa ɔɔ ma alaŋaan aavek eet onin doon, ¹³ma akɔ oogin ki eet oma, ma arɔɔdi eet onin ma ŋaan kɔbɔɔryai riirinya cigine agɔɔn o (giye o ŋaan akɔmni baacoi ci acin nɔɔnɔ, karabɔŋ anyak eet ci agam nɔɔnɔ iiten o agɔɔni gi nico e,) ¹⁴mazi anyigit ɛti gi nico ma abar niini ŋaa cin o giye nico, karabɔŋ ŋaa utuguu didi gi ceen riiriny noko, karabɔŋ ŋaan kutuguu, ¹⁵abon akɔyi niini ŋaa cin o alaane o ceez o Tammo. Abon buk akɔyi niini tila ci vɔɔr taabinto ci labi o kazi

cayiir ceen kiilo codoi giye ci ɲaa cin o. Abon alaɲ aarek tila nico maal ci kiɲiɾooɔo karabɔɲ aromeek kaarkar eeci nicini taabinet ci labinu anyaa ɛeti ci abar ɲaa cin, taabinet nici aadak ɔl oɲɛ.

¹⁶ “Anyaa ni alaani o ceez o Tammo ɲaa ma aanyek kibil ɲuume o Maanyi. ¹⁷ Enico, ɔtɔɔɔca alaani o ceez o Tammo maam o aliile ma aku aarek iju ceen tɔdɔwaac ma azaceek tuduwaac ci adoma kɛɛmawe o aliile maam nicoko. ¹⁸ Mazi aanyewun alaani o ceez o Tammo ɲaa kibil ɲuume o Maanyi, aanyek niini ɲaa calaɲ abun ɔɔ ma aareke tila o vɔɔɔr ona ka kaadak ɔl oɲɛ e nɔɔɔn azen, nicini taabinet ci labinu anyaa ɛeti ci abar ɲaa cin, maje alaani o ceez o Tammo anyak niini alya maam o akaaka ɛɛl ijaa anyaa toriin e aziita. ^{19–21} Uduwaak ni alaani o ceez o Tammo ɲaa nico ka kagama terkediin ki toriin coo, aneek nɛ, “Mā ɲaan da akɔm eet oma ci ooginu, ma ɲaan kurugiin ɔɔ tuguu gi ceen riiriny, giye o ɛɛnɛ niina ɲaa ci eeto, alaɲ koca maama ci akaaka noko agoonekin ineet gi ci ger. Bar mā da urugiin ɔɔ ma atanguuzu ki eet oma ma anyaayu ɛɛl riiriny, giye o ɛɛnɛ niina ɲaa ci eeto, abon anyuugin Maanyi moomu calaɲ ariti ma iiveznin kɛɛɲ dook ka kaanyek Maanyi ɔl ugun baayizo dook kotortiin ma aburniin. ²² Abon baai avɔ maama ci toriinto akaaka noko ineet alya ka kunyuugin moomu calaɲ ariti ma iiveznin kɛɛɲ dook.”

“Ma adɛca ɲaa azi nɛ, “Nɔɔɔn nɛɛn. Nɔɔɔn nɛɛn.”

²³ “Abon zin ayɛɛd alaani o ceez o Tammo toriinok nicoko ma akɔ oonyek toriinok ci ona ayɛɛd noko maam o akaaka e. ²⁴ Mazi ɲaan kaanyek alaani o ceez o Tammo ɲaa kowod maam ci akaaka anyaa toriin noko, ka kɔɔt kanyaktaak maama nicigi nɔɔɔn gerziitin, ²⁵ adoma rak alaani o ceez o Tammo labi o taabinto anyaa ɛeti o abar ɲaa onin e ɲaa aziita ma adɔɲ labi nicoko ɲuume o Maanyi ma akɔyi loidoɲe o avaadine taabinet. ²⁶ Ɔdɔɲɔca ni niini tila aziita tɔc kizi taalen ci ka kaadai Maanyi eet o anyaa taabinet e, avaadun ni niini taabinet nico loidoɲe o avaadine taabinet, enico iiya aanyewun niini ɲaa kowod maam oke. ²⁷ Mā didi da uulal ɲaa nicini ɛɛl ma alarjaan aavek eet onin doon, mazi awod maam ci anyaa toriin noko, anyaa koca maama nici nɔɔɔn gerziitin: anyaa nɔɔɔn kɛɛɲ ivez ma anyoog nɔɔɔn moomu calaɲ arit ma atɔr buk nɔɔɔn ɔl ogine baayizo dook. ²⁸ Mazi da ɲaan akɔm gi ci ger agɔɔn ka kanyaake ɛɛl riiriny, alaɲ maama nicigi anyaa nɔɔɔn gerziitin, bar koca arit niini labak.

²⁹“Nicini zin lootinet ci eet ci abar ḡaa cin giye ci arogni ɔɔ ma utuguuwek ɛle gi ceen riiriny giye o ɛɛɛ niini ḡaa ci eeto, ³⁰karabɔŋ bar olla abar ɛeti ḡaa cin o gaaga. Abon aanyek alaani o ceez o Tammu ḡaa kiiya kibil ḡuume o Maanyi ka kutuguuwek niini ḡaa nico kaal o aduwa lootinowa nicigi dook. ³¹Maje ɛeti akom niini gi ci abacaa, bar mā abacaa ḡaa oḡeec, ajowa zin koca gerziitin ci oḡeec cin o niini doon.”

Lootinok ci eet ci apiicek ɛle Tammu

6 Ma aneek Maanyi Musen ne, ²“Eneek Israyil ne, ‘Mā arɔɔŋ ɛeti karabɔŋ een ḡaa kɛterked gi ci ka kipiiceke ɛle Maanyi zinize onin dook, ³abon adɛwa ɛle nyaantanene o akaaka, kibeene o alal buk, abon alaŋ awod kaal ci acooryai kebereene ci keene o kazi iinab, ma alaŋ buk kebere ci keene ceen iinab o keeŋti dook adak. ⁴Ma iinyaye ci baal ipiiceke niini ɛle Maanyi doon noko, abon alaŋ adak kaal ci keene ceen iinab o dook, booba kibeene bolɔɔk ci kebere cigeec o buk.

⁵“Ma iinyaye ci ɛterkedi niini gi ci apiiceke ɛle Maanyi o dook, abon alaŋ akooc ɔɔ, ki zɛɛr, kibeene im ci voraanu o. Abon niini aliile noko zɛɛ ma adicaai iinya ci ona apiiceke niini ɛle Maanyi o. Abon abala im cigin oowu o kiziti wuunte. ⁶Ḥinti ḡaan apiiceke niini ɛle Maanyi o dook, abon alaŋ ajɔŋɔz eet ci adaai. ⁷Mayo nuun adaai baatine, karabɔŋ een yaatine, karabɔŋ een gɔɔɔnnya, karabɔŋ een ḡɔɔnnya, abon alaŋ uulal niini ɛle kizi riiriny ḡuume o Maanyi giye cineen, eeci anyawuun ɔɔ cine o bayeen o ipiiceke niini ɛle Tammu onin. ⁸Avu ni niini kiliile kizi ci Maanyi noko, iinyaye ci ipiiceke ɛle Maanyi o.

⁹“Mā adaai ɛeti omaan boyoŋyɔŋ ḡaati aavei niini tɔ, ma izi ɔɔ onine baal izi bayeen o ipiiceke niini ɛle Maanyi e riiriny, abon rak aavi noko iinya toorgerem, ma iitene ci aɔorneke o, abon akooc niini ɔɔ ka kitiliza niini bodo ḡuume o Maanyi. ¹⁰Ma iitene ceen turge o, abon anyaa alaani o keema o ruumonto aliile tatooga yɛla ram, karabɔŋ een gelegele ram. ¹¹Ka kutuguu alaani o ceez o Tammu codoi kizi taabinet ci oḡeecu, maje codoi aanyek kizi taabinet ci avaadi lai ka kacari nɔɔɔ giye baal oḡoŋɔzɔɔi niini kibeene eet o adaai makacin anyayi niini oḡeec e, ka zin bodo iitene nico kipiicek ɛle Tammu. ¹²Abon apiicek niini ɛle Maanyi bodo ebaal

¹³ “Nicini zin lootinet ci akati eet ci ipiicek ele Maanyi nyaati idicaai iinya baal apiiceke ele Maanyi e neen. Abon anyayaak niini keema o ruumonto aliile tatoog. ¹⁴ Abon anyaaak niini Maanyi mirkic ci miliny ci nyaan anyak irkit codoi ci akom kabiceec ka kizi taabinet ci avaadi lai, ki nyoon ci azeeto hai ci nyaan anyak irkit codoi ci akom kabiceec ka kizi taabinet ci onjeecu, kibeem mirkic ci adikir ci akom kabiceec ka kizi taabinet ci ganoonto, ¹⁵ ki labi ugeec goon taabinto o, ki nyaan uneen goon taabinto o, ki dooken o gudgudik agoonnyai tilaawe o voo abon ma apononyi maami ki maale ci kinirooco kokom nyigit ci nyaanu, kibeem dooken ci zabal ci akom nyigit ci nyaanu ma avuudi maale ci kinirooco el giye uneen.

18 “Ka zin kokooc eeti baal ipiicek eɛ Maanyi e ɔɔ onin baal
 anyak kizi bayeen o ipiiceke niini eɛ Maanyi e kɛɛma o ruumonto
 aliile tatooga, ka kooyi im cigin o ma akɔ aarek goo ona avaadine
 taabinet o ganoonto e.

²¹ “‘Nicini lootinet o akati eet o ipiicek ele Maanyi neen. Mate arɔɔŋ keterkedeek bodo niini Maanyi gi ci ka kataabi naɔna giye omaan, abon agɔɔn labak. Abon zin agɔɔn niini eo aduwaan lootinet o eet o apiicek ele Maanyi.’”

Gɔɔl ci amayuui alaata o ceez o Tammoo ɔl

²² Ma aneek Maanyi Muses ne, ²³ “Eneek Aaron ki loɔɔɔ ogin ne, ‘Gɔɔn mǎ amayuuku eet ceen Israyilen, eneektek ne,

²⁴ ““Abon baai amayuukin Maanyi
ma azuunin ineet.

²⁵ Abon baai atalnaniin Maanyi ineet zinize ci vɔɔɔ,
ma ayelzaakin bonat onin ineet.

²⁶ Abon baai aarakin Maanyi kebere,
ma aanyin baak ganɔɔnta.”

²⁷ “Gɔɔn zin tiɛere goole nico mǎ amayuuk niigi ɔl o Israyil zaare ogan, kamayui koca naana Israyil didi ele.”

Taabinet ci alaatu

7 Mazi ako adica Muses keema o aliile doodinta, amayuuk niini keema kibeen kaal o anyak keɛɛa dook maale o mayuuwento ka kiliilec. Ma amayuuk buk loidoɔ o avaadine taabinet kibeen kaal ogin liɔliɔonto dook maale nico ka kiliilec. ² Anyakta ni alaata o Israyil ween rakcook tatoognyaye ugeec ma eegin alaata ci abal kidoɔɔ baal itigiilte e taabinet. ³ Anyaak niigi taabinet ceen kavoolet o gɔɔn agurut tiina o ceen tɔɔrkɔɔm Maanyi ɲuume onin, kibeen arzeen amɔɔ ram, azɔl gɔɔn alaata ramaan kavool codoi, maje alaani codoi aruwo ki ariz codoi, ma anyaaak niigi kaal nicoko keema o aliile.

⁴ Eneek ni Maanyi Muses ne, ⁵ “Doma kaal nicoko ɲaatinɛɲ, ka anyeek Livai ka kiliɔliɔnti keema o ruumonto aliile. Anyeek gɔɔn ɔl coko olee ci Livai o gi o aanyonek nɔɔɔ ka kutuguuzɔ.”

⁶ Odoma ni Muses kavoolet ki arzeen nicoko ma aanyek ɔl o Livai. ⁷ Aanyek niini ɔl o Gercon kavoolet ram ki arzeen wec ka kiliɔliɔnti niigi kaal nicoko liɔliɔɔɔn uneɛɲ, ⁸ ma aanyek ɔl o Merari kavoolet wec ki arzeen turge ka kiliɔliɔnti niigi kaal nicoko liɔliɔɔɔn uneɛɲ. Ma aanyek niini Itamar ween ɲɛɛrti Aaron ween alaan o ceez o Tammoo kagam liɔliɔɔɔn ci agɔɔn booryowa ci Livai noko. ⁹ Bar akoɔ Muses kavoolet, karabɔɔn een arzeen ci aanyek ɔl o Kowaz, eeci liɔliɔɔɔn cineɛɲ nɛɛn ci anyayi kaal o aliile keema o Tammoo inyaatine.

¹⁰ Mazi amayuuwe loidoɔ o avaadine taabinet, anyaktaak alaata taabinok ugeec loidoɔ o avaadine taabinet ka kipiicozɛke loidoɔ nici Maanyi. ¹¹ Eneek ni Maanyi Muses ne, “Abon gɔɔn

anyaa alaani ceeni taabinet ci apiiconeke loidonji o avaadine taabinet Maanyi iitene cin doon kunuyo niigi dook noko.”

¹²Eet zin waanice ci anyaa taabinet cin cowa iitene wodoi neen Nacon ween j̄erti Aminadab o kidoŋ o Juda. ¹³Anyaa niini kodooc ci tavgav een zurteen ceen kiilo codoi ki k̄rḡeen yabziinte o aaronek ceeze o Tamm̄o, ki kodooc oma bodo ceen zurteen een giram̄et ceen kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tamm̄o ma abitiz niini kodooc̄ ceen ram noko tilaawe ci v̄v̄r abon aŋoonyi maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ¹⁴ki kodooc ci lukudi een warki ceen giram̄et ceen kaboon codoi kam̄ɔ, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ¹⁵ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny ŋaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ¹⁶ki k̄ɔny ci ka kizi taabinet ci oŋeecu, ¹⁷kibeen olenya ram, ki mirkici ci adikir tuur, ki k̄ɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci ŋaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Nacon ween j̄erti Aminadab neen.

¹⁸Ma iitene ci ano ḡɔn o, anyaa Netanel ween j̄erti Zuwar ween alaan o kidoŋ o Isakar taabinet onin. ¹⁹Anyaa niini kodooc ci tavgav een zurteen ceen kiilo codoi ki k̄rḡeen yabziinte o aaronek ceeze o Tamm̄o, ki kodooc oma bodo ceen zurteen een giram̄et ceen kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tamm̄o ma abitiz niini kodooc̄ ceen ram noko tilaawe ci v̄v̄r abon aŋoonyi maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ²⁰ki kodooc ci lukudi een warki ceen giram̄et ceen kaboon codoi kam̄ɔ, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ²¹ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny ŋaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ²²ki k̄ɔny ci ka kizi taabinet ci oŋeecu, ²³kibeen olenya ram, ki mirkici ci adikir tuur, ki k̄ɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci ŋaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Netanel ween j̄erti Zuwar neen.

²⁴Ma iitene ceen iiyu o, anyaa Eliyab ween j̄erti Eelon ween alaan o kidoŋ o Zebulon taabinet onin. ²⁵Anyaa niini kodooc ci tavgav een zurteen ceen kiilo codoi ki k̄rḡeen yabziinte o aaronek ceeze o Tamm̄o, ki kodooc oma bodo ceen zurteen een giram̄et ceen kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tamm̄o ma abitiz niini kodooc̄ ceen ram noko tilaawe ci v̄v̄r abon aŋoonyi maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ²⁶ki kodooc ci lukudi een warki

ceen giramet ceen kaboon codoi kamoto, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ²⁷ ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny n̄aan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ²⁸ ki kɔɔny ci ka kizi taabinet ci oɲeeɕu, ²⁹ kibeɛn olenya ram, ki mirkici ci adikir tuur, ki kɔɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci n̄aan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Eliyab ween ɲeerti Eelon.

³⁰ Ma iitene ceen wec o, anyaa Elizor ween ɲeerti Cediɲor ween alaan o kidoɲ o Roben taabinet onin. ³¹ Anyaa niini kodooc ci tavgav een zurteen ceen kiilo codoi ki kɔrgɛɛn yabziinte o aaronek ceeze o Tammɔ, ki kodooc oma bɔdo ceen zurteen een giramet ceen kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tammɔ ma abitiz niini kodoocɛ ceen ram noko tilaawe ci vɔɔr abon aɲoonyi maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ³² ki kodooc ci lukudi een warki ceen giramet ceen kaboon codoi kamoto, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ³³ ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny n̄aan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ³⁴ ki kɔɔny ci ka kizi taabinet ci oɲeeɕu, ³⁵ kibeɛn olenya ram, ki mirkici ci adikir tuur, ki kɔɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci n̄aan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Elizor ween ɲeerti Cediɲor.

³⁶ Ma iitene ceen tuur o, anyaa Celumil ween ɲeerti Zuricadai ween alaan o kidoɲ o Simiyan taabinet onin. ³⁷ Anyaa niini kodooc ci tavgav een zurteen ceen kiilo codoi ki kɔrgɛɛn yabziinte o aaronek ceeze o Tammɔ, ki kodooc oma bɔdo ceen zurteen een giramet ceen kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tammɔ ma abitiz niini kodoocɛ ceen ram noko tilaawe ci vɔɔr abon aɲoonyi maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ³⁸ ki kodooc ci lukudi een warki ceen giramet ceen kaboon codoi kamoto, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ³⁹ ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny n̄aan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ⁴⁰ ki kɔɔny ci ka kizi taabinet ci oɲeeɕu, ⁴¹ kibeɛn olenya ram, ki mirkici ci adikir tuur, ki kɔɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci n̄aan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Celumil ween ɲeerti Zuricadai.

⁴² Ma iitene ceen tɔɔrkɔɔm o, anyaa Eliyasav ween ɲeerti Dewel ween alaan o kidoɲ o Gad taabinet onin. ⁴³ Anyaa niini kodooc

ci tavgav een zurteen een kiilo codoi ki kɔrgɛɛn yabziinte o aaronek ceeze o Tammo, ki kodooc oma bodo een zurteen een giramɛt een kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tammo ma abitiz niini kodoocɛ een ram noko tilaawe ci vɔɔr abon aɔoonyi maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ⁴⁴ki kodooc ci lukudi een warki een giramɛt een kaboon codoi kamɔɔ, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ⁴⁵ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ⁴⁶ki kɔɔny ci ka kizi taabinet ci oɲeeɛu, ⁴⁷kibeen olenya ram, ki mirkici ci adikir tuur, ki kɔɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Eliyasav ween ɲɛerti Dewel.

⁴⁸Ma iitene een toorgerɛm o, anyaa Elicama ween ɲɛerti Amiyud ween alaan o kidonɔ o Ivirayim taabinet onin. ⁴⁹Anyaa niini kodooc ci tavgav een zurteen een kiilo codoi ki kɔrgɛɛn yabziinte o aaronek ceeze o Tammo, ki kodooc oma bodo een zurteen een giramɛt een kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tammo ma abitiz niini kodoocɛ een ram noko tilaawe ci vɔɔr abon aɔoonyi maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ⁵⁰ki kodooc ci lukudi een warki een giramɛt een kaboon codoi kamɔɔ, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ⁵¹ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ⁵²ki kɔɔny ci ka kizi taabinet ci oɲeeɛu, ⁵³kibeen olenya ram, ki mirkici ci adikir tuur, ki kɔɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Elicama ween ɲɛerti Amiyud.

⁵⁴Ma iitene een turge o, anyaa Gamalil ween ɲɛerti Pedazur ween alaan o kidonɔ o Manasa taabinet onin. ⁵⁵Anyaa niini kodooc ci tavgav een zurteen een kiilo codoi ki kɔrgɛɛn yabziinte o aaronek ceeze o Tammo, ki kodooc oma bodo een zurteen een giramɛt een kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tammo ma abitiz niini kodoocɛ een ram noko tilaawe ci vɔɔr abon aɔoonyi maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ⁵⁶ki kodooc ci lukudi een warki een giramɛt een kaboon codoi kamɔɔ, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ⁵⁷ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ⁵⁸ki kɔɔny ci ka kizi taabinet ci oɲeeɛu, ⁵⁹kibeen olenya ram, ki

mirkici ci adikir tuur, ki kɔɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Gamalil ween ɲɛerti Pedazur.

⁶⁰Ma iitene ceen tɔrkɔɔc o, anyaa Abidan ween ɲɛerti Gidiyoni ween alaan o kidonɔ o Benjimen taabinet onin. ⁶¹Anyaa niini kodooc ci tavgav een zurteen ceen kiilo codoi ki kɔrgɛɛn yabziinte o aaronek ceeze o Tammoo, ki kodooc oma bodo ceen zurteen een giramɛt ceen kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tammoo ma abitiz niini kodooɕ ceen ram noko tilaawe ci vɔɔr abon aɲoonyi maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ⁶²ki kodooc ci lukudi een warki ceen giramɛt ceen kaboon codoi kamɔɔ, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ⁶³ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ⁶⁴ki kɔɔny ci ka kizi taabinet ci oɲeeɕu, ⁶⁵kibeen olenya ram, ki mirkici ci adikir tuur, ki kɔɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Abidan ween ɲɛerti Gidiyoni.

⁶⁶Ma iitene ceen amɔɔ o, anyaa Ayizer ween ɲɛerti Amicadai ween alaan o kidonɔ o Dan taabinet onin. ⁶⁷Anyaa niini kodooc ci tavgav een zurteen ceen kiilo codoi ki kɔrgɛɛn yabziinte o aaronek ceeze o Tammoo, ki kodooc oma bodo ceen zurteen een giramɛt ceen kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tammoo ma abitiz niini kodooɕ ceen ram noko tilaawe ci vɔɔr abon aɲoonyi maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ⁶⁸ki kodooc ci lukudi een warki ceen giramɛt ceen kaboon codoi kamɔɔ, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ⁶⁹ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ⁷⁰ki kɔɔny ci ka kizi taabinet ci oɲeeɕu, ⁷¹kibeen olenya ram, ki mirkici ci adikir tuur, ki kɔɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Ayizer ween ɲɛerti Amicadai.

⁷²Ma iitene ceen amɔɔ codoi, o anyaa Pagel ween ɲɛerti Okiran ween alaan o kidonɔ o Acer taabinet onin. ⁷³Anyaa niini kodooc ci tavgav een zurteen ceen kiilo codoi ki kɔrgɛɛn yabziinte o aaronek ceeze o Tammoo, ki kodooc oma bodo ceen zurteen een giramɛt ceen kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tammoo ma abitiz niini kodooɕ ceen ram noko tilaawe ci vɔɔr abon aɲoonyi

maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ⁷⁴ki kodooc ci lukudi een warki ceen giramet ceen kaboon codoi kamɔɔ, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ⁷⁵ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ⁷⁶ki kɔɔny ci ka kizi taabinet ci oɲeeɓu, ⁷⁷kibeen olenya ram, ki mirkici ci adikir tuur, ki kɔɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Pagel ween ɲeerti Okiran.

⁷⁸Ma iitene ceen amɔɔ ram o, anyaa Ayira ween ɲeerti Enan ween alaan o kidonɔ o Navtali taabinet onin. ⁷⁹Anyaa niini kodooc ci tavgav een zurteen ceen kiilo codoi ki kɔɲgeen yabziinte o aaronek ceeze o Tammɔ, ki kodooc oma bɔdo ceen zurteen een giramet ceen kaboot turge yabziinte o aaronek ceeze o Tammɔ ma abitiz niini kodooɓe ceen ram noko tilaawe ci vɔɔr abon aɲoonyi maale ci kinjirooco ka kiziti labi ci taabinto, ⁸⁰ki kodooc ci lukudi een warki ceen giramet ceen kaboon codoi kamɔɔ, ma abitiz niini kodooc nico kaarkarete ci atudtud, ⁸¹ki ariz ci tulur codoi, ki mirkic ci adikir, ki mirkic ci miliny ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ⁸²ki kɔɔny ci ka kizi taabinet ci oɲeeɓu, ⁸³kibeen olenya ram, ki mirkici ci adikir tuur, ki kɔɔnyi tuur, ki mirkici ci milinyik tuur ci ɲaan anyak irkit codoi ka kiziti taabinet ci ganoonto. Nicigi taabinok o anyaa Ayira ween ɲeerti Enan.

⁸⁴Taabinok zin ci alaat o Israyil baal anyaa niigi ka kipiicozɛke loidonɔ o avaadine taabinet Maanyi ebaal amayuuwen loidonɔ maale o mayuuwento e nɛen nicigi: anyaa waanice niigi kodooɓe ci tavgavik een zurteenen ceen amɔɔ ram, ki kodooɓe bɔdo oogi ceen buk zurteenen een amɔɔ ram, kibeen kodooɓe ci lukudik een warki ceen amɔɔ ram. ⁸⁵Gɔɔn kodooɓe ci tavgav codoi een kiilo codoi ki kɔɲgeen, maje kodooɓe coko een gɔɔn codoi ɲaatinɛ giramet ceen kaboot turge (800). Anyaa kodooɓe ceen zurteenen noko dook kiilowet ceen eetom ki toorgerem kibeen giramet ceen kaboot tɔɔrkɔɔm (600) yabziinte o aaronek ceeze o Tammɔ. ⁸⁶Ma abitizi kodooɓe ceen warki lukudik eegin amɔɔ ram noko dook kaarkarete, ma anyaa gɔɔn kodooɓe nicoko codoi ɲaatinɛ giramet ceen kaboon codoi ki amɔɔ (110) yabziinte o aaronek ceeze o Tammɔ. Ma anyaa kodooɓe ceen warki noko dook kiilo codoi ki giramet ceen kaboot iiyu ki eetom (320). ⁸⁷Keleg zin ci waanice

anyayai kiziti taabinet ci avaadi lai o neen ceegi, arzeen ci tulurik amoto ram, ki mirkici ci adikir amoto ram, ki mirkici ci milinyik amoto ram ci njaan anyak irkit codoi, kibeen labi ugeec taabinto gɔɔn aromoonek o, ki kɔɔnyi ci ka kiziti taabinet ci ojeecu amoto ram. ⁸⁸Ma kelegeene ci atɔnde kiziti taabinet ci ganoonto o, eegin olenya eetom ki wec, ki mirkici ci adikir eet iyyu, ki kɔɔnyi eet iyyu, kibeen mirkici ci milinyik njaan anyak irkit codoi eet iyyu. Nicigi dook taabinok baal anyayai waanbaal ka kipiicozɛke loidoŋi Maanyi ebaal amayuuwen maale o mayuuwento e neen.

⁸⁹Gɔɔn mǎ aku ako Muses keemawe o ruumonto aliile ka kook kozoozo ki Maanyi, azii molook o Maanyi azoozek nɔɔɔɔ nɔɔ nɔɔ aŋɛɔɔn toonnyawa o tammu tadeenu kazi Kerubim ɛɛl gi o abunjeen loidoŋi o terkediiinto tadeena. Ma azoozek molooyi nici nɔɔɔɔ.

Azeedonek lambɛeta kitiir

8 Ma aneek Maanyi Muses ne, ²“Eneek Aaron ne, ‘Mǎ azeedei lambɛet ween toorgerem kitiir, abon ataraan niigi dook ninti aarek kitiiri keɛɛ o.’”

³Utuguu ni Aaron noko, ɛzeɛd lambɛet kaaryek keɛɛti ninti aarek kitiiri keɛɛ o ebaal aricanɛɛke Maanyi Muses e. ⁴Gɔɔl zin ci baal agɔɔnnnyane kitiiri ci lambeetu o neen cee: Agɔɔnnnyai waanice niini warkine nyoola. Agɔɔnnnyai ninti ka kibili kitiiri nici o kɔɔɔɔɔɔnye kodoye ki kitiir, ma anyak buk looren ci ɛɛl kiyo koroboli o ci agoononek kitiir nico kodoye. Utuguuyai ni kitiiri ci lambeetu noko ebaal ayɛɛɛke Maanyi Muses e.

Apiiconek ɔl o Livai Tammu

⁵Ma aneek Maanyi Muses ne, ⁶“Ŋɛra ɔl o Livai olee o Israyil ka toony nɔɔɔɔ kitiliza njuume onan. ⁷Mǎ ka toony nɔɔɔɔ kitiliza, tuguu gi cee: Zaceek nɔɔɔɔ maam o cariinto ka anyeek nɔɔɔɔ kokoocit eleeti ugeec dook ma oony ruumane ugeec ka zin kitiliza niigi njuume onan. ⁸Anyeek nɔɔɔɔ kanyakta ariz ci tulur, ki tila o labi o taabinto abon aŋoonyi maale o kinjirooco gɔɔn aromoonek taabinet nico o, odomta zin bodo ariz oma ci tulur ka kizi taabinet ci ojeecu. ⁹Jaai zin ɔl o Livai kivitaak keema o ruumonto aliile reerun, ma alota buk kɔɔɛ o Israyil. ¹⁰Nyaayan zin ɔl o Livai aneet Maanyi njuume onan ka anyeek Israyil kataadek nɔɔɔɔ azen. ¹¹Abon anyakaan Aaron

ɔl o Livai aneet Maanyi ɲuume onan kiziti taalen ci aanyonekan aneet olee o Israyil, ka zin keelteɗ niigi liɲliɲɔɔn onan doon.

¹² “Mazi ataadeɗ Livaya azen ugeec arzeen ween ram e ooti oodota, anyeek codoi kizi taabinet ci oɲeeɗu, maje codoi aanyi kizi taabinet ci avaadi lai, ka kaanycozeyan niigi dook ramaantiya aneet ka cari ɔl o Livai. ¹³ Anyeek ɔl ci Livai o kivita keelit Aaron ki lɔɔɔɔɔ ogin ɲuuma ka piiceyan nɔɔɔ kiziti taalen ci aanyonekan aneet Maanyi. ¹⁴ Goole nico, ɲera ɔl ci Livai o kɔɔɔɔɔ doon olee o Israyil ka kiziti cigan doon.

¹⁵ “Mā utuunyu ɔl o Livai itiliza oodota ma ipiiceyan nɔɔɔ aneet kiziti taabinet ci aanyonekan aneet Maanyi, anyeek kivita kilinɲit keemawe o ruumonto aliile, ¹⁶ eeci keɲeraa naana nɔɔɔ Israyila dook ka kaanycozeyan niigi aneet kiziti cigan doon, ka kirigizit ɲino lɔɔɔɔɔ ween abuunya Israyila. ¹⁷ Eeci olla gi ci aritaai Israyila ɔɔwa o, karabɔɲ een eet ci deer, karabɔɲ een kelegit, izi caan waanbaal karuyɛ abuunya o Masiru e, keɲeraa abuunya o Israyil kiziti cigan kɔɔɔɔɔ doon. ¹⁸ Kaareya zin naana ɔl o Livai ɲino lɔɔɔɔɔ ween abuunya Israyila dook, ¹⁹ eeci keɲeraa naana ɔl o Livai Israyila dook ka kaanyek Aaron ki lɔɔɔɔɔ ogin ka kilinɲit niigi keemawe o ruumonto aliile zaare ci Israyil ka gɔɔn kacarit niigi Israyil. Goole nico, ka calaɲ Israyila avu aɲɔɲɔɔ keema o aliile, gerze ɲaan akuunak nɔɔɔ gerziitin.”

²⁰ Utuguuzo ni Muses ki Aaron been kɔɔɔ o Israyil dook ebaal aricanɛɛke Maanyi Muses e giye ci akati ɔl o Livai. ²¹ Otoonyit ni Livaya eleeti kitiliza ɲuume o Maanyi ma oony buk ruumanɛ ugeec. Anyaak ni Aaron nɔɔɔ Maanyi ɲuume onin kiziti taalen ci aanyonek Maanyi ma acar Aaron nɔɔɔ kitiliza. ²² Vurute nice, ivita ilinɲit Livaya keemawe o ruumonto aliile ɲaati abali nɔɔɔ Aaron ki lɔɔɔɔɔ ogin. Utuguuzo ni Israyila kaal baal aricanɛɛk Maanyi Muses ka kutuguuzek niigi ɔl o Livai e goole nico.

²³ Ma aneek bodo Maanyi Muses nɛ, ²⁴ “Gi ci abon alinɲi ɔl ci Livai o cee: Abon ɔl o maacik o uruomit irkitoowa ugeec eetom ki tuur, karabɔɲ ayaan, avu alinɲi keemawe o ruumonto aliile.

²⁵ Bar mazi uruomit nɔɔɔ irkitoowa ugeec eet ram kamɔɔ, abon ɛɛl niigi liɲliɲɔɔnta calaɲ alinɲi bodo. ²⁶ Abon olla gɔɔn atirit niigi gɔɔɔgi o alinɲi keemawe o ruumonto aliile, maje bar niigi alya

alaŋ ka kilinŋiŋit bodo. Gool zin ci ka anyeeke ol ci Livai o kilinŋiŋti neen nici.”

Lootinok o Iiten o Vardaaŋinto

9 Ma nyeelowe wodoi irkite o ano goon baal aduŋnaan Israyila Masire e, ozoozo Maanyi ki Muses balale o Sinai. Aneek niini Muses ne, ² “Anyeek Israyil kutuguuzo talniin ci Iiten o Vardaaŋinto iitene ci kaari naana Maanyi noko. ³ Atalit Iiten ci Vardaaŋinto noko iitene ween amoto wec nyeelowe nico yoomana eo aarek lootinowa dook kibeem zozok o kaari naana Maanyi.”

⁴ Uduwaak ni Muses Israyil ka kutuguuzo talniin ci Iiten ci Vardaaŋinto o. ⁵ Utuguuzo ni niigi noko balale o Sinai yoomana iitene ween amoto wec nyeelowe wodoi. Ma agoon Israyila kaal nicoko dook ebaal aricaneeke Maanyi Muses e.

⁶ Bar ol ogeen ŋaatingeŋ waanice alaŋ agano kutuguuzo talniin o Iiten o Vardaaŋinto iitene nice eeci eegin niigi riiriny giye ci uumti ol ci adaai. Ivitaak ni niigi Muses ki Aaron iitene nice ele, ⁷ ma avu aneek niigi Muses ne, “Inoko naaga kizita riiriny eeci kuumta ol ci adaai, inoko zin alaamnyet gi jaŋ ka calaŋ kanyaaka Maanyi taabinet iitene o aarek Maanyi kiyo buk Israyila dook o?”

⁸ Ma abedeeke Muses noozo aneek ne, “Ereeyo rak zee ma kako kazii gi ci aduwa Maanyi zooze cunoon o.”

⁹ Eneek ni Maanyi Muses ne, ¹⁰ “Eneek Israyil ne, ‘Mā anyak ŋaatunon karabon een doolene ci dool cugooc ceen riiriny giye ci uumti ol ci adaai, karabon bar eeron ako looce omaan, ŋaan ni tijeere avu agoon talniin o Iiten o Maanyi Vardaaŋinto noko. ¹¹ Abon agoon talniin o Iiten o Vardaaŋinto iitene ween amoto wec nyeelowe ween ram yoomana. Abon adak niigi mirkic ci miliny, ki dooken o alaŋ amokcar kibeem kaal ci akaaka. ¹² Abon alaŋ oon mirkic ci miliny noko viten oogi zee ma aaliz, karabon alib ame ci mirkic nico o. Abon agoon niigi talniin nico eo aarek lootinowa o Iiten o Vardaaŋinto dook. ¹³ Bar mā alaŋ een eeti riiriny ma alaŋ eeron ma alaŋ agoon talniin ci Iiten ci Vardaaŋinto o, abon aaryai Israyila ma atoowonek tuu, eeci alaŋ anyaa niini Maanyi taabinet iitene o aarek Maanyi. Abon zin eeti nici ajowa gerziitin ci oŋeec cin o niini doon.

¹⁴ “Mā anyak mirooi ci gaagai abaak ŋaatunon ma aroon kaada talniin ci Iiten ci Maanyi Vardaaŋinto o, abon agoon niini eo

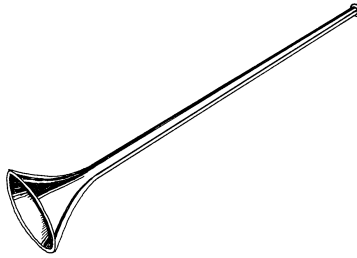
aduwaan lootinowa kibeən ricaniiᓄᓄ. Abon azolu niiga kibeən buk modeən o gaagai abaak ᓄaatunᓄ lootinᓄ nicᓄᓄ.”

Iivonek diizoc keema o ruumonto aliile looc

¹⁵ Iitene baal adoodine keema o aliile e, ubuᓄa diizoc baal ᓄᓄᓄ arayiᓄ Israyil e keema nico. Nicini keema o eelᓄi lootinowa o Tammᓄ neen. Ma diizoc ci iivonek keema ci aliile looc nᓄᓄ, abil kiyo goo o alanyit yooman dook zee ma aaliz o. ¹⁶ Emēda ni ibil ᓄᓄᓄ, ubuᓄa diizoc keema, ma baal abil diizoc nici kiyo goo o alanyit o. ¹⁷ ᓄᓄᓄ waanice mā adᓄᓄᓄᓄi diizoc, akana Israyila luuge, mā abil diizoc ᓄaati abilᓄi, akana Israyila alii ᓄina. ¹⁸ Mā aricaneek Maanyi ᓄᓄᓄᓄ kuluuᓄetᓄ, aluug, mā aduwaak kaalit, aal. Mā ᓄaan amēna diizoc abil kiivonek keema o aliile looc, aavtiz rak niigi ᓄao alyo. ¹⁹ Mā abil diizoc kiivonek keema o aliile looc ᓄinti reen, azii Israyila zᓄᓄ ci Maanyi o ma alaᓄ rak aluug. ²⁰ ᓄᓄᓄ iinyaye ᓄᓄᓄ mā iivonek diizoc keema looc iinya ci ᓄᓄᓄ, azii niigi zᓄᓄ ci aricaneek Maanyi ᓄᓄᓄᓄ o ma aavtiz rak niigi ᓄao alyo. Maje bar mā aricaneek Maanyi ᓄᓄᓄᓄ kuluuᓄetᓄ, aluug. ²¹ ᓄᓄᓄ iinyaye ᓄᓄᓄ, abuᓄa diizoc keema yooman dook zee been wak, mā adᓄᓄᓄᓄi diizoc ᓄeere, akana niigi luuge. Mā olla adᓄᓄᓄᓄi diizoc waaz karabᓄᓄ een baal, akana niigi luuge. ²² Olla mā abuᓄa diizoc keema iinya ram, karabᓄᓄ een nyeelok, karabᓄᓄ een ᓄinti wuun, abaak rak Israyila ᓄinaanto calaᓄ aluug. Bar olla mā adᓄᓄᓄᓄi diizoc, akana Israyila luuge. ²³ Mā aneek Maanyi ne aalit, aal. Mā aneek Maanyi ne uluugit, aluug. Azii niigi molook o Maanyi, kibil ebaal aricaneek niini Musēs e.

Torombēet ceen zurteenen

10 Ma aneek Maanyi Musēs ne, ² “ᓄᓄᓄᓄᓄ torombēet ceen zurteenen ram nyoola, ka ᓄᓄᓄ kutubuye ᓄaati awaane ᓄᓄ dook kolotaai, karabᓄᓄ een ᓄaati ka kakataai ᓄᓄ luuge. ³ Mā abee torombēeta nicigi ramaantiya, abon alotaakin ᓄᓄ dook ineet keema o ruumonto aliile tatooga. ⁴ Mā abee toromba codoi, abon alotaai alaata o abal kidoᓄi o Israyil ka kivitaayin ineet. ⁵ Mā abee toromba otog codoi kegereny ᓄᓄᓄ, abon iᓄaaz kidoᓄi o aal keema o aliile libire ci jeenu e aluug. ⁶ Mā bodo abee eeci vuruto o kegereny ᓄᓄᓄ, abon iᓄaaz kidoᓄi o aal keema libire ci tenetu e aluug. Mā ka kuluuᓄetᓄ ᓄᓄ, abon abee toromba kegereny ᓄᓄᓄ. ⁷ Mā ka towa ᓄᓄ

Torombæet (10:2)

kulutaayin, abon abæ torombæeta kidicilim calaṅ agereny kiyo ona abæ ka kuluugti ሓ e.

⁸“Abon abo torombæet nicoko lḡḡḡz o Aaron eegin alaat o ceez o Tammu. Nicini izi lootinet ci ka kibil ḡaatunoṅ nḡḡ zæ been buulok ci ḡaan avu e. ⁹Gḡḡn mā agaṅṅnyakuṅ modæena ugooc gḡḡn ooronu looce cunooṅ o, mazi iṅaaneku ḡḡḡḡ, otobeec torombæet ceen ram noko dook kegerenyit ka kaadawuṅ naana Maanyi o keen Tammu unooṅ ka kælawuṅ modeene nicoko. ¹⁰Maje iinyaye ugooc kaṅgeraakuṅ naana ka gḡḡn atalḡḡi, kibeene iitene o gḡḡn atalu nyeelok nyerkiin, abon abuyu torombæet ḡaati gḡḡn agoonu taabinok ugooc avaadi lai kibeene taabinok o ganoonto, ka kaadayuṅ naana Tammu unooṅ igeet. Kazi nḡḡ naana Maanyi o keen Tammu unooṅ.”

Aluug Israyila biye o Sinai

¹¹Ma iitene ween eetom nyeelowe ween ram irkite o ano gḡḡn baal aduṅnaan Israyila Masire e, ḡḡḡḡ diizoc kæema o aliile ælṅni lootinowa o Tammu tadeena. ¹²Uluugetḡ ni Israyila balale o Sinai. Ma azḡḡb looc zæ mazi aruum balal o Paran, ibil diizoc ḡinaante. ¹³Nicini luuge baal oowu aricaneek Maanyi Musæ ka kuduwaak ሓ o Israyil kuluugetḡ e næn.

¹⁴Araki waanice nyakeneeta ci takirnya o Juda kibeene ሓ ugeec dook bærawe uneṅ, alaan cineṅ næn Nacon ween ḡærti Aminadab. ¹⁵Maje nyakeno o takirnya o kidonṅ o Isakar kibeene ሓ ugeec dook, alaan cineṅ næn Netanel ween ḡærti Zuwar. ¹⁶Maje nyakeno o takirnya o kidonṅ o Zebulon kibeene ሓ ugeec dook, alaan cineṅ næn Eliyab ween ḡærti Eelon. ¹⁷Mazi akana kidonṅi ceen iiyu noko luuge, ivita ሓ o Gercon ki Merari oogit kæema o aliile ma adḡḡ aluugi.

Aluug Israyila (10:11-13)

¹⁸ Oneec ni nyakenēta ci takirnya o Roben kibeēn ɔl ugeec dook vuruta bēerawe uneē, alaan cineēj nēēn Elizor weēn jēerti Cediya. ¹⁹ Maje nyakeno o takirnya o kidonj o Simiyan kibeēn ɔl ugeec dook, alaan cineēj nēēn Celumil weēn jēerti Zuricadai. ²⁰ Maje nyakeno o takirnya o kidonj o Gad kibeēn ɔl ugeec dook, alaan cineēj nēēn Eliyasav weēn jēerti Dewel. ²¹ Odomta ni ɔl o Kowaz odojɔt kaal o aliile uluugeto. Mazi avo aruum niigi jino alyo, amada kēema o aliile ɔtɔdɔwe laadun.

²² Ma akanēēke nɔɔɔ nyakenēta ci takirnya o Ivirayim kibeēn ɔl ugeec dook bēerawe uneē, alaan cineēj nēēn Elicama weēn jēerti Amiyud. ²³ Maje nyakeno o takirnya o kidonj o Manasa kibeēn ɔl ugeec dook, alaan cineēj nēēn Gamalil weēn jēerti Pedazur. ²⁴ Maje nyakeno o takirnya o kidonj o Benjimen kibeēn ɔl ugeec dook, alaan cineēj nēēn Abidan weēn jēerti Gidiyoni.

²⁵ Uluugetᓐ ni nyakenēeta ci takirnya o Dan kibeen ᓗ ugeec dook vuruta bēerawe uneen, ka kebeyit ᓗ dook, alaan cineen nēen Ayizer ween ḡerti Amicadai. ²⁶ Maje nyakeno o takirnya o kidon o Acer kibeen ᓗ ugeec dook, alaan cineen nēen Pagel ween ḡerti Okiran. ²⁷ Maje nyakeno o takirnya o kidon o Navtali kibeen ᓗ ugeec dook, alaan cineen nēen Ayira ween ḡerti Enan.

²⁸ Zeedinēt zin waanice ci luuge ci nyakenēt ci takirnya ci Israyil o nēen nici.

²⁹ Eneek ni Muses Obab ween ḡerti Rewel^b ween Midiyanen een baati Muses ween kaav nē, “Inoko kaluugja kavooya ḡaabaal azi Maanyi nē, ‘Kakᓐ kaanyuḡ igeet e.’ Ija zin koorkorit ki ageeta, kavᓐ tedeec kabaak naaga kibeen ineet juruuḡ labak, kavᓐ kagoonin naaga ineet juruuḡ o, eeci eterkedeeyet Maanyi ageeta Israyil kaal ci abon ka kook kaanyet.”

³⁰ Ma abēdeēke Obab nᓐᓐᓐ aneek nē, “Akᓄ, alaḡ kᓐrkᓐr, kamiire naana kakᓐ looce onan olee ogan.”

³¹ Ma bar azi Muses nē, “Mā da ooḡneket looc, agaa viten ci abon ka kᓐᓐ kaalta balale nico niina, ma een kebere cigaacak niina.

³² Mā kᓐrkᓐr ki ageeta, kavᓐ kazᓗ kaal ci abon akᓐ aanyet Maanyi ageeta o dook kibeen ineet.”

³³ Itiḡgaazᓐ ni niigi biye o Maanyi ma awᓐ iinya iiyu. Iinyaye ceen iiyu noko, araki loidonᓐ o Maanyi terkediinto nᓐᓐᓐ ᓐᓐᓐ ka kook keyeelek ḡinti ka kuyubuzti. ³⁴ Ḡᓐᓐ waanice mā aluug niigi waaz, abiil diizoc o Maanyi nᓐᓐᓐ tadeena.

³⁵ Ḡᓐᓐ mā akana alaata o ceez o Tammo weet ci aluugi loidonᓐ o terkediinto, azi Muses nē,

“Tiḡa jee, Maanyi!

Abon baai modēena o amarniinin ineet azaani lai,
ma avir niigi ḡuume unun.”

³⁶ Ḡᓐᓐ mā aaronek loidonᓐ o terkediinto looc ka kuyubuzit ᓗ, azi Muses nē,

“Bada, Maanyi!

Badaak ᓗ o Israyil meelik o alaḡ anim ēeti kekeeb.”

^b 10:29 Rewel: Jetiro ele nēen.

11 Ma vuruta, ebækte Israyila ɔɔɔt ɛlɛ kakaakac zinzeeti, mazi azii Maanyi beeyinet cineej o, otoboreek ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ. Itaa ni goo o Maanyi ma atooz looc ɔaatinej ɔina kook kidica viten ci aɔorneke ɔinti alyo e. ² Mazi avɔ aluweek ɔl Muses, aɔarowo niini ijinuun Maanyi makacin idiite goo. ³ Akateek ni niigi ɔninte zaar ci kazi Tabera^c, eeci aku goo o Maanyi ma aku atooz ɔɔɔɔ ɔinaante.

⁴ Iziti ni modeena o gaagai alañ eegin Israyil baal carkora ki nɔɔɔ e zinzeeti wuunte ki dayiin bodo keenti oogi cɔɔɔ, ma alu buk Israyila azi ne, “Ka yo kojokta idin ci kadak ɗaadañ? ⁵ Baale goon Masire e kadak kulug calañ kataal, kibeem abuteen, ki boteek, ki ɗadeera keenti dook, kibeem ɗadeera ween tuum. ⁶ Maje bar inoko o kavo zee makacin otolɔɔyai eleeti kaale ci kazi manna^d noko kɔkɔm kaal oogi ci kadak kina!”

⁷Ma kaala ci kazi manna o waanice eel kiyo kebere o
 ṇaancowacu o ma bodo kizik mutul. ⁸Ɔɔt ni gɔɔn uluta ɔl manna
 nicoko ma arek goolwene karabɔɔn uurut dɔɔɔɔɔɔɔɔ. Ma aak kiziti teleen
 karabɔɔn aɔɔɔk kiziti ɔɔɔken ci gudgudik. Mā katar, kizik alooti
 maale ci kiɔirooco. ⁹Gɔɔn mā agam ziizi looc baal, iina buk manna
 tammu tadeena.

¹⁰ Izik ni Muses luwa ci aluwi ɔl kɛɛmane tatoognyai booryowe ugeec dook noko. Otorbor ni Maanyi nɔɔɔ ɔrɔɔt zooze nico, ma alaɔ buk Muses atalne zooze nico. ¹¹ Ma aɔin niini Maanyi aneek nɛ, “Mayo aanyan aneet gabareen cun o kipiira nɔkɔn? Kutuguuweyin da gitaaz calaɔ aanyin talɔ zɛɛ ma aanyan kitiyiican ɔl nicigi dook aneet doon o? ¹² Kanyei da ɔl nicoko dook kɛɛɔa naana? Karita da nɔɔɔ naana? Aanyan zin kalaɔood ɔl nicoko azɛnɛ ki ɛɛti ci alaɔood doole culu miliny ɔaan aɔɔkti ka kooyi naana nɔɔɔ zɛɛ been looc baal aterkedeɛi jijiitigeec e naa? ¹³ Ka zin yo inoko kojowa naana idi ci ka kaanyek ɔl nicoko o ɔaɔaɔn? Inoko o aluweekan niigi aneet azi nɛ, ‘Nyeet idi ci kadaka!’ ¹⁴ Alaɔ zin ka kɔɔɔn nɔɔɔ dook naana doon, aɔinɔin linlinɔɔnti nici ɔaatan. ¹⁵ Mɔ

^c 11:3 *Tabera*: Kazi kɛɛ cin Ibiroye nɛ, toozɛnɛt.

d **11:6** *Manna:* Dayiin ci aanyek Tammu Israyil ebaal awoyi balala e. Cinq Luuge 16:31.

agoonan noko, ruyaan bar kadaak inoko eɛ, mā areezan didi, mā aanyan katamaat noko.”

¹⁶ Eneek ni Maanyi Muses ne, “Nyaayan ol ceen eet iiyu kamoto olee o Israyil eegin marwak baayizo ci agaa niina eegin alaat ci abal ol, ma buk eegin nuumti olaa. Anyeek nongo kivitaak keema o ruumonto aliile, ka ivita eelit ki nongo njinaante. ¹⁷ Ka kiiya kozoozo ki ineet njinaante, ka kaanyek buk Vongiz caan anyei niina o nongo, ka kitiritiin niigi ineet gerze naan ayiicin liqliqonti ci abale ol nicoko o ineet doon.

¹⁸ “Duwaak ol eneek ne, ‘Izimit eleeti kitiliza nuume o Maanyi, ka tijeere woto adayit idi, eeci iziwuun Maanyi luwa unoon baal aziyu ne, “Ka yo kojokta idin ci kadak naadan? Baale kabaak Masire e abon labak!’ Inoko zin ako aanyun Maanyi idi ci ka adayit. ¹⁹ Alan zin avo adaku idi olla iiten codoi, karabon een iinya ram, karabon een iinya tuur, karabon een iinya amoto, karabon een iinya eetom, ²⁰ bar avo adaku idi nyeelok dook noko zee makacin utuburtu alanaan zinzeeti aron, eeci utuburtu Maanyi o aromeenu ki igeet, ma aluweeku wono aziyu ne, “Mayo da laadun koon Masir naa?””

²¹ Ma bar azi Muses ne, “Inoko karomeena naana naato kibeet takirnya alivet ceen kaboot toorkonon, ma bar azi niina ne, ‘Naan kaanyi nongo idi ci ka kadayit nyeelok dook o!’ ²² Inoko mā atonde ezana ki tiin dook, aleno ka koca? Inoko mā agamnyaak nongo kuluga dook liilowe, aleno koca ka?”

²³ Abarizeek ni Maanyi Muses eneek ne, “Mate aneet Maanyi kutur aziiti naati karume kaal nicoko? Naan zin tijeere acin kaal ci kaduwa o naati agoononekun igeet.”

²⁴ Ook ni Muses ma ako aduwaak ol kaal o aduwa Maanyi e. Ma awaa Muses ol ceen eet iiyu kamoto alaate ween marwak baayizo kivita keelit naati aliyaan keema o aliile. ²⁵ Iiyak ni Maanyi looc diizoca ma aku azozo ki wono, aanyek ni buk Maanyi Vongiz onin anyak Muses ninoma alaat ween marwak baayizo eegin eet iiyu kamoto e. Mazi ook aavu Vongizi naatiner, udukta niigi kaal ci acin ootine, ma bar waanice naan kameda zooze ci aduwaan kaal ci acin ootine o bodo.

²⁶ Anyak waanice ol ceen ram, eet ci kazi Eldad ki gon ci kazi Medad ci naan aavtiz ceezine nao alyo naan woto keemawe o aliile, maje zaara ayeedi olee oke. Iiyak buk nongo Vongizi, kaavtiyo

ceezine ɲao alyo e nɔkɔ, makacin udukta buk niigi kaal ci acin ootine. ²⁷ Ɖɔɔkɔny ni logoti ci miliny ma ako aduwaak Muses aneek ne, “Eldad kibeem Medad caaga udukta kaal ci acin ootine keemanen ɲaati alyo e.”

²⁸ Ɖɔɔɔɔ ni Jocuwa ween ɲeerti Nun baal atirit Muses ɲaanbaal ɲaan kidicini e dook ma aneek Muses ne, “Maanyi onan Muses, laam nɔɔɔɔ má aanyi kutuguuzɔ nɔkɔ!”

²⁹ Ɛbedeɛke ni Muses nɔɔɔɔ eneek ne, “Ɛwe niina ɔl kaal zaare cigan? Karooɲ naana ɔl o Maanyi dook kiziti nyakananeet, ma aanyek Maanyi Vɔɔɲiz onin nɔɔɔɔ dook!” ³⁰ Abadaak ni Muses ki alaat ween marwak Israyil e dook keemanɛ ugeec ɲao alyo.

³¹ Enico, anyaa Maanyi ɲɔɔ ci ivaan ɔɔɔɔ ɛle kɔɔɲa nyaluuret liila kiidartɔ loota zee ma aruum mitir codoi tadeena, katawozta ɲino alyo e, kadaala ɲinti kawɔ zɔɔne iiten codoi dook ɲino alyo libirɔ dook. ³² Ma iiten nice, ki baalin nice, been iiten ci ano gɔɔɔ o, avɛer ɔl nyaluuret nicoko. Akɔm eet ci alota nyaluuret calaɲ aruum nuun kiilowet ceen aliv codoi. Obotokteek ni niigi kibaali nicoko kɔr ɲao aali niigi e libirɔ dook. ³³ Mazi ɲaan buk kidica niigi idi nicoko dayiinta, iiyak bornet nɔɔɲ o Maanyi ɔl ma

Avɛer Israyila nyaluuret (11:32)

anyaak ᐅ ᓄᓄriz ci ger aruk ᐅ ᐅᓄᓄt ele. ³⁴ Akateek ni niigi ᓄinite zaar ci kazi Kibiroᓄ-Ataava^e, eeci adaac niigi ᐅ baal wuuntik zinzeeti ki dayiin keeᓄti oogi e ᓄinaante.

³⁵ Uluugetᓄ ni niigi Kibiroᓄ-Ataava ᐅᓄᓄ ᓄaati kazi Ezerot ma avᓄ aal ᓄinaante.

Aᓄaan Maryᓄm kibeēn Aaron Muses

12 Ozoozit ni Maryᓄm kibeēn Aaron Muses giye ci ᓄaa onin een doole ci ᐅ o Kuc, eeci arᓄa niini doole een Kucen. ² Ma anᓄ nᓄ, “Madim da Maanyi azᓄᓄᓄ ki Muses doon nᓄᓄ? Alaᓄ buᓄ ᓄᓄᓄ ki ageet kazᓄᓄᓄ?” Izik ni Maanyi ᓄᓄᓄ nico.

³ Maje waanice Muses eet ci acelbᓄᓄzan ele ᐅᓄᓄt ele kujuk ᐅ dook loota ᓄina.

⁴ Enico ele eneeᓄ Maanyi Muses ki Aaron kibeēn Maryᓄm nᓄ, “Ivitaak di niiga dook iyoontiya kᓄᓄma o ruumonto aliile.” Ivita ni niigi dook iyoontiya.

⁵ Iiya ni Maanyi diizoce ci jorom, ma aku abilneek kᓄᓄma o aliile tatoog, otowaa ni Maanyi Aaron ki Maryᓄm, ma iicayak niigi ramaantiya nᓄᓄᓄ. ⁶ Eneek ni niini nᓄᓄᓄ nᓄ, “Iziktaaᓄ di aneet,

“Mā aavi nyakaᓄani onane aneet Maanyi ᓄaatunᓄᓄ,
kayelzaai naana nᓄᓄᓄ ele kaale ci acin ᓄᓄwa,
ma kazoozona ki nᓄᓄᓄ wunoozyai.

⁷ Bar zin Muses gabareᓄenti caane o, alaᓄ abil kiyo nyakaᓄanᓄᓄta dook o,
niini eet ci iimi ziniz abal ᐅ ogan Israyil dook nᓄᓄ.

⁸ Kazoozona ᓄᓄᓄ naana ki nᓄᓄᓄ utugeeti ogaacac ele,
kaduwaai ᓄᓄᓄ nᓄᓄᓄ zoosok ᓄᓄ calaᓄ een ᓄoozyak.

Ma acinaan niini aneet Maanyi ele onan kebereene ogin ele. Alaᓄ zin aᓄoliinu ᓄaati azoozu Muses gabareen caan o gerze o naa?”

⁹ Otoboreek ni niini nᓄᓄᓄ nᓄᓄᓄ ᐅᓄᓄt zᓄᓄ makacin otoᓄᓄᓄᓄ nᓄᓄᓄ looc ᐅᓄᓄ.

¹⁰ Mazi adᓄᓄᓄᓄᓄ diizoc kᓄᓄma o aliile ᓄᓄwa, agamuun Maryᓄm ᓄᓄᓄrizi o gidaᓄ kanyak bayᓄᓄ ci vᓄᓄrik. Mazi abuud Aaron nᓄᓄᓄ bar acin agamuun ᓄᓄobi, ¹¹ ma aneeᓄ Aaron Muses nᓄ, “Maanyi onan, toᓄᓄᓄᓄ da ᓄᓄᓄ cinaaᓄ kabacaana tarbaalun noko. ¹² Má da

^e 11:34 Kibiroᓄ-Ataava: Kazi kᓄᓄ cin Ibiroye nᓄ, looknya ci ᐅ o wuuntik zinzeeti kaali.

aanyi ճոճո kibil kiyo doole o adaakna yaatin կէնյա adooti libir codoi o.”

¹³ Utuluuwek ni Muses Maanyi eneeկ ne, “Tammu, rogoz da ճոճո մառիւրե nico!”

¹⁴ Abarizeek ni Maanyi Muses eneeկ ne, “Inoko mǎ agernyeek baatine ղաատի oortեկե ճոճո amot դում, ալաղ koca aam alyaani iinya toorgerem? Duuni zin ճոճո ղաատի alyo noko kook kaavu doon iinya toorgerem, enice ղաան abadaane ճոճո kiiyak լ.” ¹⁵ Alaamozek ni Maryom tuu iinya toorgerem, omonit ni լ calaղ aluug չէ ma ako anyayaak niini կոճոց.

¹⁶ Enico, uluugeto լ Ezerota ma avo aal balale o Paran.

ԱՎՅ ԲՐՃՏ ՐՈՒԹԵ ԿԱՆԱՆ

13 Eneek ni Maanyi Muses ne, ² “Toon լ ci avo արՃՏ looc o Kanan o kaanyi լ o Israyil. Toon ցոճո kidոյե coo eet codoi alaate ugeec.”

³ Itoonun ni Muses լ kitingaazo balale o Paran ebaal aricanեկե Maanyi ճոճո e. լ ci baal itoon Muses noko dook, alaate ci լ o Israyil. ⁴ Zaar zin ci լ nicoko neen ceegi: Anjeryai kidոյե o Roben Camuwa ween դէրտի Zakur; ⁵ kidոյե o Simiyan, Capat ween դէրտի Ori; ⁶ kidոյե o Juda, Kaleb ween դէրտի Jepune; ⁷ kidոյե o Isakar, Igal ween դէրտի Josev; ⁸ kidոյե o Ivirayim, Ociya^ε ween դէրտի Nun; ⁹ kidոյե o Benjimen, Palti ween դէրտի Rapu; ¹⁰ kidոյե o Zebulon, Gadiel ween դէրտի Sodi; ¹¹ kidոյե o Manasa (ween դէրտի Josev), anjeryai Gadi ween դէրտի Susi; ¹² kidոյե o Dan, Amiyel ween դէրտի Gemali; ¹³ kidոյե o Acer, Sezur ween դէրտի Maikol; ¹⁴ kidոյե o Navtali, Naabi ween դէրտի Vovsi; ¹⁵ kidոյե o Gad, Gewel ween դէրտի Maki.

¹⁶ Nicigi zaar ci լ baal itoon Muses ka կՃՏ կՈՂԵՃՃՅՅ looc e neen. (Akateek ni Muses Ociya^ε ween դէրտի Nun zaar ci kazi Jocuwa^ի.)

¹⁷ Mǎ itoon Muses ճոճո կՃՏ կՈՂԵՃՃՅՅ Kanan e, aneeկ ճոճո ne, “ՉՈՂ idiirit looc o kazi Negev ka idiceek յՈՂ biyene. ¹⁸ ՉՈՂ icinit

^ε 13:8 Ociya: Jocuwa ele neen.

^ε 13:16 Ociya: Kazi կէնյ cin Ibiroye ne, rogzeeen.

^ի 13:16 Jocuwa: Kazi կէնյ cin Ibiroye ne, arogoz լ Maanyi. (Atoobo zaara nici kibeen o Yesu.)

looc nice abil ku, ka buk icinit ol ci abaak looce nice o, niigi ol ci adɔɔi yo ol ci da celbez labak, ki meelitin cineen, ki ɬoonyitin cineen. ¹⁹ Abil looci cineen abaayi niigi o ku? Looc ci amadi yo, acanakai da? Eel kutuuryowa cigeec abaayi o ku? Kutuuryowa cigeec o adɔɔdi kaluwaanene kodooyit kak yo, alañ da adɔɔdi? ²⁰ Tɔɔwa nica eel ku? Tɔɔ ci akuvkuv yo tɔɔ da ci kaukau? Looc ci anyak keen yo akom da keen? Inimit looc labak, ɔɔɔ nɔkɔ zee ma avo anyaanu kaal ci abiir looce nice.” (Nica waanice kebereec o goon abiirni keena ween iinab arayai.)

²¹ Ɔɔɔɔ ni roote nicigi ɔɔ ɔɔɔɔɔɔ looc, akata ni niigi rootinet balale o kazi Ziin zee been Rewob o ajɔɔɔ ki Lebo-Amat. ²² Avo waanice niigi zee ma avo adiir Negev, ɔɔ ni been kutuur ci kazi Eberon ɲino abaayi ol o Ayiman, ki o Cicai, ki o Talmai ween ɔɔɔ ci ɔɔɔ o Anak. (Eenyici waanice Eberon ɔɔwa ijaan kutuuri o Zowan Masire keteenye irkitoowe ceen toorgerem.) ²³ Mazi avo aruum niigi nyarat o kazi Eckol, eteeda otoon ci keet ceen iinab ci anyak dondeec ci appe abiir. Aaryek ni ol ramaan keet ma adɔɔ ɲaati aɲereeke niigi korgeen, ma ayit buk niigi kebere ci kurbuwu kibeen ci

© 1996 David C. Cook

Dondeec ci iinab ci abiir (13:23)

moonenu. ²⁴ Kazi looc nice ne, nyarat o Eckol^j o, eeci waanice atɛɛda Israyila donɗeɗe ci iinabu noko njinaante. ²⁵ Ma iinyaye ceen eet ram, abada niigi ɲaabaal avo arɔɔti looc e.

Abadaai roote molook ci ger

²⁶ Abadaak ni roote Muses ki Aaron ki ɔl o Israyil dook ɲao kazi Kadec balale o Paran. Uduktaak ni niigi nɔɔɔɔ ki kɔɔɔɔ o Israyil dook njinaante kaal baal avo acin e, ma ayeelek nɔɔɔɔ kebere ci keen baal anyaa niigi looce nice e. ²⁷ Ma aneek niigi Muses ne, “Koota looce baal atooneket e, looc ci appe irana kibeɗe lete didi e! Kebere zin ci kaal ci abiir looce nice nicigi. ²⁸ Bar zin ɔl ci abaak looce nice o ɔl ci adɔɔi ɔɔɔɔ, maje kutuuryowa cigeec abaayi o, kutuuryok ci appintik ɔɔɔɔ ma adɔɔdi kaluwaanene kodooyit kak. Buk kɔɔɔ kojoktaawa ɔl ween baraknya kazi Anak njinaante. ²⁹ Abaak buk ɔl o kazi Amalek Negeva njinaante, maje ɔl o kazi Ait ki Jebusi kibeɗe Amori abaak niigi biyene. Maje ɔl o kazi Kanan abaayek liil o kazi Vɔɔr Maam adikir otog ma ano liil o Jordan otog baayiza.”

³⁰ Ajaanjan ni Kaleb ɔl Muses ɲuuma ma azi ne, “Abon kavo ka kɔɔɔ kaamta looc nice, eeci kacin naana kanim kaamta labak.”

³¹ Maje bar ɔl baal ɔɔrkɔr ki nɔɔɔɔ e azi ne, “Alaɲ agano kagaantozek ɔl niceke eeci adɔɔi niigi kujukteet ageet.” ³² Adaalai ni molook cineɲ ger noko Israyil dook zooze ci looc ci baal avo arɔɔɔ niigi neke. Azi niigi ne, “Looc nice anyak ɲoliin looc calaɲ agano ka kabaakti, mā kavo, kadaai koca. Ma buk ɔl ci kacina njinaante o dook, ɔl ceen baraknya ɔɔɔɔ. ³³ Ma kacina buk ɔl o kazi Nevilim^k ween dɔɔɔ o dɔɔɔ o Anak o eegin baraknya njinaante. Ma kacina naaga eleeti keelna ɲaatineɲ kiyo mɛɛɛn o ma buk acineet niigi ageeta keelna kiyo mɛɛɛn o ɲaatineɲ.”

Otoborit ɔl o Israyil Maanyi

14 Ma baaline nice aawoyit Israyila dook ma alu. ² Ebeektozek ni Israyila dook Muses ki Aaron, ma aneek nɔɔɔɔ ne, “Abon da bar kadaai Masire, karabɔɲ bar kadaai balale nico e! ³ Ma da laadun Maanyi aku akoyeet Kanana o ka kook olla kidicaawet dila

^j 13:24 *Eckol*: Kazi keɲ cin Ibiroye ne, donɗeɗe ci iinabu.

^k 13:33 *Nevilim*: Niigi ɔl ceen baraknya. Cino Kanaan 6:4.

Arᐅᐅᐅ ᐅᓄᓄ kavacit Jocuwa ki Kaleb (14:10)

ᐅᓄᓄᓄᓄ, ma agam modo ᐅᓄᓄ ki ᐅᓄᓄ cigaac o kiziti mirᐅᐅ cigeec? Alaᐅ bar inoko maye ᐅᓄᓄᓄ kamiirene Masire dook?” ⁴ Izito ni niigi maany ne, “Abon kaᐅᐅᐅ alaᓄ cinaai ka kimiirte Masire.”

⁵ Akati ni Muses ki Aaron ᐅᓄᓄᓄᓄ looc ᐅᓄᓄᓄ o Maanyi ᐅᓄ ci alote noko dook ᐅᓄᓄᓄ. ⁶ Ereecit ni Jocuwa ween ᐅᐅᐅᐅᐅ Nun kibeᓄᓄ Kaleb ween ᐅᐅᐅᐅᐅ Jepune baal ᐅᐅᐅᐅᐅ ki ᐅᓄ baal avo arᐅᐅᐅ looc e ruumanᐅ ugeec eleetinu ᐅᓄᓄᓄ alacaᓄ, ⁷ ma aneek niigi Israyil o alote e dook ne, “ᐅᓄᐅᐅ baal kavᐅ kacina ma kawooya keᐅᐅ e looc ci amadi ᐅᐅᐅᐅ. ⁸ Mā atalne Maanyi ᐅᓄᓄᓄᓄ didi, akoyeet tiᐅᐅᐅᐅ looce nice, looc ci appe irana kibeᓄᓄ leᐅᐅ. Aanyet tiᐅᐅᐅᐅ niini ageet looc nice kizi cinaai. ⁹ Olla bar mā aburnu Maanyi, mā buk aᐅᓄᓄᓄᓄ ᐅᓄ ci looc nice been neᓄᓄ, eeci kakuu tiᐅᐅᐅᐅᐅ naaga ᓄᐅᐅᐅᐅ kalamlam. Akᐅᓄ ᓄᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅ, eeci akᐅᓄ gi ci ka kozooti ᓄᐅᐅᐅᐅ, maje bar naaga karome ki Maanyi. Mā aᐅᓄᓄᓄᓄ zin ᓄᐅᐅᐅᐅ been neᓄᓄ.”

¹⁰ Oroᐅᐅᐅᐅᐅ ni bar ᐅᓄᓄᓄ dook kavacit ᓄᐅᐅᐅᐅ biyene. Eyelizyaak ni diᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ o Maanyi ᐅᓄ o Israyil dook keᓄᓄᓄᓄ o ruumonto aliile.

Aᐅᐅᐅᐅᐅᐅ Muses Israyil

¹¹ Eneek ni Maanyi Muses ne, “Ka dim ᐅᓄ nici keᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ ᓄᐅᐅᐅᐅ zᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ? Ka zin yo kotoborit ᐅᓄᓄᓄ atuyaᓄᓄ kaale o meelik atᐅᐅᐅ ᐅᓄ biyee kagoon ᐅᓄᓄᓄᐅᐅᐅᐅ e ᓄᐅᐅᐅᐅ zᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ? ¹² Kanyaai zin tiᐅᐅᐅᐅᐅᐅ

naana nɔɔɔ mɔɔriz ci ger ci karuye nɔɔɔ kadaayito ma alajaan kaanyi bodo naana nɔɔɔ kiziti ɔl cigan, ma kaanyin tiŋeere ineet izi modo ci appe ci adɔɔ kujuk Israyil coko dook.”

¹³Eneek ni Muses Maanyi nɛ, “Azii zin koca Masira gi nico! Eeci ibaale aluugane Israyil dɔɔyize unun ŋaatineŋ, ¹⁴aduwaak koca zin Masira ɔl ci abaak loocowe nicoko noko zɔɔz nico, eeci iziyit ibaale ɔl nicigi laadun gi baal aromeenu niina Maanyi ki Israyil e. Icintiin ri gɔɔn Israyila ineet kebereene ugeec eɛ ŋaati ilolɛn diizoc unune nɔɔɔ tadeena ma arayiine nɔɔɔ diizoca waaz, maje baal atokoleei nɔɔɔ goo ci ka kicinti gɔɔl uneen aluugi e. ¹⁵Inoko mǎ adica ɔl nicoko laak codoi tɔr nɔkɔ, azi koca modɛna baal azii zɔɔz nico e nɛ, ¹⁶‘Eeci alajaan Maanyi anim kanyaak ɔl nicoko looc baal aterkedeek nɔɔɔ ka kook kaanyek e, iiya zin ɔtɔɔɔɔ nɔɔɔ balala ŋina.’

¹⁷“Jook onan¹, yeliza da dɔɔyiz unun ebaal aduwaane anɛ nɛ, ¹⁸‘Keen naana Maanyi calaŋ kaborneei ɔl nɔɔɔ gaaga ma kanyei reezinet ci appe ɔɔɔt ma kooŋnei ɔl oŋɛ kibeen kaal ugeec abacaa e. Ŋɛɛt naana alaŋ kuuŋ ɔl o abacaa oŋɛ calaŋ kapai, bar kapai dɔɔl oŋeene o baatigeec zɛɛ been buulok iiyu ki buulok wec ci anowa nɔɔɔ katin e.’ ¹⁹Ma zin giye ci reezinet unun appe ɔɔɔt, toŋeek da ɔl nicoko oŋeek cineen abacaa noko, ebaal ooŋneke rak oŋɛ waanbaal aduŋnaane nɔɔɔ looce o Masiru e zɛɛ been inoko o.”

²⁰Izi ni Maanyi nɛ, “Kotoŋeeya nɔɔɔ oŋeek cineen o eci aduwa o. ²¹Bar zin kiyo karugi naana Maanyi ma adaala diŋdiŋɔɔni onane aneet Maanyi looc dook o, katerkedi zaare ogan gi ci kazi nɛ, ²²akɔm olee ci baal icinit diŋdiŋɔɔn onan ki kaal baal atɛɛd nɔɔɔ biyee kagoon Masirɛ kibeen balala ŋina ma bar alaŋ molook onan azii, ma icintaawan aneet laak amɔtɔ dook e, ²³ci ka kicin ŋaatineŋ looc baal katerkedei jijitigeec e. Akɔm olee ci apezan noko ci ka kicin ŋinite been nɛn. ²⁴Bar zin giye o atuyaana gabareenti onane kazi Kaleb zinize onin dook, kakɔye tiŋeere nɔɔɔ looce baal ook icinuun e, ma avɔ abaak dɔɔl cigine ŋinaante kizi looc cineen ²⁵yo nuun abaak Amaleka kibeen Kanan koowunowe niceke o. Utuuye zin tiŋeere ŋeere ɔtɔ ki balal aaryek ooti liil o Biir Maam.”

¹ 14:17 *Jook onan*: Nicigi zaar ci Tammo oogi Ibiroye.

Apak Maanyi Israyil

²⁶ Ma aneek Maanyi Muses kibeen Aaron ne, ²⁷ “Ka dim ol ci gerzeek noko korokteeyan aneet cocoboon noko been inin? Kiziwa zin cocoboon ci ol ci Israyil o. ²⁸ Udukaak zin nɔɔgo eneektek ne, ‘Kiyo karugi naana Maanyi o, katerkedi zaare ogan gi ci kazi ne, kagoonekun tiijeere naana igeet kaal o kazii aduwaanu niiga dook. ²⁹ Oogin tiijeere ame cugooc o balala njina, niiga baal ekeebtewu giilente baal ol omoloowu e, niiga ol o uruunit irkitoowa ugooc tiryanto eetom, karabon ayaan eetom, ol baal aroyeekan aneet cocoboon e dook. ³⁰ Akom ngaatunon eet codoi tor noko ci ka kook looce baal katerkedeekun ka kizi looc cunoon abaaku niiga e, bar avo njinaante Kaleb ween jjeerti Jepune kibeen Jocuwa ween jjeerti Nun doon. ³¹ Maje dool ugooc baal aziyu ne, ka kagamte kiziti mirak e, njan kakoye nɔɔgo looce ci baal aburnu niiga neke. ³² Maje bar igeet oogin tiijeere ame cugooc o balala njina. ³³ Amaliil tiijeere doolya cugooc o looc balala njina kiyo ol o oowayi o noko irkitook eet ram, ma apiirna niigi giye o alan atuyaany niiga aneet zee ma avo adaaknu niiga dook balala njina. ³⁴ Irkitoowa ceen eet ram o ayabzoonek iinya ween eet ram baal avo arootu looc nice e, apiirnanun tiijeere onje ugooc ka irkit codoi kotoobt ki iiten codoi ka agaac kamarniinun naana igeet.’ ³⁵ Kazi zin naana Maanyi ne, kagoonei tiijeere ol ci ger arumnyaan eleeti noko dook kaal nicoko. Atoorneke tiijeere niigi balala njina, adaai tiijeere niigi dook njina.”

³⁶ Ma ol baal itoon Muses koɔt koɔroɔzo looc ma abada ma avu akeebek ol zoɔ ci ger akati njinite e, aanycek ol dook kebeektozek Muses, ³⁷ adaayito ni niigi juume o Maanyi moorize ci ger, giye o anyaaiki ol molook ci ger akani looc nice. ³⁸ Ma anyigjai olee baal avo rootinet e Kaleb ween jjeerti Jepune kibeen Jocuwa ween jjeerti Nun doon.

³⁹ Mazi ako anyaaik Muses Israyil molook nico, utuluuzo niigi dook ɔɔɔt ele. ⁴⁰ Ma jeere ririwɔna, itingaaazo iimit biyeen o Kanan wuuntik. Ma ano ne, “Kabacaa onjeec, koɔto njaabaal aterkedeeket Maanyi e.”

⁴¹ Ma bar azi Muses ne, “Ma laadun niiga aburnu jaati aziknu molook o Maanyi o naa? Akom zin gi ci agoonu noko gi ci adoma!

⁴² Má avooyu zin biyeen tadeena, eeci alan aavi Maanyi ngaatunon. Avɔ koca adicaanun modo, ⁴³ avɔ koca aruumonu ki Amalek kibeen

⁴⁴Emeda ni bar niigi ɔɔɔ biyɛɛn tadeena, maje Musɛs ki loidɔŋ o Maanyi terkediinto ŋaan aavtiz ŋao alyo. ⁴⁵Ivitaak ni ɔɔ o Amalek ki Kanan o abaak biyene niceke nɔɔɔ ma apaan nɔɔɔ ma atɔɔk nɔɔk zɛɛ been ŋino kazi Orma.

15 Ma aneek Maanyi Muses ne, ²“Eneek Israyil ne, ‘Mā
 ɔɔt uruumtu looc baal katerkedeekuŋ ka kaanyuŋ kizi
 cunooŋ abaaku e, ³mā arooŋnyu anyaktaayan aneet Maanyi
 taabinet ci avaadi goya tiini, karabɔŋ een ɛɛzai ka kizi taabinet
 ci avaadi lai, karabɔŋ een taabinet oma ci ka kizi taabinet
 ci gi ci da aterkedu, karabɔŋ een taabinet ci anyaanu niiga
 zinzeetine ugooc doon, karabɔŋ een taabinet ci iinya o kaŋera
 naana talniinto, ka kiiyayan coliili aneet Maanyi ka kaanyan
 katalɔ, ⁴⁻⁵abon ɛeti ci anyaa taabinet nico o, anyakaan buk labi
 ci taabinto kibeem nyaan ci taabinto. Mā anyaa niini ɛɛza ci
 milinyik, abon gɔɔn ɛɛz ci miliny coo, aromoonek tila o vɔɔr abon
 o labi o taabinto ceen kiilo codoi ci aŋoonyi maale ci kiŋjirooco
 ceen litir codoi, ma buk aromoonek nyaani o taabinto ceen
 litir codoi.

6-7 “Mā anyaa niini mirkici, abon gɔɔn mirkic coo, aromoonek tila o vɔɔr abon o labi o taabinto ceen kiilowet ram ci aɲoonyi maale ci kinjirooco ceen litir codoi ki kɔrgɛɛn, ma buk aromoonek nyaani o taabinto ceen litir codoi ki kɔrgɛɛn, koromte kaal nicigi dook kavaade ka kiiyayan collii aneet Maanyi ka kaanyan katalɔ.

8 “Mā anyaakan ɛti aneet Maanyi ole kizi taabinet ci avaadi lai, karabɔŋ een taabinet ci gi ci da aterked niini ka kutuguu, karabɔŋ ka kizi taabinet ci ganoonto, 9 abon aromoonek tila o vɔɔr abon o labi o taabinto ceen kiilowet iyyu ci aŋoonyi maale ci kiŋjirooco ceen litireet ram, 10 ma buk aromeek nyaan o taabinto ceen litireet ram. Nicigi zin taabinet ci avaadi goya ka kiiyayan colili aneet Maanyi ka kaanyan katalɔ. 11 Mā anyaa ɛti taabinet ceen ariz, karabɔŋ een mirkic, karabɔŋ een nyɔɔn ci azeeto, karabɔŋ een nyɔɔn ci bawooto, abon agɔɔn goole nico. 12 Mā anyaa niini keleg ci taabinto noko kiziti

m̃eɛɛ, abon buk aromoonek tila o labi o taabinto ki nyaan o taabinto ci meelik kagantɔ ki keɛg nicoko dook.

¹³“Olla ɛɛti ceen Israyilen, ci anyaakan aneet Maanyi taabinet ci avaadi goya aanyonekan aneet ka kiiyayan ɔɔliili ka kaanyan katalɔ o, abon agɔɔn goole nico. ¹⁴M̃a anyak modeen ci gaagai abaak ɲaatunɔɲ inoko o, karabɔɲ een buulowe ci ɲaan avu katin e, ci arɔɔɲ kanyaayan taabinet ci avaadi goya ka kiiyayan ɔɔliili aneet Maanyi ka kaanyan katalɔ, abon agɔɔn goole ci abil kiyo buk ci agoonu niiga o. ¹⁵Abon anyaku niiga dook kibeɛn modeen o gaagai abaak ɲaatunɔɲ buk lootinet codoi noko, ka kizi lootinet ci abil nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e, eeci adowiinu niiga kibeɛn modeen o gaagai abaak ɲaatunɔɲ ɲuume onan aneet Maanyi nɔkɔ. ¹⁶Abon azuunu niiga kibeɛn modeen o gaagai abaak ɲaatunɔɲ lootinet codoi noko, kibeɛn demziin codoi noko.”

¹⁷Eneek ni bodo Maanyi Muses nɛ, ¹⁸“Eneek Israyil nɛ, ‘Tiɲeere m̃a ɔɔt uruuntu looc o ka kooyun igeet, ¹⁹ma ɔɔt adaktu dayiin ci looc nice, abon anyaakan aneet Maanyi cigan kiziti taabinet ci ka kizi taalen caan. ²⁰Abon anyaakan dookoc ci gudgudi ci aayai tilaawe ci labi o arayai ɔɔwa kiyo o gɔɔn anyaakan kizi taabinet labine o aarakan ɲao gɔɔn uurtane ɔɔ labi kizi taalen caan o. ²¹Abon anyaakan buulowa cugooc ɲaan avu e dook taabinet ci aayai tilaawe ci labi o arayai ɔɔwa kizi taalen caan nɔkɔ.

Taabinet ci baciin ceen vorto

^{22–23}“M̃a alaɲaan azuunu zoozok ci baal kaduwaai naana Maanyi Muses noko ɲaati alaɲ agoonu looror, ma abacu zoozok nicoko, akanaai iitene baal kaanyeke nɔɔɔn lootinok nicoko e zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e ɲaati alaɲ agoonu looror, ²⁴m̃a agɔɔn ɔɔ dook baciin nico ɲaati alaɲ agɔɔni looror calaɲ aga, abon anyaa ɔɔ dook baayiza ariz ci tulur kizi taabinet ci avaadi lai ka kiiyayan ɔɔliili aneet Maanyi ka kaanyan katalɔ. Abon zin aromnyaai ariz nicini ki labi ci taabinto ki nyaan o taabinto eo aduwaan lootinet nicini, ma abon buk anyaanu kɔɔny ci ka kizi taabinet ci oɲeecu. ²⁵Ka kacar alaani o ceez onan Israyil dook, ka kotoɲtoozek nɔɔgɔ baciinowa ugeec, eeci alaɲ waanice aga ma anyaktaayan niigi aneet Maanyi taabinet ci avaadi goya kibeɛn taabinet o oɲeecu giye uneɛɲ abacaa.

27 “Maje bar mā abacaa ɛti ojeec calaŋ agɔɔn looror, abon anyaa niini nyɔɔn ci bawooto ŋai ci ŋaan anyak irkit codoi ka kizi taabinet ci ojeecu. 28 Ka kacar alaani o ceez onan nɔɔnɔ ŋuume onan aneet Maanyi ojeece cin abacaa calaŋ agɔɔn looror o, mazi acare oodot, otoŋoozek nɔɔnɔ ojeɛci cine o. 29 Nicini lootinet ci eet ci olla abacaa ojeec ŋaati alaŋ agɔɔni looror, Israyila karabɔŋ een olee ween modɛɛn o gaagai abaak ŋaatinen.

30 “Bar mā abacaa ɛti ŋeɛc looror Israyila, karabɔŋ een olee ween modɛɛn o gaagai abaak ɲatining, adoomnyan niini aneet Maanyi, ma abon aaryai ɛti nici Israyila ma atoowonek tuu. 31 Eeci ɛpɛɛz niini zɔɔz onan ma uduul lootinok ogan, abon zin aaryai ɛti nici Israyila ma atoowonek tuu, ka kutuluuwi niini ɛɛ onin maany ŋeɛce cin o.”

³² Ma iinyaye baal ḡaan abaai Israyila balala e, ojokta ɔl eet ci ako avɛɛr areema iitene ween Sabit. ³³ Iyitit ni ɔl ci ajowa nɔkɔ noko ooti ḡaati Muses ki Aaron kibeem kɔɔle o Israyil dook, ³⁴ ma avu aarek nɔkɔ ceez o cabiinto, eeci ḡaan kagawe gi ci ka kutuguuwozek nɔkɔ. ³⁵ Eneek ni Maanyi Muses ne, “Abon aruwe ɛti nici kadaak. Abon avɔ avac kɔɔle dook nɔkɔ biyene ḡino alyo bawuuca nɔkɔ zɛɛ ma adaai.” ³⁶ Ooti ni kɔɔle dook nɔkɔ ḡino alyo bawuuca ma avɔ avac biyene nɔkɔ zɛɛ been zel eo aricanɛɛke Maanyi Muses e.

³⁷ Ma aneek Maanyi Muses ne, ³⁸ “Eneek Israyil ne, ‘Utuluyeeek nyalaadet ruumane ugooc utugeeti loota ka acabteek nyalaadet nicoko gɔɔn coo looro ci colai aburut. Utuguuz zin nɔko zɛɛ been buulok ci ɲaan avu katin e. ³⁹ Anyayit nyalaadet nicoko nɔko ka gɔɔn mɛ acinu niiga, aadanu zoozok ogan aneet Maanyi ka uzuuti gerze ɲaan avɔ abacaanu oɲɛ ɲuume onan kaale ci ger acinu kebereen makacin oroonjɛ zinzeeti utuguuz. ⁴⁰ Ka zin aada gɔɔl ci azuunu zoozok ogan ma apiicekanj eleeti ugooc aneet o keen Tammu unoonj ka iliilec. ⁴¹ Kazi nɔko naana Maanyi ween Tammu unoonj baal

kanyaanu Masire ka kizi Tammu unoon e. Aneeta Maanyi o keen Tammu unoon neen.”

Abor Kora kibeem ol oogi Muses ki Aaron

16 Waanice Kora neerti Izar ween neerti Kowaz, Kowaz ween neerti Livai. Akata ni Kora kibeem logooz ci dool o Roben, ci kazi Datan, ki Ibiram ween logooz o Eliyab, kibeem On ween neerti Pelez o buk een logo ci dool o Roben zoz ci akani ol ka kotoborit Muses. Itingaa zo ni buk ol o eegin kaboot ram ki eet ram kamoto (250) baal aneryai kagaye ka kabalit ol Israyila kiziti alaat e, otoborit Muses. ³Ivita ni ol nicigi dook ma avu aŋaan Muses ki Aaron aneek ne, “Anyaktu alazeet dook niiga! Ol ci baayizo noko ol ci aliile niigi dook ma aavi Maanyi naatineŋ. Aareku zin bodo niiga eleeti alazeet ci ajuku ol ci Maanyi noko dook o naa?”

⁴Mazi Azii Muses zoz nico, akati nuum looc Maanyi nuuma. ⁵Eneek ni Muses Kora kibeem ol ogin ne, “Ŋaan ayeelekuŋ Maanyi tedeec neere eet jaŋ ci Maanyi, eet jaŋ ci aliile, ka kanyaa niini eet nico kiiya kojoŋozo ki noono. Ma aanyek eet ci anera niini o kiiya kojoŋozo noono. ⁶Utuguuz zin niina Kora ki ol cugun o dook gi cee, odomta toboowa o goon aburuutanin kaarkareta o, ⁷ka aaryek kaarkaret tijeere neere ka uburuutanit nuume o Maanyi. Ka zin eeti ci anera Maanyi o, kizi eet ci aliile o neen. Utuguuzu ri niiga ol ci Livai o gi ci waan alaŋ agano utuguuz!”

⁸Ma aneek bodo Muses Kora ne, “Iziktɔ di niiga ol ci Livai o! ⁹Eneraawuŋ Tammu o Israyil igeet Israyila ma anyaaawuŋ ojoŋozto ki noono, ka ilinliŋit keemawe o Maanyi aliile ka eelit koole nuuma ilinliŋtoozek Maanyi zaare cigeec, ma gi nici naatunon kidic? ¹⁰Anyaaawuŋ niini igeet ki ol o Livai dook ojoŋozit noono, mayo inoko bodo oroŋtu iziti alaat ceeze cin o buk? ¹¹Ma zin niina ki ol cugun arumnyu eleeti o, ooryu niiga Maanyi. Mate Aaron ci abeewoneku o niini neenen?”

¹²Itoonek ni Muses Datan ki Ibiram ween logooz o Eliyab molook kivitaak noono. Iziti ni niigi ne, “Alaŋ naaga ineet kavuunakin! ¹³Ibaale anyaanet looce baal appe irana ki lete ka ija dicaawet balala ŋina o, gi nici naatun kidic? Inoko aroon bodo anyeek ele izi alaan cinaaŋ? ¹⁴Bar da alaŋ anyaaaket looc ci appe irana kibeem lete ka kivita kabaakta, ka kizi manena kibeem iinab

dook kaal cigaacak. Ka yo laba ɔl nɔkɔ zɛɛ been inin? Alaŋ zin naaga ŋaatun kavooya!”

¹⁵ Otoɔbor ni Muses nɔɔŋ ma aneek Maanyi ne, “Má da agama taabinet cineen o. Ŋaan laadun akɔm ŋaatinen eet ci kaama ziger cin karabɔŋ kagoonei nɔɔɔ gi ci ger.”

¹⁶ Eneek ni Muses Kora ne, “Tiŋeere ŋeere ɔɔɔ niina ki ɔl ugun dook kibeena Aaron eyelizaak eleeti Maanyi ŋuume onin.

¹⁷ Aanycek gɔɔn eet coo kooyi tɔɔk o gɔɔn aburuutanin kaarkareta o ka kaarek kaarkaret eecitɔ. Anyeek buk ɔl ugun eegin kaboot ram ki eet ram kamɔɔ (250) tɔɔkwa nicoko ka kooti ŋuume o Maanyi. Ooti buk niina ki Aaron tɔɔkwa cugooc.”

¹⁸ Ooyi ni gɔɔn ɛti cee tɔɔk cin ma aarek kaarkaret ma akaneek goo ka kɔɔt keelit ki Muses kibeena Aaron keema o ruumonto aliile reera. ¹⁹ Mazi akɔ alota Kora Israyil dook kivitaak keema o ruumonto aliile reerun ka kivita kaɔaanit Muses ki Aaron, iiya eyelizyaak diŋdiŋɔni o Maanyi kɔɔle ci alote noko dook. ²⁰ Ma aneek Maanyi Muses kibeena Aaron ne, ²¹ “ɛnyɛkte niiga olee nicoko ka kidica nɔɔɔ inoko ɛle lai.”

²² Ilalek ni Muses ki Aaron Maanyi ŋaati akani ŋuumti looc ma azi ne, “Tammu onaŋ, een niina Tammu o aanyi ɔl dook roget neen, aborneei ɔl dook nɔɔŋ oŋeece ci abacaa ɛti codoi tɔr o?”

²³ Eneek ni Maanyi Muses ne, ²⁴ “Eneek kɔɔle ci alote noko ne, ‘Eɔɔyai keemawe o Kora, ki eo Datan, kibeena eo Ibiram.’”

²⁵ Itiŋa ni Muses jeena ook ŋaati Datan ki Ibiram, maje alaata ween marwak o Israyil ano nɔɔɔ vuruta. ²⁶ Egerenyeek ni niini Israyil eneek ne, “Eɔɔyai niiga keemawete ci abaayi ɔl ci gerzɛek noko! Má buk uumnyu kaal cigeec, gerze ŋaan adaaknu buk niiga oŋeene cigeec o.” ²⁷ Eɔɔyai ni niigi keemawe ci Kora ki Datan kibeena Ibiram o. Uduunta ni Datan ki Ibiram ma avu ɛel ki ŋaai ki dɔɔl ugeec keemane ugeec reerunnyai.

²⁸ Eneek ni Muses nɔɔɔ ne, “Anyak zin tedeec gi ci agɔɔn Maanyi, ka agaac niiga alaŋ naana kaliŋliŋ oowe caan doon, eeci bar ci itoonanan kiiya kutuguu kaal nicoko dook o, Maanyi neen.

²⁹ Tedeec zin mā adaai ɔl nicigi muucen kiyo ɔl dook o, calaŋ een gi ci anyaa nɔɔɔ Maanyi kizi payiin, ŋaan da koca Maanyi aneet kitoonawan. ³⁰ Bar zin tedeec mā anyaa Maanyi gi ci colai ci ŋaan laadun kutuguuwe, ma aŋaaki tɔɔɔwa ma akuu ɔl nicoko kibeena kaal

ugeec abal dook rogeteet kooto n̄ao minin̄u, agayu koca epeezi da didi niigi Maanyi.”

³¹ Mazi ako adica Muses zoz ci aduwa noko, apakte tɔɔwa n̄aona eelni Datan ki Ibiram kibeena koroogjok ugeec e, ³² ma akuu tɔɔwa ci aɲaaki noko n̄oɔɔ ki Kora ki ɔl ci ona ano n̄oɔɔ noko kibeena kaal ugeec dook. ³³ Ukuu ni looci n̄oɔɔ rogeteet n̄oko ki kaal ugeec abal dook kooto n̄ao minin̄u, ma arom tɔɔwa ona aɲaaki e ele ma abun̄ n̄oɔɔ, adaayito ni olee o baayizo dook niigi doon. ³⁴ Mazi avo azii Israyila ona aliya n̄oɔɔ e luwa, uluute niigi dook ma avo ano ne, “Akuuyet buk tedeec tɔɔwa n̄ici ageet!”

³⁵ Iiya ni goo n̄aati Maanyi ma aku atooz ɔl ween kaboot ram ki eet ram kamoto (250) ona anyaa kaarkaret e lai.

³⁶ Eneek ni Maanyi Muses ne, ³⁷ “Duwaak Eliyazar ween n̄eerti Aaron ween alaan o ceez onan kaara tɔɔkwa ci aburuutanin kaarkareta noko kedewa goya, eeci tɔɔkwaana nicigi aliile. Ka zin kook kujukeek kaal ci ona atoozi tɔɔkwaane nicoko o tuu n̄aaman. ³⁸ Maje tɔɔkwa ci kaarkaretu ona anyak ɔl ci adaai on̄eene cigeec noko, tur nyoola zee ma zabale ka riibek loidon̄ o avaadine taabinet, eeci waanice tɔɔkwaana nicigi aanycozeyan aneet Maanyi laadun n̄uume onan ma iliileca. Anyeek tɔɔkwa nicoko kiziti bayeen Israyila.”

³⁹ Olota ni Eliyazar ween buk alaan o ceez o Tammo tɔɔkwa ween jamaanet aburuutanin kaarkareta o anyaa ɔl ona otooze e ma aku aanyek ɔl kuturit kazabaalte ka kiriibek loidon̄ o avaadine taabinet, ⁴⁰ ka jamaaneta ci ariibonek loidon̄ ci taabinto noko keyeelek Israyil gi ci akomni eet ci ka kook kuburuutan kaarkaret n̄uume o Maanyi calan̄ een logo ci Aaron, mā anyak eet ci agoon n̄oko, adaai koca kiyo Kora ki ɔl ogin ano n̄oɔɔ e. Utuguuze ni kaala nicigi dook ebaal aduwaake Maanyi Eliyazar n̄aaten Muses e.

⁴¹ Ma iitene ci ano goon o, ulute Israyila ebeektozek Muses ki Aaron aneek ne, “Aruku laadun ɔl ci Maanyi o kadaayito niiga.”

⁴² Bar mazi avu aliya niigi Muses ki Aaron abeewonek, ma ookci aarek keenti keema o ruumonto aliile, iya diizoc o Maanyi boyon̄yon̄ kubun̄a keema ma ayezaai dindin̄ooni o Maanyi. ⁴³ ɔoto ni Muses ki Aaron keema o ruumonto aliile reera, ⁴⁴ eneek ni Maanyi Muses ne, ⁴⁵ “Enyeekte niiga olee nicoko ka kidica n̄oɔɔ inoko ele.” Akati ni niigi n̄uumti looc n̄ina aɲaruyoozek ɔl.

⁴⁶ Eneek ni Muses Aaron ne, “Doma tobok unun aburuutanin kaarkareta areek kaarkaret ka kateek goo ka viri biti olaa kataman ka bito caro nongoo. Eeci iiya bornet nongoo o Maanyi, anyaak ol moorizok ci ger.”

⁴⁷ Utuguu ni Aaron eci ona aduwaak Muses nongoo noko, odoma ni tobok onin ma avir ako olaa eecito. Maje moorizi akataai laadun, ma aarek Aaron tobok kaarkaret, acaruum ni niini nongoo.

⁴⁸ Ma aku abil Aaron jaati ajerongoo ol ci adaai kibeene ol ci arogi o, itiivane ni moorizi. ⁴⁹ Maje bar ol ceen alivet amoto wec, ki kaboot toorgerem (14,700) adaayito niigi mooriza laadun, oneec ol baal adaai kibeene Kora e. ⁵⁰ Abadaak ni Aaron Muses keema o ruumonto aliile reera, eeci ibil moorizi.

Aliz keet o Aaron omtiinto

17 Eneek ni Maanyi Muses ne, ² “Anyeek Israyil kulutaayin keen ci omtiinto ceen amoto ram oleee ween alaati kidonjine ceen amoto ram noko, ka gongoo keet ceeni keyeliza njino kidonj o ol nicoko. Teyeed zin gongoo zaar ci alaan ci kidonj coo keete onin. ³ Teyeedek keet ci kidonj ci Livai noko zaar o Aaron ka keyeliza njino kidonj o Livai, eeci abon gongoo alaani ci kidonj coo, anyak keet codoi noko. ⁴ Areek zin keen nicoko keema o ruumonto aliile keelit loidonj o terkediinto nuuma hao gongoo karuumongoo naana kibeene igeet Israyil o. ⁵ Tedeec eet ci kajera o aliz keet cine o, ka kalaam cocobongoo o gongoo aroyeekun Israyila igeet o goole nico, ka calan cocobongoo cineen o aneet aruumnyan.”

⁶ Uduwaak ni Muses Israyil zongoo nico. Aanycek ni alaata o kidonji ceen amoto ram noko keen ugeec omtiinto, gongoo keet cee keet ci alaan ci kidonj coo, maje buk keet o Aaron arome ki keen nicoko.

⁷ Aarek ni Muses keen nicoko keema o aliile eelni lootinowa o Maanyi keelit nuume o Maanyi.

⁸ Ma jeertine ci ano gongoo o, ook Muses keemawe o aliile eelni lootinowa o Maanyi ma acin keet o Aaron ayelza njino kidonj o Livai, itiliz, ma avurut, ma acobo, ma abiir. ⁹ Uduunake ni Muses Israyil dook keen baal eel nuume o Maanyi e dook. Icinit ni niigi keen nicoko ma adoma gongoo alaani cee keet onin ele.

¹⁰ Eneek ni Maanyi Muses ne, “Miirai keet ci Aaron o bito areek kibil loidonj o terkediinto nuuma, ka anyeek kizi bayeen ci ol o

aburnaan aneet. Ka laami cocoboon o goon aroyeekean niigi aneet o, ka calaŋ niigi bodo adaai.” ¹¹ Utuguu ni Muses eo aricaneeke Maanyi nɔɔɔ e.

¹² Ma aneek Israyila Muses ne, “Kadaakna tedeec! Kakoloonena tedeec! Kadicaana tedeec naaga dook! ¹³ Olla eeti ci aku ajɔɔɔ keema ci Maanyi aliile noko, adaai. Ka zin yo inoko kadaayit naaga dook?”

Linglɔɔɔ ci alaɔ o ceez o Tammo ki linglɔɔɔ ci ɔl ween Livai

18 Ma aneek Maanyi Aaron ne, “Mā anyak gi ci abaci keemawe o aliile, anyaku gi nico niina, ki lɔɔɔɔ ugun, ki boor o baatun. Bar mā anyak gi ci abaci linglɔɔɔ o alazet o ceez onan aliile, anyaku nico niina kibeem lɔɔɔɔ ugun niiga doon. ² Jaai buk ɔl ween gotonogu kidonje unoon Livai maany ka kivita koromtoozeyin ineet ka kitiritiin ineet ŋaati goon alinglɔɔɔ niina ki lɔɔɔɔ ugun keema o aliile eelni lootinowa ogane reera. ³ Abon zin alinglɔɔ niigi kaal o aduwaai niina, kibeem linglɔɔɔ o keema o aliile dook, bar zin alaŋ ka kɔɔt koŋɔɔɔt kaal o keema o aliile, kibeem loidon o avaadine taabinet, gerze ŋaan adaaknu niiga kibeem nɔɔɔ buk. ⁴ Abon aromoonekin niigi ineet ka kuzuuti keema o ruumonto aliile kibeem linglɔɔɔnok o keema nico dook, ma akom eet ci gaagai ci ka kiiya koŋɔɔɔɔɔɔ ka ilinglɔɔɔ ki igeet.

⁵ “Uzuuti zin niiga Ŋino Aliile ki loidon o avaadine taabinet, ka calaŋ akuunak bornet nɔɔɔ onane Israyil bodo. ⁶ Eeci keŋeraayun ɔl ween gotonogu eegin Livai ma kaanyun kiziti cugooc naana alya, ipiicozeyan niigi aneet Maanyi ka kilinglɔɔɔ linglɔɔɔ o keema o ruumonto aliile. ⁷ Maje bar linglɔɔɔni o alazet o ceez onan, linglɔɔɔ cun ki lɔɔɔɔ ugun doon. Anyaku niiga linglɔɔɔ ci loidon o avaadine taabinet ki Ŋino Aliile ɔɔɔt. Kaanyun igeet linglɔɔɔ ci alaɔ o ceez onan kizi zaany cunoon ka ilinglɔɔtoozeyan aneet. Mā anyak eet ci gaagai ci aku ajɔɔɔ kaal o aliile, abon aruwe niini kadaak.”

Taalen ci alaɔ o ceez o Tammo

⁸ Eneek ni Maanyi Aaron ne, “Kaanyin taabinok o aliile anyakaan ɔl o Israyil aneet kizi taalen caan dook nyak niina, kaanyin taabinok nicoko ineet kiziti taalen cun ki lɔɔɔɔ ugun nɔɔɔ zee been buulok ci ŋaan avu e. ⁹ Anyei niina taalen cun taabinowe o

aanyonekan aneet aliile ɔɔɔt dook: kaale o anyiigjai vaadinta labine o taabinto, ki taabinte o oŋeecu, ki taabinte ween ŋabolo o oŋeecu. Taalenowa nicigi iziti cugun kibeem ɔɔɔɔ ugun. ¹⁰ Adayit taalenok nicoko kiziti kaal ci aliile ɔɔɔt, abon adak maaczet ci ɔɔ o tatoog unun dook taalenok nicoko labak, aanycek kiziti kaal ci aliile ɔɔɔt.

¹¹ “Buk taalen o adoŋoonekan aneet ŋuume onan taabinowe o anyakaan ɔɔ o Israyil dook, kaanyin ineet ki ɔɔɔɔ ugun, ki dɔɔɔ ugun ŋai kizi taalen cunooŋ nɔkɔ been nɛɛn. Zin ɔɔ o kɔɔɔɔ unun dook, o alaŋ eegin riiriny adak taalen nico labak.

¹² “Kaanyin ineet maal o kiŋirooco abon ɔɔɔt ŋaan colai, ki nyaan o abon ɔɔɔt ŋaan acooryai jɔɔ, ki labi o anyakaan Israyila aneet Maanyi kiziti taabinok ci kaal ugeec abiirnai ɔɔwa maneene ugeec. ¹³ Ma kaal o abiirnai maneeni ɔɔwa ma anyakaan Israyila aneet Maanyi, kaal cugun. Zin ɔɔ o kɔɔɔɔ unun dook o alaŋ eegin riiriny adak taalen nico labak.

¹⁴ “Olla gi ci ipiiceyan Israyila aneet Maanyi izi nɛɛn, izi gi cun. ¹⁵ Abuunya o maacik dook o aanycozeyan aneet Maanyi oleec ci deer, karabɔŋ een kɛɛɛɛ, iziti kaal cugun. Bar zin abon ɛɛla Israyila abuunya o maacik oleec o deer, karabɔŋ een kelegjeene ween riiriny kaale ci aruweekan aneet Maanyi. ¹⁶ Mā anyak abuunya ceen ɔɔ ci deer ci ŋaan anyak nyeelok codoi, abon ɛɛla nɔɔɔɔ zurteenene ceen giramet eet ram kamɔɔ ki tuur (55) yabziinte o aaronek ceeze onan.

¹⁷ “Bar zin niina Aaron, má aanyi Israyil keela abuunya ci tiinu, karabɔŋ een azaa, karabɔŋ een bawɔ, eeci abuunya ci kɛɛɛ nicoko o, iliilec giye o ipiicozekan aneet. Paraneek zin gɔɔn biyee cigeec o loidoŋ o avaadine taabinet ma avaadi more cigecek o kiziti taabinet ci avaadi goya, ka kiiyayan cɔɔliili aneet Maanyi ka kaanyan katalɔ. ¹⁸ Maje idina cigeec o iziti cugun, kiyo iyo o gɔɔn adoŋoonekan aneet Maanyi o, ki azan o azzo taabinto gɔɔn apiiconekan aneet ma aanyonekin ineet kizi taalen cun o. ¹⁹ Kaanyin ineet ki ɔɔɔɔ ugun, kibeem dɔɔɔ ugun ŋai kaal o anyakaan Israyila kiziti taabinet ci aliile dook kizi taalen cunooŋ nɔkɔ zɛɛ been nɛɛn. Nicini zin terkediin onan aneet ki igeet kibeem dɔɔɔ ci dɔɔɔ cugooc ŋuume onan nɛɛn nici, ka kibil ŋaatun nɔkɔ been nɛɛn. Akɔm zin bodo eet ci ka kabali terkediin nico.”

²⁰ Eneek ni bodo Maanyi Aaron ne, “Akomniin tiŋeere ineet tɔɔ cugun looce ci Israyil neke, karabɔŋ een taalen cun kaale cigeec aŋer, keen taalen cun ma keen tɔɔ cugun Israyila naana.

Taalen ci ɔl o Livai

²¹ “Abon gɔɔn anyaakan Israyila gi codoi kaale ween amɔɔ kaale ugeec anyak ka kiiya kaanyek Livai kizi taalen cineeŋ giye o alinliŋi keemawe o ruumonto aliile zaare o Israyil. ²² Akataai zin inoko o, abon Israyila alaŋ avɔ aɔŋɔɔz keema o ruumonto aliile, mā anyak eet ci akɔ aɔŋɔɔz, adaai eeti nici oŋeece nico. ²³ Abon alinliŋi keemawe o ruumonto aliile ɔl o Livai doon, ka mā anyak gi ci ger agooni, anyak oŋeece nico niigi. Nicini izi lootinet ci abil nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ŋaan avu e. Akom ɔl ci Livai o tɔɔ cigeec Israyila. ²⁴ Kaanyi ɔl ci Livai o gi codoi o anyaakan Israyila kaale ugeec een amɔɔ anyak kiziti taalen cineeŋ. Gi zin ci kaduwa akati ɔl ci Livai o neen nici, ‘Akom nɔɔɔ tɔɔ cigeec Israyila.’”

Taalen o aanyek ɔl o Livai Maanyi

²⁵ Eneek ni Maanyi Muses ne, ²⁶ “Eneek ɔl o Livai ne, ‘Mā adomaanu gi codoi kaale ween amɔɔ Israyila o kaanyuŋ kizi taalen cunooŋ, abon buk anyaakaŋ gi codoi kaale ween amɔɔ kaale nicoko kizi taabinet caan aneet Maanyi. ²⁷ Aanycaŋ zin aneet Maanyi taabinet cunooŋ o keelit kiyo labina o gɔɔn anyaakan Israyila ŋao uurtane labi o, ma buk aanyeku keelit kiyo nyaantane o gɔɔn anyaakan Israyila ŋaoneeŋ acooryane nyaantane o. ²⁸ Zin buk goole nico anyaktaayaŋ niiga gi codoi kaale ween amɔɔ aanyan ɔl o Israyil aneet, ka aanycaŋ kizi taalen caan kaale nicoko, ka zin bodo kaanyozek Aaron ween alaan o ceez onan. ²⁹ Anyaktaayaŋ aneet Maanyi kaale nicoko o abon ɔɔɔt kaale o anyaakuŋ ɔl o Israyil ka kizi taalen caan.’

³⁰ “Eneek bodo ɔl o Livai ne, ‘Mā anyaktaayaŋ kaal o abon ɔɔɔt ka kizi taalen caan, ci anyigzaai o eel kizi cugooc kiyo labina o anyiigjakuŋ ŋao gɔɔn uurtanu labi maneeni o, karabɔŋ een nyaantane o anyiigjakuŋ ŋao gɔɔn acooranu nyaantane o. ³¹ Adayit zin niiga ki ɔl o koroogjok ugooc ci ona anyiigjakuŋ o vitenaane ci olla adaku labak, eeci aruwoonekuŋ kaala nicigi linliŋoonte unoŋ alinliŋnyu keemawe o ruumonto aliile. ³² Mā anyaanu kaal ci abon ɔɔɔt

noko, akomnuuŋ koca igeet oŋeɛc ci abacaanu giye nico, eeci ŋaan edeenyit kaal o aliile anyaa Israyila, ma alaŋ koca niiga adaaknu.”

Maam ci cariinto ŋuume o Maanyi

19 Ma aneek Maanyi Muses ki Aaron nɛ, ²“Kaal ci karicaneekun naana Maanyi arɔɔŋ lootinet nici ceegi: Udukaak Israyil kanyaktaayun taŋ ci ŋai meri abon ɛɛ ci akom kabiceec ma ŋaan laadun kɛɛvɔ. ³Aanycek Eliyazar ween alaan o ceez onan, kooyi ŋino alyo bawuuca ka kook kɔtɔdɔŋe nɔɔɔɔ ŋuuma ŋinaante. ⁴Ka kɔŋɔnya biyee ci taŋ nico o aziite ceen alaac o ma akɔ aparan kɔɔt ki kɛɛma o ruumonto aliile reerun laak toorgerem. ⁵Abon zin avaadi taŋ dook gudguduud ruceenta, idiŋa, biyɛɛte, garawaata nɔkɔ, ŋaati acini niini alyo kɛberɛɛn. ⁶Abon anyaa alaani o ceez ci Tammo noko areema ci kɛɛn o kazi sidar, ki otoon ci laitoto, kibeɛn boonjitot ci meri kizi gidan, ma ajukeek goo o avaadine taŋ e. ⁷Enico, abon oony alaani o ceez o Tammo ruumanɛ ogin ma araani niini maami. Abadaak ni ŋino alyo ma een rak niini alyo riiriny zɛɛ ma yooman. ⁸Abon buk ɛɛti ci avaad taŋ nico o, oony ruumanɛ ogin ma araani maami, ma een rak niini alyo riiriny zɛɛ ma yooman.

⁹“Abon atik buur ci ona taŋo noko ɛɛti calaŋ een riiriny ma akɔ aarek ŋinti alaŋ een riiriny ŋino alyo bawuuca. Abon iyaŋnyi buuri nici ka kacaanozek maam o ka kotoonyai oŋɛ Israyila. ¹⁰Abon buk ɛɛti ci atik buur o, oony ruumanɛ ogin ma een buk rak niini alyo riiriny zɛɛ ma yooman. Nicini izi lootinet ci ka kibil nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ŋaan avu e Israyila ki modeene o gaagai abaak ŋaatineŋ buk.

¹¹“Mā uum ɛɛti eet ci adaai, een rak niini riiriny iinya toorgerem. ¹²Ma iinyaye ceen toorgerem noko, abon oony niini ɛɛ maame o cariinto ŋuume onan iitene ceen iiyu o, ma iitene ceen toorgerem o, oony bodo buk ɛɛ, ka ni enice kitiliza. Bar mā alaŋ oony ɛɛ laak ceen ram noko, een koca niini riiriny nɔkɔ. ¹³Ma ɛɛti ci uum eet ci adaai ma alaŋ ɛɛ oony, adeɛny niini kɛɛma onan aliile. Abon koca aaryai ɛɛti nici Israyila, ma atoowonek tuu. Eeci ŋaan maama o cariinto kaparantoozek nɔɔɔɔ, een zin niini riiriny nɔkɔ ma alaŋ riirinya cigine o aaryai ŋaatin.

¹⁴“Lootinet zin ci eet ci adaai ceeza nɛɛn cee: Olla ɛɛti ci aavi ceeze ci ona adaakni ɛɛti nici noko, ki eet ci akuunak ceez nico, eegin

rak niigi dook riiriny iinya toorgerem, ¹⁵olla iju karabon een burwe ci aavi ceeze nico ma alar anyoogi juruun, een buk niini riiriny.

¹⁶“Mā uum eti eet ci adaai muucen tuwa, karabon een eet ci aruwe, karabon een ame ci eet ci deer, karabon een look ci adawiin eti ci adaai, een rak niini riiriny iinya toorgerem.

¹⁷“Olla mā anyak eet een riiriny nuume onan, abon aareke ol buur o avaadine tar o ka kotoonyai onje e iju zee uduutek ni maam ci agocai jar. ¹⁸Abon zin adoma eti calar een riiriny oton ci laitoto, ma acoonek maam nicoko ka kaparaneek ceez, ki kaal o el ceeze nico dook, ki ol o aavtiz ceeze nico. Ma abon aparaneek maam eet ci uum ame ci eet ci adaai, karabon een eet ci aruwe, karabon een eet ci adaai muucen, karabon een look ci adawiin eti ci adaai. ¹⁹Ma iinyaye een toorgerem ene eti nici riiriny noko, abon eti calar een riiriny o aparaneek noon maam o cariinto itene ween iyu ki itene ween toorgerem, goole nico, otoony eti o alar een riiriny e noon kitiliza itene ween toorgerem. Abon zin eti ci ona otoonye noko, oony ruumane ogin ma araani maami, ka ni yoomana kitiliza. ²⁰Bar mā alar eti een riiriny noko oonyi maame o cariinto, abon aaryai eti nici Israyila ma atoowonek tuu, eeci edeeny keema onan aliile, giye o rhan maama o cariinto kaparantoozeke noon, een zin niini riiriny noko. ²¹Nicini lootinet ci ka kibil rhatunon noko been nen.

“Abon eti ona aparaneek ol maam o cariinto e, oony ruumane ogin. Olla eti ci uum maam ci cariinto o, een niini riiriny zee ma yooman. ²²Olla gi ci uum eti een riiriny, izi buk gi nici riiriny, mā uum eti oman gi nico, een eti nici riiriny zee ma yooman.”

Maam ci aduna biye een goolu

20 Ma nyeelowe wodoi^m, uruunit ol o Israyil dook balal o Ziin, ma aal niigi rha kazi Kadec. Ipiira ni Maryom ma ada ol noon rinaante.

²Okoma ni ol maam ci awod, ulute ni niigi dook ma abeewonek Musas ki Aaron. ³Oyoyit ni niigi Musas eneekek ne, “Abon da bar kadaakna kororta ki gotonga baal adaai nuume o Maanyi e! ⁴Anyanet laadun kole ci Maanyi o ka kivita kadaakta ki kaal ogaacak kabala dook balale nico o naa? ⁵Anyaket laadun

^m 20:1 *Nyeelowe wodoi*: Abaabanonek nyeeloyi nici irkit o atorneke irkitoowa ween eet ram baal amaliilene Israyila balala e.

© 1996 David C. Cook

Aruk Muses bɛɛ keeta (20:11)

Masirɛ looc ci ger noko naa? Looc ci akɔm labi, ki moonen, ki keɛn ween iinab, ki kurbuk. Ma buk akɔm maam ci kawod!”

⁶Ɔɔɔɔɔ ni Muses ki Aaron ɲaona aloteɛn ɔɔ e, ɔɔɔ keɛmawe o ruumonto aliile, ma avɔ akani ɲuumti looc ɲinaante, eyelizyaak ni diɲdiɲɔɔni o Maanyi nɔɔɔɔ. ⁷Eneek ni Maanyi Muses nɛ, ⁸“Doma keet o omtiinto loidoɲ o terkediinto ɲuuma, ka ulutaak niina ki gotonu Aaron ɔɔ ɲintodoi, ka zin ɔɔɔ ozoozek bɛɛ ceen goolu neke nɔɔɔɔ ɲuuma ka kuduunta maama. Aduɲnaane tedeec maam biya ka kuwude ɔɔ ki kaal ugeec abal buk.”

⁹Odoma ni Muses keet ci omtiinto noko ɲuume o Maanyi eona aricanɛɛke Maanyi nɔɔɔɔ e. ¹⁰Ulutaak ni niini ki Aaron ɔɔ ɲintodoi kivita koɲoɲozit bɛɛ ma aneek Muses nɔɔɔɔ nɛ, “Iziktɔ di, niiga ɔɔ ci aburnu Tammu noko, abon kaɲuɲnaakuɲ naaga igeet maam biye nico?” ¹¹Ɔɔɔɔɔ ni Muses aziit, ma aruk bɛɛ keete onin e laak ram. Uduunta ni maama ci meelik ger, ma awode ɔɔ ki kaal ugeec abal e buk.

¹²Eneek ni bar Maanyi Muses ki Aaron nɛ, “Zin giye o alaɲaan niiga ajeezanj aneet, ma alaɲ adiɲdiɲanaɲ kizi Maanyi ci kaliile Israyil ɲuuma, alaɲaan zin avoyu ɔɔ nicoko looce baal katerkedeei ka kaanyek nɔɔɔɔ e.”

¹³ Kazi waanice maam nicoko ne, maam ci njino kazi Meribaⁿ, eeci waanice ayok Israyila Maanyi makacin iiya eyelizaak Maanyi nogg gi o aliileni niini.

Abor ol o Edom Israyil njati abatayi looc uneen

¹⁴ Itoonek ni Musēs alaan o Edom ol Kadeca koot keneektek ne, “Azi gotonogu ween Israyil ne, ‘Agaa ri niina piiryakzet onaan akuunaket ageeta dook nok. ¹⁵ Av baale jijitigaacak Masire ma av abaak njinaante irkitook ci meelik ger. Igidit ni Masira baatigaacak zee makacin igideet ageeta buk, ¹⁶ bar mazi kaluweeka Maanyi, izik niini luwa onaan ma itoonaket toonnyai ma adunnaanet Masire. Inoko zin kaavtiya kutuure ci kazi Kadec o njato keeye ci looc cun o. ¹⁷ Nyeet da kabataкта looc cun o. Karoonnya olla kabataкта ka kidiceeya nok calan manen kadiirya ma alanj buk tuuwane kawuda, kadiceeka naaga kanuya gool o adikir goon ano alaata o nok calan kavooa ki azzi, karabon een kanjeetit zee ma kayaannya looc cun o.”

¹⁸ Abarizeek ni bar ol ci Edom o nogg eneecktek ne, “Alanj kagamaanun abatayit looc cinaan o, mā avuunu, kooryun koca.”

¹⁹ Ma abarizeek Israyila nogg aneek ne, “Olla naaga kanuya gool ci adikir o kadiceeka, mā kawuda naaga kibeem tiin cigaacak o tuuwane cugooc o, karuweekun kaal. Olla naaga karoonnya kabataкта looc cunoon o zonne doon kōkom gi oma.”

²⁰ Abarizeek ni bodo ol ci Edom o nogg eneecktek ne, “Alanj niiga abataku looc nico.”

Itinjaaza ni ol ci Edom o takirnyaye ci meelik adoo ivitaak Israyil ka kivita koorit nogg. ²¹ Zin giye o ujuryai ol ci Edom o looc cineen o calan Israyila abatak, anyaanit Israyila alanaan looc cineen o abatak.

Daayiz o Aaron

²² Itinjaaz ni Israyila Kadeca woto biye o kazi Oor. ²³ Ma bee nici, ajogzo ki keek ci looc o Edom, eneek ni Maanyi Musēs ki Aaron ne, ²⁴ “Ako tedeec inoko aromoonek Aaron jijitigin njinaante. Alanj niini looc baal kaanyi Israyil e ka kuruum, eeci otobortaan niiga

ⁿ 20:13 Meriba: Kazi keen cin Ibiroye ne, yowoon.

aneet ma alaɲaan azuunu zoozok ogan giye ci zɔɔz ci maam baal Meriba e. ²⁵ Biti zin niina Muses Aaron ki ɲeerin o kazi Eliyazar bɛe ci Oor noko tadeena. ²⁶ Bitɔ zin boroɔa Aaron ruumanɛ ogin alazeetu ka borocɛɛke ɲeerin Eliyazar, eeci ook tedeec Aaron oromoozek ɔl ogin baal adaayitɔ e, akɔ tedeec adaai niini ɲinaante.”

²⁷ Utuguu ni Muses eo aricanɛɛke Maanyi nɔɔnɔ e. Otodit ni didi niigi bɛɛ ɲaati aɲaamneke ɔl dook. ²⁸ Oboroɔa ni Muses Aaron ruumanɛ ma aborɛɛke ɲeerin Eliyazar. Adaak ni Aaron bɛɛ ɔɔwa ɲinaante. Abada ni Muses kibeɛn Eliyazar biya. ²⁹ Mazi azii Israyila dook daayiz ci Aaron o, utuluuzɔ niigi dook nɔɔnɔ iinya eetom kamɔɔ.

Omogit Israyila ɔl o Kanan oogɪ

21 Mazi akɔ azii alaani o ɔl o Kanan o abal kutuur o kazi Arad o abil looce o Negev gi ci avuuni Israyila anowaan gɔɔl ci akuunak ɲino kazi Atarim o, iya apaanun niini Israyil ma agam oogɪ ɲaatinɛɲ. ² Eterkedeek ni Israyila Maanyi gi ci aneek nɛ, “Mā didi ooɲnaket ɔl nicoko kɔmɔɲta naaga, kapiicekin koca kutuuryok cigecek o ineet ka kuturye kizeec tɔ.” ³ Izik ni Maanyi lawiin ci Israyil o, aanyek ni nɔɔɔ komogit ɔl nicoko. Uturit ni niigi nɔɔɔ, ma alib kutuuryok ugeec kizeec tɔ, akatoozek ni ɲinite zaara ci kazi Orma^ɔ.

Kowaat ceen ziit

⁴ Uluugɛɔ ni Israyila biye o Oor, oneec gɔɔl o akɔ ki liil o kazi Biir Maam ka kɔɔt konyokonit looc o kazi Edom. Ma bar gɔɔla ɲina, aaburit ɔl zinzeeti, ⁵ ebeektozek ni niigi Tammu ki Muses, eneeɲtek nɛ, “Anyaanetu da laadun Masire ka kivita kadaakta balala ɲina o naa? Akɔm dayiin, ma akɔm maam, otoborit zin ageeta zinzeeti dayiin ci kazi manna ayɔɔɔ noko!”

⁶ Itoonak ni Maanyi nɔɔɔ kowaanya ci akaaka utugeeti kaak, ma adak Israyil ci meelik ger kadaayitɔ. ⁷ Ivitaak ni ɔl Muses ma avu aneek nɛ, “Kabacaawa oɲeɛc giye ci kabeewonekin ineet ki Maanyi o. ɲarowɔ da jin Maanyi ka kenyeɛyi kowaanya nicoko ɲaatinɛɲ.” Aɲarowoozek ni Muses ɔl.

^ɔ 21:3 Orma: Kazi keɛɲ cin Ibiroye nɛ, libɛɛn.

Kowaat ceen ziit (21:9)

⁸Eneek ni Maanyi Muses ne, “Tuguuwa kowaat ceen ziit zεε iriim kεeta, ka mǎ acin εeti ci adak kowaat kowaat ceen ziit noko, arogi niini.” ⁹Utuguuwa ni Muses kowaat ceen ziit ma iirim kεeta. Mǎ acin εeti ci adak kowaat kowaat nico, arogi niini.

Aluug Israyila avo Mowaba

¹⁰Uluugeto ni Israyila ma avo aal ŋaati kazi Obot. ¹¹Uluugeto ni bodo Obota ma avo aal ŋaati kazi Iye-Abarim, balale ci akoleek keεŋ Mowab libire ci ako ki jeen e. ¹²Ma ŋinaante, uluugeto bodo ma avo aal nyaraate o kazi Zered. ¹³Aluug bodo ŋinaante ma avo aal ŋaati ajonzo ki liil o kazi Arnon, balal libire ci ako ki looc o ol o kazi Amori. Ma liili ci Arnon o, keek ci aŋerɔɔn Mowab ki Amori. ¹⁴Gi zin ci anε Wεrege o Oroonok o Maanyi^o ne, “Kutuuri o kazi Wayeb, abil

^o 21:14 Wεrege o Oroonok o Maanyi: Alaŋ abil Baibola.

looce o kazi Suva, ki nyaratoowe o Arnon, ¹⁵ kibeen loocente ci ako ki nyaratook o avo ki njino kazi Aar, keeye o Mowab o neen.”

¹⁶ Njinaante idiceek dooto njao kazi Biir tuuwe baal aneeke Maanyi Muses ne, “Lotaak ol dook njintodoi ka kiiya kaanyek noogo maam e.”

¹⁷ Ebenit ni waanice Israyila beniin ci azi ne,

“Boore niina tuuwi nici

ka kuduunta maama!

Ii, kebenteek naaga dook tuuk nico.

¹⁸ Adawaa waanice tuuk nico alaata,

ki ol o tiitinyik,

ma adayai tuuwi nici keete ci alaan o adikir abal ol alazeetu,

kibeen keene o ol o tiitinyik omtiinto.”

Uluugeto ni niigi balala dooto njaaati kazi Matana, ¹⁹ ma adiceek Matana avo njaaati kazi Naalil, ma bodo Naalila avo njaaati kazi Bamot, ²⁰ ma aluug Bamota avo lawulaje o Mowab, njao ajongzo ki bee o Pisga tadeena iivonek balal looc.

Amog Israyila Siyon ki Og

²¹ Itoonit ni Israyila ol koot keneektek Siyon ween alaan o ol o Amori ne, ²² “Nyeet kabataкта looc cun o. Karoonnya olla kabataкта ka kidiceeya nooko calan maneen kadiirya ma alanj buk tuuwane kawuda, kadiceeka naaga kanuya gool o adikir goon ano alaata o nooko zee ma kayaanja looc cun o.”

²³ Maje bar Siyon alanj agama kabatayit Israyila looc cin o. Olot ni niini ol ogin dook ka koot kapaanit Israyil balala. Mazi avo aruum niigi njino kazi Jawaz, dooto ki Israyil njinaante. ²⁴ Uruyit ni Israyila Siyon oroonte nico, ma aama nooko looc onin akana liile o Arnon zee been liil o kazi Jabok, dooto niigi zee been keek o ajer looc o Siyon kibeen looc o Amon, eelit ni niigi njinaante alanjaan adiceek, eeci waanice ol ci Amon o abek keek cineej o dooto. ²⁵ Ma agam Israyila kutuuryok o Amori dook, ma abaayi zee been kutuur ci kazi Ecibon ki viten o aliya nooko dook buk. ²⁶ Ma Ecibon kutuur o abaayi Siyon ween alaan o Amori baal dooto ki alaan o Mowab baal reen e, ma aama nooko looc onin dook kuruum liil o Arnon e neen.

²⁷ Gi zin o ane ol o ayeed beniin nico ne,

“Ivitaak Ecibon ka aanycek ketɛɛnyɛ.

Aanycek kutuur ci Siyon noko ketɛɛnyɛ.

²⁸ Eeci ijaana takirnya o Siyon Ecibona kiyo goo o,
ma aduɗna takirnya kutuure ci Siyon noko kiyo lanyiti o
goyo o.

Uulalit takirnya nicigi kutuur o Aar o abil Mowaba,
ma atooz niigi alaat o biyɛɛn o Arnon.

²⁹ Izi nɔɔɗa cugooc wole, ɔɓ o Mowab!

Uulaltewu niiga, ɔɓ o adiɗɗiɗanu jook o kazi Kemoc!
Alaɗaan Kemoc ɔɓ ogin ɛɛla makacin ivirit ɔɓ ogine maacik,
aanyewun zin niini Siyon ween alaan o Amori kagam
ɗaai ugeec.

³⁰ Kɔmɔgta zin nɔɔɗɔ,

ma kalibja Ecibon dook zɛɛ been kutuur o Dibon buk.

Kilibta buk kutuuryok ugeec dook zɛɛ been ɗino kazi Nova,
ma kagamnya kaal dook koota kuruumta kutuur o Medeba.”

³¹ Abaayito ni Israyila looce o Amori. ³² Ma itoon buk Muses
roote kɔɔt kɔɔɔɔɔɔ kutuur o kazi Jazer, mazi avɔ oodotiz, agamit
Israyila loocok o aliya ɗinite dook, ma atɔɔk Amori baal abaak
ɗinaante e.

³³ Anyaanɗit ni oneec gɔɔɓ o akɔ ki Bacan, omoowak ni alaani
o Bacan kazi Og ki ɔɓ ogin dook ka kiiya kapaan nɔɔɗɔ ɗao kazi Ediri.

³⁴ Eneek ni Maanyi Muses nɛ, “Má aɗole nɔɔɗɔ been nɛɛn,
eeci kaarekin naana nɔɔɗɔ, ki ɔɓ ogin dook, kibeɛn looc onin dook
azɛn ugun. Tuguuwɛk nɔɔɗɔ gi baal rak agoonei Siyon ween alaan o
Amori abaak kutuure o Ecibon e.”

³⁵ Uruyit ni Israyila Og ki ɓɔɔɔɔɔ ogin ki ɔɓ ogin dook
kadaayito kɔkɔm ɗaatineɗ ci anyiigjai korogit. Ma aama nɔɔɗɔ looc
onin kizi cineɗɗ.

Awaa Balak Balaam ka kiiya kɔɔɔr Israyil

22 Uluugetɔ ni Israyila ɔɔɔ ɗeewonowe o Mowab, ma avɔ aal
liil o Jordan otooga ɗaati avɛɔ ki kutuur o Jeriko baagita.

² Izik ni Balak ween ɗeerti Zipor baal abal Mowab iinyaye
niceke e kaal baal agoonek Israyila ɔɓ ween Amori e, ³ ma aɗole ɔɓ o
Mowab looc ɔɔɔɔ, eeci mɛɛɛ waanice Israyila ɔɔɔɔ. Ma awɔɗjaai ɔɓ
ci Mowab o ki kulurkulur ci aɗoliin Israyil.

⁴Ma aneek ɔl o Mowab alaat o Midiyan eegin marwak ne, “Adica tiŋeere kɔɔle ci appe avu noko kaal o aliyaanet dook lai, kiyo gɔɔn adica tiina arte tadeena o.” Waanice Balak ceen ŋeerti Zipor noko, alaan ci abal Mowab iinyaye niceke. ⁵Itoonun ni niini ɔl kɔɔt kutuya Balaam ween ŋeerti Biyor baal abaak kutuure o kazi Petor ajoyɔɔ ki liil o kazi Yuvratiz looce onin aromeen kibeen ateenok ogin e. Ɔɔt ni eneechtek niigi Balaam ne, “Aneekin Balak ne, ‘Ivita ɔl baal aluuga Masire e ma atawoza looc dook lai, ma avu aal ŋaati kajonzoona ki aneet ŋaato. ⁶Inoko zin ija ka dooneyan ɔl nicoko, eeci ɔl nicigi adɔɔi ɔɔɔt kujuktaan aneet, ka coma kamogi nɔɔgo ma katooi looce ci ona avuunak neke. Kagaa gɔɔn mǎ amayuui eet, amayuuwi ɛeti nici, mǎ ator eet, atoryi didi ɛeti nici.”

⁷Ɔɔɔɔɔ ni alaata o Mowab ki o Midiyan eegin marwak ɔɔɔ ŋaati Balaam, ayiteek kaal ci avɔ aruweek nɔɔɔɔ ŋarizeete onin. Mazi avɔ aruum niigi Balaam, uduktaak nɔɔɔɔ kaal o aduwa Balak e. ⁸Ma aneek Balaam nɔɔgo ne, “Atanguuz baalin ŋina. Ŋaan kaduwaakun gi ci aduwaakan Maanyi tiŋeere.” Atanguuzɔ ni alaata ci Mowab eegin marwak noko oromte ki nɔɔɔɔ ŋina.

⁹Iiyak ni Tammu Balaam ma aku aneek ne, “Ɔl jan ci aromeenu ki ineet noko?”

¹⁰Eneek ni Balaam Tammu ne, “Itoonakan Balak ween ŋeerti Zipor ma een alaan o Mowab molook ci azi ne, ¹¹‘Ivita atawoza ɔl baal aluuga Masire e looc dook tawoz. Inoko zin ija dooneyan ɔl nicoko, ka coma koor zɛɛ ma katooi kɔɔɔɔɔ.”

¹²Eneek ni bar Tammu Balaam ne, “Mǎ oorkoryu ki nɔɔgo. Mǎ ako adoon ɔl niceke, eeci niigi amayuukte laadun.”

¹³Ma ŋeere, itija Balaam ma aneek alaat ween marwak baal itoona Balak e ne, “Imiirye ɔɔɔ looce unoon, eeci alaaman Maanyi calan kɔɔrkɔɔ ki igeet.”

¹⁴Imiiryozeɔ ni niigi Balak ma avɔ aneek ne, “Ujura Balaam ŋaati kɔɔrkɔɔrana.”

¹⁵Itoon ni bodo Balak alaat oogi ci meelik olee baal oowu e, ma adiɔɔɔɔ kujuk ɔl baal itoon niini ɔɔwa e. ¹⁶Ɔɔɔɔ ni ɔl nicigi ŋaati Balaam ma avɔ aneek ne, “Azi Balak ween ŋeerti Zipor ne, ‘Mǎ aanyi da kanyak gi ci alaamnyin calan akuunakan, ¹⁷dididid ele ŋaan kaku karuweekin vɔɔyit ci liɔliɔɔɔɔ cun o juruun, ma kagoon gi ci olla aroonnyan kutuguuweyin. Ija da dooneyan ɔl nicoko.”

¹⁸ Abarizeek ni bar Balaam nɔɔɔ gi ci aneek ne, “Mayo nuun aanyan Balak kɔɔɔ onin dook ɲaati abizni zurteenena ki warki tɔc, alaɲ naana kako ka kook kutuguu gi ci ayaan gi o aricaneekan Maanyi ween Tammu onan ka kutuguu gi ci appe, karabɔɲ een gi ci miliny. ¹⁹ Inoko zin atanguuz kaal kiyo buk gonogu baalke e ka kereewa mǎ tɛ anyak gi oma ci aduwaakan Maanyi.”

²⁰Ma baaline nice iyyak Tammu Balaam ma aku aneek ne,
 “Giye o awuyiin ol nicigi ineet, oorkorit ki nɔɔɔ bitɔ, bar zin bitɔ
 tuguu gi ci kaduwaakin naana noko doon.”

Balaam kibeem zigir onin

²¹ Ma ñeere, itija Balaam aarek zigir onin kaal, oorkorit kibeena alaata o Mowab e מוֹאָב. ²² Otoboreek ni Tammu Balaam מוֹאָב מוֹאָב, eeci aarkar niini kibeena al nicoko. Iiya ni toonnyaiti o Maanyi ma aku abil מוֹאָב ka kalaam מוֹאָב. Awa waanice Balaam zigire onin ma aarkar kibeena gabara ogin een ram. ²³ Mazi aka acin zigiri

© 1996 David C. Cook

Aruk Balaam zigir (22:21-28)

toonnyai ci Maanyi noko abil goola adɔŋ dila aziita, abacuun zigiri gool anyaanjozek mana. Uruwuun ni Balaam zigir ka kabadaak gool.

²⁴ Ibiluun ni toonnyaiti ci Maanyi noko goole ci lodoci aŋɛɛɛn manɛɛna ci adɔɔdi kabanyɔ dook. ²⁵ Mazi acin zigiri toonnyai ci Maanyi noko, eedek ɛɛ libir codoi kaɗaɗaɗa Balaam kaluwa zooc. Ma aruk niini zigir bodo.

²⁶ Ɔɔɔ ni bodo toonnyaiti ci Maanyi noko ma araki ako abil nɔɔɔɔ ɔɔwa ŋaati lodoci ɔɔɔɔ kɔkɔm ŋinti ka kuduunti niigi eci azzo o, karabɔŋ een eci kaŋeeto o. ²⁷ Mazi acin zigiri toonnyai ci Maanyi noko enico, ataŋu niini loota kaavu Balaam nɔɔɔɔ bawuuca nɔkɔ, otobor ni Balaam nɔɔŋ ɔɔɔɔ ma aruk zigir keete onin. ²⁸ Ɔkɔl ni Maanyi zigir otog kɔɔɔɔ ma aneek Balaam nɛ, “Kagoonekin dim gitaaz ci arukaan laak iiyu dook o?”

²⁹ Ɛbedeɛke ni Balaam zigir eneek nɛ, “Aanyan kibil kiyo aliiyaiti o! Inoko tɛ kanyak dila aziita kakaniin waan daak ŋina ɛɛ.”

³⁰ Eneek ni zigiri Balaam nɛ, “Alaŋ keen naana zigir unun laadun gɔɔn atodaan zɛɛ been nɛɛn nici o? Gɔɔn kadem ŋaati kagidiin nɔkɔ?”

Ma azi Balaam nɛ, “Akɔm!”

³¹ Ɔkɔl ni Maanyi Balaam kebere, ma acin niini toonnyai ci Maanyi noko abil goola adɔŋ dila aziita. Uduuna ni Balaam zigiira ma akani ŋuum looc ŋoliinta.

³² Ijинуun ni toonnyaiti ci Maanyi noko nɔɔɔɔ aneek nɛ, “Arui zigir cun o zɛɛ been laak iiyu dook o naa? Kakuun ŋina o ka kiiya kalaamin, eeci gi cune aŋozoonei noko, uulalin tedeec ŋuume onan. ³³ Icinaan zigiri cune o ma ookci calaŋ iimanan aneet laak iiyu. Inoko tɛ kiimawan zigiri cune noko, kakatiin waan ma kaanyi nɔɔɔɔ korog.”

³⁴ Eneek ni Balaam toonnyai ci Maanyi noko nɛ, “Kabacaa oŋeɛc nico. Alaŋ kagaa bar tɛ abil goola ka laaman o. Inoko zin m̃a alaŋ atalne zooze nico, ŋaan kamiire.”

³⁵ Eneek ni toonnyaiti ci Maanyi noko Balaam nɛ, “Bitɔ oorkorit ki ɔl nicoko labak, bar zin bitɔ duwa gi ci kaduwaakin naana o doon.” Oorkorit ni Balaam ki alaɗ ci Balak noko.

³⁶ Mazi azii Balak gi ci akuuni Balaam o, ook uruumeɛ niini nɔɔɔɔ gool kutuure o Mowab liile o Arnon o abil keɛya. ³⁷ Eneek ni

Balak Balaam ne, “Ma waanice kitoonekin ol ka ijaayan kataman, alaŋaan zin akuun naa? Ma naana alaŋ kanyei didi dooyiz ci tedeeec kaku kaanyin vooyit?”

³⁸ Eneek ni Balaam Balak ne, “Abona, kiiyayin zin inoko o. Inoko kuduwa gi ci karoon kuduwa o labak? Kaduwa naana gi ci aarekan Tammu otog ka kuduwa doon.”

³⁹ Ɔɔto ni Balaam ki Balak zee been ŋino kazi Kiriya-Uzut. ⁴⁰ Utuguu ni Balak todoyook ceen tiin, ki eza, ma aanyek oogi Balaam kibeena alat ogin ɔrkɔra ki ɔɔɔ e. ⁴¹ Ma ŋeere, ooyi Balak Balaam zee been Bamot-Bagal, ma ŋinaante, icinit niigi Israyil oogi.

Mayuunenet o Balaam amayuuwi Israyil ɔɔwa

23 Eneek ni Balaam Balak ne, “Teenyayan viten ceen toorgerem ci ka kavaadoi taabinet ŋina, anyaayan ni olenya ceen toorgerem kibeena mirkici toorgerem.” ² Utuguu ni Balak kiyo ona aduwaak Balaam ɔɔɔ o, utuguuɔ ni Balak ki Balaam niigi dook ramaantiya ɔɔɔ ŋaati taabinto coo ariz kibeena mirkic.

³ Eneek ni Balaam Balak ne, “Avu oromte ki taabinet cun o ŋina, nyaan kɔto ka coma ako akuunakan Maanyi. Ma anyak gi ci aduwaakan, ŋaan kaku kaduwaakin.” Ook ni niini doon bee tadeena ŋaati akom keen ci ka kibiilit ɔɔɔ.

⁴ Iiyak ni Tammu ɔɔɔ ŋinaante ma aneek niini Tammu ne, “Kutuguuwa viten ci taabinto eegin toorgerem ma kavaade ɔɔɔ coo ariz ki mirkic.”

⁵ Aareke ni Maanyi ɔɔɔ onin Balaam otog ma aneek ne, “Miiozek Balak ka bitɔ duwa molook coo.”

⁶ Imiiozek ni Balaam Balak, ma ako amada niini ɔɔɔ abil aromɛ ki taabinet onin e kibeena alat o Mowab e dook. ⁷ Uduwa ni Balaam molook ci Tammo ci azi ne,

“Anyaan Balak looce o kazi Aram,

anyaanan alaani o Mowab biyene ci libir ci jeenu e,
aneekan niini aneet ne,

‘Ija, ka dooneyan Jakob,
ija toloolek Israyil gerziitin.’

⁸ Ka yo kiiya kɔto ol
calaŋ Tammu atɔr ku?

Ka yo kotoloolek gerziitin ol

calan Maanyi atoloolek gerziitin ku?

⁹ Didi ele kacin nɔɔɔ ɲaati kabilne bee ɔɔwa,
ma kaɲaamnei nɔɔɔ bee tadeena.

Kacin nɔɔɔ kiziti ol ci aɲeryai kɔɔɔɔ doon modeene dook loota.

¹⁰ Anim kitigiil dɔol ci Jakob meelik
atoobo ki tuduwaac noko ɲene?

Anim kitigiil ol ci Israyil
atoobo ki kazaac noko ɲene?

Abon zin bar kadaai naana
daayiz o adaakni ol o alɛema kaal,
ka kibil ɲaati kadaakne kiyo niigi o!”

¹¹ Eneek ni Balak Balaam ne, “Gitaaz ci agoonekan noko?
Kanyaenin laadun e ka ija dooneyan modo, bar zin inoko o iiya
amayuuwu nɔɔɔ!”

¹² Abarizeek ni Balaam nɔɔɔ eneeke ne, “Ka gi ci aduwaakan
Maanyi o calan kaduwa?”

Mayuuwɛnet o Balaam amayuuwi Israyil een ram

¹³ Eneek ni Balak nɔɔɔ ne, “Ija zin di nuun bodo kɔɔɔ
ɲaaman caa, ka bitɔ cinɔ nɔɔɔ, acin tedeec oogi, alɛn een nɔɔɔ
dook, ka bitɔ dooneyan nɔɔɔ ɲinaante.” ¹⁴ Ooyi ni Balak nɔɔɔ mane
o bekcoowu bee o kazi Pisga ɔɔwa, ma ako ɛɛnyca Balak viten een
toogerem ci ka kavaadoi taabinet, ma avaad goon eco ariz ki mirkic.

¹⁵ Eneek ni Balaam Balak ne, “Avu oromte ki taabinet cun o
ɲina, maje naana kawɔ ka kook kuruumtowa ki Maanyi ɲaate.”

¹⁶ Uruumto ni Maanyi ki Balaam ɲinaante ma aareke molook
onin Balaam otog ma aneek ne, “Miurozek Balak ka bitɔ duwa
molook coo.”

¹⁷ Imiurozek ni Balaam Balak ma ako amada abil arome ki
taabinet onin e, kibeena alaɔ o Mowab. Ma ajin Balak nɔɔɔ aneek
ne, “Aneekin Maanyi ne?”

¹⁸ Uduwa ni Balaam molook ci Tammo azi ne,
“Tiɲa jeena, Balak, ziwo,
ziyaan juruun, ɲɛerti Zipor.

¹⁹ Alɛn Tammu avɔɔɔ kiyo ɛti o deer o,
alɛn niini abali zoook kiyo ol ci deer o.

Aduwa gɔɔn niini gi cin ma alaŋ agɔɔn?

Aterked gɔɔn niini gi cin ma alaŋ aleemnyi?

²⁰ Aricanoonekan zin gi ci ka kamayuuwi nɔɔɔ,
eeci amayuuwun niini nɔɔɔ laadun,
ma alaŋ zin naana kabali gi ci utuguu niini laadun o.

²¹ Akɔm piiryakzet ci ajoyai ŋaati Jakob,
ma akɔm buk gi ci ger ajoyai Israyila.

Aavi Maanyi ween Tammu uneen ŋaatiŋeŋ,
ma agereŋy niigi azi ne Tammu niini alaan cinaaŋ.

²² Aduŋnaan waanice Tammu nɔɔɔ Masire,
ma niini Tammu dooyiz ci Israyil adɔɔi kiyo oto o
kiziwano o.

²³ Akɔm zin gi ci ka kɔɔɔn Jakob,
ma alaŋ buk tamaraac ka kaar Israyil been neen.

Inoko zin azi ɔl zooze ci akati Jakob o kazi Israyil ne,
‘Agɔɔn Tammu kaal ci appintik ɔɔɔt ŋaatiŋeŋ!’

²⁴ Icinit di ɔl nicoko,
iŋaaz niigi kiyo maa ween ŋaziizi o
ma eel niigi kiyo maa ween taŋaryak gɔɔn

alaŋ ayubuz
zeɛ ma adak kelegit ci agam
ma awod biyee o.”

²⁵ Eneek ni Balak Balaam ne, “Má zin ator nɔɔɔ, karabɔŋ
amayuu been neen!”

²⁶ Abarizeek ni Balaam nɔɔɔ eneeke ne, “Ŋaan uyen keneeyin
ne, abon kagoon kaal ci aduwaakan Maanyi doon?”

Mayuuwenet o Balaam amayuuwi Israyil een iiyu

²⁷ Eneek ni Balak Balaam ne, “Ija kooyin ŋaaman cee.
Ka coma ako atalne Tammu ŋaatun ka bitɔ dooneyan ɔl nicoko
ŋinaante.” ²⁸ Ooyi ni Balak Balaam bee ci kazi Piyor ɔɔwa ŋaati
iivonek balal dook looc.

²⁹ Eneek ni Balaam nɔɔɔ ne, “Teenyayan viten ceen
toogerem ci ka kavaadoi taabinet ŋina, anyaayan ni arzeen ci tulurik
toogerem kibeen mirkici toogerem.” ³⁰ Utuguu ni Balak kiyo ona
aduwaak Balaam nɔɔɔ o, utuguu ni gɔɔn ŋaati taabinto coo ariz
kibeen mirkic.

24 Mazi ook agawuun Balaam gi o atalniin Maanyi ka kamayuuwi Israyil, alaŋaan aarek ɔɔ ŋarizɛɛt onin kiyo ebaal agɔɔni laak ram ɔɔwa e, otoowe ni bar niini ma aarek keɛŋ balal. ²Ma acin Israyil ŋaati aali kiziti kidoŋi. Iiyak ni nɔɔɔ Vɔɔŋizi o Tammoo, ³ma azɔɔz Balaam molook ci Tammoo azi nɛ,

“Nicini ɔɔz caan aneet Balaam o keen ŋɛɛrti Biyor,
ɔɔz ci aduwa ɛɛti o acin kebere cigne o kaal juruun,
⁴ɔɔz ci aduwa ɛɛti o azii zoosok o Tammoo,
eet o aga kaal o Tammoo o adɔɔi kaale dook ŋaati
acineɛn ɔɔwa,
eet o akani ŋuum looc ma acine kebere oline rany.

⁵Jakob, mayo keɛmane cugune noko alina nɔkɔn!
ɔl o Israyil, alina vitena cugooc abaaku noko nɔkɔn!

⁶Ɛɛl olla vitena ci abaai Israyila noko kiyo taadoknya o abaatanii o,
ma ɛɛl kiyo manɛna o adowe liil otooga o,
ma ɛɛl kiyo keɛna o alina adok Maanyi o,
ma ɛɛl kiyo keɛna o kazi sidar ɛɛl vitenaane o ariyi maama o.

⁷Meele maama zee ma abiz ijunya ugeec kiriyit
ma adowe doowo ugeec vitenaane o anyak maam juruun.
Adɔɔi alaani uneɛŋ kujuk alaan o kazi Agag,
azaci tiŋeere baliin uneɛŋ kidikir.

⁸Aduŋnaaŋ waanice Tammoo nɔɔɔ Masire,
ma niini Tammoo dɔɔyiz ci Israyil adɔɔi kiyo oto o
kiziwano o.

Uurut tiŋeere niigi modɛɛn,
ma alib ame ugeec taza,
ma adɛɛm nɔɔɔ paarene ugeec.

⁹Avɔ uubek niigi keɛŋti looc kiyo maa ween taŋaryak o,
ma oogin loota kiyo maa ween ŋaziizi o.
Ŋeneɛn zin ci anim kook kitiŋka nɔɔɔ o?

“Amayuuwi ɔl o amayuukun igeet,
ma atoryi ɔl o atoryuun igeet.”

¹⁰Oto boreek ni Balak Balaam nɔɔŋ ɔɔɔt ele zee ma apaan azen ma aneek nɛ, “Ibaale laadun kawaanin ka ija dooneyan modo, bar zin iiya amayuuwu nɔɔɔ laak iiyu dook. ¹¹Inoko tɔɔ ecodoi, bito

korge cun! Ibaale kazi ne ka kiiya kuruweeyin vɔɔyit, bar zin iiya ujuraakin Maanyi ɲaati aruwoonekin vɔɔyita.”

¹² Ebedeɛke ni Balaam Balak eneeɛ ne, “ɲaan ibaale kuduwaak ɔl baal itoonekan e ¹³ keneek ne, ‘Mayo nuun mā aanyan Balak kɔɔɔg onin ɲaati abizni warkina ki zurteenen, akom naana doon gi ci abon, karabɔɲ een gi ci ger ka kutuguu katayaan gi o aricaneekan Maanyi, ma abon kaduwa gi ci aduwaakan Maanyi doon?’ ¹⁴ Inoko kamiire olee ogan, bar zin ija ka kiiya kuduwaayin gi ci tiɲeere agoonek ɔl nicigi ɔl cugun o iinyaye ci avu e.”

Mayuuwenet o Balaam amayuuwi Israyil een wec

- ¹⁵ Uduwa ni niini molook ci Tammo ci azi ne,
 “Nicini zɔɔz caan aneet Balaam o keen ɲɛerti Biyor,
 zɔɔz ci aduwa ɛeti o acin kebere cigine o kaal juruun,
¹⁶ zɔɔz ci aduwa ɛeti o azii zoosok o Tammo,
 eet o anyak kaal gawiin o Tammu o Adikir Kujuk Kaal Dook,
 eet o aga kaal o Tammu o adɔɔi kaale dook ɲaati acineen ɔɔwa,
 eet o akani ɲuum looc ma acine kebere ogine rany.
¹⁷ Kicina naana Israyil, alaɲ een bar gi ci inoko o,
 kicina Israyil, alaɲ bar zin een gi ci iinya ci tɔɔny avu e.
 Anyak alaan ci adikir aku ɲaati Jakob kiyo monyaatot o,
 ma aduɲna alaani ci anyak keet o alazeetu Israyila.
 Eet o tiɲeere aroceek ɔl o Mowab ooti looc neen,
 ma amɔg dɔɔl ci dɔɔl o Cet.
¹⁸ Agamnyi tiɲeere Edom,
 agam buk tiɲeere Israyil Seyir ween modo ogin,
 ma bar azaci Israyil dɔɔyizi.
¹⁹ Aku tiɲeere alaani korge o Jakob,
 ma adica ɔl o ɲaan anyiigjai kutuuryowe o Edom lai.”

Molookwa o Tammo aduwa Balaam aɲoorneke

- ²⁰ Mazi akɔ acin Balaam ɔl o Amalek ɲaati acineen ɔɔwa,
 uduwa molook ci Tammo ci azi ne,
 “ɔl ci Amalek o ɔl baal ɔɔɔ ki Israyil ɔɔwa e neen,
 adicaai zin bar tiɲeere niigi lai.”
²¹ Icinuun ni bodo ɔl ci kazi Ken ɲaati acineen ɔɔwa, ma
 aduwa molook ci Tammo ci azi ne,

²⁵Itiŋa ni Balaam imiire ook looce onin, ma awɔ buk Balak ano goɔl cin doon.

¹⁰Eneek ni Maanyi Musēs nē, ¹¹“Alaamun Piniyaz ween
nēerti Eliyazar ween nēerti Aaron ween alaan o ceez onan bornet

nɔɔŋ o kaborneei Israyil, eeci anyayeeek Piniyaz joowane ci gaagai o tɛɛl. Alaŋ niini agama ɔl ogin Israyil kɔɔt kidiŋdiinjanit nɔɔɔ kiyo buk naana o, zin giye nico alajaan naana nɔɔɔ bornet nooŋe onan kadica. ¹² Bitɔ zin eneeek Piniyaz nɛ, kavɔ kagoona didi naana Maanyi kibeen nɔɔɔ terkediin ci ganoonto. ¹³ Katerkedeei nɔɔɔ kibeen dɔɔl ci dɔɔl cigin gi ci eegine tiŋeere niigi alaati ci ceez onan nɔkɔ zɛɛ been nɛɛn, eeci anyak niini tɛɛl giye caan aneet o keen Tammu onin, ma acar niini ɔl o Israyil³.”

¹⁴ Kazi waanice eet ceen Israyilen baal aruwe ki ŋaa ceen Midiyanen kadaayitɔ noko zaar nɛ, Zimiri ceen ŋɛerti Salu. Zimiri waanice rakcooi ci boor codoi kidonje o Simiyan. ¹⁵ Maje ŋaa ceen Midiyanen noko, kazi zaar nɛ Kozibi ceen tinaati eet ci kazi Zur ceen alaan ci boor codoi olee ci Midiyan noko.

¹⁶ Eneek ni Maanyi Muses nɛ, ¹⁷ “Aanycek ɔl ceen Midiyan o keelit kiyo modo o, uruyit nɔɔɔ kadaayitɔ, ¹⁸ eeci aanyun niigi igeet iziti modo giye o alabaanun niigi igeet ɔt idiŋdiinjanit jook uneen kazi Bagal-Piyor, ki kaal o ger baal alabeekun ŋɔɔnnya uneen kazi Kozibi ween tinaati alaan o Midiyan e. Aruwe waanice Kozibi kadaak iitene baal akuunake Israyil mɔɔrizi o gerze e, eeci aanyek waanice niini ɔl kidiŋdiinjanit Bagal-Piyor.”

Giilenet o vuruto

26 Mazi akɔ aɔoorneke mɔɔrizi o gerze baal aruk Israyil e, eneeek Maanyi Muses ki Eliyazar ween ŋɛerti Aaron ween alaan o ceez o Tammu nɛ, ² “Itigiilit Israyil dook booryowe ugeec, akata olee o maacik o uruomit irkitoowa ugeec tiryanto eetom, karabɔŋ ayaan eetom ci agantɔ kiziti takirnya Israyila.” ³ Uduktaak ni Muses ki Eliyazar ween alaan o ceez o Tammu Israyil ŋeewonowe o Mowab liile o Jordan ŋaati avɛnɔ ki Jeriko baagita e eneeekteɛ nɛ, ⁴ “Itigiilit ɔl o maacik o uruomit irkitoowa ugeec tiryanto eetom, karabɔŋ ayaan eetom.” Aricaneek waanice Maanyi gi nico Muses.

Israyil zin baal avu Masire e ceegi:

⁵ Dɔɔl ci dɔɔl o Roben ween abuu o Israyil nɛɛn: boor o Inok, ki boor o Palu, ⁶ ki boor o Ezron, ki boor o Karmi. ⁷ Booryok ci Roben

³ 25:13 *Acar niini ɔl o Israyil*: ŋaati aruyi Piniyaz eet ween Israyilen ki ŋaa ween Midiyanen ona agɔɔn kibeen nɔɔɔ onjeec e kadaayitɔ.

o neen nicigi. Eegin ጳጳሴ ci ጎ ci kidon ci Roben o dook alivet eet ram ki iiyu, ki kaboot toorgerem, ki eetom kamoto (43,730).

⁸Waanice neerti Palu neen Eliyab. ⁹Logguz ci Eliyab neen Nemuwel, ki Datan, ki Ibiram. Datan ki Ibiram neen baal angyai kiziti alaat ma ivita oorkorit ki ጎ baal abor Muses ki Aaron, kibeem buk ጎ o Kora baal warkar ki nggo ebaal aborni niigi Maanyi e.

¹⁰Ukuu zin waanice lacci nggo kibeem Kora kadaayito, ma atooz goo ጎ o Kora baal eegin kaboot ram ki eet ram kamoto (250) e. Ilingin ni gi niki kizi taayoi Israyila. ¹¹Bar zin waanice alaj adicaai ጎ ci korgo ci Kora o dook.

¹²Dool zin ci dool o Simiyan booryowe ugeec neen ceegi: boor o Nemuwel, ki boor o Jamin, ki boor o Jakin, ¹³ki boor o Zera, kibeem boor o Col. ¹⁴Booryok ci Simiyan o neen nicigi. Eegin ጳጳሴ ci ጎ ci kidon ci Simiyan o dook alivet eetom ki ram, ki kaboot ram (22,200).

¹⁵Dool ci dool o Gad booryowe ugeec neen ceegi: boor o Zepon, ki boor o Aagi, ki boor o Cuni, ¹⁶ki boor o Ozni, ki boor o Eri, ¹⁷ki boor o Arodi, ki boor o Areli. ¹⁸Booryok ci Gad o neen nicigi. Eegin ጳጳሴ ci ጎ ci kidon ci Gad o dook alivet eet ram, ki kaboot tuur (40,500).

¹⁹Logguz zin waanice ci Juda neen Er ki Onan, ma bar waanice wot adaayitologguz ceen ram noko dook Kanana. ²⁰Dool zin ci dool o Juda booryowe ugeec neen ceegi: boor o Cela, ki boor o Perez, ki boor o Zera. ²¹Dool ci dool o Perez neen: boor o Ezron, ki boor o Amul. ²²Booryok ci Juda o neen nicigi. Eegin ጳጳሴ ci ጎ ci kidon ci Juda o dook alivet eet iiyu kamoto ki warkonem, ki kaboot tuur (76,500).

²³Dool ci dool o Isakar booryowe ugeec neen ceegi: boor o Tola, ki boor o Puwa, ²⁴ki boor o Jacob, ki boor o Cimiron. ²⁵Booryok ci Isakar o neen nicigi. Eegin ጳጳሴ ci ጎ ci kidon ci Isakar o dook alivet eet iiyu ki wec, ki kaboot iiyu (64,300).

²⁶Dool ci dool o Zebulon booryowe ugeec neen ceegi: boor o Sered, ki boor o Elon, ki boor o Jaliil. ²⁷Booryok ci Zebulon o neen nicigi. Eegin ጳጳሴ ci ጎ ci kidon ci Zebulon o dook alivet eet iiyu, ki kaboot tuur (60,500).

²⁸Anyak waanice Josevlogguz ram, Manasa ki Ivirayim. Booryok zin cigeecek o neen ceegi:

²⁹ D᠔᠗ ci d᠔᠗ o Manasa n᠎᠎᠎: boor o Makir. Iiya itira Makir Giliyed, o iiya izi boor o Giliyed. ³⁰ D᠔᠗ ci d᠔᠗ o Giliyed n᠎᠎᠎ ceegi: boor o Iyizer, ki boor o Ɛl᠙k, ³¹ ki boor o Asriy᠙l, ki boor o C᠙k᠙m, ³² ki boor o Cemida, ki boor o Ever. ³³ Iiya waanice itira Ever Zelo᠓᠙yad, iiya Zelo᠓᠙yad ᠔k᠓᠓᠗ l᠔᠔᠔᠔, anyak waanice niini d᠔᠗ ci ᠓ai doon. D᠔᠗ zin nicoko zaar cigeec ceegi: Mala, ki Noya, ki Ogila, ki Milka, kibeen Tirza. ³⁴ Booryok ci Manasa o n᠎᠎᠎ nicigi. Eegin ᠔᠓᠗ ci ᠔ ci kid᠔᠓ ci Manasa o dook alivet eet ram kam᠔᠔ ki ram, ki kaboot toor᠔᠔᠔᠔ (52,700).

³⁵ D᠔᠗ zin ci d᠔᠗ o Ivirayim booryowe ugeec n᠎᠎᠎ ceegi: boor o Cutela, ki boor o Beker, ki boor o Taan. ³⁶ D᠔᠗ ci d᠔᠗ o Cutela n᠎᠎᠎ ceegi: boor o Eran. ³⁷ Booryok ci Ivirayim o n᠎᠎᠎ nicigi. Eegin ᠔᠓᠗ ci ᠔ ci kid᠔᠓ ci Ivirayim o dook alivet eetom kam᠔᠔ ki ram, ki kaboot tuur (32,500).

Nicigi zin d᠔᠗ ci d᠔᠗ o Josev booryowe ugeec n᠎᠎᠎.

³⁸ D᠔᠗ ci d᠔᠗ o Benjimen booryowe ugeec n᠎᠎᠎ ceegi: boor o Bela, ki boor o Acibel, ki boor o Ayiram, ³⁹ ki boor o Cupam, ki boor o Uvam. ⁴⁰ D᠔᠗ ci d᠔᠗ o Bela n᠎᠎᠎ ceegi: boor o Arid, ki boor o Nayaman. ⁴¹ Booryok ci Benjimen o n᠎᠎᠎ nicigi. Eegin ᠔᠓᠗ ci ᠔ ci kid᠔᠓ ci Benjimen o dook alivet eet ram ki tuur, ki kaboot t᠔᠔᠔᠔᠔᠔ (45,600).

⁴² D᠔᠗ ci d᠔᠗ o Dan booryowe ugeec n᠎᠎᠎ ceegi: boor o Cuwam. Boor ci Dan o n᠎᠎᠎ nici. ⁴³ Eegin ᠔᠓᠗ ci ᠔ ci boor ci Cuwam o kid᠔᠓ ci Dan o dook alivet eet iiyu ki wec, ki kaboot wec (64,400).

⁴⁴ D᠔᠗ ci d᠔᠗ o Acer booryowe ugeec n᠎᠎᠎ ceegi: boor o Imna, ki boor o Icivi, ki boor o Beriya. ⁴⁵ D᠔᠗ ci d᠔᠗ o Beriya n᠎᠎᠎: boor o Ibar, ki boor o Malkiyel. ⁴⁶ Anyak waanice Acer doole ci kazi Sera. ⁴⁷ Booryok ci Acer o n᠎᠎᠎ nicigi. Eegin ᠔᠓᠗ ci ᠔ ci kid᠔᠓ ci Acer o dook alivet eet ram kam᠔᠔ ki iiyu, ki kaboot wec (53,400).

⁴⁸ D᠔᠗ ci d᠔᠗ o Navtali booryowe ugeec n᠎᠎᠎ ceegi: boor o Jaziyel, ki boor o Guni, ⁴⁹ ki boor o Jazar, ki boor o Cilem. ⁵⁰ Booryok ci Navtali o n᠎᠎᠎ nicigi. Eegin ᠔᠓᠗ ci ᠔ ci kid᠔᠓ ci Navtali o dook alivet eet ram ki tuur, ki kaboot wec (45,400).

⁵¹ Eegin waanice ᠔᠓᠗ ci ᠔ ci Israyil o dook alivet ceen kaboot t᠔᠔᠔᠔᠔᠔ ki codoi, ki kaboot toor᠔᠔᠔᠔᠔, ki eetom kam᠔᠔ (601,730).

⁵² Eneek ni Maanyi Muses nɛ, ⁵³ “Akɔ tiŋeere aanyonek Israyil lɔɔci nica kizi cineenɛ eo ɔmɔlb ugeec ayeedine zaara. ⁵⁴ Mā mɛɛle ɔl ɔmɔlb, aanyonek buk lɔɔci ci appe, mā tɔɔnye ɔl ɔmɔlb, aanyonek buk nɔɔɔɔ lɔɔci ci miliny, aanyonek ɔl lɔɔci eci ɔmɔlb ci ayeedi o. ⁵⁵ Abon aŋeroonek ɔl lɔɔci ŋaati aarine maadico. Abon ɔɔɔn aanyonek boor coo lɔɔci zaare ci kidonɛ uneenɛ. ⁵⁶ Abon ɔɔɔn ɔl koko, aanyonek lɔɔci ci atoobo ki ɔmɔlb ugeec, karabɔnɛ mɛɛle, karabɔnɛ tɔɔnye ŋaati aarine maadico.”

⁵⁷ Booryok zin o Livai baal itigiilte ɔmɔlb ugeec e ceegi: boor o Gercon, ki boor o Kowaz, ki boor o Merari.

⁵⁸ Anyak zin buk booryowa ci Livai o tatoognya koko: tatoog o Libni, ki o Eberon, ki o Mali, ki o Muuci, kibeen o Kora.

Iiya waanice itira Kowaz Amiram, ⁵⁹ kazi ŋaa ci Amiram o zaar nɛ, Jokebed ceen doole ci dɔɔl o Livai baal aritaai Masire e. Iiya ni itira Amiram ŋaatin Aaron, ki Muses, kibeen ŋɔɔni uneenɛ kazi Maryɔm. ⁶⁰ Iiya ni Aaron itira Nadab, ki Abiyu, ki Eliyazar, kibeen Itamar. ⁶¹ Bar zin waanice Nadab kibeen Abiyu adaayito waanbaal aburuutani niigi kaarkaret ŋuume o Maanyi goole o alaŋ agamnyaai e.

⁶² Eegin waanice ɔmɔlb ci lɔɔɔɔɔɔ ci dɔɔl o Livai ci aritaai ŋaan anyak nyeelok codoi, kibeen o iziti mayaane dook alivet eetom ki iiyu (23,000). Alaŋ waanice ɔl ci Livai o agiilonek ɔl ci Israyil o dook, eeci akɔm nɔɔɔɔ taalen cineenɛ tɔɔɔwaaye o aŋeroonek ɔl o Israyil.

⁶³ Agiil waanice Muses kibeen Eliyazar ween alaan o ceez o Tammo ɔl nicoko ŋeewonowe o Mowab liile o Jordan ŋaati avenɔ ki Jeriko baagita. ⁶⁴ Waanice mā agiil Muses ki Aaron ween alaan o ceez o Tammo ɔl o Israyil balale o Sinai ɔɔwa e, akɔm olee ci baal avu agiili vuruta o ci itigiile giilente baal oowu e, ⁶⁵ eeci waanice aduwa Maanyi ɔɔɔɔ ci akati Israyil niceke azi nɛ, “Didi ɛle adaai tiŋeere niigi dook balala.” Zin giye nico, akɔm ŋaatineɛ ci anyiigjai zɛɛ ma anyiigjai Kaleb ween ŋɛerti Jepune, ki Jocuwa ween ŋɛerti Nun doon.

Dɔɔl o Zelopeyad ŋai

27 Waanice Zelopeyad ŋɛerti Ever, Ever ween ŋɛerti Giliyed, Giliyed ween ŋɛerti Makir, Makir ween ŋɛerti Manasa, niigi ɔl ci booryok o Manasa ween ŋɛerti Josev nɛn. Anyak waanice

Zelopeyad dɔɔl cigin ɲai, ci kazi Mala, ki Noya, ki Ogila, ki Milka, kibe'en Tirza. Ma iitene omaan, ivitaak dɔɔɣa nicigi ²kɛɛma o ruumonto aliile tatoog ma avu ɛɛl Muses, ki Eliyazar ween alaan o ceez o Tammo, ki rakcook, ki kɔɔɛ dook ɲuuma, ma azi nɛ, ³“Adaak baale baatinaaɲ balala. Bar zin alaɲ adaai niini ki ɔl baal arom eleeti ki Kora ka koorit Maanyi e, bar adaai waanice niini oɲeece cin doon, ma akɔm nɔɔnɔ lɔɔɔɔ cigin. ⁴Ka zin yo baatinaaɲ kodoocai o eeci akɔm nɔɔnɔ lɔɔɔɔ? Aanycetɔ zin buk da ageeta tɔɔɔ ceen taalen cinaaɲ ateenowe o boor o baatinaaɲ.”

⁵Anyaa ni Muses zɔɔɔ cineɲ noko ɲuum o Maanyi ⁶ma aneek Maanyi nɔɔnɔ nɛ, ⁷“Aduwa dɔɔl ci Zelopeyad noko gi ci alɛɛmnyai. Anyeek nɔɔɔ taalen cineɲ ateenowe o boor o baatineɲ, anyeek kirigizit tɔɔɔ ci baatineɲ o niigi.

⁸“Eneek Israyil nɛ, ‘Mā adaai ɛɛti ci akɔm lɔɔɔɔ, aanycek tɔɔɔ cigin o dɔɔl ogin ɲai kiziti cigeec. ⁹Mā akɔm bɛɛnyin, aanycek tɔɔɔ cigin o gɔtɔnɔgi. ¹⁰Mā akɔm gɔtɔnɔgi, aanycek tɔɔɔ cigin o gɔtɔnɔgi baatin. ¹¹Mā akɔm gɔtɔnɔgi baatin, aanycek tɔɔɔ cigin o eet ceen ateenoi cin aɲɔɲɔ boore uneɲ ka kirigiz tɔɔɔ cigin o. Aanycek kɛɛr nico kizi lootinet ci abil Israyila nɔkɔ, eci ona aricaneekan Maanyi aneet noko.”

Arigiz Jocuwa ɲino Muses

¹²Eneek ni Maanyi Muses nɛ, “Bitɔ biyene ci Abarim akɔrkɔɔranɔ neke, ka bitɔ tɔɔɔ bɛɛ tadeen ka kook keyeeleyin looc ci ka kook kaanyek Israyil neke. ¹³Mazi ook icinu oodota, ka zin romoozek niina jijitugun kiyo buk ibaale gotonu Aaron e, ¹⁴eeci waanbaal otobortaan ɔl o Israyil zooze o maamu balale o Ziin e, alajaan buk waanice niiga ramaantiya aziknu molook onan ka aanycaɲ ɛɛzet kiliile kebereene ugeec.” (Agɔɔn waanice Muses gi nico Meriba ɲaabaal aduɲnaan maama looce o Kadec balale o Ziin e.)

¹⁵Eneek ni Muses Maanyi nɛ, ¹⁶“Nyamer niina Maanyi ween Tammu o aanyi ɔl dook roget ɲɛra eet ci ka kabal ɔl nicoko, ¹⁷ka gɔɔn kotowa nɔɔɔ kuduuni ma bodo abadaake kɔɔɔɔ, ka calaɲ kɔɔɛ cugune ineet Maanyi noko ɛɛl kiyo ɛɛzana o akɔm towayoi o.”

¹⁸Eneek ni Maanyi Muses nɛ, “Jaai Jocuwa ween ɲɛɛrti Nun, eet o anyak Vɔɔɲiz onan, ka taadek niina nɔɔnɔ aziit. ¹⁹Anyeek nɔɔnɔ kibil Eliyazar ween alaan o ceez onan, kibe'en kɔɔɛ o Israyil dook

ɲuuma, ka anyeek ɲɔɲɔ ɲɲɲɔɲɔ Israyil dook ɲuuma. ²⁰ ɲeraak ɲɔɲɔ alazɛɛt cun o ɲɲɲɔma ka ɲɔɲɔ ci Israyil noko dook kiziyit ɲɔɲɔ. ²¹ Abon abil Jocuwa Eliyazar ween alaan o ceez onan ɲuuma, eet o ka ɲɔɲɔ kojowaai Jocuwa zoozok o karoŋɛi naana Maanyi ɲɔɲɔ giye o anyak alaani o ceez onan ɲɔɲɔra kazi Urim^P nɛɛn. Abon Jocuwa kibeɛn ɔl ci Israyil o dook azii kaal ci aduwaak ɲɔɲɔ Eliyazar o kaale dook.”

²² Utuguu ni Muses eona aricanɛɛkɛ Maanyi ɲɔɲɔ e. Ooyi niini Jocuwa ma akɔ aanyek kibil Eliyazar ween alaan o ceez o Tammo, ki ɲɔɲɔ o Israyil dook ɲuuma. ²³ Ataadek ni Muses ɲɔɲɔ azen ma aanyek ɲɲɲɔɲɔ eo aduwaake Maanyi ɲɔɲɔ e.

Taabinok ci agoononek Maanyi iinya dook

28 Ma aneek Maanyi Muses nɛ, ² “Ricanɛɛk Israyil lootinet coo eneek nɛ, ‘Abon ageenyu goole ci ɲɔɲɔ anyakaan aneet Maanyi dayiin kebereɛe o kaari naana kizi taabinet caan avaadekan goya ka kiiyayan ɔliili, ka kaanyan katalɔ.’ ³ Eneek ɲɔɲɔ nɛ, ‘Anyaktaak Maanyi mirkici ci milinyik ram ci ɲaɲ anyak irkit codoi ci akɔm kabiceɛɛnɛn ka kiziti taabinok ci avaadi lai ci apiiconɛk Maanyi ɲaati avaadonekɛ goya iinya dook. ⁴ Avaadit codoi ɲeere, maje coo, avaadu yoomana, ⁵ oromta ki labi o taabinto uurtanɛ tila o vɔɔr abon, ceɛn kiilo codoi ci aɲoonyi maale ci kiɲirooco ceɛn litir codoi ci amacwaai juruuɲ. ⁶ Nicini zin taabinet o avaadi lai baal aduyai biye o Sinai ka ɲɔɲɔ kaanyozek Maanyi iinya dook e nɛɛn. Taabinet niki avaadi goya ka kook ɔliili ɲaati Maanyi, ka kaanyek ɲɔɲɔ katalɔ. ⁷ Abon aromoonek nyaani o taabinto ceɛn litir codoi mirkic nico. Aanyek zin nyaan nico Maanyi ɲaati aɲuuteku ɲɲɲɔnin aliile. ⁸ Anyaktaak zin ɲɔɲɔ bodo Maanyi mirkic codoi ci abil kiyo wee e, ki labi ki nyaan o taabinto ci ɛɛl kiyo oke e yoomana. Nicini zin taabinet o avaadi goya ka kook ɔliili ɲaati Maanyi, ka kaanyek ɲɔɲɔ katalɔ.

Taabinok ci agoononek Maanyi iitene ween Sabit

⁹ “Gɔɲɔ iitene ween Sabit, utuguuz taabinet mirkicene ci milinyik ram ci ɲaɲ anyak irkit codoi ci akɔm kabiceɛɛnɛn ɲaati

^P 27:21 Urim: Nicini gi ci anyak alaani o ceez o Tammo ɲɔɲɔra ka keyeelek ɲɔɲɔ gi ci arɔɲɲ Tammu.

aromoonēke nyaani, ki labi o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, ceen kiilowet ram ci aɲoonyi maale ci kiɲiɔoco. ¹⁰ Abon gɔɔn agooni taabinet ci avaadi lai noko iinyaye ween Sabit dook ɲaati aromoonēke taabinet o avaadi lai ki nyaan o taabinto gɔɔn agooni laadun o.

Taabinok ci agoononek Maanyi nyeelowa

¹¹ “Gɔɔn iitene ci nyeelowo oowu o, anyaktaak Maanyi arzeen ci tulurik ram, ki mirkic ceen kuɖuluk codoi, kibeem mirkici ci milinyik toorgerem ci ɲaan anyak irkit codoi ci akɔm kabiceenen, ka kiziti taabinet ci avaadi lai. ¹² Abon gɔɔn aromoonēk ariz coo labina o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, ceen kiilowet iyyu ci aɲoonyi maale ci kiɲiɔoco. Abon buk aromoonēk mirkic ceen kuɖuluk o labina o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, ceen kiilowet ram ci aɲoonyi maale ci kiɲiɔoco. ¹³ Ma abon buk aromoonēk mirkici o milinyik e gɔɔn codoi ɲaatineɲ labina o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, ceen kilo codoi ci aɲoonyi maale ci kiɲiɔoco. Nicini zin taabinet o avaadi lai ka kook ɔliili ɲaati Maanyi ka kaanyek nɔɔɔ katalɔ. Abon taabinet nici aanyonek Maanyi ɲaati avaadine goya. ¹⁴ Abon zin gɔɔn aromoonēk ariz coo nyaani o taabinto ceen litireet ram, maje mirkic ween kuɖuluk e, abon aromoonēk nyaani ceen litir codoi ki kɔrgeen, maje mirkici o milinyik e, abon gɔɔn aromoonēk codoi ɲaatineɲ nyaani ceen litir codoi. Nicini zin taabinet o avaadi lai iitene o nyeelowo oowu irkitook dook neen. ¹⁵ Abon buk aromoonēk bodo taabinet ci avaadi lai ki nyaan ci taabinto gɔɔn aanyonek Maanyi iinya dook noko kɔɔny codoi ci anyayaak Maanyi kizi taabinet ci oɲeeecu.

Taabinok ci agoononek Maanyi Talɲiinte ci ɖɔɔken o alaɲ amokcar

¹⁶ “Zin iiteni ween amɔɔ wec nyeelowe wodoi irkita, iiten o Maanyi Vardaɲinto neen. ¹⁷ Akata gɔɔn talɲiin nico iitene ween amɔnki tuur nyeelowe nico zɛɛ ma adicaanu iinya toorgerem ɲaati adaku ɖɔɔken ci akɔm nyigit ci nyaanu. ¹⁸ Ma iitene ci akanaan talɲiin o, abon alotaanu niiga dook calaɲ avooyu liɲliɲoonok ugooc gɔɔn aliɲliɲnyu o, ka ivita idiɲɲiɲanit Maanyi. ¹⁹ Anyaktaak Maanyi arzeen ci tulurik ram, ki mirkic ceen kuɖuluk codoi, kibeem mirkici ci milinyik toorgerem ci ɲaan anyak irkit codoi, ci akɔm nɔɔɔɔ

dook kabicēenen, ka kiziti taabinet ci avaadi lai. Abon taabinowa nicigi dook avaadonek Maanyi goya. ²⁰ Abon ገጽን aromoonek ariz coo labina o taabinto uurtane tila o ህጽን abon, ceen kiilowet iiyu ci aḡoonyi maale ci kiḡirooco. Abon buk aromoonek mirkic ceen kuḡuluk o labina o taabinto uurtane tila o ህጽን abon, ceen kiilowet ram ci aḡoonyi maale ci kiḡirooco. ²¹ Ma abon buk aromoonek mirkici ci milinyik eegin toorgerem noko ገጽን codoi ስaatineገ labina o taabinto uurtane tila o ህጽን abon, ceen kiilo codoi ci aḡoonyi maale ci kiḡirooco. ²² Oromteek buk taabinok nicoko ገጽን codoi ka kizi taabinet ci oḡeeecu ka acarti eleeti ugooc. ²³ Utuguuz taabinok nicoko ka oromteek taabinet o ስeertinu ገጽን avaadi lai o. ²⁴ Utuguuz dayiin ci taabinet ci avaadi goya noko iinya ceen toorgerem o dook ka kook ርliili ስaati Maanyi, ka kaanyek ገጽን katalo. Abon zin aromoonek taabinet nici taabinok o avaadi lai, ki nyaan o taabinto ገጽን aanyonek Maanyi iinya dook o. ²⁵ Ma iitene ceen toorgerem o, abon alotaanu niiga dook calaገ avooyu liገliገoonok ugooc ገጽን aliገliገnyu o, ka ivita idiገdiገanit Maanyi.

Taabinok ci agoononek Maanyi Talniinte o Teedinto

²⁶ “ገጽን mā anyaaku Maanyi labi ugooc een abuunya abiirnai irkite o colai iitene o Talniin o Teedinto, abon alotaanu niiga dook calaገ avooyu liገliገoonok ugooc ገጽን aliገliገnyu o, ka ivita idiገdiገanit Maanyi. ²⁷ Anyaktaak Maanyi arzeen ci tulurik ram, ki mirkic ceen kuḡuluk codoi, kibeem mirkici ci milinyik toorgerem ci ስaan anyak irkit codoi, ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ka kook ርliili ስaati Maanyi, ka kaanyek ገጽን katalo. ²⁸ Abon ገጽን aromoonek ariz coo labina o taabinto uurtane tila o ህጽን abon, ceen kiilowet iiyu ci aḡoonyi maale ci kiḡirooco. Abon buk aromoonek mirkic ceen kuḡuluk o labina o taabinto uurtane tila o ህጽን abon, ceen kiilowet ram ci aḡoonyi maale ci kiḡirooco. ²⁹ Ma abon buk aromoonek mirkici ci milinyik eegin toorgerem noko ገጽን codoi ስaatineገ labina o taabinto uurtane tila o ህጽን abon, ceen kiilo codoi ci aḡoonyi maale ci kiḡirooco. ³⁰ Oromteek buk taabinok nicoko ገጽን codoi ka kizi taabinet ci oḡeeecu ka acarti eleeti ugooc. ³¹ Oromit taabinok ci kaal ci akom kabicēenen noko ki nyaan o taabinto, abon aromoonek taabinet nici taabinok o avaadi lai ki labi o taabinto ገጽን aanyonek Maanyi iinya dook o.

Taabinok ci agoononek Maanyi Talniinte ci Irkit o Colai abeen torombeeta

29 “Ma iitene wodoi nyeelowe ween toorgerem, abon alotaanu niiga dook calañ avooyu liŋliŋoonok ugooc gɔɔn aliŋliŋnyu o, ka ivita idiŋdiŋjanit Maanyi. Nici zin iiten unoŋ ka gɔɔn otobuyi torombeet neen. ² Anyaktaak buk Maanyi ariz ci tulur codoi, ki mirkic ceen kuɗuluk codoi, kibeen mirkici ci milinyik toorgerem ci ŋaan anyak irkit codoi ci akom nɔɔɔɔ dook kabiceenen, ka kiziti taabinet ci avaadi lai, ka kook colili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔɔ katalɔ. ³ Abon gɔɔn aromoonek ariz nico labina o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, ceen kiilowet iiyu ci aŋoonyi maale ci kiŋirooco. Abon buk aromoonek mirkic ceen kuɗuluk o labina o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, ceen kiilowet ram ci aŋoonyi maale ci kiŋirooco. ⁴ Ma abon buk aromoonek mirkici ci milinyik eegin toorgerem noko gɔɔn codoi ŋaatineŋ labina o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, ceen kiilo codoi ci aŋoonyi maale ci kiŋirooco. ⁵ Oromteek buk taabinok nicoko kɔɔny codoi ka kizi taabinet ci oŋeecu ka acarti eleeti ugooc. ⁶ Azaceek taabinok ci avaadi goya noko, taabinet o avaadi lai, ki labi o taabinto, kibeen nyaan o taabinto gɔɔn aanyonek Maanyi iinya dook o, kibeen taabinok o gɔɔn aanyonek Maanyi iitene o oowu nyeelowa eo aarek Maanyi ka kook colili ŋaatin, ka kaanyek nɔɔɔɔ katalɔ o.

Taabinok ci agoononek Maanyi iitene o Cariinto

⁷ ““Olotaai gɔɔn niiga dook iitene ween amɔɔ nyeelowe ween toorgerem, ka ivita idiŋdiŋjanit Maanyi ŋaati alañ adaku dayiin, ma alañ aliŋliŋnyu iitene nico. ⁸ Anyaktaak buk Maanyi ariz ci tulur codoi, ki mirkic ceen kuɗuluk codoi, kibeen mirkici ci milinyik toorgerem ci ŋaan anyak irkit codoi, ci akom nɔɔɔɔ dook kabiceenen, ka kiziti taabinok ci avaadi lai, ka kook colili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nɔɔɔɔ katalɔ. ⁹ Abon gɔɔn aromoonek ariz nico labina o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, ceen kiilowet iiyu ci aŋoonyi maale ci kiŋirooco. Abon buk aromoonek mirkic ceen kuɗuluk o labina o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, ceen kiilowet ram ci aŋoonyi maale ci kiŋirooco. ¹⁰ Ma abon buk aromoonek mirkici ci milinyik eegin toorgerem noko gɔɔn codoi ŋaatineŋ labina o taabinto uurtane tila o vɔɔr abon, ceen kiilo codoi ci aŋoonyi maale

ci kinjirooco. ¹¹ Oromteek buk koonny codoi ka kizi taabinet ci oñeecu. Azaceek taabinok nicoko, taabinet o avaadi lai, ki labi o taabinto, kibeena nyaan o taabinto goon aanyonek Maanyi iinya dook o, kibeena taabinet o oñeecu goon aanyonek Maanyi iitene o Cariinto o.

Taabinok ci agoononek Maanyi Talniinte o Ooti Labina Piimanen

¹² “Olotaai goon niiga dook iitene ween amonki tuur nyeelowe ween toorgerem, ka ivita idinjiiñanit Maanyi, calaŋ avooyu liñliñoonok ugooc goon aliñliñnyu o. Utuguuz talniin ci atalnu Maanyi o iinya toorgerem. ¹³ Goon iitene ci oowu akanaan talniin o, anyaktaak Maanyi arzeen ci tulurik ci eegin amoto iyyu, ki mirkici een kuɗuluyɛ ram, kibeena mirkici ci milinyik amoto wec ci ŋaan anyak irkit codoi, ci akom nongoo dook kabiceenen, ka kiziti taabinok ci avaadi lai, ka kook colili ŋaati Maanyi, ka kaanyek nongoo katalo. ¹⁴ Abon aromoonek arzeen ci eegin amoto iyyu noko goon codoi ŋaatiñeŋ labina o taabinto uurtane tila o woor abon, een kiilowet iyyu ci aŋoonyi maale ci kinjirooco. Abon buk aromoonek mirkici een kuɗuluyɛ eegin ram noko goon codoi ŋaatiñeŋ labina o taabinto uurtane tila o woor abon, een kiilowet ram ci aŋoonyi maale ci kinjirooco. ¹⁵ Ma abon buk aromoonek mirkici ci milinyik eegin amoto wec noko goon codoi ŋaatiñeŋ labina o taabinto uurtane tila o woor abon, een kiilo codoi ci aŋoonyi maale ci kinjirooco. ¹⁶ Oromteek buk koonny codoi ka kizi taabinet ci oñeecu. Azaceek taabinok nicoko, taabinet o avaadi lai, ki labi o taabinto, kibeena nyaan o taabinto goon aanyonek Maanyi iinya dook o.

¹⁷ “Ma iitene ci ano goon o, anyaktaak Maanyi arzeen ci tulurik amoto ram, ki mirkici een kuɗuluyɛ ram, kibeena mirkici ci milinyik amoto wec ci ŋaan anyak irkit codoi, ci akom nongoo dook kabiceenen. ¹⁸ Oromteek labi o taabinto kiilowete ugeec ona aterkedjaai e, ki nyaan o taabinto litireete ogin ona aterkedjaai e arzeen nicoko, ki mirkici een kuɗuluyɛ noko, ki mirkici ci milinyik noko. ¹⁹ Oromteek buk koonny codoi ka kizi taabinet ci oñeecu. Azaceek taabinok nicoko, taabinet o avaadi lai, ki labi o taabinto, kibeena nyaan o taabinto goon aanyonek Maanyi iinya dook o.

²⁰ “Ma iitene een iyyu o, anyaktaak Maanyi arzeen ci tulurik amoto codoi, ki mirkici een kuɗuluyɛ ram, kibeena mirkici ci milinyik amoto wec ci ŋaan anyak irkit codoi, ci akom nongoo dook kabiceenen.

³² “Ma iitene ceen toorgerem o, anyaktaak Maanyi arzæn ci tulurik toorgerem, ki mirkici ceen kuɗuluye ram, kibeem mirkici ci milinyik amɔto wec ci ɗaan anyak irkit codoi, ci akɔm nɔɔgo dook kabiɓɓeen. ³³ Oromteek labi o taabinto kiilowete ugeec ona

aterkedjaai e, ki nyaan o taabinto litireete ogin ona aterkedjaai e arzeen nicoko, ki mirkici ceen kuḍuluyɛ noko, ki mirkici ci milinyik noko. ³⁴ Oromteek buk koonny codoi ka kizi taabinet ci oṇeeu. Azaceek taabinok nicoko, taabinet o avaadi lai, ki labi o taabinto, kibeena nyaan o taabinto gōon aanyonek Maanyi iinya dook o.

³⁵ “Ma iitene ceen turge o, abon alotaanu niiga dook calan avooyu linliṇoonok ugooc gōon alinliṇnyu o, ka ivita idinḍiṇanit Maanyi. ³⁶ Anyaktaak buk Maanyi ariz ci tulur codoi, ki mirkic ceen kuḍuluk codoi, kibeena mirkici ci milinyik toorgerem ci ṇaan anyak irkit codoi, ci akom nōṅṅo dook kabiceenen, ka kiziti taabinok ci avaadi lai, ka kook colili ṇaati Maanyi, ka kaanyek nōṅṅo katalo.

³⁷ Oromteek labi o taabinto kiilowete ugeec ona aterkedjaai e, ki nyaan o taabinto litireete ogin ona aterkedjaai e ariz nico, ki mirkic ceen kuḍuluk noko, ki mirkici ci milinyik noko. ³⁸ Oromteek buk koonny codoi ka kizi taabinet ci oṇeeu. Azaceek taabinok nicoko, taabinet o avaadi lai, ki labi o taabinto, kibeena nyaan o taabinto gōon aanyonek Maanyi iinya dook o.

³⁹ “Utuguuzek gōon Maanyi taabinok nicoko dook iinyaye cigin anera noko. Azaceek taabinok nicoko taabinok o anyaanu ka keḷeemɔi gi ci da aterkedeeku Maanyi, ki taabinok ci anyaanu zinzeetine ugooc doon, ka kiziti taabinok ci avaadi lai, ki labi ci taabinto, ki nyaan ci taabinto, kibeena taabinok ci ganoonto.”

⁴⁰ Uduwaak ni Muses Israyil kaal ci aricaneek Maanyi nōṅṅo o dook.

Terkediinok ci kaal ci ṇai

30 Ma aneek Muses alaat ci kidonji o Israyil ne, “Zōz ci arican Maanyi cee: ² Mā aterked eeti kaal ci ka kutuguuwek Maanyi, karabon een kaal calan ka kutuguu, abon ageeca kaal ci aterked noko didi.

³ “Mā agōon doole ci ṇaiye ci ṇaan aavi korge o baatin terkediiin ci gi ci ka kutuguuwek Maanyi, karabon een ci gi calan ka kutuguu, ⁴ maje baatine izik terkediiin cin o ma ajaaki labak calan abeeki, amena terkediiin cine o abil zōne. ⁵ Maje bar mā abeeki baatine ma abor terkediiin cin o iitene ci azikni niini terkediiin o ele, alaj terkediiin ci dooleco o abil zōne, ma oonnek koca Maanyi ṇaa baciin cin o labak eeci ebeye baatine.

¹⁶Nicigi lootinok o aanyek Maanyi Musés giye ci akati eet ki naa, ki doole ci ñai ci ñaan aavi korge o baatin neen.

⁵ Ejerya ni niigi koole o Israyil meelik e dook gɔɔn kidɔŋe coo ɔl ceen aliv codoi zɛɛ ma aruum ɔmɔɔɔ cigeec o dook alivet amɔɔ ram (12,000). Eperpɛɛranit ni ɔl nicigi eleeti agamit dilanya ugeec ka kɔɔt kɔɔn. ⁶ Aanyewun ni Musɛs nɔɔɔɔ kiganɛ, ɔɔɔɔ ni ɔl

ceen gɔɔn kidone coo aliv noko ɲaati ɔɔrkɔri ki Piniyaz ween ɲɛerti Eliyazar ween alaan o ceez o Tammoo. Ooyi ni niini kaal o gɔɔn ɛɛl ceeze o Tammoo o oogi, ki torombɛet o ka kutubuye.

⁷Ɔɔt ni ooryɔ Israyila ki Midiyan ebaal aricanɛɛke Maanyi Muses e, ma aruk niigi ɔl o Midiyan maacik dook kidica lai. ⁸Ma olee ci baal aruwe noko, anyak alaati o Midiyan eegin tuur, Evi, ki Rekem, ki Zur, ki Uur, kibeen Reba. Ma aruk buk niigi Balaam ween ɲɛerti Biyor kadaak. ⁹Ma agam Israyila ɲaai o Midiyan, ki dɔɔl, ma ɔɔra tiin, ki ɛɛza, ki kaal ugeec dook kiziti cigeec. ¹⁰Ma atooz kutuuryok, ki viten o abaayi Midiyana dook lai. ¹¹Anyakta ni niigi kaal o ɔɔra e, ɲaai kibeen dɔɔl ona anyiigjai e dook, ¹²ma anyaaak kaal nicoko dook Muses ki Eliyazar ween alaan o ceez o Tammoo, kibeen kɔɔle o Israyil dook. Maje waanice Israyila aal ɲeewonowe o Mowab liil o Jordan otooga ɲao avenɔ ki Jeriko baagita.

¹³Ɔɔt ni uruumtek Muses ki Eliyazar ween alaan o ceez o Tammoo kibeen alaati o Israyil dook nɔɔɔ gɔɔl ɲino alyo bawuuca. ¹⁴Aborneek waanice Muses alaati o abal gɔɔn ceeni takirnya ween aliv kibeen o abal gɔɔn ceeni takirnya ween kaboon baal abada ɔɔɔnta e nɔɔɔ. ¹⁵Ma ajin niini nɔɔɔ aneek ne, “Utuntu ɲaai dook korogit o naa? ¹⁶Alaɲ een ɲaai baal azii ɔɔɔ o Balaam ma oowo Israyil zinzeeti kotoborit Maanyi giye o jook o kazi Bagal-Piyor, ka kuruyi ɔl ogaac mɔɔrizi o gerze e neen? ¹⁷Inoko zin uruyit lɔɔɔɔ ci anyaanu noko dook kibeen ɲaai nicoko dook lai, ¹⁸maje bar dɔɔl ci ɲaan ɲai o, otonɲit nɔɔɔ korogit.

¹⁹“Abon zin niiga dook baal aruku ɔl kadaayitɔ karabɔɲ uumnyu ɔl ci aruwe e, aavtiyu ɲinti kaali o bawuuca ɲina iinya toorgerem. Ma iitene ceen iiyu o, uburuutanit eleeti niiga ki mirɔk ugooc ɔɔranu e, bodo iitene ceen toorgerem o, abon aburuutani eleeti niiga kibeen mirɔk ugooc ɔɔranu e. ²⁰Uburuutanit ruumane dook, ki kaal o agɔɔnnyai rucene, karabɔɲ een imane ci bawonu, karabɔɲ een keeni dook.”

²¹Eneek ni Eliyazar ween alaan o ceez o Tammoo takirnya baal abada gaɲa e ne, “Gi zin o arɔɔɔ lootinet baal aanyek Maanyi Muses e neen cee: ²²Abon kaala o agɔɔnnyai warkine, ki zurteenene, ki jamaanete, ki ziik keenti dook, ²³ki kaal o alaɲ goo atooz dook, avaadu rak goya ɲinti miliny ma uunyu buk maame o cariinto ka kitiliza ɲuume o Maanyi. Maje kaal o atooz goo dook, abon uunyu

maame o cariinto. ²⁴Ma iitene ceen toorgerem o, abon uunyu rak ruumanɛ cugooc o ka itiliza, ka zin enice ivitaak ŋino alyo labak.”

Ŋeriin ci kaal o ɔryai

²⁵Eneek ni Maanyi Muses nɛ, ²⁶“Itigiilit niina ki Eliyazar ween alaan o ceez onan, kibeem rakcook ci tatoognya o ɔl o Israyil mirɔk ci agamnyaai o, ki kaal ceen ɔryaak o dook. ²⁷Enjerit kaal ceen ɔryaak o kɔrgɛɛna kotoobɔ, ka aanycek koko takirnya baal abada ɔrɔnta e, aanyeku koko ɔl ci Israyil baayizo o dook. ²⁸Zin kaale ci aŋereeku takirnya ci baal abada ɔrɔnta o, eŋeryaayan ɠɔɔn aneet Maanyi gi codoi kaale ceen kaboot tuur, olee ci deer, karabɔŋ een tiini, karabɔŋ een zigiren, karabɔŋ een ɛɛzai, ²⁹ka aanycek taalen nico Eliyazar ween alaan o ceez onan ka kizi taalen caan. ³⁰Maje kaal ci ona aanyonek Israyil o, eŋeryaayan ɠɔɔn aneet Maanyi gi codoi kaale ceen eet ram kamɔɔ, olee ci deer, karabɔŋ een tiini, karabɔŋ een zigiren, karabɔŋ een ɛɛzai, karabɔŋ een kelegjeene ogeen, ka aanycek taalen nico ɔl o Livai ɠɔɔn abek kɛɛma onan aliile o.” ³¹Utuguuzɔ ni Muses kibeem Eliyazar ween alaan o ceez o Tammo ebaal aricanɛɛke Maanyi Muses e.

^{32–35}Zeedinet zin ci kaal baal ɔra takirnya e ceegi: eegin azaa ki bawɔ, alivet ceen kaboot tɔɔrkɔnɔm ki alivet eet iiyu kamɔɔ ki tuur (675,000), eegin tiina, alivet ceen eet iiyu kamɔɔ ki ram (72,000), eegin zigire, alivet eet iiyu ki codoi (61,000), eegin dɔɔlya ci ŋaan ŋaiyeek, alivet eetom kamɔɔ ki ram (32,000). Akeebji kaala nicigi doon calaŋ aromonek kaala o gaaga baal adoma takirnya ɔrɔnta niigi doon e.

³⁶Kaal zin o aŋeryaak takirnya baal abada ɔrɔnta e nɛɛn ceegi: eegin azaa ki bawɔ alivet ceen kaboot iiyu ki alivet eetom kamɔɔ ki toorgerem, ki kaboot tuur (337,500), ³⁷ma aanyonek Maanyi ceen kaboot tɔɔrkɔnɔm, ki eet iiyu kamɔɔ ki tuur (675); ³⁸eegin tiina alivet ceen eetom kamɔɔ ki tɔɔrkɔnɔm (36,000), ma aanyonek Maanyi ceen eet iiyu kamɔɔ ki ram (72); ³⁹eegin zigire alivet eetom kamɔɔ, ki kaboot tuur (30,500), ma aanyonek Maanyi ceen eet iiyu ki codoi (61); ⁴⁰eegin ɔl ci deer o alivet amɔnki tɔɔrkɔnɔm (16,000), ma aanyonek Maanyi ceen eetom kamɔɔ ki ram (32).

⁴¹ Aanyek ni Muses kaal nicoko Eliyazar ween alaan o ceez o Tammo ka kizi taalen ci Maanyi ebaal aricaneeke Maanyi Muses e.

⁴² Maje kaala o anjeraak Muses ol o Israyil baayizo kaale baal wɔra takirnya e, ⁴³ eegin azaa alivet ceen kaboot iiyu ki alivet eetom kamɔɔ ki toorgerem, ki kaboot tuur (337,500), ⁴⁴ eegin tiina alivet eetom kamɔɔ ki tɔɔrkɔnɔm (36,000), ⁴⁵ eegin zigire alivet eetom kamɔɔ, ki kaboot tuur (30,500), ⁴⁶ eegin ol ci deer o alivet amɔnki tɔɔrkɔnɔm (16,000). ⁴⁷ Aara ni Muses kaale o anjeryaak Israyil gi codoi kaale ceen eet ram kamɔɔ ebaal aricaneeke Maanyi nɔɔnɔ e, ma aanyek ol o Livai gɔɔn abek keema o Maanyi aliile o.

⁴⁸ ɔɔɔ ni alaata o abal gɔɔn ceeni takirnya ween aliv, kibeena o abal gɔɔn ceeni takirnya ween kaboon e njaati Muses ⁴⁹ ma avo aneek nɔɔnɔ ne, “Kitigiilta naaga gabara ugone takirnya o kabala, akɔm zin njaatinerɔ codoi ci azee tɔ. ⁵⁰ Inoko zin kanyaaka Maanyi gɔɔn ɛeti ceeni njaatinanɔ warki baal ako wɔra e, warki o ibaatinu, ki warki o azenu, ki warki ween nyapɔkɔdeen, ki warki o iinu, ki warki ween nyaramrameet alemeetinu, kibeena kaal o agɔɔnnyai warkine dook. Kanyaaka Maanyi kaal nicoko o, ka kipiicozek nɔɔnɔ ka kacarta eleeti njuume onin.”

⁵¹ Agamta ni Muses kibeena Eliyazar ween alaan o ceez o Tammo kaal cigeec agɔɔnnyai warkine noko dook. ⁵² Eegin warkina ci anyaa alaata o abal gɔɔn ceeni takirnya ween aliv, kibeena o abal gɔɔn ceeni takirnya ween kaboon, baal anyaa niigi Maanyi kizi taalen cin e kiilowet ceen kaboon ki eet wec kamɔɔ (190). ⁵³ Maje takirnya o alanj eegin alaata, ayit niigi kaal ugeec labak. ⁵⁴ Agamta ni Muses kibeena Eliyazar ween alaan o ceez o Tammo warki o anyaa alaata nicigi e ma anyaa keema o ruumonto aliile ka gɔɔn kaadai Maanyi Israyil.

Kidoŋi o arɔɔŋ kabaayito liil o Jordan libire ci jeenu e

32 Waanice kidoŋ o Roben, kibeena kidoŋ o Gad abal tiin kibeena ɛɛza ci meelik ɔɔɔɔ, ma anjaamnek niigi looc o kazi Jazer ki Giliyed agano kibeena kaal cigeec abal o. ² Ivitaak ni niigi Muses ki Eliyazar ween alaan o ceez o Tammo ki rakcook o baayizo ma avo aneek nɔɔnɔ ne, ³ “Kacina kutuur ci kazi Atarot, ki Dibon, ki Jazer, ki Nimira, ki Ecibon, ki Eliyale, ki Sebam, ki Nebo, kibeena Biyon, ⁴ baal wɔrak Maanyi ol ci Israyil noko agano ki kaal ci kabali, zin buk naaga

gabara cugoocok o kabala kaal. ⁵ Mā agamaanu gi ci kaduwaana o, aanycetü da gabara cugooc o looc nico kizi cinaan, má da aanyetu kabayizta liil ci Jordan noko.”

⁶ Eneek ni Musés kidoŋ ci Gad o kibeen ci Roben noko ne, “Ka tiŋeere mā avo ɔɔɔ gonogu ki modeen aavtiyu niiga ŋina?

⁷ Arooŋnyu alaca Israyil ka calaŋ avo looce baal aanyek Maanyi nɔɔɔ e naa? ⁸ Gi zin baal rak agɔɔn baatugooc looce o Kadec-Barniya waanbaal kitoone nɔɔɔ kɔɔt kɔɔɔɔɔɔɔ looc e neen nici. ⁹ Avo waanice zee ma aruum nyarat o Eckol, mazi ɔɔɔɔɔɔɔ looc oodota, ivita alaca Israyil ka calaŋ avo looce baal aanyek Maanyi nɔɔɔ e.

¹⁰ Otobor ni iitene nice Maanyi nɔɔɔ, ma aterked gi ci azi ne, ¹¹ ‘Zin giye o alaaŋan arɔɔɔ kunuyaani niigi aneet zinzeetine ugeec dook, akom bodo ŋaatiŋeŋ ole ci uruomit irkitoowa ugeec tiryaaŋto eetom, karabɔɔɔ ayaŋ eetom ŋaatiŋeŋ ole baal aduŋna Masire e ci ka kicin looc baal katerkedeei Ibrayim, ki Aizak, kibeen Jakob e.

¹² Akom ŋaatiŋeŋ ci ka kook kuruum looc nice, ako aruum looc nice ŋaatiŋeŋ Kaleb ween ŋeerti Jepune o boor o Keniz ki Jocuwa ween ŋeerti Nun doon, eeci anuyaani niigi aneet Maanyi zinzeetine ugeec dook.’ ¹³ Otoboreek ni Maanyi Israyil nɔɔɔ, ma aanyek kamaliilte balala irkitook eet ram makacin idicaai ol baal ɔɔ nice agɔɔn gerziitin ŋuume o Maanyi e dook lai.

¹⁴ “Inoko zin niiga ŋaan amenaanu agoonu buk oŋeec baal agɔɔn baatugooc e, ka azacit bornet nɔɔɔ o Maanyi kizi appe ŋaaten Israyil. ¹⁵ Mā utuburtu buk ŋaati anuyu nɔɔɔ, ooŋ koca niini ol nicoko balala ŋina, anyaku zin koca kɔɔle nicoko dook daayiz niiga.”

¹⁶ Iizaktak ni niigi nɔɔɔ ijoonun ma avu aneek ne, “Karoŋnya olla keteenycawa buri ci kaareka kaal ogaacak kabala ŋina ma buk keenyacana kutuuryok ci kaareka ŋaai ki dɔɔl, ¹⁷ ka zin kagamta dilanya ogaacak koortoya Israyil ma karayiina noko zee ma avo aruum looc cineen e. Maje ŋaai ogaacak ki dɔɔl, aavtiz kutuuryowe ci adɔɔdi kaluwaanene kodooyit kak ka kuzuuti nɔɔɔ modeene ci abaak looce nico noko. ¹⁸ Ma alaŋ naaga kabadaana koroogjok noko zee ma avo ajowa Israyila dook loocok ci abaayi kiziti viten cigeec. ¹⁹ Ma alaŋ buk naaga karoŋnya viten oogi Jordan baagite nice, eeci viten cigaacak neen ci eel Jordan baagite ci libir ci jeenu o.”

²⁰ Eneek ni Muses nɔɔɔ ne, “Mā didi agoonu eeci aduwaanu noko, mā agamnyu dilanya ugooc ɲuume o Maanyi ma avooyu ɔɔɔɔ, ²¹ ma avɔ abayizu niiga dook liil ci Jordan o ɲuume o Maanyi zɛɛ ma akɔ atɔɔk Maanyi modeɛn o abaak ɲinaante ɲuume onin, ²² mazi ook aamak Maanyi nɔɔɔ looc nice, ɲaan zin abadaanu labak, eeci utuguuzu niiga gi baal eterkedu ɲuume o Maanyi kibeɛn Israyila e. Ka zin enice kaanyuɲ Maanyi Jordan libir ci jeenu noko kizi looc cunooɲ.

²³ “Bar mā alaɲ agoonu nɔkɔ, abacaawu koca niiga oɲɛɛ ɲuume o Maanyi, ma akɔm koca igeet gɔɔl ci ka ajaarti oɲɛɛ cunooɲ abacaanu o been nɛɛn. ²⁴ Eteenyit zin kutuuryok ci ka kabaakti ɲaai ki dɔɔl, ki bureɛn ci ka kuzuuti kaal cugooc abalu o labak, bar zin abon agoonu kaal ci ona aterkedu noko.”

²⁵ Eneektek ni kidonɲ ci Gad ki ci Roben noko Muses ne, “ɲaan kagoona naaga gabara cugune o eci aricaneekeet niina maanyi cinaaɲ o. ²⁶ Maje zin ɲaai, ki dɔɔl, kibeɛn kaal ogaacak kabala, aavtiz niigi kutuuryowe ci Giliyed noko ɲina. ²⁷ Maje zin bar naaga gabara cugune o maaczɛt dook kagamnya dilanya, ka kabayiza liil ka koota kooryowa ki modeɛn ɲuume o Maanyi eo aricaneekeet niina maanyi onaɲ.”

²⁸ Iricaneek ni Muses Eliyazar ween alaan o ceez o Tammo, ki Jocuwa ween ɲɛerti Nun, kibeɛn rakcook o tatoognya o kidonɲi o Israyil zoɔzok ci akati kidonɲ ci Gad o kibeɛn ci Roben noko, ²⁹ ma aneek niini nɔɔɔ ne, “Mā agam kidonɲ ci Gad o ki ci Roben noko maaczɛt dook dilanya, ka kabayizit liil ci Jordan noko ka kɔɔt kooryo ki modeɛn ɲuume o Maanyi, ma akɔ aamakun Maanyi looc, aanycek koca nɔɔɔ looc ci Giliyed noko kizi cineɛɲ. ³⁰ Bar zin mā alaɲ agam dilanya ka oorkorit abayizit liil, abon koca avɔ ajowa viten cigeɛc abaayi aromeenu kibeɛn igeet buk Kanana.”

³¹ Ma abedeɛke kidonɲ ci Gad o ki ci Roben o nɔɔɔ aneek ne, “ɲaan kagoona naaga gabara cugune o kaal ci aduwa Maanyi o. ³² ɲaan kagamnya dilanya ogaacak ɲuume o Maanyi ka kabayiza liil ci Jordan noko ka koota looce ci Kanan neke, maje bar ageeta, looc cinaaɲ ka kaanyozeyet nɛɛn ci abil Jordan baagite nico o.”

³³ Aanyewun ni Muses kidonɲ o Gad, ki o Roben, kibeɛn kidonɲ o Manasa ween ɲɛerti Josev libir codoi looc o alaan o kazi Siyon ween alaan o ɔl o Amori kibeɛn looc o alaan o kazi Og ween

alaan o looc o Bacan ki kutuuryok kibe'en viten o aliya kutuuryok nicoko dook.

³⁴Eteenyit ni ɔɔ o kidonɔ o Gad kutuur o kazi Dibon, ki Atarot, ki Aroyer, ³⁵ki Atorot-Covan, ki Jazer, ki Jɔgibeya, ³⁶ki Bet-Nimira, kibe'en Bet-Aran ma adɔɔɔɔ kaluwaanene kodooyit kak, ma ɛɛnyet bure'en ci ka kɛɛlti kaala ugeec abal. ³⁷Maje buk ɔɔ o kidonɔ o Roben, ɛɛnyet niigi kutuur o Ecibon, ki Eliyale, ki Kiriyaatayim, ³⁸ki Nebo, ki Bagal-Miyon, kibe'en Sibima. (Ma zaara ci kazi Nebo kibe'en Bagal-Miyon o, zaar baal kutuuryok ceen ram noko re'enik e ne'en.) Ivita ni akateek niigi kutuuryok cigeec ɛɛnyet noko dook zaar ci colai.

³⁹Ma avɔ dɔɔɔ ci dɔɔɔ o Makir ween ɲɛerti Manasa looce o kazi Giliyed, ɔɔɔ ni agamit looc nice ma atɔɔk modo o kazi Amori baal abaak ɲinaante e. ⁴⁰Aanyewun ni Muses dɔɔɔ ci dɔɔɔ ci Makir ceen ɲɛerti Manasa noko looc ci Giliyed o, abaayitɔ ni niigi ɲinaante. ⁴¹Agamuun ni buk Jayir ween doole ci dɔɔɔ o Manasa viten cigin looce ci Giliyed noko ma akaneek zaar ci kazi ne Avot-Jayir^r. ⁴²Ma akɔ bodo agam ɛeti omaan ci kazi Noba kutuur o kazi Kenat, kibe'en viten o aliya kutuur nico dook ma akaneek ɛɛ onin maany azi ne kutuur o Noba.

Zeedinet o luuge o Israyil

33 Zeedinet zin o luuge o Israyil kezeede eo azeedine nyakenɛeta ugeec takirzeetu waanbaal aluugane Masire arayi'in nɔɔɔɔ Muses ki Aaron e ne'en ceeni. ²Waanbaal aluugi Israyila e, ayɛed waanice Muses zeedinet ci viten baal ɔɔɔn avɔ aali niigi e ebaal aricanɛɛke Maanyi nɔɔɔɔ e. Zeedinet zin ci luuge cineenɔ o ne'en cee:

³Akana waanice Israyila luuge kutuure o kazi Ramsis iitene ween amɔnki tuur nyeelowe wodoi, iitene o ano liten o Vardaɔɲinto. Ma aduɲna moozeta kicinit Masira dook nɔɔɔɔ kebere'en nɔɔɔ, ⁴maje waanice Masira ada abuunya ugeec baal aruk Maanyi kadaayitɔ e. Apayeeɔ waanice buk Maanyi gerziitin nico joowane o Masiru ɔɔɔn adiɲɲiɲan.

⁵Uluugetɔ ni Israyila kutuure ci kazi Ramsis noko, ma avɔ aal ɲaati kazi Sukot.

^r 32:41 *Avot-Jayir*: Kazi kɛɛɲ cin Ibiroye ne, viten ci milinyik Jayira.

⁶ Uluugeto ni bodo Sukota, ma avo aal nyaati kazi Etam ci ajongzo ki balal.

⁷ Uluugeto ni bodo Etama, ma anyaan avo ki ninti kazi Pi-Ayiroto ci akolo keenji kibeena nino kazi Bagal-Zepon, ma avo aal nyaati ajongzo ki Migdol.

⁸ Uluugeto ni bodo Pi-Ayirota, ma abayiz Biir Maam aarek ooti balal, otototo ni balale o Etam^s noko zee mazi avo een iinya iiyu, aalit nyaati kazi Mara.

⁹ Uluugeto ni bodo nyaati kazi Mara noko, ototo ki Elim, nyaati anyak valace ci maamu amoto ram ki keen ceen keteleen eegin eet iiyu kamoto ma avo aal nyaante.

¹⁰ Uluugeto ni bodo Elima, ma avo aal liil o Biir Maam otooga.

¹¹ Uluugeto ni bodo liile ci Biir Maam noko, ma avo aal balale o Sin.

¹² Uluugeto ni bodo balale ci Sin noko, ma avo aal nyaati kazi Dovka.

¹³ Uluugeto ni bodo Dovka, ma avo aal nyaati kazi Aluc.

¹⁴ Uluugeto ni bodo Aluca, ma avo aal nyaati kazi Repidim, ma akom nyaante maam ci ka kowodit ol.

¹⁵ Uluugeto ni bodo Repidima, ma avo aal balale o Sinai.

¹⁶ Uluugeto ni bodo balale ci Sinai noko, ma avo aal nyaati kazi Kibiroto-Ataava.

¹⁷ Uluugeto ni bodo Kibiroto-Ataava, ma avo aal nyaati kazi Ezerot.

¹⁸ Uluugeto ni bodo Ezerota, ma avo aal nyaati kazi Ritema.

¹⁹ Uluugeto ni bodo Ritema, ma avo aal nyaati kazi Rimona-Perez.

²⁰ Uluugeto ni bodo Rimona-Pereza, ma avo aal nyaati kazi Libina.

²¹ Uluugeto ni bodo Libina, ma avo aal nyaati kazi Risa.

²² Uluugeto ni bodo Risa, ma avo aal nyaati kazi Keyelata.

²³ Uluugeto ni bodo Keyelata, ma avo aal biye ci kazi Ceper.

²⁴ Uluugeto ni bodo biye ci Ceper noko, ma avo aal nyaati kazi Aarada.

²⁵ Uluugeto ni bodo Aarada, ma avo aal nyaati kazi Makiyelot.

^s 33:8 *Etam*: Cur ele neen. Cino Luuge 15:22.

²⁶ Uluugeto ni bodo Makiyelota, ma avo aal nyaati kazi Tawat.

²⁷ Uluugeto ni bodo Tawata, ma avo aal nyaati kazi Tera.

²⁸ Uluugeto ni bodo Tera, ma avo aal nyaati kazi Miteka.

²⁹ Uluugeto ni bodo Miteka, ma avo aal nyaati kazi Aacimona.

³⁰ Uluugeto ni bodo Aacimona, ma avo aal nyaati kazi Moserot.

³¹ Uluugeto ni bodo Moserota, ma avo aal nyaati

kazi Bene-Jayakan.

³² Uluugeto ni bodo Bene-Jayakana, ma avo aal nyaati

kazi Oor-Agidgad.

³³ Uluugeto ni bodo Oor-Agidgada, ma avo aal nyaati

kazi Jotebata.

³⁴ Uluugeto ni bodo Jotebata, ma avo aal nyaati kazi Aberona.

³⁵ Uluugeto ni bodo Aberona, ma avo aal nyaati

kazi Ezion-Geber.

³⁶ Uluugeto ni bodo Ezion-Gebera, ma avo aal nyaati kazi

Kadec balale o Ziin.

³⁷ Uluugeto ni bodo Kadeca, ma avo aal biye o Oor ajonzo

ki looc o Edom. ³⁸ Ma iitene wodoi nyeelowee ween tuur irkite ween eet ram ebaal aluugane Israyila Masire e, otoduun Aaron ween alaan o ceez o Tammo bee, ma ako adaai bee tadeena jinaante ebaal aduwaak Maanyi nōnō e. ³⁹ Mā adaai Aaron biye o Oor e, anyak waanice niini irkitook ceen kaboon ki eetom ki iiyu (123).

⁴⁰ Izik ni waanice alaani o ol o Kanan o abal kutuur o kazi

Arad o abil looce o Negev gi o aluugane Israyila.

⁴¹ Uluugeto ni bodo Israyila biye ci Oor noko, ma avo aal

nyaati kazi Zalmona.

⁴² Uluugeto ni bodo Zalmona, ma avo aal nyaati kazi Punon.

⁴³ Uluugeto ni bodo Punona, ma avo aal nyaati kazi Obot.

⁴⁴ Uluugeto ni bodo Obota, ma avo aal nyaati kazi Iye-Abarim

o ajonzo ki looc o Mowab.

⁴⁵ Uluugeto ni bodo Iye-Abarima, ma avo aal nyaati

kazi Dibon-Gad.

⁴⁶ Uluugeto ni bodo Dibon-Gada, ma avo aal nyaati

kazi Almon-Dibilatayim.

⁴⁷ Uluugeto ni bodo Almon-Dibilatayima, ma avo aal biyene o

Abarim ajonzo ki kutuur o kazi Nebo.

⁴⁸ Uluugeto ni bodo biyene o Abarim, ma avo aal neewonowe o Mowab liil o Jordan otooga n̄ao aveno ki Jeriko baagita. ⁴⁹ Ma aal niigi dook liil o Jordan otooga, akana n̄ao kazi Bet-Jecimot zee been Abel-Citim.

Aricaneek Maanyi Israyil goolok ci ka kagamti Kanan

⁵⁰ Eneek ni Maanyi Muses n̄aati aali niigi neewonowe o Mowab liil o Jordan otooga n̄ao aveno ki Jeriko baagita ne, ⁵¹ “Eneek Israyil ne, ‘Mā ɔot abayiztu Jordan ootu Kanana, ⁵² otooyit modeen ci abaak n̄inaante o dook kedeyai n̄aatunon̄ lai. Ilibit joowane ugeec ayabzeek riritoonok ci kaal oogi, ki joowane ugeec een ziik lai, ma buk ooyoku viten ugeec kutulik goon adiɲdiɲani joowane ugeec dook kizeec to. ⁵³ Irigizit zin looc cineen̄ o ele abaakti kizi cunoon̄ eeci kaanyun̄ naana Maanyi igeet looc cineen̄ o kizi cunoon̄. ⁵⁴ Eɲerteek ol looc n̄aati aaryu maadico ka aanycek goon boor coo n̄intineen̄. Aanycek booryok o appintik looc n̄inti appe, maje booryok o milinyik aanycek looc n̄inti miliny. Olla gi ci itaak goon ol koko madicooca o, izi cineen̄. Eɲerteek ol looc eo kidoɲi ugooc.

⁵⁵ “Bar mā alaɲ atooku modeen ci abaak looce nice neke dook kedeyai n̄aatunon̄, ma uun̄nu abaakto ki n̄oogo n̄oko, ookconeun̄ koca tiɲeere niigi igeet keyeeyec kiyo gi o abil kebereecca o, ma ayeyye kiyo bila o akanuun̄ o, ma ooryun̄ tiɲeere looce ci abaaku noko n̄oko, ⁵⁶ ma kagoonekun̄ koca igeet gi o ger o waan karoon̄ ka kutuguuwek n̄oogo.”

Keeɲit o aɲer Kanan ki loocok oogi

34 Ma aneek Maanyi Muses ne, ² “Ricaneeek Israyil eneeek ne, ‘Mā ɔot uruuntu looc o Kanan o ka kook kaanyun̄ kizi cunoon̄, avo tedeec ajowaanu eel keeyita o aɲerɔon̄ Kanan ki loocok oogi kete:

³ “Eewonu libire ci tenetu o ki balal o Ziin ako ki keek ci Edom e. Akanaai keek nicini libire ci jeenu o, n̄aati aɲoorneke liili o adikir een Maama Mele libire ci tenetu o, ⁴ ma ako n̄oko zee been n̄ino kazi Akirabim o abatak n̄ino aɲerɔon̄ beɲ libire ci tenetu o, ma adiceek n̄oko zee been Ziin, ma ako zee been kutuur o kazi Kadec-Barniya libire ci tenetu o. Ma ako keek nici zee been Aazar-Adar, zee been Azimon, ⁵ ma n̄inaante ɔkɔɔnye ook ki nyarat o Masiru, ma ako aɲoorneke liile o Vɔor Maam adikir.

6 “Kɛɛk cunooŋ libire ci nyagjo o nɛn liili o Vɔɔr Maam adikir. Nici kɛɛk cunooŋ libire ci nyagjo o nɛn.

7 “Akanaai kɛɛk nici libire ci baatikeeri o liile o Vɔɔr Maam adikir zɛɛ been bɛɛ o Oor^t, ⁸ ma ŋinaante adiceek nɔkɔ zɛɛ been Lebo-Amat. Ook ni nɔkɔ zɛɛ been Zedad, ⁹ ma adiceek zɛɛ been Zivron kook kotoorei ŋao kazi Aazar-Enan. Nici kɛɛk cunooŋ libire ci baatikeeri o nɛn.

10 “Akanaai kɛɛk cunooŋ o libire ci jeenu o Aazar-Enana zɛɛ been Cepam. ¹¹ Ma alooc Cepama zɛɛ been Ribila o abil Ayin libire ci jeenu e, ma akɔ zɛɛ been bɛɛ o abil liil o adikir kazi Keneret^u libire ci jeenu e. ¹² Ma alooc kɛɛk nɔkɔ zɛɛ been liil o Jordan, ma adiceek nɔkɔ zɛɛ been liil o adikir een Maama Meɛ.

“Looc zin cunooŋ tiŋeere nɛn nici, viten cugooc eewonu ki loocok oogi libiro dook o nɛn.”

13 Iricaneek ni Muses Israyil eneeƙ nɛ, “Eŋerit looc nico ŋaati aaryu maadico ka kizi cunooŋ. Aduwa Maanyi gi ci ka kaanyozekɛ lɔɔci nici kidonɔ tɔrkɔɔ ki kɔrgɛɛn, ¹⁴ eeci tatoognya ci kidonɔ o Roben ki kidonɔ o Gad kibeɛn kidonɔ o Manasa libir codoi, ojokta niigi taalen cineɛŋ laadun. ¹⁵ Aanyozek ni kidonɔ ceen ram ki kɔrgɛɛn noko lɔɔci cineɛŋ Jordan libire ci jeenu aduŋnaan ii o ŋao avɛnɔ ki Jeriko liil ci Jordan noko baagita.”

16 Eneek ni Maanyi Muses nɛ, ¹⁷ “Ol zin ci ka kɔɔt keŋerteeyun looc nɛn ceegi: Eliyazar ween alaan o ceez o Tammɔ, kibeɛn Jocuwa ween ŋɛerti Nun. ¹⁸ Ŋɛra buk gɔɔn kidonɔ coo alaan codoi ka kitiritit nɔɔgo ŋaati aŋɛɛkɛ ol looc.

19 “Ol zin nicoko zaar cigeec ceegi: kidonɔ o Juda, aŋɛryai Kaleb ween ŋɛerti Jepune; ²⁰ kidonɔ o Simiyan, aŋɛryai Cemuwel ween ŋɛerti Amiyud; ²¹ kidonɔ o Benjimen, aŋɛryai Elidad ween ŋɛerti Kislɔn; ²² kidonɔ o Dan, aŋɛryai Buki ween ŋɛerti Jogili; ²³ kidonɔ o Manasa ween ŋɛerti Josev, aŋɛryai Aaniyel ween ŋɛerti Evod; ²⁴ kidonɔ o Ivirayim ween ŋɛerti Josev buk, aŋɛryai Kemuwel ween ŋɛerti Civitan; ²⁵ kidonɔ o Zebulon, aŋɛryai Elizavan ween ŋɛerti Parnak; ²⁶ kidonɔ o Isakar, aŋɛryai Paltiyel ween ŋɛerti Azan; ²⁷ kidonɔ o Acer, aŋɛryai Ayiwud

^t 34:7 Bɛɛ o Oor: Bɛɛ ci Oor noko, alaŋ een o ayeedi zooce ceen 33:37 o nɛn.

^u 34:11 Liil o adikir kazi Keneret: Nicini liil o adikir Galili ele nɛn.

ween ɲɛɛrti Celumi; ²⁸ kidonje o Navtali, aɲɛryai Pedayel ween ɲɛɛrti Amiyud.”

²⁹ ɔl zin o aricaneeek Maanyi zɔɔz o ka keɲeryɛɛke Israyil looc Kanana neen nicigi.

Kutuuryok o aanyonek Livai

35 Eneek ni Maanyi Muses ɲaati aali Israyila ɲeewonowe o Mowab liil o Jordan otooga ɲao avenɔ ki Jeriko baagita ne, ² “Ricaneeek Israyil ka kaanycek ɔl o Livai kutuuryok ci ka kabaakti kutuuryowe cigeec noko. Abon buk aanyek niigi nɔɔɔ viten cigeec geeno vitenaane ci aliya kutuuryok cigeec o. ³ Ka kanyayit niigi kutuuryok ci abaayi, ma anyak buk viten cigeec agewi tiina, ki ɛɛza, kibeek kaal ugeec abal dook.

⁴ “Abon vitena ci geeno aanyek Israyila Livai o eegin mitireet ceen kaboot wec ki eet ram kamɔɔ (450) ɲaati akanaan kutuura o zɛɛ been tuu o kutuur kabanyɔ dook. ⁵ Abon bodo ayabza niigi ɲaati aɬoorneke kutuuri o mitireet ceen kaboot tɔrkɔɔc akanaan libire ci jeenu o, ki libire ci tenetu o, ki libire ci nyagjo o, kibeek libire ci baatikeeri o. Kibil kutuuri viten cigin geeno o kɔrgɛɛna. Ka kutuuryowa nicigi kibeek viten ci geeno noko kiziti ci ɔl o Livai.

⁶ “Abon kutuuryowa ceen tɔrkɔnɔm kutuuryowe ci aanyonek Livai noko eegin kutuuryok ci ka koroodɔi ɔl, ka gɔɔn mǎ anyak eet ci avortoonek gɔɔn oma kadaak, aviroonek kutuuryok nicoko ka kook kɔɔɔɔɔ. Abon bodo buk aanyek Israyila nɔɔɔ kutuuryok oogi ceen eet ram ki ram ci azacɛɛke kutuuryok nicoko. ⁷ Abon kutuuryowa ci aanyonek ɔl ci Livai o dook eegin eet ram ki turge kuruum viten ugeec geeno. ⁸ Abon kutuuryowa nicigi aɲɛryai kutuuryowe ona aanyonek Israyil e, abon aɲɛryai kidonje ci appe kutuuryowa ci buk meelik, maje kidonje ci miliny, aɲɛryai buk kutuuryowa ci tɔɔnyik. Abon gɔɔn kidonj ceeni Israyila aɲɛraak ɔl ci Livai o ɲintineej eo agano kibeek appinzet o looc uneej.”

Kutuuryok ci roodinto

⁹ Eneek ni Maanyi Muses ne, ¹⁰ “Eneek Israyil ne, ‘Tiɲeere mǎ abayiztu Jordan ootu Kanana, ¹¹ ɛɲerta kutuuryok ci ka kiziti kutuuryok cugooc roodinto, ka gɔɔn mǎ avortoonek ɛɛti eet oma kadaak, aviroonek kutuuryok nicoko. ¹² Aviroonek ɛɛti kutuuryok

nicoko o, ka kəkoma eet ci acaacine nɔɔɔ, ka calaŋ adaai iŋaan kiroone zɔɔz ɔl ci kutuur nico o kebereeca. ¹³ Abon zin kutuuryowa cugooc eegin tɔɔrkɔɔɔm aŋeraanu noko, eegin kutuuryok cugooc ka gɔɔn oroodɔi. ¹⁴ Aanycek kutuuryok nicoko ci eegin iiyu, keelit Jordan libire ci jeenu o, maje iyoon, ɛel Kanana ka kiziti kutuuryok cugooc roodinto. ¹⁵ Kutuuryowa ceen tɔɔrkɔɔɔm noko viten ci ka koroodɔi Israyila, kibeen modɛen o gaagai abaak ŋaatineŋ, ka ɛeti ci avortoonek gɔɔn kadaak kiviroomzek kutuuryok nicoko.

¹⁶ “Mā aruk ɛeti gɔɔn ziita kadaak, izi ɛeti nici muunyo, ma zin ɛeti ceen muunyo o, abon aruwe buk niini kadaak. ¹⁷ Mā bar tɛ adoma ɛeti bɛɛ ci appe ma aruyi eet oma kadaak, izi niini muunyo, abon zin buk ɛeti ceen muunyo noko aruwe kadaak. ¹⁸ Mā bar tɛ adoma ɛeti kɛet ci appe ma aruyi gɔɔn oma kadaak, izi niini muunyo, abon zin buk ɛeti ceen muunyo noko aruwe kadaak. ¹⁹ Abon zin mā ajowa ɛeti ween caac biyeetu eet ceen muunyo noko, aruk kadaak labak. ²⁰ Mā anyak eet ci amarniin gɔɔn oma ma ayɔɔt kuruyi looc, karabɔŋ ooŋek nɔɔɔ gɔɔla ma avac giye ci adiŋɔŋ kuruk kadaak, ²¹ karabɔŋ bar aruk nɔɔɔ aziita kadaak giye o amarniin niini eet nico, izi ɛeti nici muunyo, abon aruwe kadaak. Abon ɛeti ween caac biyeetu mā ajowa eet ceen muunyo noko, aruk kadaak labak.

²² “Bar mā ayɔɔt ɛeti gɔɔn kuruyi looc kizi vorto calaŋ een marnɔɔɔ, karabɔŋ avac giye ci adiŋɔŋ kuruk kadaak kizi vorto calaŋ ooŋek nɔɔɔ laadun, ma akɔm nɔɔɔ marnɔɔɔ, ²³ karabɔŋ ajuk bɛɛ ci adiŋɔŋ ma aruk eet nico kadaak ŋaati alaŋ acini, maje nɔɔɔ akɔm marnɔɔɔ laadun ma ŋaan kaada gi ci ka kutuguuweke nɔɔɔ gi ci ger, ²⁴ abon iroon ɔl ci kutuur nico o nɔɔɔ ki eet ceen caac biyeetu o zɛɛ ma apak zɔɔz cineen o ŋaati anowi lootinok ci zoozok nicoko o. ²⁵ Abon ɔl ci kutuur nico o abek eet ci baal avortoonek gɔɔn noko caacinta zɛɛ ma aanyek kimiroomzek kutuur o roodinto baal aviroonek e. Abon zin abaak niini ŋinaante nɔɔ zɛɛ ma akɔ adaai alaani o ceezonan adikir baal amayuuwi maale o mayuuwento e.

²⁶ “Bar mā aduun bodo ɛeti ci baal avortoonek gɔɔn kadaak noko zɛɛ ma ayaan kɛek ci kutuur ci roodinto baal aviraak noko, ²⁷ ma akɔ ajowa ɛeti ceen caac biyeetu eet ci baal aruk gɔɔn noko bitaala, acaacine koca ɛeti nici nɔɔɔ labak ma alaŋ apawoonek nɔɔɔ moonyenet. ²⁸ Abon akɔ aavi ɛeti ci baal avortoonek gɔɔn

kadaak noko kutuure ci roodinto neke zɛɛ ma adaai alaani o adikir ceeze onan ka ni enice kimiirozek niini looc onin labak.

²⁹ “Aanycek keɛr nico kizi lootinet cunooŋ abil nɔkɔ zɛɛ been buulok ci ɲaan katin avu e, ɲaati olla abaaku.

³⁰ “Mā aruk ɛeti gɔɔn kadaak looror, abon aruwe buk niini kadaak ɲaati anyayi baacok ci da icinit nɔɔnɔ ɲaati aruyi gɔɔn o. Bar zin akɔm eet ci ka kuruwe kadaak zooze ci baacoi codoi.

³¹ “Má agamaanu taabinet ci ka korogi ɛeti ci aruk gɔɔn kadaak looror, eeci agano buk niini kuruwe kadaak. Abon aruwe niini kadaak didi ɛle.

³² “Má agamaanu taabinet ci ka korogi ɛeti ci ook kutuure o roodinto ka kotoŋnyaai kiiya kook ɔlɔɔ iɲaan kadaak alaani o adikir ceeze onan.

³³ “Má akanaaku looc ci abaaku noko biyee, gerze ɲaan anyaku looc riiriny ɲuume onan aneet Maanyi, eeci biyeeta anyaa looc riiriny. Mā amoonɔ ɛeti gɔɔn, anyaa biyeeta nicigi looc riiriny, taabinet ci ka kotoony looc kitiliza dook nɛɛn biyeeta ci aruweɛn ɛeti ceen muunyo doon. ³⁴ Má adeenyu looc ci abaaku niiga ma kabaaye buk naana o, eeci naana Maanyi kabaai Israyil kɔrgeena.”

Lootinok ci arigzi dɔɔlya o ɲaiyeek tɔɔ

36 Ma avuunak rakcoowa o tatoognya o boor o Giliyed ween ɲɛerti Makir, Makir ween ɲɛerti Manasa, Manasa ween ɲɛerti Josev, ma avu azɔɔɔ ki Muses, ki alaati ween rakcook o tatoognya o Israyil, ² ma avu aneek niigi nɔɔɔ nɛ, “Waanbaal aricaneekin Maanyi ineet maanyi onaan ka bitɔ ɲereek ɔl looc kizi cineen madicooca e, aricaneekin buk waanice Maanyi ineet maanyi onaan ka anyeek tɔɔ o gɔtɔna onaan Zelopeyad dɔɔl ogin ɲai. ³ Mate tiɲeere avu arɔc nɔɔɔ ɔl ci kidonɔ oogi Israyila, avɔyi koca niigi tɔɔ cigeec baal ooŋnaket jijitigaacak o ma avɔ aromeek ci ɔl ci arɔc nɔɔɔ o. Zin koca goole nico, aaryai tɔɔ ogaacak baal aɲeryaak jijitigaacak madicooca e ɲinomaan. ⁴ Mayo nuun aku Irkit o Amiironeke Kaala Maanyigi, azacoonek koca tɔɔwa cigeec o tɔɔ ci kidonɔ ci ɔl ci ariyi nɔɔɔ o nɔkɔ, ma aaryai tɔɔ o jijitigaacak ɲinomaan.”

⁵ Uduwaak ni Muses Israyil gi o aricaneek Maanyi nɔɔnɔ eneek nɛ, “Aduwa ɔl ci kidonɔ ci Josev noko gi ci alɛɛmnyai. ⁶ Arican Maanyi zɔɔɔ ci akati dɔɔl o Zelopeyad ɲai azi nɛ, ‘Mate arik tiɲeere

niigi olee ci olla arɔɔŋ niigi labak, bar zin abon arik booryowe ci kidonɔ o baatineenɛ ɛɛ. ⁷ Akɔm laadun Israyila ŋina eet ci ka kirigiz tɔɔ ci kidonɔ oma, eeci abon azooni kidonɔ ceeni tɔɔ o ooŋnak nɔɔɔ jjiitigeec. ⁸ Mā anyak doole ci ŋai ci arigiz tɔɔ kidonɔine ci Israyil o, abon arik niini booryowe ci kidonɔ o baatin ɛɛ, ka kirigiz gɔɔn ɛɛti tɔɔ o jjiitigin. ⁹ Akɔm tɔɔ ci kidonɔ oma ci ka kɔɔt kirigizit ɔl kidonɔ omaan, eeci abon azooni ɔl ci kidonɔ coo tɔɔ o ooŋnak ɔl ugeec.”

¹⁰ Utuguuzɔ ni dɔɔɔya o Zelopeyad ŋaiyeek ebaal aricaneeek Maanyi Muses e. ¹¹ Iriyit ni dɔɔɔya nicigi, o kazi Mala, ki Tirza, ki Ogila, ki Milka, kibeem Noya logoze o azitigeec libire o baatineenɛ. ¹² Orocit ɔl nɔɔɔ booryowe o kidonɔ o Manasa ween ŋɛɛrti Josev, emeda ni eelit tɔɔɔwa ugeec kidonɔ o baatineenɛ ki boore uneenɛ.

¹³ Zoosok zin ki lootinok baal aanyek Maanyi ɔl o Israyil ŋaaten Muses ŋeewonowe o Mowab liil o Jordan otooga ŋao avɛnɔ ki Jeriko baagita e nɛɛn nicigi.

Werege o **Bediin o Lootinowu**

Zɔɔz ci akati werege nico 41

Azɔɔz weregeewi nicini zoɔzok baal ademzeek Muses ɔl ijaan kadaak e. Olla enice Israyila aavtiyek gɔɔl ka kabayizit liil o Jordan kɔɔtɔ looce o Kanan baal aterkedeek Maanyi nɔɔgɔ ka kook kaanyek e. Alajaan ni bar waanice Maanyi aanyek Muses kook kuruum looc nice, bar ako adaai Muses gɔɔla ijaan liil o Jordan kabayiz. Ijaan rak Muses kadaak e, oobek ɔl zoɔzok ci meelik ger.

Aadak waanice Muses Israyil gɔɔl baal ɛelane Maanyi nɔɔgɔ Masire ma azooni nɔɔgɔ balala irkitook eet ram, ma bar gɔɔn bodo alajaan niigi aɲoliin Maanyi e. Ma azi ne, mā aɲole Israyila Maanyi, awɔ koca kaala dook ɲaatineɲ juruuɲ. Bar mā amiiri bodo niigi ma avɔ adiɲɲiɲan joowane ci adilyai, aterked Maanyi zɔɔz ci ka kanyaake koca nɔɔgɔ toriin ci ger.

Abedeek Muses weregeewe nico bodo demziinowe o meelik anyak lootinowa o Tammo ɛel Weregeewe o Luugjo, ki eo ɔl o Livai, ki eo Omoloowu. Kazi zin werege nico ne, “Werege o Bediin o Lootinowu”.

Aricaneek Maanyi ɔl kotoɲit Oreb

1 Zoɔzok baal aduwaak Muses Israyil dook balala liil o Jordan libire ci jeenu e nyaraate o Jordan avenɔ ki looc o kazi Sup e neen ceegi. Aal waanice Israyila ɲao aɲerɔɔn Paran ki kutuur o kazi Topel, ki Laban, ki Ezerot, been Dizayab. ² (Mā kiɲaaz biye o kazi Oreb^v kavɔ ki Kadec-Barniya, kano gɔɔl o abatak bæe o kazi Seyir, anyak iinya amɔtɔ codoi.)

³ Ma irkite ween eet ram, iitene wodoi, nyeelowe ween amɔtɔ codoi, oobek Muses ɔl o Israyil zoɔzok o aricaneek Maanyi nɔɔnɔ ka koobek nɔɔgɔ. ⁴ Oobek waanice Muses ɔl kaal nicoko vurute ci ɔmɔgi niini alaan o kazi Siyon o abaak kutuure o kazi Ecibon o abal ɔl o

^v 1:2 Oreb: Sinai ele neen.

kazi Amori, ma amɔg buk bodo niini alaan o kazi Og o looc o kazi Bacan o abaak kutuure o kazi Actarot ki Ediri ɔɔɔnta.

⁵ Akata ni Muses uduwaak ɔl o Israyil lootinok nicoko liil o Jordan libire ci jeenu o looce o kazi Mowab, ma azeedek nɔɔɔ aneek nɛ, ⁶ “Aneeket ibaale Maanyi ween Tammu onaai biye o Oreb nɛ, ‘Omontu biye nico ɲinti rɛn. ⁷ Inoko itingaaz uluugit idiceek ɔɔɔ zɛɛ been looc o biyenu o abaayi ɔl o Amori, ka ɔɔɔ zɛɛ been ɔl ugeec abaawɔ nyaraate o Jordan, ki biyɛn o ajɔɲɔ dook been biyɛn loota zɛɛ been looc o kazi Negev been liil o kazi Vɔɔr Maam adikir otog. ɔɔɔ been looc o ɔl o Kanan nɔkɔ zɛɛ been Lebanon zɛɛ been liil o adikir kazi Yuvratiz. ⁸ Icinit di kaanyuɲ naana Maanyi looc nico igeet, ɔɔɔ zin agamit ka kizi cunooɲ ebaal katerkedɛɛke naana jijitunooɲ Ibrayim, ki Aizak, ki Jakob, ki dɔɔl ci doolenu ka kaanyeke looc nico e.’

Ʋɛryaan ci ɔl o ka kiziti alaata

⁹ “Keneeyuɲ zin waanice naana Muses nɛ, ‘Alaɲaan kanim ka itiyiicaɲ niiga aneeta doon. ¹⁰ Eeci Maanyi ween Tammu unooɲ azacuuy igeet iziti mɛɛɛ. Icinit di, inoko waanico o otoobtowu ki monyony tammu tadeena. ¹¹ Abon baai azac Maanyi ween Tammu o jijitugooc ɔmɔɔ ugooc laak ceen aliv, ma amayuukuy obonta kiyo baale ɛterked niini laadun e. ¹² Alaɲ zin kanim ka kitiyiican kaalyana cugooc yawyaw noko, ki kaal cugooc abacoonu noko dook aneeta doon nɔkɔ. ¹³ Inoko zin ɛɲɛɛta ɔl ci ageɛny, ma aziknɛ, ma eegin ɔl ci agayi kidonjiine ugooc dook, ka kiiya kaanyek nɔɔɔ kabaltuuy igeet.’

¹⁴ “Abarizeeyan ni izitu nɛ, ‘Abaabana gi ci abon ɔɔɔɔ.’

¹⁵ “Kotowa ni ɔl ci ageɛny, ma agayi kidonjiine cugooc baal aɲɛraanu noko dook kiiya kaanyeya alazɛɛt ka kabaltuuy niigi igeet, ka kiziti alaata ci abal gɔɔn ceeni ɔl ceen aliv (1,000), abal gɔɔn ceeni ɔl ceen kaboon (100), abal gɔɔn ceeni ɔl ceen eet ram kamɔɔ (50), abal gɔɔn ceeni ɔl ceen amɔɔ, maje ceegi alaata ceen ooti kidonjiin. ¹⁶ Kiricaneeya zin waanice pakcook ci ka kiroonit zoosok noko, gi ci kaneei nɛ, ‘Mā anyak gi ci ayɔwɔɔn gotonogu Israyila maany, karabɔɲ een gi ci abacɔɔn ki modɛn o gaagai abaak ɲaatonuɲ ɲina, abon iroonu juruuy kɔkɔm momoz. ¹⁷ Má atakalu ɔl roonnya, iziraarta zɔɔz ci ɔl o tiitiny, ki ci ɔl o celbezik kotoobto

niigi dook. Akom zin eet ci ka otonjole, eeci apaku niiga zoosok zaare o Tammu. Mā anyak gi ci adɔɔi akomneekuŋ, anyaktaayan kiiya kizik naana.’ ¹⁸ Kiricaneeyuŋ zin waanice kaal dook o ka utuguuz.

Itooni roote

¹⁹ “Zin giye baal aricaneeket Maanyi ween Tammu onaai, kitingaazɔ biye ci Oreb noko ka kɔɔɔ looce o Amori biyenu koneec balal baal appe ɔɔɔt een timilmil ger baal icintu niiga alya e dook keɛŋ, kɔɔɔ ni zɛɛ ma kavɔ karuum Kadec-Barniya. ²⁰ Keneeyuŋ ni naana nɛ, ‘Inoko zin kuruumit biyɛɛn ci looc o Amori o aanyet Maanyi ween Tammu onaai ageet. ²¹ Icinit di, aanyuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ looc nico kizi cunooŋ, ɔɔɔ zin agamit looc nico ebaal aduwaakuŋ Maanyi ween Tammu o jijitugooɔ e. ɔɔɔ labak calaŋ anyaku ŋoliin, karabɔŋ alacaanu eleeti.’

²² “Eneekteyaŋu ni waanice nɛ, ‘Abon rak kitooŋ roote ci avɔ arɔɔt looc zɛɛ ma abadaaket molook ci ka kagayi goolok ci kano, ki kutuuryok ci ka kiimit.’

²³ “Kicina ni zɔɔɔ ci baal abaabananu noko abon. Keŋgeraa ni kidonjiine ugooc eegin amɔɔ ram gɔɔn kidonje coo eet codoi. ²⁴ ɔɔɔɔɔ ni ma avɔ zɛɛ been biyɛɛn, ma avɔ been nyarat o kazi Eckol ma avɔ arɔɔt viten niceke dook juruŋ. ²⁵ Abadaayet ni waanice niigi ageet ma anyaa keɛn kebere ci looc nice ma avu azi nɛ, ‘Aanyet Maanyi ween Tammu onaai looc ci amadi.’

²⁶ “Utuburtu bar zin waanice zɔɔɔ o Maanyi ween Tammu unooŋ alaŋaan arooŋnyu ɔɔɔɔ. ²⁷ Bar zin waanice ɔɔt ebeektewu keɛmanene ugooc eecito anoonu nɛ, ‘Bar da anyaanet Maanyi Masire o, ka kiiya kaanyet kidicaawet ɔl ci Amori noko lai, eeci amarniinet niini ageet, ²⁸ ka zin inoko kɔɔɔ ŋaadaŋ? Alacaawet ɔl ogaac eegin roote e, giye o aneeket nɛ, “ɔl nicaaga baraknya ci wuuntik ma adɔɔi kujukteet ma appinte kutuuryowa cigeec o, ma adɔɔdi kaluwaanene ci wuuntik adɔɔi kak kojoŋozit tammu keɛŋ, ma buk kacina ɔl ween baraknya kazi Anak ŋinaante.”

²⁹ “Keneeyuŋ ni naana nɛ, ‘Má akulneeku, karabɔŋ aŋoliinu nɔɔɔɔ nɔɔɔ been nɛɛn. ³⁰ ŋaan tedeec arayiinuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ, ma oorinuŋ kiyo baale rak agɔɔn igeet kebereɛn Masire e. ³¹ Icintu buk waanice balala e, gi o acaramnyuŋ niini

igeet kiyo gɔɔn acaram ɛti dɔɔl ogin o iinya baal awooyu balala e dook zɛɛ ma avu aruumnyu ɲinito noko.’

³² “Ma enicoko dook, alaɲ arooɲnyu aaryek zinzeeti Maanyi ween Tammu unoɔɲ. ³³ Nɔɔɔ ri nɛɛn baal gɔɔn arayiinuɲ igeet ɔɔwa alanyit luugja ka kotokoleeyuɲ gɔɔl baal, maje waaz, aku diizoca ka koroɔɲeyuɲ ɲinti rak aalu ka bodo keyeeleyuɲ gɔɔl ci ka oneec e.

Agernyeek Maanyi Israyil

³⁴ “Mazi azii Maanyi gi baal aduwaanu e, otobor nɔɔɲ, ma aterkɛd gi ci azi nɛ, ³⁵ ‘Akɔm olee ci ɔɔ nico ger noko eet codoi ɲaatineɲ ci ka kook kuruum looc o amadi baal katerkedeei jijitugooc ka kook kaanyek e been nɛɛn. ³⁶ Akɔ tiɲeere acin ɲinite Kaleb ween ɲɛerti Jepune doon, ma ɲino orocuun niini zɔɔnɛ, kaanyi nɔɔɔ, ki dɔɔl ci dɔɔl cigin, eeci anuyaana niini aneet Maanyi zinize onin dook.’”

³⁷ Izi ni bodo Muses nɛ, “Otoboreeyan ni buk Maanyi aneet nɔɔɲ giye cunooɲ, ma aneekan nɛ, ‘Alaɲ buk niina alya ɲinite aruum. ³⁸ Bar zin tiɲeere aruum ɲinite Jocuwa ween ɲɛerti Nun o gɔɔn atiritiin ineet o niini doon, diziyeek nɔɔɔ, eeci tiɲeere agam ɔl ci Israyil noko niini ka kɔɔt kirigizit ɲinite.’

³⁹ “Eneeyet ni bodo Maanyi nɛ, ‘Zin giye o aniyu nɛ “Agam tiɲeere modo dɔɔl cigaacak milinyik noko kiziti cigeec,” alaɲ dɔɔlya cugoocok milinyik ɲaan rak waanico kagaac gi ci ger ki gi ci abon noko ka kagamtɛ, kakɔye tiɲeere nɔɔɔgɔ zɛɛ ma kakɔ karuumɛ ɲinti ka kaanyek kagamit kizi cineɲ. ⁴⁰ Bar zin inoko itingaaɲ utuuye ɔɔɔ ki balal aaryek ooti liil ci Biir Maam e.’”

⁴¹ Izi ni bodo Muses nɛ, “Izitu ni nɛ, ‘Kabacaaya Maanyi oɲeɛc, ɲaan kiɲaana kavooɲa ɔɔɔɔ eo aricaneeket Maanyi ween Tammu onaai.’ Agamtu ni dilanya ugooc baabaninte ci aziyu nɛ, aboke ɲaati kapaani modo looce ci biyenu e.

⁴² “Eneeyan ni bar Maanyi nɛ, ‘Duwaak ɔl má aanyi kɔɔɔ ɔɔɔɔ, amogjuuɲ koca tedeec modo, eeci alaɲ naana kaave ɲaatunuɲ.’

⁴³ “Mazi kaduwaakuɲ gi nico, alaɲaana aziknaaɲ, utuburtu gi o aduwa Maanyi ma bar iimtu looc o biyenu, eeci adoɲnyu eleeti iziti ɔl ci adooknu. ⁴⁴ Itingaaɲayɲ ni ɔl o Amori abaak biyene niceke ma azaananuɲ kiyo atɔɔwanuɲ miigɔwa o, ma anyaanuɲ Seyira nɔkɔ zɛɛ been ɲino kazi Orma. ⁴⁵ Mazi abadaanu, ivita utuluuzeyu Maanyi,

maje bar Maanyi, alaŋ luwa cunooŋ o azii been neen. ⁴⁶ Omontu ni Kadeca iinya ci meelik ger, ma aavtiyu ŋinaante ŋinti wuun kal.”

Amaliili Israyila balala

2 Ma azi bodo Muses ne, “Kutuuye ni waanice kooto ki balal kaaryek ooti liil o Biir Maam ebaal amadeekan Maanyi aneet e, kamaliilit ni looc o Seyir biyenu ŋinti wuun kal.

² “Eneeyan ni Maanyi ne, ³ ‘Amaliiltu bee nico ŋinti reen oot, inoko zin utuuye aaryek ooti baatikeeri. ⁴ Duwaak zin ol zoosok coko eneek ne, “Avo tiŋeere adiiryu looc o abaayi gotonogu ween dool ci dool o Eso. Abaak niigi Seyira ŋinaante. Anjoliinun tedeec niigi igeet, abon zin ageenyu ka calan ooronu ki naŋgo. ⁵ Má amiitu naŋgo gerze ŋaan ooronu, eeci akom ŋinti miliny ter ci kaanyun igeet tadoŋaaye cigeec o, eeci kaanyeya baale Eso looc ci Seyir biyenu noko kizi ŋintin abaayi niini doon laadun. ⁶ Abon ataalu dayiin cigeec adaku, ki maam cigeec awudu, guruuci.”

⁷ “Amayuuk Maanyi ween Tammu unoon liŋliŋoonok o azen ugooc dook. Ageleemnyun Maanyi igeet luugje cunoon awooyu balale ci appe noko irkitook ceen eet ram noko dook naŋgo. Oorkoryu niiga ki Maanyi ween Tammu unoon naŋgo, ma akom gi ci ka atamaatit kina.

⁸ “Kooto ni konyokonit Seyir o abaayi gotonaŋga ween dool ci dool o Eso. Kutuuye ni kotoŋit gool o aku nyaraate o Jordan, ki looce o kazi Elat kibeem Eziyon-Geber, kiimit balal o Mowab.

⁹ “Eneeyan ni Maanyi ne, ‘Má amiitu ol ci Mowab noko gerze ŋaan ooronu, akom tadoŋaaye cigeec o ŋinti ka kaanyun igeet kina, kaanyeya baale ŋinti kazi Aar noko dool ci dool ci Lat eegin ol ci noko kabaakti kizi cineen laadun.”

¹⁰ (Maje laadun cowa iŋaan ol o Mowab kabaayito looc nice e, abaak ol o kazi Em ŋinaante. Ma ol ceen Em noko, adɔɔi ma meele ma wuunte kiyo ol ween Anak o. ¹¹ Awo ol o Mowab Em zaare nicoko ele, maje ol ogeen, awo ol ceen Em noko kibeem ol ceen Anak o zaare ci kazi Repayim. ¹² Abaak baale ol o kazi Orit Seyira ŋinaante, ma bar ivita otooyit naŋgo dool ci dool o Eso aamta looc nice. ɔɔɔk waanice niigi naŋgo zee irigizit ni niigi ŋinite abaakti. Agoonek niigi ol nicoko gi baal ivita utuguuzek ol o Israyil ol looce baal iya aanyek Maanyi naŋgo kizi cineen e.)

¹³ Izi ni bodo Muses ne, “Eneeyet ni Maanyi ne, ‘Inoko itingaaz abayizit nyarat ci kazi Zered noko.’ Kitingaazo ni kabayizit nyarat.

¹⁴ “Ɔɔɔ waanice irkitoowa ceen eetom kamɔɔ ki turge, akanaai irkite baal kiɲaananɛ looce o Kadec-Barniya e, zɛɛ been iiten ci kabakzi nyarat ci Zered noko. Waanice lɔɔɔɔ o oroonto olee baal ɔɔ nice e, idicaai lai ebaal aterkedi Maanyi ka kutuguuwi nɔkɔ e. ¹⁵ Ɛmɛda ni Maanyi uruk nɔɔɔɔ nɔkɔ zɛɛ ma adica nɔɔɔɔ dook lai ɲaatinai.

¹⁶ “Mazi ɔɔt idicaai lɔɔɔɔ ci baal oroonto neke dook ɲaatinai, ¹⁷ eneeyan Maanyi ne, ¹⁸ ‘Avɔ tedeec inoko adiiryu kɛɛk ci looc o ɔl o Mowab o aɲɔɲɔ ki kutuur o Aar. ¹⁹ Mazi avɔ adiiryu ɔl o kazi Amon, má amiitu nɔɔɔɔ ɓɛrɛ ɲaan ooronu, eeci akɔm tɔɔɔwaaye cigeec o ɲinti kaanyuɲ igeet ka kizi cunooɲ. Kaanyeya baale ɲinito dɔɔl ci dɔɔl o Lɔt ka kizi ɲintineɲ.”

²⁰ (Maje laadun ɔɔwa ɲaɲan ɔl o Amon kabaayito looc nice e, abaak waanice ɔl o Repayim ɲinaante. Maje bar ɔl o Amon awo nɔɔɔɔ zaar ci kazi Zamzumim. ²¹ Ma ɔl ceen Zamzumim noko, adɔɔi ma mɛɛle ma wuunte kiyo ɔl ween Anak o. Ɔɔɔɔk ni bar waanice Maanyi Zamzumim ɔl o Amon keberɛɛn nɔkɔ, ma aanyek nɔɔɔɔ kotooyit Zamzumim, abaayito ni Amona ɲinaante. ²² Agoonek waanice bodo buk Maanyi dɔɔl ci dɔɔl o Eɔɔ gi ci abil nɔkɔ Seyira. Ɔɔɔɔk waanice Maanyi ɔl o Orit dɔɔl ci dɔɔl o Eɔɔ keberɛɛn ma aanyek nɔɔɔɔ kotooyit ɔl o Orit, abaayito ni dɔɔl ci dɔɔl o Eɔɔ ɲinaante zɛɛ been inoko o. ²³ Bodo ɔl o kazi Avim abaak vitenaane o milinyik zɛɛ been kutuur o kazi Gaza, ivitaak ni nɔɔɔɔ ɔl o looc o kazi Kapitor ma avu ɔɔɔɔk nɔɔɔɔ zɛɛ irigizit ni viten ugeec niigi.)

Amɔɓ Israyila Siyon

²⁴ Izi ni bodo Muses ne, “Eneeyet ni Maanyi ne, ‘Itingaaz zin abayizit nyarat ci kazi Arnon noko, icinit di kaanyuɲ Siyon ceen alaan abaak kutuure ci Ecibon abal ɔl ci Amori noko, ki loocok ogin azen cugooc, inoko zin apaanit labak ka agamit looc nico kizi cunooɲ. ²⁵ Kakataa zin waanico gi ci kaanyekɛ tiɲeere modɛɛn loocok nicoko dook kotoɲoliwuɲ, olla ɓɔɔn tiɲeere mā aziknaanun, abarit eeci aɲoliinuɲ igeet.”

²⁶ Izi ni Muses bodo ne, “Anyak zin ɔl ci kitoona balale o kazi Kedemot kɔɔɔɔ ɲaati Siyon ween alaan o abaak Ecibona ka kiyiteek

nɔɔnɔ zoɔzok ci ganoonto keneektek ne, ²⁷ ‘Nyeet kabataкта looc cun o kunuya olla gɔɔl ci adikir o kɛɛɛ ɛle doon, alaɲ ka kanyaɲta koota ki libir coo, karabɔɲ kavooɲa ki libir cee. ²⁸ ɲaan dayiin cugun ka kadakta o, kibeem maam cugun ka kuwuda o, ataaleket guruuci. Nyeet olla kabataкта looc cun o zɔɔnɛ doon. ²⁹ Tuguu da buk niina gi baal agooneket dɔɔl ci dɔɔl o Eɔɔ o abaak Seyira ki ɔl o Mowab abaak kutuure o Aar e, ka koota kuruumta liil o Jordan otog ka kɔɔt kabayizta koota looce baal aanyet Maanyi ween Tammu onaaɲ e.’ ³⁰ Maje bar Siyon ceen alaan baal abaak Ecibona neke, otober zɔɔz nico, alaɲaan aanyet kabatayit looc onin. Agɔɔn niini nɔkɔ o, eeci aanyek Maanyi ween Tammu unooɲ nɔɔnɔ kɔdɔɔk ziniz kak ka kaanyuɲ Maanyi gɔɔl ci amogju nɔɔnɔ kiyo zin didi utuguu Maanyi noko.

³¹ “Eneeyan ni Maanyi ne, ‘Cin di inoko kaanyin Siyon ki looc onin dook ineet. Inoko zin tɩɩa gam looc cin noko ka kizi cunoon.’

³² “Omoowayet ni alaani Siyon ki ɔl ogin dook ka kiiya kuruumteyet gɔɔl ɲao kazi Jawaz. ³³ Aanyet ni Maanyi ween Tammu onaai Siyon. Kuruyit ni ɲɔɲɔ, ki ɔgɔɔz ogin, ki ɔl ogin dook kadaayito lai. ³⁴ Kagamit ni waanice kutuuryok ogin dook, ma karuk ɔl o maacik, ki ɲaai, ki dɔɔl o milinyik ma kapiicek Maanyi kuzurye kɔkɔm eet ci kooɲ korog. ³⁵ Kɔɔrta ni tiin, ki kaal o kajowa kutuuryowe niceke dook kiziti cigaac. ³⁶ Kakanaa kutuure o kazi Aroyer ajɔɲɔ kibeen nyarat o Arnon otog, zɛɛ been kutuur o abil nyarat kɛɛɲa, kagam kutuuryok niceke dook zɛɛ been looc o kazi Giliyed. Akɔm kutuuryowe nicoko dook ci adɔɔi akomneeket, eeci aanyet Maanyi ween Tammu onaai kutuuryok nicoko dook ageet. ³⁷ Bar zin waanice ɲaan kɔɔt kojoɲɔzit looc ci ɔl o Amon o abaak liil o Jabok otooga, ki kutuuryok o ɛɛl biya, kibeen viten o gaagai baal aricaneeket Maanyi ween Tammu onaai ka calan kavɔyi e dook.”

Amɔg Israyila Og ween alaan o Bacan

3 Izi ni bodo Musēs ne, “Zin waanice vuruta kanyaanjit koneec ɔɔɔɔ o ako ki Bacan, omoowayet ni Og ween alaan o Bacan ki ɔɔ ogin dook ka kivita kapaantet ɲao kazi Ediri. ²Eneeyan ni Maanyi ne, ‘Má aɲole ɲɔɲɔ been neen, eeci kaarekin naana ɲɔɲɔ, ki ɔɔ ogin dook, kibeem looc onin dook azen ugun. Tuguuwek ɲɔɲɔ gi baal rak agoonei Siyon ween alaan o Amori abaak kutuure o Ecibon e.’”

³ Izi ni bodo Muses ne, “Aanyet bodo Maanyi ween Tammu onaai Og ween alaan o Bacan ki ɔl ogin dook. Kuruyit ni nɔɔɔ, ma akɔm eet ci kooŋ korog. ⁴ Kaamta zin waanice nɔɔɔ kutuuryok ogin dook. Akɔm kutuuryowe ween eet iiyu ci ŋaan kaamta nɔɔɔ, kagam looc o kazi Argob, o abilni alazɛt o Og ween alaan o Bacana dook. ⁵ Kutuuryowa nicaaga dook adɔɔdi kaluwaanene ci wuuntik adɔɔi kak ma anyoogi araanova gaargarete ci adɔɔi, ma bodo buk anyak viten ci meelik oogi calaŋ adɔɔdi kaluwaanene. ⁶ Kuturit ni waanice nɔɔɔ dook kiyo baale kuurut Siyon ween alaan o abaak kutuure o Ecibon e, ma karuk ɔl o maacik, ki ŋaai, ki dɔɔl o milinyik kutuuryowe niceke dook lai, ma kapiicek Maanyi kuzurye. ⁷ Koorya ni tiin, ki kaal o kajowa kutuuryowe niceke dook kiziti cigaac.

⁸ “Koorya zin waanice loocok o alaata o Amori eegin ram liil o Jordan libire ci jeenu e nyaraate o Arnon zɛɛ been bɛɛ o kazi Ermon. ⁹ (Awo ɔl o kazi Sidon bɛɛ ci Ermon o zaar ci kazi Siriya, maje bar ɔl o Amori, awo bɛɛ nico zaar ci kazi Senir.) ¹⁰ Kɔɔrta ni kutuuryok o ɛɛl ŋao anyanɲanɲ kutul dook, ki loocok o Giliyed dook, zɛɛ been kutuur o kazi Saleka, kibeena Ediri o ɛɛl looce o Bacan abal Og ween alaan o looc nice.”

¹¹ (Eet zin waanice ci aɲoorneke daayiza olee o Repayim neen Og ween alaan o abal Bacan. Ŋaan zin sanduuyi onine baal adawiin agɔɔɲɲayi biyene o adɔɔi ma koli gool e, aavi kutuure o Raba looce o ɔl o Amon ŋinaante nɔɔɔ. Een waanice sanduuk nico corcooritin cine mitirɛt wec, maje appinzet een mitirɛt ram.)

Kidoŋi o abaayito liil o Jordan libire ci jeenu e

¹² Izi ni bodo Muses ne, “Keŋɛra zin waanice loocok ci baal kɔɔra noko, kaanyi kidoŋ o Roben been kidoŋ o Gad looc ci akana kutuure o Aroyer o aɲɔɲɔz nyarat o Arnon otoo, been ŋino akɔ ki bɛɛ o looc o Giliyed libir codoi, ki kutuuryok o ɛɛl ŋinaante dook. ¹³ Maje bodo looc ci Giliyed o libir codoi kibeena Bacan dook o abal alaani Og, kaanyi kidoŋ o Manasa libir codoi, ma Argob, Bacan ɛɛle neen.”

(Agayi Argob kizi ŋinti ɔl o Repayim. ¹⁴ Maje bar Jayir ween doole ci dɔɔl o Manasa, ɔɔra niini Argob dook zɛɛ been keɛk o aŋɛɔɔn niini ki ɔl o kazi Gecur ki ɔl o kazi Mayakat, ma Argob,

Bacan ele nɛn. Gi ci zin awɛen vitena nica zaare ci kazi Avot-Jayir^w zɛɛ been inoko o nɛn.)

¹⁵ Izi ni bodo Muses nɛ, “Kaanyeya ni boor o kazi Makir o kidoŋ o Manasa Giliyed. ¹⁶ Maje kidoŋ o Roben, been o Gad, kaanyi nɔɔɔɔ ŋinoma looce o Giliyed zɛɛ been nyarat o Arnon. Kɛɛk cineen libire ci tɛnɛtu o nɛn nyarat ci Arnon o kɛɛŋ, maje libire ci baatikeeri o, kɛɛk cineen nɛn liili o Jabok ŋaati aŋɛɔɔn niigi ki ɔl ci Amon o. ¹⁷ Kɛɛk ci kidoŋi nicoko libire ci nyagjo o nɛn liil o Jordan nyarati, akana liile o adikir kazi Keneret zɛɛ been liil o adikir kazi Araba o abil bɛɛ o Pisga loota. Ma liili ci adikir kazi Araba o, liil o adikir een Maama Mele ele nɛn.

¹⁸ “Kiricaneeya ni waanice kidoŋ o Roben, been o Gad, kibeɛn ɔl oogi kidoŋe o Manasa keneeya nɛ, ‘Aanyuŋ Maanyi ween Tammu unoŋ looc nico ka kizi cunoŋ. Bar zin abon lɔɔɔɔ ugooc oroonto agam dilanya ugeec ka karaktɔɔi gotonogu Israyil koko dook ɔɔwa ka kabayizit liil ci Jordan noko. ¹⁹ Maje bar ŋaai, ki dɔɔl, ki tiin ugooc meelik kagaa abalu, aavtiz koroogjowe kutuuryowe o kaŋereekuŋ naana igeet niigi doon. ²⁰ Abon ako zɛɛ ma aanyek Maanyi gotonogu dook ganɔn ci ayubzi kiyo buk uyubuztu niiga o, eeci buk tiŋeere agam niigi looc baal ka kaanyek Maanyi ween Tammu unoŋ nɔɔɔɔ e Jordan baagita, ka zin enice imiirtozek niiga dook gɔɔn ɔl ceegi ŋinuneen kaŋeraai naana.”

Ajuraake Maanyi Muses Kanan

²¹ Izi ni bodo Muses nɛ, “Kiricaneeya waanice Jocuwa keneeya nɛ, ‘Icinu ri niina kaal o agoonek Maanyi ween Tammu unoŋ alaɔt ceen ram noko dook kebereene ugun maany, ŋaan zin amɛna Maanyi ako agoonek kaal nicoko modɛɛn o tiŋeere ako adiir vitenaane niceke dook nɔko. ²² Má zin aŋole nɔɔɔɔ been nɛn, eeci ŋaan oorinuŋ igeet Maanyi ween Tammu unoŋ niini maany.’

²³ “Kutuluuweya zin waanice Maanyi kaneei nɛ, ²⁴ ‘Maanyi ween Jook onan^y, inoko akata eyeeleyan aneet gabareen unun tiitinyɔn unun ki dɔɔyiz unun appe. Inoko jook jan tamma, karabɔŋ een tɔɔwaai ŋina ci agɔɔn kaal ci adɔɔi kiyo ci agoon niina noko?

^w 3:14 *Avot-Jayir*: Kazi kɛɛŋ cin Ibiroye nɛ, viten ci milinyik Jayira.

^y 3:24 *Jook onan*: Nicigi zaar ci Tammo oogi Ibiroye.

²⁵ Nyaan zin da kook kicin looc ci amadi abil Jordan baagita anyak biyeen ci alina neke, ki looc ci Lebanon neke.’

²⁶ “Bar zin waanice otoboreeyan Maanyi nɔɔŋ giye cunoon alañaan aziknaan, ma azi ne, ‘Oodota, má ñaan ajinaan gi ci abil nɔkɔ bodo. ²⁷ Tiŋa bitɔ tɔd beɛ o Pisga tadeen ka bitɔ cin looc nice kebereene ugun maany. Cin jeen, ki nyagi, ki tenet, kibeen baatikeeri, eeci niina alaŋ Jordan abayiz. ²⁸ Bar zin anyeek liŋliŋɔɔn nico Jocuwa, diziyeek nɔɔɔ anyeek kɔdɔk ziniz tuwɛenta, eeci een eet ci ka kiyit ɔl kɔɔt kabayizit liil o Jordan ka kɔɔt kagamit looc ci ka bitɔ gɛlɛm neke nɛen niini.’ ²⁹ Komonit ni waanice lawulaŋe o ajɔŋɔ ki ŋino kazi Bet-Piyor.”

Iloot Muses Israyil kotoŋole Maanyi

4 Izi ni bodo Muses ne, “Inoko iziktɔ di niiga Israyila, iziyit lootinok ki zoook ci karoon kedemezeeyuŋ ceegi, abon zin aliŋliŋnyu ka orogit, ma ka buk ɔɔt agamti looc o aanyuŋ Maanyi ween Tammu o jijitugooc igeet. ² Má azaceeku zoook nicoko oogi, karabɔŋ bar aaranu bodo oogi, bar olla uzuuti zoook o aricaneekuŋ Maanyi ween Tammu unoon keelit kiyo ona kaduwaakuŋ noko ɛle.

³ “Icintu ri waanice niiga kaal baal agoonek Maanyi jook o adilyai kazi Bagal-Piyor e kebereene ugooc maany. Uturuun waanice Maanyi ween Tammu unoon ɔl baal ano Bagal-Piyor ñaatunon e dook lai. ⁴ Maje bar niiga ɔl baal agamnyu Maanyi ween Tammu unoon kɔdɔk e, nɛen ci ñaan arugnu been waanico noko.

⁵ “Icinit zin inoko kedemezeeyuŋ lootinok, ki zoook eo aricaneekan Maanyi ween Tammu onan aneet ka ɔɔt iliŋliŋti looce ci ka ɔɔt agamit kizi cunoon neke. ⁶ Iliŋliŋti zin lootinok nicoko juruun, ka keyelizyai gɛenyizi, ki zikneen unoon modeene o tiŋeere azii lootinok nicoko ka kiziti ne, ‘Didi modo nicigi modo ci appe ci agɛeny, ma azikne ɔɔɔt ɛle.’ ⁷ Inoko modo jaŋ ci appe ci anyak jook cineen ci ajɔŋɔ nɔɔɔ kiyo gɔɔn ajonɔzeet ageet Maanyi ween Tammu onaai ñaati kajini nɔɔɔ o? ⁸ Bodo buk inoko modo jaŋ ci appe ci anyak lootinok, ki zoook ci alɛmnyai kiyo ci kademzeekuŋ naana igeet waanico noko?

⁹ “Egeenyit zin, agamit zinzeeti juruun gerze ñaan areyeekuŋ kaal baal icintu niiga alya kebereene ugooc maany e, ka calaŋ aaryai igeet zinzeetine ŋinti ñaan arugnu o dook. Edemezeek kaal nicoko

dɔɔl ugooc, ki dɔɔl ci doolenu. ¹⁰ Aada iiten baal eelnu Maanyi ween Tammu unooŋ ŋuuma biye o Oreb e. Aneekan waanice Maanyi ne, ‘Lotaayan ɔl kivitaayan ka kivita kiziyit zoozok ogan, ka kagaac gɔɔl ci aŋoliinan niigi aneet ŋinti ŋaan arogni loota noko dook, ka buk kedemezeek niigi zoozok nicoko dɔɔl ugeec.’ ¹¹ Ivitaawu ni waanice ijoonun ma avu eelnu bɛɛ azaana maje bɛɛ atoozi, ma avu diizwana ci koleek tɛr kizi lɔɔci koli tɛr. ¹² Uduwaayun ni Maanyi zɔɔz goye nico ŋaati aziknu molook doon ma bar akɔm gi ci acinu kina, olla molook doon. ¹³ Oobeyun ni Maanyi terkediin o lootinok ogin eegin amɔɔɔ o aricaneeƙun niini igeet ka ilinɔɔɔti, eteyɛɛd ni biyene ceen ram zabalik. ¹⁴ Iricaneeƙan ni waanice Maanyi gi ci ka kedemezeekun lootinok, ki zoozok o ka ɔɔt ilinɔɔɔti looce o ka ɔɔt agamit kizi cunooŋ Jordan baagita.”

Aborni Maanyi ɔl joowane ci adilyai

¹⁵ Izi ni bodo Musɛs ne, “Waanice mǎ azoozekun Maanyi goya biye o Oreb e, akɔm gi ci acinu kina, olla aziknu molook doon. Ma zin giye nico, abon ageenyu juruun. ¹⁶ Má uulalu eleeti, má adilaanu joowane ci ayabzeeku olla gi ci ayabzeeku, karabɔŋ ayabzeeku eet ci maaci, karabɔŋ een ŋaa, ¹⁷ karabɔŋ een kelegit ci awɔ zɔɔnɛ, karabɔŋ een kibaalic ci akul tammu tadeena, ¹⁸ karabɔŋ een gi ci ababat kɛɛŋa, karabɔŋ een kulugit ci abil maame ci ɛɛl tɔɔɔ loota e, ci adilaanu kizi jook. ¹⁹ Mǎ ageleemnyu tammu tadeen ma acinu ii, ki nyeelok, ki monyony, má aanyeku kalabtaawun kaala nicigi zɛɛ makacin idinɔɔɔntu, ma ayaliku nɔɔɔ, eeci ɛɛnycak Maanyi ween Tammu unooŋ kaal nicoko modɛɛn nicoko dook. ²⁰ Bar zin baale aarawun Maanyi igeet goye ween lɔɔn baal aabur pɛr Masirɛ e ka ivita iziti ɔl cigin awooyu doon kiyo didi izitu ɔl cigin waanico noko.

²¹ “Otoboreeyan zin waanice Maanyi nɔɔŋ giye cunooŋ ma aterked gi ci azi ne, alaŋ naana kabayiz Jordan kook baagita ka kook kuruum looc o amadi ka kook kaanyun Maanyi ween Tammu unooŋ igeet kizi cunooŋ. ²² Kadaai tedeec naana ŋina, alaŋ naana Jordan kabayiz, bar avɔ abayizu Jordan niiga doon ka ɔɔt agamit looc o amadi ka kizi cunooŋ. ²³ Abon zin ageenyu ka calaŋ areyeekun zɔɔz o eterkedu ki Maanyi ween Tammu unooŋ. Má adilaanu joowane ci ayabzeeku olla gi ci ayabzeeku, abor Maanyi ween Tammu unooŋ kaal nicoko, ²⁴ eeci Maanyi ween Tammu unooŋ anyayeek joowane

ci gaagai o tɛɛl calaŋ agamaan ɔl cigin o kɔɔt kidiŋdiinanit nɔɔɔ, ooyokuŋ koca niini igeet kiyo goo o.

²⁵ “Tiŋeere mǎ ɔt itirtu, ma itirit dɔɔlya ci doolenu, ma abaaktu looce nice ŋinti rɛɛn zɛɛ mazi bar bodo uulaltu eleeti, ma adilaanu joowane ci ayabzeeku olla gi ci ayabzeeku, ma agoonu kaal ci ger ŋuume o Maanyi ween Tammu unooŋ, ma aanyeku Maanyi kotobor nɔɔŋ, ²⁶ kawo koca tammu tadeen, ki looc kiziti baacok cigan waanico ɛɛɛ ŋaaten igeet kaale o agoonu, ka zin ɔɔɔ idicaai lai looce o ka ɔɔɔ agamit kizi cunooŋ Jordan baagita. Alaŋ bodo ŋinaante arugnu ŋinti rɛɛn, bar adicaanu lai. ²⁷ Azaanekuŋ tiŋeere Maanyi modɛɛn ci gaagai keeŋti, avɔ zin arogi tiŋeere ŋaatunooŋ modeene ci azaanekuŋ Maanyi neke ɔl ci miliny tɛr. ²⁸ Ma ŋinaante avɔ tiŋeere adiŋdiinanu joowane ceen kɛɛn, ki biyɛɛn ci agɔɔna ɔl ci deer azɛɛ, joowane nicaaga alaŋ acine, ma alaŋ azikne, ma alaŋ adake, ma alaŋ accɔk kaal. ²⁹ Ma vuruta mazi bodo abadaayu Maanyi ween Tammu unooŋ, ma ivita orooŋtu nɔɔɔ didi zinzeetine ugooc dook, ki eleeetine ugooc dook, ajowaanu koca nɔɔɔ ŋinaante. ³⁰ Tiŋeere mǎ agiduun kaala ci gerzɛɛk noko, abadaaku koca bodo Maanyi ween Tammu unooŋ ma azuunu zɔɔz onin. ³¹ Zin giye o alalni Maanyi ween Tammu unooŋ ziniz, alaŋ koca niini igeet aarnekuŋ, karabɔŋ uulaluŋ, ma alaŋ buk areyeek gi baal aterked ki jijiitugooc e.”

Israyila ɔl ci Tammo

³² Izi ni bodo Muses ne, “Ijinit di eleeti ugooc maany, akata iinyaye baal ɛɛnycane Tammu eet ci deer loota e zɛɛ been inoko o, akata ŋaati akanaan lɔɔci e zɛɛ been ŋinti aɔoorneke lɔɔci e, anyak inoko gi ci appe ci da rak laadun agawe ma iziye kujuk gi nico tɔ?

³³ Anyak rak da baale ɔl oogi ci iziyit molook ci Tammo azɔɔz goye ci alanyit eecitɔ kiyo ci baal aziknu niiga noko ma ŋaan arogi labak tɔ?

³⁴ Anyak rak da baale jook oma ci aŋɛraak ɛɛɛ ɔl oogi kiziti ɔl cigin doon gonogiine ogeɛn goole ci apiirnanɛ ɔl ci agid gɔɔgi o kiyo baal agoonekuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ Masire e tɔ? Agɔɔn waanice Maanyi kaal ci atɛɛd ɔl biyee, ki oroonok, ki kaal ci agɔɔn dɔɔyize onin appe, ki lotorkoceete ogin adɔɔi, ki kaal ci appintik aŋole ɔl icinit kebereene ugooc maany?

³⁵ “Ayeelonekuṅ baale igeet kaala nicigi o, ka agaac niini Maanyi Tammu nēen. Akom bodo Jook oma, Jook dook nēen niini doon. ³⁶ Aanyuṅ waanice iziyit molook onin tammu tadeena o, ka kitilooyuṅ igeet, maje bodo loota ayeelzaakuṅ ɛle goye ci alanyit ma iziktu molook azɔɔz goye nico eecitɔ, ³⁷ eeci arɛɛz niini jijitugooc ma aṅɛra dɔɔl ci dɔɔl ugeec o avu aritaai vurute cineeṅ, ma anyaanuṅ niini igeet Masire dɔɔyize onin appe. ³⁸ Atɔɔk waanice niini modɛen baal meelik adɔɔi kujuktuuṅ e, igeet kɛbɛrɛen ma akoyuuṅ looce nice ka kook kaanyuṅ kizi cunooṅ kiyo abaaktu ḡinaanto waanico noko.

³⁹ “Agaac zin gi nico waanico, ma abon aadanu zinzeetine ugooc dook, aavi Maanyi Tammu tammu tadeena, ki tɔdɔwaai buk. Akom bodo Jook oma kina. ⁴⁰ Uzuuti zin lootinok ki zoozok ci karicaneeṅ waanico noko juruuṅ ka kɔtɔɔzɔ kaala dook ḡaatunooṅ been dɔɔl ci doolenu juruuṅ nɔkɔ zɛɛ been nēen, ka orogit ḡinti rēen looce o aanyuṅ Maanyi ween Tammu unooṅ igeet.”

Kutuuryok ci roodinto

⁴¹ Ɛṅɛra ni Muses kutuuryok ceen iiyu ci ɛɛl Jordan libire ci jeenu e, ⁴² ka ḡɔɔn mǎ avortoonek ɛɛti ḡɔɔn oma kadaak, ḡaati akomni nɔɔḡo marnɔɔn laadun, aviroonek kutuuryok nicoko ka kook kɔɔɔde ka korog. ⁴³ Azeedi zin kutuuryowa nicigi kete. Kazi codoi nɛ, Bezer abil niini ḡaaten balal ḡaati anyanḡyanḡ kutul, ma kutuuri nicini kutuur ci kidooṅ o Roben. Kazi bodo codoi nɛ, Ramot, abil niini looce o Giliyed, ma kutuuri nicini kutuur ci kidooṅ o Gad. Kazi bodo coo nɛ, Golan abil niini Bacana, ma kutuuri nicini kutuur ci ɔl o Manasa.

Akana Muses obiin ci oobeke Israyil lootinok bodo

⁴⁴⁻⁴⁵ Lootinok zin ki ricaniiinok, kibeen zoozok baal aduwaak Muses ɔl o Israyil vurute baal uduuntai niigi Masire e nicigi. ⁴⁶ Ma iinyaye niceke ivita omogit Muses ki Israyil Siyon ɔɔɔnta vurute baal uduuntai niigi Masire e. Omonit ni Israyila lawulaje o aḡɔɔzɔ ki Bet-Piyor Jordan libire ci jeenu e, looce ci Siyon ceen alaan ci Amori baal abaak kutuure ci Ecibon noko. ⁴⁷ Aamta ni waanice niigi ɔl looc nice kibeen looc o Og ween alaan o Bacan buk. Ma alaata ci Amori eegin ram noko dook, abal waanice Jordan libir ci jeenu e.

⁴⁸ Akanaai looci nici kutuure o Aroyer ajɔɔzɔ kibeen nyarat o Arnon ootog, zɛɛ been bɛɛ o kazi Siwon, ma bɛɛ ci Siwon o, bɛɛ o Ermon ɛlɛ nɛɛn. ⁴⁹ Aromoonek looc nico nyarati o Jordan libire ci jeenu e, zɛɛ been liil o adikir een Maama Mele abil bɛɛ o Pisga loota.

Lootinok ween Amɔɔ

5 Otowaa ni Musɛs ɔl o Israyil dook, ma aku aneek nɛ, “Israyil, iziyit di lootinok, ki ricaniiinok ci kaduwaakuɲ waanico noko juruunɲ, ka edemezit ma azuunu ma alinɲinɲu. ² Anyak baale terkediin ci kagɔɔn kibeen Maanyi ween Tammu onaai biye o Oreɓ. ³ Alaɲ aterkɛd Maanyi gi nico kibeen jijitigaac, bar aterkedeedeet Maanyi gi nico ageet dook ci ɲaan karogi waanico noko. ⁴ Azoozekuɲ waanice Maanyi igeet ɛlɛ goye ci alanyit biya. ⁵ Kabil waanice naana ɲaabaal aɲeroonu niiga ki Maanyi e kɔrgɛɛna ka kuduwaayuɲ zɔɔz o Maanyi, eeci otoɲoliwu niiga goo nice ma alaɲaan avooyu bɛɛ tadeena. Izi ni Maanyi nɛ, ⁶ ‘Aneeta Maanyi o keen Tammu unooɲ baal kanyaanuɲ Masirɛ looce baal agideenu eeginu mirɔk ween gabara e nɛɛn nici.

⁷ “Má anuyu joowane oogi, bar unuyaɲ aneet doon.

⁸ “Má adilaaku eleeti kaal ci adiɲdiɲanu ci atoobɔ ki kaal ci ɛɛl tammu kɛɲa, karabɔɲ een tɔdɔwaai, karabɔɲ een maame ci ɛɛl tɔdɔ loota e. ⁹ Má adiɲdiɲanu, karabɔɲ ayaliku nɔɔɔɔ, eeci keen naana Maanyi ween Tammu unooɲ, keen naana Tammu ci kanyayei joowane ci gaagai o tɛɛl calaɲ kagamaane ɔl cigan o kɔɔt kidiɲdiɲanit nɔɔɔɔ. Kapayei tiɲeere ɔl o aburnaana aneet ki dɔɔl ugeec buk gerziitin oɲeene o baatigeec, ma karoma buulok iiyu kook kuruum buul ceen wec ɲaan aku e, ¹⁰ bar kayelzaai reezinet onan buulok ceen alivet olee o areezan aneet ma azooni zoosok ogan.

¹¹ “Má awuyu zaar ogan aneeta Maanyi o keen Tammu unooɲ gaaga, eeci naana Maanyi eet ci olla awo zaar ogan gaaga kagernyei.

¹² “Uzuuti iiten o yubzeento een Sabit aanycek kizi iiten ci aliile eo karicaneekuɲ naana Maanyi o keen Tammu unooɲ igeet.

¹³ Ilinɲinɲit iinyaye ceen toorkɔnɔm o utuguuz linɲinɲoonok ugooc dook, ¹⁴ bar zin iiteni ceen toorgerɛm o, iiten onan aneet Maanyi o keen Tammu unooɲ yubzeento een Sabit. Iitene nice, akɔm eet ci ka kilinɲin, alaɲ ka linɲin niina, karabɔɲ een ɲeerun, karabɔɲ

een beenyun, karabɔŋ een gabareɛnti cune ɲaiye, karabɔŋ een ci maaci, karabɔŋ een taŋ cune, karabɔŋ een zigiri cune, karabɔŋ een kaala ogeen kaale ugun abal, karabɔŋ een eet ceen mirooi o gaaga abaak kutuure unun, ka kuyubuz gabareɛnti unune maaci, ki o ɲai, kiyo buk ayubuz niina o. ¹⁵ Abon aadanu gi baal rak niiga alya eeginu mirɔk ceen gabara Masire e, kiiya ni waanice keɛlawuŋ naana Maanyi o keen Tammu unooŋ Masire, kuduunayun ni waanice naana igeet dɔɔyize onan appe, ki lotorkoceete ogan adɔɔi. Ma zin giye nico karicaneekuŋ naana Maanyi o keen Tammu unooŋ gi ci ka gɔɔn uzuuti iiten ceen Sabit o nɔkɔ.

¹⁶ “Tɔŋɔle baatun ki yaatun eo karicaneekin naana Maanyi o keen Tammu unun ineet ka rak rog ɲinti wuun, ka buk kɔtɔɔɔ kaala dook juruun ɲaatun looce o kaanyun naana Maanyi o keen Tammu unooŋ igeet.

¹⁷ “Má amuuny eet ci deer.

¹⁸ “Má adoma zoocmaz.

¹⁹ “Má agɔrɛ.

²⁰ “Má aduwa vɔlɔŋ giye ci akanaake eet oma kaal roonnya.

²¹ “Má aanyi ziniz kizi appe ɲaawe ci eet oma. Má anjuuwei ziniz kɔɔɔg ci eet oma, karabɔŋ een mana cin, karabɔŋ een gabareen cin maaci, karabɔŋ een ci ɲai, karabɔŋ een taŋ cin, karabɔŋ een zigir, karabɔŋ een olla gi ci eet oma.’

²² “Zoozok zin baal oobekuŋ Maanyi igeet baal alotaanu e dook goye o alanyit eecitɔ kegereny, ma avu diizwana kizi lɔɔci koli ter e neen nicigi. Azɔɔɔ waanice niini kɔkɔm gi ci azac, ma ayɛɛd lootinok nicoko biyene ceen ram zabalik, aanyan ni aneet.

²³ “Waanice mazi avɔ aziknu molook o aku ɲao muur ter, maje bɛɛ atooz goo e, ivitaayan alaata ugooc eegin marwak, kibeen alaata o abaluun igeet kidonjiine ugooc dook aneet.

²⁴ Eneekteyaŋ ni niiga ne, ‘Cin di, eyeeleyet Maanyi ween Tammu onaai diŋdiŋɔɔn onin ki tiitinyɔn onin, kiziyit waanico molook onin azɔɔɔ goya eecitɔ, kicinit zin waanico, bar da ɔl ci deer o, azɔɔɔ ki Tammu labak ma alaŋ adaai. ²⁵ Mā ɲaan kamena kazii molook ci azɔɔzi Maanyi ceen Tammu cinaai noko nɔkɔ, atuuzet koca tedeec goo ci appe noko kadaayit lai, ka zin inoko kadaayit naa? ²⁶ Anyak inoko olee ci deer noko ci iziyit molook ci Tammu o arogi been neen azɔɔɔ goya eecitɔ kiyoyi

ci kazii naaga noko ma arogi labak tɔ? ²⁷ Bitɔ di niina doon ijoonun ka bitɔ ziiya kaal ci arɔɔŋ Maanyi ween Tammu onaai kuduwaayet o zɛɛ ka ija duwaayet, ɲaan kavu kazikna ɲaatun, ma kaliŋliŋnya labak.’

²⁸ “Izik ni Maanyi kaal o ajinaaŋ aneet, eneeyan ni niini nɛ, ‘Kiziwa kaal ci ajiniin ɔl nicigi o, zin kaal ci ajiniin niigi ineet o alɛɛmnyai. ²⁹ Waan tɛ didi kanyayit niigi zinzeeti ci aŋoliinan, ma azooni zoozok dook o karicaneei naana nɔɔɔ iinya dook, awo koca kaala dook ɲaatinge juruun nɔkɔ zɛɛ been dɔɔl ci doolenu nɔkɔ been nɛn. ³⁰ Bitɔ zin duwaak kimiiryozek kɛɛmanɛ ugeec. ³¹ Maje bar niina bilɔ koromtɛ ki aneet ɲina, ka koobeyin zoozok dook, ki demziinok, kibeen lootinok, ka bitɔ demezeek nɔɔɔ, ka kɔɔt kilinliŋti looce ci kaanyi naana nɔɔɔ ka kook kizi cineen neke.”

^{32–33} Izi ni bodo Muses nɛ, “Egeenyit zin, uzuuti kaal o aricaneekuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ igeet ilinliŋti, alaŋ ka anyaanit ɔɔtɔ ki libir coo, karabɔŋ avooyu ki libir cee. Oneec gɔɔl o aduwaakuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ ka otoozi, ka orogit, ma awo kaala dook juruun ɲaatonooŋ, ka orogit buk ɲinti wuun looce o ka ɔɔtɔ agamit abaakti kizi cunooŋ.”

Zɔɔz ci abon karɛɛzi Maanyi

6 Izi ni bodo Muses nɛ, “Zoozok zin been demziinok, ki lootinok o aricaneekan Maanyi ween Tammu unooŋ aneet, ka kiiya kedemezeeyuŋ ka ɔɔtɔ ilinliŋti looce ci avɔ abaawoneku baagita ka ɔɔt agamit kizi cunooŋ neke nɛn nicigi, ² ka zin niiga ki dɔɔl ugooc, ki dɔɔl ci doolenu, otoŋole Maanyi ween Tammu unooŋ ɲinti ɲaan arognu o dook, ɲaati azuunu lootinok, ki zoozok dook o aanyan Maanyi ka kiricaneeyuŋ naana igeet, ka orogit ɲinti wuun. ³ Izikɔ di Israyil, egeenyit ilinliŋti lootinok nicoko ka kɔtɔɔɔ kaala dook juruun ɲaatonooŋ, ma azaciinu iziti mɛɛɛ looce ci appe irana ki lete neke eo aterkedeekuŋ Maanyi ween Tammu o jijitugooc igeet.

⁴ “Izikɔ di Israyil: Adoi Maanyi ween Tammu onaai tɔr nɔkɔ.

⁵ Ereezit zin Maanyi ween Tammu unooŋ zinzeetine ugooc dook, ki eleetine ugooc dook, been dɔɔyize unooŋ dook. ⁶ Abon zoozok ci karicaneekuŋ waanico noko, aareku zinzeeti cugooc o juruun.

⁷ Abon gɔɔn ademzeeku zoozok nicoko dɔɔl ugooc juruun. Aada gɔɔn zoozok nicoko ɲaati aavtiyu ɔɔɔ, ki ɲaati awooyu gɔɔla, ki ɲaati

ooginu lootu, been ɲaati iɲaanu jeena. ⁸ Eteyeedit zoozok nicoko zɛɛ acabteek azen, ki ɲuumti ka kibil kiyo bayeen o ɲaatunonɲ ka gɔɔn aada iinya dook. ⁹ Eteyeedek buk zoozok nicoko ceezi ugooc tatoognya kabanyɔ been araanok o kutuuryok ugooc.

¹⁰ “Tiɲeere mā akoyuunɲ Maanyi ween Tammu unoonɲ looce baal aterkedeek niini baatunoonɲ Ibrayim, ki Aizak, kibeen Jakob e, ako tiɲeere aanyunɲ niini igeet looc nice. Anyak loɔci nica kutuuryok ci alina appintik etɛɛnyɛ laadun o akom rak niiga gi ci eteenycu kina. ¹¹ Ma anyak ceezi ci abiz kaalyana o abon keenti dook calan arɔɔɲanu niiga, ma awudu maam tuuwanene calan adawaanu niiga, ma adaku iinab ki kiɲiro calan adawaanu niiga zɛɛ ma anyernu.

¹² Egeenyit zin tiɲeere ka calan areyeekunɲ Maanyi baal adunnaanunɲ igeet Masire looce baal agideenu eeginu mirɔk ween gabara e.

¹³ “Otonɔle Maanyi ween Tammu unoonɲ, ilinɲinɲtoozek nɔɔnɔ doon, ma abon atoonu zaar ogin doon. ¹⁴ Má anuyu joowane o gaagai gɔɔn adiɲɲiɲan ɔl o abaawonu, ¹⁵ eeci Maanyi ween Tammu unoonɲ o aromeenu ki igeet, Tammu ci anyayeek joowane ci gaagai o tɛɛl calan agamaan ɔl cigin o kɔɔt kidiɲɲiɲanit nɔɔɔɔ, aborneekunɲ koca nɔɔɲ, ma ɛɣyanunɲ igeet looce nico lai.

¹⁶ “Má acinaanu Maanyi ween Tammu unoonɲ kiyo rak baale acinaanu ɲao kazi Masa e. ¹⁷ Abon ageenyu uzuuti zoozok, ki demziinok, kibeen lootinok o aricaneekunɲ Maanyi ween Tammu unoonɲ igeet. ¹⁸ Utuguuz kaal ci abon ci alɛɛmnyai ɲuume o Maanyi, ka kɔɔɔɔɔ kaala dook juruunɲ ɲaatunonɲ, ka ɔɔt agamit looc o amadi baal aterkedeek Maanyi jijitugooc e kizi cunoonɲ. ¹⁹ Avo tiɲeere atooku modeen ugooc gɔɔn ooronu o dook lai, eo aduwa Maanyi.

²⁰ “Tiɲeere mā ajinuunɲ doɔlya cugooc aneekeunɲ nɛ, ‘Madim da Maanyi ween Tammu onaai aricaneekunɲ igeet demziinok, ki lootinok, been zoozok nicoko o naa?’ ²¹ ka eneechtek nɛ, ‘Keegina baale mirɔk ceen gabara ci alaan ci kazi Varo Masire, ma bar adunnaanet Maanyi looce nice dooyize onin appe. ²² Agɔɔn waanice Maanyi kaal ci ateedet biyee, ki kaal ci kanɲanɲ, ki kaal ci appintik anɔle ɔl kicinta kebereene ogaacak maany, agoonek waanice Maanyi kaal nicoko Masir, ki Varo, kibeen ɔl o kɔɔɔɔɔ onin dook. ²³ Anyaawet ni niini ageeta ɲinaante ma aku anyaaket looc ci baal aterkedeek niini baatigaacak noko, ma aanyet kizi cinaanɲ. ²⁴ Iricaneeyet ni buk Maanyi gi ci ka kilinɲinɲta lootinok nicoko dook ma kanɲoliina nɔɔnɔ

Maanyi ween Tammu onaai ka kɔtɔɔɔ kaala dook juruun ɲaatinai, ka kabaayit kiyo zin acinu waanico noko. ²⁵ Inoko zin naaga mā kageeny didi, ma kalinliɲi zoosok o aricaneekeet niini ageet dook juruun, kiziti koca naaga ɔl ci kalɛma kaal ɲuume o Maanyi ween Tammu onaai.”

Ɔtɔɔkte modeɛna

7 Izi ni bodo Musɛs nɛ, “Tijeere mā ooyun Maanyi ween Tammu unoon looce ci awoowoneku ka ɔt agamit kizi cunoon neke, ako tijeere atɔɔk niini modeɛn o meelik abaak ɲinaante dook lai igeet keberɛɛn, kiyo modo o kazi Ait, ki Girgac, ki Amori, ki Kanan, ki Perizi, ki Ivai, kibeɛn Jebusi o. Ma modeɛna ceen toorgɛrɛm noko, appe niigi ma adɔɔi kujuktuun igeet. ² Mā aanyun Maanyi ween Tammu unoon dɔɔyiz ci amogju nɔɔɔ, abon adicaanu nɔɔɔ dook lai, ma apiiceku Maanyi kuzurye, calaɲ aanyeku kuwuɛɛyun niigi igeet ma akɔm buk gi ci ka eterkedit niiga ki nɔɔɔ. ³ Má arooonu ki nɔɔɔ been nɛɛn, má aanyeku dɔɔl cugooc kirikti lɔɔɔɔ cigeec, má buk aanyeku lɔɔɔɔ cugooc kirikti dɔɔl cigeec, ⁴ eeci aanyek koca dɔɔlya cigeec noko dɔɔl cugooc o kotonjit Maanyi, ma avɔ ayalik joowanɛ oogi, otoboreeyun ni Maanyi nɔɔɔ ma uurutun igeet kataman nɔkɔ. ⁵ Gi zin ci abon agooneku nɔɔɔ cee: Ooyoyit viten ugeec gɔɔn avaadinɛ taabinet. Ilibit buk biyɛɛn ugeec atadiz gɔɔn adiɲdiɲani joowanɛ o gaagai, uulaltu ni kitiirwa o jook uneɛn gɔɔn adiɲdiɲan kazi Acɛra o. Otoozit joowanɛ ugeec adilyai dook goya lai. ⁶ Agoonu kaal nicoko o, eeci eeginu niiga ɔl ci aliile ci Maanyi ween Tammu unoon. Aɲɛraanun Maanyi ween Tammu unoon igeet iziti ɔl cigin tiitiny ci awooyu doon ɔlaa dook loota.

⁷ “Alaɲ zin Maanyi aarekun ziniz ma aɲɛraanun igeet doon giye ci eeginu mɛɛle ujukit modeɛn dook loota ɲina, eeginu bar tɔɔnyɛ modeene nicoko dook niiga. ⁸ Olla bar waanice agɔɔn niini nɔkɔ o, eeci areezun igeet, ma azooni gi baal aterkedeek niini baatugooc ma adunɲaanun Masirɛ looce baal agideenu eeginu mirɔk ween gabara e dɔɔyize onin appe, ma ɛlanun igeet alaane o kazi Varo baal abal Masir e. ⁹ Abon zin agayu niini Maanyi ween Tammu unoon, Tammu nɛɛn. Niini Tammu ci azooni gi o aterked ma ayselzaak reezinet onin buulok ceen aliv olee o arɛɛz nɔɔɔɔ ma azooni zoosok ogin. ¹⁰ Maje bar ɔl o amarniin nɔɔɔɔ, acaaca gi o amarniin

niigi ɲɔɲɔ ɲɔɲɔ kebereen ɲɔɲɔ, didi ɛɛ agoonek tiijeere niini ɔɔ ci amarniin ɲɔɲɔ o gi nico kataman ɲɔɲɔ, ma uurut ɲɔɲɔ dook lai.

¹¹ Ma zin giye nico, egeenyit ilinliŋti zoozok, ki demziinok, kibeem lootinok ci kaduwaakuŋ waanico noko.

¹² “Mā aziknu lootinok nicoko ma alinliŋnyu juruun, azooni buk koca Maanyi ween Tammu unoon gi o aterked ma ayeza reezinet onin baal aterkedeekuŋ igeet e ɲɔɲɔ kiyo baale aterkedeek jijitugooc e. ¹³ Areezuŋ koca niini igeet, ma amayuukuŋ, ma azacuun iziti mɛɛɛ. Tiijeere mā ɔɔ uruumtu looc baal aterkedeek niini jijitugooc ka kaanyuŋ igeet e, amayuuk tiijeere niini ŋaai ugooc kitirit ɔɔɔɔ, ma amayuuk manɛen ugooc kibiiritɔ juruun, ma amayuuk buk kaal ugooc abalu dook kiziti mɛɛɛ. Abiir tiijeere manɛena ugooc juruun ma anyaku labi ci meelik, ma anyaku nyaantane kibeem buk maaltane ci kinjiroowu meelik. ¹⁴ Amayuuwenu tiijeere niiga ujukit modeen dook, ma akɔm eet cunoon, karabɔŋ een ŋaa cunoon ci awɔ koliin, ma akɔm buk tiine ugooc kibeem ɛɛzaye ugooc ceen nyakuluuk kina. ¹⁵ Abekuŋ tiijeere Maanyi moorizɔi calaŋ amoornu. Ma alaŋ aanyek kivitaayuŋ moorizowa o gerɛɛk dook baal gɔɔn agayu ɛɛ Masire e, aanyek bar zin tiijeere kivitaak moorizowa nicigi modeen o gaagai amarniinun igeet. ¹⁶ Abon zin adicaanu modeen dook o uduuleyuŋ Maanyi ween Tammu unoon ibaati lai. Má aanyeku kuwuceeyuŋ niigi igeet been nɛen. Má buk ayaliku joowane ugeec, gerɛ ŋaan akuluunuŋ niigi igeet goolowe ci ger.

¹⁷ “Má aneeke zinzeeti ne, ‘Mayo modeen ci meelik kujukteet ageet noko ka kotooyit ku?’ ¹⁸ Má aŋoliinu ɲɔɲɔ been nɛen, aada gi baal agoonek Maanyi ween Tammu unoon Varo ki ɔɔ ogin dook Masire e juruun. ¹⁹ Icintu ri waanice niiga piiryakzet baal anyaa Maanyi Masir e, ki kaal baal atɛɛd ɔɔ biyee e, kibeem kaal baal agɔɔn Maanyi ween Tammu unoon dɔɔyize onin appe, ki lotorkoceete ogin adɔɔi waanbaal ka kuduunayuŋ igeet Masire e kebereene ugooc maany. Agoonek zin bodo buk tiijeere Maanyi ween Tammu unoon ɔɔ o aŋoliinu niiga kaal baal rak agoonek niini ɔɔ baalke e. ²⁰ Mā anyak olee nicoko ci arɔɔŋ kiviryuun kodokonyit kɔɔt korooɔde, ŋaan itoona Maanyi ween Tammu unoon kabiirir kavacit zɛɛ ma adica ɲɔɲɔ dook lai. ²¹ Má aŋoliinu zin ɲɔɲɔ, eeci Maanyi ween Tammu unoon oorkoryu ki igeet. Niini Tammu ci anyak tiitinyɔn ma aŋole ɔɔ ɲɔɲɔ. ²² Atɔɔk tiijeere Maanyi ween Tammu unoon modeen

nicoko igeet kebereen kidicilim, kidicilim noko. Alañ ka idica niiga nɔɔɔ dook lai laak codoi noko, gerze ɲaan arit kelegje ci too o kiziti meele zee makacin uruktuunɔ adaayit. ²³ Bar zin aduulekunɔ tijeere Maanyi ween Tammu unoonɔ modeen nicoko ibaati, ma aguuvekunɔ zee ma adicaanu niiga nɔɔɔ lai. ²⁴ Aduulekunɔ tijeere Maanyi alaati ugeec ibaati zee ma eeyanu nɔɔɔ kodoocai zaara ugeec looce nico lai. Akom eet ci ka kinimuunɔ ooryo ki igeet, adicaanu tijeere niiga nɔɔɔ lai. ²⁵ Otooziit joowane ugeec adilyai. Má aɲuuweku zinzeeti warki, ki zurteenen o abuuli niigi joowane nicoko. Má buk adomaanu kaal nicoko kiziti cugooc, gerze ɲaan akuluunɔnɔn goolowe ci ger, eeci Maanyi ween Tammu unoonɔn abor kaal nicoko ɔɔɔt ele. ²⁶ Má anyaaku kaal nicoko koroogjok ugooc, gerze ɲaan aku uulalunɔn buk Maanyi igeet kiyo uulal kaal nicoko o. Abon zin aburnu kaal nicoko ɔɔɔt ele ma aanyeku kiziti kaal ci eegin riiriny, eeci agano ɲaati uurutu kaal nicoko dook lai.”

Má aanyeku kereyeeyunɔ Maanyi

8 Izi ni bodo Muses ne, “Abon zin ageenyu, ilinlinɔti zoosok ci karicaneekunɔ igeet waanico noko dook, ka orogit ma azaciinu iziti meele ka ɔɔɔ agamit looc baal aterkedeek Maanyi jijitugoo e. ² Abon aadanu gi baal arayiinuɔn Maanyi ween Tammu unoonɔ balala irkitook ceen eet ram noko dook e, agoon niini noko o, eeci aroonɔ ka kedemezeeyunɔ gool ci acelbeezanu niiga eleeti ɲuume o Maanyi, ka kicinaawunɔ zinzeeti, ka kaga azuunu didi tijeere zoosok cigin o zinzeetine ugooc yo akom da. ³ Ademzeekunɔ goon waanice bodo niini igeet gool ci ka ecelbeezanti eleeti ɲuume onin magiiza, ma bodo adayizuunɔn dayiine o kazi manna baal ɲaan laadun niiga agaac, ma ɲaan buk baatugoo kagaac e, ka kademezuunɔn gi nici gi o ka agayi ɔɔɔ o alañ eeti ci deer arogni dayiin doon, bar arogni zoosok o adunna otooge o Maanyi dook. ⁴ ɲaan waanice ruumanɔ ugooc kodoote, ma alañ ɔɔɔna ugooc iivez irkitook ceen eet ram noko dook. ⁵ Abon zin agayu gi nico zinzeetine ugooc, abil kiyo buk goon agernyeek eeti dool ogin o, agernyeekunɔ buk Maanyi ween Tammu unoonɔ igeet noko.

⁶ “Uzuuti zin zoosok o Maanyi ween Tammu unoonɔ, oneec goolok ogin ma buk aɲoliinu noko, ⁷ eeci akoyuunɔ tijeere Maanyi ween Tammu unoonɔ looce o amadi anyak liilok, ki tuuwanɔ, ki

maam o ariya nyaratɔɔi ki biyene. ⁸ Looc nice abiirni geme, ki labi o kazi cayiir, ma anyak keen o kazi iinab, ki moonen, ki kurbuk, ki keen ceen kiŋiro ci agɔɔnnyane maaltane, ki lete. ⁹ Anyak lɔɔci nica dayiin ci meelik ɔɔɔt kɔkɔm gi ci amaatnu, ma anyak biyeen cigine eegin goolwen o ziik, ki jamaanet ci ka adayaa biyene nicoko eecito. ¹⁰ Mā adaktoowu zɛɛ ma etenyertu, atanaaz Maanyi ween Tammu unooŋ giye o aanyuŋ niini igeet looc ci amadi noko.

¹¹ “Egeenyit zin, má aanyeku kereyeeyuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ makacin bodo ibicaawuŋ zoozowa ogine, ki lootinok, been demziinok ci karicaneekuŋ igeet waanico noko. ¹² Mā adaktoowu ma etenyertu, ma eteenyawu koroogjok ci abon ka abaakti, ¹³ ma azace kaala ugooc abalu dook kiziti meele, ma azaci warkina ugooc ki zurteenen ugooc buk kiziti meele, ¹⁴ má aanyeku zin bar bodo kibiirtuŋ ooti makacin odoŋtu eleeti ereyeeyuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ baal aduŋnaanuuŋ igeet Masire ŋaabaal agideenu eeginu mirɔk ween gabara e. ¹⁵ Arayiinuŋ waanice niini igeet ka kabatakuuŋ balal baal appe een timilmil adɔɔi keeŋ kak akɔm maam, ŋaabaal anyak kowaanya o akaaka utugeeti ki kiteen e. Ma aduŋnaakuŋ maam ci awudu biye baal een goolu adɔɔi kak e. ¹⁶ Adayizuuŋ waanice dayiine o kazi manna balala ŋinaante, ma dayiin nicoko ŋaan laadun baatugooc kagaac. Agɔɔn niini nɔkɔ o, ka kedemezeeyuŋ igeet gɔɔl ci acelbeezanu eleeti kizi cinaan ci ka vuruta obontaai niiga. ¹⁷ Agɔɔn niini nɔkɔ o, ka calaŋ aziyu zinzeetine ne, ‘Kajowaana kaal nicoko dɔɔyize ci eleeti ogaacak doon.’ ¹⁸ Bar zin abon aadanu Maanyi ween Tammu unooŋ, nɔɔɔn neen ci aanyuŋ igeet dɔɔyiz ci ajowaanu kaal nicoko o, ka keleeeme terkediin onine baal aterked ki jigitugooc e, kiyo zin utuguu waanico noko.

¹⁹ “Inoko zin mā aanyeku kereyeeyuŋ igeet Maanyi ween Tammu unooŋ, ma avɔ anuyu joowane ci gaagai, ma ayaliku, ma adiŋdiŋjanu nɔɔɔ, kagernyeekuŋ naana Muses waanico kaneekuŋ ne, adicaanu koca didi niiga dook lai. ²⁰ Mā alaŋ buk niiga azuunu zoozok o Maanyi ween Tammu unooŋ, uurutuŋ koca Maanyi igeet kiyo buk baale uurut Maanyi modeen o gaagai igeet kebereen e.”

Gi o laadun atirti Maanyi Israyil

9 Izi ni bodo Muses ne, “Iziktɔ di Israyil, inoko izi ŋinti ka ɔɔɔ abayizti liil ci Jordan noko ka ɔɔɔ otooyit modeen o abaak

ɲinaante, modeen ci appe ma adɔɔi kujuktuun igeet, abaak niigi kutuuryowe ci appintik ma wuunte kaluwaanena cigeec o kal kuruumit tammu tadeen. ² Anyak ɲinaante ɔl o kazi Anak wuuntik ma adɔɔi, agayu ri niiga nɔɔɔ ma iziktu olit o gɔɔn laadun azi ne, ‘Anim Anak ɲene?’ ³ Bar zin abon agayu akɔ tedeec abayizuun waanico Maanyi ween Tammu unoon ɲaati arayiinu igeet ɔɔwa talaɲa kiyo goo o aam looc o. Amɔg tedeec nɔɔɔ ma uurut igeet kebereen nɔɔ, ka zin apaanit ma atooku nɔɔɔ dook lai kataman nɔɔ eo aterkedeekun Maanyi unoon igeet.

⁴ “Tedeec zin mā ook ɔɔɔk Maanyi ween Tammu unoon modeen nicoko igeet kebereen nɔɔ, má bar aziyu zinzeetine ne, ‘Anyaanet Maanyi kivita kagamit looc nico kizi cinaai o, eeci keegin naaga ɔl ci kabon.’ Akɔm! Gerziitin o modeen nicoko neen o aanyek Maanyi kɔɔɔk nɔɔɔ icinit kebereene ugooc many. ⁵ Alay aanyun Maanyi ween Tammu unoon ɔɔɔ agamit looc ci modeen niceke o, eeci eeginu niiga ɔl ci abonaanu ma iimenun zinzeeti. Akɔm, gerziitin o modeen niceke neen o aanyek Maanyi kɔɔɔk nɔɔɔ ka keɛɛɛ gi baal aterkedeek niini jijitunoon Ibrayim, ki Aizak, kibeen Jakob e. ⁶ Abon zin agayu alay aanyun Maanyi ween Tammu unoon looc ci amadi noko kizi cunoon o, eeci eeginu niiga ɔl ci abonaanu. Akɔm, niiga alya eeginu ɔl ci adɔɔi zinzeeti kak.

Mool ci agɔɔnnyai warkine

⁷ “Abon zin aadanu calay areyeekun gi baal aburnu Maanyi ween Tammu unoon balala zee makacin otobor nɔɔ e. Akanaanu iitene o ɲaananu Masire e ɛɛ zee ma avu aruumnyu ɲinito noko, aburnu gɔɔn waanice Maanyi nɔɔ, ⁸ ma buk utuburtu waanice niiga Maanyi biye o Oreb zee makacin otobor nɔɔ ɔɔɔ ka waan kidicaawun lai. ⁹ Mazi kakɔ katodi bee tadeen ka kook kodoma biyeen o zabalik ayeedine lootinowa o terkediiinto baal aanyun Maanyi igeet e, kook waanice kaavu biya ɲinaante waazinok eet ram ki baalinok eet ram, kɔkɔm dayiin ci kadei, ki maam ci kawudi. ¹⁰ Aanyan ni Maanyi biyeen ci zabalik eegin ram ayeed niini aziite onin many noko. Ayeed waanice Maanyi biyene nicoko zoook baal oobekun goye o alanyit biya iitene baal alotaanu e.

¹¹ “Mazi kook kidica waazinok eet ram ki baalinok eet ram, aanyan Maanyi biyeen ci zabalik eegin ram ayeedine lootinowa ci

terkediinto noko. ¹² Eneeyan ni Maanyi ne, ‘Miire iyiik bito loota, eeci uulalte ol ugune baal anyaa Masire e. Otonjit niigi kaal baal karicaneei naana nɔɔɔ e kataman nɔkɔ. Eteenyacak eleeti jook ceen ziit adila adiɗɗiinan. ¹³ Kataɗaameya ol nicoko, ol ci adɔɔi zinzeeti ɔɔɔt ele. ¹⁴ Toɗeeyan zin nɔɔɔ aneet doon, ka kutur ma keɗya zaar ugeec looce nico kizeec to lai, ma kuunɗin ineet doon, ma kazaci dɔɔl ci dɔɔl cugun kiziti mæele, ma adɔɔi kujukit nɔɔɔ ci tedeec kadica o.’”

¹⁵ Izi ni bodo Muses ne, “Kotoowe ni koloocai bee tadeena kiiyaya looc kanyaa biyeen ceen ram zabalik ayeedine lootinowa ci terkediinto noko azene, maje bee atoozi. ¹⁶ Mazi kacinuunɗ, odomtaawu didi niiga oɗeec ɗaaten Maanyi ween Tammu unoɗɗ, giye o utuguuzaku eleeti jook ceen warki ci ayabzeeku mool, ma utuɗtu bar niiga kaal baal aricaneeɗ Maanyi igeet e kataman nɔkɔ. ¹⁷ Kodoma ni biyeen o zabalik eegin ram kanyei azene e, ma kavace looc kilibte taza igeet kebereen nɔkɔ.

Aɗaryoonek Muses Israyil

¹⁸ “Enico bodo, kakate ɗuum looc kijina Maanyi waazinok eet ram ki baalinok eet ram kɔkɔm dayiin ci kadei, ki maam ci kawudi, giye ci baciinok ugooc, eeci kaala ci agoonu niiga o dook, kaal ci ger ci aanyek Maanyi kotoboreeyuɗ nɔɔɗ. ¹⁹ Kaɗole zin waanice naana bornet nɔɔɗ ci Maanyi o, eeci iiten nice otoboreeyuɗ niini igeet nɔɔɗ ɔɔɔt ele ma ka waan kidicaawuɗ igeet dook lai, bar zin iya iziyaan bodo niini aneet. ²⁰ Otoboreek buk waanice Maanyi Aaron nɔɔɗ ɔɔɔt ele, ka waan kuruk nɔɔɗɗ kadaak, bar zin kiiya kaɗarowoozeya Aaron buk. ²¹ Kodoma ni gi cunooɗ een oɗeec baal adilaanu kizi jook ayabzeeku mool noko, kavaada goya ma avaad goo zee ma aaci, kutura ni ma karei kutudtud kiyo buuri o, kook ni kazaceeya lawulaɗ o ariyaan maama biya.

²² “Bodo buk waanice abuuku Maanyi ɗao kazi Tabera, ki Masa, ki Kibiro-Ataava zee makacin otobor nɔɔɗ.

²³ “Bodo buk iiten baal itoonuɗ Maanyi ɗao kazi Kadec-Barniya e, aneekuɗ ne, ‘Ƴɔto agamit looc cunooɗ ka kook kaanyuɗ nica,’ bar bodo utuburtu gi o aricaneeɗ Maanyi ween Tammu unoɗɗ ma alaɗ ɗɔɗɗ o aduwaakuɗ niini e ajeezu ma alaɗ buk aziknu. ²⁴ Aburnu ɗoon waanice niiga Maanyi tup nɔkɔ, akanaai

iitene baal laadun kavu karomeen naana ki igeet cowa e zee been inoko o.

²⁵ “Gi zin baal kakane nuum looc nuume o Maanyi waazinok eet ram ki baalinok eet ram e neen, eeci izi Maanyi ne, oroojun kidicaawu lai. ²⁶ Kijina ni Maanyi nyariinta keneeya ne, ‘Maanyi ween Jook onan, ma da adica ol nicoko, nicigi ol ugun baal eela dwoyize unun appe, ma adunyaane nwo go Masire lotorkoceene ugun adoci kiziti ol cugun awo doon e neen. ²⁷ Adaa da gabareen unun Ibrayim, ki Aizak, kibeene Jakob, ma aliqlinge zinzeeti dwoyiz ci ol nicoko o, ki gerziitin cineen o, kibeene baciinok cigeecek o, ²⁸ gerze nyaan koca azi ol ci looc baal anyaanet e ne, ‘Okomeek Maanyi go ol ci ka kook kuruumi nwo go njinbaal aterkedeek niini ka kook kaarek e, bar da adunni Maanyi o, ka kook kidica nwo go balala, eeci da amarniin niini nwo go.’ ²⁹ Bar zin ol nicigi, ol ugun baal eyera kiziti ol cugun awo doon e neen. Anyaa waanice niina nwo go Masire dwoyize unun appe, ki lotorkoceene ugun adoci.”

Aanyek Maanyi Muses Lootinok ween Amoto bodo

10 Izi ni bodo Muses ne, “Eneeyan ni waanice Maanyi ne, ‘Liba biyeen ci zabalik ram ci eel kiyo baal oowu e, ka ni ijaayan niina alya aneet bee tadeena nato. Ka kiiya keteyeed zoosok baal eel biyene o oowu baal alibi niina e biyene ci zabalik noko. Bodo buk tuguuwa loidon ceen keet, ka zin areek nwo go loidon nico kiiyanje.”

³ Izi ni bodo Muses ne, “Kutuguuwa ni loidon keene ceen gaacen, ma kaliba biyeen ci zabalik eegin ram ci atoobo ki gonogi baal oowu e, koowa ni bee tadeena maje biyeen nicoko kanyei azenne. ⁴ Eteyeed ni Maanyi Lootinok ceen Amoto noko biyene nicoko ebaal rak ayeedi biyene baal oowu e. Oobeku yaanice niini igeet Lootinok nicoko biya goye ci alanyit eecito, iitene baal alotaaku niiga nwo e, aanyan ni niini aneet biyeen ci zabalik eegin ram noko. ⁵ Kotoowe ni kuduuna bee tadeena ma kaku kaari biyeen nicoko loidon baal kagwona e kiiyanje ebaal aricaneekean Maanyi e. Inoko zin biyeen nicigi eel loidona eecito.”

⁶ (Uluugeto ni ol o Israyil tuuwanene o Bene-Jayakan woto nao kazi Mosera, ma njinaante, adaak Aaron ma adayi njinaante. Irigiz ni nyerin o kazi Eliyazar alazet o baatin izi alaan ceeze o Tammo. ⁷ Ma aluug bodo niigi njinaante avo nati kazi Gudgoda, ma adiceek avo

ɲaati kazi Jotebata ci anyak nyaratook ci anyak maam. ⁸ Ma biye o Oreɓ ɲinaante, eɲɛra Maanyi kidonɲ o Livai kizi kidonɲ ci adonɲ loidonɲ ci Maanyi terkediinto o neen, ka goon kivita keelit Maanyi ɲuuma kilinɲit ma amayuuk ol zaare o Maanyi, kiyo ɲaan agoon niigi been waanico noko. ⁹ Gi zin ci akomni nɔɔgo taalen cineenɲ tɔɔwaaye ci aɲɛr Israyila o neen, eeci izi taalen cineenɲ neen Maanyi alya eo aduwaaki Maanyi ween Tammu unoonɲ nɔɔgo.)

¹⁰ Izi ni bodo Muses ne, “Kook ni kaavu bæ tadeena ɲinaante waazinok eet ram ki baalinok eet ram ebaal rak kaavei ɔɔwa e. Kijina ni Maanyi makacin iziyaan bodo, agama ni alaɲaan ka kidicaawunɲ igeet. ¹¹ Eneeyan ni Maanyi ne, “Tiɲa jee, ka bito yito ol zæ ma ako aruume looc baal laadun katerkedeei jijitigeec ka kook kaanyek kagamit kizi cineenɲ e.”

Otonɲole Maanyi

¹² Izi ni bodo Muses ne, “Igeeta Israyil, inoko Maanyi ween Tammu unoonɲ arɔɔɲ ɲaatunonɲ naagin? Aroonɲnyun zin Maanyi ween Tammu unoonɲ igeet otonɲole nɔɔɔ, ma aroonɲnyun oneec goolok ogin dook, ma areezu nɔɔɔ, ma alinɲinɲooneku nɔɔɔ zinzeetine ugoocok dook, ki eleetine ugooc dook. ¹³ Abon zin azuunu niiga zoozok, ki lootinok ci Maanyi karicaneekunɲ igeet waanico noko, ka obontaai niiga.

¹⁴ “Ma zin tammu keenɲ, ki tammu tadeen, ki looc, ki kaal o eel lootaa ɲina dook, kaal ci Maanyi ween Tammu unoonɲ. ¹⁵ Ma enicoko dook, eɲɛra Maanyi jijitugooc ma aarek ziniz nɔɔgo kereez ɔɔɔt eɛ, ma buk aɲɛraanunɲ igeet o eeginu dɔɔl ci dɔɔl ugeec modeene dook kiyo izitu niiga alya ol cigin waanico noko. ¹⁶ Ipiicek zin zinzeeti ugooc Maanyi, má ɲaan bodo aanyeku zinzeeti kodooyit ebaale, ¹⁷ eeci Maanyi ween Tammu unoonɲ, niini Tammu o joowanewu, ma een Maanyi o maanyigiwu, ma een Tammu o tiitiny, ma adɔɔi, ma aɲole ol nɔɔɔ, ma alaɲ atakal ol roonnya, ma alaɲ agama moɲaniin. ¹⁸ Nɔɔɔ neen o oorine ol ween booyok, ki ɲaai o boi, ma areez buk niini modeen o gaagai abaak ɲaatunonɲ ɲina dook ma ajowaak nɔɔgo dayiin ki ruumanɛ ci aborceek. ¹⁹ Abon zin buk niiga areezu modeen o gaagai abaak ɲaatunonɲ, eeci buk baale niiga eeginu modo ci gaagai Masire e nɔɔ. ²⁰ Otonɲole zin Maanyi ween Tammu unoonɲ, ilinɲinɲtoozek nɔɔɔ doon, agamit nɔɔɔ kɔɔɔk, ma abon

atoonu zaar ogin doon. ²¹ Maanyi niini Tammu unooŋ neen, atanaaz niiga ɲɔɲɔ doon, ɲɔɲɔ neen baal agɔɲɔn kaal o adɔɔi aŋole ɔl dook icinit niiga alya kebereene ugooc e. ²² Eegin baale jijitugooc baal avɔ Masire e eet iiyu kamɔɔ ɲɔɲɔ, inoko zin Maanyi ween Tammu unooŋ iya azacuun igeet iziti meele zee ma atoobonu ki monyony tammu tadeena.”

Agoonek Maanyi Israyil kaal ci appintik

11 Izi ni bodo Muses ne, “Abon areezu Maanyi ween Tammu unooŋ, uzuuti zoozok, ki lootinok, ki demziinok, kibeen ricianiinok ogin iinya dook. ² Abon di aadanu niiga alya waanico gi baal agoonekuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ igeet e. Ŋaan baale dɔɔɔya cugooc milinyik noko gi o agernyeekuŋ Maanyi, ki tiitinyɔn onin, ki dɔɔyiz onin appe, ki lotorkoce ogin adɔɔi kicinit ma ŋaan buk kagaac. ³ Ŋaan buk waanice dɔɔɔya cugooc o kaal baal ateed ɔl biyee agoonek Maanyi alaan o kazi Varo, kibeen ɔl ogin dook Masire e kicinit, ⁴ ma ŋaan buk bodo dɔɔɔya cugooc o kaal baal agoonek Maanyi takirnya o Masiru, ki jɔɔmane, kibeen kavoolet o agurut jɔɔmane ugeec iitene baal aviraanuŋ niigi igeet zooc e kicinit. Iya waanice iciidek Maanyi ɲɔɲɔ liil o Biir Maam kutudude niigi dook lai kɔkɔm ci arogi. Ŋaan zin Masira apiirna giye nico zee been inoko o. ⁵ Ŋaan buk bodo dɔɔɔya cugooc noko kaal baal agoonekuŋ Maanyi igeet balala zee ma avu aruumnyu ŋinito e kicinit. ⁶ Bodo gi baal agoonek Maanyi eet o kazi Datan, ki gɔɲɔni o kazi Ibiram ween lɔɲɔɲɔ o eet o kazi Eliyab, ween kidon o Roben, iitene o amɔɲɔni lɔɲɔni makacin apakte tɔɲɔwa kicinit Israyila dook kebereen, ma akuu ɲɔɲɔ ki koroogjok ugeec kuruum kaal ugeec abal e, ŋaan dɔɔɔl cugooc o kaal nicoko kicinit. ⁷ Acinu waanice kaal ci appe baal agɔɲɔn Maanyi noko dook niiga doon.

Mayuuwenet ki toriin

⁸ “Uzuuti zin zoozok ci ona karicaneekuŋ waanico noko juruun, ka anyakti dɔɔyiz ci abayizu liil ci Jordan noko ka ɲɔɲɔ agamit looc nice kizi cunooŋ, ⁹ ka ɲɔɲɔ orogit niiga ŋinti reen looce ci baal aterkedeek Maanyi jijitugooc ki dɔɔɔl ugeec neke. Nica looc ci appe irana kibeen lete. ¹⁰ Ma lɔɲɔni ci ka ɲɔɲɔ agamit kizi cunooŋ neke, alaj atoobɔ ki looc baal Masiru avuunu e, waanice gɔɲɔn mǎ anyak

kaal ci aduku manɛni, anyamtaanu maami azene niiga maany, aabur waanice linliɲɔnti nici ɔɔɔt. ¹¹ Bar zin looci ci tedeec avo abaaku Jordan baagita neke, looc ci anyak biyɛn kibeen koowunnya ci agura tammu tiilez. ¹² Nica looc ci azooni Maanyi ween Tammu unooɲ niini alya, ma ageleem niini alya iɲaan akanaai irkit o zɛɛ ma ako ɔtoorneke irkit.

¹³ “Mā azuunu zoozok ci karicaneekuɲ waanico noko, ma areezu Maanyi ween Tammu unooɲ, ma alinliɲooneku nɔɔɔɔ zinzeetine ugoocok dook, ki eleetine ugooc dook, ¹⁴ aanyek koca niini tammu kitiil looce cunooɲ o kebereece onin ɛɛ, loɲɲuuma, ki loɔɔɔt buk calaɲ ayaan, ka anyayit labi, ki nyaantane, kibeen maaltane ci kinjiroowu meelik. ¹⁵ Aanyek tiɲeere Maanyi looc nice kanyak arte ci aleenɔ ki tiin ugooc, ma adayiinu niiga alya zɛɛ ma apiyaniinu.

¹⁶ “Egeenyit zin ka calaɲ alabaanuy modeena ogene zɛɛ makacin utunɲu gool o Maanyi, ma bar avo ayaliku joowane ci gaagai, ma adiɲdiinjanu nɔɔɔɔ. ¹⁷ Mā agoonu nɔko, aborneekuɲ koca Maanyi nɔɔɲ, ma alaam tammu calaɲ atiiɲ, ma alaɲ kaala ugooc aduku abiir, ma adaaknu niiga alya kataman nɔko looce ci amadi baal aanyuy niini igeet noko.

¹⁸ “Abon aareku zoozok cigan noko zinzeeti ki ooti buk juruuy, eteyeedit zoozok nicoko zɛɛ acabteek azen, ki ɲuumti ka kibil kiyo bayeen o ɲaatunoy ka goon aada iinya dook. ¹⁹ Edemezeek zoozok nicoko dool ugooc juruuy. Aada goon zoozok nicoko ɲaati aavtiyu loɔɔ, ki ɲaati awooyu goola, ki ɲaati ooginu loota, been ɲaati iɲaanu jeena. ²⁰ Eteyeedek buk zoozok nicoko ceezi ugooc tatoognya kabanyɔ been araanok o kutuuryok ugooc, ²¹ ka kazace iinya cugooc, ki iinya ci dool ugooc kiziti meele looce ci baal aterkedeek Maanyi jijitugooc ka kaanyek noko, kiyo abil tammu tadeen iivonek todo looc nɔko zɛɛ been neen o.

²² “Inoko zin mā ageenyu ma alinliɲnyu zoozok ci karicaneekuɲ naana igeet noko dook, ma areezu Maanyi ween Tammu unooɲ, ma anuyu goolok ogin, ma agamnyu nɔɔɔɔ kɔɔɔɔk, ²³ atɔɔk koca Maanyi modeen ci meelik ma adɔɔi kujuktuuy igeet noko dook, ma agamnyu looc cineey noko kizi cunooɲ. ²⁴ Olla looci ci aaryeyu niiga zooc o, izi todo cugooc, ka kaɲabjaai looci cunooɲ o balala libire ci tenetu o zɛɛ ma ako aruum looc ci Lebanon e libire ci

baatikeeri e, ma akanaai bodo liile ci Yuvratiz o libire ci jeenu e zɛɛ ma ako aruum liil o Vɔɔr Maam adikir abil nyagja. ²⁵ Akɔm eet ci ka kinimuunɔ ooryɔ ki igeet, eeci aanyek tiɲeere Maanyi ween Tammu unoonɔ modɛɛn loocowe ci olla avooyu dook, kotonɔliiwunɔ igeet, ebaal eterkedeeyunɔ niini igeet laadun e.

²⁶ “Icinit di, kaarekunɔ waanico looc kaal ram, mayuuwenet ki toriin ka eɲerya codoi. ²⁷ Mā azuunu zoozok o Maanyi ween Tammu unoonɔ ona karicaneekunɔ waanico noko, amayuuwenu koca. ²⁸ Mā alaɲ zoozok o Maanyi ween Tammu unoonɔ azuunu, ma bar uunɲu gɔɔl ona karicaneekunɔ naana igeet waanico e, ma avɔ anuyu joowane ci gaagai ci ɲaan laadun agaac, atoriinu koca. ²⁹ Tedeec mā ook uruumnyunɔ Maanyi ween Tammu unoonɔ looc o ka ɔɔɔ agamit kizi cunoonɔ, ɔɔɔ biye o kazi Gerizim iziti zin nɛ, ‘Mā kazooni zoozok o Maanyi, kamayuuwi koca naaga.’ ɔɔɔ bodo biye o kazi Ebal ɔɔt iziti nɛ, ‘Mā alaɲ kazooni zoozok o Maanyi, katoryi koca.’ ³⁰ Ɛɛl biyɛɛn ceen ram noko nyaraate o Jordan baagita libire ci ako ki nyagi abaayi ɔl ci Kanan o. Aanyɔ biyɛɛn nicigi keɲti ki kutuur o kazi Gilgal, ma aɲɔɲɔ ki keɛn o More appintik. ³¹ Inoko zin izi ɲinti ka ɔɔɔ abayizti Jordan ɔɔɔ looce baal aterkedeekunɔ Maanyi ween Tammu unoonɔ e, zin tedeec mā ɔɔt agamtu looc kizi cunoonɔ abaayit ɲinaante, ³² egeenyit zin ilinɲiɲti lootinok, ki demziinok ci ona kaduwaakunɔ waanico noko dook juruunɔ.”

ɲinti aɲeryai ka kidinɲiɲanti ɔl Maanyi

12 Izi ni bodo Muses nɛ, “Anyak zin lootinok ki demziinok ci abon ageenyu ka ɔɔɔ ilinɲiɲti looce o ka kook kaanyunɔ Maanyi ween Tammu o jijitugooɔ igeet kizi cunoonɔ ceegi, ɔɔɔ uzuuti lootinok nicoko iinya ci ɲaan arugnu o dook. ² Mā ɔɔt agamtu looc o modeɛn o abaak ɲinaante, ooyoyit viten o joowane ugeec dook lai, mā anyak viten ci adinɲiɲan biyɛɛn o adikir, karabɔɲ een biyɛɛn o milinyik tadeenete, karabɔɲ een keɛn o adikir alaci loota dook, ooyoyit nɔɔɔɔ dook lai. ³ Ooyoyit viten ugeec gɔɔn avaadine taabinet, ilibit buk biyɛɛn ugeec atadiz adinɲiɲani joowane o gaagai, ma avaadu kitiirwa o jook uneɲ gɔɔn adinɲiɲan kazi Acera o. Uulalit zin joowane cigeec adilyai noko zɛɛ ma ɛɛyanu zaar kodoocai looce nico lai.

⁴“Má adiṇḍiṇanu niiga Maanyi ween Tammu unooṇ goole ci atoobɔ ki goolok ci adiṇḍiṇani ɔl nicigi joowanɛ cigeec adilyai noko. ⁵Aṇɛraakuṇ tiṇeere Maanyi ween Tammu unooṇ ṇintodoi looce cunooṇ o dook ka ketɛɛnyɔi ceez onine ka ɔɔɔ idinḍiṇanit niiga zaar ogin. Abon zin avooyu niiga dook ṇinaante, ⁶ka anyaktaak nɔɔɔ taabinet ci avaadi lai, ki todoyook, ki gi codoi kaale ween amɔɔ, ki taabinok ugooc oogi, ki kaale ci anyaanu giye ci da aterkedee ku nɔɔɔ, ki kaale ci anyaaku nɔɔɔ zinzeetine ugooc doon, ki kaale ween abuunya arita kaala ugooc abalu dook. ⁷Ka zin niiga ki ɔl o koroogjok ugooc dook, ɔɔɔ adaktɔ ma atalniinu ṇuume o Maanyi ween Tammu unooṇ kaale ugooc alinḍiṇaanu dook, eeci amayuuwuṇ Maanyi ween Tammu unooṇ igeet.

⁸“Tiṇeere zin mā ɔɔt uruumtu ṇinite, akɔm bodo eet ci ka kook kutuguu todoyook ci akɔ ataabi Maanyi goole ci olla arɔɔṇ niini kiyo inoko agoonu ṇina noko, ⁹eeci ṇaan uruumit ṇino ka kook kaanyuṇ Maanyi ween Tammu unooṇ agamit kizi cunooṇ ka ɔɔt uyubuzti. ¹⁰Bar zin tiṇeere mā ɔɔt abayiztu Jordan, avɔ abaaku looce o aanyuṇ Maanyi ween Tammu unooṇ igeet kizi cunooṇ ka ɔɔt abaakti, ka zin kook kaanyuṇ niini igeet uyubuzit etɛɛdjai modeene ugooc baal gɔɔn amarniinun ajonzoonu ki igeet e dook, ka abaayit yaak. ¹¹Anyaktaak zin kaal ci karicaneekuṇ noko dook ṇino aṇɛra Maanyi ween Tammu unooṇ ka ketɛɛnyɔi ceez onine ka ɔɔɔ idinḍiṇanit zaar ogin ṇinaante. Kaal nicoko nɛɛn taabinet o avaadi lai, ki todoyook, ki gi codoi kaale ween amɔɔ, ki taabinok ugooc oogi, kibeɛn kaal ugooc tiitinyik dook o aterkedu ka anyaktaak Maanyi. ¹²Atalɔ zin niiga ki dɔɔl ugooc, ki gabara ugooc maacik ki o ṇai, ki ɔl o Livai aromeenu ki igeet kutuuryowe cugooc o ṇina, ṇuume o Maanyi ween Tammu unooṇ. (Abon ɔl ci Livai noko, akɔm nɔɔɔ tɔɔɔ ci aṇɛryaak kiziti cigeec.) ¹³Egeenyit ka calaṇ ataabju Maanyi taabinte o avaadi lai ṇaati olla aareku niiga doon. ¹⁴Anyaktaak Maanyi taabinet ci avaadi lai noko ṇino adoi aṇɛra niini looce cunooṇ o dook, ma abon buk avɔ alinḍiṇnyu zoozok o karicaneekuṇ e dook ṇinaante.

¹⁵“Olla mā aadanu gi ci atodonnyu kutuuryowe cugoocok abaaku o, adayit labak eo olla aroonnyu niiga, nicini mayuuwenet o aanyuṇ Maanyi ween Tammu unooṇ igeet. Olla ɛti ceɛn riiriny ṇuume o Maanyi, karabɔṇ alaṇ een riiriny, adak idi ci kaal ci

atodonnyu noko labak, kiyo bar adak alyaaazwa, karabon een kaja o. ¹⁶ Bar zin olla má adaku idin ci n̄aan anyak biyee, uduutek biyee looc kiyo maama o. ¹⁷ Ma zin kaal o anyaku Maanyi, má adaku kutuuryowe ugooc abaaku been n̄een, kiyo gi codoi kaale ween amot, karabon een labi, karabon een nyaan, karabon een maal ci kinjirooco, ki abuunya o maacik o arita kaala ugooc abalu, ki kaal ci anyaanu giye ci da aterkedeeku Maanyi, ki kaal ci anyaku n̄on̄o zinzeetine ugooc doon, kibeena taabinok ugooc oogi. ¹⁸ Abon avu adaku kaal nicoko n̄ao n̄era Maanyi ween Tammu unoon doon, ka ivita adayit nuume onin niiga ki d̄ol ugooc, ki gabara ugooc maacik, ki o n̄ai, ki ol o Livai o aromeenu ki igeet kutuuryowe cugooc o n̄ina, ka zin atal nuume o Maanyi ween Tammu unoon kaale ugooc alinliinaanu dook. ¹⁹ Egeenyit zin, má azooryu ol o Livai looce cunoon abaaku o iinya ci n̄aan arugnu o dook.

²⁰ “Tiijeere mā azacuun Maanyi ween Tammu unoon looc cunoon o kizi appe ebaal aterkedeekun niini igeet e, mā aron̄ igeet zinzeeti idi on̄ot, adayit labak z̄e ma anyernu eo olla aroonnyu niiga. ²¹ Mā n̄aan n̄ino n̄era Maanyi ween Tammu unoon ka kidin̄d̄inantoi zaara ogine r̄een o, otodon̄it rak kaal o aanyun̄ Maanyi igeet kutuuryowe ugooc labak adakt̄ eo karicaneekun̄ naana igeet z̄e ma anyernu eo olla aroonnyu niiga. ²² Adayit kaal ci atodonnyu noko dook, kiyo bar adaku alyaaazwa, karabon een kaja o. Olla eti ceen riiriny, karabon al̄an̄ een riiriny, adak idi ci kaal ci atodonnyu noko labak. ²³ Bar zin abon ageenyu cal̄an̄ adaku idin ci n̄aan anyak biyee, eeci abil rogeti biȳete, al̄an̄ zin agan̄o n̄aati adaku idin kibeena biyee ci rogeeto o buk. ²⁴ Má adaku idin ci n̄aan anyak biyee, uduutek biyee looc kiyo maama o. ²⁵ Má adaku idin ci n̄aan anyak biyee been n̄een, ka buk k̄ot̄ot̄o kaala dook n̄aatunon̄ jurun̄ n̄ok̄o ki doolene ugooc z̄e been d̄ol ci doolenu, eeci agoonu niiga gi ci al̄emnyai nuume o Maanyi unoon.

²⁶ “Maje kaal o gon̄o apiiceku Maanyi kibeena kaal o aterkedeeku niiga n̄on̄o ka aanycek, ooti n̄ao n̄era niini ka ot̄ aanycek n̄on̄o n̄inaante. ²⁷ Anyaktaak Maanyi ween Tammu unoon taabinet o avaadi lai loidon̄ onin avaadine taabinet gudguduud n̄ok̄o. Maje bar biyee ci taabinok o ganoonto uduutek loidon̄ o

avaadine taabinet, adaktu ni idinj ele niiga. ²⁸Egeenyit zin uzuuti zoozok ci karicaneekuñ noko dook, ka kɔtɔɔɔ kaala dook juruun nɔkɔ ñaatonon, ki doolene ugooc zɛɛ been dɔɔl ci doolenu nɔkɔ been nɛɛn, eeci agoonu niiga gi ci alɛɛmnyai ñuume o Maanyi ween Tammu unoon.

²⁹“Uurut tiñeere Maanyi ween Tammu unoon modɛɛn o ka ɔɔt agamit looc uneen abaakti kizi cunoon igeet keberɛɛn.

³⁰Mazi ɔɔyɔkte niigi igeet keberɛɛn, egeenyit má aanyeku ɔl nicoko kalabtaawun igeet makacin unuyu keɛranɛ cigecek o, má buk goolok ci gɔɔn ayalki niigi joowanɛ cigeec o ajinu, gerze ñaan ayayizu buk niiga nɔɔɔ. ³¹Abon adiñdiñjanu niiga Maanyi ween Tammu unoon goole ci aɱɔɔɔɔɔ ki ci adiñdiñjani modɛɛna joowanɛ cigeec o, eeci agɔɔn niigi kaal ci ger ɔɔɔt ci abor Maanyi ɔɔɔt ɛɛ. Avaad gɔɔn niigi lɔɔɔɔ ki dɔɔl ugeec ñai kiziti kaal ci ataabi joowanɛ ugeec.

³²“Egeenyit zin, ilinjɱnti zoozok ci karicaneekuñ noko, calan azacu, karabon agolanu.”

Má adiñdiñjanu joowanɛ ci adilyai

13 Izi ni bodo Musɛs nɛ, “Mǎ anyak nyakanan karabon een eet ci awunoozi ma ɔɔb wunoozyak keenti, ma aduwa kaal ci ka kitaazo ci atɛɛd ɔl biyee, ²makacin didi kaal cigine aduwa noko eelit tɔ, ma aneeకుñ nɛ, ‘Ivita koneec joowanɛ ci gaagai o ka kidinjdiñjanit nɔɔɔ.’ Joowanɛ nicoko ñaan laadun niiga agaac. ³Abon koca aburnu zoozok ci aduwaakuñ nyakanani niki, karabon een ɛeti ci awunoozi noko, eeci arɔɔñ Maanyi ween Tammu unoon kicinaawun igeet, karabon areezu didi niiga nɔɔɔ zinzɛtine ugooc dook ki eleeɛtine ugooc dook. ⁴Oneec niiga Maanyi ween Tammu unoon doon, abon aɱoliinu niiga nɔɔɔ, ma azuunu zoozok ogin, abon aziknu molook onin, ilinjɱntoozek nɔɔɔ, ma buk agamnyu nɔɔɔ kɔdɔk. ⁵Abon nyakanan nico, karabon een eet ci awunoozi ma ɔɔb wunoozyak keenti noko aruku kadaak, eeci ɛeti niki uuwak ɔɔɔ ci ka kotoborti ɔl Maanyi ween Tammu unoon baal adunnaanun igeet Masire, ma ɛɛlanun looce baal agideenu eeginu mirɔk ween gabara e, arɔɔñ niini kupuwanaawun igeet goole o aricaneekuñ Maanyi ween Tammu unoon ka oneec. Abon zin ɛɛyanu eet ci agɔɔn gerziitin ci abil nɔkɔ o ñaatonon kizii tɔ.

⁶“Mā aṇomteekin gotonu unune alya, karabōṇ een ṇeerun, karabōṇ een beenyun, karabōṇ een ṇaa unune areez, karabōṇ een laaṇotune unune zinizo alya gi ci adizkeekin aneekin ne, ‘Kidiṇḍiṇanit joowane ci gaagai noko labak,’ má agama zɔɔz cin o, eeci joowane nicoko ṇaan laadun niiga agaac, ma ṇaan buk baatugooc kagaac. ⁷Mā abaabanakin eeti codoi ṇaatinen gi ci ka diṇḍiṇani joowane ci modeen o abaawonu, ṇaati olla abaayi ɔl nicigi, karabōṇ ɔl nicigi aṇoṇzoonu ki igeet, karabōṇ adewoonu ki igeet, ⁸abon alaṇ agama zɔɔz cin o, karabōṇ azii. Má aanyi eet ci abil nɔkɔ o kuwuceedyin, karabōṇ abariti, karabōṇ eela. ⁹Abon bar eet ci abil nɔkɔ o arui kadaak didi ele, abon arai nɔɔɔ ruweenta niina azene ugun maany ka ɔl ci gaagai o dook, kivita kuruyit nɔɔɔ vuruta. ¹⁰Avacit nɔɔɔ biyene zee ma adaai, eeci arɔɔṇ niini kupuwanaawuṇ igeet ṇaaten Maanyi ween Tammu unoon baal aduṇṇaanuṇ igeet Masire looce baal agideenu eeginu mirɔk ween gabara e, ¹¹ka zin ɔl o Israyil dook kiziyit gi nico ma aṇole, ka kɔkɔm bodo eet ci ataman gi ci ger abil ki nici noko ṇaatonon.

¹²“Mā anyak gi ci aziknu kutuure codoi kutuuryowe o aanyuṇ Maanyi ween Tammu unoon ka abaakti, ¹³ci azi ne, anyak ɔl o olla gɔɔn awɔ zɔɔne doon o ṇaatonon ci apuwana ɔl kutuure nice, ma aanyek kidiṇḍiṇanit joowane ci gaagai noko, joowane nicoko ṇaan laadun niiga agaac, ¹⁴mā aziknu zɔɔz ci abil nɔkɔ, abon rak ajineenu, ma arinyanu keeṇ juruuṇ zee ma ajowaanu kibil gi ci abor Tammu ṇaatonon ɔɔɔt noko tɔ didi. ¹⁵Didi ele, abon akanu ɔl ci abaak kutuure nico noko dook idica lai, ma apiiceku Maanyi kuzurye. Uturit kutuur nico dook lai, ɔl ci deer o, ki kaal ugeec abal buk. ¹⁶Ulutaak zin kaal ci ɔɔranu o dook ṇino vɔɔr abil kutuur keeṇa, ka ivita otooziit kutuur nico kibeenu kaal nicoko dook lai kiziti kaal ci ataabju Maanyi ween Tammu unoon, aanyceyu ni kutuur nico kizi buur doon nɔkɔ kɔkɔm bodo eet ci eenyet. ¹⁷Akɔm kaale ci ona uurutu been lai noko ci ka kojoyai azene cugooc o, ka kabadaai Maanyi ziniz giye baal aborneekuṇ nɔɔṇ e, ka keyelizaayuṇ bonat onin igeet ma awucneeku niiga nɔɔɔ ka kazacuṇ iziti meelee ebaal eterkedeek niini jijitugooc laadun e, ¹⁸eeci aziknu Maanyi ween Tammu unoon, ma azuunu zoozok cigin ona karicaneekuṇ waanico

noko, ma agoonu niiga gi ci alɛmnyai ɲuume o Maanyi ween Tammu unoonj.”

Má aluyu daayiz kiyo modeena ci gaagai o

14 Izi ni bodo Muses nɛ, “Eeginu niiga dɔɔl ci Maanyi ween Tammu unoonj. Má gɔɔn zin ateedu eleeti luwaanta, karabɔɲ akuucu ooti viten ceen ɲuumti o giye ci aluyu ɔl ci adaai, ²eeci eeginu niiga ɔl ci aliile ci Maanyi ween Tammu unoonj. Anjeraanun Maanyi igeet iziti ɔl cigin tiitiny ci awooyu doon ɔlaa dook loota.

Keleg ci kadak kibeen calaɲ kadak

³“Má adaku keleg o abor Maanyi ɔɔɔt ɛɛ. ⁴Keleg zin ci abon adaku labak nɛen ceegi. Adayit tiin, ki ɛɛza, ⁵ki kaja, ki alyaaazwa, ki doroonwa, ki lanjo, ki megeerwa, ki ivoolet, kibeen ɲadiraanen. ⁶Olla kelegit ceen vala ram ma eeyi o, adayit labak. ⁷Anyak keleg ci eeyi ma alaɲ eegin vala ram, karabɔɲ eegin vala ram ma alaɲ eeyi, abon uunnu nɔɔgo calaɲ adaku. Kiyo nyakaale, ki vɔɔl, kibeen googom o, eeyi ma alaɲ eegin vala ram, kelegje nicigi eegin riiriny ɲaatunonj. ⁸Eegin buk kɔcɔcɔbaac vala ram, ma alaɲ eeyi, een zin niini riiriny ɲaatunonj. Alaɲ agano ɲaati adaku niiga idi ci keleg ci eegin riiriny noko dook, karabɔɲ uumnyu kodoolwa cigeec.

⁹“Ma kelegeene o abaak maami dook, abon adaku kulug o anyak tidit ki tagayanj. ¹⁰Olla kaal ci abaak maami ma alaɲ anyak tidit ki tagayanj o, má adaku, eegin kaala nicigi riiriny ɲaatunonj.

¹¹“Olla kibaalic calaɲ een riiriny o, adayit labak. ¹²Kibaali zin calaɲ agano ɲaati adaku ceegi: kayuuk, ki zeeroc, ki verleec, ¹³ki cirilili, ki zuutane keenɲi dook, ¹⁴ki waalaknya keenɲi dook, ¹⁵ki olom, ki rebenylooc, ki ɲanabe, ki korooka keenɲi dook, ¹⁶ki guumun, ki caayimo, ki zuut o vɔɔr, ¹⁷ki tulum, ki kuduvaan, ki ziikmaam, ¹⁸ki zeelu, ki kidɔtwa keenɲi dook, ki loceero, kibeen zoloboc.

¹⁹“Má adaku olla kaal o milinyik anyak taba^z dook, eeci eegin niigi riiriny ɲaatunonj. ²⁰Maje bar kaal o anyak taba, ma alaɲ eegin riiriny, adayit labak.

^z **14:19** *Olla kaal o milinyik anyak taba*: Kaal zin ceen riiriny o nɛen kaala o miliny anyak taba ma awɔ zoone wecjeen, cino Livai 11:20-22.

²¹ “Má adaku kelegit ci adaai doon, aanycek kadayit modɛɛna o gaagai aromeenu ki igeet kutuuryowe ugooc ɲina, karabɔɲ ataaleku modɛɛn oogi, eeci eeginu niiga ɔl ci Maanyi ween Tammu unoɔɲ ci eeginu ɔl cigin aliile.

“Má aaku nyɔɔn ci bawooto irane ci yaatin.

Zɔɔz ci akati gi codoi kaale ween amɔɔ

²² “Má aanyeku zin kereyeeyuɲ gi ci aaranu gi codoi kaale ween amɔɔ kaale o abiirna manɛɛna ugoocok irkitook dook. ²³ Anyaktaak gi codoi kaale ween amɔɔ o abiirna manɛɛna, karabɔɲ een labi, karabɔɲ een nyaan, karabɔɲ een maal ci kinjirooco, ki abuunya o maacik arita kaala ugooc abalu, ɲino aɲɛra Maanyi ween Tammu unoɔɲ ka ketɛɛnyɔi ceez onine ka ɔɔɔ idinɲiinɲanit niiga zaar ogin, ivita zin adayit kaal nicoko dook ɲina, ka kedemezuuɲ gi nici gɔɔl ci aɲoliinu Maanyi ween Tammu unoɔɲ tup. ²⁴ Mazi bar tɛ ɲino aɲɛra Maanyi ween Tammu unoɔɲ ka kidinɲiinɲantɔi zaara ogine rɛɛn, maje Maanyi ween Tammu unoɔɲ amayuukuɲ kiziti kaala cugooc o mɛɛɛ, ma acinu adinɲin kaala ceen gi codoi kaale ceen amɔɔ noko dook calaɲ aruumnyu ɲinite, ²⁵ abaleec kaal nicoko kiziti guruuc ka kovolvolit, ka ooti guruuc nicoko ɲao aɲɛra Maanyi ween Tammu unoɔɲ. ²⁶ Mazi ɔɔt uruumtu ɲinite, ɲaan bodo avɔ atalanu kaal o arooɲnyu e dook ɲinaante kiyo tiina, karabɔɲ een ɛɛzana, karabɔɲ een nyaantane o akaaka ɔɔɔt, kibeɛn o alaɲ akaaka o, karabɔɲ een kaal oogi ci olla arooɲnyu, ka zin atalɔ adaktɔ ma awodeenu niiga ki ɔl o koroogjok ugooc dook ɲuume o Maanyi ween Tammu unoɔɲ. ²⁷ Má akoleeku ɔl ci Livai aromeenu ki igeet kutuuryowe cugooc ɲina o looc, eeci akɔm nɔɔɔɔ taalen cineɛɲ tɔɔɔwaaye cugooc o.

²⁸ “Gɔɔn zin mǎ idicaai irkitoowa iyoɔn, anyakta gi codoi kaale ween amɔɔ o abiirna manɛɛna ugooc irkite nico, ivita aaryek piimane kiiyaɲtɛ kutuuryowe ugooc, ²⁹ ka kadaktɔ ɔl ci Livai akɔm nɔɔɔɔ taalen cineɛɲ tɔɔɔwaaye cugooc o, ki modɛɛn o gaagai, ki dɔɔl ween booyok, kibeɛn ɲaai o bɔi o aromeenu ki igeet kutuuryowe cugoocok ɲina o zɛɛ ma anyer, ka zin kamayuuwuɲ Maanyi ween Tammu unoɔɲ kaale ugooc alinɲinnyu dook.”

Irkrit ween Toorgerem Yubzeento ooŋnen ɲabolɛɛta

15 Izi ni bodo Muses ne, “Gɔɔn zin mǎ uruume Irkit ween Toorgerem Yubzeento, mǎ anyak da eet ci arɔɔŋ ɲabolo gɔɔna, abon ooŋnek calaŋ ajin bodo. ²Gɔɔl zin ci ka utuguuzi gi nico cee: Mǎ arɔɔŋ ɛti ɲabolo eete ceen Israyilen maany, alaŋ bodo ka kijin. Alaŋ agano ɲaati ajini gɔtɔni ceen Israyilen o ɲabolo nico, eeci uruume irkit o arican Maanyi ka kotoŋtɔɔi ɲabolɛɛta. ³Mǎ arɔɔŋ ɛti ceen Israyilen ɲabolo eete ceen mirooi ci gaagai, ajin labak, maje mǎ arɔɔŋ eete ceen Israyilen maany, alaŋ bodo ka kijin, ⁴ka kɔkɔma ɲaatunɔŋ eet ci amaata looce o ka kook kaanyun Maanyi ween Tammu unoon igeet kizi cunoon. Amayuukun tiŋeere niini igeet ɲinaante ɔɔɔt, ⁵ɲaati zin koca aziknu Maanyi ween Tammu unoon, ma alinliŋnyu zoɔzok ci karicaneekun waanico noko dook juruun, ⁶ka kamayuuwun Maanyi ween Tammu unoon ebaal aterkedeekun niini igeet e, ka aanycek modɛen ci gaagai ci meelik kaal ɲabolɛɛte rak niiga. Akom niiga gi ci ka odomta rak ɲaboloona ɲaatinen, ka zin buk abalit modɛen ci meelik niiga, alaŋ niigi ka kabaltun igeet.

⁷“Mǎ anyak eet ci amaata ɲaatunɔŋ Israyila kutuure codoi kutuuryowe ci looc ci tiŋeere ka kook kaanyun Maanyi ween Tammu unoon o, mǎ arudu azen acaacu gotonu cunoon amaata noko. ⁸Bar abon atiritu, ma aanyeku gi ci olla arɔɔŋ kodoma kizi ɲabolo o labak. ⁹Egeenyit zin, mǎ ajuraaku eet ci amaata ɲabolo eeci izi Irkit ween Toorgerem Yubzeento ooŋnen ɲabolɛɛta ajɔɔn, mǎ aanyeku zinzeeti kanyayit baabani ci ger abil nɔkɔ eete ci amaata ma apeezu nɔɔnɔ, gerze ɲaan aluweek niini Maanyi ɲaaten igeet makacin ojoktaawu oŋeec. ¹⁰Otoŋtaak eet ci amaata gi ci arɔɔŋ o labak zinzeetine ci vɔɔrik, ka Maanyi ween Tammu unoon kamayuuwun igeet, ma amayuuk kaal ugooc agoonu dook. ¹¹Zin gɔɔn laadun vitenaane ci abaayi ɔl o dook, anyak ɔl ci amaata, karicaneekun zin gi nico o, ka itiritit gotonogu ween Israyil amaata, kibeen o arɔɔŋ tirtɛen looce cunoon o.

Ogiin o gabaraawu

¹²“Mǎ anyak goon ceen Ibirowen ci maaci, karabɔŋ een ci ɲai, ci da ataalekin ɛɛ kizi gabareen cun, ma alinliŋoonekin irkitook tɔɔrkɔnɔm, ma irkite ceen toorgerem o, ɔɔɔ nɔɔnɔ kɔtɔɔ labak. ¹³Mazi

oogu nɔɔɔ, má aanyi kɔɔ azene nɔɔ kɔɔm gi ci ayit. ¹⁴Ɔeraak nɔɔɔ ɛɛza cigin, ki labi cigin, ma buk aɲeraai nyaantane cigin zinize ci vɔɔr. Adaa buk gabareen nico, kiyo buk amayuukin Maanyi ween Tammu unun ineet o. ¹⁵Abon aadanu gi baal rak niiga alya eeginu mirɔk ceen gabara Masire e, iiya ni waanice ɛɛlawuɲ Maanyi ween Tammu unooɲ, gi ci zin buk karicaneekuɲ naana igeet kaal nicoko waanico o nɛn.

¹⁶“Mazi bar tɛ aneekin gabareenti cune o nɛ, ‘Akɔm, alaɲ kawɔ,’ eeci areezin niini ineet ki ɔl o kɔɔɔg unun dook, giye o gɔɔn anyaye niina nɔɔɔ juruɲ, ¹⁷yitɔ gabareen nico, biti ceez tatooga karoga, ka bitɔ bɔɔr itat lobootot giye ceen ziit kizi vɔɔɔɲ, ka kizi gabareen cun nɔɔ been nɛn. Mā anyak buk gabareen ci ɲai ci arɔɔɲ kaavu, tuguu buk nɔɔ.

¹⁸“Má aanyi gi ci ka ɔgi gabareen cun o kizi gi ci adɔɔi ɲaati agɔɔnɛ, eeci gi ci baal alinɲiɲoonekin niini ineet irkitook ceen tɔɔkɔnɔm noko dook, appe kujuk eet ci waan alinɲiɲoonekin ineet guruuci laak ram, ka kamayuuwin Maanyi ween Tammu unun kaale ugun agoon dook.

Abuunya o maacik atiyaana kaala ugooc abalu

¹⁹“Ipiicek Maanyi ween Tammu unooɲ abuunya o maacik atiyaana kaala ugooc abalu. Má aanyeku ariz ci atiyaana taɲ kilinɲiɲ maneene ugooc kɛɛvɔ, má buk azeecu mirkic o atiyaana yaatine im. ²⁰Ɔɔɔ gɔɔn adayit kaal ci ona apiiceku Maanyi noko ɲao aɲera Maanyi ween Tammu unooɲ niiga dook, ki ɔl o koroogjok ugooc dook ɲuume onin. ²¹Mazi anyak kaale nicoko ci anyak kabiceec, karabɔɲ ɲɔɔl, karabɔɲ ruben, karabɔɲ anyak kabiceec ci ger ɔɔɔt, má apiiceku Maanyi ween Tammu unooɲ. ²²Adayit ci anyak kabiceɛnɛn o kutuuryowe ugooc. Olla ɛɛti ceen riiriny ɲuume o Maanyi, karabɔɲ alaɲ een riiriny, adak nicoko labak, kiyo bar adak alyaazwa, karabɔɲ een kaja o. ²³Bar zin olla má adaku idin ci ɲaan anyak biyee, uɔuutek biyee looc kiyo maama o.”

Iiten o Vardaaɲinto

16 Izi ni bodo Muses nɛ, “Abon zin gɔɔn agoonu talniin ci Iiten o Maanyi ween Tammu unooɲ Vardaaɲinto nyeelowe ci kazi Abib noko, eeci waanice aduɲnaanunɲ Maanyi

ween Tammu unoon igeet Masire nyeelowe nico baalin keeta.

²Ivita zin goon ataabit Maanyi ween Tammu unoon taabinte o liten o Vardaanjinto kaale ugooc abalu, kiyo tiina, ki eza o. Anyaktaak kaal nicoko njino ajera Maanyi ka keteenyoi ceaz online ka woto idindiijanit zaar ogin njinaante. ³Má adaku zin idi ci kaal ci ataabju Maanyi litene ci Vardaanjinto o, kibeen dooken ci anyak nyigit ci nyaanu, adayit dooken ci akom nyigit ci nyaanu iinya toorgerem. Dookena nicigi, dooken ci piiryakzetu, eeci waanice aduɗnaan Masire jaati azuku eleeti. Abon zin goon tijeere aadanu iiten baal aduɗnaan Masire e iinya ci jaan arognu o dook noko. ⁴Abon akom nyigit ci nyaanu ci ajoyai iinyaye ceen toorgerem o looce cunoon o dook. Má anyak gi ci ataabju Maanyi yoomane ci iiten ci oowu o, má aanyeku idin katanju kaal.

⁵“Má ataabju Maanyi taabinte o Vardaanjinto kutuure codoi kutuuryowe o aanyuɗ Maanyi ween Tammu unoon, ⁶bar woto ataabit nokoɗo jaan ajera niini ka keteenyoi ceaz online ka woto idindiijanit zaar ogin njinaante, ataabit nokoɗo njinaante yoomana jaati ooyi ii loota, eeci nicini kebereec baal aduɗnaan Masire e neen. ⁷Avaadit taabinet nico ka adayit jaan ajera Maanyi ween Tammu unoon ka keteenyoi ceaz online, ma jeere, imiiryozeke keemane ugooc. ⁸Ma iinyaye ceen toorkonom ano liten ci Vardaanjinto o, adayit dooken ci akom nyigit ci nyaanu. Ma iitene ceen toorgerem o, olotai ka ivita idindiijanit Maanyi ween Tammu unoon calan avooyu linqoonok ugooc goon alinqinyu o.

Talniin ci Teedinto

⁹“Ekeebta zin iinya toorgerem laak toorgerem, akata iitene baal akanaanu labi teedinta e, ¹⁰ka zin ivita atalit Maanyi ween Tammu unoon Talniinte o Teedinto, ka anyaktaak Maanyi kaal ci olla aadanu zinzeetine ugooc doon eo kaal o goon te aanyuɗ Maanyi ween Tammu unoon mayuuwente onin, ¹¹ka zin atalit niiga Maanyi ween Tammu unoon juume onin jaan ajera niini ka keteenyoi ceaz online ka woto idindiijanit zaar ogin njinaante, niiga dook ki dool ugooc, ki gabara ugooc maacik, ki o nai, ki ol o Livai aromeenu ki igeet kutuuryowe cugooc o njina, ki modeen o gaagai, ki dool ween booyok, kibeen jaai o bai abaak jaatunon. ¹²Abon aadanu gi baal

rak niiga alya eeginu mirək ceen gabara Masire e, egeenyit zin ka ilinliṅti lootinok nicoko.

Talniin o Aavtiye Ɔl Nyabukuunyai

¹³ “Gɔɔn mā uudutu labi turaanta, ma ocoortawu nyaantane o iinab ugooc, ma aaryeyu piimane, utuguuz Talniin o Aavtiye Ɔl Nyabukuunyai iinya toorgerem. ¹⁴ Gɔɔn mā agoonu talniin nico, atalɔ niiga ki dɔɔl ugooc, ki gabara ugooc maacik, ki o ɲai, ki ɔl o Livai, ki modeen o gaagai, ki dɔɔl ween booyok, kibeena ɲaai o bɔi aromeenu ki igeet kutuuryowe cugooc o ɲina. ¹⁵ Utuguuzek talniin nico Maanyi ween Tammu unoɔɲ iinya toorgerem ɲao aɲera niini, eeci amayuuwun Maanyi ween Tammu unoɔɲ igeet, kaale o abiirna manɛena ugooc kibeena kaale o alinliṅnyu dook, ka talniin unoɔɲ kizi appe.

¹⁶ “Abon gɔɔn avuunak ɔl ugooc maacik dook Maanyi ween Tammu unoɔɲ laak ceen iiyu noko irkita, ka kivita kutuguuzɔ Talniin ci Dɔɔken o Alaɲ Amokcar, ki Talniin o Teedinto, ki Talniin o Aavtiye Ɔl Nyabukuunyai ɲao aɲera niini. Akɔm eet ci akuunak Maanyi kɔkɔm gi ci anyaaak nɔɔnɔ. ¹⁷ Abon gɔɔn ɛti cee, anyaa gi ci atoobɔ ki kaal o aanyek Maanyi ween Tammu unoɔɲ nɔɔnɔ mayuuwente onin.

Alaat o apak zoozok

¹⁸ “Enjerya zin pakcook, kibeena alaata oogi kidonjiine ugooc dook kutuuryowe ugooc aanyun Maanyi ween Tammu unoɔɲ ka abaakti dook, ka kapayit zoozok ci te gɔɔn abacɔɔn ɔl tɔp. ¹⁹ Má apaku zoozok conoolun. Má atakalu ɔl roonnya. Má agamaanu monaniin, eeci monaniin aanyek ɔl o ageenyi ele kiziti rubene, ma oowo zoozok o alɛemnyai kiziti gerzɛte. ²⁰ Abon zin apaku zoozok goole ci abil tɔp, ka emeda abaayit looce o aanyun Maanyi ween Tammu unoɔɲ igeet kizi cunoon nɔkɔ been neen.

Má adiṅdiṅanu joowane ci gaagai

²¹ “Má avu iitireku kitiirwa o jook o gɔɔn adiṅdiṅan ɔl kazi Acera o ɲinunoon ɛenycanu ka avaadeke Maanyi ween Tammu unoɔɲ taabinet. ²² Má buk atadizu biyeen ci ka gɔɔn idiṅdiṅanti joowane ci gaagai, eeci abor Maanyi ween Tammu unoɔɲ kaal nicoko ɔɔɔt ele.

17 “Má anyaaku Maanyi ween Tammu unoonj taŋ, karabonj een ɛɛz ci anyak kabiceec ka ivita ataabti, eeci abor Maanyi kaal nicoko ɔɔɔt ɛle.

²“Mā anyak eet ci maaci, karabonj een ŋaa ci aromeenu ki igeet kutuuryowe ugooc aanyuŋ Maanyi ween Tammu unoonj ci ajowaanu agɔɔn gi ci ger ŋuume o Maanyi ween Tammu unoonj, ma uulal terkediin o Maanyi, ³ma agɔɔn gi ci abaco ki zoozok o karicanee kuŋ naana igeet, ma bar adiŋdiŋan joowane ci gaagai, kiyo ii, ki nyeelok, ki monyony o, ma ayalik nɔɔɔ, ⁴makacin buk iziktu niiga gi nico eete omaan, abon arinyanu rak gi nico keɛŋ juruun, kibil gi ci abor Tammu ŋaatunonj Israyila ɔɔɔt noko tɔ didi. ⁵Iyitit zin koca eet nico, karabonj een ŋaa nico, ooti kutuur bawuuca, ka ɔɔɔ avacit biyene zee ma adaai. ⁶Abon zin avacu ŋaati anyayi baacok ram, karabonj een iiyu, ci azi ne, icinit didi niigi eet nico, karabonj een ŋaa nico, utuguu gi nico didi, ka zin kuruwe ɛti nici kadaak labak. Mazi adoi baacoiti nɔɔ, alaŋ ɛti nici aruwe kadaak. ⁷Abon zin arak eet nico vaciinta ɔɔwa baacoiti alya aziite onin maany, ka ni kivita kavacit ɔl ceegi dook vuruta. Abon zin ɛɛyanu eet ci agɔɔn gerziitin ci abil nɔɔ o ŋaatunonj kizii tɔ.

Zoozok ci adɔɔi payiinta

⁸“Mā akuunakuŋ zɔɔz ci adɔɔi kutuuryowe ugooc abaaku, zɔɔz ci aruyi ɛti gɔɔn kadaak, karabonj een ci aruwɛeki ɛti gɔɔn tubeen, karabonj een zɔɔz ceen daŋɔɔn, ma akomneekuŋ ŋaati apaku, ooti zɔɔz nico ŋao aŋɛra Maanyi ween Tammu unoonj. ⁹Ooti zɔɔz nico alaate o ceez o Tammo o eegin ɔl o Livai, ki eete ween pakcooi aliŋliŋ tɛ iitene nice, ka kiziyit buk niigi zɔɔz nico zee mazi agaac, ŋaan aduwaakuŋ gi ci ka utuguuz zooze nico. ¹⁰Abon aliŋliŋnyu zoozok o aduwaakuŋ niigi igeet ŋaati aŋɛra Maanyi noko. Abon azuunu zoozok o oobekuŋ niigi igeet juruun. ¹¹Iliŋliŋti lootinok o ademzeekuŋ niigi igeet, ki zoozok o aaryek niigi. Mā aduwaakuŋ niigi igeet gi ci aduwa, alaŋ ka anyaanjit ɔɔɔ ki libir coo, karabonj avooyu ki libir cee. ¹²Olla ɛti ci aɛɛz alaan o ceez o Tammo aliŋliŋoonek Maanyi ween Tammu unoonj, karabonj een pakcooi o aroon zoozok, abon aruwe kadaak. Abon zin ɛɛyanu eet ci agɔɔn gerziitin ci abil nɔɔ o ŋaatunonj kizii tɔ, ¹³ka kotonjole ɔl dook

o azii gi nico, calaŋ bodo apɛɛz alaata o ceez o Tammo, karabɔŋ een pakcook.

Alaan ci abal looc

¹⁴“Tiŋeere zin mǎ ɔɔt uruumbu looc o aanyuŋ Maanyi ween Tammu unoŋ ka ɔɔt agamit abaakti kizi cunooŋ, izitu ni nɛ, ‘Kɛŋerta buk alaan cinaai ka kabaleet kiyo buk anyak modeena ci kabaawo o alaata cigeec adikir o,’ ¹⁵abon agayu ɛeti ci arɔɔnyanu kizi alaan ci ka kabaluuŋ o, eet ci arɔɔnya Maanyi ween Tammu unoŋ niini alya. Ma abon een gotonu cunooŋ ceen Israyilen ɛɛ. Alaŋ zin agano ŋaati anyaanu mirooi ci gaagai kiiya kabaluuŋ igeet. ¹⁶Alaŋ agano ŋaati alotaake alaani ɛɛ jɔɔmane ci meelik kiziti cigin, karabɔŋ bar itoon bodo ɔl kɔɔt Masir ka kɔɔt kataalak nɔɔno jɔɔmane oogi ci meelik, eeci baale uduwaayun Maanyi gi ci azi nɛ, ‘Mǎ bodo amiironeku Masir.’ ¹⁷Abon alaani nici alaŋ anyak ŋaai ci meelik, gerze ŋaan aanyek ŋaai ceen modeen ci gaagai o nɔɔno kotoŋ Maanyi. Alaŋ buk abon ŋaati alotaaki niini ɛɛ warki ki zurteenen ci meelik kiziti cigin doon.

¹⁸“Mazi ka kiiyak ɛeti nici lecer o alazeetu, abon rak ayeedek niini lootinok o ɛɛl weregeewe o anyak alaata o ceez o Tammo eegin Livai werege cin doon, ¹⁹ka kanyak niini werege nico, ka gɔɔn kɛkɛɛb niini ŋinti ŋaan arogni o nɔko, ka kɛdemɛz nɔɔno gɔɔl ci aŋoliin Maanyi ween Tammu onin, ma abon ageeny kilinlini lootinok ki zoosok ci ayeedi weregeewe nico noko dook. ²⁰Ma zɔɔz nici, ademzeek nɔɔno gi calaŋ ka kɔɔɔŋi ɔl ɛɛ, ma alaŋ bodo niini akoleek lootinok nicoko looc ka kanyaŋ kook ki libir coo, karabɔŋ ako ki libir cee. Zin goole nico, ka kagamit alazeet niini ki dɔɔl ci dɔɔl cigin doon ŋinti reɛn Israyila nɔko.”

Taabinet ci aanyonek alaata o ceez o Tammo been Livai

18 Izi ni bodo Muses nɛ, “Akɔm zin tɔɔ ci ka kaanyozek alaata o ceez o Tammo ween ɔl o Livai, ki kidoŋi ugeec dook kizi taalen cineen Israyila ŋina. Taalen cineen ka kadayit niigi nɛɛn taabinet ci avaadi goya avu ataabi ɔl Maanyi o. ²Gi zin ci akɔmni nɔɔgo taalen cineen tɔɔɔwaaye ci aŋer Israyila o nɛɛn, eeci izi

taalen cineej neen Maanyi alya eo aduwaaki Maanyi ween Tammu unoŋ nɔɔɔ.

³“Gɔɔn zin mǎ anyaanu taabinet ceen taŋ, karabɔŋ een ɛɛz, viten ci ka kadayit alaata o ceez o Tammu kizi taalen cineej neen, ɲɛɛjaneec, ki kaazwa been kolokte. ⁴Aanycek nɔɔɔ kaal o arayai biireza maneene ugooc, ki nyaan ci iinab ci ɲaan colai, ki maal ci kinjirooco ci ɲaan colai, ki im o azɛɛcanu ɔɔwa azaaye ugooc, ⁵eeci aɲɛra Maanyi ween Tammu unoŋ kidonɲ ci Livai noko kidonjiine ugooc dook ka kivita kilinɲinɲit niigi zaare o Maanyi nɔkɔ been neen.

⁶“Tiŋeere gɔɔn mǎ arɔɔŋ ɛɛti ceen Livayen kuluug ɲao abaayi kutuure codoi kutuuryowe cugooc noko kook bodo ɲaati aɲɛra Maanyi kibili ceez onine Israyila ɲina, ⁷akɔ labak ma akɔ alinɲin zaare o Maanyi ween Tammu onin ɲinaante kiyo buk gɔɔɲɲa ceen Livai dook gɔɔn alinɲinjoonek Maanyi ɲinaante o. ⁸Ma avɔ adak buk niini ki gɔɔɲɲi kaal o ataabi ɔl Maanyi dook ɲinaante kotoobɔ. Mate aanyek ateenowa ogine guruuc ci ajowa kaale cigeec ataalin, anyak guruuc nicoko kizi cigin doon.

Kaal o abor Maanyi

⁹“Zin tiŋeere mǎ ɔɔt uruuntu looc o aanyun Maanyi ween Tammu unoŋ, mǎ avɔ ayayizu kaal o ger abor Maanyi ɔɔɔt agɔɔn modɛɛna o abaak ɲinaante. ^{10–11}Akɔm ɲaatunonɲ eet ci ka kataabɔi ɲɛɛrin, karabɔŋ een beɛnyin kizi taabinet ci avaadi. Má agoonu kaal ci ɲarizeetu, ki kaal ci tamarzeetu adoону ɔl, karabɔŋ een kaal ci acineenu ootine, karabɔŋ azoozonu kibeɛn mininɲ. ¹²Olla eet ci agɔɔn kaal ci ger ɛɛl nɔkɔ o, abor Maanyi ɔɔɔt. Gi zin o tiŋeere atɔɔyi Maanyi ween Tammu unoŋ modɛɛn o abaak ɲinaante lai neen, eeci agɔɔn niigi kaal ci ger abor Maanyi ɔɔɔt noko. ¹³Bar zin niiga, mǎ agoonu kaal ci ger noko gerze ɲaan abacaanu oŋeɛc ɲuume o Maanyi ween Tammu unoŋ.

Aterked Maanyi gi ci ka kɔɔɔnyake Israyil nyakanɲ

¹⁴“Ma modɛɛna ci tiŋeere avɔ atooku ma aamanu loocok cigecek kiziti cugooc neke, azii gɔɔn waanice niigi kaal ci ɲaritu, ki ci tamarzeetu kiyo nici noko. Bar zin Maanyi ween Tammu unoŋ alarɲ agamaanunɲ igeet utuguuz kaal ci ɛɛl nɔkɔ been neen.

¹⁵Arɔɔnyakunɲ bodo tiŋeere Maanyi ween Tammu unoŋ nyakanɲ

ci abil kiyo naana o ɲaatunonɲ maany Israyila, abon zin aziknu nɔɔɔɔ.
¹⁶ Gi baal ri ajinu Maanyi ween Tammu unoonɲ biye o Oreb iiten baal alotaanu e neen, aziyu waanice ne, ‘Alaɲ agano ɲaati kazikni molook ci Maanyi ceen Tammu cinaai o nɔkɔ, ma buk kamena kageleem goo ci appe alanyit biya noko nɔkɔ, mā kagɔɔn nɔkɔ, kadaai koca.’

¹⁷ “Eneeyan ni Maanyi ne, ‘Aleem ɔl nicigi gi ci aduwa noko.
¹⁸ ɲaan karɔɔnyai tiŋeere nɔɔɔɔ nyakaɲan oma ci abil kiyo niina o ɲaatinenɲ Israyila maany, ma kaareke nɔɔɔɔ zoozok ogan otog ka kuduwaak nɔɔɔɔ kaal o karicaneei naana nɔɔɔɔ ka koobek niini nɔɔɔɔ dook. ¹⁹ Mā anyak eet calaɲ azii zoozok o aduwa nyakaɲani zaare ogan, ɲaan kanyaka ki eet nico zɔɔz nico. ²⁰ Mazi bar anyak nyakaɲan ci ako azɔɔz zaare cigan gi ci ɲaan naana kiricaneei, karabonɲ een nyakaɲan ci azɔɔz zaare ci joowane ci gaagai, abon aruwe nyakaɲani nici kadaak.”

²¹ Izi ni bodo Muses ne, “Mā abaabanu gi ci aziyu ne, ‘Inoko tedeec kaga zɔɔz ci aduwa nyakaɲani nici o aku didi ɲaaten Maanyi o ku?’ ²² mā akom kaale ci baal aduwa nyakaɲani nici zaare ci Maanyi noko ci agooni, karabonɲ aleemnyai, agaac alaɲ een nicini zɔɔz ci aduwa Maanyi, ma alaɲ buk azɔɔz niini zaare cigin. Zin eet ci abil nɔkɔ, má aɲoliinu.”

Kutuuryok ci roodinto

19 Izi ni bodo Muses ne, “Tiŋeere mā ook uulal Maanyi ween Tammu unoonɲ modɛen ma ook aanyunɲ loocok ugeec igeet, mazi ɔɔt otooktu niiga nɔɔɔɔ ma irigiztu kutuuryok, ki koroogjok ugeec abaaktu, ²⁻³ eɲerit looc o aanyunɲ Maanyi ween Tammu unoonɲ kizi cunoonɲ laak iiyu. Eɲeryaawu ni gɔɔn loocowe ceen iiyu noko kutuur codoi ci abil looc nico kɔrgɛɛna. Okola zin goolok ci avɔ zɛɛ been kutuuryok nicoko ka ɛeti calaɲ aruk gɔɔn looror kivr kook kɔɔɔɔde kutuuryowe nicoko.

⁴ “Nicini zɔɔz ci aaronek looc kibil nɔkɔ, ka ɛeti o alaɲ aruk gɔɔn looror, ma akom da nɔɔɔɔ marnɔɔn laadun, kivr kook kɔɔɔɔde kutuuryowe nicoko ka korog. ⁵ Mā anyak eet ci avɔ ki gɔɔn oma ɔɔorta, arɔɔɲ kɔɔt ketenɛda kɛen, mazi arɔɔɲ ɛeti codoi ketenɛd kɛet, apaaci meleɛk ɔɔ, ma akul kook kuruk gɔɔn cee kadaak, abon adɔkɔny ɛeti nici ako kutuure codoi kutuuryowe ceen iiyu noko, ka kook kɔɔɔɔde ɲinaante ka korog. ⁶ Mā adoi kutuuri nɔkɔ ma rɛen, mā

anyak eet ceen caac biyeetu arɔɔŋ kacaaco, ako koca makacin ook amada nɔɔɔŋ gɔɔla ma aruk kadaak gaaga nɔko giye calaŋ aganɔɔŋ ki daayiz, eeci alaŋ agɔɔŋ niini gi nico looror, giye o akomni nɔɔŋ marnɔɔŋ laadun. ⁷ Zin giye nico, karicaneekuŋ gi ci kaneekuŋ ne, eŋerya kutuuryok iiyu ci roodinto.

⁸ “Tiŋeere mā azacuun Maanyi ween Tammu unoŋ looc cunoŋ o kidikir kizi appe ebaal aterkedeek niini jijitugooŋ ka kaanyuŋ niini igeet looc nico dook ebaal eterkedeek niini nɔɔŋ laadun e, ⁹ abon aŋeraanu kutuuryok iiyu oogi bodo ci roodinto. Mā alinŋinnyu zoozok ona karicaneekuŋ naana igeet waanico e juruŋ, ma areezu Maanyi ween Tammu unoŋ, ma awooyu goolowe ogin, azac koca Maanyi looc cunoŋ o. ¹⁰ Utuguuz zin nɔko, ka calaŋ biyeeta ci eet o akom gi ci abacaa, aɗuuti gaaga looce o ka kook kaanyuŋ Maanyi ween Tammu unoŋ igeet kizi cunoŋ. Mā alaŋ agoonu nɔko, akuunakuŋ koca baciin ci aɗuutene ɔl nicoko biyeeta o igeet.

¹¹ “Mazi bar anyak eet ci amarniin gɔɔŋ oma ma ako ooŋek gɔɔla, mazi aku, oŋozoozek nɔɔŋ uruk kadaak, ɔɔɔɔny ni ook ɔɔɔɔ kutuure codoi kutuuryowe ci aŋeryai noko, ¹² abon alaata ween marwak o kutuur ci eet ci amoony gɔɔŋ noko, itoon ɔl ci avo abadaan nɔɔŋ ma avu aanyek eet ceen caac biyeetu o kacaaco labak. ¹³ Má aanyeku nɔɔŋ kuwuceeduŋ been neen, abon eŋyanu eet ci aɗuut biyee ci gɔɔŋ ci akom gi ci abacaa gaaga nɔko Israyila o kizii to, ka kɔɔɔɔ kaala dook ŋaatunon juruŋ nɔko.

¹⁴ “Tiŋeere mā ɔɔt uruumtu looc o aanyuŋ Maanyi ween Tammu unoŋ kizi cunoŋ, má bodo iicaku keek ci ŋino aŋeroonu ki ɔl o abaawonu, ka kizi ŋintunoŋ o appe, eeci waanice aaryek keek nico jijitugooŋ laadun.

Baacok

¹⁵ “Mā anyak eet ci abaronek gi ceen baciin, ma adoɪ baacoiti ci aga gi nico o nɔko, alaŋ ka zɔɔz nici kagamnyaai kizi zɔɔz ceen didi, agamnyaai zɔɔz ci anyak baacok ram, karabɔŋ eegin iiyu.

¹⁶ “Mā iŋaani baacoiti codoi noko vɔɔɔŋ ci azi ne, icinuun didi eet nico utuguu gi ci ger, ¹⁷ abon ɔl ceen ram adaŋo noko, avo eel niigi dook Maanyi ŋuuma alaate o ceez o Tammo, ki pakcoowe

o gɔɔn iroon zoozok o alinjliŋ tɛ gɔɔn iinyaye niceke. ¹⁸ Abon zin rak arinyan pakcoowa gi nico keɛŋ juruun, ka mǎ bar tɛ avɔlɔŋ ɛeti ceen baacoi o, ma akatuun gɔtɔni vɔlɔŋa, ¹⁹ ka zin koca gi ci ona arɔɔŋ kutuguuwozek gɔtɔni o, kutuguuwozek bar nɔɔɔ ka ɛɛkta eet ci agɔɔn gerziitin ci abil nɔkɔ o ŋaatunon kizii tɔ, ²⁰ ka ɔl dook o azii gi nico, kotonɔle, ma akɔm bodo eet oma ci agɔɔn gi ci ger abil nɔkɔ ŋaatunon. ²¹ Mǎ aanyeku kuwuɛeyun ɔl ci ɛɛl nɔkɔ, eeci ɔɔrkɔr rogeti ki roget, ɔɔrkɔr keberɛɛci ki kebereec, ɔɔrkɔr nyigitaat ki nyigitaat, ɔɔrkɔr aziiti ki aziit, ɔɔrkɔr zɔɔci ki zooc.”

Zoozok ci oroonto

20 Izi ni bodo Musɛs nɛ, “Mǎ avooyu ɔɔɔn moda, ma acinu jɔɔmanɛ, ki kavoolet ugeec, ma buk mɛɛle takirnya cigeec o kujuk cugoocok o, mǎ aŋoliinu, eeci Maanyi ween Tammu unoon baal adunnaanon igeet Masire e, oorkoryu ki igeet. ² Mǎ ka ɔɔɔ ɔɔɔn, abon rak alaani o ceɛz o Tammu aku abil takirnya ŋuuma ka koobek nɔɔɔ kaal ³ keneek nɛ, ‘Izikɔ di Israyil, inoko waanico avooyu ɔɔɔn moda. Mǎ aanyeku zin zinzeeti kiziti ɔakɔdayɛ, karabon aŋoliinu nɔɔɔ, mǎ aanyeku zinzeeti kanyayit kulurkulur ci aŋoliinu nɔɔɔ been nɛn, ⁴ eeci Maanyi ween Tammu unoon oorkoryu ki igeet, ma oorinun igeet moda, ma aanyun tedeec omogit nɔɔɔ.’

⁵ “Abon zin bodo ajin alaata o takirnyaawu adikir takirnya aneek nɛ, ‘Anyak ŋaatunon eet ci da ɛɛnyca ceɛz cin colai, ma ŋaan keteedek wawaac ŋuume o Maanyi tɔ? Mǎ anyak, aanycek rak nɔɔɔ kimiire kook keteedek ceɛz cin o wawaac ŋuume o Maanyi, ka matɛ akɔ aruwe ɔɔɔnta, gerzɛ ŋaan akɔ ateedek ceɛz cin o wawaac ŋuume o Maanyi ɛeti omaan. ⁶ Anyak ŋaatunon eet ci aɔɔwa iinab cigin ma ŋaan kadak tɔ? Mǎ anyak, aanycek rak nɔɔɔ kimiire kook kadak iinab cigin o, ka matɛ akɔ aruwe ɔɔɔnta, gerzɛ ŋaan aku adak iinab cigin o ɛeti omaan. ⁷ Anyak ŋaatunon eet ci aavi ŋaa baala ma ŋaan kitiviica tɔ? Mǎ anyak, aanycek rak nɔɔɔ kimiire kook kitiviica ŋaa cin o, ka matɛ akɔ aruwe ɔɔɔnta, gerzɛ ŋaan aku ariyi ŋaa cin o ɛeti omaan.’ ⁸ Ma azac bodo alaata o takirnyaawu gi ci azi nɛ, ‘Anyak ŋaatunon eet ci aŋole ziniz ɔɔɔn tɔ? Mǎ anyak eet ci aŋole ɔɔɔn, aanycek kook ɔɔɔ gerzɛ ŋaan aku akoleek ɔl dook kulurkulur.’ ⁹ Mazi oodotiz alaata ci takirnyaawu adikir o, eŋerya niigi alaata ci milinyik ka kagamit takirnya.

¹⁰ “Mā avuunaku kutuur ka ivita apaanit, eneechtek rak ɔl kutuure nico ne, mā agamaanetu kivita kagamta kutuur cunooŋ o labak, akom koca ɔwɔn. ¹¹ Mā agamaanun ma oonnanun ivita ɔwɔ kutuure cineen o labak, aanycek gwɔn ɔl ci kutuur nico o dook kilinliŋit linliŋoonok ci aabur kilinliŋtoozeyun igeet kiziti gabara cugooc. ¹² Mazi abor ganɔn, ma bar arɔwɔn ɔwɔn, ivita ilikta kutuur nico apaanit. ¹³ Mazi aanyun Maanyi ween Tammu unooŋ kutuur nico, idica ɔl ci maacik o dook lai. ¹⁴ Agamit zin ŋaai ki dɔɔl ki tiin, ki kaal o ɔranu kutuure nico dook lai, ka kiziti kaal cugooc aanyun Maanyi ween Tammu unooŋ modeene nicoko. ¹⁵ Utuguuzek gi nico kutuuryok o adeyai ŋaatunooŋ dook, eeci kutuuryowa nicigi alaŋ eegin kutuuryok ci modeen ci looc ci Kanan.

¹⁶ “Maje bar kutuuryok o modeen o looc o Kanan o ka kook kaanyun Maanyi ween Tammu unooŋ kiziti cugoocek, akom gi ci arogi ci uunnu korog. ¹⁷ Idica ɔl o abaak ŋinaante dook lai, ma apiiceku Maanyi kuzurye. ɔl nicoko neen ɔl o kazi Ait, ki Amori, ki Kanan, ki Perizi, ki Ivai, kibeen Jebusi. Idica nɔwɔ dook eo aricaneekuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ, ¹⁸ gerze ŋaan ademzeekuŋ niigi igeet goolok ci adiŋdiinanu buk niiga joowane ugeec dook, makacin abacaawu oŋeek ŋaaten Maanyi ween Tammu unooŋ, eeci abor niini gi nico ɔwɔt.

¹⁹ “Mā ŋaan aliyaanu kutuur ŋinti reen aroonnyu ka agamit, adayit kebere ci keen ci ŋinito o labak. Bar zin keen ele, mā aŋedet, eeci alaŋ een modo ci ooronu o neen keena. ²⁰ Eteŋedit koca keen ci agayu alaŋ abiir o doon, ka olla utuguuzai kaal ci gaagai ci ka ooryɔi ki modo zee ma avɔ agamnyu kutuur nico.”

Zɔwɔ ci akati moonyenet ci ŋaan kagawe

21 Izi ni bodo Musɛs ne, “Tiŋeere mā ɔt uruumtu looc o aanyun Maanyi ween Tammu unooŋ ka agamit kizi cunooŋ, ma ajowaanu eet ci ɔwɔ tuwa adaai, ma ŋaan eeti ci amoony o kagawe, ² aanycek alaŋ ugooc eegin marwak ki pakcook kɔɔt kayabizit ŋinti aŋerɔwɔn eeti ci adaai o kibeen kutuuryok ci aŋɔwɔ ki nɔwɔn o. ³ Abon zin alaata o eegin marwak o aŋɔwɔ kutuuri cineen o ki ŋinti ɔwɔŋi eeti ci adaai o, adoma mool ci ŋai, ci ŋaan laadun kilinliŋ keevɔ. ⁴ Ka kiyitit kooti nyaraate ci ŋaan laadun keeve kanyak kaal ci adowe, ma anyak lamurdeen ci anyak maam nɔkɔ calaŋ awodjaai, ka zin

koot kuduulit niigi mool nico inyaa njinaante. ⁵Ma avu eel alaata o ceez o Tammu eegin Livai ol nuuma giye o ejeraai Maanyi ween Tammu unoon njooḡ ka kilinjilnjoozeke nɔɔɔ, ma amayuuk ol zaare o Maanyi, ka keela kaal ci abacɔɔn ol, ki kaal ci amomoozɔne ol kiyo nicigi o. ⁶Ka alaata o eegin marwak o ajɔɔɔ kutuuri uneen ki njinti ɔɔɔe eeti ci adaai noko, kotoonycek azen mool ci ona aduul niigi inyaa nyaraata noko tadeena, ⁷ka zin kiziti ne, 'Ŋaan naaga azene cigaacak o eet nico kakataawa biyee, ma ŋaan buk kebereene cigaacak o njinti agoonin gi nici o kicinta. ⁸Gama zin niina Maanyi cariin nico olee ugun Israyil baal eela e, kalayiin naaga ineet Maanyi ka calan akeebei nɔɔɔ biyee ci eet nico o kizi baciin cineen, ka kotoonyai biyeeta nicigi Israyila.' ⁹Mā agoonu nɔɔ, adɛyaanu koca niiga biyeete ci eet ci amoony ol gaaga noko, eeci agoonu niiga gi ci alɛmnyai njume o Maanyi unoon.

Zɔɔɔ ci akati riyet ci ŋaa ceen gamnyaai

¹⁰“Mā avooyu ɔɔɔn moda, ma aanyun Maanyi ween Tammu unoon omogit nɔɔɔ, ma anyak ol ci agamaanu, ¹¹mā anyak olee ceen gamnyaak noko ŋaa ci alina ma arɔɔɔ ziniz yitɔ kizi ŋaa cun, biti labak. ¹²Jaak zin nɔɔɔ kɔɔɔ cun o ma aku aanyi rak kokooc ɔɔ, ma atɛɛd valak. ¹³Anyeek zin kaara ruumanɛ ogin baal anyaa looce uneen e ma aborceek oogi, maje niini aavi olee cun o nɔɔ, aanyeyu ni rak kutuluu baatin ki yaatin nyeelok codoi dook, mazi oodot, ka zin biti kizi ŋaa cun ma een buk niina eet cin. ¹⁴Mazi bar tɛ ook ojowa anyawuun gi calan aanyin ineet talɔ, toɔa anyeek kɔɔɔ labak calan ataalinɛ nɔɔɔ kiyo mirooiti o, eeci waanbaale anyayuu nɔɔɔ alyaan giye baal adanɛeke nɔɔɔ zɔɔɔ ci ka kiizɔi ŋaa cun o niina.

Zɔɔɔ ci akati logo ween abuu

¹⁵“Mā anyak eeti ŋaai ram, ma arɛɛɛ codoi, maje coo, alan arɛɛɛ, maje ŋaai ceen ram noko dook aritaak nɔɔɔ lɔɔɔɔ, ma bar logoti ceen abuu o logo ci ŋaa o alan eeti arɛɛɛ e, ¹⁶mazi arɔɔɔ eeti ka kenjereek lɔɔɔɔ cigin noko kaal, alan agano ŋaati abalyɛeke kaal o gɔɔn agano ki logo ween abuu arita ŋaa o alan niini arɛɛɛ e logo ci ŋaa ci arɛɛɛ niini o. ¹⁷Abon aga niini logoti ci ŋaa calan niini arɛɛɛ noko, logo o bar een abuu nɛɛn, agano zin ŋaati aanyoneke

nɔɔɔ kaala cigine laak ram, eeci logoti nici, logo onin atiyaana laadun ɔɔwa waanbaal ɲaan ɲaani e nɛɛn. Agano zin gi o abuuzetu ki nɔɔɔ.

Zɔɔz ci akati logo ci azee ziniz

¹⁸“Mā anyak ɛti logo cin ci azee ziniz calaɲ zɔɔz ci baatin ki yaatin azii ma adɔɔi ziniz, yo nuun mā agernyeek niigi nɔɔɔ, alaɲ azikne, ¹⁹abon agam baatine ki yaatin ma avɔyi ɲao gɔɔn aruumeɔne ɔl kutuur araana alaate o kutuuro eegin marwak, ²⁰ka kɔɔt keneektek niigi marwak nicoko ne, ‘Logo cinaaɲ noko azee ziniz ma alaɲ zɔɔz cinaaɲ azii ma adɔɔi ziniz kak, logo ci anyak alem, ma abaaki.’ ²¹Ka zin kavacit ɔl ci kutuur nico maacik o dook nɔɔɔ biyene nɔko zɛɛ ma adaai, ka ɛkta eet ci agɔɔn gerziitin ci abil nɔko o ɲaatunonɲ kizii tɔ, ka Israyila o azii gi nico dook, kotoɲole.

Zɔɔz ci akati eet ci adaai ma iirimi kɛɛt tadeena

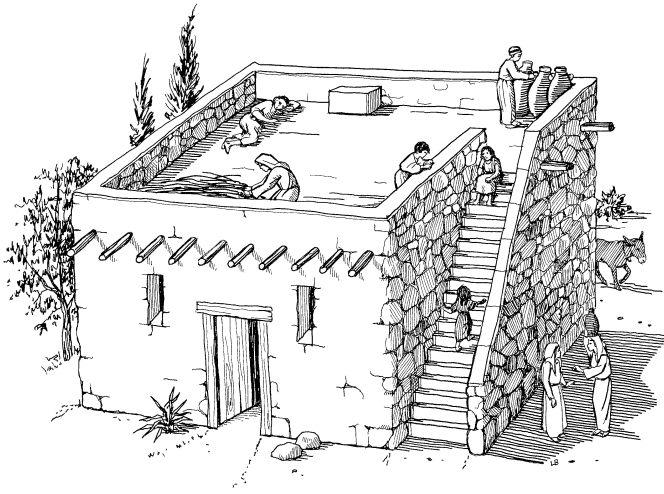
²²“Mā anyak eet ci abacaa gi ci ger, makacin uruktu kadaak, ma iirimnyu kɛɛt tadeena, ²³má aanyeku kiirime kɛɛt tadeena baalin dook. Abon adayu nɔɔɔ waazine nico ɛɛ, eeci ɛti ci adaai ma iirimi kɛɛt tadeena o, atɔr Tammu, zin giye nico, má adeenyu looc o aanyuɲ Maanyi ween Tammu unoɔɲ kizi cunoɔɲ.”

Lootinok ci aɲɔɔɔɔwɔ keeɲti

22 Izi ni bodo Muses ne, “Mā acin taɲ ci gotonoon, karabɔɲ een ɛɛz ci akolooni, má acineei gɔɔl kook, abon alaamai eet ci giiwo o. ²Mā alaɲ eet ci taɲ nico o karabɔɲ een eet ci ɛɛz nico o aɲɔɔzoonu, karabɔɲ alaɲ nɔɔɔ agaa, yitɔ taɲ nico karabɔɲ een ɛɛz nico bitɔ rak nyawɔ niina korge cun e zɛɛ mazi aku ajowa maanyi, anyeek. ³Mā ajowa zigir ci gotonoon, karabɔɲ een ruumane cigin akolooz, karabɔɲ een kaal cigin oogi ci olla akolooz, má adootei looc.

⁴“Mā acin zigir ci gotonoon, karabɔɲ een ariz cin aruk looc gɔɔla, má oɔɲnei looc ɲinaante, didi ɛɛ tirit nɔɔɔ zoleek zigir cin karabɔɲ een ariz cin o kitiɲa.

⁵“Alaɲ agano ɲaati aborɛɛɛke ɲaa ruumane ci eet ci maaci, ma alaɲ buk agano ɲaati aborɛɛɛke ɛti ci maaci ruumane ci ɲaawo, eeci Maanyi ween Tammu unoɔɲ abor gi ci abil nɔko ɔɔɔɔt.

Gɛɛr ci atiltilaniin ceez tadeena (22:8)

⁶“Mā aku adiir kibaalic ci amoony buurɔ karabɔŋ een jɔɔɔ ceeze cin kɛet tadeena, karabɔŋ een gɔɔl kabanyca loota, má adoma kibaalic kibeen jɔɔɔ cigin o buk. ⁷Doma jɔɔɔ doon, anyeek kibaalic ɛɛ kook, ka kɔɔɔɔ kaala dook juruunŋ ŋaatun ma buk arugi rak ŋinti rɛɛn.

⁸“Mā ɛɛnyca ceez cun colai, tiltiilan ceez tadeena kabanyo gɛɛra. Mā alaŋ agoon noko, mā anyak eet ci iina ceez ɔɔwa ŋinaante ma adaai, aganeei koca daayiz ci eet nico o niina.

⁹“Má aɗui mana ci gɔɔn aɗowaane iinab ɗoowene bodo ci kaal oogi, eeci alaŋ agamnyaai dawɔ kebere ci abiirna ɗoowo ci kaal ceen keeŋti ram mane nico noko.

¹⁰“Má arum ariz ki zigir ka keevit niigi dook mana laak codoi.

¹¹“Má aloola ruum codoi o boonje ci agɔɔnnyai imane ci azaawu kibeen boonje ci agɔɔnnyai kaale ogeen ka boroceek.

¹²“Doma ruum unun bujeento toloweek nyalaadet aŋɛto ceen wec o dook.

Zɔɔɔ ci akati miczɔɔn

¹³“Mā anyak eet ci arɔca ŋaa cin, ma vuruta ook otobor bodo, ¹⁴ook ni ɔɔɔɔɔi vɔɔɔŋ looc ci azi ne, ‘Bar da doole ci karɔca noko izi ŋaa laadun.’ ¹⁵Abon baati dooleco ki yaati dooleco anyaa

ruum baal aveti iitene baal aviicene doole e, ka kanyaktaak alaata ween marwak kutuuro ŋao gɔɔn aruumɔne ɔl kutuur araana, ka kivita koobtek nɔɔɔ gi o ajeez niigi ŋaan kiizɔi doole uneen ŋaa.

¹⁶ Ka kizi baati dooleco ne, ‘Kaanyi ibaale beenyen eet nico, inoko zin otober niini doon. ¹⁷ Ma azɔɔbi vɔɔɔ looc ci azi ne, “Kook kojowa doole nico izi da ŋaa laadun.” Ka zin baati dooleco koobek alaata gi o ajeez niini ŋaan doole online kiizɔi ŋaa, ma avetee ki niini ki yaati dooleco ruum baal aveti iiten o aviicene doole e marwak nicoko looc kicinit. ¹⁸ Abon zin marwa nicigi agam eet nico ma arɔɔk zooze nico, ¹⁹ ka zin kidil niini baati dooleco guruuce een zurteenen een kaboon codoi, eeci eeti nico anyaa doole ween Israyilen ele alyaan gaaga. Enico, alaaŋan zin bodo niini ŋaa cin noko atɔɔk, abaayito niini ki ŋaa cin o labak izi neen.

²⁰ “Mazi bar te alɛem eeti, ma akom gi ci ayelza gi ci ŋaan doole nico ŋaiyeenini didi, ²¹ aanycek kanyakta ɔl doole zee mazi aruumi kɔɔɔɔ o baatin araana, aanycek ɔl o kutuuro e dook kavacit nɔɔɔ biyene zee been zel, eeci doole nico anyaa Israyil alyaan giye ci iizɔi bar da ŋaa ɔɔɔ noko iŋaan kitiviice o, ka eekta eet ci agɔɔn gerziitin ci abil noko o ŋaatunon kizii tɔ.

²² “Mā agamnyi eeti ŋaati oogine ki ŋaa ci eet oma, abon aruwe eeti ki ŋaa nico buk niigi dook kadaayito, ka eekta ɔl ci agɔɔn gerziitin ci abil noko o ŋaatunon Israyila kizii tɔ.

²³ “Mā aruumɔ eeti ki doole ci irik laadun kutuura ŋina makacin atanguuzɔ ki nɔɔɔ kizi ŋaa ki eet, ²⁴ iyyitit eet nico ki doole buk ooti kutuur araana ka ɔɔɔ avacit zee been zel. Abon buk doole nico avaci zee ma adaai o, eeci agam eeti ci maaci o dɔɔyiza, ma alaŋ niini agereny ka waan kitiritit ɔl kutuura ŋina, ma eeti agano ki daayiz o, eeci edeeny niini ŋaa ci eet oma giye ci atanguuzei ki ŋaa nico o, uruyit zin kadaak ka eekta ɔl ci agɔɔn gerziitin ci abil noko o ŋaatunon kizii tɔ.

²⁵ “Bar mā ajowa eeti doole ci iriwuun laadun kutuur bawuuca, ma accɔd nɔɔɔ tuwa ŋinaante, abon adaai eeti ci maaci o doon. ²⁶ Alaŋ doole ci ŋaiye o adaai, eeci akom niini gi ci ger abacaa ci agano ki daayiz. Abil eeti ci accɔd nɔɔɔ o, kiyo eeti o aŋozoonek gɔɔn ma amoony o, ²⁷ eeci ŋinti amadaak eeti nico nɔɔɔ o, ŋinti een tuu, ci yo nuun waan mā agereny niini, akom eet ci ka kitirit nɔɔɔ.

²⁸“Mā anyak doole ci ɲaan akom eet ci agam nɔɔɔ ka kiriyi, ma anyak eet oma ci agam nɔɔɔ dɔɔyiza makacin atangguuzɔ ma iiya ojoyai, ²⁹aanycek eet nico kidil baati dooleco guruuce ceen zurteenen ceen eet ram kamɔɔ, iriyi ni niini doole ɛɛ kizi ɲaa cin, giye o ɛɛɛnyi niini doole nico giye ci atangguuzɛi ki nɔɔɔ o. Ma alaɲ bodo niini doole nico atɔɔk kaaryai ɲaatin nɔɔɔ been nɛɛn.

³⁰“Alaɲ zin agano ɲaati arɔci ɛɛti ɲaa ci baatin. Mā agɔɔn nɔɔɔ, anyaak baatin alyaan.”

ɔl o aborne koole o avu adiɲɲiɲan Maanyi

23 Izi ni bodo Musɛs nɛ, “Mā anyak eet ci aruwe teeri, karabɔɲ atɛɛɲjai kociic, alaɲ agano ɲaati ako aromɔɔneke koole o avu adiɲɲiɲan Maanyi.

²“Alaɲ doole ci aritaai tuwa karabɔɲ een dɔɔɔya ci dɔɔɔ cigin agano ɲaati avu aromɔɔneke koole o avu adiɲɲiɲan Maanyi zɛɛ ma aruumi buulowa ceen amɔɔɔ.

³“Alaɲ modo o gaagai kazi Amon ki o kazi Mowab, karabɔɲ een dɔɔɔya ci dɔɔɔ cigeec, agano ɲaati avu aromɔɔneke koole o avu adiɲɲiɲan Maanyi nɔɔɔ been nɛɛn, yo nuun aruum buulok ceen amɔɔɔ, ⁴eeci iiten baal avuunu Masirɛ e, akom dayiin ki maam ci avo aruumekun ɲɔɔɔ, bar waanice ataal eet o kazi Balaam ween ɲɛɛrti Biyor o abaak kutuure o kazi Petor abil looce o kazi Aram-Narayim ka kook kodoonun igeet. ⁵Bar zin waanice Maanyi ween Tammu unoon ɲalaɲ Balaam azii, ma bar waanice otoowo dooninet baal waan ka kiiyayun igeet e kizi mayuuwenet cunoon, eeci Maanyi ween Tammu unoon areezun igeet. ⁶Akom zin gi ci ka itiriti modeɛn nicoko ka kabaakti yaak, karabɔɲ ka kobontaai nɔɔɔ been nɛɛn.

⁷“Má apeezu ɔl ci kazi Edom noko, eeci niigi gotonogu. Bodo buk má apeezu ɔl ween Masir, eeci waanice abaaku looce uneen iziti modo ci ɛɛɲ. ⁸Avu tiɲeere aromoonek dɔɔɔya ci dɔɔɔ cigeec koole o avu adiɲɲiɲan Maanyi ɲaati uruuntɔi buulowa iyoon.

Aanycek ɲino aali takirnya kitiliza

⁹“Gɔɔn mā agaɔɔoneku modo mazi avo aalu, uzuuti eleeti kaale ween riiriny ɲuume o Maanyi dook. ¹⁰Mā anyak eet ci awunoozi baalin kɛɲa bar kizik oogin ki ɲaa, ma arineek ɛɛ makacin izi riiriny ɲuume o Maanyi giye nico, aanycek nɔɔɔ

kuduun kook kaavu doon ɲinti aalu o bawuuca, ¹¹ ma yoomana ook ni araane, zɛɛ mazi ako ii loota, ka kabadaak ɲinti alyo o labak.

¹² “Eɲerya ɲinti ka gɔɔn ooti bitaalin ɲinti aalu o bawuuca.

¹³ Abon anyaku gi ci dawiinto ci ka gɔɔn mā avooyu bitaalin, adawaanu rak look ci aleeteku zɛɛ mā oodotu, ubunjit. ¹⁴ Eeci Maanyi ween Tammu unooɲ aku gɔɔn awɔ ɲaati aalu o, ka kebeyuun ma aanyuun omogit modɛɛn ugooc, abon zin ɲinti aalu o aliile, ka mā aku Maanyi akom gi ci een riiriny acin ɲaatunooɲ ka calaɲ aanyek nɔɔnɔ kimiire ki vurut kotoɲeeyuun looc.

Zɔɔz ci akati kaal ci meelik keenɲi

¹⁵ “Mā aviraakuɲ ɛɛti ceen gabareen igeet Israyil alaane cin da ataala nɔɔnɔ, má ɲaan bodo amiironeku nɔɔnɔ alaan baal nin e.

¹⁶ Aanycek nɔɔnɔ kabaak ɲaatunooɲ kutuure ci olla arɔɔɲ nɔɔnɔ ziniz kabaayi calaɲ agidu.

¹⁷ “Alaɲ agano ɛɛti ceen Israyilen karabooɲ een ɲaa ci ako agɔɔn waɲ ceezine o gɔɔn adiɲɲiɲani ɔl joowane ugeec. ¹⁸ Má anyaku ceez o Maanyi ween Tammu unooɲ guruuc ci ajowa ɛɛti, karabooɲ een ɲaa waɲa ka kuruumɔi gi ci da aterkedeek niini Maanyi, eeci Maanyi abor eet ci agɔɔn gi ci abil nɔkɔ ɔɔɔɔ.

¹⁹ “Mā aanyi goon ceen Israyilen maany guruuc, karabooɲ een dayiin, karabooɲ een olla gi oma, ka kabadaakin bodo tiɲeere kizi mɛɛɛ. ²⁰ Maje bar modɛɛn ci gaagai o, anyeek kaal ka bodo tiɲeere kabadaakin ɲaati azaci kiziti mɛɛɛ, maje gotonu ceen Israyilen maany o, má agoonei nɔkɔ, ka kamayuuwin Maanyi ween Tammu unun kaale ugun agoon dook looce ci ka ɔɔɔ agamit kizi cunooɲ neke.

²¹ “Mā anyak gi ci da eterkedeeyu Maanyi ween Tammu unun ka tuguu, abon didi agoon calaɲ bodo agide looc, eeci Maanyi ween Tammu unun arooɲnyin tuguu gi ci baal eterkedu noko didi, mazi alaɲ agoon, akeebekin koca Maanyi ween Tammu unun gi nico kizi ooɲec cun. ²² Mazi ɲaan gi ci ka tuguu o terkedeek Maanyi, akomniin koca ooɲec. ²³ Mā anyak gi ci eterkedeeyu Maanyi ween Tammu unun otooge unun maany ka tuguu, abon agoon gi nico didi, eeci eterkedu gi nico otooge unun maany niina zinize unun doon.

²⁴ “Mā ako mane ci goon oma, agamnyaai dawɔ iinab ci olla adei labak zɛɛ ma anyer, bar zin akom ci aari kaboon ka biti ɔɔɔ.

²⁵ Bodo buk mā ako mane ci eet oma, agamnyaai duula labi ooti olla aziita doon calaŋ atɛɛda kabaaza.”

24 Izi ni bodo Muses nɛ, “Mā arɔca ɛeti ŋaa cin, ma bodo vuruta alaŋaan atalne ŋaawe nico, giye ci iiya ojowaai gi ci anyaa alyaan ŋaatin, anyeek keteyɛɛdak wɛrɛɛ o ŋeroonto, ɔtɔɔk ni nɔɔnɔ kɔtɔɔ korge cin o. ² Mazi ɔtɔɔ ŋaa nici korge cin o, ma iiya bodo iriyi ŋaa nico ɛeti omaan, ³ mazi bodo iiya ɛeti ceen laak ram o alaŋaan ŋaa nico arɔɔŋ, ɛteyɛɛdak ni wɛrɛɛ o ŋeroonto, ma atɔɔk ŋaa ɛɛ kɔtɔɔ korge cin o, karabɔŋ bar adaai ɛeti nici, ⁴ alaŋ agano ɛeti baal ŋaawo oowu e, ŋaati abadaake ŋaa bodo kiiya kooyi, eeci giye o iizɔi ŋaa riiriny ŋuume o Maanyi laadun. Abor koca Maanyi gi nico ɔɔɔt ɛɛ, ka calaŋ anyaku looc o aanyuŋ Maanyi ween Tammu unoŋ igeet kizi cunoŋ oŋɛec.

⁵ “Mā ŋaan ɛeti aroce jɔr, má aanyeku rak nɔɔnɔ kook ɔɔɔn, ma akɔm buk rak liŋliŋɔɔn ci koolo ci ka kilinliŋ, abon rak aavi niini ɔɔɔ nɔɔk irkit codoi dook zɛɛ ma ajeez ŋaa cine o.

⁶ “Mā aanyi eet oma gi ŋaboloona, má agam rak goolu cin, karabɔŋ een mɛɛdi ka rɛɛwai nɔɔnɔ zɛɛ ma anyaa gi cun da aanyi o, eeci goolu nici atirit nɔɔnɔ dayiine, mazi ooyɛ niina ɔkɔma koca gi ci ka korogi.

⁷ “Mā agɔɔɔz ɛeti gɔɔn ceen Israyilen maany, ma ako aanyek kizi mirooi cin een gabareen, karabɔŋ ako ataaline, abon ɛeti nici aruwe kadaak, ka ɛɛkta eet ci agɔɔn gerziitin ci abil nɔɔk o ŋaatunon kizii tɔ.

⁸ “Mā anyak ŋaatunon eet ci agam mɔɔrizi o aanyek ɔl kiziti riiriny ŋuume o Maanyi, abon aziknu kaal o aduwaakuŋ alaata o ceez o Tammu eegin Livai igeet juruun ma alinliŋnyu. Ma abon buk azuunu kaal o karicaneei naana nɔɔgɔ ka kuduktaayun niigi igeet ka ilinliŋti. ⁹ Abon aadanu gi baal agoonek Maanyi ween Tammu unoŋ Maryɔm gɔɔla waanbaal aduŋnaan Masire e.

¹⁰ “Mā aanyi eet oma gi ci olla aanyi ŋaboloona, má ako ceeze cin eecitɔ ka bitɔ doma gi ci ka rak gam ka rɛɛwai nɔɔnɔ zɛɛ ma anyaa gi cun da aanyi o niina alya. ¹¹ Abon abil niina bitaala nɔɔk anyeek eet ci aanyi gi cun ŋaboloona o kanyaayin gi ci tɛ ka rak gam niina o ŋaati abilne niina ceez cin o bitaala nɔɔk. ¹² Mazi bar tɛ ɛeti ci aanyi ŋabolo o een eet ci amaat, má agama ruum cin aanyin ka rak gam tarjuwei, ¹³ abon amiironeke nɔɔnɔ ruum cin o

ijaan ii loota kook ka kook katarjuuwei ka kijineeyin niini Maanyi ka kamayuuwin ineet. Aanyek koca Maanyi ween Tammu unun gi ci agoon noko, kizi gi ci abon ɲaatun.

¹⁴“Mā anyak eet ceen Israyilen, karabɔŋ een mirooi ci gaaga ci aromeenu ki igeet kutuuryowe cugooc o looce cunoon o ɲina ci amaat, ma aanyi kilinɲinoozeyin ineet guruuci, má agidi nɔɔɔ. ¹⁵Anyeek nɔɔɔ guruuc o ɲinɲinɔɔn onin iinya dook ijaan ii loota kook. Eeci niini amaat ma arɔɔŋ buk gi ci adak, mazi alaŋ guruuc cigin o aanyi, aluweek koca Maanyi, makacin anyawu oŋeec giye nico.

¹⁶“Alaŋ ka kapaktoozek baatizet daayizi kaale ci abacaa dɔɔlya, ma alaŋ buk ka kapaktoozek dɔɔlizet daayizi giye ci abacaa baatizet. Abon apawoonek gɔɔn eet coo daayizi giye o abacaa niini maany.

¹⁷“Má adaŋ leeminet ci modɛen o gaagai abaak ɲaatunon, ki dɔɔl ween booyok roonnya. Mā aanyi ɲaa ci bɔi gi ɲaboloona, má ayiti ruum cin ka rak gam rɛɛwai nɔɔɔ zɛɛ ma anyaa gi cun da aanyi o. ¹⁸Abon aadanu gi baal rak niiga alya eeginu mirɔk ceen gabara Masire e, iiya ni waanice ɛɛlawuŋ Maanyi ween Tammu unoon, gi ci zin karicaneekuŋ kaal nicoko ka ɲinɲinɲi o nɛen.

¹⁹“Gɔɔn mā avɔ ateedu manɛen ugooc, ma anyak dabukcaak ci erekteeyuŋ manɛeni, má bodo amiironeku ka ɔɔɔ anyakta. Otonɲit ka kɔɔɔ keveyya modɛena o gaagai abaak ɲaatunon, ki dɔɔl ween booyok kibeen ɲaa o bɔi, ka kamayuuwuŋ Maanyi ween Tammu unoon igeet, ki kaal ugooc alinɲinnyu dook. ²⁰Gɔɔn mā avɔ aduucu kinɲiro ugooc, má bodo amiironeku ka ɔɔɔ eveerya ci ɲaan anyiigjai o dook niiga doon, otonɲit nicoko ka kivita keveerit modɛena o gaagai abaak ɲaatunon, ki dɔɔl ween booyok kibeen ɲaa o bɔi. ²¹Gɔɔn buk mā avɔ aduucu iinab ugooc manɛeni, má amiironeku ka ɔɔɔ uduuca bodo, otonɲit ka kivita kodoocit modɛena o gaagai abaak ɲaatunon, ki dɔɔl ween booyok kibeen ɲaa o bɔi. ²²Abon aadanu gi baal rak niiga alya eeginu mirɔk ceen gabara Masire e, gi ci zin karicaneekuŋ kaal nicoko ka ɲinɲinɲi o nɛen.”

25 Izi ni bodo Muses nɛ, “Mā anyak ɔɔ ci ayɔwɔ, abon avɔyi gi cineen o ɲao roonnyo ka kook kicinɲit ɔɔ ween pakcook eet ci alɛem, kibeen eet ci abac zɔɔz o. ²Ka kicin pakcooiti eet ci abac

zawz o mā agano ki rooyinet, ka zin kaanyek naawo katanu loota ma aanyek ol korooyit eet nico naawo nuuma nyaboye ci agano ki baciin cin o. ³ Alaŋ zin ka korooye niini nyaboye ci meelik katayaan eet ram, ka calaŋ aanyek gi nici gotonu cunoon o kecelbeeze ol kebereeca.

⁴“Goon mǎ aanyeku taŋ kiliŋliŋ kutura labi, má acabju otog calaŋ age.

⁵ “Mā abaak logooz ci eeto ɲaatodoi, ma adaai codoi ɲaatineɲ ɲaana akom logo cin arita, alañ ɲaa ci logo ci adaai o ka kuduun kook kirik olee ogeen, abon ɓotoni ɓoon arigiz ɲaa ci ɓotonoon o, ka kitira logo ci ka kavada ɓotoni. ⁶ Ka logoti ceen abuu arita ɲaa cowa o, kizi logo ci eet baal adaai e, ka calañ zaara ci eet baal adaai e, eeyai Israyila.

⁷ “Mazi te abor gɔtɔni gɔɔn ci arogi o ɲaa ci gɔtɔnɔɔn o ɲaati anyayi, abon ako ɲaa alaate ween marwak ɲao gɔɔn aruumɔne ɔl kutuur araana ka kook keneek nɔɔɔ ne, ‘Aburnaani gɔtɔni eet onan ɲaati anyakaan. Otoboraan zin niini ɲaati arigizaan, ka kitira logo ci ka kavada gɔtɔni Israyila.’ ⁸ Ka zin kutuya alaata ween marwak kutuuro nɔɔɔ ka kivita koobtek kaal ka kagama kanyak ɲaa ci gɔtɔnɔɔn o, mazi bar amena azi ne, ‘Alaɲ ɲaa ci gɔtɔnɔɔna o karoonɲ kanyak,’ ⁹ abon iɲaaz ɲaa ma aborca caavit ci gɔtɔni gɔɔn ci baal adaai noko codoi alaata ceen marwak noko ɲuuma ɲina, ma oortek nɔɔɔ amot ɲuum ma azi ne, ‘Icinit zin gi o tiɲeere agoononek eet o alaɲ arɔɔɲ kavada gɔtɔni.’ ¹⁰ Awe katin tatoog ci eet nico o Israyila kizi ‘tatoog ci eet ci aborcaai caaviti’.

¹¹ “Mā ayowɔ ɔl ramaan, ma aku ɲaa ci eet codoi ɲaatineɲ ma aku eɛla eet cin o eete ci aruk o, ma aɲuuk eet nico teeri, ¹² abon atɛɛdanu ɲaa nico aziit kodokoore calaɲ aanyeku kuwuɛeeyuɲ.

¹³“Má adaye ɔl looc goole ci anyaye kaal o gɔɔn ayabziin kaala o ram ci aɲɔɔwɔ keenti kaboone codoi. ¹⁴Má bodo adaye ɔl looc goole ci anyaye toopiyet o gɔɔn ayabizu labi o ram ɔlɔ, ci appe, kibeem ci miliny ka yabizi gi codoi o ele. ¹⁵Abon kaala o ayabziinu dook alɛmnyai ka orogit niiga looce o aanyuɲ Maanyi ween Tammu unooɲ igeet ɲinti reɛn, ¹⁶eeci Maanyi ween Tammu unooɲ abor eet ci adayi ɔl looc yabziinta o ɔɔɔt ele.

17 “Aada gi baal agoonekun ɔl o kazi Amalek gɔɔla waanbaal
adunnaanu Masire e. 18 Avu waanice apaanun gɔɔla ŋaabaal
ipiirtayu e, ma anuyuun zee mā ajowa ŋaatunon ɔl ci apiirna

Gi o yabziinto (25:13-16)

awɔ ɔl vuruta, aruk kadaayito calaŋ Tammu aŋole. ¹⁹ Zin tiŋeere mā iiya etɛɛdawuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ modeene dook o aliyaanuŋ igeet looce o ka kook kaanyuŋ Maanyi kizi cunooŋ, mā aanyeku kereyeeyuŋ gi ci ka ɛktai ɔl ci Amalek noko kizeec tɔ nɔkɔ izi nɛɛn.”

Zɔɔz ci akati kaal o arayai biireza manɛni

26 Izi ni bodo Muses nɛ, “Mā ɔɔt uruuntu looc o aanyuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ kizi cunooŋ ka ɔɔt abaakti, ma ɔɔt aavtiyu loota abaaktu, ²odomta kodota o arayai biireza looce o aanyuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ keeŋti dook oogi, aaryek kodooce ka ooti ŋao aŋera Maanyi ween Tammu unooŋ ka ketɛɛnyoi ceez onine ka ɔɔtɔ idiŋdiinjanit zaar ogin ŋinaante. ³Eneektek zin alaan o ceez o Tammo alinŋin iitene nice nɛ, ‘Kivitaaya waanico looc baal aterkedeek Maanyi ween Tammu onaai jijitigaac ka kaanyet e.’ ⁴ Ka zin kagamaawuŋ alaani o ceez o Tammo kodooce ci anyaanu kodota noko igeet azeɛ ma aarek looc loidoŋ o Maanyi ween Tammu unooŋ avaadine taabinet ŋuuma. ⁵ Udukta zin Maanyi ween Tammu unooŋ ŋuuma gi ci aziyu nɛ, ‘Baale jijitinaanŋ eet ceen

Aramen ci olla amaliil looc, ook ni waanice niini Masire ɔrkɔr ki ɔl ci ɕɔny ɔɔɔ ni abaayito ɲinaante makacin iziti ɔl ci appe ci adɔɔi ma mɛɛɛ ger. ⁶ Bar zin waanice igideet Masira ma apiirnanet ma adaɲeekeet liŋliŋoonok o aabur kutuguuza naaga. ⁷ Kutuluuzeyin ni waanice naaga ineet Maanyi ween Tammu o jijitigaacak. Iziyeet ni niina ageeta ma icineet piiryakzeta, ki liŋliŋoonowe o aabur, kibeen gideente onaan. ⁸ Uduunayet zin waanice niina Maanyi Masire dɔɔyize unun appe, ki lotorkoceete ugun adɔɔi, ki kaale ugun agoon adɔɔi aŋole ɔl, kibeen kaale o atɛɛd ɔl biyee, ⁹ anyaaaket ageeta ɲinito niina, ma aku aanyet looc ci appe irana kibeen lɛtɛ noko. ¹⁰ Inoko zin kanyaakin kodota o arayai biireza looce baal aanyet niina Maanyi ageeta e.' Aaryek zin kodooɕ ci anyaanu kodota nicoko o looc, ka idiŋdiŋanit Maanyi ween Tammu unoon. ¹¹ Ka zin niiga ki kidon o Livai ki modɛɛn o gaagai abaak ɲaatunon atalit Maanyi ween Tammu unoon kaale o abon dook o aanyun niini iget kibeen tatoognya ugooc.

¹² “Abon gɔɔn aɲeraanu gi codoi kaale ween amɔɔ kaale o abiirna manɛɛna ugooc ka aanycek Maanyi. Ooti kaal nicoko dook ceeze o Maanyi irkitoowe ceen ram o, ma irkite ceen iyyu e, aanycek kaal nicoko dook kidon o Livai, ki modɛɛn o gaagai abaak ɲaatunon, ki dɔɔl ween booyok, kibeen ɲaai o bɔi ka buk kadaktɔ niigi zɛɛ ma anyer kutuuryowe ugooc. Eeci irkit nici, irkit o aɲeryai kɔɔɔ doon ka aanyceke ɔl nicoko gi codoi kaale ween amɔɔ nɛɛn. ¹³ Ka zin gɔɔn keneek ɛɛti ceeni ɲaatunon Maanyi ween Tammu unoon nɛ, ‘Kaarayin taalen unun aliile tatooge onan kook kaanyeya kidon o Livai, ki modɛɛn o gaagai abaak ɲaatinan, ki dɔɔl ween booyok, kibeen ɲaai o bɔi eo zoosok o aricaneekean niina aneet, akɔm lootinowe ugun ci kapeez ma akɔm buk ci areyeekan. ¹⁴ Iinyaye baal gɔɔn kaluwe ɔl ogan adaai e, akɔm taalente unun ci kadoma kadei, buk iitene o keɛɛ riiriny ɲuume unun, akɔm taalente cun o ɲinti kuum ka kizi riiriny ka calan aanyonekin ineet, ma akɔm buk ɲinti kaara ka kaanyek ɔl o adaai. Kazikniin naana ineet Maanyi ween Tammu onan, ma kaliŋliŋe zoosok o aricaneekean niina aneet dook. ¹⁵ Geleem da looc tammu tadeena ɲao unun aliile abaaye, ka mayuuk ɔl ugun Israyil ki looc ci appe irana kibeen lɛtɛ baal aterkedeei jijitigaacak ka nyeet noko.’”

Israyila ɔl ci Tammu

¹⁶Izi ni bodo Muses ne, “Iricaneeyun zin Maanyi ween Tammu unoon waanico zoozok, ki lootinok nicoko ka uzuuti zinzeetine ugooc dook, ki eleetine ugooc dook ka ilinliŋti.

¹⁷Obooryawu zin inoko o niiga gi ci aziyu ne, izi Maanyi Tammu unoon neen, ka oneec goolok ogin, ma azuunu lootinok ki ricaninok ki zoozok ogin aricaneekun niini igeet ka iziyit nɔɔɔ. ¹⁸Ɔɔɔra zin buk Maanyi waanico gi ci azi ne, izitu niiga ɔl cigin tiitiny ebaal eterkedi niini laadun e, uzuuti zin zoozok cigin o. ¹⁹Aanyun tiŋeere niini igeet idikirit olee baal eenyca loota ŋina e dook. Ma aanyun gawiin, ki eenzet, kibeena naatinet ɔlaa iziti ɔl cigin awooyu doon iliilec ŋaaten Maanyi ween Tammu unoon ebaal aterkedi niini laadun e.”

ŋinti avaadine taabinet biye o kazi Ebal

27 Iricanteek ni Muses ki alaata ween marwak o Israyil ɔl gi ci aneek ne, “Uzuuti zoozok ona karicaneekun waanico e dook. ²Iiten ci avɔ abayizu liil o Jordan ka ɔɔɔ looce o ka kook kaanyun Maanyi ween Tammu unoon, odomta biyeen ci appintik ŋinaante orooyit ka eteyeedɔi. ³Iitene ci aruumnyu looc o amadi appe irana kibeena lete ka kook kaanyun Maanyi ween Tammu unoon ebaal aterkedeekun Maanyi ween Tammu o jijitugooc igeet e, eteyeedit zoozok ci lootinok nicoko noko dook biyene nicoko. ⁴Iitene nice, odomta biyeen nicoko otodeek bee o Ebal tadeen kiyo karicaneekun waanico noko, orooyit zin ka eteyeedɔi. ⁵Ɔɔɔ zin eteenyca Maanyi ween Tammu unoon ŋintin avaadine taabinet ŋinaante biyene. Eteenyca ŋinti taabinto noko biyene calan ɔvyai kaale ceen ziik. ⁶Eteenyca Maanyi ween Tammu unoon ŋinti avaadine taabinet noko biyene ci akom viten ci avutkaai ka ataabti Maanyi ween Tammu unoon taabinte ci avaadi lai. ⁷Utuguuz buk taabinet ci ganoonto ŋinaante ka adaktɔ, ma atalniinu Maanyi ween Tammu unoon ŋuuma. ⁸Eteyeedit zin zoozok ci lootinok nicoko noko dook biyene ci aroowanu noko keyelizyai jurun.”

⁹Eneektek ni Muses ki alaata o ceez o Tammu ween kidon o Livai Israyil dook ne, “Ajaaktɔ di, iziraarit gi ci kaduwaakun o, inoko waanico izitu ɔl ci Maanyi ween Tammu

unoof. ¹⁰ Abon aziknu Maanyi ween Tammu unoof, uzuuti zoozok, ki lootinok cigin ona karicaneekun waanico noko dook ka ilinlanti.”

Atoryi ɔl o alan azii Maanyi

¹¹ Ma iitene nico ɛɛ, iricaneek bodo Muses ɔl zoozok oogi ci aneek nɛ, ¹² “Iiten ci ɔɔt abayiztu Jordan oodota, kidonji ci ka kɔɔt keelit bɛɛ o Gerizim tadeena ka kamayuuwit ɔl nɛɛn ceegi: Simiyan, ki Livai, ki Juda, ki Isakar, ki Josev, kibeɛn Benjimen. ¹³ Kidonji bodo ci ka kɔɔt keelit bɛɛ o Ebal tadeena ka kiziraarta toriin nɛɛn ceegi: Roben, ki Gad, ki Acer, ki Zebulon, ki Dan, kibeɛn Navtali.

¹⁴ “Ka zin ɔl ci kidonji ci Livai o kegerencyi toriin nico moloowe ci alɛɛɛ kiziyit Israyila dook. ¹⁵ Ma azi nɛ, ‘Atoryi ɛɛti ci agɔɔna joowanɛ ci ayabzeek riritoonok ci kaal oogi, karabonji een joowanɛ ceen ziik, karabonji een kaal ci adiɗɗiɗan ɔl roodinta, eeci abor Maanyi kaal ci adilyai ɔɔɔt ɛɛ.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔn nɛɛn.’

¹⁶ “‘Atoryi ɛɛti ci apɛɛz baatin ki yaatin.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔn nɛɛn.’

¹⁷ “‘Atoryi ɛɛti ci iicayi kɛɛk ci ɗino aɗɛɗɔɔn niini ki ɔl o abaawo.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔn nɛɛn.’

¹⁸ “‘Atoryi ɛɛti ci abaci eet ci ruben gɔɔl makacin okoloozɛ.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔn nɛɛn.’

¹⁹ “‘Atoryi ɛɛti ci adan leeminet ci modeɛn o gaagai abaak ɗaatonon roonnya, karabonji een dɔɔl ween booyok, karabonji een ɗaai o bɔi.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔn nɛɛn.’

²⁰ “‘Atoryi ɛɛti ci oogin ki ɗaa ci baatin, eeci mɔ agɔɔn nɔko, anyaa baatin alyaan.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔn nɛɛn.’

²¹ “‘Atoryi ɛɛti ci aanyek kelegit kizi ɗaa cin, karabonji een ɗaa ci aanyek kelegit kizi eet cin.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔn nɛɛn.’

²² “‘Atoryi ɛɛti ci oogin ki ɗɔɔni ci yaatin, karabonji een ɗɔɔni ci baatin.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔn nɛɛn.’

²³ “‘Atoryi ɛɛti ci oogin kibeɛn inyig.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔn nɛɛn.’

²⁴ “‘Atoryi ɛɛti ci aruk gɔɔn oma kadaak roodinta calan ɔl aga.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔn nɛɛn.’

²⁵ “‘Atoryi eeti ci agama mojaniiin ka kuruk eet ci alɛɛm kadaak.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔ Nɛɛn.’

²⁶ “‘Atoryi eeti calaŋ azooni zoozok ci lootinok nicoko noko, ma alaŋ aliŋliŋi.’ Ma adɛca ɔl dook azi nɛ, ‘Nɔɔɔ Nɛɛn.’”

Amayuuwi ɔl o aŋole Maanyi

28 Izi ni bodo Muses nɛ, “Mā aziknu Maanyi ween Tammu unooŋ, ma azuunu zoozok ogin ona karicaneekuŋ waanico e dook ma aliŋliŋnyu juruun, adoŋnyuun koca Maanyi ween Tammu unooŋ idikirit niiga olee ci loocu noko dook. ² Mā aziknu Maanyi ween Tammu unooŋ, amayuukuŋ koca niini igeet ma oorkoryu niiga ki mayuuwenet onin dook nɔɔ.

³ “Amayuuwenu koca niiga kutuuryowe ugooc abaaku, kibeen manɛɛn ugooc buk.

⁴ “Amayuuwi koca moometa ci ŋaai ugooc kitirit kiziti dɔɔlya mɛɛle, ma adɔwaanu kaal ci meelik maneene ugooc, ma arit tiina, ki ɛɛza ugooc kiziti mɛɛle ger.

⁵ “Ma amayuuwenu kibitit labina kaboot ugooc anyayit dɔɔken ci meelik adaku nɔɔ.

⁶ “Amayuuk tiŋeere Maanyi kaal ugooc aliŋliŋnyu dook.

⁷ “Mā anyak modo ci agaanyakuŋ, ŋaan aanyuŋ Maanyi dɔɔyiz ci amogju nɔɔɔ. Mā abɔɔryakuŋ libire codoi, ooryu kazaante libiro dook.

⁸ “Amayuuk tiŋeere Maanyi ween Tammu unooŋ kaal ugooc aliŋliŋnyu dook looce ci ka kook kaanyuŋ niini igeet neke, ma ɛɛvanu labi ci meelik ma abitizu piimane ugooc labine tɔc.

⁹ “Mā azuunu zoozok o Maanyi ween Tammu unooŋ, ma anuyu goolok ogin, aanyuŋ koca Maanyi unooŋ iziti ɔl cigin aliile ebaal aterkedeekuŋ niini igeet e. ¹⁰ Ka zin kicintuun ɔl loocok dook ma agayuun eeginu niiga ɔl ci Maanyi ka kotoŋoliwuŋ niigi igeet.

¹¹ Aanyuŋ tiŋeere Maanyi nyeriz ci appe moomete ci ŋaai ugooc, kibeen kaale ugooc abalu, ki kaale adɔwaanu maneene ugooc looce baal aterkedeekuŋ niini igeet ka kaanyuŋ e.

¹² “Akoleekuŋ tiŋeere Maanyi piimane ogin iyaŋi tammu tiilez tammu tadeena, ma aanyekuŋ tammu kitiil looce cunooŋ o kebereece onin ɛle, ma amayuuk kaal ugooc aliŋliŋnyu dook,

ka aanycek modɛɛn ci gaagai ci meelik kaal ɲaboleɛte rak niiga, maje niiga akɔm gi ci ka odomta rak ɲaboloona ɲaatineɲ. ¹³ Mā azuunu zoosok o Maanyi ween Tammu unoonɲ, ona karicaneekunɲ waanico e ma alinɲinɲu, aanyunɲ koca Maanyi iziti ɔɔ, calaɲ eeginu nyalaado, ma aanyunɲ iziti ɲuum calaɲ eeginu vurut. ¹⁴ Má eeginu bakbaye makacin ukuluuzu lootinowe ona karicaneekunɲ waanico e codoi ɲaatineɲ, alaɲ ka anyaanɲit ɔɔto ki libir coo, karabɔɲ avooyu ki libir cee. Má anuyu joowanɛ ci gaagai, má buk alinɲinɲoneku nɔɔɔ.

Atoryi ɔl o alaɲ aɲole Maanyi

¹⁵ “Mā alaɲ aziknu Maanyi ween Tammu unoonɲ, ma alaɲ azuunu zoosok ki lootinok ogin ona karicaneekunɲ waanico e dook calaɲ alinɲinɲu, avuunakunɲ koca toriinowa ci aduyai noko dook igeet.

¹⁶ “Atoriinu koca niiga kutuuryowe ugooc abaaku, kibeen manɛɛn ugooc buk.

¹⁷ “Ma atoriinu koca kɔkɔm labi kaboote ugooc, ma akɔm ɖɔɔken ci adaku.

¹⁸ “Ma atoryi koca moometa ci ɲaai ugooc calaɲ arit kiziti ɖɔɔlya mɛɛle, ma alaɲ aɖowaanu kaal ci meelik maneene ugooc, ma alaɲ tiina, ki ɛɛza ugooc arit kiziti mɛɛle.

¹⁹ “Atɔr tiɲeere Maanyi kaal ugooc alinɲinɲu dook.

²⁰ “Atoryuunɲ tiɲeere Maanyi, ma aguuvyunɲ ma agernyeekunɲ kaale ugooc agoonu dook zɛɛ ma adicaanu lai kataman nɔkɔ, eeci agoonu niiga kaal ci ger ma aburnu nɔɔnɔ. ²¹ Anyaakunɲ tiɲeere Maanyi moorizok ci ger aconanuunɲ nɔkɔ zɛɛ ma adicaanunɲ looce o ka ɔɔt agamit kizi cunoonɲ. ²² Ma anyaakunɲ Maanyi moorizok ci ger meelik keɛɲti, ki kɔr, ki ɲɔɔt ci aabur ɔɔɔt, ki nyonaac ci ka kidica kaal ugooc aɖowaanu ma buk adicaanu niiga alya lai. ²³ Akolani tiɲeere tammu kɛɛɲ kiyo jamaanti o, ma akolani buk tɔɖɔwa looce cunoonɲ o kibil kiyo ziiti o. ²⁴ Oowo tiɲeere Maanyi tammu baal gɔɔn atii looce unoonɲ e, kizi tuduwaac, ma aciidjakunɲ tuduwaaci nici tammu tadeena nɔkɔ zɛɛ ma adicaanu niiga dook lai.

²⁵ “Aanyek tiɲeere Maanyi modɛɛn ɖɔɔyiz ci amogjuunɲ igeet. Mā abɔɔryaku nɔɔɔ libire codoi, ooryunɲ azaante libirɔ dook zɛɛ makacin otonɲole ɔl loocok nicoko dook gi ci agoononekunɲ noko.

²⁶ Eeginu tiijeere niiga dayiin ci zæerwanu ki kaal o nyigitu dook ma adakuuŋ zæe ma akom eet ci ka kuturan noko kina. ²⁷ Anyaakuŋ tiijeere Maanyi zæezejen baal goon akat ol Masire e, ki nyiibane, ki kamiilil, ki mooriz o tovooyini eleeti goon alañ eelyai noko been neen o. ²⁸ Anyaakuŋ tiijeere Maanyi maanjonok, ki rubenzæet, ki ooti ulaalinet. ²⁹ Amaliilu tiijeere looc waaz o ele kiyo æeti o ruben awo muurur o, ma akom gi ci agoonu ma anyak zaany. Agiduuy goon tiijeere ol ma aamnyuŋ iinya dook noko ma akom eet ci eelanuŋ kina.

³⁰ “Agam tiijeere doole ci aroon riyi, ma bar aku acood doole nico æeti omaan. Æenya tiijeere ceez cun, ma bar alañ niina alya abaaye. Adowa tiijeere iinab cugun, ma bar alañ niina alya kebere ci keen nicoko aræewa zæe ma adei. ³¹ Atõnde tiijeere ariz unune ineet keberæen noko ma akom ŋinti atar noko been neen. Aamnyanin tiijeere zigiri unune ma alañ bodo abadaakin. Ayit tiijeere modo æza ugun ma akom eet ci ka kitiritiin noko been neen. ³² Ayit tiijeere modo ogeen logooz ugooc, ki dool ugooc ŋai, ma olla abeku kebere gool ŋaati inoonu dool iinya dook noko zæe makacin ipiirtawu kokom gi ci adomaanu kina. ³³ Adak tiijeere modo ci ŋaan laadun agaac kaal baal apiirnanu æevanu maneene ugooc looce cunoon noko e, maje bar igeet ele, aminanŋnyuuy ol ma agiduuy woot ele iinya dook. ³⁴ Acinu tiijeere kaal ci agoononekuŋ noko noko zæe makacin aamtuŋ maanjonnya. ³⁵ Anyaakuŋ tiijeere Maanyi zæezejen ci acirit woot ele ci akanuuy kozõŋti ki zõ, calañ alal noko been neen, ci akana zooc keeŋa ma akoyi noko zæe been wõ.

³⁶ “Azaanekuŋ tiijeere Maanyi igeet kibeena alaan unoon baal arõonyaku eleeti e, modo ci ŋaan laadun niiga karabõŋ een jijitugooc kagaac. Avo tiijeere adiŋdiŋanu joowane ci adilyai eegin keen, kibeena ceen biyeen ŋinaante. ³⁷ Avo tiijeere ararnuuy modeena ci azaanekuŋ Maanyi igeet ŋinaante neke dook iziti booyenoc cineen. Abiir tiijeere modeen nicoko ooti giye ci agoononekuŋ noko.

³⁸ “Adui tiijeere mana doowene ci meelik ger, mazi abiir, akom labi ci meelik atæda kina, eeci adak girooc noko been lai. ³⁹ Adowa tiijeere iinab, ma eev zæe ma alina, bar akom kebere ci aku adooca ka iyaŋ, karabõŋ acooryane nyaantane ci ka goon wodo kina, eeci adak kuluta noko been lai. ⁴⁰ Yo nuun anyaku keen ceen kiŋiro looce cunoon o, akom maal ci ka uvuudõ kina, eeci amurdud kiŋiro nicoko kebere ma aruraai lai. ⁴¹ Aritaanu tiijeere logooz cugooc, ki

dɔɔl ci ɲai, bar zin alaɲ anyaku, eeci avu agam tiɲeere modɛɛna ogeen ma avɔyi lai. ⁴² Adak tiɲeere girooc kebere ci keen o manɛen ugooc kibeena kaal o adowaanu maneene ugooc dook lai.

⁴³ “Adoɲnyi tiɲeere dɔɔyizi ci modɛɛn o gaagai abaak ɲaatunɔɲ kook ki tadeen kujuktuun igeet, maje bar dɔɔyizi cunoon abada ki looc. ⁴⁴ Aanyun gɔɔn tiɲeere kaal rak ɲabolɛɛte niigi, maje bar niiga akom gi ci rak aanyeku nɔɔɔ ɲaboloona kina. Arayiinu tiɲeere niigi igeet kiziti ooti, maje bar niiga eeginu nyalaado.

⁴⁵ “Avuunaku tiɲeere toriinowa nicigi dook, ma anuyuun nɔkɔ zɛɛ ma agamnyuun ka idicaai lai, giye o alaɲ aziknu Maanyi ween Tammu unoon ma alaɲ azuunu zoosok ki lootinok o aricanee ku niini igeet. ⁴⁶ Agoonone ku tiɲeere kaala nicigi igeet ki dɔɔl ci dɔɔl ugooc ka kizi bayeen ci atɛɛd ɔl biyee ci agernyeeku Maanyi igeet nɔkɔ been nɛɛn, ⁴⁷ eeci alaɲ alinliɲooneku niiga Maanyi ween Tammu unoon aanyek zaany talniinta, iitene o gɔɔn aanyun kaal etenyerti. ⁴⁸ Zin giye nico, itoonaku tiɲeere Maanyi modɛɛn ci avu akanuun ma agamnyuun. Ootu ni ilinliɲtoozeyu nɔɔɔ magizɛɛt, ki kɔrɛɛt ɲaati awooyu ɲadinyiiny ma amaatanu. Aanyek tiɲeere Maanyi modɛɛn ugooc gɔɔn ooronu kigiduun zɛɛ ma adaaknu.

⁴⁹ “Anyaaku tiɲeere Maanyi modo calaɲ zɔɔz cineen azɔɔz o agayu reena many ɲaati aɲoorneke lɔɔci e kivita kitaazayun cikip kiyo zeeroc o. ⁵⁰ Niigi ɔl ci mā kacin ɲuumti cigeec o, kaɲole ma alaɲ aɲole matuwo, karabɔɲ awucneek dɔɔlya ci milinyik. ⁵¹ Adak tiɲeere niigi kaal ugooc abalu, kibeena kaal o adowaanu maneene ugooc zɛɛ ma adicaanu niiga dook lai, ma ayit kaal ugooc adowaanu manɛeni dook, otoɲteeyun ni igeet ɛɛ looc kɔkɔm labi, karabɔɲ een nyaantanɛ, karabɔɲ een maaltanɛ, karabɔɲ een mool, karabɔɲ een nyɔɔn ci oonjekun looc zɛɛ ma adicaanu niiga dook lai. ⁵² Aliya tiɲeere niigi kutuuryok cugooc noko dook zɛɛ ma ɔɔyɔk kaluwaanɛn o wuuntik adɔɔi aliyaan kutuuryowa ugooc gɔɔn atuyu ka keelawun kitaazɔ. Aliya tiɲeere niigi kutuuryok ci ɛɛl looce ci aanyun Maanyi ween Tammu unoon noko dook didi ɛɛ lai.

⁵³ “Zin giye ci piiryakzɛt o tiɲeere anyaaku modo o avu aliya kutuuryok ugooc, adaku tiɲeere dɔɔl o aritaanu moomete ugooc many, lɔgɔɔz ugooc maacik, kibeena dɔɔl ugooc ɲai aanyun Maanyi ween Tammu unoon. ⁵⁴ Alaɲ tiɲeere eet unoon gɔɔn alal ziniz ɔɔɔɔt o ɛɛ ɔɔɔɔnnya, ki ɲaa onin arɛɛz, kibeena dɔɔl ogin ɲaan anyiigjai

awucneek. ⁵⁵ Ajuraake tijeere gɔnɔgi idin ci doole onin maany ma adak niini doon, eeci izi gi ci adak dook neen giye ci piiryakzet o anyaakuɗ modo o avu aliya kutuuryok ugooc dook. ⁵⁶ Bodo buk ɗaa unooɗ alal ziniz ɗɗɔt baal gɔɗɗon een arooi calaɗ tɔdɔ zɔɗne arɔc e, alaɗ tijeere ɗaa nico ɛeti online baal gɔɗɗon arɛez niini e kibeena dɔɔl ogin ɛle awucneek. ⁵⁷ Adak tijeere niini kɔɗnyitot ki doole cin ookca o roodinta kɔkɔm eet ci aga, eeci ɔkɔma gi oma ci ka kadak giye ci piiryakzet o anyaakuɗ modo o avu aliya kutuuryok ugooc.

⁵⁸ “Mā alaɗ azuunu zoɔzok ci lootinok ci ayeedi weregeewe nico noko dook juruun ilinɗinɗi ka kaanyun otonjole zaar o Maanyi ween Tammu unooɗ tiitiny adinɗin, ⁵⁹ anyakuɗ koca tijeere Maanyi kaal ci ger ɗɗɔt ci amenaakuɗ igeet kibeena dɔɔl ugooc ɗinti reen many, kibeena moorizok ci ger ci amoornu ɗinti reen many. ⁶⁰ Anyakuɗ tijeere niini moorizok o Masiru baal gɔɗɗon aɗoliinu e dook ma amenaakuɗ moorizowa nicigi nɔkɔ. ⁶¹ Anyakuɗ buk bodo tijeere Maanyi moorizok ki kaal ci ger ci ɗaan keteyeede weregeewe ci lootinowu noko zee ma adicaanu lai. ⁶² Izitu baale niiga meele zee ma atoobonu ki monyony, bar zin anyiigjai tijeere ɗaatonooɗ ci miliny ter, eeci alaɗ aroonnyu iziyit Maanyi ween Tammu unooɗ. ⁶³ Abil kiyo buk ibaale atalne Maanyi giye o aanyun igeet obonta ma azaciinu iziti meele e, atalne buk bodo tijeere niini giye ci uulaluɗ igeet ma adicaanuɗ. Apulaanuɗ tijeere Maanyi looce baal ka ɗɔt agamit kizi cunooɗ e.

⁶⁴ “Azaaneɗ tijeere Maanyi modeen loocok libiro nicoko dook. Ootu ni idinɗiinɗantu joowane ci ɗl niceke ɗinaante. Joowane niceke ɗaan laadun niiga agaac karabooɗ aga jijitugooc, joowane ci ɛenyci keeni ki biyenɛ. ⁶⁵ Akom modeene niceke ɗinti ka ɗɔt ojoktaai baayiz yaak, ma akom ɗinaante ɗintunooɗ ka uyubuzti. Aanyun tijeere Maanyi anyayit zinzeeti vira ɗinaante, ma olla awooyu kɔkɔm gi ci aree zinzeeti, ma alacaanu. ⁶⁶ Abaaku tijeere baayiz ci aruyi zinzeeti kilooɗ nɔkɔ. Abaaku tijeere baayiz ci aɗoliinu looc baalin ki waazin, alaɗ agayu adaaknu ka tedeec yo arugnu da. ⁶⁷ Gɔɗɗon tijeere mā aku ɗeertini, aziyu ne, ‘Bar maye yoomani,’ bodo mā aku yoomani, aziyu ne, ‘Bar maye ɗeertini,’ eeci aɗoliinu looc kaale o ger acinu kebereene ugooc maany. ⁶⁸ Aarekuɗ tijeere Maanyi baaburet ma amiironekuɗ bodo Masir baal kaneekuɗ ne, alaɗ bodo ka imiirtozek e. ɗɔt ni oroontu ataaltek eleeti modo ugooc

ooronu iziti mirɔk ceen gabara cigeec ɲinaante, maaczet ki ɲaiyezɛt buk, ma bar akɔm eet ci ataalun been nɛen.”

29 Kaal zin baal aricanee Maanyi Muses ka kilinɲinti Israyila kuzuuti terkediin baal agoɔn niigi kibeen Maanyi Mowaba e nɛen nicigi. Azacoonek waanice zoowawa nicigi zoowok baal rak aricanee Maanyi nɔɔɔ waanbaal agoɔni niini kibeen Israyil terkediin biye o Oreb e.

Utuguuwe terkediin bodo kizi colak

²Otowaa ni Muses Israyil dook ma aku anee nɛ, “Icintu ri niiga kebereene ugooc maany kaal baal agoonek Maanyi Varo, ki alaata ogin anowɔ ki nɔɔɔ, kibeen ɔl ogin dook Masire e. ³Icintu ri waanice kebereene ugooc maany piiryakzet baal anyaak Maanyi Masir ki kaal baal atɛɛd ɔl biyee e. ⁴Bar zin inoko o, ɲaan Maanyi kaanyun ooti ci ageeny ka agayi kaal nicoko, ki kebere ci ka icinti kaal nicoko, kibeen iin ci ka izikti kaal nicoko. ⁵Azi zin Maanyi nɛ, ‘Irkitook ceen eet ram kabaluun naana igeet balala noko dook, akɔm ɲaatunon eet ci adooti ruum, karabon ateedi caava. ⁶Akɔm waanice dɔɔken ci adaku ma akɔm buk nyaantane o akaaka ɔɔɔ, kibeen o alon akaaka ci awudu kina. Kagoon nɔkɔ o, ka agayaan keen naana Maanyi o keen Tammu unoon nɛen.’

⁷“Mazi kavu karuum waanice ɲinito, ivitaayet Siyon ween alaan o abaak Ecibona ki Og ween alaan o abal Bacan ka kivita koortet, bar zin waanice komogit naaga nɔɔɔ. ⁸Kaamta ni looc unoon ma kanjereek kidon o Roben, ki o Gad, ki kidon o Manasa libir codoi kiziti viten cigeec nɔkɔ been nɛen.

⁹“Egeenyit zin uzuuti ilinɲinti zoowok ci terkediin nico o juruun ka kaala o agoonu dook kobonta ɲaatunon. ¹⁰Eelnu zin inoko waanico niiga dook alaata o abalu kidonji, ki alaata ween marwak, ki alaata o milinyik abal ɔl, kibeen igeet Israyil maaczet dook Maanyi ween Tammu unoon ɲuuma, ¹¹niiga dook, ki ɲaai ugooc, ki dɔɔl ugooc, kibeen modeen o gaagai aromeenu kibeen igeet ɲao aalu, kuruum o goon aɲedaakun areema ma anyaakun maam. ¹²Anyaaakun terkediin nico Maanyi ween Tammu unoon waanico niini alya, oromit zin ki Maanyi ween Tammu unoon terkediin nico didi ka goon ilinɲinti. ¹³Ka zin keɛɛmnyai waanico izitu niiga ɔl cigin, ma izi niini

Tammu unoonj ebaal aterkedeekunj niini igeet kibeen buk baatunoonj Ibrayim, ki Aizak, kibeen Jakob e. ¹⁴ Alañ zin bar anyaakunj Maanyi terkediin nico ka ivita oromit ki igeet doon. ¹⁵ Bar terkediin nici, cunoonj igeet ci ona eelnu Maanyi ween Tammu onaai ŋuuma ŋina waanico noko, kook kuruum buulok ci ŋaan avu alaŋ inoko waanico aavtiz tɔ ŋina e buk.

¹⁶ “Agayu ri niiga eleetine ugooc maany baale kabaak Masire ku, ma kabataya loocok ci ɔl ci meelik keenji zɛɛ ma kavu karuum ŋinito ku. ¹⁷ Icintu buk waanice niiga kebereene ugooc maany joowane ugeec adila azene eegin kɛɛn, ki biyɛɛn, ki warki, kibeen zurteɛnen ugeec abor Maanyi ɔɔɔt ɛɛ e. ¹⁸ Abon zin akɔm ŋaatunonj eet ci maaci, karabɔŋ een ŋaa, karabɔŋ een boor, karabɔŋ een kidonj, ci amiiri ziniz ŋaaten Maanyi ween Tammu onaai ma akɔ adiŋdiinjan joowane o modɛɛn o gaagai. Mā anyak eet ci agɔɔn nɔkɔ, abil koca niini kiyo agernaati ci kɛɛt o abiirna torɛɛl o akaaka o.

¹⁹ “Mā azii ɛɛti nici zoozok ci terkediinto noko, ma bar azi ziniza nɛ, ‘Yo nuun mā kaanyi ziniz kɔdɔk calaŋ zoozok nicoko kaliŋliŋɛ, kabona labak,’ uurut koca gi nici viten ugooc maamu, kibeen viten ugooc adɔɔi buk looce cunoonj o dook. ²⁰ Alañ koca Maanyi eet nico oonjek onjeec nico nɔkɔ been nɛɛn, bar aborneek Maanyi eet nico nɔɔŋ ɔɔɔt ɛɛ, ma alɛɛma toriinowa o ayeedi weregeewe nico e dook eet nico, ma ɛɛya Maanyi nɔɔɔ zaar looce nico kizeec tɔ. ²¹ Ma aara Maanyi eet nico kaavu doon kidonjiine o Israyil dook ka kutur Maanyi nɔɔɔ doon lai, eo toriinok o ɛɛl terkediinte ci ayeedi weregeewe ci lootinowu noko.

²² “Acin tiŋeere dɔɔɔya cugooc anowaanunj vuruta, kibeen modɛɛn o avuunakunj igeet loocowe ci rɛɛn kaal o ger iinak looc cunoonj o, kibeen moorizok o anyaakunj Maanyi. ²³ Avaadi tiŋeere lɔɔci cunoonj o kɔdɔk kak kibil kiyo bɛɛ ween yaamoc kibeen mɛɛl o kɔkɔm gi ci adowɛ, ma akɔm gi ci aduŋna, ma akɔm gi ci abiir. Uulali tiŋeere lɔɔci cunoonj o kiyo baale lɔɔci o kazi Sodom kibeen Gomora, ki Adima kibeen Zeboyim, baal otoboreek Maanyi nɔɔŋ ɔɔɔt ɛɛ ma uurut lai e. ²⁴ Ajine tiŋeere modɛɛna dook azi nɛ, ‘Madim Maanyi uulal looc nico ɔɔɔt nɔkɔ naa? Aborneek niini looc nico nɔɔŋ ɔɔɔt nɔkɔn?’

²⁵ “Abarɛ tiŋeere gi ci azi nɛ, ‘Agooni gi nici o, eeci ɔl nicigi otoborit terkediin o Maanyi ween Tammu o jijitigeec baal aterked

ki nɔɔɔ waaɓbaal aduɓɓaanaani niini nɔɔɔ Masire e, ²⁶ ma bar imiirye niigi ɔɔɔ ayaliyit joowane oogi doon, ma adiɗɗiɗɗan joowane ci ɗaana laadun niigi kagaac noko, ma buk ajuraake Maanyi nɔɔɔ ɗaati adiɗɗiɗɗani joowane nicoko. ²⁷ Gi ci zin aborneeke Maanyi looc nico nɔɔɔ o neen, ka kanyaak looc nico toriinok baal ayeedi weregeewe nico e dook. ²⁸ Otoboreek zin waanice Maanyi nɔɔɔ nɔɔɔ ɔɔɔ ɛɛ, upula ni looce uneen ma aku ajukeek looc ci abaayi noko.’

²⁹ “Aga kaal o aroodi Maanyi ween Tammu onaa niini doon, maje naaga kibeena dool ogaac, kaga kaal o eyelizaayet Maanyi doon, ka zin kilinɗiɗi naaga zoozok o lootinok nicoko dook nɔɔɔ been neen.”

Abadaak bodo tiijeere Israyila Maanyi

30 Izi ni bodo Muses ne, “Tiijeere mā akuunakuɗ mayuunenet ci baal kaduwaakuɗ noko looce nico ɗina, karabɔɗ ako akuunakuɗ toriin ci baal kaduwaakuɗ noko loocowe o modeen o tiijeere ako azaaneakuɗ Maanyi ween Tammu unoon, aadanu tiijeere kaal nicoko zinzeetine. ² Tiijeere mā abadaayu niiga ki dool ugooc Maanyi ween Tammu unoon, ma azuunu kaal ci ona karicaneekuɗ waanico noko dook zinzeetine ugooc dook ki eleetine ugooc dook, ³ awucneeku koca Maanyi ween Tammu unoon, ma abadaakuɗ bodo looc unoon ɛɛ. Abadaanuɗ koca tiijeere Maanyi ween Tammu unoon, ma alotaanuɗ loocowe o modeenu baal azaaneakuɗ e. ⁴ Mayo nuun tiijeere mā azaaneakuɗ niini loocok ci reenik many, ɗaana ako alotaanuɗ bodo igeet ɗinaante ma abadaanuɗ labak. ⁵ Abadaanuɗ tiijeere niini igeet looc o baatugooc, ka iwita agamit kizi cunoon. Aanyek tiijeere kaal ugooc dook kobonta, ma azacuun iziti meele ujukit ɔɔɔ baal baatugooc e, ⁶ ka zin kutuunyun Maanyi ween Tammu unoon zinzeeti ugooc, ki zinzeeti ci dool ugooc ka ereezit nɔɔɔ zinzeetine ugooc dook, ki eleetine ugooc dook ka orogit. ⁷ Ako yi tiijeere Maanyi ween Tammu unoon toriinok nicoko modeene o goon amarniinun igeet ma agiduun. ⁸ ɗaana zin bodo tiijeere abadaanu ma avu aziknu Maanyi ween Tammu unoon, ma alinɗinnyu zoozok ona karicaneekuɗ igeet waanico e dook. ⁹ Amayuuk tiijeere Maanyi ween Tammu unoon kaal ugooc alinɗinnyu dook ɔɔɔ ɛɛ. Azacuun tiijeere itirit iziti meele ma aanyun abalo, ma aanyek maneen ugooc kibiiritɔ ɔɔɔ ɛɛ, ma bodo areezun Maanyi ma aanyek

kaal ugooc dook kobonta kiyo baale areez baatugooc e. ¹⁰ Mā aziknu Maanyi ween Tammu unooŋ ma azuunu zoozok ki ricaninok ci ayeedi weregeewe ci lootinowu noko, ma abadaaku ɲɔɲɔ zinzeetine ugooc dook, ki eleetine ugooc dook, areezuŋ buk koca niini igeet.

Enjerya daayiz karabŋ een roget

¹¹ “Ma zɔɔz ci karicaneekuŋ waanico noko alaŋ adɔɔi ɔɔɔt ŋaati ka uzuuti, karabŋ een ŋaati ka agamti. ¹² Alaŋ abil tammu tadeena ka iziti nɛ, ‘Ka yo kook kodoma tamma ŋinaante ŋenɛ ka kiiya kedemezeeyet ka kilinŋiŋti?’ ¹³ Ma alaŋ abil liil ci appe baagita ka iziti nɛ, ‘Ka yo kook kanyaayet liil baagita ŋinaante ŋenɛ ka kiiya kedemezeeyet ka kilinŋiŋti?’ ¹⁴ Akɔm, ajonزونu zɔɔz nɛ ci ki igeet ŋina, abil igeet utugeetine ma abil igeet zinzeetine ka ilinŋiŋti.

¹⁵ “Icinit di kaarekuŋ waanico looc roget ki daayiz, bonat ki gerziitin. ¹⁶ Karicaneekuŋ waanico naana igeet zɔɔz ci ka ɛɛɛzi Maanyi ween Tammu unooŋ, ma anuyu goolok ogin, ma azuunu zoozok, ki lootinok, kibeen ricaninok ogin, ka orogit ma azaciinu iziti mɛɛɛ, ka kamayuuwuŋ Maanyi ween Tammu unooŋ looce o ka ɔɔɔt agamit kizi cunooŋ.

¹⁷ “Mazi bar abacu zinzeeti ɲɔɲɔ ma alaŋ aziknu, ma bar aanyeku kalabtaawuŋ joowanɛ ci gaagai zɛɛ makacin idinŋiŋantu ma ayaliku ɲɔɲɔ, ¹⁸ adicaanu koca niiga dook lai, kiyo kaduwaakuŋ waanico noko, ma alaŋ arognu ŋinti rɛɛn looce ci avɔ abaawoneku ka ɔɔɔt agamit kizi cunooŋ Jordan baagita neke.

¹⁹ “Inoko zin kawo tammu tadeen ki tɔɔ kiziti baacok kaale o kaduwaakuŋ e, kaarekuŋ uyen looc roget ki daayiz, mayuuwenet ki toriin. Inoko zin enjerya roget ka orogit niiga ki dɔɔl ugooc, ²⁰ ka ereezit Maanyi ween Tammu unooŋ, ma aziknu ɲɔɲɔ ma agamnyu ɲɔɲɔ kɔɔɔk, eeci Maanyi roget unooŋ nɛɛn, ka kaanyuŋ niini orogit irkitook ci meelik looce baal aterkedeek baatunooŋ Ibrayim, ki Aizak, kibeen Jakob ka kaanyek e.”

Arigiz Jocuwa Muses

31 Emɛda ni Muses oobek ɔl o Israyil dook zoozok coko, ² aneek niini ɲɔɲɔ nɛ, “Inoko kuruuma irkitook ceen kaboon ki eetom (120). Alaŋaan zin bodo kanim kilinŋiŋ kaal kiyo baale e, ma eneeyan Maanyi nɛ, alaŋ naana Jordan kabayiz. ³ ŋaan ako

© 1996 David C. Cook

Arigiz Jocuwa Muses (31:7-8)

abayizuun Maanyi ween Tammu unoon ḡaati arayiinuḡ niini alya. Ḥaan ako atɔɔk modɛen o abaak ḡinaante igeet keberɛen, ka agamit looc cineen o kizi cunoon. Ḥaan arayiinuḡ igeet Jocuwa eo aduwa Maanyi. ⁴ Ako ṡiṡeere agoonek Maanyi modɛen niceke gi baal rak agoonek Siyon kibeen Og o eegin alaat o abal ɔl o Amori baal uurut nɔɔɔ kibeen loocok ugeec lai e. ⁵ Aanyun ṡiṡeere Maanyi omogit modɛen niceke. Abon zin avɔ adicaanu nɔɔɔ lai eo karicaneekun naana igeet e. ⁶ Urukteek zin zɔɔ looc, aanycek zinzeeti kodooyit, mǎ alacaanu eleeti. Má aḡoliinu nɔɔɔ been nɛen, eeci oorkoryu niiga kibeen Maanyi ween Tammu unoon, alaḡ niini igeet looc akoleekun, ma alaḡ areyeeku niiga nɔɔɔ.”

⁷ Otowaa ni Muses Jocuwa ḡaati aavtiye ɔl o Israyil dook tɔ ma aku aneek nɛ, “Inoko ruweek zɔɔ looc, anyeek ziniz kɔɔɔk, eeci oorkoryu ki ɔl nicoko zɛɛ been looc baal aterkedeek Maanyi baatigeec ka kaanyek e niina. Biti zin nɔɔɔ ka kɔɔɔ kagamit looc nice kizi cineen. ⁸ Ḥaan arayiinin Maanyi niini alya, ma oorkoryu kibeen ineet. Alaḡ niini akoleekin

looc, ma alaŋ niina nɔɔɔ areyei. Má zin aŋole looc, karabɔŋ alaca ɛɛ.”

Akeebonek wɛrɛgɛwi o lootinowu ɔl dook

⁹ Ɛteyɛɛd ni Muses lootinok nicoko ma aanyek alaɛt o ceez o Tammu ween lɔgɔɔz o kidonɔ o Livai, o gɔɔn adɔŋ loidonɔ o Maanyi terkediinto kibeɛn alaɛt ween marwak o Israyil dook. ¹⁰ Iricaneek ni Muses nɔɔɔ eneeɛ nɛ, “Gɔɔn tiŋeere mā aruumi Irkit ween Toorgerɛm Yubzeento oonɛn ŋabolɛɛta, iinyaye o Talniin o Aavtiye ɔl Nyabukuunyai, ¹¹ ma alotaai ɔl o Israyil dook ka kivita keelit Maanyi ween Tammu uneɛŋ ŋuuma ŋaati aŋɛra Maanyi ka kibili ceez onine, abon akeebeku ɔl lootinok nicoko kiziyit niigi dook. ¹² Abon alotaai ɔl o maacik ki ŋaai, ki dɔɔl, kibeɛn modɛɛn o gaagai aromeenu ki igeet kutuuryowe cugoocok o ŋina, ka buk kiziyit niigi ma adɛmɛz gɔɔl ci ka kotonɔlɔɔi Maanyi ween Tammu uneɛŋ ka buk kegeenyit niigi kilinɔŋti zoɔzok ci lootinok nicoko o dook. ¹³ Abon azii dɔɔlya ugeec o ŋaan laadun lootinok nicoko kagaac, ka buk kedemɛzit niigi gɔɔl ci aŋoliin Maanyi ween Tammu uneɛŋ ŋinti ŋaan abaaku looce ci tiŋeere avɔ abaawoneku Jordan baagita ka ɔɔɔ agamit kizi cunoonɔ neke.”

Abor tiŋeere Israyila Maanyi

¹⁴ Eneek ni Maanyi Muses nɛ, “Inoko izi daayizi cune ajɔɔn. Towa zin Jocuwa ka ivitaak kɛɛma o ruumonto aliile, ka kook kiricaneek gi ci ka tiŋeere kirigizeekɛ nɔɔɔn alazɛɛt cun o ŋinaante.” Ivitaak ni Muses ki Jocuwa kɛɛma ci ruumonto noko.

¹⁵ Iiya ni eyeliza Maanyi ɛɛ kɛɛmawa ŋinaante diizoce ci jorom. Aku diizoc nici ma aku abilneek kɛɛma nico tatoog. ¹⁶ Eneek ni Maanyi Muses nɛ, “Uyubuzu tedeec niina ŋina ka romoozek baatugun, avɔ zin tiŋeere ɔl nicigi abacaan zinzeeti ma alaŋ iimi zinzeeti ŋaaten aneet Maanyi goole ci avɔ adiŋɔɔŋani joowanɛ ci modɛɛn ci gaagai looce ci tiŋeere avɔyi neke. Kareyei tiŋeere naana alya nɔɔɔ ma buk ajukeek terkediin baal karumnya naana ki nɔɔɔ e looc. ¹⁷ Zin tiŋeere iitene nice kaborneei buk

naana nɔɔɔ nɔɔɔ ma kaanyi kerekteeyan niigi aneet ma kabace nɔɔɔ nɔɔɔ calaŋ kacin zɛɛ ma adicaai niigi dook lai. Avuunak tiŋeere nɔɔɔ kaala ci targany ki kaal ci ger meelik ɔɔɔt ɛɛ, ka zin iitene nice kijinto kiziti nɛ, ‘Inoko dim avuunaket kaala ci gerzɛɛk noko alaŋ een giye o alajaan Tammu onaai kɔɔrkɔri ki ageet?’ ¹⁸ Tiŋeere zin iitene nice, kabace nɔɔɔ nɔɔɔ didi ɛɛ calaŋ kacin giye o gerziitin uneɛŋ amiirene ma avɔ anowi joowane o gaagai.

¹⁹ “Inoko zin niina Muses kibeɛn Jocuwa, eteyeedit beniin coo ka demezeek niina Muses Israyil beniin nico kebenit, ka kizi beniin nici baacoi ci gerziitin uneɛŋ. ²⁰ Eeci tiŋeere mǎ kook kuruume nɔɔɔ looc o amadi appe irana ki lɛtɛ baal katerkedeɛi jijitigeec e, mazi ɔɔɔ adaktɔ ketenyerit ma omoolyai, amiiri avɔ adiŋdiinjan joowane ci gaagai, ma aburnaɛn aneet ma ajukeek terkediin onan baal karumnya ki nɔɔɔ e looc.

²¹ Zin tiŋeere mǎ avuunak nɔɔɔ kaala ci targany, ki kaal ci ger meelik ɔɔɔt ɛɛ, ka kizi beniin nici baacoi caan ŋaatineɛ, eeci alaŋ tiŋeere dɔɔl cigeec o beniin nicini areyeek ŋaati abeni. Eeci inoko o, kagaa baabaninok ci ɔl nicoko o nɔkɔ laadun iŋaan kooyi looce baal katerkedeɛi nɔɔɔ ka kook kaanyek e.”

²² Etɛyɛɛd ni Muses beniin nico iitene nice, edemezeek ni ɔl o Israyil.

²³ Iricaneek ni Maanyi Jocuwa ween ŋɛɛrti Nun gi ci aneek nɛ, “Inoko ruweek ɔɔ looc, anyeek ziniz kɔɔɔk, ka yit ɔl ci Israyil noko biti looce baal katerkedeɛi nɔɔɔ e, buk naana alya karome kibeɛn ineet.”

²⁴ Mazi ook etɛyɛɛd Muses zoɔzok ci lootinok nicoko o dook wɛrɛgɛɛwa oodot, ²⁵ iricaneek ɔl o Livai gɔɔn adɔŋ loidoŋ o Maanyi terkediinto, eneek nɛ, ²⁶ “Odomta wɛrɛgɛ ci lootinowu noko aanycek kibil loidoŋ o Maanyi ween Tammu unoŋ terkediinto libira. Aanycek kibil libira ka kizi baacoi ci gerziitin unoŋ Israyilo, ²⁷ eeci kagaa zinzeeti dɔɔyiz unoŋ, kibeɛn gi unoŋ gɔɔn aburnu Maanyi nɔkɔ. Icinit di, inoko aburnu Maanyi iŋaan karugi ma ŋaan karome ki igeet o, ma tiŋeere mǎ kadaawa alaŋ enice bar aburnu Maanyi ɔɔɔt ɔɔɔ many? ²⁸ Utuyaayaŋ zin alaɛt ween marwak kidonjiine ugooc, kibeɛn alaɛt o milinyik abal ɔl dook, ka kiiya koobek zoɔzok nicoko kiziyit niigi alya ka

kotowo tammu tadeen ki tɔɔ kiziti baacok ci gerziitin uneen.
²⁹ Kagaa nɔkɔ tiŋeere mā kadaawa, uulalinu ma uuŋnu kaal baal
 karicaneeŋ naana igeet e. Tiŋeere iinyaye ci avu e, avuunakuŋ
 kaala ci gerze, eeci agoonu niiga kaal ci ger ŋuume o Maanyi
 ma aanyek nɔnɔ kotobor nɔnɔ kaale o ger agoonu niiga azene
 ugooc maany.”

Beniin o Muses

³⁰ Oobek ni Muses ɔl zoozok ci beniin nico o, akana ŋaati
 akanaan o, zee been ŋinti aɔorneke e kiziyit kɔle o Israyil ona
 alotaai e dook.

32 “Ziwo niina tammu tadeen,
 karoon ka kɔzɔz.
 Ziwo buk niina tɔɔwa,
 ziwo zoozok o kaduwa naana otooge onan.
² Anyeek demziin caan o
 kibil kiyo tammu o atil o.
 Anyeek zoozok cigan o
 keelit kiyo ziizi o iinak looc o.
 Eel zoozowa cigane o
 kiyo tammu ween tivɔn aruwa arte o colai ŋaan aduŋna
 jɔr o,
 ma eel kiyo tammu ween loomo aruwa kaal karanyranyit o.

³ “Kuuwai tedeec zaar o Maanyi kizikte,
 atanaaz tiitinyon o Tammu onaai.

⁴ Adɔɔi niini kiyo bee ween goolu o,
 ma liŋliŋoonowa ogine dook alɛmnyai,
 ma goolowa ogine dook eel tɔp.

Niini Tammu ci iimi ziniz
 ma akɔm gi ci abac.
 Apak gɔn niini kaal dook tɔp.

⁵ “Bar zin uulaltu eleeti
 giye ci agooneku nɔnɔ kaal ci ger o,
 zin giye o anyaktu kabiceec,

alajaan bodo tiijeere eeginu dɔɔl cigin.
Eeginu niiga ɔl ci ger

ma alaj iimenunɔ zinzeeti ɲaatin.

⁶ Igeet ɔl ci tarbal akomnuunɔ gɛɛnyiz coko,
inoko agano ɲaati agooneku Maanyi kaal ci ɛɛl nɔkɔ?
Alaj een niini baatunoonɔ ci ɛɛnycanunɔ igeet
ma aanyunɔ iziti ɔl eelit nɔkɔ o nɛɛn?

⁷ “Aada irkitook o nɛɛn baal ɔɔɔ e,
ojokta gi nico buulowe baal nɛɛnik ɔɔɔ e.
Ijinit baatugooc ka kuduktaayunɔ niigi,
ijinit buk ɔl ween matuwo ka koobteyunɔ niigi.

⁸ Tammu o Adikir Kujuk Kaal Dook nɛɛn baal anjereek ɔl
dook loocok,
waanbaal anjeri nɔɔɔgɔ kiziti kidonɔ e.

Nɔɔɔn nɛɛn o aanyek kanyak viten een kɛɛyane anjerɔɔn niigi
eo aarek niini eo ɔmɔɔ ci logɔɔz ogin Tammo.

⁹ Maje ageet Israyil, anjeraanet kiziti ɔl cigin kawɔ doon,
ma aaranet ageet ɔl o Jakob kiziti logɔɔz cigin kawɔ doon.

¹⁰ “Ako waanice ajowaanet niini ageet
ɲao een balal baal een beelu appe ɲɔɔti e.
Alaɲoodet ni ageet ma azuunet juruunɔ
kiyo azooni kebereec onin maany o.

¹¹ Ma azuunet
kiyo zeeroc o gɔɔn ademzeek jɔɔɔ ogin kulii o.
Amɔɔni gɔɔn zeeroc ceez o ɛɛlni jɔɔɔ
ka kuduunta jɔɔɔ.

Gɔɔn mā akul jɔɔɔ cigine o
atamil niini tadeena ka kɛbɛk.

Mazi iina jɔɔɔ, abada bodo
ma aku aɛɛza tabane
ma adɔɲ bodo nɔɔɔɔ.

¹² Arayiinet waanice ageet Maanyi alya,
ma akɔm joowane ci gaagai ci kɔɔrkɔr kina.

¹³ Aanyet ni ageet kɔɔɔ vitenaane ci kutul
ma adayizeet kaale ci abiirna manɛɛna.

Adayizeet waanice letene ci ɛɛl boɔtwani,
 ma buk adayizeet maaltanene ci kinjiro ci aduɲna biye ci
 adɔɔi kak.

¹⁴ Ma adayizeet ɲoorene ci tiinu,
 ki irane ci ɛɛzawu.

Ma aanyet kadayit nyɔɔ ci azaawu adii
 ki mirkici o looc o kazi Bacan, kibeene guneci.
 Adayizeet waanice labine ween gɛmɛ abon ɔɔɔt ɛɛ.
 Ma kawod nyaantane ci amadi acooryai iinabe.

¹⁵ “Kadaktɔ ni naaga ɔl o Jecurun^a komoolyai kodooyit eleeti
 kak kigirgirit
 zɛɛ makacin kotoborit Tammu.

Ereyeeyet ni Tammu o ɛɛnycanet,
 kepeeziit bɛɛ ween ruguzooi onaa.

¹⁶ Kaanycek ni Tammu kanyayeek joowane ci gaagai o tɛɛl,
 eeci kɔɔt kidiɲdiɲanit joowane nicoko.

Kaanycek ni Tammu kotobor nɔɔɲ ɔɔɔt,
 eeci kɔɔt kidiɲdiɲanit joowane o adilyai abor Tammu
 ɔɔɔt ɛɛ,

¹⁷ ma kagoonek todoyook miniɲ ci Loryeento
 ceen joowane calaɲ eegin didi,
 joowane ci ɲaan laadun kagaac,
 ma joowane nicigi, avu ayelzaai ɲɔr,
 joowane ci ɲaan laadun baatigaac kotoɲɔle.

¹⁸ Kotoborit buk bodo bɛɛ o aanyet roget,
 ma ereyeeyet Tammu o aritaanet ageet.

¹⁹ “Mazi ako acin Maanyi gi nico, otoboreet,
 otoboreeyet nɔɔɲ ageet lɔgɔɔz ogin, ki dɔɔl ogin ɲai.

²⁰ Izi ni Maanyi nɛ,
 ‘Kabace tiɲeere nɔɔɔɔ ɲuum,
 ka kicin karabɔɲ avɔ ɲaadaɲ,
 eeci buul nici, buul ci ger
 ma eegin dɔɔl calaɲ iimi zinzeeti ɲaatan.

^a **32:15** *Jecurun*: Kazi kɛɛɲ cin Ibiroye nɛ, eet ci alɛɛma kaal. Ma zɔɔz nici akati Israyil.

21 Aanycan niigi aneet kanyayeek joowane calaŋ eegin didi o tɛɛl
giye o ɔɔt idiŋdiŋanti niigi nɔɔɔ.

Aanycan niigi aneet kotobor nɔɔɔ
giye o ɔɔt idiŋdiŋanti joowane o labak adilyai.

Kaanyi buk tiŋeere ɔl baal gɔɔn cɛlɛzik e kiziti ɔl cigan,
makacin anyakteek ɔl o Israyil baal eegin ɔl ogan e ɔl
nicoko tɛɛl.

Kaanyi buk tiŋeere modɛɛn o tarbal baal gɔɔn alaŋ aneet agayaan
e kagayaan,
makacin otoborteek Israyila buk modɛɛn nicoko nɔɔɔ.

22 Abil tiŋeere bornet nɔɔɔ onane kiyo goo o,
atooz tiŋeere looc kook kuruum ŋinti miniŋu e,
atooz tiŋeere looc kibeɛn kaal o aduŋna loota dook,
atooz tiŋeere looc kook kuruum ŋinti akani biyeɛn looc
loota e.

23 “Kaanyi tiŋeere kaalyan ci ger kivitaak nɔɔɔ laak ci meelik ger,
ma kakati tiŋeere nɔɔɔ paarene ogan dook naana alya.

24 Kanyaai tiŋeere nɔɔɔ tarjo ci akarani,
ki moorizok ci aŋɔɔɔɔɔ keɛŋti ka kuruk nɔɔɔ kadaayitɔ.
Kitoonai tiŋeere nɔɔɔ keɛg ci nyigitu
ki kowaanya ci akaaka utugeeti kaak.

25 Aruk gɔɔn tiŋeere nɔɔɔ dilanya ŋaati aduŋni bitaala,
mã aavtiz ceezine, aŋole looc,

zɛɛ makacin lɔgɔzɛɛt, ki ŋaai ween nyameɛka,
ki dɔɔl o miliny ŋaan arɔɔkti, kibeɛn ɔl o adikir vɔɔr ooti,
idicaai niigi dook lai.

26 Kiize zin waanice nɛ,
aanycan kutur nɔɔɔ dook lai
kɔkɔm bodo eet ci ka kaada nɔɔɔ looce nico.

27 Bar zin kaŋole modɛɛn ugeec gɔɔn ɔɔɔ ki nɔɔɔ,
gerze ŋaan azi nɛ, komogit Israyil naaga dɔɔyize onaai ɛɛ,
alaŋ amɔg nɔɔɔ Maanyi.’

28 “Keegin zin naaga modo ci adiiti ooti,
ma alaŋ kageɛny.

29 Matɛ kegeenyit, kaga waan gi nico.

Mada kiziti ɔl ci kageeny, kaga waan gi o
tiŋeere agoononeket.

³⁰ Ma zin waan ɛti codoi tɔr nɔkɔ olee ceen modɛɛn o atooket
ageet ci keegin aliv (1,000) dook o ku?

Ma zin waan ɔl ceen ram nɔkɔ atooket ageet ci keegin alivet
amɔtɔ (10,000) dook o ku?

Eeci bɛɛ onaaɪ gɔɔn kiitiren ataaleyɛt modɛɛn,
eeci otoŋaayɛt Maanyi modɛɛn komogteet.

³¹ Ma modɛɛna ci gaagai o alya,
aga bɛɛ onaaɪ kiitiren naaga adɔɔi kujuk bɛɛ o iitiren niigi
o nɔkɔ.

³² Ɛɛl modɛɛna nicigi kiyo iinaba o looc o Sodom o,
ma buk ɛɛl kiyo kaala o aduɲna maneene o Gomora o.

Ma kɛbere ci abiirna niigi o,
iinab ci ger anyak torɛɛl,
ma akaaka niigi dook.

³³ Ma nyaantanɛ cigeec awod o,
akaaka kiyo amota o kowaato o,
ma anyaa daayiz kiyo amota o kowaat o akaaka ɔtɔgi o.

³⁴ “Ma azi Maanyi nɛ,

‘Inoko zin baabaninok ogan o
kanyayɛi Israyil kibeɛn modɛɛn ugeec gɔɔn ɔɔɔ
kiiyaɲa naana,
kagarantoozek ɲinonan gɔɔn kiiyaɲine.

³⁵ Ʋaan zin tiŋeere kacaaci kaal o ger agɔɔn modɛɛna ugeec gɔɔn
ɔɔɔ ki nɔɔɔ,
eeci iiteni ci ka kadawaai nɔɔɔ girgirɔɔni izi ajɔɔn.

Izi iiteni ci ka kiiyakɛ nɔɔɔ libɛɛn ajɔɔn.
Ayiiyak tiŋeere nɔɔɔ gerziitin kataman nɔkɔ.’

³⁶ “Oorine tiŋeere Maanyi ɔl ogin,
ma aanyek kuwuceek nɔɔɔ gabara ogine
ɲaati acini ɔkɔmaai nɔɔɔ dɔɔyiz
ma ɔkɔma eet ci ɲaan oonɲonek looc korog,
olee dook kuruum gabara ween mirɔk buk.

³⁷ Aneeket tiŋeere Maanyi nɛ,

‘Inoko joowane ugooc baal gɔɔn aanyeku kiziti biyeen cugooc
avirooneku ka kɔɔt kɛeltawuŋ e igoo?

³⁸ Joowane baal adak more o todoyook ugooc,
ma awod nyaantane ugooc taabinto e ɲaadaŋ?

Aanycek ri kitingaazo ka kitirituuŋ igeet,
aanycek ri kebektuuŋ igeet.

³⁹ “‘Icinit di keen Jook dook neen naana!
Akɔm bodo jook oma.

Karui eet ci deer kadaak naana,
ma bodo kaanyi eet ci deer roget naana.

Kakaneei eet ci deer tubeen,
ma bodo karuguz korog naana,
ma akɔm gi oma ci ka keela nɔɔnɔ ɲaatan kina.

⁴⁰ Inoko katerkedi gi nico ɲaati kadɔŋɛɛɛ aziit tammu tadeen,
naana o karugi nɔkɔ been neen,

⁴¹ kadoma tiŋeere giina onan kiival zɛɛ ma azi palpal,
kaareya ni aziit ka kapayi kaal,
ka kacaaci kaal ci modeɛn o amarniinan aneet,
ki kaal ci ɔl o aburnaan aneet.

⁴² Kaanyi tiŋeere paaren ogan kowodit biyee zɛɛ ma abaaki,
ajeer tiŋeere paarena ogane biyee ci modeɛn o aruwe,
karabɔŋ een o agamnyi.

Adak tiŋeere giina onane idi,
ma ateɛda alaata o modeenu mayaani ooti.’

⁴³ “Atalo zin niiga modeɛna ki ageeta ɔl o Maanyi,
eeɛi acaacun Maanyi biyee ogaacak ageeta gabara ogin,
ma acaacun kaal o agɔɔn modeɛna o amarniin nɔɔnɔ,
ka kacar niini looc onin ki ageeta o keegina ɔl ogin.”

⁴⁴ Iwita waanice Muses ki Jocuwa ween ɲɛerti Nun, iya ni
oobek Muses zoosok ci beniin nico noko dook ɔl kiziyit. ⁴⁵ Mazi
oodotiz Muses ɲao ɔɔbeke ɔl o Israyil dook zoosok ci beniin nico o
dook, ⁴⁶ eneek niini nɔɔgo ne, “Aaryek zoosok ci ona kagernyeekun
noko zinzeeti juruuŋ, ka buk tiŋeere niiga iricanteek dɔɔl ugooc
kilinliŋti zoosok ci lootinok nicoko noko dook juruuŋ. ⁴⁷ Alan
een nicigi zoosok ci celbez ɲaatunon, zoosowa nicigi roget unoon

nɛɛn. Zoozok o ka kaanyuŋ orogit ŋinti rɛɛn looce ci tiŋeere avɔ abaawoneku Jordan baagita ka ɔɔɔ agamit kizi cunooŋ neke nɛɛn.”

Aanyek Maanyi Muses kegeleem looc o Kanan

⁴⁸ Ma iitene nice ɛɛ, eneeK Maanyi Muses nɛ, ⁴⁹ “Bitɔ tɔɔ bɛɛ o kazi Nebo abil biyene o Abarim looce o Mowab ŋao avɛɔ ki Jeriko baagita, ka bitɔ geleem looc o Kanan o ka kook kaanyek Israyil kizi cineeŋ. ⁵⁰ Maje zin niina akɔ tedeec adaai biye ci akɔ atodi neke tadeena, ka bitɔ romoozek ɔɔ ugun baal adaayitɔ e, kiyo gotonu Aaron baal adaai biye o Oor ook ni buk oromoozek ɔɔ ogin e, ⁵¹ eeci baale niiga dook ramaantiya epeɛztaŋu ɔɔ o Israyil kebereeca maame o looc o Meriba looce o Kadec balale o Ziin. Alaŋaan waanice niiga Israyil gi o keɛɛ Tammu o kaliile ayelzaaku. ⁵² Ma zin giye nico, bitɔ olla geleem looc rɛɛna, alaŋ ka niina alya ruum looc ci ka kook kaanyek Israyil kizi cineeŋ neke.”

Amayuuk Muses kidonji o Israyil

33 Mayuuwenet zin o Muses ween eet o Tammo baal amayuuwi ɔɔ o Israyil iŋaan kadaak e nɛɛn nici. ² Azi waanice nɛ,

“Aku baale Maanyi biye o Sinai,

ma aku ataraan ɔɔ ogin looce o Seyir.

Iiya ni eyeliza voortin onin biye o kazi Paran.

Ɔɔrkɔra waanice kibeɛn ɔɔ o aliile ci meelik ger eegin alivet amɔɔ,
ŋaati anyayi goo ci alanyit aziite onin azzo.

³ Arɛɛz didi niini ɔɔ ɔɔɔɔ ɛɛ,

ma azooni ɔɔ o aliile aziite onin,

avu gɔɔɔ ɔɔ nicigi akani kooŋti looc nɔɔɔɔ zɔɔɛ
ma azii zoozok ogin.

⁴ Kaanyi baale Israyil lootinok o Maanyi naana Muses,
iziti zin lootinowa nicigi taalen ci ɔɔ o Jakob.

⁵ Iiten o alotaan alaata o Israyil,

kibeɛn kidonji o Israyil dook e,

izi waanice Maanyi alaan cineeŋ ɔɔ o alɛɛma kaal.

⁶ “Abon baai kidonji o Roben yo nuun kidice ɔɔɔɔ cigine o,

arogi noko zee been neen calaŋ adaai.”

⁷ Maje zooze ci akati kidonŋ o Juda, azi Muses ne,
 “Maanyi, zik da molook ci kidonŋ o Juda,
 badaai da nɔɔnɔ ɔɔnɔta ka kiiya koromte ki ɔl ogin.
 Inoko o oorine niini ele azene ogin maany,
 tirit zin da nɔɔnɔ modeene o ɔɔɔ ki nɔɔnɔ niina alya.”

⁸ Maje zooze ci akati kidonŋ o Livai, azi Muses ne,
 “Aanyeyu niina Maanyi kaal ugun kazi Tammim ki Urim^b kidonŋ o
 Livai ween gabareen unun gɔɔn iimi ziniz ŋaatun.

Icina baale nɔɔnɔ ŋao kazi Masa,
 ki maame o looc o Meriba baal ayowoonu kibeen nɔɔnɔ e.

⁹ Areezin Livai ineet Tammu kujuk baatin kibeen yaatin,
 alaŋ niini gɔɔnɔgi alinliŋi,
 ma alaŋ buk dool ogin ele aga,
 eeci azii niini zoosok ugun,
 ma azooni terkediin unun.

¹⁰ Ademzeek tiŋeere kidonŋ nici ɔl o Jakob zoosok ugun,
 ma ademzeek ɔl o Israyil lootinok ugun niini.
 Kidonŋ nico neen baal gɔɔn aburuutan kaarkaret o aŋɔl madiz
 ineet ŋuuma,
 ma agoonekin taabinet o avaadi lai loidoŋe unun avaadine
 taabinet e.

¹¹ Abon baai amayuui niina Maanyi linliŋɔɔn ci kidonŋ o Livai,
 ma abona atalna niina linliŋoonok o azen ogin.
 Duul da niina Maanyi modeen o amarniin kidonŋ o Livai barkɔɔnyit
 ka calaŋ bodo iŋaaz.”

¹² Maje zooze ci akati kidonŋ o Benjimen, azi Muses ne,
 “Areez Maanyi kidonŋ o Benjimen
 ma aanyek kabaak yaak.

Abek Maanyi nɔɔnɔ iinya dook,
 ma abaak niini Maanyi inyaatine.”

¹³ Maje zooze ci akati kidonŋ o Josev, azi Muses ne,
 “Abon baai amayuuk Maanyi looc onin
 kanyak kaal ci abon kiyo ziizi o, ci avu tamma,
 kibeen maame ci eel boloce ci abil tɔɔɔ loota eecitɔ.

^b 33:8 *Tammim ki Urim*: Nicigi kaal ci anyak alaani o adikir ceeze o Tammo bɔkɔɔra ka keyeelek nɔɔnɔ gi ci arɔɔŋ Tammu.

¹⁴ Abon baai ateranaan kər ci ka kibiirti manɛɛna ogine juruun,
 abon baai abiirnai kaala ci abon looce cin o nyɛɛlɔwɛ dook.

¹⁵ Abon baai ajowa niini kaal ci abon abiir biyene ci baal
 rɛɛnik noko.

¹⁶ Abon baai ajowa kaal o abon o abiirna lɔɔci onine dook.
 Abon baai Maanyi baal ayelzaakan ɛɛ lugurugooce o
 alanyit e atalne ɲaatin.

Abon baai mayuuwenɛt nici dook akuunak Josev,
 eeci izi niini alaan gotonogine dook.

¹⁷ Abil Josev kiyo ole ween abuu o,
 ma anyak tiitinyɔn ci appe.

Ɛɛl oto cigine o kiyo oto o kiziwano o,
 ma otoone nicoko azaan tiɲeere niini modɛɛn
 kook kuruum ɲinti ɛtoorneke lɔɔci e.

Ma ɔɔɔni codoi takirnya o Ivirayim eegin alivet amɔtɛɛt
 ki amɔtɛɛt,
 maje ɔɔɔni codoi takirnya o Manasa eegin alivet.”

¹⁸ Maje zooze ci akati kidonj o Zebulon ki o Isakar, azi

Muses nɛ,

“Talɔ niina kidonj o Zebulon ɲaati adunɲɛ olee unun akɔyɛ bitaala,
 maje niina kidonj o Isakar talɔ ɲaati aave keɛmawe unun.

¹⁹ Alotaaku gɔɔn tiɲeere niiga ɔl bɛɛ
 ka kivita kataabit Tammu todoyoowe o agama lootinowa
 o Tammo.

Ma ajowaanu niiga nyeriz kaale o anyak liilowa,
 ki kaale o alaɲ kacin anyak kazaac liilok utugeetine.”

²⁰ Maje zooze ci akati kidonj o Gad, azi Muses nɛ,

“Atanaaz Maanyi o azac looc o kidonj o Gad kizi appe.

Abil Gad kiyo maa o

gɔɔn aruk gi ketɛɛda ibaa karabonj een ɔɔ vɔc o.

²¹ Anɲeraak niini ɛɛ looc ɲinti abon ɔɔɔt ɛɛ,
 eeci ɲinti anɲera niini o ɲinti agano ki ɔl ween alaat.

Ɔɔɔkɔra waanice niini kibeɛn alaat o Israyil,
 ka kiiya kutuguu gi o alɛɛmnyai arɔɔɲ Maanyi
 ma azooni lootinok o aanyek Maanyi Israyil.”

²² Maje zooze ci akati kidonj o Dan, azi Muses nɛ,

“Abil kidonj ci Dan o kiyo maa ween jɔɔɔn o.

Akula niini Bacana ka kiiya kapaan modo.”

²³ Maje zooze ci akati kidonj o Navtali, azi Muses ne,
 “Areez Maanyi Navtali
 ma amayuuk nɔɔnɔ ɔɔɔt ele,
 agam tiijeere niini looc libir ci nyagjo o
 zee been libir ci tenetu e buk.”

²⁴ Maje zooze ci akati kidonj o Acer, azi Muses ne,
 “Abon baai amayuuwi Acer kujuk ɔɔɔnɔgi dook.
 Abon baai aarek Maanyi ziniz nɔɔnɔ kujuk ɔɔɔnɔgi
 coko dook.
 Abon baai anyak tiijeere niini maaltane ci kinjiroowu meelik
 zee ma oonyi zɔɔ.

²⁵ Abon baai anyoogi nyoogena ci araanok ogin gaargarete ceen
 ziik kibeen jamaanete.
 ma adɔɔi niini njinti njan arogni o dook nɔkɔ.

²⁶ “Ineet Jecurun, akom jook oma ci atoobo ki Tammu cun o,
 atɔd niini diizwa kiziti kavoolet cigin tiitinyonte onin appe,
 ma aku tammu tadeena ka kiiya kitiritiin ineet.

²⁷ Niini Tammu o arogi nɔkɔ been neen, njinunun ka ɔɔɔɔɔi neen,
 alajuudin tiijeere niini ineet ibaatine nɔkɔ zee been neen.
 Atɔɔk tiijeere niini modeen o ɔɔɔn ooronu o ineet keberdeen,
 ma aneekin ne, ‘Dica lai.’

²⁸ Abaak zin ɔɔɔn tiijeere Israyila yaak
 kɔkɔm mirooi ci aku ɔɔɔ nɔɔɔɔ,
 abaak tiijeere logɔɔɔ ci Jakob o looce ci abiirni labina ma awod
 ɔɔɔn niigi nyaantane,
 njaati anyayi lɔɔci ziizi ci avu tamma nɔkɔ.

²⁹ Amayuuktewu niiga Israyil!
 Atoobonu inoko niiga ki njeneen,
 ɔl ciganj inoko ci eela Maanyi kiyo niiga o?

Niini Maanyi kilib unoonj
 ma een tiritooi unoonj
 ma oorinuj kizi dila cunoonj amogju modo.

Akani tiijeere modo ugooc kozoŋti looc ka kiilalteyuj coma
 uujnu korogit,
 ma arocu tiijeere niiga nɔɔɔɔ bawuci zɔɔne.”

© 1996 David C. Cook

Ageleem Muses looc o Kanan bee tadeena (34:1-4)

Daayiz o Muses

34 Itiɲa ni Muses ɲeewonowe o Mowab, ook ɔtɔd bee o Pisga abil biyene o Nebo ɲao avenɔ ki Jeriko baagita ɔɔ. Ook ni eyeelek Maanyi nɔɔnɔ looc dook ɲinaante, akana ɲao kazi Giliyed zee been kutuur o kazi Dan. ² Aanyek Maanyi Muses kegeleem looc libir ci kidonɔ o Navtali dook, ki libir ci kidonɔ o Ivirayim, ki libir ci kidonɔ o Manasa, ki libir ci kidonɔ o Juda dook zee been liil o Vɔɔr Maam adikir otog libire ci akɔ ki nyagi e, ³ ki Negev, ki nyarat o kutuur o Jeriko o bodo kazi ne kutuur o Keteleenu zee been kutuur o Zoar. ⁴ Eneek ni Maanyi Muses ne, “Looc baal zin katerkedeei Ibrayim ki Aizak ki Jakob e neen nici, kaneei waanice ne, ‘Kaanyi tiɲeere looc nico dɔɔl ci dɔɔl cugun.’ Inoko zin kaanyin olla geleem ɲinito kebareen doon, bar zin niina alya, alaj ɲinite aruum.”

⁵ Adaak ni Muses ween gabareen o Maanyi Mowaba ɲinaante eo aduwaan Maanyi e. ⁶ Ada ni Maanyi Muses niini alya Mowaba ɲinaante lawulane o avenɔ ki Bet-Piyor, ma akom eet ci aga ɲinti abilni vaanyi ci Muses o zee been inoko o. ⁷ Mā adaai Muses e, eegin irkitooa ogine aritaan kaboon ki eetom (120) ma acine cor labak, ma adɔɔi ele cine o kak labak. ⁸ Ma alu Israyila Muses ɲeewonowe o Mowab ɲinaante iinya eetom kamɔɔ, oodotit ni iinya o luwaanto.

⁹ Ȩina, ibitiz gēenyizi o VōōȨiz o Tammō Jocuwa ween Ȩēerti Nun, eeci waanice amayuuwun Muses nōōōō ataadek azen. Iziyit ni Israyila zōōz cin, ma agōōn kaal baal aricaneek Maanyi Muses e.

¹⁰ Akōm zin bodo nyakanan oma ci ayelzaai Israyila ci atoobō ki Muses. Agawō waanice Muses kibeēn Maanyi ȡȡȡ kiyo laanotena o. ¹¹ Nōōōō nēēn baal itoon Maanyi kook kutuguuwek Varo, ki alaat ogin anowō ki nōōōō, kibeēn ȡl ogin dook kaal o atēēd ȡl biyee Masire e. ¹² Agōōn waanice Muses kaal ci adōōi anȡle ȡl dook dōōyize ci appe kicinit Israyila dook.

Werege o

Ruz

Zɔɔɔ ci akati werege nico

Azɔɔɔ Werege ci Ruz o zɔɔɔ ci akati tatoog ci ɔl o Israyil baal avu Bezilema looce o kazi Judiya, ma avu avɔ looce o kazi Mowab giye baal anyayi lɔɔci tarjo e. Mazi ɲaan abaak niigi ɲinaante, adaawun eeti ci korgu o, oroca ni lɔgɔɔɔ cicine o dɔɔl ceen Mowabet. Ma irkitoowe ogeen, adaayito buk lɔgɔɔɔ nicigi dook ramaantiya. Mazi ako azii Nawomi o izi boye gi ci anyayi lɔɔci labi ci abiir Bezilema bodo, aarewun niini miirenet ci akoyi ɔlɔɔ. Iilalek ni niini alawanɛet ogin ka kaavtiyo Mowaba. Agama ni alawani codoi, maje bar o kazi Ruz ujuraak Nawomi ka koorkorit kɔɔɔ Judiya. ɔɔt ni abaayito Ruz ki inyig onin Bezilema ɲinaante, makacin emedeek Bowaz kaala o agɔɔɔ Ruz. Ma vuruta, anyawuun Bowaz Ruz kizi ɲaa cin. Ma Devid baal een alaan o ɔl o Israyil agayi e, doole ci dɔɔl cigeec.

Areɛz Ruz Nawomi

1 Anyak baale irkitoowe baal ɲaan abali ɔl o Israyil pakcoowa^c, ɲaan kanyayit alaati e, tarjo looce uneen. Ma anyak eet ci aku kutuure o kazi Bezilem looce o kazi Judiya, ɔɔrkɔra niini ki ɲaa cin kibeen lɔgɔɔɔ cigin eegin ram. Ma aluug avɔ ka kɔɔt kabaayito rak looce culu kazi Mowab, giye o anyayi lɔɔci uneen tarjo. ²Kazi zin eet nico zaar cigin ne Elimelek, maje ɲaa cin o kazi zaar ne Nawomi kibeen lɔgɔɔɔ cigeec eegin ram, kazi coo zaar ne Maalon, kazi coo zaar ne Kilon. Niigi boor ci ɔl o kazi Ivirat ci kutuur o Bezilem looce o Judiya. Uluugeto ni ma avɔ abaak looce o Mowab.

³Mazi ɲaan abaak ɲinaante ɲintimiliny nɔko, ipiira Elimelek. Aavu ni Nawomi niini doon kibeen lɔgɔɔɔ cigin eegin ram noko.

⁴Orocit ni niigi dɔɔl ci looc nice, arɔc Maalon doole ci kazi Ruz, maje

^c 1:1 Pakcoowa: ɔl ci apak ɔl roonnya ma eegin alaati ci takirnyaawu.

Kilon arɔc doole ci kazi Orpa. Abaayito ni niigi irkitook ci arɔɔŋ aruum amɔto waanbaal aluugane Judiya e. ⁵Ma vuruta, adaayito buk lɔgɔɔz ween ram e alya. Aavu ni Nawomi kɔkɔm eet, ma ɔkɔma buk lɔgɔɔz ogin eegin ram e.

⁶Ma vuruta, mazi akɔ azii Nawomi iiya itirit Maanyi ɔl ogin anyawuun lɔɔci dayiin, oroonjit niini kibeen alawanɛet ogin kitingaazo Mowaba ka kɔɔt Judiya. ⁷Itingaazo ni niigi looce baal abaayi e, ɔɔto looce o Judiya. Mazi ŋaan awo gɔɔla nɔkɔ, ⁸eneeyun Nawomi alawanɛet cigin noko nɛ, “Imiirte ɔɔto koroogjowe ugooc ŋaati yaatugooc. Abon baai areezun Maanyi kiyo baale areezu lɔgɔɔz ogan ma buk areezan aneet o. ⁹Nyamer kaanyun Maanyi ojokta eet cugooc ka uyubuzit.”

Ocooco ni Nawomi alawanɛet cigin noko dook utugeeti. Enico, utuluuzɔ alawanɛeta cicine noko kegerenyit, ¹⁰ma aneek nɔɔɔn nɛ, “Kɔɔrkɔr naaga ki ineet kavɔ olee ugun.”

¹¹Ebedeɛke ni bar Nawomi nɔɔgo eneek nɛ, “Dɔɔl ogan, imiirtozek koroogjok ugooc. Mayo akadanaanɔ naa? Mayo aziyu nɛ tiŋeere bodo kanyei lɔgɔɔz oogi ci ka kivita kanyaktuun kiziti eet cugooc? ¹²Imiirte labak, dɔɔl ogan, naana alya kidikira ma alanaan kaganoona ŋaati kanyaye eet, mayo nuun inoko ŋaan kariti ma kajowa eet tedeec baaline nico ma aritaakan lɔgɔɔz, ¹³areɛwanu didi koca zɛɛ ma adikir ka kanyaktuun? Alaŋ tiŋeere arikuun ɔl ogeen? Dɔɔl ogan, akɔm kina. Awuci gi nici ŋaatan kujukuun igeet, eeci amarooyan da Maanyi aneet laadun.”

¹⁴Mazi azii alawanɛeta gi nico, utuluuzɔ bodo kegerenyit. Ocooco ni Orpa inyig olog zɛɛ ɔɔɔ. Maje Ruz, amena niini ajura, alaŋ arɔɔŋ kimiire kotoŋeek inyig looc.

¹⁵Ma aneek Nawomi nɔɔɔn nɛ, “Cin di nyigaaru, imiirtozek ɔl ogin kibeen joowane ugeec. Miire buk niina kiyo niini o.”

¹⁶Bar eneek Ruz inyig nɛ, “Má adanɛekan miirenɛt ci ka kotoŋnyiin ineet doon. Olla ŋinti akɔye o, kakɔ buk naana. ŋinti akɔ abaaye o kabaaye buk naana. ɔl cugune o, izi ɔl cigan buk, Tammu cune atu niina o, Tammu caan buk. ¹⁷ŋinti tiŋeere anyaatne o, vaany caan buk tiŋeere iyaŋnyan ɔl nɛɛn. Kateedi zooc ka mā kuunɔnin, kicinaan Maanyi gerze. Karome naana ki ineet nɔkɔ zɛɛ ma aŋeryeet daayizi doon.”

© 1996 David C. Cook

Arɔɔŋ Ruz koorkorit ki Nawomi (1:16-17)

¹⁸ Mazi acin Nawomi Ruz amena arɔɔŋ koorkorit ki nɔɔnɔ nɔkɔ, ajaawɔ muurur.

¹⁹ Oorkorit ni Nawomi ki Ruz ɔɔtɔ Bezilema. Mazi avɔ aruum looc, ibiirit ɔl kutuura ooti tɛtɛ. Ma azi ŋaai ŋinaante nɛ, “Nici Nawomi nɛn?”

²⁰ Ma abedeɛke Nawomi nɔɔgo aneek nɛ, “Má ŋaan awuyaang zaar ci kazi Nawomi^d o bodo, bar utuyaang iziti nɛ Akaaka, eeci utuguuweyan Tammu o anyak dɔɔyiz dook gi ci ger akaakani ziniz kaak. ²¹ Baale kaluugi ceeze onan dook. Inoko abadaayan Maanyi kizi ɛɛ onan ɛɛ. Ŋaan zin awuyaang aziyu nɛ Nawomi o naa? Amarooyan Maanyi, ma aanyan niini o anyak dɔɔyiz dook katamaat.”

²² Maje waanice mā avu aruum Nawomi kibeem alawan onin een Mowaben kazi Ruz Bezilem e, akana ɔl labi o kazi cayiir teedinta.

^d 1:20 Nawomi: Kazi keɛŋ cin Ibiroye nɛ, akedked.

Aruumɔ Ruz ki Bowaz

2 Maje ɲinaante, anyak eet ci tiitiny ma een arooi. Niini ateenoi ci Nawomi libire ci eeto, ceen boorit ci Elimelek ci kazi zaar ne Bowaz.

² Ma iitene coo, eneeɓ Ruz Nawomi ne, “Karooŋ di kook kono ɗɗ ci ateed maneen neke coma alam eet ci kawucneei mane cin kaanyan keveera labi ceen zuuno.”

Eneek ni Nawomi nɔɔɔ ne, “Abona labak doole onan, bitɔ.”

³ Ɔɔɔ ni Ruz. Mazi ako aruum maneen, ook evveero ɗɗ ci ateedi o bawuuca, maje mana nici bar te mana ci Bowaz ween ateenoi o Elimelek.

⁴ Enico, iiya Bowaz alya Bezilema, ma aku azaa ɗɗ ogin liŋliŋoonto e aneeɓ ne, “Abonaanu, amayuukun baai Maanyi!”

Ma abedeɛke niigi nɔɔɔ aneeɓ ne, “Amayuukin buk Maanyi ineet.”

⁵ Ijiniuun ni Bowaz eet o agam ɗɗ o liŋliŋoonto e eneeɓ ne, “Mate doole cinaai jaŋ caana?”

⁶ Ma abedeɛke niini nɔɔɔ aneeɓ ne, “Doole ween Mowaben baal avu ki Nawomi Mowaba e. ⁷ Aku uyene aneeɓ ne, ‘Elaawan da nyaan kono ɗɗ vuruta ka keveer ma alam labi ci azɔɔɔranonek looc kibeɓ labi ci iina labine ci acabju o.’ Ʋaan ona akuuni uyen ɲeere e ma aveeryi yo zee ma ako raa ɲintimiliny noko ook bodo veerinet.”

⁸ Ook ni Bowaz ɲaati Ruz, ma ako aneeɓ ne, “Beɓnyan, zik di gi cee, ma ako aveerye maneene ogeen, ma uun mana nico. Avu ɲina ka ilinliŋit kibeɓ dool o ɲai alinliŋoonekan.

⁹ Taɲaamek olla mana libir ci ateed ɗɗ o, noo dool vuruta. Kuduwaaya uyene ɗɗ ci maacik liŋliŋoonto noko ka kɔkɔm eet ci amumuuzin. Ma arukiin kor, bitɔ wode ijunyaaye ci abitiz ɗɗ neke.”

¹⁰ Eneek ni Ruz nɔɔɔ ɲaati akani ɲuum looc ne, “Kawucneekin dim naana ineet nɔkɔn, ako ma aadan an doole ci keen mirooi labak o?”

¹¹ Ma abedeɛke Bowaz nɔɔɔ aneeɓ ne, “Kagoon noko o, eeci kazii baayiz unun baal azoone inyig unun e dook, ɲaan baal adaakni eeti unune e zee been inoko o. Ma uturu baatun ki yaatun kibeɓ looc ci ɗɗ ugun, ma bar inoko o iiyayu looc

ci ɔl oogi ci ɲaan laadun gaa. ¹²Nyamɛr kuruweeyin Maanyi ineet kaal cugun agoon noko. Nyamɛr kuruweeyin Maanyi ween Tammu o Israyil o akuunai niina nɔɔnɔ ka kuzuutin wɔɔyit ci appe wɔɔɔt.”

¹³Ma aneek Ruz nɔɔnɔ nɛ, “Kuwuceeyin didi tɛ naana ineet wɔɔɔt ɛɛ, maanyi onan, eeci ɲaan oke aduwaakan zoozok ci awuci, yo nuun alaɲ keen gabareen cun o, bar amɛna adizkeekan nɔɔɔ.”

¹⁴Ma ziiye o dayiin o waazinu, eneek Bowaz Ruz nɛ, “Ija ɲaato, doma dookoc cɔɔm nyaane ci amokcar noko.” Iiya ni Ruz ma aku aavi loota ɲao aavtiye ɔl o liɲliɲoonto e. Aanyek ni bodo Bowaz nɔɔnɔ labi ceen ciico, ma adake Ruz zɛɛ ma apiyani. Inyiigjai ni dayiin ogeen.

¹⁵Mazi amiironnek Ruz veerinet bodo, eneek Bowaz ɔl ogin liɲliɲoonto nɛ, “Má ayoku doole nico, aanycek kodoma labi ci iina labine ci ona acabju o ɛɛ labak. ¹⁶Bar ujuktɛɛke nɔɔnɔ labi ci alote o oogi looc ka kiiya keveer, má agernyeeku been nɛɛn.”

¹⁷Goole nico, iliɲliɲ Ruz ɲinaante gil, ma yoomana, utura labi cigin ona aveera o, ma anyaa labina nicigi kiilowet amɔtɔ ram. ¹⁸Ooyi ni niini labi cigin noko ɔɔɔ kutuura, icin ni inyig onine labi ci aveera niini noko. Ma aara Ruz dayiin ona apiyan nɔɔnɔ e ma aanyek inyig.

¹⁹Ma aneek inyig nɔɔnɔ nɛ, “Ook tɛ ojowa ɲinti aveerine ɲaadaɲ? Alinliɲ mane ci ɲɛɛ? Nyamɛr kamayuuk Tammu eet ci aadanin liɲliɲ mane cin noko.”

Ma abɛɛɛke Ruz inyig aneek nɛ, “Kalinliɲ mane ci eet ci kazi Bowaz.”

²⁰Ma aneek Nawomi alawan cin noko nɛ, “Amayuuk Maanyi eet nico. ɲaan amɛna Maanyi arɛɛz ɔl o ɲaan arogi, kibeen o adaayitɔ buk.” Ma bodo aneek niini Ruz nɛ, “Ɛɛti nici ateenoi cinaai kajɔɲɔ gi, eet codoi olee o ka kavadaawet nɛɛn.”

²¹Izi ni Ruz nɛ, “Uyene buk ɛɛti nici aneekan nɛ, ‘Avu ɲina oromtɛ ki ɔl cigan alinliɲ mana noko zɛɛ ma adicaai teedinet ci labi cigan o keenɲi dook.’”

²²Ma aneek Nawomi nɔɔnɔ nɛ, “Doole onan, abon zin didi alinliɲnyu kibeem dɔɔl ci ɲai alinliɲ mane cin noko nɔkɔ, eeci mā akɔ maneene ci ɔl oogi, avɔ koca amumuuzin ɔl.”

²³ Ɛmeda ni Ruz ɔjɔɔz dɔɔl ci ɲai alingɲi mane ci Bowaz o ɲaati aveerine zɛɛ ma ako adicaai teedinet o labi keenɲi dook. Ma arome niini kibeem invig onin iinya niceke dook.

Arꞵꞵ Nawomi kojowaak Ruz eet ci ka kanyak

3 Ma iitene coo, eneeK Nawomi alawan cin noko ne, “Doole onan, abona karɔɔnakin eet ci ka kanyayiin ka baak juruun. ² Ma Bowaz baal aromeenu ki dool ogin hai alinliŋoonek naɔna e, ateenoi onaaɪ ricik neen. Tija alinliŋ niini aarek labi ŋɔɔt ŋao uurtane ɔl labi. ³ Bitɔ zin raane, ka doma kaarkar vuude zee, oboroceeyu ni ruumane ugun alina ka bitɔ ŋaatin ŋao uurtane ɔl labi. Mazi ako aruum ŋinite, ma rak ayeɫzaai naɔna ele kiciniin, anyeeK rak kook zee ma oodotiz dayiinta kibeen wodeenta. ⁴ Mazi ako onnyaak, cin ŋinti ako ɔŋɛi o juruun ka gaa. Mazi eteeda onnyaa, bitɔ madak ruum cin bujeento o eci zoonu e zee tanu loota. Anyak tedeec gi ci aduwaakin ka tuguu.”

⁵ Izi ni Ruz ne, “Ŋaan kako kagoon kaal ci ona aduwaakan noko dook.” ⁶ Ɔtoɔ ni Ruz ook ŋao uurtane ɔl labi, ka kook kutuguu kaal ona aricaneek invig nɔɔɔ e dook.

⁷ Mazi ako oodotiz Bowaz dayiinta kibeena wodeenta, atalo iya ook atanu libire omaana gao aloteena labina e. Ook ni Ruz kidicilim ma ako amadak ruum o bujeento eci zoonu e ma caka loota. ⁸ Ma baalin kesa, ukuleek Bowaz jeen, mazi ookci, bar acin gaa ci caka eci zoonu e kibiir caka caka tset.

⁹Ma ajin Bowaz ԽՉՈՇ aneek և, “Ineet դեմք?”

Ma abedεεke Ruz nɔɔnɔ aneek ne, “Aneeta gabareen unun Ruz gi. Karoɔɔnyin burjaan ruum cun noko aɲεetɔnta ka zuutan, eeci een niina ateenoi o ka vadaawan neɛn.”

¹⁰ Ma aneek Bowaz ɓɓɓɓɓ ɓɓ, “Amayuukin Maanyi beenyani, eeci alani areez niina iniyig unun doon, bar areez ɗɗ o kɔɔɔg onin dook, ma ɗaani ɓɓɓ ɗɗ oogi ci reeri ɗaani kidicik ci eegin aɓɓ, karabɓi eegin booyok ci ka korociin ineet. ¹¹ Inoko zin maa anyei ɗoliin, beenyani, ɗaani kagoonekin kaal ci ajin o dook, eeci ɗɗ dook kutuura ɗina agayiin een niina ɗaa ci eezeto. ¹² Keen zin didi eet ci ka kanyayiin waan neeni naana, bar zin anyak eet ci waan agani

ɲaati anyakiin niini ineet eeci ajonʒoonu ateenzeta ɔɔɔt kujukaan aneet. ¹³Avu zin ɲina been wak. Tingeere ɲeere mā arɔɔɲ kanyayiin niini, abon labak, anyeek kanyayiin. Bar mā alaɲ agama kanyayiin, katerkedi zaare ci Maanyi o arogi nɔko been neen, ɲaan kanyakiin naana. Taɲu zin ɲina zɛɛ been wak.”

¹⁴Ataɲu ni niini nɔɔɔ eci zoonu e been wak, ma ɲeere ririwɔɔna itija ɲaana akɔm eet ci iyeɛ nɔɔɔ. Ma aneek Bowaz nɔɔɔ nɛ, “Má aanyi kagaac ɔl anyak da ɲaa ci iyyak ɲinti uurtane ɔl labi noko.”

¹⁵Eneek ni Bowaz nɔɔɔ nɛ, “Boroca ruum cun malkiinto noko tɛvɛt.” Mazi avɛt, aareke niini labi ruum, ma atikeek nɔɔɔ. Imirokeɛ ni niini kutuur.

¹⁶Mazi aku aruum Ruz inyig, eneek inyig nɔɔɔ nɛ, “Doole onan, abil ɔɔɔ baale ku?” Oobeyun ni Ruz nɔɔɔ kaal baal agoonek Bowaz nɔɔɔ e dook. ¹⁷Mazi oodotiz Ruz, eneeyun buk inyig nɛ, “Aanyan zin labi nicoko ma aneekan nɛ, ‘Alaɲ agano ɲaati amiironeke inyig azene nɔko.’”

¹⁸Izi ni Nawomi nɛ, “Rɛɛwɔ zin zɛɛ ma azii gi ci agooni doole onan, eeci alaɲ rak tedeec Bowaz ayubuz zɛɛ ma aku adica ɔɔɔ nico.”

Anyak Bowaz Ruz

4 Itija ni Bowaz ook ɲao ɓɔɔn aruumɔne ɔl kutuur araana ma ako areeyi ɲinaante. Mazi aku ateenoitɛ onine baal aduwa e, otowaa Bowaz nɔɔɔ ma aku aneek nɛ, “Laɲo, ija di avu loota ɲaato.” Ook ni ɛti ceen ateenoi noko aavu loota.

²Otowaa ni Bowaz ɔl ceen amɔɔ alaate ugeec eegin marwak baayizo kutuuro, ma aku aneek nɛ, “Aavtiz di loota ɲina.” Aavtiyo ni niigi loota. ³Eneek ni Bowaz ateenoi cin noko nɛ, “Arɔɔɲ Nawomi ween ɲaa o ateenoi onaai kazi Elimelek baal abada looce o Mowab e ka kataalɔi mana o eet onin. ⁴Kabaaban zin naana abon kanyaakin ɔɔɔ nico ineet ka zik juruunɲ ka taal mana nico ɔl ci aavtiz noko kɔɓɓena ɲina kibeena alaate ogaac eegin marwak baayizo ɲuuma. Inoko zin mā agama, tuguu nɔko labak. Bar zin mā alaɲ agama tuguu nɔko, duwaayan ka kaga. Akɔm eet oma ci ka kutuguu gi nico agoon niina doon, ma naana kanowɔ ki ineet goole o tirii o ɔl ogaac ci waan kataale mana labak.”

Izi ni ateenoit nīci nē, “Ŋaan kataal mana naana.”

⁵Eneek ni Bowaz nōnō nē, “Iitene ci ataale mana ŋaati Nawomi anyei buk koca Ruz ween Mowaben baal izi bōye e niina, ka coma arita logo ci avada eet onin, ka kirigiz kaal ogin.”

⁶Eneek ni niini Bowaz nē, “Alaŋaan zin mana kataal gerze ŋaan kanyaai kaal cigan o zōz. Taal koca bar mana niina alya, alaŋaan naana kataal.”

⁷(Baale iinyaye niceke Israyila mā arōŋ ēti kataalo ki gōn, aborca caavit ma aanyek gōn. Gi nīci alinlīŋ kizi baacoi ci zōz ci ona aterked ɔl o.)

⁸Eneek ni ēti nīci Bowaz nē, “Taal mana niina alya.” Ma aborca caavit ma aanyek Bowaz.

⁹Eneek ni Bowaz alaat ween marwak kibeēn ɔl dook nē, “Icintu zin waanico kataala naana ŋaati Nawomi kaal baal Elimelek ki lōgōz ogin eegin ram, Kilon kibeēn Maalon e. ¹⁰Inoko kagama buk ka kanyak Ruz ween Mowaben baal een ŋaa o Maalon e, ka coma karita logo ci avada Maalon, ka kirigiz kaal o Maalon ka calaŋ adoocai zaara ogine olee o tatoog onin kibeēn kutuura buk. Eeginu zin niiga waanico baacok zooze nico.”

¹¹Iziti ni alaata ween marwak ki ɔl dook o aavtiz ŋinaante e nē, “Keegina baacok zooze nico. Nyamer kaanyek Maanyi ŋaa ci ka kiiyak kōrōg cun noko kuzuuze kēŋ kanyak dōl ci meelik kiyo baale ŋaa o Jakob kazi Racel, kibeēn o kazi Leya baal arita dōl o Israyil e. Nyamer nyawō dōyiz boore o Ivirat ci agawiine kutuure o Bezilem. ¹²Nyamer kaanyin Maanyi dōl ŋaawe ceen nyameeken noko ka kibil kōrōgi cune o kiyo baal jījitun o kazi Perez ween ŋēerti Tamar ki Juda e.”

Jijitigi Devid

¹³Ooyi ni Bowaz Ruz ɔlō kizi ŋaa cin, atanguuzō ni niini ki nōnō ma aanyek Maanyi kobona ma ookca logooz. ¹⁴Ma aneek ŋaai Nawomi nē, “Katanaaz Maanyi, eeci waanico aanyin doole ci dooleco ka kuzuutin. Nyamer logoti nīci kagawe Israyila. ¹⁵Aanyin tiŋeere niini ineet talō ma azuunin ineet ŋaati idikire, eeci itiraayin nōnō alawani unune areezin ma tiitiny kujuk lōgōz toogerem.”

© 1996 David C. Cook

Aarek Nawomi doole anyooto (4:16)

¹⁶ Ɔɔɔŋa ni Nawomi doole ma aarek anyooto, ma irokta nɔɔɔ juruunɔ. ¹⁷ Ma azi ŋaai o abaawo ki Nawomi ŋinaante nɛ, “Anyawuun Nawomi ŋɛɛrin.” Akateek ni doole zaar ci kazi nɛ Obɛd. Obɛd nɛɛn o iiya izi baati Jesi, ma Jesi iiya izi baati alaan o kazi Devid.

¹⁸ Zeedinet zin ci ceez o Perez nɛɛn cee: Perez niini baale baati Ezron, ¹⁹ Ezron ween baati Raam, Raam ween baati Aminadab, ²⁰ Aminadab ween baati Nacon, Nacon ween baati Salmon, ²¹ Salmon ween baati Bowaz, Bowaz ween baati Obɛd, ²² Obɛd ween baati Jesi, Jesi ween baati Devid.

Werege o

Esta

Zooz ci akati werege nico

Ma kaala ci ayeedi weregeewe ci Esta noko, akanaai waanice looce o kazi Persiya baal abal alaani o kazi Zeksas e. Kaala nicigi, akati ɲaa ceen Juuzen baal adɔɔi kazi Esta ma iya izi alaan ci ɲai Persiya. Ilinɲi ni waanice niini alazeet cin noko ma iya ɔɔɔra baabani o ka kidicaai ɔl o Juuz. Orogoz ni niini ɔɔɔ moozete onin, been reezinte onin arɛzi ɔl ogin, ɛla ni ɲaati ka waan kidicaai modo ɔɔɔ. Ma geenyize onin appe, omogit Juuza modo ugeec amarno ma adica ɔɔɔ dook lai. Atalit ni goon Juuza irkitook dook iiten uneeg madicooco mogiinto kazi Purim.

Aborce alaani o ɲaiye kazi Vacti

1 Agooni zin waanice kaala nicigi dook irkitooe baal abali looc alaani o kazi Zeksas^e e. Abal baale niini loocok ceen kaboon codoi ki eetom ki toorgerem (127), akana looce o kazi Indiya zee been looc o Aabacu. ²Ma iinyaye niceke, aavi Zeksas nici leceere onin alazeetu abil kutuure o adikir tiitiny kazi Cucan. ³Mazi ako aruum irkitook iyyu alazeete onin, aanyewun niini ɔl kidimdiimanit dayiin ci meelik ɔɔɔt ɛle, ma awaa ɔl ogin tiitinyik ki ɔl ogin eegin alaati alinɲiɔonek ɔɔɔɔ dook. Waanice alaata o takirnya o Persiya kibeen o Midiya been alaati o loocowu aavtiz tɔ. ⁴Eyelizaak ni niini ɔl arɔkzeet kibeen dinɲiɔon ci alazeet onin iinya ceen kaboon codoi ki eet wec (180).

⁵Mazi ɔɔt idicaai iinya ceen kaboon codoi ki eet wec noko, utuguuwek alaani ɔl ci abaak kutuure ci Cucan noko dayiin ci meelik ɔɔɔt ɛle iinya toorgerem kɔɔɔ onin reera, ma avu ɔl o tiitinyik kibeen ɔl o celbezik o abaak kutuure ci Cucan noko dook.

⁶Adimdiiman waanice ɔl reerun kitiliza ɲaati iirimi ruumanɛ ci

^e 1:1 Zeksas: Niini alaan o kazi zaar oogi ne Aacurus ɛle neen.

vɔɔrik kibeən ruumanɛ ci colai eegin jalo, acaboonek looronyaye ci vɔɔrik kibeən eci rɛgɛɛk agɔɔnnyai boonje o abon zurteenen een nyapɔkɔdɛn kitiirwa ci agɔɔnnyai biyene ci alina. Anyak waanice ɲinaante lɛcɛɛ ci agɔɔnnyai warkinɛ kibeən zurteenenɛ ci aaronek loota biyɛn een kagora ci anyak goolnya ci alina ci adoɲnyi ɔɔɔt ɛɛ. ⁷ Eɲeryeek ni gabara ɔl nyaantanɛ diicete ci aɲɔɔɔɔɔ keeɲti ci agɔɔnnyai warkinɛ, ma ayelzaak alaani ɔl irkɛn onin nyaantanene ci meelik ɔɔɔt ɛɛ. ⁸ Ma aricaneek alaani ɔl o aɲereek ɔl nyaantanɛ e gi ci aneek nɛ, aanycek gɔɔn eet coo kowod nyaan ci olla arɔɔɲ niini zɛɛ ma ajeez.

⁹ Ma aanyek buk alaani o ɲaiye kazi Vacti ɲaai dayiin ci meelik ɔɔɔt ɛɛ korge ci alaano noko.

¹⁰ Ma iitene ci aɔorneke iinya een toorgerɛm adayi ɔl dayiin ci meelik ɔɔɔt ɛɛ noko, atalɔ alaani ɲaati awodi nyaan, iricaneek ni gabara ogin apayai teeri eegin toorgerɛm, o kazi Mewuman ki Bizta ki Arbona ki Bikta ki Abakta ki Zetar kibeən Karkas, ¹¹ ka kɔɔt kanyaktaak nɔɔɔ Vacti ween alaan o ɲai ɲaati aborɛɛke kavuur onin alazeetu. Arɔɔɲ alaani nɔɔɔ ka kiiya kibil ɔl ween alaat kibeən ɔl dook ɲuuma ka kicinit ɔl linat onin, eeci waanice alina niini ɔɔɔt ɛɛ. ¹² Bar mazi avɔ aduwaak niigi Vacti zɔɔz nico, ujura alajaan aku. Mazi ako azii alaani juraan cin o, otobor nɔɔɲ ɔɔɔt ɛɛ.

¹³ Otowaa ni alaani ɔl o ageɛny ma aga lootinok, eeci gɔɔn laadun alaani ajin ɔl o aga lootinok kibeən zoozok o payiinto juruunɲ.

¹⁴ Eegin ɔl cigine gɔɔn iloot nɔɔɔ o toorgerɛm. Zaar zin ci ɔl nicoko nɛn ceegi: Karsena ki Cetar ki Adimata ki Tarcic ki Merez ki Marsena been Memukan. Niigi ɔl ci tiitinyik ɔɔɔt ɛɛ looce o Persiya kibeən Midiya ma ajɔɲzɔ gɔɔn kibeən alaan nɔkɔ.

¹⁵ Ijino ni alaani Zeksas izi nɛ, “Azi yo gɔɔn lootinowa nɛ, abon agoononek alaan ci ɲai kazi Vacti noko gitaaz giye calaɲ arɔɔɲ kiziyi molook o ayiteek gabara ona kawɛ naana alaani Zeksas nɔɔɔ e?”

¹⁶ Abariz ni Memukan ɲaati aavtiye alaani kibeən ɔl ogin eegin alaat alinɲiɲoonek nɔɔɔ tɔ gi ci azi nɛ, “Abac alaani Vacti zɔɔz nico, alaɲ zin abacaak zɔɔz nico alaan doon, bar abacaak buk ɔl ogin eegin alaat alinɲiɲoonek nɔɔɔ dook been ɔl o abaak loocowe o abal alaani Zeksas dook. ¹⁷ Ma gi ci gerzɛ agɔɔn alaani ci ɲaiye noko, mǎ agawɛ ɲaane dook, apɛɛz buk koca tiɲeere ɲaai eet ma azi nɛ,

‘Ibaale aricaneek alaani Zeksas alaan o ɲai Vacti ka kanyayaak nɔɔɔɔ ɔl ɲuuma, ma ajura niini ɲaati akuuni labak.’ ¹⁸ Inoko tedeec iitene nico ɛɛ, mǎ azii ɲaai ci ɔl ween alaati o Persiya kibeən o Midiya dook gi ci agɔɔɔn alaani Vacti noko, agoonek buk koca niigi eet ugeec gi ci abil nɔɔɔ ɛɛ. Anyawuun zin koca pɛɛzɔnet ki bacɔɔɔ. ¹⁹ Inoko zin mǎ atalna alaani zɔɔz caan o, abon ayeɛd ricaniiin ci aromoonek lootinok o Persiya kibeən o Midiya ka kɔkɔm bodo eet ci ɛɛya nɔɔɔ been nɛɛn. Aboroc koca lootinowa nicigi alaan Vacti nico ma alaɲ bodo ka kicin alaan Zeksas been nɛɛn, ka zin koca keɲeryai ɲaa omaan ci abona kujuk nɔɔɔɔ ka kiiya kirigiz ɲintin o. ²⁰ Mǎ koca azii ɲaai ricaniiin ci alaano noko, ka kotoɲole eet ugeecek eegin alaati o adikir ki o milinyik loocowe ci abal niini o dook.”

²¹ Atalta ni alaani kibeən ɔl ogin eegin alaati alinɲiɲoonek nɔɔɔɔ dook baabani ci aduwa Memukan noko, utuguu ni alaani eona aduwaan Memukan e. ²² Itoonek ni alaani weregeɛnya loocok ogin abal niini dook. Ayeedi gɔɔɔn weregeɛwi ceeni otooge ci ɔl ci looc nice ɛɛ. Ayeedi gɔɔɔn weregeewe coo zɔɔz ci azi nɛ, abon eeta anyak dɔɔɔyiz ci abali ɲaai ugeec kibeən dɔɔɔl ugeec.

Aɲeryai Esta kizi alaan ci ɲai

2 Ma vuruta, mazi ook abadaai alaani Zeksas ziniz bornet nɔɔɲa, aada niini alaan o ɲai Vacti, kibeən buk gi baal agoonek nɔɔɔɔ Vacti e, kibeən lootinet baal aduɲnaan giye ci Vacti e. ² Iziti ni gabara o aɲɔɲɔz alaan nɛ, “Kɔɔɔɔɲtak alaan dɔɔɔl ceen kabarze alina. ³ Abon aanyek alaani alaati loocowe dook kanyaktaak nɔɔɔɔ dɔɔɔl ceen kabarze alina kutuure ci Cucan adikir tiitiny noko, ka kanyaktaak ɔl gabareen onin apayai teeri kazi Egai, ka kiiya kozooti kabarze nicoko ma aanyek nɔɔɔɔ kaal ci vuudento ka kigirgirit eleeti juruun. ⁴ Ka mǎ anyak doole ci agɔɔɔn gi ci aanyek alaan katalɔ, aɲeryai doole nicini kizi alaan ci ɲai ci ka kirigiz zɔɔ o Vacti.” Atala ni alaani zɔɔz nico ɔɔɔɔ, ma alinɲiɲi enico ɛɛ.

⁵ Anyak waanice kutuure ci Cucan noko eet ceen Juuzen ci kidonɲ o Benjimen, kazi zaar cigin nɛ, Mordekai ceen ɲɛerti Jayir, Jayir ceen ɲɛerti Cimei, Cimei ceen ɲɛerti Kiic. ⁶ Agamnyi waanice Mordekai Jerusalema, ma akɔyi Nebokadnezar ween alaan Babilona. Ma olee ci baal agamnyi noko, aavi alaani o looc o Judiya kazi Jekoniya tɔ. ⁷ Anyak zin waanice Mordekai nici doole ci gɔtɔni baatin

ci alina ɔɔɔt ci kazi zaar ne, Esta, kazi zaar cigin Ibiroye ne, Adasa. Adaayito waanice nɔɔɔ baatine ki yaatin, abayiza ni Mordekai nɔɔɔ kiyo beenyin o.

⁸Mazi ako aduyai ricanin o alaano, anyayaak kabarze ci meelik kutuur ci Cudan noko, aanycek ni ɔl kozooti nɔɔɔ Egai. Ɔɔɔɔɔ ni buk waanice Esta ook korge o alaano. Ma aanyonek buk niini Egai o azooni kabarze nicoko e. ⁹Icina ni Egai keberɛɛci Esta ma areɛz ɔɔɔt. Kataman nɔɔɔ, aanyewun niini nɔɔɔ kaal ci vuudento ka kigirgir ɛle ma aanyek dayiin cigin doon. Ɛɣeraak ni niini nɔɔɔ gabara ci ɣai toorgerem korge o alaano ci ka gɔɔn kilinlɛntoozek nɔɔɔ, ooyi ni niini nɔɔɔ kibeem gabara nicoko ma ako aarek ɣinti abon ɔɔɔt ɣao gɔɔn abaayi kabarze o. ¹⁰Maje Esta alaɣ ɛle abɔɔra kagawe kizi vurut cine ɔl ci tatoog ɣaɣ, eeci aricaneeke Mordekai nɔɔɔ ka calaɣ abɔɔra ɛle. ¹¹Aku gɔɔn adeɛb Mordekai reerun ci abaayi kabarze noko ka kiiya kicin avuzit ci Esta o, karabɔɣ aavi juruun.

¹²Gɔɔn waanice ma anyak kabarze nicigi ɣaatinɛɣ ci ka kook alaana ɣaati Zeksas, agoononek rak nɔɔɔ kaala ci ka kitilizaai irkit codoi dook. Gɔɔn rak nyeelowene ci oowu een tɔɔrkɔɔm o, avuudi ɣooroce o kazi miir ka kigirgir ɛle, ma nyeelowene ceen tɔɔrkɔɔm aɔornɛke o, avuudi karacooca kibeem kaarkarete ci aɣɔl madiz.

¹³Mazi ka kook kabarzeɛci nici alaana, aanyonek nɔɔɔ awaaca o arɔɔɣ dook ceeze o abaayi kabarze e ka kooyi korge o alaano. ¹⁴Ma yoomana, ako doole ɣinaante, ma ɣeere, amiironek ɣinoma ɣao abaayi ɣaai o azooni ɛti o apayai teeri kazi Cayacigaz o gɔɔn azooni ɣaai o alaano aavtiz. Mate atalne alaani doolece nico, ako awo nɔɔɔ zaar ka kabadaak nɔɔɔ bodo. Mazi te alaɣ alaani atalne ɣaatin, alaɣ bodo doole nicini nɔɔɔ amiironek.

¹⁵Mazi ako aku waɣi o Esta baal abakza Mordekai een tinaati gɔɔni baatin o kazi Abiyail e ka kook alaana, akom niini gi ci ajin, anyak niini kaal baal aɣeraak Egai e doon. Waanice olla ɛti ci acin Esta atalne ɣaatin. ¹⁶Ooti ni ɔl Esta alaana ɣaati Zeksas ɣaonin alazeetu abaayi nyeelowe ween amɔɔ kazi Tebeɛ, irkite ween toorgerem baliinte onin.

¹⁷Ereezun ni alaani Esta ɔɔɔt kujuk ɣaai coko dook, ma alinaak Esta nɔɔɔ ɔɔɔt kujuk kabarze ci gaaga o dook. Oboroceɛke ni alaani nɔɔɔ kavuur o alazeetu ɔɔ, aanyewun ni nɔɔɔ kizi alaan

© 1996 David C. Cook

Enɣeryai Esta kizi ɣaa ci alaano (2:17)

ci ɣai ka kirigiz zɔɔ o Vacti. ¹⁸ Ma giye o arɔɔɣi alaani ka kidiziya Esta, aanyewun ɔl kutuguuzɔ dayiin ci meelik ɔɔɔt ka kivita kadayit ɔl ogine tiitinyik kibeem ɔl ogin eegin alaat alinɣliɣoonnek nɔɔɔ dook. Uduwa ni zɔɔz ci ka kuyubuzti ɔl loocowe ogin abal niini dook, ma aɣereek ɔl kaal ci adizki nɔɔɔ irkeente ci alazɛet onin.

Abɔɔra Mordekai gi ci anyayeek ɔl alaan

¹⁹ Mazi avɔ alote kabarze bodo, aavu Mordekai kɔɔɔɔg o alaano araana, giye o iizɔi niini alaan. ²⁰ Maje Esta, ɣaan kuduwaak ɔl gi ci ɛene niini doole ci looc ɣaɣ, karabɔɣ een doole ci vurut ci ɔl ɣaɣ, karabɔɣ een tatoog ɣaɣ, ebaal aricanɛɛke Mordekai nɔɔɔ e, emeda ni niini izik zoosok o aduwaak Mordekai nɔɔ eonin baal laadun abakzaan niini nɔɔɔ e. ²¹ Ma iinyaye baal iizɔi Mordekai alaan ma aavei korge o alaano e, abek ɣɔɔn waanice kɔɔɔɔg ci alaano o araan gabareenti o kazi Bigzana kibeem Terec, otoborit ni niigi nɔɔɔ ma aɣɔɔɔt gi ci ka komoonyci alaan Zeksas. ²² Mazi ako ajowa Mordekai ɣomtiin cineerj noko, ook uduwaak alaan o ɣai Esta, ook

ni uduwaak Esta alaan kaaviyak ci anyaak Mordekai nɔɔɔ noko.
²³ Mazi ook agawuun alaani ɛlɛmnyai kaaviyawa nicigi, acabtoozek
 ɔl ceen ram noko alemeeti kɛna keene ceen kitiirwa. Eteyeede
 ni kaala nicigi dook weregeewe o ayeedinɛ kaala o agooni alaan
 Zeksas ɲuuma.

Baabani o Aman ka kidicaai Juuz

3 Ma vurute ci utuguuzɔi kaala nicigi dook, iiya ɔɔɔɔɔ alaan
 Zeksas Aman ween ɲɛerti Amɛdaza, ween doole ci kidonɲ o kazi
 Agag kizi alaan ci adikir alaate o alinɲliɲoonɛk nɔɔɔ dook. ² Iricaneek
 ni niini alaat o gɔɔn alinɲliɲ kɔɔɔɔɔ onin araana dook gi ci abon
 atiitinyi niigi Aman ɲaati gɔɔn akani kozoɲti looc nɔɔɔ ɲuuma.
 Agamta ni niigi dook gi nico, ma akani gɔɔn kozoɲti looc Aman
 ɲuuma giye o uduwaake alaani nɔɔɔ gi nico. Maje bar Mordekai,
 alaɲ akani kozoɲti looc ka kitiitiny nɔɔɔ.

³ Ijinit ni alaata o alinɲliɲ kɔɔɔɔɔ o alaano araana Mordekai
 eneekek nɛ, “Ma niina gi ci arican alaani o alaɲ azii o naa?”

⁴ Oɔtoontek ni gɔɔn niigi Mordekai zɔɔɔ nico tup nɔɔ, maje bar
 Mordekai abor gi nico. Udukaak ni niigi Aman gi calaɲ atiitinyi
 Mordekai nɔɔɔ o ka kicinɲ karabɔɲ oon Aman gi ci agɔɔn Mordekai
 o labak, eeci aneek Mordekai nɔɔɔ nɛ, keen naana Juuzɛn.

⁵ Oɔobor ni Aman nɔɔɔ ɔɔɔɔ giye ci alaɲ Mordekai akani
 kozoɲti looc ka kitiitinyi nɔɔɔ o. ⁶ Mazi ako ajowa Aman bar da
 Mordekai eet ceen Juuzɛn, abaabanun gi ci azi nɛ, mɛ karui nɔɔɔ
 doon kadaak, alaɲ koca kajeez juruun. Oroonun ni Aman gɔɔl ci ka
 kidicaai Juuz o abaak loocowe o abal Zeksas dook lai.

⁷ Ma irkite ween amɔɔ ram abali alaani Zeksas looc,
 nyeelowe wodoi kazi Nisan, aarit niigi maadico (azi ɔl o Persiya nɛ,
 pur) Aman ɲuuma ka kɛɲɛrta iiten ki nyeelok ci ka kutuguuwɔi gi
 nici, itaak ni maadico nyeelok ween amɔɔ ram kazi Adar. ⁸ Eneek ni
 Aman alaan Zeksas nɛ, “Anyak ɔl oogɲ ci azaanonek loocok cugun
 abal noko dook, ma acaano ki ɔl loocowe cugun noko, anyak niigi
 kɛranɛ cigeec ci anɔɔɔɔɔ ki ɔl dook ma alaɲ azii lootinok cugun o;
 akom zin niina alaani gi ci ka jowa ɲaatinɛɲ ka tonɲ nɔɔɔ korogit
 looce cun o. ⁹ Anyak zin baabani ci kaanyin cee, mɛ atalna niina
 alaani baabani nico, duunai zɔɔɔ ci arican ci ka dicaai nɔɔɔ, ka zin
 naana kaarek zurteenɛn ceen kiilowet ceen alivet ceen kaboot iiyu ki

eet ram ki tuur (345,000) loidonɛ ugun alazeetu ka kilinliŋtoozekin ɔl ugone.”

¹⁰ Agama ni alaani ɔɔɔ nico ma aborcaak nyapokodeec onin aziito gɔɔn aɔnyeeek wɛrɛgɛɛnya o liŋliŋoonto ka kagayi ɔl avu wɛrɛgɛɛnya nicigi alaana o, ma aanyek Aman ween ɲɛerti Amɛdaza, ween doole ci kidonɔ o Agag, o amarniin ɔl o Juuz. ¹¹ Eneek ni alaani Aman nɛ, “Tuguu gi ci olla aroonɔ tuguuwɛk ɔl nicoko labak. Maje zurteɛnɛn cugun o, nyawɔ labak.”

¹² Ma iitene ween amɔɔ iiyu nyeelowe wodoi kazi Nisan, otoyai ɔl o gɔɔn ayeedonek alaan ma aku aricaneek Aman nɔɔɔ ka keteyeedit wɛrɛgɛɛnya utugeetine o alinliŋi ɔl loocowe o abal alaani Zeksas. Itoontozek ni wɛrɛgɛɛnya nicigi alaat o abal loocok dook, kibeɛn rakcook o ɔl o abaak loocowe o abal Zeksas dook. Ayeedi waanice wɛrɛgɛɛnya nicigi zaare o alaano ma aɔnyoonek nyapokodeɛci online. ¹³ Ooti ni ɔl o itoon niini e wɛrɛgɛɛnya nicoko loocowe dook, ayeedi wɛrɛgɛɛnyaye nicoko gi ci azi nɛ, iitene ween amɔɔ iiyu nyeelowe ween amɔɔ ram kazi Adar, abon ɔl o Juuz dook, dikirɔɔni ki kidicɛɛt, maaczɛt ki ɲaiyɛzɛɛt, been dɔɔl atɔŋɔde kidicaai lai, ka koorya ɔl kaal ugeec. ¹⁴ Uduuna ni ricaniiɛn ci wɛrɛgɛ nico kizi lootinɛt loocowe dook, ma aduyaak ɔl modeene dook ka kereya iiten nice.

¹⁵ Iyiikti ni ɔl o itooni e wɛrɛgɛɛnya nicoko eona aduwaake alaani nɔɔɔ e, aduyai waanice ricaniiɛn nici kutuure o Cucan adikir tiitiny. Uwude ni alaani kibeɛn Aman ɲaati aavtiyɛ ɲaatodoi, maje ɔl Cucana baranɛ ooti giye ci arican alaani noko.

Arɔɔŋ Mordekai tirtɛɛn ɲaati Esta

4 Mazi ook agawuun Mordekai kaal ci agooni noko dook, ereecun ruumanɛ ogin ma aborceek ruumanɛ ci ɔɔɔɔrik ma abuulek ɛɛ buurtanɛ, uduun ni ook kutuura ɲaati aluwi kakaaka ziniz kegerɛny ɔɔɔɔt ɛɛ moloowe ci appe. ² Ook ni niini nɔko zɛɛ been kɔɔɔɔg o alaano araan, maje gɔɔn laadun ɛɛti ci anyak ruumanɛ ci ɔɔɔɔrik, alay oonɲai kook korge ci alaano o eecitɔ. ³ Mazi akɔ aruum ɔɔɔɔ ci baal arican alaani noko loocok dook, utuluuzɔ ɔl ci Juuz o ɔɔɔɔt ɛɛ, otoborit ni niigi dayiin, utuluuzɔ ma iboobi ɔɔɔɔt ɛɛ zooze nico. Uburuceek ni ɔl ci meelik ɲaatinɛn ruumanɛ ci ɔɔɔɔrik ma oogin buurtanɛn.

⁴ Ivita ni gabara o ɲaiye kibeən o apayai teeri ɠɔɔn alinɠinjoonek Esta ma avu aduwaak nɔɔnɔ zɔɔz ci Mordekai noko, alacaai ni Esta ɔɔɔt ɛɛ. Itoonek ni nɔɔnɔ ruumane ci ka kook koboroceek ka kaara ruumane ci zɔɔzɔrik o, otobor ni bar Mordekai ruumane nicoko. ⁵ Otowaa ni Esta Atak ween eet codoi oleo o apayai teeri o aɲeryai ka kilinɠinjoozek nɔɔnɔ, ma aku aricaneeek nɔɔnɔ ka kook kojowa gi ci laadun alacaan Mordekai ɔɔɔt o.

⁶ Ook ni Atak ɲaati Mordekai bitaala kutuur ɲaati vɔɔr avenɔ ki araan o kɔɔɔg o alaano. ⁷ Uduwaak ni Mordekai nɔɔnɔ kaal o agoononek nɔɔnɔ dook, kibeən zurteenen o meelik aterked Aman ka kaarek loidoɲe o alaano alazeetu ka kidicaai Juuz lai.

⁸ Aanyewun ni buk Mordekai Atak wɛɛɛge baal ayeedine zɔɔz baal aricani Cucana ka kidicaai Juuza dook e, ka kook keyeelek Esta ma oobek zɔɔz nico. Ma aduwaak buk Mordekai Atak ka kook kiricaneeek Esta kook alaana ka kook kiilalek nɔɔnɔ giye ci ɔl cigin Juuz noko.

⁹ Imiire ni Atak ook uduwaak Esta kaal o aduwaak Mordekai nɔɔnɔ e. ¹⁰ Uduwaak ni bodo Esta Atak ka kook keneek Mordekai ne, ¹¹ “Aga alaata o alinɠinjoonek alaan dook, kibeən ɔl o loocok ogin dook gi ci mǎ ka kook ɛɛti karabɔɲ een ɲaa kuruumto ki alaan ɲaonin alazeetu, ma alaɲ een eet ci awaa niini, aruwe ɛɛti nici kadaak, eeci adoi alaan lootinet cine o ɬɔr nɔkɔ. Dook e coma itoonek alaani nɔɔnɔ kɛɛt onin een warki alazeetu, o ka koca korogi neen. Kanyawa zin inoko iinya ceen eetom kamto dook ci ɲaan alaani kutuyaana.”

¹² Mazi ako aduyaak Mordekai zoozowa ci ona itoonak Esta noko, ¹³ itoonek niini Esta zɔɔz ci aneek ne, “Má bar abaaban kizik arugi tiɲeere niina doon eeci aave korge ci alaano o ka kadaayito Juuza ceegi dook. ¹⁴ Mǎ ajaake waje nico, ɲaan aku tirtɛen ki ɛlyaan ci ɔl ci Juuz o ɲaaman, maje bar zin niina kibeən ɔl o tatoog o baatun, ɲaan adaaknu nɔkɔ. Ma da laadun aanyonekin alazeet o alaɲ ka elaa kaal ci ɛɛl nɔkɔ kebereece nico.”

¹⁵ Imiizeke ni Esta Mordekai molook ci aneek ne, ¹⁶ “Bitɔ lot ɔl o Juuz dook Cucana kaavtiyo ɲaatodoi, ka kotoborit dayiin ki maam baalinok ki waazinok iinya iyyu giye caan. Maje buk naana kibeən gabara ogan ɲai, kaburna dayiin ki maam kiyo buk niiga o. Enice zin, ka kook alaana, yo nuun abaco zɔɔz nici ki lootinet o alaano o, mate kako kadaai, kadaai labak.”

¹⁷ Ook ni utuguu Mordekai kaal ci aduwaak Esta nɔɔɔ noko dook.

Iilalek Esta alaani

5 Ma iitene ween iyyu iinyaye baal aborni niigi dayiin ki maam e, oboroceek Esta ruumane ogin alazeetu ma ako abil rɛera ɲaonin alazeetu. Maje waanice alaani aavi leceere onin alazeetu ɲaonin alazeetu, akɔyi kɛɛɲ ki ceez tatoog. ² Mazi ako acin niini alaani o ɲai Esta abil ɲinaante, atalo ɲaatin ma itonek kɛɛ onin een warki alazeetu gɔɔn anyak aziita. Iiyak ni Esta nɔɔɔ ma aku uum kɛɛ cin een warki alazeetu noko.

³ Ijинуun ni alaani nɔɔɔ eneeɛ nɛ, “Anyaanin ɲina nii, alaani o ɲai Esta? Arooɲ tɛ laa ɲaatan gitaaz? Yo nuun arooɲ looc caan kabal noko libir codoi dook, aanyonekin.”

⁴ Ɛbedɛɛke ni Esta nɔɔɔ eneeɛ nɛ, “Mā atalne niina alaani ɲaatan, kako tedeec waanico kadimdimaneekin dayiin ci meelik ɔɔɔ, ija zin niina ɔɔrkɔɔta kibeɛn Aman.”

⁵ Eneek ni alaani gabara ogin nɛ, “Iyiyit ɔɔɔ utuyaayan Aman kataman, ka kivita koota ɲaati awuyeet Esta o.” Ɔɔɔ ni alaani kibeɛn Aman dayiine ci meelik ona adimdiimanek Esta nɔɔɔ noko.

⁶ Ɔɔɔ ni alaani kibeɛn Aman korge o Esta, mazi ɲaan awod niigi nyaan nɔɔ, ijinuun bodo alaani Esta eneeɛ nɛ, “Mayo inoko arooɲ gitaaz? Olla gi ci arooɲ o, kaanyin. Yo nuun arooɲ looc caan kabal noko libir codoi dook, aanyonekin.”

⁷ Ɛbedɛɛke ni Esta nɔɔɔ eneeɛ nɛ, “Gi ci karooɲ ɲaatun nɛɛn cee: ⁸ Mā atalne niina alaani ɲaatan ma arooɲ nyaan gi ci karooɲ ɲaatun o, ivita tiɲeere niina kibeɛn Aman ka ivitaak dayiin oogi ci meelik ci bodo ka kidimdiimaneyun tiɲeere. Ʋaan zin enice kabarzeekin gi ci ajinaan o.”

Arooɲ Aman ka kuruk Mordekai

⁹ Uduuna ni Aman iitene nice korge o alaano ɲaati anyayi talniin ci appe ɔɔɔ. Bar mazi aku ajowa niini Mordekai kɔɔɔ o alaano araana, mazi aɲaamnek alaɲ Mordekai aɲaaneɛ nɔɔɔ ka keyelizaak ɲoliin, otoboreek niini Mordekai nɔɔɔ ɔɔɔ ɛɛ.

¹⁰ Agamuun ni Aman ziniz giye nico ook olee onin. Ook ni otowaa niini laaɲotigin kibeɛn ɲaa onin kazi Zereɛ, ¹¹ ma aku abɔɔɔ

Aman nɔɔɔ kaale ogin meelik anyak ki logoze ogin meelik, kibeen giye o aanyeke alaani nɔɔɔ ɛɛzet ma adɔŋi nɔɔɔ kidikir alaate o alinliŋoonek alaani dook. ¹² Izi ni Aman ne, “Alaŋ een bar dook neen nici. Awuyaani uyen alaani o ŋaiye Esta kɔɔrkɔɔta ki alaani naana doon koota kadakta dayiin ci meelik ɔɔɔt agooneket, ma bodo ni awuyaani aneeta kibeen alaani ka koota tiŋeere. ¹³ Bar zin m̄ ŋaani kacini Mordekai weeni Juuzen aavi kɔɔɔɔɔ o alaani araani nɔɔ o, akɔm kaale nicoko dook gi ci kejeez.”

¹⁴ Eneeket ni ŋaa onine been laaŋotigin nɔɔɔ ne, “Tɔɔɔwa kitiirwa ci wuuntik eegin mitireet eetom ki iyyu, ka duwaak alaani ka kacabeek Mordekai alee keet tiŋeere ririwɔɔna. Mazi oodot, ka ni oorkorit ki alaani ɔɔɔ dayiine ci meelik ɔɔɔt neke ŋaati atalniine.” Aanyewuni ni ɔɔɔ nici Aman katalɔ ɔɔɔt, ma adɔɔda kitiirwa eona aduwoneke e.

Aanyek alaani Mordekai ɛɛzet

6 Ma baaline nice, ŋaani alaani Zeksas katanu nɔɔ been neen, iricaneek ni niini ɔl kanyaktaak werɛɛ o ayeedine kaala iinyaye ci baal ɛɛne niini alaani noko ka kivita kekeebtek nɔɔɔ. ² Ojoyai ni gi baal abɔɔɔɔɔ Mordekai gabara weeni ram apayai teeri o kazi Bigzana

© 1996 David C. Cook

Akeebek ɔl alaani werɛɛ o ayeedine kaal o iina (6:1)

been Terɛc baal gɔɔn abek araan o kɔrɔɔg o alaano baal aɲɔmɔt gi ci ka waan komoonyci alaani Zeksas e.

³ Ijɛnɔ ni alaani izi nɛ, “Inoko zin da giye nico anyawuun gi ci aanyonek Mordekai tɔ?” Abarzeek ni gabara ogine nɔɔnɔ eneechtek nɛ, “Akɔm gi ci aanyonek kina.”

⁴ Ijɛnɔ ni alaani izi nɛ, “Inoko olee ween alaani aavi rɛɛra ɲɛnɛ?” Enico ɛɛ, iyyak Aman kɔrɔɔg o alaano reerun ka kiiya kozoozit ki alaani gi o ka kacabɔɔzɛkɛ Mordekai alɛm kɛɛt kitiirwane ona adɔɔdak nɔɔnɔ e.

⁵ Eneektek ni alaani gabara ogine nɛ, “Abil Aman ceɛz rɛɛra bitaala.” Eneek ni alaani nɔɔgɔ nɛ, “Aanyɛk zin kiiya.”

⁶ Mazi aku Aman ceɛz eecitɔ, ijin alaani nɔɔnɔ eneeke nɛ, “Inoko eet ci aroɔɲ alaani keyelizaak ɛɛzɛt, abon aanyonek gitaaz?”

Abaabanewun ni bar Aman gi nico ɛɛ onin maany izi nɛ, “ɲɛnɛn ka koca bodo omaan ci ka kaanyɛk alaani ɛɛzɛt o, alaɲ ka een aneet ɛɛ?” ⁷ Abarizeek ni niini alaani eneeke nɛ, “Eet ci olla tɛ aroɔɲ niina alaani anyeek ɛɛzɛt o, ⁸ anyeek ɔl kanyakta ruum unun alazeetu gɔɔn aborɛɛi o, ki jɔɔm unun gɔɔn atodi o, ki kavuur o alazeetu gɔɔn anyak jɔɔmi ɔɔwa o, ⁹ ka ija anyeek eet codoi olee ugun eegin alaani ci mayaani gonogiin koboroɛɛkɛ ruum ci alazeetu noko eet ci tɛ aroɔɲ anyeek ɛɛzɛt o, ka karawɔɔi nɔɔnɔ jɔɔma konowi goolok kutuur kɛɛɲa, ma agerɛny ɲaati arayiin nɔɔnɔ azi nɛ, ‘Gi zin ci agoononek eet o aanyɛk alaani ɛɛzɛt nɛn nici!’”

¹⁰ Iricaneek ni alaani nɔɔnɔ gi ci aneek nɛ, “Iyiik zin bitɔ tuguu kaal ci ona aduwa noko dook kɔkɔm ci areyeekin. Biti ruum kibeɛn jɔɔm yiteek Mordekai ween Juuzɛn, aavi kɔrɔɔg onan araana!” ¹¹ Anyaa ni Aman ruum kibeɛn jɔɔm, ma aku aboroɛɛkɛ ma arayiin nɔɔnɔ ɔɔwa ɲaati atodi Mordekai jɔɔm ma anowi goolok kutuur kɛɛɲa, maje ɲaato agerɛny nɔɔnɔ ɔɔwa azi nɛ, “Gi zin ci agoononek eet o aanyɛk alaani ɛɛzɛt nɛn nici!”

¹² Mazi ako oodotiz, abadaak Mordekai araan o kɔrɔɔg o alaano. Maje Aman iyiik imiire ook olee onin ɲaati aburɲi ɔɔ ma aam alyani ɔɔɔt ɛɛ, ¹³ ook ni uduwaak niini Zɛɛc ween ɲaa onin kibeɛn laaɲotigin dook kaal o agooni e dook. Eneektek ni ɔl o gɔɔn iloot nɔɔnɔ o kibeɛn ɲaa onin nɔɔnɔ nɛ, “Mɔ̃ een Mordekai Juuzɛn o, akataai bar inoko o gi ci ka koloozi alazeet unun nɔɔnɔ keberɛn. Mɔ̃

© 1996 David C. Cook

Anowi Aman Mordekai goolok jɔɔma (6:11)

ɲaan zin bodo niina iidi nɔɔɔ. Mā ɲaan iidi niina nɔɔɔ, amogjiin koca tiŋeere niini ineet.”

¹⁴ Mazi ɲaan anyak niigi zɔɔz nico utugeetine nɔɔ, ivita gabara o alaano apayai teeri ma avu avɔyi Aman dayiine o meelik ɔɔɔt agoonek Esta nɔɔɔ kibeen alaan e kataman nɔɔ.

Iirimi Aman

7 ɔɔɔ ni alaani kibeen Aman adayit dayiin o adimdiiman Esta.

² Ma dayiine ci iiten ci vuruto noko, mazi ɲaan awod niigi nyaan nɔɔ, ijinɔ bodo alaani izi ne, “Alaan o ɲai Esta, inoko arooŋ gitaaz ka kaanyin? Yo nuun arooŋ looc caan kabal noko libir codoi dook, kaanyin.”

³ Abarizeek ni alaani ci ɲaiye kazi Esta noko nɔɔɔ eneek ne, “Mā areezan niina alaani aneet mā atalne ɲaatan alazeete unun, rogozaan aneeta kibeen ɔl ogan, gi ci kaala ɲaatun neen nici, ⁴ eeci naana kibeen ɔl ogan kaavtiyeya daayiz kibeen dicaan doon. Mazi te da kataalewa kizita mirɔk ceen gabara, kajaake zin waan calaŋ ka bodo kimilaawin ineet alaan gaaga.”

⁵ Ijинуun ni alaani Zeksas Esta eneek ne, “Arɔɔŋ kutuguu gi nico ɲene? Aavi eeti ci arɔɔŋ kutuguu gi nico o ɲaadaŋ?”

⁶ Ɛbedɛɛke ni Esta nɔɔɔ eneeɛ ne, “Agɔɔn gi nico mirooiti cinaanɔ kazi Aman gerze noko!” Abarit ni Aman alaan Zeksas kibeɛn Esta keberɛɛn ɲina. ⁷ Itiɲa ni alaani jeena otoɲeeɛ nyaan onin e looc ɔɔɔ ɲaati aborni nɔɔɔ, ook cale onin. Aavek ni Aman alaan Esta bawuuca ma iilalek coma arogoz nɔɔɔ alaana, eeci agawuun niini anyawuun alaani gi ci ger ka kutuguuwek nɔɔɔ.

⁸ Mazi abada alaani calaa akuunak ɲinona dayiino e, acin bar Aman iinak lecer libir ɲaona iitiren Esta e. Ɛɲeja ni alaani izi ne, “Arɔɔɔ kɔɔɔɔɔ alaan caan ɲai noko koromteewa ki aneet ceeze caan o ɛɛ aneet keberɛɛn nɔɔɔ?”

Mazi ako aduwa alaani ɔɔɔ nico, ubuɲit gabara Aman keberɛ. ⁹ Izi ni Arbona ween eet codoi olee o apayai teeri alinɲiɲoonek alaan ne, “Anyak kitiirwa ci wuuntik een mitireet eetom ki iiyu ɛɛ ceeze ci Aman e. Agɔɔnak waanice niini kitiirwa nicoko Mordekai baal bar arogoz alaan e ka kacabɛɛke alem keet.”

Izi ni alaani ne, “Ɔɔɔ zin acabteek Aman alem keet kitiirwane nicoko ɲinaante!”

¹⁰ Ɔɔɔ ni iirimit gabara Aman kitiirwane baal agɔɔnak niini Mordekai e. Abada ni bornet nɔɔɔ o alaano e.

Arɔɔɔɔɔ alaan Zeksas Mordekai

8 Ma iitene nice ɛɛ, aanyewun alaani Zeksas Esta kaal baal anyak Aman baal amarniin ɔɔ o Juuz e dook. Iiyak ni Mordekai alaan giye o uduwaake Esta alaan gi o ɛɛɛ Mordekai logo ci gɔɔɔni baatin. ² Oboroca ni alaani nyapokodeec onin baal oomnyai ɲaati Aman e, ma aanyek Mordekai. Aanyewun ni Esta Mordekai kagam kaal baal Aman e dook.

Azeɛd Esta ki Mordekai gɔɔɔ ci ka korogti Juuza

³ Ook ni bodo Esta alaana ma ako akani kozoɲti looc alaan ɔɔɔne kɔpɔkpɔk ɲaati aluwi, ma iilalek nɔɔɔ ka keɛya baabani o Aman ween doole ci kidoɲ o Agag ger baal anyayeek Juuz e. ⁴ Oov ni alaani Esta keete onin een warki alazeetu, itiɲa ni Esta ibil jeena nɔɔɔ ɲuuma.

⁵ Izi ni Esta ne, “Mā atalne niina alaani ɲaatan, mā areezan didi, ma abaaban gi ci ka tuguu ci alɛɛmnyai, abon ayeedi ricaniiin ci

ka keeya zɔɔz baal ayeed Aman ween ɲeerti Amedaza, ween doole ci kidonɔ o Agag ka waan kidicaai Juuza loocowe ugun abal dook lai e. ⁶Alaɲ agano ɲaati kacine gi ci ger akuunak ɔl cigan o, kibeena ateenok cigan o nɔko ma kajaake.”

⁷Ebedeeki ni alaani Zeksas alaan Esta kibeena Mordekai ceen Juuzen noko eneeke ne, “Ma giye o arɔɔɲi Aman kidicaai ɔl o Juuz lai, kuduwa waanice gi ci acabeeki ɔl nɔɔnɔ alem keet kitiirwani, kaanyeya ni naana kaal ogin baal anyak e dook Esta. ⁸Eteyeedit zin inoko o ricanin oma zaare cigan aneet alaan ka keela Juuz goole ci acinu niiga abon ɲaatunonɔ, ononyoozek ni nyapokodeeci onane, eeci weregeenya ci ayeedi zaare cigan ma ononyoonok nyapokodeeci onane akom bodo balween kina.”

⁹Otoyai ni ɔl o ayeedonek alaan niigi dook laak codoi nɔko iitene ween eetom ki iiyu nyeelowe ween iiyu kazi Zivan. Eteyeedek ni ricanin ci ona aduwa Mordekai akati ɔl ci Juuz noko, ka kitoontek alaata o abal loocok dook, ki alaata oogi o alinlinoonok alaan looce nico, kibeena ɔl ween rakcook o ɔl o abaak loocowe ween kaboon codoi ki eetom ki toorgerem (127) kook kuruum Indiya been looc o Aabacu. Ayeedi waanice weregeenya ci ricanin nico o loocok dook,

© 1996 David C. Cook

Azeed Esta ki Mordekai gool ci ka keelyai Juuza (8:8)

utugeetine ci alinjɔɔɔ ɔl loocowe o abal alaani dook kuruum buk otog ci ɔl o Juuz. ¹⁰ Eteyɛɛd ni Mordekai ricaniiin nico zaare ci alaano Zeksas, ma aɔnyeeek nyapokodeec onin. Iyitit ni ɔl o atɔd jɔɔmanɛ o alaano ayiik, ma avɔ aanyek wɛrɛgɛɛnya nicoko ɔl.

¹¹ Aanyewun ni ricaniiin ci alaano noko Juuz kanyayit dɔɔyɔz kutuuryowe o adikir dook ka kulute kɔɔrtɔi eleeti takirnyaye ci te gɔɔn igaanɔnyak nɔɔgɔ modeene ogɛɛn, karabɔɔn een loocowe ogɛɛn ka kakatit zɛɛ ma adica lai ɔaane kibeɛn dɔɔleni buk. Ma aama modo nicoko kaal ugeec dook lai. ¹² Eɔeryai ni iiteni ci ka kutuguuzi Juuza gi nico loocowe o alaan Zeksas dook iiten ween amɔtɔ iiyu, nyeeelowe ween amɔtɔ ram kazi Adar baal aɔɔera Aman ka kidicaai Juuz e. ¹³ Aaronek waanice ricaniiin ci aduwa wɛrɛgɛɛnya nicigi o kizi lootinet ci akɔ loocowe dook ka kagawe oleɛ dook, ka kacaacɔi Juuza modeɛn o amarniiin nɔɔgɔ.

¹⁴ Iyiyit ni ɔl o itoon alaani e jɔɔmanɛn kataman nɔkɔ ooti wɛrɛgɛɛnya nicoko. Maje laadun waanice ricaniiin nici aduɔna kutuure o Cucan adikir tiitiny.

¹⁵ ɔtɔɔ ni Mordekai odootek alaan looc ɔaati aborɛɛke ruumanɛ o alazeetu anyak goolnya ci colai een jalo been ci vɔɔr, ma anyak kavuur ci appe een warki kibeɛn ruum ci wuun ci agɔɔnnyai boɔɔe o abon ci anyak gool ci rɛgɛ. Utuguuwe ni talniin ci appe kutuure ci Cucan noko ɔaati agɛrnyɔi ɔl talniinta. ¹⁶ Atalne waanice Juuza iitene nice ɔɔɔt ɛɛ kiziti vɔɔrɛ zinzeeti kanyayit ɛɛzet ki tiitinyɔn. ¹⁷ Anyayit ni Juuza talniin loocowe dook kibeɛn kutuuryowe o aruum ricaniiin nicini e dook, olla ɔinti uruum ricaniiin ci alaano noko, anyak ɔl o Juuz talniin, ma adak dayiin ci meelik ɔɔɔt ɛɛ talniinta. Otoweec ni modeɛna ci meelik eleeti kiziti Juuz, eeci aɔɔle niigi nɔɔgɔ.

Amɔg Juuza ɔl o amarniiin nɔɔgɔ

9 Ma iitene ween amɔtɔ iiyu nyeeelowe ween amɔtɔ ram kazi Adar, izi iiten o ka waan kutuguuwɔi ricaniiin baal alaano e nɛɛn. Ma iitene nice, oroɔɔɔit modo o amarniiin Juuz ka komogit nɔɔgɔ ɔɔɔnta, bar ɔina otoowe zɔɔz omogit Juuza nɔɔgɔ. ² Ulute ni Juuza kutuuryowe o loocok o alaano Zeksas adikir dook ka kagaɔɔtozek ɔl baal arɔɔɔ kidica nɔɔgɔ e. ɔkɔma ni bodo eet ci ka kinim nɔɔgɔ, eeci otoɔɔle ɔl dook nɔɔgɔ. ³ Itiritit ni alaata o abal loocok dook, ki alaata

oogi o alinjlijoonek alaan looce nico, kibeem ɔl ween rakcook o ɔl o abaak loocowe dook ɔl ci Juuz o, eeci aŋole niigi Mordekai. ⁴Ɔɔŋe ni waanice Mordekai kizi tiitiny korge o alaano kagawe tiitinyɔnti cine o loocok dook, ma aanyonek nɔɔnɔ dɔɔyizi ci appe ɔɔɔt.

⁵Agamit ni Juuza dilanya ugeec ɔɔt uturit modeen o amarniin nɔɔɔɔ zɛɛ ma adica lai, ma agoonek nɔɔɔɔ kaal ci olla arɔɔɔ nɔɔɔɔ zinzeeti ugeec. ⁶Aruk waanice Juuza kutuure o Cucan adikir tiitiny ɔl ceen kaboot tuur (500) lai. ^{7–10}Ma aruk buk waanice niigi lɔɔɔɔ o Aman ween ŋɛrti Amedaza o amarniin Juuz eegin amɔɔ kadaayito, Parcandaza, ki Dalvon, ki Aspata, ki Poraza, ki Adalya, ki Aridata, ki Parmacta, ki Arisai, ki Aridai, kibeem Vaizata, ma alaŋ kaal cigeec o ayit.

¹¹Odoŋtoozek ni ɔmɔɔ ci ɔl ci baal aruwe kutuure ci Cucan neke dook alaan iitene nice ɛɛ. ¹²Eneek ni alaani Esta ne, “Uruiyit Juuza ɔl ceen kaboot tuur (500) kibeem lɔɔɔɔ o Aman eegin amɔɔ kutuure ci Cucan noko ŋina. Inoko mā aruk Juuza ɔl ci meelik nɔɔ Cucana ŋina o, ma inoko bar loocowe ogeen alaŋ aruk ɔl ci meelik ɔɔɔt? Inoko arooŋ bodo gitaaz? Mā anyak gi ci arooŋ, kaanyin.”

¹³Ɛbedɛɛke ni Esta eneek ne, “Mā atalne niina alaani ŋaatan, anyeek ɔl ci Juuz o Cucana ŋina waŋi bodo tedeec ŋeere ka kɔɔrtɔi eleeti kiyo ona agɔɔn waanico noko. Anyeek buk ɔl kɔɔt kiirimit lɔɔɔɔ o Aman een amɔɔ ona aruwe e kitiirwani.”

¹⁴Iricaneek ni alaani kutuguuzɔ nɔɔɔ. Aduwa alaani ricaniiin nico Cucana, ɔɔt ni iirimit niigi lɔɔɔɔ o Aman eegin amɔɔ e kitiirwani. ¹⁵Ma iitene ween amɔɔ wec nyeelowe o Adar, ulute Juuza Cucana ŋina ma aruk ɔl ceen kaboot iiyu (300) kadaayito, ma bar alaŋ kaal cigeec o avɔyi.

¹⁶Ulute ni buk ɔl o Juuz o abaak kutuuryowe ogeen loocowe ci alaano noko ka kɔɔrtɔi eleeti ugeec modeene o amarniin nɔɔɔɔ. Uruiyit ni niigi ɔl ceen alivet ceen eet iiyu kamɔɔ ki tuur (75,000) ma bar alaŋ kaal cigeec o avɔyi. ¹⁷Agooni waanice gi nici iitene ween amɔɔ iiyu nyeelowe o Adar, ma iitene ween amɔɔ wec, uyubuzit niigi ma agɔɔn talniin ci adayi dayiin ci meelik ɔɔɔt.

¹⁸Alote waanice Juuza Cucana iitene ween amɔɔ iiyu zɛɛ been iiten ween amɔɔ wec oorine eleeti, ma iitene ceen amɔnki tuur o, uyubuzit niigi ma agɔɔn talniin ci adayi dayiin ci meelik ɔɔɔt.

¹⁹ Gi zin ci gɔɔn aanyek ɔl ci Juuz abaak vitenaane o milinyik kanyakti talniin iitene ceen amɔto wec nyeelowe ci Adar o ma adayi dayiin ci meelik ɔɔɔt, ma aanyɔne dizkeenok ci dayiino o neen.

Iinya o Madicooco^e

²⁰ Eteyeedun ni Mordekai kaal ci agooni noko, ma itoonok ɔl o Juuz dook o abaak loocowe o abal alaani Zeksas, o abaak ijoonun, kibeen o abaak reena weregeenya nicoko. ²¹ Aricaneek nɔɔɔ gi ci gɔɔn ka kanyakti talniin iitene ceen amɔto wec o zɛɛ been iiten ween amɔnki tuur nyeelowe ci Adar o irkitook dook, ²² kiziti iinya ci ɛtɛɛɔjai ɔl o Juuz modeene o amarniin nɔɔɔ, ma een nyeelok o ookcɛne luwa uneɛɛ kizi talniin, ma ookcɛne boobiwɔni uneɛɛ kizi iiten ci aruyi baar talniinta neen. Eteyeedek ni niini nɔɔɔ gi ci ka gɔɔn kuzuuti iinya nicoko kiziti iinya ci talniinto ma adayi ɔl dayiin ci meelik ɔɔɔt, ma aanyɔne dizkeenok ci dayiino, ma aanyek buk dizkeenok ɔl o amaati.

²³ Agamta ni ɔl o Juuz ka kɛmeda talniin nici nɔko ebaal akataai niigi laadun e, ma agɔɔn gi baal eteyeedek Mordekai nɔɔɔ e. ²⁴ Abaaban waanice Aman ween ɲɛɛrti Amɛdaza, ween doole ci kidonj o Agag o amarniin Juuz gi ci ka waan kidicaai Juuz dook lai, aarun ni maadico giye ci ka kidicaai nɔɔɔ. ²⁵ Bar waanice ako mazi azii alaani baabani nico, ɛtɛyɛɛd ricaniiin ci ka kɛɛya baabani o Aman ger baal anyayeek ɔl o Juuz e, ka kabadaak gi nici nɔɔɔ ɛɛ maany, ka niini kibeen loɔɔɔɔ ogin kacabtoozek alemeeti kɛɛna kitiirwani. ^{26–27} Gi zin ci aween iinya nicigi kiziti Iinya ci Madicooco o neen (azi Juuza ne, Iinya ci Purim). Aaryek ni didi ɔl o Juuz eleeti kɛɛr ci ka kuzuuti ki dɔɔl ugeec been ɔl o oromtoozek nɔɔɔ dook iinya ceen ram noko irkitook dook kɔkɔm eet ci areyeek ebaal aduwooneke nɔɔɔ iinya ci aɲɛryai noko e, giye ci kaal o ayeedi weregeewe nico ki kaal baal acin niigi e, kibeen kaal o iinak nɔɔɔ dook. ²⁸ Abon zin gɔɔn aada ɔl o Juuz iinya nicoko ma azooni nɔko zɛɛ been buulok ci ɲaan avu e dook tatoognyaye dook, ki loocowe dook, kibeen kutuuryowe dook. Ma alaɲ ɔl ci Juuz o ki dɔɔl ci dɔɔl ugeec ka kerekteek Iinya ci Madicooco eegin ram noko ɲaati atalniin irkitook dook.

^e 9:20 *Iinya o Madicooco*: Azi Juuza ne, iinya o Purim o aku zooze o kazi pur otooge ci ɔl o Persiya, kazi kɛɛɲ cin ne, maadico.

²⁹ Eteyedit ni alaani o ɲaiye Esta ween tinaati Abiyail, kibeən Mordekai ween Juuzen alazeete uneen werege oma bodo ci ka kɛɛlti Iinya ci Madicooco noko zɔɔnɛ nɔkɔ izi nɛn. ³⁰ Itoon ni Mordekai weregeenya nicoko kɔɔt olee ween Juuz dook loocowe ween kaboon codoi ki eetom ki toorgerem (127) looce o abal Zeksas dook, giye ci adarnaaki niigi Juuz ganɔn kibeən baayiz yaak, ³¹ ka kaanycek Juuza Iinya ci Madicooco noko keelit zɔɔnɛ nɔkɔ, ebaal aricanɛɛke Mordekai ween Juuzen been alaan o ɲai Esta nɔɔɔ e, ka kaanycek kiziti Iinya cigeec kibeən dɔɔl ci doolenu, ma aduwaak buk nɔɔɔ zoosok ci ka gɔɔn kotoborti dayiin kibeən ci luwaanto. ³² Zin goole nico, aanyewun ricaniin ci Esta noko lootinok ci Iinya ci Madicooco noko kodooyit, ɛteyɛɛɛ ni gi ci Iinya ci Madicooco noko weregeewe o ayeedine kaal o agooni.

Tiitinyɔn o Zeksas been Mordekai

10 Ma aanyek alaani Zeksas ɔl kuruyit meeri loocowe ogin abal kook kuruum ɔl o abaak virivireete buk. ² Ayeedi waanice kaala o tiitinyik kibeən kaal o adiɲɲi baal agɔɔn alaani Zeksas, kibeən diɲɲiɲoonte baal aanyek niini Mordekai e dook, weregeewe o ayeedine kaala o agɔɔn alaata o Midiya kibeən Persiya. ³ Waanice Mordekai ceen Juuzen noko, eet ci anowɔ ki alaan Zeksas alazeeta nɛn. Waanice niini eet ci tiitiny ɔɔɔt olee o Juuz, ma aɲole niigi dook nɔɔɔ, eeci aliɲliɲ niini bonat ci ɔl ogin ma azɔɔzak gɔɔn waanice niini Juuz dook gɔɔl ci ka kabaakti yaak.

Werege o

Jona

Zɔɔz ci akati werege nico

Werege nici akati kaaviyak baal aanyonek nyakanan o Tammo een Israyilen kazi Jona e. Awaa waanice Tammu Jona ma aanyek kook kutuure ci adikir kazi Nineva, ka kook kuduwaak ɔl gi ci arɔɔŋi Tammu katargaanyi nɔɔɔ giye ci oŋɛɛ ugeec. Otoɔbor ni bar Jona ŋaati akɔyi Ninevakti ma aruk guruuc ci ka kɔtɔdi baabur ci akɔ looce ci kazi Tarcic ci abil Nineva libire omaan ka kiliita Tammu. Anyaa ni Tammu ŋɔɔt ci ivaan ɔɔɔt ɛɛ zɛɛ ma arɔɔŋ alib baabur. Mazi avɔ ajowa ɔl o baaburo anyaa Tammu ŋɔɔt o giye ci Jona, agamit niigi nɔɔɔ ma ajukeek liil o adikir kocoldok, itiivane ni ŋɔɔti. Anyaa ni Tammu kulugit ci appe kiiya kukuu nɔɔɔ. Aŋarowɔ ni niini kulugit kɛɛŋa ijin Tammu. Aanyek ni Tammu kulugit kook katazaweek Jona ɔɔɔɔɔ. Ma vuruta, iricaneek bodo Tammu Jona kook Ninevakti. Izik ni Jona molook o Tammo ma akɔ Ninevakti. Mazi avɔ azii ɔl o Nineva zɔɔz o Tammo, utuweec niigi zɔɔz o Tammo ma abad moony oŋeene ugeec. Zin giye nico, alajaan Tammu aruk nɔɔɔ kadaayitɔ. Maje bar Jona, alarɔ atalne giye nico, eeci ɔl ci Nineva o amarnɔ kibeen ɔl ci Israyil o. Utuguu ni Tammu kaal ci milinyik ademzi Jona bonat onin. Ma werege nici ayezaaket bonat o Tammo olee dook.

Abor Jona zɔɔz ci aku Tamma

1 Aneek baale Maanyi ween Tammu eet ci kazi Jona ceen ŋɛerti eet ci kazi Amitai ne, ²“Tiŋa jee, bitɔ kutuure o adikir kazi Nineva. Bitɔ gerenyeek ɔl ŋinaante, eeci kicina kaal ugeec ger meelik agɔɔɔ.”

³Mazi azii Jona zɔɔz nico, otoɔbor ŋaati akɔyi ŋinaante, otoŋ gɔɔl baal itoononek e ma bar akɔ looce o kazi Tarcic, arɔɔŋ ka kiliita niini Maanyi. Ook ni zɛɛ ma gɔɔla kutuure ci kazi Jopa, ojowa baabur ci adimdiiman ɔl ka kitɔŋa kook Tarcica. Uruweek ni

ɔl ci baaburo o guruuc ci weeto zɛɛ otoduun ni niini baabur oorkorit kibeɛn ɔl nicoko.

⁴ Itoona ni bar Maanyi ɲɔɔt ci appe ivaan liil ɔɔɔt ɛle, ma ayelyɛɛlan maam ɛle zɛɛ ma arɔɔɲ alib baabur. ⁵ ɲina, anyayit ɔl ci baaburo o dook ɲoliin, ma awo niigi dook joowanɛ ugeec ka coma atirit nɔɔɔɔ. Ma aara ijo o anyak baabur e ajukeek liil ka kɔvɔlvɔl baaburi.

Mā agooni kaala nicigi dook o, ook tɛ bar Jona baabur loota ma akɔ ɔɲ ketɛɛda oɲnyaa lai. ⁶ Mazi bar akɔ alaani o baaburo, ajowa nɔɔɔɔ ɔɲ ma aneek nɛ, “Bar niina ɲaan ooɲ? Tiɲa jee zin! Towo jook cun ka coma acineet niini ageet ka kotoɲɛet korogit.”

⁷ Ma anɔ ɔl ci baaburo o ɲina nɛ, “Ivita di kaarit maadico ka kojokta eet ci akuunaket gi ci gerze noko.” Itaak ni maadico nici Jona.

⁸ Ivita ni ijinit ɔl nɔɔɔɔ enee kteek nɛ, “Bar tɛ anyaaket gi ci ger noko niina? Ma niina laadun alinɲin naagin? Akuun niina alya ɲaadaɲ? Looc cun jaɲ? Een niina alya mirooi taaz?”

⁹ Eneek ni Jona nɔɔɔɔ nɛ, “Keen Ibirowen, kadiɲɲiɲan ɔɔɔɔ naana Maanyi ween Tammu o tammu tadeenu, o ɛɛnyca looc kibeɛn liilok.”

¹⁰ Ma aneek Jona nɔɔɔɔ nɛ, “Kavira naana ɲaaten Maanyi.”

Mazi akɔ azi Jona nɔkɔ, abaritit niigi dook ma aneek Jona nɛ, “Agoon gi ci ger nɔkɔ naa?”

¹¹ Ma giye o ɲaan ayelyɛɛlanin maama ɔɔɔt ɛle nɔkɔ, ijinit niigi nɔɔɔɔ enee kteek nɛ, “Mayo inoko kutuguuzeyin ineet naa ka kitiivante maama?”

¹² Eneek ni Jona nɔɔɔɔ nɛ, “Ɖɔɲtaɲ, ujukteyaɲ liil ka kitiivante maama. Kagaa laadun kanyaakuɲ ɲɔɔt nico naana.”

¹³ Atamanit ni ɔl ci baaburo o eugeec dook arɔɔɲ kotowoolek baabur ɔɔɔɔɔɔ, bar akomneek been nɛɛn, eeci ayelyɛɛlan maama baabur ɔɔɔt ɛle kujuk wee. ¹⁴ Otoweec ni ɔl o baaburo e Maanyi ɲaati iilaleke azi nɛ, “Ineet Maanyi, inoko kawuyiin ineet, mā arukeet kadaakta giye ci eet nico. Má aanyet kodomtaawa oɲɛec giye ci karuka eet nico kadaak gaaga. Kaala ci agooni noko dook, avu niigi dook ɲaatun ineet Maanyi.”

¹⁵ Ɖɔɲta ni Jona ujukteek liil. Mazi ajukeek liil, ajaɲɲante maama o ayelyɛɛlani e tiv ecodoi nɔkɔ. ¹⁶ Aanyewun ni zɔɔz nici ɔl o

baaburo e kotoŋole Maanyi ɔrɔɔt makacin utuguuzɔ todoyoi ci ataabi nɔɔɔ ma anyak zoɔzok ci aterked ka kidinɗiinanti nɔɔɔ.

¹⁷ Anyaa ni Maanyi kulugit ci appe ma aku akuu kulugiti nici Jona kalamlam, ma aavi Jona kulugit nico keɛɲa waazinok iiyu kibeen baalinok iiyu.

Aɲarye Jona kulugit keɛɲa

2 Aɲarowɔ ni Jona ijin Maanyi ween Tammu onin ɲaati aavei kulugit keɛɲa eecitɔ. ² Ma azi ne,

“Maanyi onan, piiryakzete caan kipiiraye noko kutuwiin ineet ma barizeeyan,
ɲaona kagawɛ ka kadaak kutuluuweyin uyene karoon tirtɛen ma didi iziyaan.

³ “Ujukeeyan waanice niina liil boloc eecitɔ,
ukuuyawan ni maama ugone aabur amacuucɔ liil keɛɲa
dook konykony.

⁴ Bar kazi ne, ‘Ɔtɔɔyan ɲuume unun,
bar zin ɲaan kacin bodo tiɲeere ceez unun aliile labak.’

⁵ Koowa waanice maami eecitɔ,
ma izi daayizi aɔɔn nɔkɔ.
Ukuuyawan maama lai,
ma adoononekan booyitot ɔɔ.

⁶ Koowa loota kook kuruum biyɛen o ɛɛl liil keɛɲa loota.
Konyoogozeya looc izi neɛn.

“Bar zin ineet Maanyi ween Tammu onan neɛn o iraanawan loowe o daayizo.

⁷ Izi waanice rogeti zigit ɲaatan,
kaadawin ni ineet,
mazi kawuyiin,
iziyaan ceeze unun aliile.

⁸ “Ma zin ɔl o adinɗiinɲan joowanɛ o labak adilyai,
otoɲit niigi reezinet unun anyayei niina nɔɔɔ.

⁹ Bar zin kagoonekin tiɲeere todoyook,
ma kaben beniinok ci kaanyin zaany;

ma kagoon tijeere kaal o katerkedi dook,
eeci aku rogzeen ɲaaten ineet Maanyi.”

¹⁰ Iricaneek ni Maanyi kulugit kook katazawa Jona dɔɔwɔna.
Utuguu ni didi kulugiti nɔkɔ.

Ako Jona Ninevakti

3 Iiyak ni bodo Maanyi Jona ma aku aneek ne, ²“Bitɔ kutuure
o adikir kazi Nineva ka bitɔ uwaayek ɔl zɔɔz ci ɲaan kako
kaduwaakin ɲinaante.”

³ Enico, agama Jona zɔɔz o Maanyi makacin ook Ninevakti.
Ma Nineva kutuur ci appe ɔɔɔt ɛle zɛɛ mǎ karɔɔɲ kabatayit kɛɛɲ
koboort, kanyak iinya iiyu. ⁴Ma iitene ci oowu o, ook Jona
Ninevakti ma ako uuwayek ɔl zɔɔz ci azi ne, “Inoko eelit iinya ceen
eet ram nɔkɔ ka kuulɛ Nineva.”

⁵ Utuweec ni ɔl ci Nineva noko Tammu ma anɔ ne, “Inoko
naaga dook kotoborit dayiin kɔkɔm ɲɔɔɔwɔnet ci ɔl ci tiitinyik
kibeen ɔl ci celbezik, kuburuceek ruumanɛ ci zɔɔzɔrik ka keyeliza gi
o didi kotoɲti naaga oɲɛ ogaac.”

⁶ Maje alaani o Nineva izik buk zɔɔz nico, ma iɲaaz leceere
onin alazeetu ma aborca buk ruum onin alazeetu ma aborceek ruum
ci zɔɔzɔr ma ako aavi buura. ⁷Ma itoon molook kook kuduyaak ɔl o
Nineva dook zɔɔz ci azi ne, “Karicana naana alaani kibeen ɔl ogan
tiitinyik eegin alaata zɔɔz ci kaziya ne, ‘Akɔm eet ci adake karabɔɲ
awode. Má aanyeku buk kaal ugooc abalu dook, kegeec karabɔɲ
awode. ⁸Abon abunɲyu niiga ɔl ci deer o kibeen kaal ugooc abalu
dook eleeti ruumanene ci zɔɔzɔrik, ma abon agerenyu awuyu Tammu
luwaanta zinzeetine ugooc dook, abon niiga dook uunɲu zinzeeti
gerziitin kibeen varac. ⁹Alaɲ kaga, karabɔɲ tijeere abadaan Tammu
ziniz bornet nɔɔɲa ma uunɲet korogit.”

¹⁰ Mazi icinuun Tammu nɔɔɔ didi otoɲit zinzeeti gerziitin
kibeen kaal o ger agɔɔn nɔkɔ, abadaai niini ziniz alajaan aruk nɔɔɔ
kadaayitɔ ebaal aduwaan e.

Abor Jona nɔɔɲ eeci alajaan Tammu uulal Nineva

4 Bar mazi ako acin Jona alajaan Tammu uulal Nineva, otobor
nɔɔɲ ɔɔɔt ɛle. ²Ma aneek niini Maanyi ne, “Ineet Maanyi, cindi,
alaɲ een gi baal kaduwa waanbaal ɲaan kaavei looce onan e neen

nici? Gi zin baal laadun kakɔye Tarcica ɔɔwa e neen. Kagayiin noko een niina laadun Tammu o alalniin ziniz, ma awucneekin ɔl, ma alaɲ niina aborneei ɔl nɔɔɲ gaaga, anyei niina reezinet ci appe ɔɔɔt. Ma abadaane ziniz calaɲ agoonei ɔl gi ci ger. ³ Inoko zin niina Maanyi ruyaana kadaak, eeci abon bar kadaai dook kujuk roget.”

⁴ Ebedeɛke ni Maanyi nɔɔɔ eneek ne, “Inoko alɛema gi ci aborne nɔɔɲ o?”

⁵ Itiɲa ni Jona kutuura ɲina ook kutuur libire ci ako ki jeen e, ma ako ɛenyca nyabukuu ci ka kaavei, aavu ni ɲinaante ɛɛɛwo ka kicin karabɔɲ anyak gi ci agoononek Nineva. ⁶ Aanyek ni Maanyi ween Tammu keet kuduuna ɲaati aavei Jona noko kizi rii ka kuyubuzi, atalo ni Jona keete nico ɔɔɔt ɛɛ. ⁷ Ma bar bodo ririwoone ci iiten ci ano goon o, aanyewun Tammu keet nico kadak kulutaanti karaabjai kɔdɔk kak, ma adaai. ⁸ Mazi ako adɔɲnyaai ii, anyaa bodo Tammu ɲɔɔt o jeenu aabur, ma ivaan Jona, ma buk bodo adak kɔr

© 1996 David C. Cook

Aanyek Maanyi keet kuduuna ka kuyuvan Jona (4:6)

ນວນ໌ ຂໍ ມາ ອາວາດ ອາວາດ. ອາວາດ ນີ ຈອນາ ດາຍິວ. ອີ ນີ, “Abon bar kadaai dook kujuk roget.”

⁹ Ma aneek Tammu ນວນ໌ ນີ, “Inoko alɛɛma gi ci aborne ນວນ໌ giye ci adaakni kɛɛt nici o?”

ອີ ນີ ຈອນາ ນີ, “Ii, kalɛɛma kotobor ນວນ໌ ຂໍ ມາ kadaai.”

¹⁰ Eneek ni Maanyi ນວນ໌ ນີ, “Inoko akati culuum giye ci kɛɛt calaŋ aɗowa niina ma alaŋ aliŋliŋa o, kɛɛt nici aɗuŋna kidikir baaline codoi ma bodo baaline ci ano gɔɔn o aŋacaamannyai. ¹¹ Inoko zin Nineva anyak ɔl ci meelik ci ajuk ɔl ceen alivet ceen kaboon codoi ki eetom (120,000) calaŋ aga gi ci abon ki gi ci ger kibeem kaal ugeec meelik abal dook. Azi zin ນີ calaŋ naana kabaaban gi ci kutuur ci adikir noko ku?”